DMITRI GLUHOVSKI

METRO 2033™

PALADIN

Roman premiat
cu Encouragement Award
din partea Societății Europene de Science-Fiction

O să mori. O să-ți moară toți cei apropiați. N-o să mai ai nimic.
Un singur lucru va dăinui – gloria celor căzuți.

În anul 2033, supraviețuitorii unui război atomic planetar încearcă să-și continue existența sub pământ, în stațiile de metrou din Moscova, unde pericole nebănuite îi așteaptă la tot pasul. În lupta cu Întunecații – creaturi misterioase care trăiesc la suprafață și care coboară în adâncuri în căutarea oamenilor –, Artiom, personajul central al cărții, trece prin experiențe care îi demonstrează că cel mai mare pericol pentru om rămân tot oamenii. *Metro 2033* este un roman apocaliptic ce clădește un univers de coșmar pe ruinele lumii imperfecte a zilelor noastre.

„*Metro 2033* nu este doar o călătorie presărată cu întâmplări ieșite din comun, ci este o incursiune în psihicul uman, o călătorie ce explorează cele mai adânc înrădăcinate frici ale omului."

Fantasy Book Review

www.editura-paladin.ro

ISBN 978-606-8673-20-2

DMITRI ALEKSEEVICI GLUHOVSKI

METRO 2033

Traducere din limba rusă și note
de Antoaneta Olteanu

PALADIN

Redactori: Diana Marin-Caea, Iulia Pomagă și Ioana Tudor
Tehnoredactor: Angela Ardeleanu
Corectori: Roxana Pogonici și Theodor Zamfir
Coperta: Alexandru Daș

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
GLUHOVSKI, DMITRI ALEKSEEVICI
Metro 2033 / Dmitri Alekseevici Gluhovski ; trad. de Antoaneta Olteanu. - București : Paladin, 2016
ISBN 978-606-8673-20-2

I. Olteanu, Antoaneta (trad.)

821.161.1-31=135.1

Translation of this publication and the creation of its layout were carried out with the financial support of the Federal Agency for Press and Mass Communication under the federal target program "Culture of Russia" (2012-2018).

Maşei

„Dragi moscoviți și oaspeți ai capitalei! Metroul din Moscova este un mijloc de transport foarte periculos."

Anunț dintr-un vagon de metrou

„Cel care are curaj și răbdare să privească toată viața cu atenție întunericul va vedea cel dintâi în el un licăr de lumină."

Han

CAPITOLUL 1

— Cine-i acolo? Hei, Artiom! Ia uită-te!

Artiom se ridică fără chef de la locul lui de lângă foc și, după ce-și trase automatul spre piept, o porni prin întuneric. Stând în picioare chiar la marginea spațiului luminat, trase demonstrativ piedica armei, încercând să producă un zgomot cât mai puternic și mai amenințător, apoi strigă răgușit:

— Stai! Parola!

Din întuneric, de unde puțin mai devreme se auziseră un foșnet ciudat și o șoaptă surdă, răsunau acum niște pași grăbiți, sacadați. Cineva se retrăgea în adâncul tunelului, speriat de vocea răgușită a lui Artiom și de zăngănitul armei. Artiom se întoarse grăbit la foc și-i spuse lui Piotr Andreevici:

— Ei, nu, nu mi s-a părut. N-au răspuns și au fugit.

— Dobitocule! Ți s-a spus clar: dacă nu răspunde, tragi imediat! De unde poți să știi cine a fost? Poate că se apropie Întunecații!

— Nu... Nu cred că erau oameni... Erau niște zgomote foarte ciudate... Și nici pașii nu erau de om. Păi ce, nu recunosc eu niște pași de om? Și apoi, când au fugit vreodată Întunecații așa? Doar știți și dumneavoastră, Piotr Andreevici, că în ultimul timp, de fiecare dată când apar, Întunecații dau năvală fără nicio ezitare. Au atacat o patrulă de pază cu mâinile goale, înaintând prin focul deschis al mitralierei. Dar chestia asta s-a retras imediat... Ca un animal speriat.

— Bine, Artiom! Prea faci pe deșteptul! Ai primit niște ordine, acționează conform ordinelor și nu te mai gândi atâta.

Poate era vreo iscoadă. Acum știe că suntem puțini aici și de câtă muniție ar avea nevoie... Poate că o să ne omoare aici și acum, uite așa, ca distracție. O să ne pună cuțitul la gât și o să măcelărească toată stația, cum s-a întâmplat la Polejaevskaia, și asta numai pentru că n-ai scăpat la timp de nenorocitul ăla... Uită-te la mine! Data viitoare o să te pun să alergi după ei prin tunel!

Artiom fu străbătut de un fior, imaginându-și cum arăta tunelul după șapte sute de metri. Îi era groază numai când se gândea la asta. Nimeni nu avusese curaj să înainteze prin tunel spre nord, dincolo de cei șapte sute de metri. Patrulele mergeau numai până la cinci sute și, după ce luminau stâlpul de hotar cu proiectorul drezinei și se convingeau că nu se cățărase pe el nicio nenorocire, se întorceau în grabă. Chiar și cercetașii – niște bărbați zdraveni, trecuți prin multe, care fuseseră pușcași marini – se opreau la șase sute optzeci de metri. Își ascundeau țigările aprinse în palmele făcute căuș și-și țineau răsuflarea, lipiți de dispozitivele pentru vedere nocturnă. Apoi se retrăgeau încet, fără să-și ia privirile de la tunel și fără să se întoarcă vreodată cu spatele la el.

Patrulând, ajunseseră acum până la patru sute cincizeci de metri și se aflau la cincizeci de metri de stâlpul de hotar. Dar hotarul era verificat de câteva ori pe zi, iar controlul de astăzi se încheiase deja de câteva ore. Postul lor de pază se afla cel mai departe în tunel, iar în orele scurse de la ultima verificare, toate creaturile pe care era posibil să le fi speriat patrula începuseră deja să se strecoare din nou spre ei. Le atrăgeau cumva flăcările, oamenii...

Artiom se așeză la locul lui și întrebă:

— Și ce s-a întâmplat la Polejaevskaia?

Și, deși știa povestea asta care-ți îngheța sângele în vene – i-o povestiseră deja cărăușii din stație –, simțea nevoia s-o mai asculte o dată, așa cum cei mici sunt inevitabil atrași de basmele înfricoșătoare despre mutanții fără cap și strigoii care-i răpesc pe copii.

— Cu Polejaevskaia? Păi n-ai auzit? A fost o poveste ciudată. Ciudată și îngrozitoare. Mai întâi au început să le dispară cercetașii. Se duceau în tunel și nu se mai întorceau. Bine, e adevărat, aveau niște mucoși de cercetași, nu ca ai noștri, dar ei au o stație mai mică și locuiesc foarte puțini oameni acolo... Mă rog, locuiau. În sfârșit, au început să le dispară cercetașii. A plecat un detașament și ia-l de unde nu-i. Mai întâi au crezut că întârzie, mai ales că acolo, la ei, tunelul făcea o buclă, așa, exact ca la noi.

Artiom începu să nu se simtă în apele lui când auzi asta.

— ...Și nu se vede nimic, nici punctele de pază, în niciun caz stația, oricât de mult ai lumina. Și ei nicăieri, lipsesc de o jumătate de oră, apoi de o oră, pe urmă de două ore. Lumea se întreba unde or fi dispărut, că doar nu înaintaseră mai mult de un kilometru. Li se interzisese să meargă mai departe, și nici ei nu erau așa de proști... Pe scurt, nu s-au mai întors și au trimis întăriri ca să-i caute, și i-au tot căutat, i-au tot căutat, și-au tot strigat, dar totul a fost în zadar. Nimic. Au dispărut. Și nu doar că nu a văzut nimeni ce s-a întâmplat cu ei. Cel mai rău a fost că nici nu s-a auzit nimic... Niciun sunet. Nici urmă de ei.

Lui Artiom deja începuse să-i pară rău că-l rugase pe Piotr Andreevici să povestească despre Polejaevskaia. Fie că Piotr Andreevici avea mai multe informații, fie că mai punea de la el, cert e că prezenta niște detalii care nici nu le treceau prin minte cărăușilor, deși ei erau mari maeștri când venea vorba de istorisit și erau dornici să spună povești. Toate amănuntele astea îl înfiorau pe Artiom și începuse să nu-și mai găsească locul nici măcar lângă foc. Orice foșnet din tunel, oricât de inofensiv, îi stârnea imaginația.

— Așa, carevasăzică. Nu s-a auzit niciun schimb de focuri și au tras concluzia că cercetașii i-or fi părăsit – poate că erau nemulțumiți de ceva și au fugit. Dracu' să-i ia. Vor viață ușoară, vor să umble cu toate scursorile, cu tot felul de anarhiști, n-au decât să umble. Așa și-au zis. Le era mai

uşor să gândească aşa. Scăpau de griji. Dar peste o săptămână a mai dispărut încă un grup de cercetaşi. Ăştia n-ar fi trebuit să treacă nici măcar de şapte sute de metri. Şi din nou aceeaşi poveste. Niciun sunet, nicio umbră. Parcă îi înghiţise pământul. Şi atunci cei de la staţie au început să-şi facă griji. Deja aveau de-a face cu o mare problemă, într-o săptămână să dispară două detaşamente. Trebuia să se facă ceva în privinţa asta. Să fie luate nişte măsuri. Şi aşa au pus un cordon de pază la trei sute de metri. Au pus o grămadă de saci cu nisip, au adus mitraliere şi un proiector, aşa cum se procedează când vrei să te aperi. Au trimis un curier la Begovaia – ei fac parte dintr-o confederaţie cu Begovaia şi cu Strada 1905. Înainte era şi Oktiabrskoe pole[1] cu ei –, dar s-a întâmplat ceva, nimeni nu ştie exact ce, o avarie, şi s-a mai putut locui acolo, iar oamenii au plecat... Ei, dar asta n-are nicio importanţă. În fine, au trimis un curier la Begovaia ca să-i avertizeze că se întâmpla ceva rău şi, în caz de ceva, să ceară ajutor. Şi nici n-a apucat primul curier să ajungă la Begovaia, nu trecuse nici măcar o zi – cei de acolo încă se gândeau ce să le răspundă –, când vine al doilea curier, lac de sudoare, şi povesteşte că tot cordonul lor de pază pierise fără să se tragă un singur foc. Toţi au fost înjunghiaţi. Şi parcă au fost înjunghiaţi în somn, asta e mai îngrozitor! Numai că ei sigur n-ar fi putut să adoarmă la cât de îngroziţi erau, ca să nu mai vorbim despre ordinele şi instrucţiunile primite. Şi atunci cei de la Begovaia au înţeles că, dacă nu făceau nimic, în curând va avea să înceapă şi la ei aceeaşi drăcovenie. Au înarmat un detaşament de elită – cam o sută de oameni cu mitraliere şi aruncătoare de grenade, profesionişti, veterani... Desigur, pentru asta le-a luat ceva timp. Vreo zi jumate, dar între timp au trimis nişte curieri, care ar fi trebuit să-i ajute. Şi peste o zi şi jumătate au trimis acest detaşament. Şi când detaşamentul a ajuns

[1] Toate cele trei denumiri sunt numele unor staţii de metrou.

la Polejaevskaia, nu a mai găsit pe nimeni în viață. Nu erau nici măcar cadavre, numai sânge peste tot. Așa, carevasăzică. Și dracu' știe cine a făcut asta. Vezi, tu, eu nu cred că oamenii pot să facă așa ceva.

— Și ce s-a întâmplat cu Begovaia? întrebă Artiom cu vocea schimbată.

— Lor nu li s-a întâmplat nimic. Au văzut cum stăteau lucrurile și au aruncat în aer tunelul care-i lega de Polejaevskaia. Am auzit că s-au prăbușit vreo patruzeci de metri de tunel, și n-ai cum să sapi dacă n-ai echipament, și chiar și așa, tot n-ai ajunge prea departe. Dar de unde să iei mașinării? Au trecut deja vreo cincisprezece ani de când s-au făcut praf.

Piotr Andreevici tăcu, privind focul. Artiom tuși încetișor și recunoscu:

— Da... Desigur, trebuia să trag... Am fost un prost.

De undeva din sud, dinspre stație, se auzi un strigăt:

— Ei, voi de la patru sute de metri! E totul în ordine acolo?

Piotr Andreevici își făcu mâinile pâlnie și strigă:

— Veniți mai aproape! Avem o problemă aici!

Din tunel, venind dinspre stație cu lanternele aprinse, se apropiau de ei trei siluete, probabil patrula de la trei sute de metri. Apropiindu-se de foc, stinseră lanternele și se așezară alături.

— Salut, Piotr! Azi ești aici? Și mă gândeam: pe cine au pus azi la capătul pământului? spuse cel mai în vârstă, scoțând o țigară din pachet.

— Ascultă, Andriuha! Unul dintre băieții mei a văzut pe cineva. Însă n-a apucat să tragă... S-a ascuns în tunel. Zice că nu părea să fie om.

— Nu părea să fie om? Dar cum arăta? întrebă Andrei întorcându-se spre Artiom.

— Păi, nici nu am văzut... Doar am cerut parola și imediat a luat-o la goană înapoi, spre nord. Dar nu erau pași de

om, erau foarte ușori și rapizi, de parcă nu ar fi fost două picioare, ci patru...

— Sau trei! zise Andrei făcând cu ochiul și strâmbându-se ca să-l sperie pe Artiom.

Artiom se înecă, aducându-și aminte de povestea despre oamenii cu trei picioare de pe linia Eilievskaia, unde o parte a stației se afla la suprafață și tunelul nu era deloc adânc, așa că nu se puteau proteja aproape deloc de radiații. De acolo se răspândiseră prin tot metroul tot felul de porcării cu trei picioare, două capete și alte chestii din astea. Andrei trase din țigară și le spuse oamenilor lui:

— Bine, băieți, dacă tot am venit, de ce să nu mai stăm aici puțin? Dacă e să apară iar unul din ăia cu trei picioare, le dăm oamenilor ăstora o mână de ajutor. Hei, Artiom! Aveți un ceainic?

Piotr Andreevici se ridică, turnă apă din canistră în ceainicul ciobit și afumat și îl puse deasupra focului. Peste câteva minute vasul începu să șuiere și apa dădu în clocot, iar sunetul acesta domestic și plăcut îl făcu pe Artiom să se simtă mai bine și mai liniștit. Se uita la oamenii care stăteau în jurul focului – toți puternici, oameni de nădejde, căliți de viața grea dusă aici. Puteai să ai încredere în acești oameni, puteai să te bazezi pe ei. Se dusese vestea că stația lor era una dintre cele mai norocoase de pe toată linia, și asta numai datorită oamenilor care se adunaseră aici și a celorlalți asemenea lor. Toți erau legați prin niște legături calde, aproape frățești.

Artiom avea douăzeci și patru de ani și se născuse când încă se mai trăia acolo, sus, și nu era așa de slab și de palid ca aceia care se născuseră în tunel și nu îndrăzniseră niciodată să se ducă sus, temându-se nu atât de radiații, cât de razele arzătoare ale soarelui, un adevărat dezastru pentru locuitorii din subteran. E adevărat, până și Artiom își aducea aminte că mersese doar o dată acolo de când devenise conștient de ceea ce se întâmpla în jurul lui, iar șederea nu durase mult timp. Nivelul de radiații era așa de mare acolo, încât cei care

erau prea curioși se prăjeau în două ore, fără să mai apuce să admire și să se bucure de lumea minunată care se afla la suprafață.

Pe tatăl lui nu-l ținea minte deloc. Mama locuise cu el până când Artiom împlinise cinci ani. Locuiau la Timiriazevskaia. Au trăit acolo ani buni și totul a fost bine, iar viața s-a scurs calm, în liniște, până în ziua în care Timiriazevskaia a fost invadată de șobolani. Șobolanii, uriași și cenușii, năväliseră dintr-odată, fără niciun fel de avertizare, dintr-un tunel lateral întunecos. Era un tunel care cobora până la mari adâncimi, formând o ramificație neobservată a tunelului principal din nord, apoi cobora și mai mult, pierzându-se în îmbinarea complicată a sutelor de coridoare, în labirinturi înfiorătoare, unde era frig cumplit și duhnea îngrozitor. Acest tunel ducea în împărăția șobolanilor, un loc în care nu se aventurase nici cel mai înflăcărat explorator și nici vreun călător rătăcit care nu se pricea prea mult la hărțile și drumurile subterane. Cu toții se opreau în pragul lui, simțind instinctiv pericolul necunoscut și groaznic ce pândea în el și se retrăgeau din fața hăului căscat al intrării ca din fața unei porți a unui oraș ciumat.

Nimeni nu-i deranjase pe șobolani. Nimeni nu coborâse pe teritoriul lor. Nimeni nu îndrăznise să le încalce granițele.

Și atunci au venit chiar ei.

Mulți oameni au murit în ziua aceea în care, ca un șuvoi viu, șobolanii gigantici – mai mari decât văzuse cineva vreodată în stație sau prin tuneluri – au inundat și au nimicit toate cordoanele de pază și stația cu totul, îngropându-i și pe paznici, și pe civili sub trupurile lor, înăbușindu-le urletele de agonie, de durere și de repulsie. Mâncând tot ce le ieșea în cale – și morți, și vii, și pe confrații lor uciși –, șobolanii înaintau orbește, implacabil, mânați de o forță de neimaginat pentru mintea omenească.

Numai câțiva oameni au rămas în viață, iar printre ei nu se numărau nici femei, nici bătrâni, nici copii. Nu supraviețuise

niciunul dintre cei care sunt de regulă salvați primii, ci doar cinci bărbați zdraveni care au apucat să o ia la fugă înaintea șuvoiului aducător de moarte. Și i-au luat-o înainte numai pentru că se aflau cu drezina la punctul de pază în tunelul de sud, iar când au auzit strigătele din stație, unul dintre ei a dat fuga să verifice ce se întâmplase. Când a ajuns acolo, stația pierise deja. Încă de la intrare și-a dat seama ce se întâmplase, descoperind pârâiașele roșii care se scurgeau pe peron. A vrut să se întoarcă, știind că deja nu mai avea cum să-i ajute pe cei care păzeau stația, când o mână l-a tras înapoi. S-a întors și a văzut o femeie cu chipul schimonosit de groază, care se agățase de mâneca lui și-i striga, încercând să acopere urletele de disperare ale nenumăratelor voci:

— Salvează-l, soldatule! Fie-ți milă!

Și atunci a observat că femeia întindea spre el mânuța micuță și durdulie a unui copil. L-a prins imediat de mână, fără să se gândească măcar că salvează viața cuiva, ci pentru că era soldat și fusese rugat să aibă milă. Trăgându-l pe copil după el, iar mai apoi ridicându-l în brațe, a luat-o la goană odată cu primii șobolani, într-o cursă în care se luase la întrecere cu moartea, înaintând prin tunel, unde îl aștepta drezina cu tovarășii lui de la punctul de pază. Mai avea vreo cincizeci de metri până la ei, dar începuse deja să le strige să se pună în mișcare. Drezina lor era motorizată, singura de acest fel, cale de zece stații, și doar de aceea au putut să alerge înaintea șobolanilor. Goneau înainte cu toată viteza și au lăsat în urmă Dmitrovskaia pustie, unde se adăpostiseră câțiva renegați cărora abia au apucat să le strige: „Fugiți!" Șobolanii!", dându-și seama că aceia nu vor mai apuca oricum să se salveze. Iar când s-au apropiat de cordoanele de la Savelovskaia, cu care – slavă Domnului! – în acel moment aveau un acord de pace, au redus viteza pentru a nu fi luați drept atacatori și împușcați și au strigat din toate puterile către paznici: „Șobolanii! Vin șobolanii!" Și erau pregătiți să continue fuga, trecând de Savelovskaia, și înaintând mai

departe pe linie, implorându-i pe paznici să nu-i oprească atâta vreme cât mai puteau să fugă undeva, cât timp lava cenușie nu îneca întregul metrou. Însă, spre norocul lor, la Savelovskaia se afla ceva care i-a salvat și pe ei, și întreaga Savelovskaia, și poate toată linia Serpuhovsko-Timiriazevskaia. Abia se apropiaseră, plini de sudoare, avertizându-i pe paznici despre moartea din fața căreia deocamdată reușiseră să scape, dar care alerga pe urmele lor, când au observat că aceștia luau deja în mare grabă husa care acoperea o mașinărie teribilă de la postul lor. Era un aruncător de flăcări artizanal, dar incredibil de puternic, făcut de mâinile pricepute ale localnicilor din piese disparate. Și, imediat ce a apărut avangarda detașamentelor de șobolani, tot mai numeroși de la o clipă la alta, făcând să se audă din întuneric foșnetul și scrâșnetul a mii de labe, paznicii au pus în funcțiune aruncătorul de flăcări și nu l-au închis până nu i s-a terminat combustibilul. Flacăra lui portocalie a umplut tunelul pe o distanță de zece metri și a ars neîntrerupt șobolanii timp de zece, cincisprezece, douăzeci de minute. Tunelul s-a umplut de un miros puturos, de duhoarea oribilă de carne și blană arsă și de un chițăit sălbatic de șobolani... Iar drezina s-a domolit și și-a oprit goana în spatele paznicilor de la Savelovskaia, care au devenit eroi și cărora li s-a dus vestea pe întreaga linie. Pe drezină se aflau cei cinci bărbați care scăpaseră din stația Timiriazevskaia și copilul salvat de ei. Era un băiat. Artiom.

Șobolanii s-au retras. Voința lor irațională a fost înfrântă de una dintre ultimele invenții ale geniului militar omenesc. Omul a știut mereu să omoare mai bine decât orice altă făptură vie.

Șobolanii s-au retras într-un val invers, întorcându-se în uriașa împărăție ale cărei dimensiuni nu erau cunoscute de nimeni. Toate aceste labirinturi care se aflau la o adâncime incredibilă erau așa de misterioase, de ciudate și, după toate aparențele, absolut inutile pentru activitatea metroului,

că nici nu-ți venea să crezi, în ciuda asigurărilor unor persoane cu autoritate, că fuseseră construite de mâna omului – constructorii obișnuiți ai metroului.

Unul dintre oamenii aceștia cu autoritate fusese pe vremuri ajutor de mecanic al unei garnituri de metrou. Mai rămăseseră foarte puțini asemenea oameni și erau foarte prețuiți, pentru că la început ei fuseseră singurii care nu se pierduseră cu firea, singurii care nu se lăsaseră cuprinși de groază când părăsiseră capsula comodă, sigură și rapidă a trenului de metrou și se treziseră în galeriile din măruntaiele Moscovei. Și pentru că toți cei din stație le arătau un mare respect și își învățaseră copiii să se poarte la fel, acesta trebuie să fi fost motivul pentru care Artiom îl ținuse minte, îl ținuse minte toată viața. Era un om slab, sfrijit, tras la față după atâția ani de lucru sub pământ, purtând o uniformă roasă și decolorată de muncitor la metrou, care-și pierduse de mult timp șicul de pe vremuri, dar care încă era îmbrăcată cu aceeași mândrie cu care un amiral în rezervă se înveșmântează în uniforma lui de gală, impunând venerație din partea simplilor muncitori. Și Artiom, pe atunci doar un copil, vedea în silueta prăpădită a ajutorului de mecanic o anumită prestanță și forță...

Și cum să nu fie așa! Doar lucrătorii de la metrou au fost pentru toți ceilalți un fel de ghizi băștinași ai unor expediții științifice în junglă. Erau crezuți cu sfințenie și toți se bazau integral pe ei, iar de cunoștințele și de abilitățile lor depindea supraviețuirea celorlalți. Mulți dintre ei au devenit conducători ai stațiilor după căderea sistemului unic de administrație, iar metroul, din obiectiv complex al apărării civile – uriaș adăpost antiatomic destinat salvării unei părți a populației în caz de atac nuclear –, se transformase într-o aglomerare de stații care nu se supuneau unei singure puteri, cufundându-se în haos și anarhie. Stațiile au devenit independente și de sine stătătoare, niște state pitice originale, cu ideologiile și regimurile lor, cu liderii și armatele lor.

Se luptau unele cu altele și se uneau în federații și confederații, devenind într-o zi metropole ale imperiilor ridicate, pentru ca a doua zi să fie învinse și colonizate de către prietenii sau sclavii de ieri. Încheiau alianțe pe termen scurt împotriva pericolului general, pentru ca, atunci când acest pericol dispărea, să sară din nou, cu puteri reînnoite, la beregata celeilalte. Își arătau colții cu înverșunare în orice situație: pentru spațiu vital, pentru mâncare – culturi de drojdie, plantații de ciuperci care nu aveau nevoie de lumina zilei pentru a se dezvolta, ferme de porci unde sărmanele animale subterane erau hrănite cu ciuperci incolore crescute sub pământ – și, desigur, pentru apă, adică pentru filtre. Barbarii care nu știau să repare dispozitivele de filtrare nefuncționale din stațiile lor și care mureau pe capete otrăviți cu apa radioactivă se năpusteau cu o furie animalică spre bastioanele vieții civilizate, spre stațiile unde generatoarele funcționau cum se cuvine și se reparau cu regularitate filtrele, unde, sub îngrijirile atente ale unor mâini de femei, pământul umed era străpuns de pălăriuțele albe ale ciupercilor champignon, iar porcii guițau sătui în cocinile lor. Erau mânați înainte, spre acest asediu infinit și disperat, de instinctul de conservare și de vechiul principiu revoluționar – cucerește și dezbină. Apărătorii stațiilor norocoase, organizați în unități militare formate din foști soldați profesioniști, respingeau atacurile vandalilor, rezistând până la ultima picătură de sânge. Apoi treceau la contraofensivă și recâștigau prin luptă fiecare metru al tunelurilor dintre stații. În stații era concentrată o mare putere militară pentru a putea răspunde la atacurile expedițiilor cu scop punitiv, pentru a le lua vecinilor civilizați măcar o parte din spațiul lor vital, dacă nu reușeau să obțină încheierea păcii pe cale pașnică și, în fine, pentru a respinge toate forțele necurate care se furișau afară din toate găurile și tunelurile. Toate aceste creaturi ciudate, monstruoase și periculoase ar fi putut să-l aducă pe Darwin în pragul disperării, căci nu se supuneau niciunei legi a evoluției. Cât de

uimitor de diferite erau acele creaturi față de animalele cu care fusese obișnuit omul! Ele fie proveneau din reprezentanții nevinovați ai faunei urbane, transformați în niște creaturi ale iadului sub razele distrugătoare invizibile, fie locuiseră dintotdeauna în adâncuri, iar acum erau tulburate de oameni, reprezentând totuși viața pe pământ. O viață mutilată, monstruoasă, totuși o viață. Și se supuneau aceluiași impuls care conduce tot ce este organic pe această planetă.

Să supraviețuiești! Cu orice preț.

Artiom luă cana albă și emailată în care bolborosea ceaiul specific stației lor. Desigur, în realitate nu era deloc ceai, ci un decoct de ciuperci uscate, la care mai adăugau tot felul de lucruri, pentru că ceai adevărat nu mai rămăsese aproape deloc. Așa că era raționalizat și se bea numai la sărbători mari, prețul lui fiind de zece ori mai mare decât al decoctului de ciuperci. Cu toate astea, celor din stația lor le plăcea această fiertură și erau destul de mândri de ea cât să o numească „ceai". Fiindcă nu erau obișnuiți cu gustul, străinii mai întâi îl scuipau, dar mai apoi se obișnuiau cu el. Iar faima i se dusese dincolo de hotarele stației și primii care veniseră la ei în căutarea ceaiului, punându-și în pericol viețile, fuseseră cărăușii. Apoi ceaiul lor a început să ajungă pe toată linia. Până și Hansa se interesa de el, iar spre VDNH[1] porniseră caravane încărcate cu decoctul fermecat. Și banii au început să curgă. Dar unde sunt bani sunt și arme, lemne de foc și vitamine. Acolo e și viață. Și de când au început să facă acest ceai la VDNH, stația a început să se dezvolte. Au început să vină aici oameni adevărați din stațiile învecinate, iar liniile au fost extinse, aducând prosperitatea. La VDNH se mândreau și cu porcii pe care-i creșteau, iar legenda spunea că aceasta era stația pe unde pătrunseseră porcii la metrou – când lucrurile erau abia la început și câțiva mai

[1] Abreviere pentru Expoziția Realizărilor Economiei Naționale, centru expozițional care dă numele unei stații de metrou din Moscova.

curajoşi reuşiseră să ajungă la „pavilionul de creştere a porcilor" din cadrul Expoziţiei şi mânaseră animalele în staţie.

— Auzi, Artiom, care e treaba cu Suhoi? întrebă Andrei şi începu să bea ceaiul încet, cu înghiţituri mici, suflând de zor în el.

— Cu nenea Saşa? Totul e în ordine. S-a întors recent dintr-o călătorie făcută pe linii, cu ai noştri. Dintr-o expediţie. Dar probabil că ştiţi deja.

Andrei era exact cu cincisprezece ani mai în vârstă decât Artiom şi era, de fapt, cercetaş, aflându-se rar într-un punct de pază mai aproape de patru sute cincizeci de metri, şi atunci era comandant al cordonului de protecţie. Iar acum l-au pus la trei sute, la adăpost, dar tot îl trăgea aţa să se ducă mai departe, şi se folosea de prima ocazie, de prima alarmă falsă pentru a ajunge mai aproape de întuneric, de tainele de acolo. Îi plăcea tunelul şi-i cunoştea bine toate ramificaţiile. Iar în staţie, printre fermieri, printre muncitori, comercianţi şi oameni din administraţie, se simţea incomod, inutil chiar. Nu-i venea să scormonească pământul după ciuperci sau, şi mai rău, să hrănească porcii graşi cu ciupercuţe, stând îngropat până la genunchi în bălegar. Şi nici nu putea face comerţ – de când se ştia nu-i putea suferi pe negustori, el fusese dintotdeauna soldat, fusese militar şi credea din tot sufletul că asta era singura ocupaţie demnă de un bărbat. Era mândru că el, Andrei, nu făcuse nimic altceva în viaţă decât să-i apere pe fermierii urât mirositori, pe cărăuşii agitaţi, pe administratorii extrem de metodici, pe copii şi pe femei. Femeile erau atrase de forţa lui arogantă, de absoluta lui siguranţă de sine, de calmul pe care-l vădea faţă de propria persoană şi faţă de cei din jur, pentru că era în stare să-i apere pe cei care se aflau alături de el. Femeile îi promiseseră iubire, îi promiseseră confort, dar el începea să se simtă confortabil numai după cincizeci de metri, când luminile staţiei dispăreau. Iar femeile nu-l urmau acolo. Oare de ce?

Încălzit datorită ceaiului, își dădu jos bereta veche, de culoare neagră și, după ce își șterse cu mâneca mustățile umede de la abur, se apucă să-l chestioneze nerăbdător pe Artiom despre noutățile și zvonurile aflate în ultima expediție din sud, despre tatăl adoptiv al lui Artiom, cel care, după ce îl scosese pe băiat dintre șobolani la Timiriazevskaia, în urmă cu nouăsprezece ani, nu putuse să-l abandoneze și-l crescuse chiar el.

— Am mai auzit și eu câte ceva, dar tu povestește oricum, Artiom, că doar nu te deranjează, nu? insistă Andrei.

Artiom se lăsă convins cu ușurință: îi făcea plăcere să-și aducă aminte și să reia poveștile tatălui adoptiv, fiindcă toți aveau să-l asculte cu gura căscată.

— Ei, probabil că știți unde au fost, începu Artiom.

— Știu, undeva spre sud... Sunt așa de secretoși, călătorii voștri! spuse zâmbind Andrei. Sarcini speciale ale administrației, înțelegi tu! mai zise el, făcându-i cu ochiul unuia dintre oamenii lui.

— Ei, hai, nu a fost nimic secret acolo, spuse Artiom dând din mână.

— Scopul expediției a fost cercetarea unei stații, adunarea de informații... De informații veridice, pentru că în cărăușii străini care tot trăncănesc pe aici, prin stația noastră, nu poți să ai încredere – or fi ei cărăuși, dar s-ar putea să fie și provocatori care răspândesc informații false.

— În general, nu trebuie să te încrezi în cărăuși, mormăi Andrei. Urmăresc să le fie lor bine. De unde să știi în cine poți să ai încredere – uite, azi îți vinde unul ceaiul Hansei, dar mâine te poate vinde cuiva și pe tine, cu tot cu măruntaie. S-ar putea la fel de bine ca, și aici, printre noi, să se ocupe tot cu adunarea de informații. La drept vorbind, nici într-ai noștri nu prea am mare încredere.

— Ei, n-aveți dreptate în privința alor noștri, Andrei Arkadîci. Toți ai noștri sunt în regulă. Eu îi știu aproape pe toți. Sunt oameni ca toți oamenii. Numai că le plac banii. Vor

să trăiască mai bine decât alții. Se străduiesc, zise Artiom încercând să ia partea cărăușilor locali.

— Păi, asta e. Tocmai asta îți spun și eu. Le plac banii. Vor să trăiască mai bine decât toți. Dar cine știe ce fac ei acolo, când ies din stație? Ești tu sigur că nu vor fi recrutați de către agenți la prima stație? Ești tu sigur?

— Ce agenți? Ai cui sunt agenții cărora li s-au predat cărăușii noștri?

— Uite ce-i, Artiom! Ești încă tânăr, ești tânăr și nu știi multe. Ar trebui să-i asculți pe bătrâni. Dacă ești atent la ce spun ei, o să trăiești mai mult.

— Ei, doar trebuie să facă cineva și treaba asta! Dacă nu ar fi fost cărăușii, am fi stat aici în pustiu fără muniție, cu puștile Berdan, trăgând cu sare în Întunecați și bându-ne ceaiul, zise Artiom nedorind să se lase bătut.

— Bine, bine, uite unde era economistul... Calmează-te acum. Mai bine povestește ce a văzut Suhoi acolo. Ce a văzut la vecini? La Alekseevskaia? La Rijskaia?

— La Alekseevskaia? Nimic nou. Își cresc ciupercile. Și, până la urmă, ce e Alekseevskaia? Ei, e un cătun, atâta tot... Așa se spune.

Apoi Artiom își coborî vocea ca pentru a divulga un secret:

— ...se spune că vor să se unească cu noi. Cât despre Rijskaia, se zice că nu s-ar împotrivi nici ei. Cei de acolo trebuie să facă față presiunilor tot mai mari din sud. Starea de spirit este proastă, toți vorbesc în șoaptă despre nu știu ce pericol, se tem de ceva, dar de ce anume, nimeni nu știe. Ba de faptul că la capătul celălalt al liniei ar fi un nou imperiu, ba de posibila extindere a Hansei... sau de altceva. Și toate cătunele astea încep să se înghesuie în noi. Și Rijskaia, și Alekseevskaia.

— Și, concret, ce vor? Ce propun? se interesă Andrei.

— Vor să ne unim într-o federație cu un sistem de apărare comun, să întărim granițele de ambele părți, să fie iluminate

permanent tunelurile dintre stații, să organizămo miliție ai cărei membri să patruleze prin toate coridoarele și tunelurile laterale, să fie folosite drezine de transport, să se tragă fir de telefon, să se desemneze un teren liber pentru cultivarea ciupercilor... Și să organizăm o comunitate economică, lucrând împreună și ajutându-ne la nevoie.

— Păi până acum unde au fost? Unde au fost înainte, când a început să apară toată mizeria asta dinspre Grădina Botanică, dinspre Medvedkovo? Când ne-au asediat Întunecații, ei unde au fost? întrebă nemulțumit Andrei.

— Andrei, ai grijă, nu mai cobi! se amestecă Piotr Andreici.

— Deocamdată aici n-au mai apărut Întunecații, ceea ce e foarte bine. Numai că e prea devreme ca să ne bucurăm. Nu noi i-am învins. Se întâmplă ceva acolo, la ei, și de aceea s-au potolit. Poate că deocamdată își adună puterile. Așa o alianță n-are de ce să ne strice. Mai ales dacă ne unim cu vecinii. E și în folosul lor, e bine și pentru noi.

— Și vom avea libertate, egalitate și fraternitate! îl ironiză Andrei, numărând pe degete.

— Nu vă interesează să ascultați, nu? întrebă supărat Artiom.

— Ba da, zi mai departe, Artiom. Eu și Piotr o să ne certăm mai târziu. Asta e tema noastră veșnică.

— Bine atunci. Ei spun că, după toate aparențele, șeful ar fi de acord. Nu are obiecții de principiu. Trebuie doar să se discute detaliile. În curând o să fie un congres. Iar după aceea un referendum.

— Cum să nu, cum să nu. Un referendum. Dacă poporul o să spună da, așa o să fie. Iar dacă poporul o să spună nu, înseamnă că poporul s-a gândit prost. Lasă poporul să se mai gândească o dată, continuă acru Andrei.

— Ei, Artiom, și ce se întâmplă dincolo de Rijskaia? întrebă Piotr Andreici încercând să nu-l bage în seamă.

— Ce stație urmează? Prospekt Mira. Ei, da, e logic să fie Prospekt Mira. E graniță cu Hansa. Tatăl meu adoptiv zice că Hansa e în continuare în relații bune cu roșiii. Deja nimeni nu-și mai amintește despre război, zise Artiom.

Hansa era numele ligii stațiilor de pe Linia Circulară. Aceste stații, aflate la intersecția tuturor celorlalte linii și, prin urmare, a căilor comerciale și fiind unite între ele prin tuneluri, au devenit aproape de la început locuri de întâlnire ale comercianților din toate zonele metroului. Aceștia s-au îmbogățit cu o viteză fantastică și, în curând, dându-și seama că bogăția lor stârnea invidia mult prea multora, au luat singura decizie corectă. S-au unit. Denumirea oficială era „Liga Stațiilor de pe Linia Circulară", dar oamenii îi spuneau Hansa – cineva îi comparase odată cu alianța orașelor comerciale din Germania medievală –, iar cuvântul a fost destul de sonor, așa că a prins. La început, din Hansa au făcut parte doar câteva stații, iar unirea s-a făcut treptat. A început cu un sector al Liniei Circulare, de la Kievskaia până la Prospekt Mira, așa-numitul Arc de nord, din care făcea parte Kurskaia, Taganskaia și Oktiabrskaia. Au fost tratative lungi, și fiecare încerca să obțină niște avantaje. Apoi au intrat în ligă Paveleţkaia și Dobrîninskaia și s-a format un al doilea Arc, cel de sud. Dar principala problemă și principalul obstacol în unirea Arcelor de nord și de sud era linia Sokolniceskaia.

„Uite despre ce este vorba..." – îi explicase lui Artiom tatăl lui adoptiv – „...linia Sokolniceskaia a fost mereu deosebită. Dacă te uiți pe hartă, îți atrage atenția imediat. În primul rând, e dreaptă ca o săgeată. În al doilea rând, pe toate hărțile are culoarea roșu-închis. Și denumirile stațiilor sunt deosebite – Krasnoselskaia[1], Krasnîie Vorota[2], Komsomolskaia, Biblioteka Imeni Lenina, și, din nou, Leninskie Gorî[3]. Și, fie

---

[1] De la *Krasnoe Selo* – localitate din Rusia, al cărei nume se traduce „sat frumos".

[2] Poarta roșie.

[3] Dealul lui Lenin.

din cauza unor asemenea denumiri, fie dintr-un cu totul alt motiv, de această linie au fost atraşi toţi nostalgicii gloriosului regim. Ideea reînvierii statului sovietic a prins cu uşurinţă acolo. La început, o singură staţie a revenit oficial la idealurile comunismului şi ale conducerii de tip socialist, apoi vecina ei, după care au urmat vecinele din cealaltă parte a tunelului, care s-au molipsit de optimismul revoluţionar şi şi-au schimbat administraţia; aşa au pornit lucrurile. Veteranii care rămăseseră în viaţă, foşti Komsomolişti şi activişti de partid, permanentul lumpenproletariat, toţi se adunau în staţiile revoluţionare. Au înjghebat un comitet responsabil pentru propagarea noii revoluţii şi a ideilor comuniste prin tot metroul, sub o denumire aproape leninistă – Interstaţional. Interstaţionalul pregătea detaşamente de revoluţionari profesionişti şi propagandişti şi-i trimitea tot mai departe în staţiile inamicului. În general, n-a fost prea mare vărsare de sânge, pentru că locuitorii flămânzi de pe arida linie Sokolniceskaia erau avizi să restabilească dreptatea care, în opinia lor, nu putea lua nicio altă formă în afara egalitarismului nejustificat. Şi după ce s-a aprins la un capăt, în curând toată linia a fost cuprinsă de flacăra purpurie a revoluţiei. Staţiile şi-au reluat vechile denumiri sovietice: Cistîe Prudî a devenit din nou Kirovskaia, Lubianka – Dzerjinskaia, Ohotnîi Riad – Prospekt Marx. Staţiile cu denumiri neutre au fost rebotezate cu râvnă folosindu-se cuvinte cu o tentă ideologică foarte clară: Sportivnaia a devenit Kommunisticeskaia, Sokolniki – Stalinskaia, iar Piaţa Preobrajenski, unde a început totul, a devenit Steagul Revoluţiei. Iar linia însăşi – cândva Sokolniceskaia, dar căreia lumea îi spunea „Linia Roşie", aşa cum obişnuiau moscoviţii să numească liniile de metrou după culoarea pe care o aveau pe hartă – a devenit oficial Linia Roşie.

Dar nu s-a mers mai departe de atât.

În momentul în care Linia Roşie se formase definitiv şi începuse să manifeste pretenţii de expansiune, răbdarea

celorlalte stații ajunsese la capăt. Erau prea mulți cei care își aminteau de epoca sovietică. Erau prea mulți aceia care îi văzuseră pe agitatorii trimiși de Interstațional prin metrou, ca o tumoare care ajungea la metastaze, amenințând să ucidă întregul organism. Și oricât promiteau agitatorii și propagandiștii din Interstațional că va fi electrificat întregul metrou, susținând că, dacă se vor alătura puterii sovietice, vor avea parte și de experiența adevăratului comunism (era puțin probabil ca vreo lozincă leninistă, exploatată de ei cu nerușinare, să fi fost mai actuală decât acum), oamenii de dincolo de granițele liniei nu au fost ispitiți de promisiuni, iar activiștii roșii interstaționali au fost prinși și trimiși înapoi pe teritoriul lor sovietic.

Și atunci conducerea roșie a stabilit că e timpul să acționeze mai ferm. A hotărât că, dacă restul metroului nu va aprinde singur focul vesel al revoluției, trebuia să-l aprindă altcineva. Stațiile vecine, neliniștite de propaganda comunistă din ce în ce mai intensă și de activitatea subversivă, au ajuns și ele la o concluzie asemănătoare. Experiența istorică le demonstrase clar că nu exista un mijloc mai bun de transmitere a bacilului comunist decât baioneta.

Și s-a stârnit furtuna.

Coaliția anticomunistă a stațiilor, condusă de Hansa, spartă în două de Linia Roșie și dorind să închidă inelul, a trecut la acțiune. Roșiii, desigur, nu se așteptaseră la o opoziție armată și își supraevaluaseră forțele. Victoria ușoară la care sperau nu se prea întrevedea curând.

Războiul a fost lung, sângeros și a lovit serios populația și așa restrânsă a metroului. A durat aproape un an și jumătate și a constat în cea mai mare parte din lupte de poziție, care presupuneau incursiuni de gherilă și diversiuni, cu tuneluri blocate, cu execuții de prizonieri și alte câteva cazuri de atrocități în ambele tabere. A fost un război adevărat, cu operațiuni militare, asedii și străpungeri ale asediilor, cu fapte de eroism, cu comandanți militari, cu eroi și cu trădători.

Dar principala caracteristică a războiului a fost aceea că niciuna dintre părţile combatante nu a reuşit să mute linia frontului. Uneori părea că unii reuşiseră să aibă un avantaj, să ocupe vreo staţie din vecinătate, dar adversarul riposta, mobiliza forţe suplimentare şi balanţa se înclina în cealaltă parte.

Dar războiul a secătuit resursele şi i-a luat cei mai buni oameni. Războiul i-a epuizat. Iar cei care au rămas în viaţă s-au săturat de el. Conducerea revoluţionară şi-a schimbat pe neobservate obiectivele cu unele mult mai modeste. La început, principala sarcină a războiului revoluţionar a fost propagarea puterii sovietice şi a ideilor comuniste prin tot metroul, iar acum roşiii voiau doar să capete controlul (smulgându-l de la rechinii imperialismului) asupra a ceea ce ei considerau a fi Sfânta Sfintelor – staţia Piaţa Revoluţiei. Şi asta se întâmpla în primul rând din cauza denumirii ei, iar în al doilea rând din cauza faptului că era mai aproape decât orice altă staţie de metrou de Piaţa Roşie şi de Kremlin, ale cărui turnuri încă mai erau încununate cu stelele de rubin, dacă e să-i credem pe puţinii curajoşi care erau atât de îndoctrinaţi ideologic încât se încumetaseră la un act atât de periculos, urcând la suprafaţă doar ca să le vadă. Iar, acolo, sus, în apropiere de Kremlin şi chiar în centrul Pieţei Roşii se afla Mausoleul. Dacă trupul lui Lenin era sau nu acolo, nimeni nu ştia, dar asta nu conta prea mult. Şi nu se ştia nici măcar dacă fusese sau nu îmbălsămat la timp; căci, dacă nu se ocupase nimeni de asta, trupul lui ar fi trebuit să se descompună de mult. Dar în acei mulţi ani ai regimului sovietic, Mausoleul încetase pur şi simplu să fie o criptă şi devenise ceva extrem de preţios, simbolul transmiterii puterii. De aici îşi începeau paradele militare marii conducători din trecut, iar liderii actuali aspirau tot către el. Şi se spunea că din încăperile administrative ale staţiei Piaţa Revoluţiei porneau tuneluri misterioase spre laboratoarele secrete ale Mausoleului, iar de acolo, chiar către catafalc.

Roşiii au rămas cu staţia Piaţa Sverdlov, fostă Ohotnîi Riad, pe care au întărit-o şi au transformat-o în bază de unde porneau raidurile şi atacurile spre Piaţa Revoluţiei.

Cu binecuvântarea conducerii revoluţionare, au fost duse mai multe campanii de eliberare a staţiei acesteia şi a criptei. Dar apărătorii ei înţelegeau la rândul lor cât de importantă era staţia pentru roşii, aşa că au luptat până la ultimul om. Piaţa Revoluţiei s-a transformat într-o fortăreaţă inexpugnabilă. Cele mai crude şi mai sângeroase lupte s-au dat pentru cucerirea acestei staţii. Cei mai mulţi oameni şi-au dat viaţa acolo. Au fost acolo eroi care au înfruntat mitralierele cu pieptul gol şi alţii care şi-au prins grenade de trupuri pentru a sări în aer împreună cu artileria inamică. Au fost şi cei care au folosit – asupra oamenilor! – aruncătoare de flăcări interzise... Dar totul a fost în zadar. Recucereau staţia pentru o zi, dar nu apucau să-şi întărească poziţia că erau învinşi şi se retrăgeau a doua zi, când coaliţia trecea la contraofensivă.

Acelaşi lucru, dar cu rolurile inversate, s-a întâmplat la Biblioteca Lenin. Acolo staţia aparţinea roşiilor, iar forţele de coaliţie au încercat de mai multe ori să-i scoată de acolo. Staţia avea pentru coaliţie o mare importanţă strategică, pentru că, în cazul unui asediu încununat de succes, ar fi permis spargerea Liniei Roşii în două sectoare şi pentru că oferea acces către trei linii dintr-odată, cu care Linia Roşie nu se mai intersecta nicăieri altundeva. Adică era un fel de nod limfatic care, contaminat de ciuma roşie, i-ar fi oferit cale liberă spre nişte organe vitale. Şi pentru a preîntâmpina asta, Biblioteca Lenin trebuia ocupată cu orice preţ.

Dar, pe cât de lipsite de succes au fost tentativele roşiilor de a pune mâna pe Piaţa Revoluţiei, pe atât de rodnice au fost eforturile coaliţiei de a-i scoate din Biblioteca Lenin.

Între timp, poporul se săturase de lupte şi începuseră deja să apară dezertorii. Erau din ce în ce mai dese cazurile în care soldaţii taberelor rivale fraternizau, aruncând armele

și îmbrățișându-se, dar, spre deosebire de Primul Război Mondial, acum asta nu le-a fost de niciun folos roșiilor. Febra revoluționară a început să se stingă, iar entuziasmul comunist a dispărut. Lucrurile nu mergeau mai bine nici în rândurile coaliției – nemulțumiți că trebuie să tremure mereu pentru viața lor, oamenii se mutau cu tot cu familii la periferie, părăsind stațiile centrale. Hansa devenea tot mai pustie și mai slabă. Războiul afectase dureros comerțul, cărăușii căutau drumuri ocolitoare, căile principale de negoț fuseseră părăsite și erau pustii...

Politicienii, pe care soldații îi susțineau din ce în ce mai puțin, au fost nevoiți să caute soluții pentru încheierea războiului, înainte ca armata să se întoarcă împotriva lor. Astfel, în cel mai mare secret și într-o stație absolut neutră, a avut loc întâlnirea liderilor părților beligerante: tovarășul Moskvin, din partea sovietică, iar, din partea coaliției – președintele Comunității Stațiilor de pe Linia Circulară, Loghinov, împreună cu Tvaltvadze, președintele Confederației din Arbat, care cuprindea toate stațiile de pe linia Arbatsko-Pokrovskaia, pe sectorul dintre Kievskaia și mult încercata Piață a Revoluției.

Tratatul de pace a fost semnat repede. Părțile au făcut schimb de stații. Linia Roșie primea Piața Revoluției, aproape complet ruinată, dar ceda Confederației din Arbat Biblioteca Lenin. Nici pentru unii, nici pentru ceilalți, pasul nu fusese ușor. Confederația pierdea un membru și, împreună cu el, niște posesiuni din nord-est. Linia Roșie se întrerupea acum pentru că apăruse chiar în mijlocul ei o stație care nu se supunea autorității ei și care o diviza. În pofida faptului că ambele părți își garantau reciproc dreptul de liberă trecere prin fostele teritorii, o asemenea situație nu putea să nu-i neliniștească pe roșii. Și Linia Roșie nu a rezistat. Din acordul de pace cel mai mult a câștigat, desigur, Hansa, care acum putea să închidă fără nicio problemă inelul Liniei Circulare, înlăturând ultimele obstacole care le mai stăteau în calea

prosperității. Au căzut de acord și în privința păstrării acelui statu-quo și a interdicției referitoare la desfășurarea activităților propagandistice și subversive pe teritoriile fostului adversar. Toată lumea a fost mulțumită. Apoi, când au tăcut și tunurile, și politicienii, a venit rândul propagandiștilor să le explice maselor care au fost succesele diplomatice obținute de partea lor și cum, de fapt, ei câștigaseră războiul.

Au trecut mulți ani din acea zi memorabilă când părțile au semnat acordul de pace. Acel statu-quo era păstrat de ambele părți. Hansa vedea în Linia Roșie un partener economic avantajos, iar aceasta renunțase la intențiile sale agresive. Tovarășul Moskvin, Secretarul General al Partidului Comunist al Metroului din Moscova „V. I. Lenin", a demonstrat dialectic posibilitatea de a construi comunismul pe o linie separată și a luat decizia istorică de a începe acea construcție. Vechea ostilitate a fost uitată.

Artiom reținuse bine această lecție de istorie recentă, la fel cum încerca să rețină tot ce-i spunea tatăl lui adoptiv.

— Bine că s-au terminat luptele între ei... spuse Piotr Andreici. Un an și jumătate nu s-a putut trece dincolo de Linia Circulară, peste tot numai cordoane armate, îți verificau documentele de o sută de ori. Pe atunci aveam treburi pe-acolo și nu puteam trece decât prin Hansa. Am fost oprit chiar la Prospekt Mira. Era cât pe-aci să mă pună la zid.

— Ei, da? Bine, Piotr, dar nu ne-ai povestit nimic despre asta.. Cum a fost? se interesă Andrei.

Artiom se posomorî puțin, văzând că ștafeta de povestitor îi fusese înmânată atât de brusc altcuiva. Dar povestea părea să fie interesantă, așa că nu se mai obosi să protesteze.

— Cum, cum... Foarte simplu. Au zis că sunt spion roșu. Ies eu din tunel la Prospekt Mira, pe linia noastră. Și Prospekt Mira a noastră e tot sub Hansa. E anexată, ca să zic așa. Dar acolo lucrurile nu sunt încă foarte stricte, au o piață, e o zonă comercială. După cum știți, în Hansa e așa peste tot: în stațiile care se află chiar pe Linia Circulară par să se simtă

ca acasă, iar granițele se află în pasajele de trecere dinspre stațiile circulare spre cele radiale – aici au vama, controlul pașapoartelor...

— Știm și noi toate astea, ce ne ții lecții. Ia povestește mai bine ce-ai pățit acolo! îl întrerupse Andrei.

— Controlul pașapoartelor! repetă Piotr Andreici ridicându-și sever sprâncenele, hotărât să-și impună punctul de vedere. În stațiile radiale au piețe, bazaruri. Acolo li se permite și străinilor să pătrundă. Dar nu poți să treci mai departe.

— Păi de ce s-o faci? zise Andrei. Și ce ți s-a întâmplat, poți să-mi spui odată? Ce-o tot lungești așa?

— Nu mă mai întrerupe. Dacă vrei să asculți, ascultă. Dacă nu, stai jos și bea ceai. Ai uitat de tot de luptă aici!

— Bine, bine... O să tac. Tac. Sunt mut ca un somon conservat din Orientul Îndepărtat, spuse împăciuitor Andrei. Continuă.

— Bine... Am ieșit la Prospekt Mira, aveam la mine ceai, o juma' de kil... Aveam nevoie de gloanțe pentru arma automată. Mă gândeam să fac un schimb. Dar la ei se aplica legea marțială. Nu făceau schimb cu muniție. Întreb un cărăuș, apoi altul, dar toți spun nu și se îndepărtează încetișor de mine. Numai unul mi-a șoptit: „Ce gloanțe, prostule... Pleacă de-aci mai repede, probabil că deja au anunțat că ești aici. Te sfătuiesc prietenește." I-am mulțumit și am pornit-o încetișor înapoi prin tunel, dar chiar la intrare mă oprește o patrulă, se aud fluiere din stație și mai vine un detașament în fugă. „Actele", îmi zic ăștia. Le dau pașaportul, cu ștampila stației noastre, iar ei se uită la el cu atenție și întreabă: „Dar unde e permisul dumneavoastră?" Eu îi întreb uimit: „Ce permis?" Așa aflu că pentru a intra în stație trebuie să îți iei neapărat un permis – la ieșirea din tunel este un birou și acolo e administrația lor. Verifică persoana, scopul vizitei și, dacă e necesar, îți eliberează un permis. Ai naibii șobolani, sunt băgați până la gât în birocrație... Habar n-am cum de

am trecut de biroul ăla... De ce nu m-au oprit căscații ăia? Iar eu trebuia să-i explic treaba asta patrulei. Era un ditamai omul, tuns scurt, în uniformă de camuflaj, și zice: „S-a strecurat! S-a furișat! Ne-a fentat! Ne-a dat cu flit!" Pe urmă mi-a mai răsfoit pașaportul și a văzut că am acolo o ștampilă mică de la Sokolniki. Am trăit mai demult acolo, la Sokolniki... Când vede ștampila asta, ochii i se injectează deodată. Pur și simplu, ca și cum i-ai fi arătat o cârpă roșie unui taur. Își smucește automatul de pe umăr și urlă: „Mâinile la ceafă, lepădătură!" Se vedea de la o poștă că fusese instruit. Mă apucă de guler și mă duce târâș prin toată stația, la punctul de permise din pasaj, la șeful de acolo. Și zice: „Așteaptă doar să primesc pemisiunea conducerii și te pun la zid, spionule!" Simțeam că mi se face rău. Încerc să mă justific și-i spun: „Ce spion? Sunt comerciant! Uite, am adus ceai de la VDNH." Dar el îmi răspunde că o să-mi bage ceaiul pe gât și o să-l mai îndese și cu țeava puștii ca să intre cât mai bine. Văd că n-am cum să o scot la capăt și îmi dau seama că dacă o să primească aprobarea conducerii, o să mă ducă la două sute de metri, o să mă pună cu fața la țevi și o să mă ciuruiască strașnic conform legilor marțiale. „Nu-i deloc bine", îmi zic. Ne apropiem de punctul de pază și boul ăsta se duce să întrebe unde ar fi mai bine să mă împuște. Dar când îl văd pe șeful lui, simt cum mi se ia o piatră de pe inimă. Era Pașka Fedotov, colegul meu de clasă cu care am rămas bun prieten la multă vreme după terminarea școlii, dar căruia i-am pierdut la un moment dat urma...

— Du-te dracu'! Ce m-am speriat! Credeam că gata, te-au omorât... spuse acru Andrei și toți cei adunați în jurul focului de la postul de pază începură să râdă prietenos.

Până și Piotr Andreici, care la început îl privise supărat pe Andrei, nu se mai abținu și izbucni în râs. Hohotele se revărsară prin tunel, născând undeva, în adâncuri, un ecou distorsionat care nu semăna deloc cu un ecou, ci cu ceva groaznic... Și, ascultându-l, rămaseră toți o clipă tăcuți.

Din adâncul tunelului, dinspre nord, se auzirå destul de clar aceleași sunete extrem de suspecte – niște foșnete și zgomotul unor pași rapizi și ușori.

Andrei, desigur, fu primul care le auzi. Tăcu imediat și le făcu și celorlalți semn să tacă, apoi ridică de jos automatul și sări în picioare. Lipit cu spatele de perete, trase încet piedica și băgă cartușul pe țeavă fără să scoată vreun sunet, apoi se îndepărtă de foc și înaintă în adâncul tunelului. Se ridicase și Artiom, curios să vadă pe cine ratase data trecută, dar Andrei se întoarse și se încruntă supărat spre el, așa că se așeză ascultător la loc.

Cu patul automatului sprijinit pe umăr, Andrei se opri acolo unde începea bezna, se culcă la pământ și strigă: „Faceți lumină!"

Unul dintre oamenii lui, care ținea pregătită o lanternă cu un acumulator puternic, făcut de mâinile pricepute ale celor din partea locului din niște faruri vechi de automobil, o deschise și raza de lumină strălucitoare sfâșie întunericul. Smulsă din întuneric, le apăru în câmpul vizual pentru o secundă o siluetă neclară – ceva foarte mic, nu tocmai periculos, care o rupse imediat la fugă înapoi, spre nord. Artiom nu se mai putu abține și începu să urle din toate puterile:

— Dar trage odată! Altfel o să fugă!

Dar Andrei, nu se știe de ce, nu trăgea. Piotr Andreici se ridică și el cu automatul pregătit și strigă:

— Andriuha! Ești viu acolo?

Cei care stăteau jos lângă foc începură să șușotească neliniștiți și se auzi zăngănitul armelor. Dar în cele din urmă, Andrei apăru în lumina lanternei, se ridică de la pământ și își scutură jacheta râzând.

— Ei, sunt viu, sunt viu! spuse el printre hohote de râs.

— Ce-i așa amuzant? întrebă precaut Piotr Andreici.

— Trei picioare și două capete! Mutanții! Întunecații! Ne taie pe toți! Trage, că altfel fug! Ce mai tărăboi ați făcut!

Sigur sunt o mulțime! O mulțime! zise Andrei continuând să râdă.

— Și de ce nu ai tras? Bine, băiatul meu e încă tânăr, nu și-a dat seama... Dar tu cum de ai ratat ocazia? Doar nu ești un copil... Știi ce s-a întâmplat la Polejaevskaia? întrebă supărat Piotr Andreici când Andrei se întoarse lângă foc.

— Da, am auzit despre Polejaevskaia asta a voastră de vreo zece ori până acum! spuse Andrei și dădu din mână. Era un câine! De fapt, nu un câine, ci un cățeluș... E a doua oară când vrea să vină și el aici, la foc, la căldură și la lumină. Iar voi era cât pe-aci să-l împușcați, și acum mă mai și întrebați de ce sunt atât de prudent? Hingherilor!

— De unde să știu eu că era un câine? zise iritat Artiom. Scotea niște sunete... Și se spune că acum o săptămână a fost văzut unul cât un porc... adăugă el neputând să se abțină. Am tras jumătate de încărcător în el și s-a dus fără să pățească nimic.

— N-ai decât să crezi în toate poveștile. Așteaptă... Îți aduc eu acum șobolanul ăla! spuse Andrei punându-și automatul pe umăr, apoi se îndepărtă de foc și dispăru în beznă.

Un minut mai târziu, din întuneric se auzi fluieratul lui subțire. După aceea răsună vocea lui blândă și convingătoare:

— Vino-ncoa'... Vino-ncoa', micuțule, nu-ți fie frică!

Încercă să-l convingă să vină preț de vreo zece minute, chemându-l și fluierând, până când, în sfârșit, silueta se contură din nou în penumbră. Andrei se întoarse la foc, se așeză și, zâmbind triumfător, își desfăcu haina. Se rostogoli jos un cățeluș care tremura tot, amărât, ud, extrem de murdar, cu blana încâlcită și de o culoare indescriptibilă, cu ochi negri îngroziți și urechiușele lipite de cap. Când se trezi pe pământ, încercă imediat să se retragă, dar mâna fermă a lui Andrei îl prinse de ceafă și-l ținu pe loc. Mângâindu-l pe cap, Andrei își dădu jos haina și-l acoperi.

— Ca să se încălzească cățelușul. Nu știu de ce, dar a înghețat de tot... explică el.

— Lasă-l, Andriuha, probabil că e plin de purici! încercă să-l convingă Piotr Andreici. Poate că are și paraziți. Și poți să iei și cine știe ce boală pe care s-o împrăștii în toată stația...

— Gata, Andreici! Termină cu prostiile! Ia uită-te la el! zise Andrei și desfăcu marginea hainei ca să-i arate lui Piotr Andreici boticul simpatic al cățelușului, care încă mai tremura, fie de groază, fie pentru că nu reușea să se încălzească.

— Uită-te în ochii lui, Andreici! Ochii ăștia nu pot să mintă!

Piotr Andreici se uită sceptic la cățel. Ochii, chiar dacă erau speriați, erau fără îndoială sinceri. Și Piotr Andreici se înmuie.

— Bine... Iubitorul de animale... Stai puțin, să-i caut ceva de mâncare, mormăi el scormonind prin rucsac.

— Caută, caută. Poate iese ceva util din el. Un ciobănesc german, de exemplu, spuse Andrei și trase și mai aproape de foc haina în care stătea cățelul.

— Dar de unde să apară aici un cățel? Pe partea cealaltă nu sunt oameni. Sunt doar Întunecații. Oare ei țin câini? întrebă unul dintre oamenii lui Andrei, uitându-se cu suspiciune la cățelul care moțăia la căldură.

Cel care vorbise era un bărbat slab, cu aspect bolnăvicios, cu păr negru zburlit, care până atunci îi ascultase tăcut pe ceilalți.

— Sunt convins că ai dreptate, Kirill, răspunse serios Andrei. Din câte știu eu, Întunecații nu țin animale.

— Și atunci cum trăiesc? Ce mănâncă ei acolo? întrebă un alt om care venise cu ei, scărpinându-și bărbia nerasă și producând un sunet ca un pârâit electric.

Era un bărbat înalt, lat în umeri și solid, cu capul complet ras și sprâncene dese, îmbrăcat într-o pelerină lungă din piele, bine croită, o mare raritate în vremurile acestea. Arăta ca un om care văzuse multe.

— Ce mănâncă? Se spune că mănâncă toate porcăriile. Mănâncă mortăciuni. Mănâncă șobolani. Mănâncă oameni.

Ştii, nu sunt aşa de pretenţioşi... răspunse Andrei strâmbându-se scârbit.

— Sunt canibali? întrebă cel cu capul ras fără urmă de uimire. Puteai deduce din tonul lui că mai avusese de-a face cu canibalismul.

— Canibali. Şi nici măcar nu sunt oameni. Sunt nişte creaturi. Dracu' ştie ce sunt de fapt. Bine că nu au arme şi putem să-i respingem. Deocamdată. Mai ţii mine, Piotr, că acum o jumătate de an ai noştri au reuşit să ia prizonier unul viu?

— Ţin minte... Două săptămâni a stat la noi în carceră, nu a băut apă, nu s-a atins de mâncare şi apoi a crăpat, răspunse Piotr Andreici.

— Nu l-au interogat? întrebă cel cu capul ras.

— Nu înţelegea nicio iotă. I-au vorbit în rusă, dar el n-a răspuns nimic. În general a tăcut tot timpul. De parcă avea gura plină de apă. L-au bătut, dar tot n-a vorbit. I-au dat şi de mâncare, dar degeaba. Numai din când în când plângea. Iar înainte de a muri a urlat aşa de tare, că s-a trezit toată staţia.

— Şi atunci de unde a apărut câinele ăsta aici? întrebă Kirill, omul cu părul zburlit, readucându-i la realitate.

— Păi, dracu' ştie de unde a apărut aici. Poate că a fugit de la ei. Poate că ei au vrut să-l mănânce. Sunt doar la vreo doi kilometri de aici. Nu poate un câine să alerge doi kilometri? Dar probabil că e al altcuiva. A venit cineva din nord şi a dat de Întunecaţi. Iar căţeluşul a apucat s-o şteargă la timp. Nu contează cum a ajuns aici. Uită-te şi tu la el, seamănă cu un monstru? Cu un mutant? E un căţel ca toţi căţeii, n-are nimic deosebit. Şi vrea să stea lângă oameni, deci e învăţat cu oamenii. Altfel ce rost ar fi avut să încerce de trei ori să se oploşească pe lângă foc?

Kirill tăcu, gândindu-se la argumente. Piotr Andreici umplu ceainicul cu apă din canistră şi întrebă:

— Mai bea cineva ceai? Haideţi, ultima cană, în curând o să ne vină schimbul.

— Așa mai merge. Hai să bem un ceai, spuse Andrei, apoi se mai auziră și alte voci care încuviințau.

Ceainicul începu să fiarbă, apoi Piotr Andreici le turnă doritorilor încă o cană și zise:

— N-ar trebui să vorbiți așa despre Întunecați. Odată unii stăteau și vorbeau despre Întunecați, iar ăștia s-au târât până la ei. Mi-au povestit băieții că au pățit și ei la fel. Sigur, poate că e o coincidență, eu nu sunt superstițios, dar dacă e totuși așa? Dacă simt? Tura noastră aproape că s-a încheiat, de ce să vorbim despre porcăriile astea chiar la final?

— Da... Probabil că nu merită... îl susținu Artiom.

— Ia mai termină, băiete! O să ne descurcăm! încercă Andrei să-l îmbărbăteze pe Artiom, dar nu fu foarte convingător.

Toți, până și Andrei (deși el n-o arăta), simțiră că îi trec fiori reci doar gândindu-se la Întunecați. Andrei nu se temea de niciun om, nici de bandiți, nici de anarhiștii care tăiau capete, nici de luptătorii Armatei Roșii... Dar mizeriile astea îl scârbeau și, cu toate că nu se temea, nu putea rămâne calm când se gândea la ele, ca atunci când se gândea la orice pericol venit din partea oamenilor.

Amuțiră cu toții. Liniștea îi învălui pe oamenii înghesuiți lângă foc. O liniște grea, apăsătoare, întreruptă doar din când în când de trosnetele lemnelor care ardeau. Din depărtare, dinspre nord, răzbăteau uneori din tunel niște mârâieli surde, cavernoase, de parcă Metroul din Moscova chiar nu era un metrou, ci un intestin gigantic al unui monstru necunoscut... Și zgomotele astea îi înfricoșau pe toți.

CAPITOLUL 2

Lui Artiom îi treceau prin cap tot felul de prostii. Întunecații... Neoameni blestemați care, e adevărat, apăruseră o singură dată când făcea Artiom de serviciu, dar îl speriaseră grozav de tare – și cum să nu se sperie... Uite, stai și tu de pază... Te încălzești la foc. Și brusc, de undeva, din adâncurile tunelului, se aude un ciocănit surd, ritmic – mai întâi la distanță, încet, după aceea tot mai aproape și mai tare... Și brusc auzul îți este sfâșiat de un urlet sepulcral, extrem de aproape... Panică! Toți sar în sus, iar sacii cu nisip și lăzile pe care au stat sunt aruncate repede ca să creeze o barieră, iar cel mai mare în grad strigă din toți rărunchii, fără să-și cruțe corzile vocale: „Alarmă!" Dinspre stație se grăbesc să sară în ajutor rezervele, cei de la trei sute de metri scot husa de pe mitralieră, iar aici, unde trebuie să preiei asupra ta presiunea principală, oamenii se aruncă deja la pământ în spatele sacilor, îndreptând automatele spre gura tunelului, ochind și, în cele din urmă, după ce au așteptat puțin pentru ca strigoii să se apropie suficient, aprind proiectorul în raza căruia devin vizibile niște siluete ciudate, delirante. Goi, cu pielea neagră și lucioasă, cu ochi uriași și guri ca niște răni căscate... Înaintează ritmic spre adăposturi, spre oameni, spre moarte, drepți, fără să se aplece, din ce în ce mai aproape... Trei... Cinci... Opt creaturi... Și cel mai apropiat își înalță deodată capul și scoate acel urlet sepulcral. Ți se zbârlește părul și vrei să sari în sus și să fugi, să lași automatul, să-ți lași tovarășii, să lași dracului tot și să fugi. Proiectorul este îndreptat spre mutrele lor, pentru ca lumina puternică să-i lovească direct, dar e clar

că ei nici măcar nu-și mijesc ochii, nu și-i acoperă cu mâinile, ci se uită la proiector cu ochii larg deschiși și înaintează toți ritmic, înaintează... Și în sfârșit, ajung cu mitraliera cei de la trei sute de metri, se întind alături, răsună tot felul de comenzi... Totul e gata... Se aude strigătul așteptat de toată lumea „Foc!" și dintr-odată încep să păcănească câteva automate și să răpăie mitraliera... Dar Întunecații nu se opresc, nu se lasă jos, merg drept, fără să-și încetinească pașii, înaintând la fel de ritmic și de liniștit... În lumina proiectorului se văd gloanțele care sfâșie trupurile lucioase și le împing înapoi, iar ei cad, dar se ridică imediat, se îndreaptă și... merg înainte. Apoi se aude iar un urlet groaznic, de data asta răgușit, pentru că gâtul din care iese e deja distrus. Și o să mai treacă vreo câteva minute până ce rafalele de oțel vor pune în cele din urmă capăt acestei încăpățânări inumane fără rost. Și după aceea, când toți strigoii vor fi deja la pământ, fără suflare (dar oare ei respiră?), nemișcați, făcuți bucăți, li se va mai trage câte un glonț în cap, de la cinci metri, ca să se asigure că sunt morți. Și chiar după ce totul se va fi terminat, când cadavrele lor vor fi fost deja aruncate în puț, toți vor mai avea înaintea ochilor tabloul înspăimântător, cu gloanțele înfigându-se în trupurile negre și proiectorul arzându-le ochii larg deschiși, în timp ce ei înaintează ritmic...

Artiom se cutremură gândindu-se la asta. Da, ar fi mai bine să nu mai trăncănească despre Întunecați, își zise. Așa, pentru orice eventualitate.

— Hei, Andreici! Pregătiți-vă! Venim! li se strigă din sud, din întuneric. Tura voastră s-a încheiat!

Oamenii de lângă foc începură să se foiască, alungându-și amorțeala, ridicându-se, întinzându-se, căutându-și rucsacurile și armele, iar Andrei îl luă cu el și pe cățelușul găsit. Piotr Andreici și Artiom se întorceau în stație, iar

Andrei cu oamenii lui se duceau la ei, la trei sute de metri, de vreme ce tura lor încă nu se terminase.

Cei din noua tură își făcură apariția, își strânseră cu toții mâinile, apoi nou-veniții întrebară dacă se întâmplase ceva ciudat sau deosebit, le urară să se odihnească cum se cuvine și se așezară cât mai aproape de foc, continuându-și discuția începută înainte.

Când porniră cu toții prin tunel, spre sud, mergând către stație, Piotr Andreici începu să-i povestească ceva cu înflăcărare lui Artiom, revenind în mod sigur la una dintre acele veșnice dispute ale lor. Bărbatul solid de mai înainte, care îi întrebase cum trăiau Întunecații, rămase puțin în urmă, intrând în rând cu Artiom și făcând în așa fel încât să meargă în același ritm cu el.

— Și ziceai că îl știi pe Suhoi? îl întrebă el pe Artiom cu vocea lui înăbușită, joasă, fără să-l privească în ochi.

— Pe nenea Sașa? Ei, da! E tatăl meu adoptiv. Locuiesc împreună cu el, răspunse sincer Artiom.

— Nu mai spune... Tată adoptiv... N-am mai auzit de așa o... mormăi bărbatul ras în cap.

— Dar, de fapt, cum vă cheamă? se decise Artiom să afle, dându-și seama că, dacă omul îl tot întreabă despre rude, asta îi dădea fără discuție dreptul de a-i pune și el o asemenea întrebare.

— Pe mine? Cum mă cheamă? întrebă uimit bărbatul cu capul ras. Și de ce te interesează?

— Păi, o să-i transmit lui nenea Sașa... Suhoi că ați întrebat de el.

— A, pentru asta... să-i transmiți că Hunter... Hunter a întrebat de el. Vânătorul i-a transmis salutări.

— Hunter? Dar ăsta nu e un prenume. Ce, e numele de familie? Sau e o poreclă? întrebă Artiom.

— Nume de familie? Hm... zise Hunter și zâmbi. De ce nu... Nu, băiete, nu e un nume de familie. Este, cum să-ți spun... O profesie. Dar pe tine cum te cheamă?

— Artiom.

— Foarte bine. Îmi pare bine de cunoștință. Probabil că o să ne mai vedem. Și asta destul de curând. Să fii sănătos!

După ce-i făcu cu ochiul lui Artiom la despărțire, omul rămase la trei sute de metri împreună cu Andrei.

Mai aveau foarte puțin, deja se auzeau din depărtare zgomotele animate ale stației. Piotr Andreici, care mergea alături de Artiom, îl întrebă deodată îngrijorat:

— Ascultă, Artiom, cine mai e și individul ăsta? Ce ți-a spus?

— E un tip ciudat! A întrebat despre nenea Sașa. O fi vreo cunoștință de-a lui? Dumneavoastră nu-l cunoașteți?

— Nu prea cred... A venit doar de două zile la noi în stație, cu nu știu ce treburi. Se pare că Andrei îl cunoaște și a cerut să facă de pază cu el. Dracu' mai știe de ce vrea el să facă de pază... Parcă-i știu fața de undeva...

— Da, probabil nu e ușor să uiți o figură ca a lui, își dădu cu presupusul Artiom.

— Asta zic și eu. Oare unde l-am văzut? Cum îl cheamă, nu știi?, întrebă Piotr Andreici.

— Hunter. Așa a spus, Hunter. Ce-o mai fi și asta.

— Hunter? Parcă nu e un nume rusesc... se încruntă Piotr Andreici.

În depărtare se zărea deja o vâlvătaie roșie – la VDNH, ca în marea majoritate a stațiilor, sistemul obișnuit de iluminat nu funcționa, iar oamenii se descurcau de trei decenii doar cu lumina roșiatică de avarie. Numai în „apartamentele personale", adică – în corturi sau în camere, erau aprinse din când în când niște becuri electrice. Iar lumina adevărată, strălucitoare, a lămpilor cu mercur se vedea numai în câteva dintre cele mai bogate stații de metrou. Apăruseră niște legende despre ele, iar provincialii din haltele mărginașe, uitate de Dumnezeu, visau uneori cu anii să poată vedea minunea asta.

La ieșirea din tunel le predară gărzilor armele, semnară, iar Piotr Andreici îi strânse mâna lui Artiom la despărțire și-i spuse:

— Hai, Artiom, du-te și trage pe dreapta! Până și eu abia îmi mai țin ochii deschiși, tu probabil că mai ai puțin și dormi din picioare. Să-i transmiți lui Suhoi un salut călduros. Spune-i să treacă pe la mine.

Artiom își luă rămas-bun și, simțindu-se dintr-odată cuprins de oboseală, plecă împleticindu-se spre casa lui, spre „apartament".

La VDNH locuiau vreo două sute de oameni. Cei mai mulți dintre ei stăteau în corturi, pe peron. Erau corturi militare, deja vechi, roase, dar solide, iar aici, sub pământ, nu avuseseră de-a face nici cu vântul, nici cu ploaia, și fuseseră reparate des, așa că erau destul de confortabile – nu pierdeau căldura, nici lumina, și mai opreau și zgomotul – ce să vrei mai mult de la o locuință?

Corturile erau adunate pe lângă pereți, pe ambele părți – și de-a lungul șinelor, și pe peron. Acesta din urmă fusese transformat într-un fel de stradă – în mijloc rămăsese un culoar de trecere destul de lat, având de o parte și de alta „casele", corturile. Unele dintre ele – mai mari, pentru familii numeroase – ocupau spațiul dintre arcade. Dar câteva arcade rămăseseră libere, ca să se poată trece în ambele capete ale peronului și în centru. Sub peroane mai erau și alte spații amenajate, dar tavanul era cam scund, astfel că nu era un loc potrivit pentru a locui acolo. La VDNH le foloseau ca spații de depozitare.

Cele două tuneluri se intersectau cu un tunel lateral, la câteva zeci de metri de stație, tunel folosit cândva pentru a permite trenurilor să se întoarcă și să pornească în direcția opusă. Acum, unul dintre aceste tuneluri fusese închis, iar celălalt ducea spre nord, către Grădina Botanică, până aproape de Mîtișci. Păstraseră o rută de retragere în caz de

urgență, acolo făcuse Artiom de pază. Segmentul rămas din cel de-al doilea tunel și fâșia care unea cele două tuneluri fuseseră alocate plantațiilor de ciuperci.

Scoseseră șinele, iar pietrișul fusese afânat și fertilizat cu dejecțiile din haznale și peste tot se vedeau șiruri drepte și albe cu pălăriuțe de ciuperci. La fel se întâmplase și cu unul dintre cele două tuneluri din sud, care fusese blocat la trei sute de metri, iar acolo, la capăt, cât mai departe de locuințele oamenilor, au fost făcute cocinile porcilor.

Casa lui Artiom era pe artera principală; locuia într-unul dintre corturile mici împreună cu tatăl său adoptiv. Tatăl lui era un om foarte important, cu îndatoriri administrative – menținea legătura cu celelalte stații – astfel că nu mai fusese nimeni instalat în cortul lor, era doar al lor, și era unul de primă clasă. Tatăl său adoptiv dispărea destul de des pentru două, trei săptămâni și nu-l lua niciodată cu el pe Artiom; singura explicație pe care o dădea era că trebuia să se ocupe de niște lucruri mult prea periculoase și că nu vrea să-l pună pe fiul lui în primejdie. Se întorcea din aceste incursiuni mai slab, cu barba mare și uneori chiar rănit. Prima seară o petrecea cu Artiom și-i povestea lucruri greu de crezut chiar și pentru un locuitor al acestei lumi grotești, obișnuit cu poveștile incredibile.

Artiom, desigur, era atras de călătorii, dar în metrou era mult prea periculos să se plimbe pur și simplu. Patrulele stațiilor independente erau foarte suspicioase și nu dădeau voie să treci înarmat, iar a pleca fără armă prin tuneluri însemna moarte sigură. Așa se face că, de când venise cu tatăl lui adoptiv de la Savelovskaia, nu avusese parte de incursiuni mai lungi. Artiom se ducea uneori cu treburi la Alekseevskaia, dar nu pleca niciodată singur. Mergeau în grup și câteodată ajungeau până la Rijskaia, dar nu mai departe... Și mai făcuse el o călătorie despre care nu putea să povestească nimănui, deși ar fi vrut atât de mult...

Asta se întâmplase cu multă, multă vreme în urmă, când la Grădina Botanică nu apăruse niciun Întunecat, iar locul era doar o stație părăsită, cufundată în beznă. Patrulele de la VDNH erau mult mai la nord, iar Artiom era pe atunci doar un puștan. El și prietenii lui au hotărât să riște. Având lanterne și o pușcă cu două țevi furată de la părinții cuiva, s-au strecurat prin cordonul extern când se schimbau turele și s-au învârtit multă vreme în jurul Grădinii Botanice, mergând târâș. A fost și înfricoșător, și interesant – era clar că și acolo locuiseră cândva oameni. În lumina lanternelor ieșeau peste tot la iveală indicii că acolo trăiseră cândva niște oameni: cărbuni, cărți pe jumătate arse, jucării stricate, haine sfâșiate... Șobolanii mișunau peste tot, iar din tunelul de nord se auzeau din când în când niște zgomote groaznice, un fel de huruit... Iar unul dintre prietenii lui Artiom – nu mai ținea minte care, probabil Jenka, cel mai vioi și mai curios dintre cei trei, venise cu o propunere: să încerce să dea la o parte gardul și să se strecoare sus, pe scara rulantă... ca să vadă pur și simplu cum era acolo. Ce era acolo...

Atunci Artiom se împotrivise imediat. Avea amintiri încă proaspete legate de ceea ce îi povestise tatăl adoptiv: despre oameni care fuseseră la suprafață și apoi zăcuseră bolnavi multă vreme, iar lucrurile văzute uneori acolo sus erau îngrozitoare. Dar imediat au început să-l convingă că era o șansă rară, că nu se știa când o să mai reușească să ajungă singuri, fără vreun adult, într-o stație cu adevărat părăsită, darămite să mai poată urca până sus, pentru a vedea cu ochii lor cum este când nu ai nimic deasupra capului... Încercând din răsputeri să-l convingă, i-au zis că era așa de laș, n-avea decât să stea acolo jos și să-i aștepte să se întoarcă. Să rămână singur într-o stație părăsită și să-și distrugă reputația în ochii celor doi prieteni ai lui i se păruse absolut insuportabil lui Artiom, așa că, scrâșnind din dinți, acceptase.

Spre mirarea lor, motorul care punea în mișcare gardul ce limita accesul de la peron la scara rulantă chiar funcționa.

Iar Artiom a fost acela care a reuşit să-l pornească, după o jumătate de oră de încercări disperate. Peretele din fier ruginit s-a dat la o parte cu un scârţâit diavolesc şi în faţa ochilor le-a apărut un şir – destul de scurt, spre mirarea lor – de trepte ce duceau în sus. Unele trepte se rupseseră, iar în hăurile căscate, se vedeau la lumina lanternelor nişte roţi dinţate uriaşe care se opriseră pentru totdeauna în urmă cu mai mulţi ani; erau mâncate de rugină şi acoperite cu o masă cenuşie, care se mişca abia perceptibil. Nu le-a fost uşor să-şi ia inima în dinţi ca să urce pe acolo. De câteva ori, treptele pe care păşiseră au cedat cu un scârţâit şi au luat-o la vale, iar ei au fost nevoiţi să se târască peste hău, agăţându-se de suporturile felinarelor... Urcuşul nu era lung, dar hotărârea de la început li s-a risipit după prăbuşirea primei trepte şi, pentru a se îmbărbăta, îşi imaginau că erau nişte stalkeri adevăraţi.

Stalkeri...

Cuvântul acesta, deşi cam ciudat şi străin de limba rusă, prinsese foarte bine. Erau numiţi aşa oamenii pe care sărăcia îi împingea să se strecoare în poligoanele militare părăsite pentru a căuta proiectile şi bombe neexplodate ca să dea tuburile de alamă colectorilor de metale neferoase. Li se mai spunea aşa şi ciudaţilor care, pe timp de pace, coborau în canalizare, şi încă vreo câtorva persoane. Dar toate înţelesurile acestui cuvânt aveau ceva în comun – întotdeauna era vorba despre o profesie extrem de riscantă, despre interacţiunea cu nişte lucruri necunoscute, de neînţeles, enigmatice, de rău augur, inexplicabile. Cine ştie ce se întâmplase în poligoanele abandonate, unde, din pământul radioactiv scormonit de mii de explozii, perforat de tranşee şi plin de catacombe, ieşeau nişte mlădiţe monstruoase. Nimeni nu ştia ce se aciuase prin canalizarea metropolei după ce constructorii trăseseră capacele în urma lor, părăsind pentru totdeauna coridoarele întunecoase, strâmte şi urât mirositoare...

În metrou erau numiţi stalkeri acei puţini curajoşi care cutezau să se arate la suprafaţă. În costume de protecţie, cu

măști de gaze cu geamuri fumurii, înarmați până în dinți, oamenii aceștia urcau la suprafață după lucruri de care aveau cu toții nevoie – muniție, aparatură, piese de rezervă, combustibil... Erau sute de oameni care cutezau să facă asta, dar numai câțiva reușeau să se întoarcă în viață, iar aceștia erau considerați extrem de valoroși și erau prețuiți mai mult decât foștii muncitori de la metrou. Tot felul de pericole îi așteptau acolo, sus, pe cei care îndrăzneau să urce – de la radiații până la creaturile monstruoase apărute din cauza lor. Era viață acolo sus, dar ea nu mai avea nimic de-a face cu ceea ce înțelegeau oamenii prin asta.

Fiecare stalker devenise o legendă vie, un semizeu privit cu entuziasm și de copii, și de adulți. Într-o lume în care nu aveau unde și nici de ce să meargă pe ape și să zboare, iar cuvintele „aviator" și „marinar" își pierdeau treptat sensul și cădeau în uitare, copiii voiau să fie stalkeri. Să urce îmbrăcați într-o armură strălucitoare, însoțiți de sute de priviri pline de adorație și venerație, sus, la zei, să se lupte cu monștrii și, când se întorceau acolo, sub pământ, să le aducă oamenilor combustibil, muniție, lumină și foc. Să aducă viață.

Stalkeri voiau să fie și Artiom, și prietenul lui, Jenka, și Vitalik Nesuferitul. Și, străduindu-se să se târască în sus pe înspăimântătoarea scară rulantă cu trepte distruse, care scârțâiau îngrozitor, își imaginau că purtau costume de protecție și că erau dotați cu aparate pentru măsurarea radiațiilor și cu niște mitraliere strașnice, așa cum se cuvenea pentru a fi un stalker adevărat. Dar nu aveau nici aparate pentru măsurarea radiațiilor, nici costume de protecție, iar în locul amenințătoarelor mitraliere din dotarea armatei aveau o pușcă veche cu două țevi, care poate că nici nu fusese folosită vreodată...

Urcușul s-a încheiat destul de repede, iar ei aproape că ajunseseră la suprafață. Spre norocul lor, era noapte, altfel ar fi orbit instantaneu. Ochii lor, obișnuiți de mulți ani cu viața de sub pământ, cu întunericul și lumina purpurie a focurilor

și a becurilor de avarie, nu ar fi rezistat. Orbi și neajutorați, era puțin probabil să mai fi reușit să se întoarcă acasă.

Vestibulul stației Grădina Botanică era aproape complet ruinat, jumătate din acoperiș se prăbușise și prin el se vedea praful radioactiv al cerului senin, de un albastru-închis, ca vara, presărat cu miriade de stele. Dar, la dracu', ce înseamnă un cer înstelat pentru un copil care nu poate să-și imagineze că nu are un tavan deasupra capului? Când îți ridici privirea și ea nu se lovește de tavanele de beton și de încâlcelile putrezite de cabluri și țevi, ci se pierde în abisul albastru-închis care se întinde deodată deasupra capului tău – ce senzație! Dar stelele! Oare poate un om care nu a văzut niciodată stelele să-și imagineze ce înseamnă infinitul, când probabil că însăși noțiunea de infinit le-a apărut, pentru prima dată, oamenilor entuziasmați de bolta cerească nocturnă! Milioane de lumini strălucitoare, cuie de argint înfipte în cupola de catifea albastră.

Băieții au stat trei, cinci, zece minute, nefiind în stare să scoată niciun cuvânt, și nu s-ar fi urnit din loc, arzând probabil de vii, odată cu sosirea dimineții, dacă undeva, destul de aproape, nu s-ar fi auzit un urlet groaznic care le-a înghețat sângele în vene. După ce și-au venit în fire, au pornit imediat înapoi spre scara rulantă, coborând cât puteau de repede, lăsând la o parte orice precauție și fiind de câteva ori cât pe-aci să alunece jos, pe roțile dințate. S-au sprijinit și s-au tras unul pe altul, parcurgând drumul de întoarcere într-un minut.

S-au dus de-a dura pe ultimele zece trepte, pierzându-și nemaipomenita pușcă, apoi s-au năpustit imediat spre panoul de comandă al barierei. Dar – drace! – o bucățică de metal se îndoise și nu voia să intre în locașul ei. Speriați de moarte că monștrii de la suprafață vor veni pe urmele lor, au dat fuga la ai lor, la cordonul din nord. Dar, dându-și seama că făcuseră probabil ceva rău lăsând deschisă calea

spre suprafață și mai ales pe cea dinspre suprafață spre oamenii aflați jos, în metrou, au ajuns la concluzia că era mai bine să-și țină gura și să nu-i spună niciunui adult că au fost la Grădina Botanică și că au ieșit afară. Când au ajuns la cordonul de pază au spus că fuseseră să se plimbe în tunelul lateral, ca să vâneze șobolani, dar au pierdut pușca, s-au speriat și s-au întors.

Artiom a primit atunci de la tatăl său adoptiv o pedeapsă teribilă. Părțile mai moi ale corpului l-au durut multă vreme din cauza curelei de ofițer folosite de tatăl lui, dar Artiom s-a ținut tare, ca un partizan luat prizonier, și nu a divulgat secretul militar. Tovarășii lui au tăcut și ei. Și toată lumea i-a crezut.

Dar acum, când își aducea aminte de povestea asta, Artiom se tot gândea dacă expediția și mai ales bariera deschisă de ei nu aveau legătură cu acele creaturi necurate care asaltau cordoanele de pază în ultimii ani.

Salutând câte un trecător și oprindu-se din când în când să afle noutățile, să strângă mâna unui prieten, să sărute pe obraz vreo fată pe care o cunoștea sau să le povestească celor mai în vârstă despre ceea ce făcea tatăl lui adoptiv, Artiom ajunse în cele din urmă acasă. Nu era nimeni înăuntru și, nemaiputând să se lupte cu oboseala, Artiom se hotărî să nu-și mai aștepte tatăl, ci să se ducă la culcare – veghea de opt ore putea pune la pământ pe oricine. Își scoase cizmele, își dădu jos haina și se afundă cu capul în pernă. Somnul nu se lăsă așteptat.

Marginile cortului se ridicară și înăuntru se strecură neauzită o siluetă masivă căreia nu i se putea vedea fața, ci doar strălucirea de rău augur a craniului neted în lumina roșiatică. Apoi se auzi o voce înfundată:

— Ei, uite că ne întâlnim din nou, prietene. Văd că tatăl tău adoptiv nu este aici. Nu e nicio problemă. O să punem mâna și pe el mai devreme sau mai târziu. Nu pleacă nicăieri.

Deocamdată, tu o să vii cu mine. Avem despre ce să vorbim. Despre bariera de la Grădina Botanică, printre altele.

Îngheţat, Artiom îl recunoscu pe omul pe care-l cunoscuse mai devreme la cordonul de pază, cel care se prezentase drept Hunter. Omul se apropie de el, încet, în tăcere, dar tot nu-i putea distinge trăsăturile din cauza felului ciudat în care cădea lumina. Artiom vru să strige după ajutor, dar mâna bărbatului, rece, ca de cadavru, îi acoperi gura. Atunci reuşi în sfârşit să pipăie lanterna, s-o aprindă şi să lumineze faţa omului. Şi ceea ce văzu îl făcu să-şi piardă pentru o clipă puterile şi îl umplu de groază: în locul unui chip omenesc, chiar grosolan şi dur, i se arăta un îngrozitor bot negru, larg deschis, şi doi ochi uriaşi, negri şi goi, în care nu se zărea nici urmă de alb. Artiom se smuci, trăgându-şi mâna într-o parte, se răsuci şi o zbughi spre ieşirea din cort. Lumina se stinse brusc, iar staţia se cufundă în întuneric. Doar undeva, în depărtare, se vedea strălucirea slabă a unui foc, iar Artiom, fără să stea prea mult pe gânduri, ţâşni într-acolo, la lumină. Strigoiul sări după el, mugind: „Stai! N-ai unde să fugi!" Apoi răsună bubuitul unui râs oribil, care se transformă treptat în cunoscutul urlet cavernos. Dar Artiom fugea fără să se întoarcă, auzind în spate tropăitul ritmic al unor cizme grele – nu rapid, ci apăsat, de parcă urmăritorul lui ştia că nu avea de ce să se grăbească, că Artiom avea să-i cadă în gheare oricum, mai devreme sau mai târziu. Pe urmă Artiom ajunse la foc şi văzu acolo un om care stătea cu spatele la el; îl zgâlţâi şi-i ceru ajutorul. Dar omul căzu deodată cu faţa în sus şi Artiom îşi dădu seama că era mort de mult şi că faţa lui, nu se ştie de ce, era acoperită cu promoroacă. Şi deodată realiză că bărbatul îngheţat era nenea Saşa, tatăl lui adoptiv...

— Hei, Artiom! Măi, da' ce mai dormi! Ei, hai, scoală-te! Sforăi aici de şapte ore. Ia trezeşte-te, somnorosule! Trebuie să-ţi primeşti musafirii! se auzi vocea lui Suhoi.

Artiom se ridică în capul oaselor, holbându-se năuc la el.

— Vai, nene Sa... Tu... Ești bine? întrebă el în cele din urmă, după ce aproape un minut nu făcuse decât să clipească încontinuu.

Își înfrână cu mare greutate dorința de a-l întreba dacă era viu, iar asta numai pentru că răspunsul era evident.

— Păi, după cum vezi! Hai, hai, scoală-te, gata cu lenevea-la! Uite, o să-ți fac cunoștință cu prietenul meu, îi zise Suhoi.

De undeva, din apropiere, se auzi vocea înfundată care-i era atât de familiară, iar pe Artiom îl trecură toate sudorile aducându-și aminte de coșmarul avut.

— A, vă cunoașteți deja? se minună Suhoi. Artiom, da' ce rapid ești!

În cele din urmă musafirul se strecură în cort. Artiom tre-sări și se lipi de pânza cortului: omul era Hunter. Și îi trecu prin fața ochilor tot coșmarul pe care îl avusese: ochii goi, întunecați, bubuitul cizmelor grele în spatele lui, cadavrul înghețat de lângă foc.

— Da. Ne-am cunoscut deja, îngăimă Artiom, întinzân-du-i fără chef mâna.

Palma musafirului i se păru fierbinte și uscată, iar Artiom începu încet-încet să se convingă că fusese pur și simplu un vis și că omul acela nu avea nimic sinistru în el, iar monstruozitățile acelea erau doar rodul imaginației lui în-fierbântate de grozăviile petrecute în ultimele opt ore la cordonul de pază.

— Ascultă, Artiom! Ia fă tu o faptă bună și pune la fiert niște apă pentru ceai! Ai gustat ceaiul nostru? Ei, a dracului băutură! zise Suhoi făcând cu ochiul spre musafirul lui.

— L-am gustat deja. E un ceai bun. Și la Kantemirovskaia fac ceai. Dar al lor e zeamă chioară. La voi e cu totul altceva, sublinie Hunter, dând din cap.

Artiom se duse după apă, apoi se îndreptă spre focul co-mun ca s-o încălzească. Era strict interzis să se facă focul în corturi, fiindcă arseseseră câteva stații. Pe drum se gândea

că stația Kantemirovskaia era la capătul celălalt al metroului și dracu' știe cât trebuia să mergi pe jos până acolo, de câte ori trebuia să schimbi linia și prin câte pasaje și stații trebuia să treci, strecurându-te prin înșelătorie sau fiind nevoit să-ți croiești drum prin luptă. Și ăsta spunea așa degajat: „Și la Kantemirovskaia fac..." Da, era un personaj interesant, deși cam înfricoșător... Și ce mână mai avea, nene, te strivea de parcă era o menghină, și doar Artiom nu era deloc slăbuț, iar la nevoie nu se dădea în lături să-și măsoare forțele la strânsul mâinii, să vadă cine strângea mai tare.

După ce fierse apa din ceainic, Artiom se întoarse în cort. Hunter își dăduse jos pelerina, lăsând la iveală o helancă neagră, care-i acoperea gâtul puternic și trupul musculos și care era băgată într-o pereche de pantaloni militari cu multe buzunare, prinși cu o curea de ofițer. La subsuoară, într-un toc de lângă umăr, îi atârna un pistol negru de dimensiuni monstruoase. Abia după ce-l privise cu atenție, Artiom și-a dat seama că era un TT cu un amortizor, care pe deasupra mai avea și un alt dispozitiv în partea de sus – după toate probabilitățile, un aparat de ochire cu laser. Monstrul ăsta probabil costase o întreagă avere. Și în mod sigur nu era nici pe departe o simplă armă pentru autoapărare, observase imediat Artiom, aducându-și aminte că atunci când se prezentase, Hunter adăugase că era „Vânător".

— Hei, Artiom, ia toarnă-i niște ceai musafirului! Și stai și tu jos! Ia povestește! zise Suhoi, adresându-i-se de data asta lui Hunter. Dracu' știe de când nu te-am văzut!

— Despre mine o să povestesc mai târziu. Nu-i nimic interesant. În schimb, am auzit că la voi se întâmplă lucruri ciudate. Încearcă să se strecoare pe-aici tot felul de creaturi necurate. Venite din nord. Am auzit azi niște povești cât am stat de pază. Care-i treaba, Chingachgook[1]? întrebă Hunter

---

[1] Marele Șarpe, un șef de trib indian din povestirile lui Fenimore Cooper.

în stilul lui scurt și sacadat, adresându-i-se lui Suhoi, nu se știe de ce, cu un nume indian din cărțile pentru copii.

— Este moartea, Hunter. Moartea care se târăște spre noi din viitor. E soarta noastră, care se târăște așa. Despre asta este vorba, răspunse Suhoi, întunecându-se deodată.

— Și de ce moartea? Am auzit că îi țineți destul de bine sub control. Doar nu sunt înarmați! Dar de unde vin și cine sunt? Nu am auzit niciodată despre așa ceva în alte stații, Chingachgook. Niciodată. Și asta înseamnă că așa ceva nu există nicăieri. Vreau să știu ce e asta. Simt că e ceva foarte periculos. Vreau să știu cât de periculos e. Vreau să știu de ce natură este. De aceea mă aflu aici. Acum înțelegi de ce am venit?

— Trebuia să fie neutralizat pericolul, nu-i așa, Hunter? Tot un cowboy ai rămas. Dar poate că pericolul a fost deja neutralizat, asta-i problema, zise Suhoi zâmbind trist. Aici e chichița. Totul e mai complicat decât ți se pare. E mult mai complicat. Nu sunt pur și simplu niște zombi, niște morți vii din filme – doar mai ții minte filmele, Hunter. Acolo totul era simplu: puneai în revolver gloanțe de argint – explică el mimând că ținea în mână un pistol –, apoi pac, pac, și forțele răului erau distruse. Dar aici e cu totul altceva. Ceva groaznic. Și eu nu sunt așa de ușor de speriat, Hunter, știi doar...

— Ești speriat? întrebă mirat Hunter.

— Arma lor principală e groaza. Oamenii abia mai reușesc să-și păstreze pozițiile. Stau culcați la pământ cu arme automate, cu mitraliere, iar spre ei vin niște inși neînarmați. Și cu toate astea, deși sunt conștienți că le sunt superiori numeric acestora și că sunt bine înarmați, mai că o iau la fugă și își ies din minți de groază. Ba trebuie să-ți spun – deși ăsta e un secret – că unii chiar au înnebunit. Și nu e vorba pur și simplu de frică, Hunter! Este... Nici nu știu cum să-ți explic mai clar... continuă Suhoi cu voce scăzută. Ne presează de fiecare dată cu forțe sporite. Ne influențează

mintea, nu se știe cum. Iar mie mi se pare că o fac conștient. Începi să simți treaba asta de la distanță – prin urechi, prin nări –, le simți tot mai tare prezența și senzația e din ce în ce mai puternică. E un soi de neliniște așa de nesuferită, că începi să tremuri de frică, deși nu auzi și nu vezi nimic. Știi însă că ei sunt deja undeva aproape, că vin... Vin... Și atunci izbucnește urletul ăsta al lor – pur și simplu îți vine s-o rupi la fugă... Iar când se apropie, te apucă tremuratul... Și ceva mai târziu îi vezi înaintând cu ochii deschiși către proiector...

Artiom tresări. Se pare că nu numai el era chinuit de coșmaruri. Încercase să nu discute cu nimeni despre asta, de teamă să nu fie considerat laș sau de-a dreptul nebun.

— Îți fac praf mintea, mizerabilii! continuă Suhoi. Și știi, parcă se acordează pe lungimea ta de undă, iar data viitoare îi auzi și mai bine și te temi și mai tare. Trebuie să înțelegi, asta nu e pur și simplu frică... știu sigur, încheie el pe un ton pătimaș.

Apoi rămase tăcut. Hunter stătea nemișcat, cercetându-l cu atenție și, în mod evident, gândindu-se la cele auzite. Apoi luă o gură de ceai fierbinte și spuse rar și încet:

— Este o amenințare pentru toată lumea, Suhoi. Pentru tot acest metrou de rahat, nu doar pentru stația voastră.

Suhoi tăcea, abținându-se din răsputeri să răspundă, dar până la urmă izbucni:

— Pentru tot metroul, zici? Ei, nu, nu numai pentru metrou... Pentru toată omenirea noastră progresistă care deja s-a băgat în belea cu tot cu progresul ei. E timpul să plătească! Lupta speciilor, Hunter. Lupta speciilor. Iar Întunecații nu sunt niște demoni, Hunter, și nici vreun soi de strigoi. Ei sunt *homo novus*. Treapta următoare a evoluției. Mai bine adaptată decât noi la mediul înconjurător. Viitorul e de partea lor, Hunter! Poate că alți *Homo sapiens* o s-o mai ducă vreo douăzeci, poate cincizeci de ani în aceste vizuini drăcești pe care și le-au săpat singuri încă de când erau

mult prea mulți și nu încăpeau cu toții sus, așa că cei mai prăpădiți au fost siliți să se ascundă în timpul zilei sub pământ... O să ajungem palizi și slabi ca morlocii din viitor ai lui Wells. Mai ții minte *Mașina timpului*? Acolo se povestește că în viitor trăiau pe sub pământ asemenea creaturi. Și ei au fost cândva Homo sapiens. Da, suntem optimiști, nu vrem să ne dăm duhul! O să creștem ciuperci în rahat și porcii o să devină noii prieteni ai omului... cum să spun, un soi de partener de supraviețuire. Vom zdrobi în dinți, cu un pârâit apetisant, pastilele de multivitamine pregătite cu tonele de strămoșii grijulii. O să ne strecurăm sfioși la suprafață, pentru a mai înhăța la timp încă o canistră de benzină, încă vreo câteva cârpe și, dacă vom avea noroc, încă o mână de gloanțe, apoi o să fugim repede înapoi, în subteranele noastre sufocante, privind pe furiș în jur, să vedem dacă nu ne-a observat cineva, pentru că acolo, sus, deja nu mai suntem acasă. Lumea nu ne mai aparține nouă, Hunter... Lumea nu ne mai aparține.

Suhoi tăcu, privind cât de încet se ridica aburul din ceașcă și se topea în penumbra din cort. Hunter nu răspunse nimic și Artiom își dădu brusc seama că nu mai auzise niciodată așa ceva din gura tatălui său adoptiv. Nu mai rămăsese nimic din siguranța lui obișnuită care spunea: „Totul va fi bine, nu te speria, o să reușim!", făcându-i apoi cu ochiul, în semn de încurajare. Sau toate astea erau numai de fațadă?

— Taci, Hunter? Taci... Ei, hai, abia aștept să mă contrazici! Unde-ți sunt argumentele? Unde ți-e optimismul? Ultima dată când am vorbit cu tine încă mai ziceai că nivelul de radiații o să scadă și că oamenii o să se întoarcă la suprafață. Ei, Hunter... „Răsare soarele deasupra pădurii, și nu doar pentru mine..."[1], fredonă ironic Suhoi. Ne agățăm cu dinții de viață, ne vom ține de ea din toate puterile,

---

[1] Fragment dintr-un cântec din filmul de animație *Muzicanții din Bremen* (1969).

pentru că, orice ar spune filosofii şi orice ar repeta sectanţii, dacă se dovedeşte că dincolo nu e nimic? Dacă nu vrei să crezi, nu vrei, dar undeva, în adâncul sufletului, ştii că aşa este. Şi doar nouă ne place chestia asta, Vânătorule, nu-i aşa? Nouă tare ne mai place să trăim! Noi doi ne vom târî prin subsolurile urât mirositoare, vom dormi îmbrăţişaţi cu şobolanii. Dar o să supravieţuim! Da? Trezeşte-te, Hunter! Nimeni nu va scrie despre tine o cărţulie numită *Povestea unui om adevărat*[1], nimeni nu va cânta despre voinţa ta de a trăi, despre instinctul tău de conservare hipertrofiat. Cât timp o să trăieşti cu ciuperci, multivitamine şi carne de porc? Predă-te, Homo sapiens! Nu mai eşti regele naturii! Ai fost detronat! Natura nu te mai vrea. O, nu, nu trebuie să crăpi imediat, nimeni nu insistă. Mai târăşte-te în agonie, sufocat de propriile dejecţii. Dar să ştii, sapiens, că ţi-ai trăit traiul! Evoluţia, ale cărei legi le-ai cunoscut, a făcut un nou salt şi tu nu mai eşti ultima treaptă, nu mai eşti încununarea creaţiei... Tu eşti un dinozaur. Trebuie să cedezi locul speciilor celor noi, perfecţionate. Nu trebuie să fii egoist. Ai murit. Lasă viitoarele civilizaţii să-şi bată capul întrebându-se de ce a dispărut Homo sapiens. Deşi e puţin probabil să fie cineva interesat de asta...

Hunter, care în timpul monologului îşi studiase cu atenţie unghiile, ridică în cele din urmă privirea spre Suhoi şi spuse pe un ton grav:

— Da, Chingachgook, te-ai moleşit tare mult de când te-am văzut ultima oară. Ţin minte că îmi spuneai chiar tu că, dacă vom păstra cultura, dacă nu ne lăsăm pradă decăderii, dacă vom continua să vorbim ruseşte, dacă nu vom uita cele învăţate, dacă ne vom învăţa copiii să scrie şi să citească, va fi bine şi poate că o s-o ducem destul şi sub pământ. Nu mi-ai spus tu asta, Chingachgook? Tu... Şi uite, acum te predai, Homo sapiens. De ce spui asta?

---

[1] Aluzie la *Bătrânul Hottabîci*, film realizat în 1956 după basmul omonim al lui Lazar Laghin.

— Păi, am mai înțeles câte ceva, Vânătorule. Am înțeles ceea ce poate că vei înțelege și tu – sau poate că nu o vei face niciodată. Am înțeles că suntem niște dinozauri și ne trăim ultimele zile. Chiar dacă va dura zece ani, poate chiar o sută, tot aia e.

— Rezistența e inutilă, Chingachgook? Rezistența e inutilă, zici? întrebă Hunter, lungind vorbele pe un ton care nu prevestea nimic bun.

Suhoi tăcea, cu privirea în pământ. Era evident că nu-i fusese deloc ușor să spună așa ceva, tocmai el, care nu-și recunoscuse față de nimeni nicio slăbiciune, din câte își amintea Artiom. Tocmai el să-i spună așa ceva unui vechi tovarăș, și încă în prezența lui Artiom. Era dureros pentru el să arboreze steagul alb...

— Dar uite că nu! Nu vom ajunge așa! spuse Hunter rostind vorbele clar și răspicat, ridicându-se. Și nici ei nu vor ajunge așa! Noi specii, spui? Porci? Vitamine? Nu am ajuns încă acolo. Nu mă tem de asta. Ai înțeles? Eu nu mă predau. Instinctul de conservare? Spune-i așa. Spune-i cum vrei! Da, o să mă țin cu dinții de viață. Să se ducă dracului evoluția ta. Lasă celelalte specii să-și mai aștepte rândul. Eu nu sunt un animal care urmează să fie dus la abator. Scoate steagul alb, Chingachgook, du-te la ăștia pe care-i crezi mai perfecționați și mai adaptați și cedează-le locul tău în istorie. Dar să nu îndrăznești să mă tragi și pe mine după tine. Dacă tu simți că nu mai ai de ce să lupți, dezertează, n-o să te condamn. Dar să nu încerci să mă sperii. Să nu încerci să mă tragi după tine în măcel. De ce-mi ții predici? Dacă n-o faci de unul singur, dacă o să fii împreună cu alții, n-o să ți se mai pară așa de rușinos? Sau te pomenești că dușmanul îți promite o oală cu terci fierbinte pentru fiecare om care se predă? Lupta mea e fără speranță? Spui că suntem pe marginea prăpastiei? Scuip pe prăpastia ta. Dacă tu crezi că locul tău e pe fundul prăpastiei, inspiră adânc și mergi tot înainte. Dar eu nu o iau pe drumul tău. Și dacă

raționalul, rafinatul și civilizatul Homo sapiens va alege capitularea, eu o să renunț la acest titlu de onoare și o să devin mai degrabă animal sălbatic, și ca animal sălbatic o să mă țin cu dinții de viață și o să-i mușc pe alții de beregată pentru a supraviețui. Și o să supraviețuiesc. Ai înțeles?! O să supraviețuiesc!

Apoi se așeză la loc și, cu o voce liniștită, îl rugă pe Artiom să-i mai toarne puțin ceai. Suhoi se ridică el însuși și se duse posac și tăcut să umple ceainicul și să fiarbă apa. Artiom rămase singur în cort cu Hunter. Ultimele lui cuvinte, în care se simțea disprețul, și convingerea lui răutăcioasă în propria-i supraviețuire aprindeau o flacără în sufletul lui Artiom. Multă vreme nu se putu hotărî să deschidă vorba. Și atunci Hunter i se adresă chiar el:

— Dar tu ce crezi, băiete? Spune, nu te sfii... Vrei să te transformi și tu într-un soi de plantă? Ca un dinozaur? Să stai pe o grămadă de boarfe și să aștepți până când o să vină după tine? Știi parabola despre broasca din lapte? Două broaște au ajuns într-o oală cu lapte. Cea care gândea logic și-a dat seama la timp că rezistența e inutilă și că soarta nu poate fi păcălită. Și mai este și viața de apoi, așa că ce rost mai are să se agite degeaba și să-și facă speranțe deșarte? Și-a încrucișat picioarele și s-a dus la fund. Iar cealaltă, o proastă, era probabil atee. Dar ea a început să se agite. Ai fi zis că nu avea niciun rost să se zbată, din moment ce totul e prestabilit. Dar broasca asta s-a zbătut... Până ce laptele s-a transformat în unt. Și așa a ieșit. Să cinstim memoria tovarășei ei care a murit înainte de vreme în numele progresului filosofiei și a gândirii raționale.

— Cine sunteți? întrebă Artiom, luându-și în sfârșit inima în dinți.

— Cine sunt? Știi deja cine sunt. Eu sunt Vânătorul.

— Dar ce înseamnă vânător? Cu ce vă ocupați? Vânați?

— Cum să-ți explic... Știi cum e făcut organismul omenesc? E format din milioane de celule minuscule – unele

transmit semnale electrice, altele păstrează informații, altele absorb substanțe nutritive, altele aduc oxigen... Dar toate, chiar și cele mai importante dintre ele, ar muri în mai puțin de o zi, și odată cu ele tot organismul, dacă nu ar mai exista niște celule care să răspundă de imunitatea lor. Se numesc macrofage. Ele lucrează metodic și ritmic, ca un metronom. Când boala pătrunde în organism, ele o găsesc, o urmăresc oriunde s-ar ascunde, o scot și...

Hunter mimă mișcările prin care i-ar fi sucit gâtul cuiva și scoase un sunet neplăcut, ca un pârâit.

— ...și o lichidează.

— Dar ce legătură are asta cu profesia dumneavoastră? insistă Artiom, entuziasmat de atenția pe care i-o acorda acest om mare și puternic.

— Imaginează-ți că tot metroul e un organism uman. Un organism complex, format din patruzeci de mii de celule. Eu sunt un macrofag. Asta e profesia mea. Orice pericol destul de serios pentru a amenința întreg organismul trebuie lichidat. Cu asta mă ocup eu. Sunt vânător. Macrofag.

Suhoi se întoarse în cele din urmă cu ceainicul și turnă fiertura fierbinte în căni. Era clar că își făcuse ordine în gânduri cât timp fusese plecat, așa că i se adresă lui Hunter:

— Ei, și ce ai de gând să faci pentru lichidarea sursei de pericol, cowboy? Să pleci la vânătoare și să-i împuști pe toți Întunecații? E greu de crezut că are să iasă ceva bun din asta. Nu poți să faci nimic, Hunter. Nimic.

— Mereu se găsește o soluție, Suhoi. Ultima soluție. Să aruncăm în aer tunelul vostru de nord. Să tai complet accesul. Și să oprești noua specie de care tot vorbești. N-are decât să se înmulțească sus, iar pe noi, cârtițele, să ne lase în pace. Subteranele sunt acum mediul nostru de viață. Și cine vine la noi cu sabia...

— O să-ți povestesc ceva interesant, cowboy. Despre care știe puțină lume în stația asta. La noi deja s-a aruncat în aer

un tunel. Dar deasupra noastră, deasupra tunelurilor din nord, trec pânze de apă freatică. Şi era să fim inundaţi încă de când am aruncat în aer al doilea tunel din nord. Dacă explozia ar fi fost mai puternică, puteam să ne luăm adio de la draga noastră VDNH. Aşa că, dacă aruncăm în aer ultimul tunel, n-o să ne înecăm pur şi simplu, ci o să fim făcuţi praf de lichidul radioactiv. Şi atunci s-a zis cu toată lumea. Ăsta este adevăratul pericol pentru metrou. Dacă porneşte acum lupta dintre specii în felul ăsta, specia noastră o să piardă. Suntem în şah.

— Dar poarta etanşă? Oare nu se poate închide poarta etanşă din tunel în partea aceea? îşi aminti Hunter.

— Acum vreo cincisprezece ani, poarta etanşă a fost dezmembrată pe toată linia de nişte deştepţi şi a fost folosită pentru consolidarea unei staţii, dar nimeni nu-şi mai aduce aminte despre asta. Crezi că eu nu ştiam? Uite, şah încă o dată.

— Spune-mi... Vă presează mai tare în ultima vreme? întrebă Hunter, fără să contrazică ce spusese Suhoi.

— Mai tare? Şi încă cum... E greu de crezut că nu cu mult timp în urmă nu ştiam nimic de ei... şi acum uite – sunt ameninţarea cea mai mare. Şi crede-mă, se apropie ziua când pur şi simplu o să fim măturaţi, cu toate fortificaţiile, proiectoarele şi mitralierele noastre. Doar nu se poate să ridici tot metroul în apărarea unei singure staţii neînsemnate... Da, la noi se face un ceai bun, dar e puţin probabil că va accepta cineva să-şi rişte viaţa, chiar dacă e vorba despre un ceai excelent cum e al nostru. La urma urmelor, mereu sunt concurenţi de la Kantemirovskaia. Şi iar şah! zise Suhoi cu un zâmbet trist. Nimeni nu are nevoie de noi... În curând nu vom mai putea rezista. Nu putem să-i împuşcăm pe toţi, să aruncăm tunelul în aer. Nu putem să urcăm sus şi să le dăm foc, ştie toată lumea de ce. Mat. Mat pentru tine, Vânătorule! Şi pentru mine mat. În cel mai scurt timp, va fi mat pentru toată lumea, vreau să spun, zise el zâmbind strâmb.

— O să vedem, i-o tăie Hunter, fără să se dea bătut. O să vedem.

Au mai stat puțin, discutând despre tot felul de lucruri, pomenind adesea nume care nu-i erau cunoscute lui Artiom și întâmplări fragmentare, nespuse sau neascultate până la capăt. Din când în când se aprindeau din nou vechi dispute din care Artiom nu pricepea mare lucru și care, evident, durau de mai mulți ani, stingându-se când erau departe unul de altul și izbucnind din nou când se întâlneau, după ce fiecare adunase probabil noi argumente. În fine, Hunter se ridică și spuse că era timpul să se ducă la culcare, pentru că el, spre deosebire de Artiom, nu se odihnise după ce făcuse de pază. Apoi își luă rămas-bun de la Suhoi și deodată, înainte de a ieși, se întoarse spre Artiom și-i șopti:

— Vino afară o clipă.

Artiom sări imediat și ieși după el, fără să ia în seamă privirea uimită a tatălui său adoptiv. Hunter îl aștepta afară, închizându-și nasturii pelerinei și ridicându-și gulerul.

— Facem câțiva pași? îi propuse el și începu să înainteze agale pe peron spre cortul pentru oaspeți în care stătea.

Artiom îl urmă ezitant, încercând să ghicească despre ce ar fi vrut un asemenea om să discute cu el, un băiat care deocamdată nu făcuse nimic important și nici măcar util pentru ceilalți.

— Ce părere ai despre ceea ce fac eu? întrebă Hunter.

— E tare... Adică, dacă n-ați fi existat dumneavoastră... Și alții ca dumneavoastră, dacă mai sunt vreunii... Atunci noi de mult am fi... bâigui Artiom, extrem de tulburat de stângăcia cu care vorbea tocmai acum când acest om își îndreptase atenția spre el, vrând să-i spună ceva personal, chiar rugându-l să iasă pentru a fi singuri, fără tatăl său adoptiv, iar el se înroșea ca o fetiță și de-abia bâiguia ceva.

— Apreciezi? Ei, dacă poporul apreciază, zise Hunter zâmbind, atunci nu mai are rost să-i asculți pe defetiști. Uite

care-i treaba: tatăl tău adoptiv tremură din toate încheieturile. Dar în realitate el e un om curajos. În orice caz, a fost. La voi se întâmplă ceva groaznic, Artiom. Ceva ce nu trebuie lăsat așa. Are dreptate tatăl tău adoptiv, nu sunt pur și simplu niște duhuri necurate, ca în alte zeci de stații, nu sunt pur și simplu niște vandali, nu sunt monștri. Aici e ceva nou. Ceva malefic. Chestia asta nouă face să te treacă fiorii. Miroase a mormânt. Stau de două zile și două nopți în stația voastră și deja a început să-mi intre frica în oase. Și cu cât știi mai multe despre ei, cu cât îi studiezi mai mult, cu cât îi vezi mai mult, cu atât e mai puternică groaza. Tu, de exemplu, nu ai văzut prea multe deocamdată, nu-i așa?

— O singură dată am văzut ceva, dar fac pază în nord de foarte puțin timp, recunoscu Artiom. Însă trebuie să recunosc, o dată mi-a fost de ajuns. Și acum am coșmaruri. Uite, azi, de exemplu. Și doar a trecut ceva vreme de când i-am văzut.

— Coșmaruri, spui? Și tu ai? zise încruntat Hunter. Da, nu pare să fie ceva întâmplător. Și dacă aș mai locui aici încă puțin, vreo două luni, dacă aș face de pază regulat aici la voi, nu ar fi exclus să-mi pierd și eu cumpătul. Nu, băiete... Tatăl tău adoptiv se înșală într-o anumită privință. Nu este el cel care vorbește. Nu este el cel care gândește. Ei gândesc și vorbesc în locul lui. Predați-vă, spun ei, orice rezistență e inutilă. Iar el este portavocea lor. Și probabil că nici nu-și dă seama de asta. Într-adevăr, probabil că ticăloșii se organizează și încearcă să ne influențeze mintea. Mama dracului! Spune, Artiom, i se adresă el direct pe numele mic, ceea ce demonstra cât de important era lucrul pe care intenționa să-l spună. Ai vreun secret? Ceva despre care nu i-ai vorbit niciunui om din stație și pe care poți să i-l împărtășești unui străin?

— Păi, spuse moale Artiom, și asta putea fi suficient pentru un om pătrunzător să înțeleagă că avea un asemenea secret.

— Şi eu am un secret. Hai să facem schimb. Şi eu trebuie să-i împărtăşesc cuiva secretul meu, dar vreau să fiu sigur că nimeni nu va trăncăni despre el. De aceea spune-mi-l tu pe al tău – şi să nu fie vreo prostie despre vreo fată, ci un lucru serios, care nu trebuie să fie auzit de nimeni. Apoi o să-ţi spun şi eu ceva. Este important pentru mine. Foarte important, înţelegi?

Artiom ezita. Desigur, îl chinuia curiozitatea, dar îi era frică să spună secretul, să i-l divulge acestui om care nu numai că era o „Personalitate" cu literă mare, un interlocutor interesant şi un om cu o viaţă extrem de aventuroasă, dar, după cum se vede, şi un criminal cu sânge rece, care îndepărta fără nicio ezitare orice obstacol şi care-şi îndeplinea treaba metodic şi fără nicio emoţie. „Poţi avea oare încredere într-un asemenea om?" se întreba Artiom.

Hunter îl privi încurajator în ochi:

— Nu te teme. N-ai de ce să te temi de mine. Îţi garantez inviolabilitatea! zise el făcându-i complice cu ochiul lui Artiom.

Se apropiaseră de cortul oaspeţilor care-i fusese dat în folosinţă lui Hunter pentru acea noapte, dar rămaseră afară. Artiom se mai gândi o clipă, apoi în cele din urmă se hotărî. Trase aer adânc în piept şi după aceea turui dintr-o suflare toată povestea despre expediţia de la Grădina Botanică. Când se opri, Hunter rămase tăcut o vreme, cumpănind cele auzite. Apoi, cu o voce răguşită, spuse alene:

— La drept vorbind, tu şi prietenii tăi ar trebui să fiţi lichidaţi, ca să fiţi un exemplu. Dar eu, din prostie, ţi-am garantat inviolabilitatea. Apropo, nu se extinde şi asupra prietenilor tăi...

Lui Artiom i se strânse inima şi simţi că trupul îi îngheaţă de groază şi că i se înmoaie picioarele. Nu era în stare să vorbească şi de aceea aştepta în tăcere verdictul. Dar acesta nu veni.

— Ţinând cont de vârsta voastră, de faptul că pe vremea aceea nici tu, nici tovarăşii tăi n-aveaţi pic de minte şi de faptul că a trecut multă vreme de atunci, sunteţi graţiaţi. Veţi trăi, zise Hunter pentru a-l scoate mai repede pe Artiom din starea aceea de prostraţie şi îi făcu din nou cu ochiul, de data asta mai încurajator. Dar ţine cont că nu vei cunoaşte îndurare din partea vecinilor de staţie. Vezi, mi-ai pus de bunăvoie în mână o armă puternică împotriva ta. Iar acum ascultă secretul meu...

Şi în timp ce Artiom se căia pentru gura lui mare şi lipsa de prudenţă, Hunter continuă:

— Nu am străbătut tot metroul ca să ajung în staţia asta aşa, de florile mărului. Nu renunţ la ceea ce mi se cuvine. Pericolul trebuie îndepărtat, aşa cum ai auzit probabil de mai multe ori astăzi. Trebuie. Şi va fi îndepărtat cu orice preţ. O să fac asta. Tatăl tău adoptiv se teme, iar asta îl transformă încet într-o armă a lor, din câte înţeleg. Şi li se împotriveşte din ce în ce mai puţin, ba chiar încearcă să mă convingă şi pe mine să fac asta. Dacă povestea cu pânza freatică este adevărată, atunci e clar că varianta cu tunelul aruncat în aer nu mai stă în picioare. Dar povestea ta m-a făcut să mă lămuresc într-o anumită privinţă. Dacă au început să se strecoare pentru prima dată aici după ieşirea voastră, înseamnă că vin dinspre Grădina Botanică. Dacă acolo au apărut, înseamnă că în grădină a crescut ceva neobişnuit... Da... Aşa deci. Şi prin urmare îi putem opri acolo, mai aproape de suprafaţă. Fără să ne mai temem de inundaţiile apelor subterane. Dar dracu' ştie ce se întâmplă dincolo de şapte sute de metri. Mai departe nu mai aveţi niciun control. Acolo începe puterea întunericului, cea mai răspândită formă de guvernare de pe teritorului Metroului din Moscova. O să mă duc acolo. Nu trebuie să ştie nimeni despre asta. Lui Suhoi o să-i spui că te-am întrebat despre situaţia din staţie, ceea ce e adevărat. Iar dacă totul merge cum trebuie, tu nu vei avea de dat niciun fel de explicaţii. Oricine va avea nevoie de explicaţii

le va căpăta de la mine. Dar s-ar mai putea întâmpla și altfel... zise el întrerupându-se pentru o clipă și privindu-l atent pe Artiom în ochi. S-ar putea să nu mă mai întorc. Indiferent dacă va fi sau nu o explozie, dacă nu mă întorc până mâine dimineață, cineva trebuie să-i anunțe pe tovarășii mei și să povestească ce drăcovenii se întâmplă în tunelurile voastre din nord. Azi mi-am revăzut toți cunoscuții de odinioară care locuiesc în această stație, inclusiv pe tatăl tău adoptiv. Și simt, ba aproape că văd cum viermele subțire al îndoielii și al groazei le roade creierele tuturor celor care au fost influențați. Nu mă pot baza pe niște oameni ale căror creiere sunt pline de viermi. Am nevoie de un om normal, a cărui rațiune nu a fost încă tulburată de acești strigoi. Am nevoie de tine.

— Eu? Dar cum pot să vă ajut eu? se minună Artiom.

— Ascultă-mă. Dacă nu mă întorc, trebuie, cu orice preț... Cu orice preț, auzi?! Să ajungi în Polis... În Oraș... Și să-i povestești totul unui om poreclit Morarul. Lui să-i spui toată istoria. Și încă ceva... O să-ți dau acum ceva pentru el, ca să-și dea seama că eu te-am trimis. Intră pentru o clipă! zise Hunter și, după ce luă lacătul de la intrare, ridică ușa cortului și-i făcu loc lui Artiom să intre înăuntru.

În cort era cam înghesuială din cauza unui rucsac uriaș din pânză de camuflaj și a unei genți de dimensiuni impresionante așezate pe jos. Fermoarul genții era deschis, și, la fundul ei, Artiom văzu în lumina felinarului, strălucirea întunecată a țevii unui pistol-mitralieră din dotarea armatei, acum demontat. Și, înainte ca Hunter să închidă geanta pentru a-i ascunde conținutul de ochii străini, Artiom mai apucă să vadă niște cutii metalice de un negru mat, conținând încărcătoare pentru mitralieră, înghesuite una lângă alta alături de armă și niște mici grenade de mână ofensive, de culoare verde, aflate în partea cealaltă.

Fără să facă vreun comentariu legat de acest arsenal, Hunter deschise un buzunar lateral al genții și scoase de acolo o capsulă metalică mică, făcută dintr-un tub de cartuș

pentru armă automată, şi cu un căpăcel înşurubat pe partea în care trebuia să se afle glonţul.

— Uite, ţine. Să nu mă aştepţi mai mult de două zile. Şi să nu-ţi fie frică. O să întâlneşti peste tot oameni care o să te ajute. Trebuie să faci asta! Trebuie neapărat s-o faci! Ştii că depinde de tine! Nu trebuie să-ţi mai explic încă o dată, nu? Asta e tot. Urează-mi succes şi ia-o din loc. Trebuie să mai şi dorm.

Artiom reuşi cu greu să rostească o urare, strânse mâna puternică a lui Hunter şi se îndreptă cu paşi împleticiţi spre cortul lui, gârbovit de povara misiunii cu care fusese însărcinat.

CAPITOLUL 3

Artiom era sigur că, odată ajuns acasă, nu va scăpa de un interogatoriu detaliat și probabil că tatăl adoptiv va încerca să stoarcă de la el tot ce vorbise cu Hunter. Dar, în ciuda așteptărilor lui, tatăl său adoptiv nu-l aștepta cu instrumentele de tortură pregătite, ci sforăia liniștit – în ultimele douăzeci și patru de ore nu apucase să doarmă deloc.

Din cauză că făcuse de pază noaptea și dormise în timpul zilei, acum Artiom trebuia să lucreze din nou noaptea, de data asta la fabrica de ceai.

În zecile de ani trăite sub pământ, în întuneric, în lumina roșie și tulbure a becurilor de avarie, oamenii nu mai aveau cu adevărat noțiunea de zi și noapte. Noaptea, luminile din stație se mai diminuau – așa cum se întâmpla uneori și în trenurile de cursă lungă, pentru ca oamenii să poată dormi –, dar niciodată nu se stingeau complet, cu excepția cazurilor când se producea vreo avarie. Oricât de mult se ascuțise vederea omenească în acești ani de trai în întuneric, tot nu se putea compara cu vederea creaturilor care populau tunelurile și pasajele părăsite. Împărțirea în „zi" și „noapte" se făcuse cel mai probabil din obicei decât de nevoie. Existența acestei „nopți era justificată de faptul că majoritatea locatarilor stației agreau ideea ca toată lumea să doarmă în același timp. Animalele se odihneau și ele tot atunci, iluminatul se reducea și existau restricții în privința zgomotului. Pentru a afla ora exactă, locuitorii stației foloseau cele două ceasuri din stație, instalate la cele două capete ale tunelului. Ceasurile acestea erau considerate la fel de importante ca

obiectivele strategice, precum depozitul de muniţie, filtrele pentru apă sau generatorul electric. Aşa se face că erau supravegheate în permanenţă, fiind remediată imediat chiar şi cea mai mică eroare, iar orice tentativă de a le da jos, indiferent dacă era vorba de acte de sabotaj sau de huliganism, era pedepsită în modul cel mai sever, ajungându-se până la alungarea din staţie.

Staţiile aveau propriul cod penal, unul dur, respectat de administraţie atunci când tribunalul îi judeca pe infractori, iar la procese se avea mereu în vedere că se aflau în stare de necesitate, care acum fusese instituită pe vecie. Atacurile împotriva obiectivelor strategice atrăgeau pedeapsa capitală. Fumat sau focul făcut pe peron în afara locurilor special amenajate în aceste scopuri (adică „bucătăria" comună, care se afla la marginea peronului, lângă scările ce duceau la noua ieşire din staţie), precum şi manipularea neglijentă a armelor de foc şi a substanţelor explozive în incinta staţiei se pedepsea prin alungarea imediată şi confiscarea averii.

Aceste măsuri draconice se explicau prin faptul că, până acum, deja arseseră complet câteva staţii. Focul se răspândise instantaneu prin orăşelele populate de corturi, înghiţind totul în cale, fără să ierte nimic, iar strigătele disperate de durere s-au mai auzit la multe luni după catastrofă, revenind ca un ecou în auzul locuitorilor din staţiile vecine, iar trupurile carbonizate lipite de pânze de cort şi cauciuc topit îşi rânjeau dinţii crăpaţi din cauza fierbinţelii incredibile a flăcării, când asupra lor cădea lumina lanternelor unor comercianţi speriaţi care treceau pe lângă ei şi care nimeriseră din întâmplare în acest iad al călătorilor.

Pentru a evita repetarea tragicei lor sorţi, majoritatea staţiilor au inclus manipularea neglijentă a focului în categoria infracţiunilor celor mai grave.

Tot prin alungare erau pedepsite şi furturile, sabotajul şi sustragerea deliberată de la muncă. De fapt, ţinând cont că în cea mai mare parte a timpului cam toată lumea vedea

pe toată lumea și că în stație locuiau numai două sute și ceva de oameni, asemenea infracțiuni – și infracțiunile în general – erau săvârșite destul de rar, și în principal, de către străini.

Munca în stație era obligatorie și toți, de la mic la mare, aveau de îndeplinit o normă zilnică. La ferma de porci, la plantațiile de ciuperci, la fabrica de ceai, la fabrica de procesare a cărnii, la pompieri și la serviciile inginerești ori în atelierul de arme – fiecare locuitor avea un loc de muncă sau chiar două. În plus, fiecare bărbat era obligat să facă de pază într-unul dintre tuneluri o dată la două zile. În timpul conflictelor sau al apariției din adâncurile metroului a vreunui nou pericol, paza era întărită de trei sau chiar de patru ori, iar pe șine se afla mereu o grupare de rezervă gata de luptă.

Viața era organizată cu atâta meticulozitate în puține stații, iar bunul renume de care se bucura VDNH îi câștigase mulți adepți. Dar se întâmpla foarte rar ca străinilor să li se permită cu dragă inimă să se instaleze aici.

Până la schimbul de noapte de la fabrica de ceai mai rămăseseră câteva ore și Artiom, fără să știe unde să se ducă, porni agale spre cel mai bun prieten al lui, Jenka, unul dintre cei care participaseră cândva la acea amețitoare călătorie la suprafață.

Jenka era de-o seamă cu el, dar, spre deosebire de Artiom, trăia alături de familia lui adevărată, cu tatăl, mama și surioara lui mai mică. Cazurile în care reușise să se salveze o întreagă familie erau rare, iar Artiom își invidia în sinea lui prietenul. Desigur, îl iubea foarte mult pe tatăl său adoptiv și-l respecta chiar și acum, după ce începuseră să-l lase nervii, dar își dădea seama foarte bine că Suhoi nu era tatăl lui, că, de fapt, nu-i era deloc rudă și că nu-i spusese niciodată tată.

Iar Suhoi, care la început îl rugase chiar el pe Artiom să-i spună „nenea Sașa", începuse cu timpul să regrete. Anii treceau și el, un lup bătrân al tunelurilor, nu apucase să-și facă o familie adevărată și nu avea nici măcar o femeie care

să-l aştepte când se întorcea din expediţiile lui. I se strângea inima la vederea unor mame cu copii mici şi visa că va veni şi ziua lui, ziua când nu va mai trebui să se ducă iar în întuneric, dispărând din staţie zile sau săptămâni întregi, poate chiar pentru totdeauna. Şi atunci, spera el, se va găsi o femeie gata să fie doar a lui şi să-i nască fii care, învăţând să vorbească, aveau să-i spună nu „nenea Saşa", ci „tată". Bătrâneţea şi neputinţa se apropiau din ce în ce mai repede, avea din ce în ce mai puţin timp şi probabil că ar fi trebuit să se grăbească, dar, cum, necum, nu reuşea să se desprindă, misiunile veneau una după alta şi deocamdată nu era nimeni căruia să-i poată transmite o parte a îndatoririlor lui, căruia să-i încredinţeze relaţiile sale şi căruia să-i dezvăluie secretele meseriei, pentru ca el să poată în cele din urmă să se ocupe cu vreo muncă uşoară în staţie. Se gândise deja de ceva vreme la o ocupaţie mai liniştită şi chiar ştia că se va putea baza pe o funcţie de conducere în staţie datorită autorităţii sale, a strălucitelor servicii aduse şi a relaţiilor amicale cu administraţia. Dar deodamdată nu se întrevedea un schimb demn de el şi, amăgindu-se cu gândul la un viitor luminos, trăia de pe o zi pe alta, tot amânându-şi întoarcerea definitivă şi stropind cu sudoare şi sânge granitul altor staţii şi betonul tunelurilor îndepărtate.

Artiom ştia că tatăl lui adoptiv, în ciuda iubirii aproape părinteşti pe care i-o purta, nu se gândea la el ca la cineva care să-i preia sarcinile şi, în linii mari, îl considera un mucos, ceea ce, după părerea lui, se întâmpla fără să-i fi dat vreun motiv. Nu-l lua în expediţiile lui îndelungate, în ciuda faptului că Artiom crescuse. Nu-i mai putea aduce argumentul că era prea mic şi nu-l mai putea speria zicându-i că o să-l răpească zombi sau o să-l mănânce şobolanii. Suhoi nu înţelegea nici faptul că tocmai această neîncredere în Artiom îl împinsese pe băiat în aventurile cele mai disperate, pentru care tot el îl snopea în bătaie după aceea. Era clar, omul voia ca Artiom să nu-şi rişte inutil viaţa hălăduind prin metrou,

ci să trăiască așa cum însuși Suhoi visa să trăiască: în liniște și siguranță, muncind și crescând copii, nu risipind aiurea anii tinereții. Dar, dorind o asemenea viață pentru Artiom, Suhoi uita că și el, înainte să tânjească după un asemenea trai, trecuse prin foc și apă, participase la sute de aventuri și apucase să se sature de ele. Și nu înțelepciunea căpătată odată cu trecerea timpului era cea care vorbea acum în el, ci vârsta și oboseala. Iar în Artiom clocotea energia, căci abia acum începea să trăiască, așa că i se părea absolut inacceptabil și să ducă o existență jalnică, de plantă, uscând și măcinând ciuperci, schimbând scutece, fără să îndrăznească niciodată să înainteze în tunel mai mult de cinci sute de metri. Dorința de a pleca din stație creștea în el cu fiecare zi, pentru că își dădea seama din ce în ce mai clar ce soartă îi pregătea tatăl adoptiv. Cariera de fabricant de ceai și rolul de tată cu mulți copii i se păreau lui Artiom cele mai puțin atrăgătoare lucruri din lume. Probabil că Hunter intuise tocmai această aplecare spre aventuri, dorința aceasta de a fi cuprins de curentul din tuneluri ca o frunză bătută de vânt, care să-l ducă în necunoscut, în întâmpinarea destinului său. Probabil de aceea îl rugase să-i facă un serviciu deloc simplu, care presupunea un mare risc. Hunter avea o intuiție foarte ascuțită când venea vorba de oameni și după o discuție de o oră își dăduse deja seama că se putea baza pe Artiom. Chiar dacă Artiom n-avea să ajungă la destinație, măcar exista perspectiva de a părăsi stația în cazul în care i s-ar fi întâmplat ceva lui Hunter la Grădina Botanică.

Iar Hunter nu făcuse o alegere greșită.

Din fericire, Jenka era acasă, iar Artiom își putea petrece seara ascultând ultimele bârfe, discutând despre viitor și bând un ceai tare.

— Salut! răspunse Jenka la salutul lui Artiom. Și tu lucrezi la fabrică în noaptea asta? Știi, și pe mine m-au pus. Mi s-a părut o porcărie așa de mare, că voiam chiar să-i rog pe șefi

să mă schimbe. Dar dacă ești și tu cu mine, nu-i nimic, o să rezist. Ai fost de serviciu azi, nu-i așa? Ai fost la pază? Hai, povestește! Am auzit că ați avut o situație deosebită. Ce s-a întâmplat?

Artiom aruncă o privire cu înțeles spre surioara lui Jenka, care era așa de interesată de discuția lor, încât încetase să-și mai hrănească păpușa din cârpe umplută cu resturi de ciuperci pe care i-o făcuse mama ei și, ținându-și răsuflarea, îi urmărea cu ochi mari dintr-un colț al cortului.

— Auzi, micuțo! spuse sever Jenka, dându-și seama ce vrea Artiom. Ia adună-ți lucrurile și du-te să te joci la vecini. Uite, Tania te-a chemat în vizită. Trebuie să ai relații bune cu vecinii. Așa că hai, ia-ți repede cățelușii la subsuoară și du-te!

Fetița scânci nemulțumită și începu să-și strângă lucrurile cu un aer de om pedepsit, făcând din mers observații către păpușă care se uita fix în tavan cu niște ochi pe jumătate șterși:

— Ce să vezi, ce importanți mai sunt! Oricum știu tot! O să vorbiți despre necurații ăștia ai voștri! spuse ea disprețuitor la plecare.

— Tu, Lionka, ești prea mică să vorbești despre necurați. Nici nu ți s-a uscat laptele de la gură! o puse la punct Artiom.

— Ce-i aia lapte? întrebă fetița nedumerită, atingându-și buzele.

Însă nimeni nu se obosi să-i dea explicații și întrebarea rămăsese suspendată în aer. Când fata plecă, Jenka încuie pe dinăuntru ușa cortului și întrebă:

— Ei, ce s-a întâmplat? Hai, dă-i drumu'! Aici am auzit atâtea! Unii spun că a ieșit din tunel un șobolan uriaș, alții că ați speriat o iscoadă a Întunecaților, ba că ați rănit-o. Pe cine să cred?

— Să nu crezi pe nimeni! îl sfătui Artiom. Toți mint. A fost un câine. Un cățeluș. L-a luat Andrei, cel care a fost la infanteria marină. A zis că o să facă din el un ciobănesc german, zise Artiom zâmbind.

— Păi, tocmai de la Andrei am auzit că era vorba de un şobolan! spuse căzând pe gânduri Jenka. Ce, a minţit intenţionat?

— Păi tu nu ştii? Doar asta e plăcerea lui, să vorbească despre şobolani cât un porc. E glumeţ, înţelegi? răspunse Artiom. Dar tu ce noutăţi mai ai? Ce ai auzit de la băieţi?

Prietenii lui Jenka erau cărăuşi, duceau ceai şi carne de porc la Prospekt Mira, la târg. Aduceau înapoi multivitamine, haine, tot felul de obiecte, uneori chiar şi nişte cărţi, unsuroase, adesea cu pagini lipsă, care ajungeau pe căi necunoscute la Prospekt Mira, traversând jumătate de metrou, dintr-o geantă într-alta, dintr-un buzunar într-altul, de la negustor la negustor, pentru a-şi găsi în cele din urmă stăpânul.

La VDNH se mândreau cu faptul că, deşi erau departe de centru şi de principalele căi comerciale, locatarii nu reuşeau doar să supravieţuiască în condiţiile care se înrăutăţeau de la o zi la alta, dar mai şi menţineau, cel puţin între limitele staţiei, cultura omenească pe care o vedeai stingându-se extrem de repede în tot metroul.

Administraţia staţiei s-a străduit să acorde cât mai multă atenţie acestei probleme. Copiii erau obligatoriu învăţaţi să citească şi în staţie era o mică bibliotecă care conţinea, în principal, toate cărţile cumpărate din târguri. Problema era că aceia care aduceau cărţile nu le puteau alege, ci luau ce se găsea, aşa că se adunase destulă maculatură. Dar atitudinea faţă de cărţi a locuitorilor staţiei era de asemenea natură, că până şi din cea mai neînsemnată cărţulie din mica bibliotecă nimeni nu rupsese niciodată vreo pagină. Faţă de cărţi se purtau de parcă ar fi fost nişte lucruri sfinte, o ultimă amintire a unei lumi minunate căzute în uitare, iar adulţii, preţuind fiecare secundă de amintiri aduse de lectură, le transmiteau această atitudine şi copiilor lor, deşi ei nu aveau ce să-şi aducă aminte, căci nu cunoscuseră niciodată şi nici

nu le era dat să cunoască altă lume în afara încâlcelii nesfârşite a tunelurilor sumbre şi înguste, a coridoarelor şi a pasajelor. Dar erau puţine staţiile în care cuvântul tipărit să se bucure de o asemenea preţuire. Locuitorii de la VDNH se mândreau cu staţia lor, considerând-o unul dintre ultimele bastioane ale culturii, avanpostul nordic al civilizaţiei de pe linia Kalujskaia-Rijskaia.

Şi Artiom, şi Jenka citeau cărţi. Jenka aştepta de fiecare dată întoarcerea de la târg a prietenilor lui şi se ducea primul la ei să afle dacă nu făcuseră rost de ceva nou. Astfel, cartea ajungea mai întâi la Jenka, şi abia după aceea la bibliotecă. Lui Artiom îi aducea cărţi tatăl său adoptiv, care le procura din expediţiile sale. În cortul lor se afla un raft de cărţi adevărat, ocupat aproape în întregime, pe care se găseau astfel de obiecte, îngălbenite de vreme, uneori numai puţin stricate de mucegai şi de şobolani, alteori pline de petele cafenii ale sângelui uscat al cuiva. Erau lucruri pe care nu le mai avea nimeni din staţie şi poate că, de fapt, nu le mai avea nimeni din metrou – Marquez, Kafka, Borges, Vian şi, desigur, vreo două volumaşe ale obişnuiţilor clasici ruşi.

— Băieţii nu au adus nimic de data asta, spuse Jenka. Lioha zice că un tip din Polis i-a promis că peste o lună o să aibă un set de cărţi. A promis să ne păstreze vreo două.

— Nu despre cărţi vorbesc! zise Artiom dând din mână. S-a auzit ceva? Cum stau lucrurile?

— Lucrurile? Se pare că nu e nimic. Desigur, circulă zvonuri de tot felul, dar asta se întâmplă mereu, doar ştii şi tu, cărăuşii nu pot trăi fără zvonuri şi fără poveşti. Nici n-au nevoie de mâncare, trebuie doar să le dai voie să-ţi povestească zvonurile. Dar dacă le crezi sau nu poveştile, asta e altă problemă. Se pare că acum e linişte peste tot. Desigur, asta dacă e să facem comparaţie cu vremurile când Hansa lupta cu roşiii. Da! îşi aminti el. La Prospekt Mira este interzis

acum să se mai aducă iarbă la vânzare. Dacă găsesc iarbă la un cărăuş, îi confiscă tot şi-l dau afară din staţie, plus că-l trec pe răboj. Dacă o să-i mai găsească şi a doua oară, Lioha zice că o să-i interzică accesul în staţiile Hansei. Pentru un cărăuş, asta înseamnă moartea.

— Chiar aşa? Chiar le-au interzis? Şi de ce au făcut-o?

— Se spune că ăsta e un narcotic, din moment ce ai tot felul de vedenii. Şi că dacă o iei multă vreme, creierul începe să moară din cauza ei. O fac, chipurile, pentru sănătatea oamenilor.

— N-au decât să se îngrijească de sănătatea lor şi să-i lase pe alţii în pace! De ce a început deodată să-i preocupe sănătatea? Şi de ce tocmai a noastră?

— Ştii ce? zise Jenka cu voce mai scăzută. Lioha spune că de fapt lucrează la tot felul de dezinformări în legătură cu pericolul pentru sănătate.

— Ce dezinformări? întrebă uimit Artiom.

— Dezinformări. Lioha s-a dus odată singur mai sus de Prospekt Mira, pe linia noastră. Până la Suharevskaia. În legătură cu nişte treburi mai necurate, nici n-a vrut să-mi povestească pentru ce. Şi acolo a dat peste un tip foarte interesant. Un mag.

— Peste cine?

Artiom nu se putu abţine şi începu să râdă.

— Un mag?! La Suharevskaia? Ei, Lioha al tău spune prostii. Şi ce s-a întâmplat, magul i-a dăruit o baghetă vrăjită? Sau iarba-fiarelor?

— Ce prost eşti! zise supărat Jenka. Crezi că tu le ştii pe toate? Faptul că până acum nu i-ai întâlnit şi nu ai auzit despre ei nu înseamnă că nu există. Uite, crezi în mutanţii de pe Filiovka?

— Păi, ce nevoie mai am să cred în ei? E clar că asta sunt. Mi-a povestit tatăl meu adoptiv. Dar despre magi nu am auzit nimic de la el.

— Îl respect pe Suhoi, dar cred că nici el nu știe tot ce e pe lumea asta. Sau poate că n-a vrut să te sperie. În fine, dacă nu vrei să asculți, să te ia dracu'!

— Ei, bine, Jenka, povestește. Totuși, e interesant. Deși sună... zâmbi Artiom.

— Bine. Și-au petrecut noaptea lângă foc. La Suharevskaia, după cum știi, nu locuiește nimeni permanent. Cărăușii își petrec noaptea în alte stații, pentru că autoritățile Hansei nu-i lasă să rămână peste noapte la Prospekt Mira. Ei, și acolo se adună toate scursurile, tot felul de șarlatani și de pungași – toți se lipesc de cărăuși. Și pelerinii se opresc acolo înainte de a pleca spre sud. Acolo, în tunelurile de dincolo de Suharevskaia începe o aiureală. Nu locuiește nimeni acolo, nici șobolanii, nici vreun fel de mutant, iar cei care încearcă totuși să treacă pe acolo de cele mai multe ori dispar. De fapt, pier fără urmă. Următoarea stație după Suharevkaia e Turghenievskaia. E o stație adiacentă Liniei Roșii – acolo a fost un pasaj spre Ohotnîi Riad, dar roșiii i-au dat numele pe care îl avea înainte – Kirovskaia – cică ar fi fost acolo un comunist pe care îl chema Kirov. Oamenilor le era prea teamă să trăiască în vecinătatea unei asemenea stații. Au zidit pasajul. Și Turghenievskaia e goală acum. Părăsită. Așa că e cale lungă prin tunelul până la cea mai apropiată locuință din Suharevskaia. Și în acest tunel dispar oamenii, mai ales dacă merg singuri. Dacă merg în caravane de peste zece oameni, atunci pot trece. Și se spune că e un tunel normal, curat, liniștit, gol, fără nicio ramificație – s-ar părea că n-ai unde să dispari. Nu-i nici țipenie, nu foșnește nimic, nu se vede nicio creatură. Și după aceea, a doua zi cineva aude despre cât de curat și de plăcut e acolo, așa că nu se mai sinchisește de superstiții și se duce singur în tunelul ăsta, și pe urmă gata, dispare fără urmă. Uite omu', nu e omu'.

— Ziceai ceva despre un mag, îi aminti Artiom.

— O să ajung acum și la mag, așteaptă puțin, promise Jenka. Deci oamenii se tem să meargă singuri prin tunelurile

astea care duc spre sud. Şi la Suharevskaia îşi caută tovarăşi de drum, ca să plece împreună. Şi dacă nu e târg, atunci sunt puţini oameni şi uneori trebuie să aştepţi cu zilele, chiar cu săptămânile până se adună destui. Doar dacă sunt oameni mai mulţi, e mai sigur. Lioha spune că uneori poţi să dai de oameni foarte interesanţi. Desigur, e şi multă plevuşcă, şi trebuie să ştii să-i diferenţiezi. Dar uneori ai noroc şi atunci auzi atâtea lucruri... De fapt, Lioha acolo l-a întâlnit pe mag. Nu e ce crezi tu, nu e vreun Hottabîci[1] chel din lampa fermecată.

— Hottabîci e djinn, nu e mag, îl corectă atent Artiom.

Jenka îi ignoră remarca şi continuă:

— Tipul e un ocultist. Jumătate de viaţă şi-a petrecut-o studiind tot fel de literatură mistică. Lioha şi-a adus aminte mai ales de unul Castaneda[2]. Deci tipul se pare că citeşte gândurile, vede viitorul. Găseşte lucruri, ştie dinainte când e vreun pericol. Se spune că scoate duhurile. Îţi imaginezi, ăsta chiar – Jenka făcu o pauză artistică – merge prin metrou fără arme. Adică fără niciun fel de arme. Are doar un briceag ca să-şi taie mâncarea şi un toiag din plastic. Înţelegi? Aşa, deci tipu' zice că toţi cei care consumă iarbă şi toţi cei care beau mult sunt nebuni cu toţii. Pentru că nu este deloc ceea ce credem noi. Nu e iarbă adevărată, iar ciupercile nu sunt nici ele adevărate. Ciupercile de soiul ăsta nu creşteau în zona centrală înainte. Apropo, mie mi-a căzut odată în mână un ghid al turistului, iar despre ciupercile astea pe care le avem noi nu se spunea niciun cuvânt acolo. Şi nici măcar ceva care să aducă de departe cu ele. Iar cei care le mănâncă, crezând că sunt pur şi simplu vreun halucinogen ca să vezi tot soiul de lucruri, greşesc, aşa a spus magul. Şi dacă ciupercile astea sunt pregătite puţin mai altfel, cu ajutorul lor

---

[1] Aluzie la *Bătrânul Hottabîci*, film realizat în 1956 după basmul omonim al lui Lazar Laghin.

[2] Aluzie la Carlos Castaneda, autor american cunoscut pentru mai multe volume despre şamanism.

poţi intra într-o stare care-ţi permite să controlezi evenimentele din lumea reală.

— Magul tău e un drogat! exclamă convins Artiom. Mulţi oameni folosesc iarba ca să se relaxeze, ştii şi tu, dar nimeni nu a luat o cantitate atât de mare încât să ajungă la asemenea rezultate. Tipul ăsta în mod sigur e dependent. Probabil că nu mai are prea mult. Ascultă, nenea Saşa mi-a povestit o istorie aşa de tare... În nu ştiu care staţie, nu mai ţin minte în care, a venit la el un bătrân, a început să povestească cum că e un extrasens puternic şi că duce o luptă neîntreruptă împotriva unor extrasenşi şi extratereştri foarte puternici, dar răi. Iar ăştia aproape că i-au venit de hac şi e posibil să nu mai apuce nici ziua de mâine, mai zicea omul, susţinând că îşi epuizează toate forţele în luptă. Iar staţia... cred că era Suharevskaia, o staţie mică, unde oamenii dorm în jurul focului, cât mai aproape de centrul peronului, ferindu-se să se apropie de tunel, iar a doua zi pleacă mai departe. Şi să spunem că trec trei oameni pe lângă tatăl meu şi pe lângă bătrân, iar acesta spune îngrozit: „Vezi, uite, ăla din mijloc este unul dintre principalii extrasenşi răi, un adept al întunericului. Iar în stânga şi în dreapta lui sunt extratereştrii. Ei îl ajută. Iar şeful ăla al lor locuieşte în cel mai adânc punct al metroului." Nu mai ştiu cum îl chema, tatăl meu adoptiv mi-a zis. Un nume care se termină în „ski". Iar omul spune ceva de felul ăsta: „Nu vor să se apropie de mine pentru că te am pe tine alături. Nu vor ca oamenii obişnuiţi să afle despre lupta noastră. Dar acum îndreaptă spre mine un atac energetic, iar eu o să folosesc un scut. Fiindcă eu, a mai zis ăsta, o să mai lupt!" Da, pe tine te amuză, dar tatălui meu adoptiv nu-i ardea atunci de râs. Imaginează-ţi – un colţişor de metrou uitat de Dumnezeu, unde e puţin probabil să se întâmple ceva. Desigur, totul sună ca o aiureală, şi totuşi. Iar lui nenea Saşa – deşi îşi tot spune că ăsta e pur şi simplu un om bolnav, un schizofrenic, după toate aparenţele – începe deja să i se pară că omul care mergea în mijloc, cu cei doi

extratereștri de o parte și de alta, s-a uitat cam urât la el și parcă ochii i s-au aprins puțin...

— Ce prostie! spuse nesigur Jenka.

— O fi prostie, dar cei care sunt gata să se ducă în stațiile îndepărtate, îți dai și tu seama, trebuie să fie pregătiți pentru orice. Și bătrânul îi spune că în curând o să aibă loc ultima lui luptă cu extrasenșii cei răi. Și dacă el va pierde – și forțele lui sunt din ce în ce mai scăzute – înseamnă că se va termina tot. Cică, înainte, erau mai mulți extrasenși pozitivi și lupta se dădea între egali, dar apoi cei negativi au început să fie mai mulți și bătrânul ăsta este unul dintre ultimii care le mai țin piept. S-ar putea să fie chiar ultimul. Și dacă el o să moară și cei răi o să învingă, gata. Se duce totul dracului.

— Eu cred că aici, la noi, oricum s-a dus totul dracului, remarcă Jenka.

— Ei, să zicem că deocamdată nu s-a dus încă de tot, a mai rămas câte ceva, răspunse Artiom. La sfârșit bătrânul i-a spus: „Fiule, dă-mi să mănânc ceva! Mă lasă din ce în ce mai tare puterile. Și ultima bătălie se apropie. Iar de sfârșitul ei depinde viitorul tuturor. Adică și al tău!" Ai înțeles? Bătrânelul i-a cerșit mâncare. Așa e și cu magul tău, cred. Probabil că și-a pierdut și el o dogă. Dar de un alt soi.

— Măi, dar tu chiar că ești prost! Nici nu ai ascultat până la capăt... Și apoi, cine ți-a spus că bătrânelul a mințit? Apropo, cum îl chema? Nu ți-a spus tatăl tău adoptiv?

— Mi-a spus, dar nu mai țin minte exact. E un nume cam ridicol. Începe cu „Ciu". „Ciuvak"[1] ori „Ciudak"[2]... Vagabonzii ăștia au adesea o poreclă stupidă în loc de nume... Și ce-i cu asta? Cum îl cheamă pe magul tău?

— I-a spus lui Lioha că acum îl cheamă Carlos. Din cauza asemănării. Nu e deloc clar la ce se referea, dar așa a zis. Iar tu ar fi trebuit să asculți povestea până la capăt. La sfârșitul

---

[1] În argou, frate, nene (lb. rusă).

[2] Ciudat (lb. rusă).

discuției, omul i-a spus lui Lioha că ar fi mai bine să nu meargă a doua zi prin tunelul de nord – iar Lioha chiar se pregătea să se întoarcă a doua zi. Și Lioha l-a ascultat și nu s-a dus. Și bine a făcut. Chiar în ziua aia niște monștri au atacat caravana în tunelul dintre Suharevskaia și Prospekt Mira, deși se credea că este un tunel sigur. Jumătate dintre cărăuși au murit. Abia au scăpat. Așa că uite!

Artiom tăcu și căzu pe gânduri.

— La drept vorbind, desigur, probabil că nu poți să știi. Orice se poate întâmpla. Înainte se întâmplau astfel de lucruri, mi-a povestit tatăl meu adoptiv. Și mi-a mai spus că în stațiile mai îndepărtate – acolo unde oamenii s-au sălbăticit și au devenit primitivi, uitând că omul e o ființă inteligentă – au loc asemenea lucruri ciudate pe care noi, cu gândirea noastră logică, nu suntem deloc în stare să le explicăm. E adevărat, nu mi-a explicat despre ce fel de lucruri era vorba. La drept vorbind, nici despre asta nu mi-a povestit - pur și simplu am tras cu urechea din întâmplare.

— Ha! Păi, asta îți spun și eu, că aici se spun uneori niște lucruri pe care un om normal nu le va crede niciodată. Uite, Lioha mi-a povestit data trecută o istorie foarte interesantă, vrei s-o asculți? Una așa cum, probabil, nu vei auzi nici de la tatăl tău adoptiv. Lui Lioha i-a povestit-o la târg un cărăuș de pe linia Serpuhovskaia... Crezi în stafii?

— După discuțiile cu tine, mă întreb de fiecare dată dacă cred în ele sau nu. Dar după aceea, când sunt singur sau stau de vorbă cu oameni normali, parcă încep să mă îndoiesc... răspunse Artiom, abia reținându-și un zâmbet.

— Serios?

— Am citit, desigur, câte ceva. Iar nenea Sașa mi-a povestit câteva lucruri. Dar, la drept vorbind, nu prea îmi vine să cred toate poveștilea astea. De fapt, Jenka, nu te înțeleg. La noi în stație trăim într-un permanent coșmar din cauza Întunecaților, iar lucruri din astea probabil că nu se mai

întâmplă nicăieri în metrou. Poate că în stațiile centrale li se spune copiilor despre viața noastră ca și cum ar fi vorba despre niște povești de groază, iar lumea se întreabă: „Tu crezi în poveștile astea despre Întunecați?" Însă pentru tine asta nu înseamnă nimic. Vrei să te mai sperii și cu altceva?

— Mda, dar nu-mi spune că pe tine te interesează doar de ceea ce poți să vezi și să pipăi. Chiar crezi că lumea se limitează la ceea ce vezi? La ceea ce auzi? Uite, să luăm o cârtiță, de pildă. Nu vede. E oarbă din naștere. Dar asta nu înseamnă că toate lucrurile pe care nu le vede cârtița nu există în realitate... Așa și tu...

— Bine... Ce poveste voiai să-mi zici? Despre cărăușul de pe linia Serpuhovskaia?

— Despre cărăuș? A, da. Odată, Lioha a făcut cunoștință la târg cu un ins. De fapt, nu e deloc de la Serpuhovskaia. El e de pe Linia Circulară. E cetățean al Hansei. Dar locuiește de fapt la Dobrîninskaia. Și acolo e un pasaj spre Serpuhovskaia. Pe linia asta, nu știu dacă ți-a spus tatăl tău adoptiv, dincolo de Linia Circulară nu locuiește nimeni până la următoarea stație, adică Tulskaia. Acolo e o patrulă a Hansei. Iau măsuri să o protejeze, pentru că, dacă e o linie nelocuită, nu știi niciodată ce va apărea pe nepusă masă de acolo – așa că au făcut o zonă-tampon. Și mai departe de Tulskaia nu trece nimeni. Se spune că nu e nimic dincolo. Toate stațiile sunt pustii, dispozitivele sunt stricate, nu se poate locui. O zonă moartă – nici animale, niciun fel de creaturi, nici șobolani nu sunt pe acolo. E pustiu. Dar omul ăsta, cărăușul ăsta, avea o cunoștință, un hoinar, care a mers mai departe de Tulskaia. Nu știu ce căuta el acolo. Și el i-a povestit după aceea cărăușului că pe linia Serpuhovskaia nu e totul așa de simplu. Că nu degeaba e complet pustiu pe acolo. Spunea că se întâmplă niște lucruri care nici nu ți-ar trece prin minte. Nu degeaba nu încearcă Hansa s-o colonizeze, nici măcar pentru plantații sau pentru cocini...

Jenka tăcu, simțind că Artiom dăduse în fine uitării cinismul lui încăpățânat și asculta cu gura căscată. Atunci se așeză mai bine și întrebă, simțindu-se triumfător în sinea lui:

— Dar probabil că nu te interesează toate aiurelile astea. Sunt doar baliverne. Vrei niște ceai?

— Ei, lasă ceaiul! Mai bine spune-mi de ce Hansa nu a început să colonizeze sectorul ăsta. Chiar că e ciudat. Tatăl meu adoptiv zice că în ultima vreme e o mare problemă cu suprapopularea – nu e loc pentru toată lumea. Și atunci cum să nu profite de o asemenea ocazie de a se extinde? Atitudinea asta nu li se potrivește deloc!

— Aha, deci e totuși interesant? Bun, deci străinul ăsta a mers destul de departe. Spunea că mergi, mergi, și nici țipenie. Nu e nimeni și nimic ca în tunelul ăla de dincolo de Suharevskaia. Imaginează-ți, nu sunt nici măcar șobolani! Auzi doar cum picură apa. Sunt stații părăsite, întunecoase, în care nu a locuit nimeni niciodată. Și ai mereu senzația că te pândește un pericol. E foarte apăsător. Omul mergea repede, fiindcă nu a întâmpinat niciun obstacol. Cam în jumătate de zi a parcurs patru stații. Probabil că e vreun om disperat. Că altfel cum să te duci de unul singur într-o asemenea sălbăticie. În fine, a ajuns până la Sevastopolskaia. Și acolo e un pasaj spre Kahovskaia. Ei, știi tu linia Kahovskaia, sunt numai trei stații. Nu e o linie, e un gând neterminat. Un fel de apendice. Și s-a hotărât să înnopteze la Sevastopolskaia. Era sleit, obosise. A găsit acolo niște bucăți de lemn și a făcut un foc mic, ca să nu i se mai pară totul atât de straniu, cred, s-a băgat în sacul de dormit și s-a culcat în mijlocul peronului. Iar noaptea...

Ajuns aici cu povestea, Jenka se ridică, se întinse și spuse cu un zâmbet sadic:

— Treaba ta, dar eu chiar vreau niște ceai!

Apoi, fără să mai aștepte vreun răspuns, ieși din cort cu ceainicul, lăsându-l pe Artiom singur cu impresiile pe care i le lăsase povestea.

Artiom, desigur, se enervă pe el din cauză că plecase, dar își zise să rabde până la sfârșitul povestirii și abia după aceea să-i spună lui Jenka tot ce avea pe inimă. Dar pe neașteptate își aduse aminte de Hunter și de rugămintea lui. Sau mai degrabă de ordinul lui. Însă gândurile îi reveniră din nou la povestea lui Jenka.

Când se întoarse, acesta îi turnă lui Artiom ceai într-un pahar cu un înveliș metalic, cum rar îți era dat să vezi – genul de pahar în care se servea odinioară ceaiul adevărat în trenuri.

— Ar fi bine să bei. O să ai nevoie, îl sfătui Jenka, apoi își continuă povestea. Așa că omul a vrut să doarmă lângă foc și deodată s-a lăsat o liniște atât de apăsătoare, de parcă avea urechile înfundate cu vată. Și în toiul nopții s-a trezit deodată din cauza unui sunet ciudat, ceva înnebunitor, un sunet imposibil. Imediat a simțit că-l trec toate sudorile și a sărit în sus. A auzit un râs de copil. Un râs de copil din ce în ce mai puternic, venind dinspre șine. Asta la patru stații depărtare de cei mai apropiați oameni! Acolo unde nu trăiesc nici șobolanii, îți imaginezi? Într-o stație părăsită. Avea toate motivele să intre în panică. Așa că omul sare și o ia la goană pe sub arcadă, spre șine. Și atunci a văzut... A văzut cum... în stație intra un tren adevărat... un tren adevărat... Farurile străluceau așa de tare, că te orbeau. Putea să rămână orb, bine că și-a acoperit ochii la timp. La ferestre străluceau lumini galbene, iar înăuntru erau oameni. Și toate astea într-o tăcere deplină! Niciun sunet! Nu se auzea nici zgomotul motorului, nici troncănitul roților. Trenul aluneca în stație într-o liniște absolută. Înțelegi? Omul pur și simplu a luat-o razna, inima a început să-i bată nebunește. Și doar erau oameni la ferestre, păreau oameni adevărați, care discutau între ei, fără ca el să-i poată auzi. Așa se face că vagoanele trenului trec unul după altul pe lângă el și vede că la ultima fereastră a ultimului vagon se află un copil de vreo șapte ani care se uită la el. Se uită, îi arată ceva cu degetul și râde. Iar

râsul acela se aude! E o liniște așa de adâncă, încât omul își aude bătăile inimii odată cu acest râs de copil. Apoi trenul intră în tunel și râsul se aude din ce în ce mai încet, stingându-se în depărtare. Apoi e iar pustiu... Și o liniște absolută, absolută.

— Și atunci s-a trezit? întrebă Artiom pe un ton răutăcios, dar cu speranță în glas.

— Ar fi fost bine! S-a năpustit înapoi, spre focul stins, și-a adunat repede boarfele, a plecat în fugă și nu s-a mai oprit până la Tulskaia – a făcut tot drumul în vreo două ore. Groaznic trebuie să fi fost, dacă stai să te gândești.

Tulburat de cele auzite, Artiom nu mai scoase niciun cuvânt. În cort se lăsă liniștea. În cele din urmă, venindu-și în fire, tuși ca să fie sigur că nu-l va trăda vocea și îl întrebă pe Jenka, străduindu-se să adopte un ton cât mai indiferent:

— Și ce, tu crezi lucrurile astea?

— Pur și simplu nu e prima oară când aud povești dintr-astea despre linia Serpuhovskaia, răspunse Jenka. Numai că nu ți le povestesc mereu. Cu tine nu se poate discuta normal despre așa ceva. Începi imediat să spui prostii. Hai, Artiom, că am stat o grămadă. În curând trebuie să mergem la lucru. Trebuie să ne pregătim. O să mai vorbim și acolo.

Artiom se ridică fără niciun chef și se târî până acasă, să-și ia ceva de mâncare pentru serviciu. Tatăl lui adoptiv tot mai dormea, iar în stație domnea liniștea – majoritatea oamenilor plecaseră la muncă, în scurt timp începea tura de noapte. Trebuia să se grăbească. Când trecu pe lângă cortul pentru oaspeți în care stătea Hunter, Artiom văzu că pânza care ținea loc de ușă era ridicată, și înăuntru nu era nimeni. Îi sări inima din piept. Începea să-și dea seama că tot ce vorbise cu Hunter nu era un vis, că tot ceea ce i se întâmplase era real și că era posibil ca evoluția evenimentelor să-l privească direct. Dar cine putea ști ce-i rezervase soarta.

Fabrica de ceai se afla într-o fundătură, lângă o ieșire spre suprafață blocată pentru totdeauna, în fața scărilor rulante

care duceau în sus. Putea fi numită doar convențional fabrică – toată activitatea se făcea manual. Ar fi fost o adevărată extravaganță să consumi prețioasa energie electrică pentru producerea ceaiului. În spatele unor paravane de fier ce despărțeau zona fabricii de restul stației, de la un perete la altul fuseseră întinse sârme metalice pe care se uscau pălăriuțele de ciuperci curățate. Când atmosfera era extrem de umedă, sub ele se făceau mici focuri pentru ca ciupercile să se usuce mai repede și să nu apară mucegaiul. Sub sârme se aflau mese pe care muncitorii mai întâi tăiau, apoi mărunțeau pălăriuțele uscate ale ciupercilor. Ceaiul pregătit era împachetat în pungi de hârtie sau de polietilenă, în funcție de ce se găsea în stație, apoi i se mai adăugau niște extracte și niște prafuri a căror compoziție era ținută secretă și numai șeful fabricii o cunoștea. Pe scurt, cam acesta era întregul proces de producere a ceaiului. Dacă nu ar fi fost discuțiile absolut necesare din timpul lucrului, cele opt ore de tăiere și zdrobire a pălăriuțelor de ciuperci ar fi fost probabil extrem de obositoare.

Artiom lucra în acest schimb împreună cu Jenka și cu un ins bătrân și cu părul vâlvoi, pe nume Kirill, același cu care făcuse de pază la barieră. La vederea lui Jenka, Kirill se entuziasmă. Era clar că mai stătuseră de vorbă înainte, pentru că acum începu imediat să-i spună restul poveștii de data trecută. Lui Artiom nu i se părea deloc interesant să asculte o poveste deja începută, așa că se cufundă în gândurile lui. Istoria despre linia Serpuhovskaia, povestită recent de Jenka, începea treptat să i se șteargă din minte, în locul ei ieșind din nou la suprafață discuția cu Hunter, pe care Artiom fusese cât pe-aci s-o uite.

Și ce trebuia să facă? Misiunea pe care i-o încredințase Hunter era mult prea serioasă pentru a nu se mai gândi la ea. Și dacă lui Hunter nu-i reușea ce avea de gând să facă? Se înhămase la o faptă complet nebunească, îndrăznind să se strecoare în bârlogul dușmanului, chiar în inima iadului.

Pericolul pe care îl presupunea era uriaş şi nici el nu ştia care-i erau cu adevărat dimensiunile. Putea doar să bănuiască ce avea să-l aştepte după două sute cincizeci de metri, acolo unde licărea ultima reflexie a focului de la bariera de pază, poate ultimul foc făcut de mâna omului în lumea de la nord de VDNH. Tot ce ştia el despre Întunecaţi era cunoscut de orice locuitor de la VDNH, însă niciunul dintre ei nu se gândise să facă aşa ceva. De fapt, nici nu se ştia dacă la Grădina Botanică exista cu adevărat acea spărtură prin care creaturile de la suprafaţă pătrundeau în metrou. Era foarte posibil ca Hunter să nu-şi poată îndeplini misiunea asumată. În mod evident, pericolul care venea din nord era atât de mare şi creştea aşa de repede, că orice întârziere era inacceptabilă. Se putea ca Hunter să fi ştiut ceva despre natura acestui pericol, ceva despre care nu pomenise nici în discuţia cu Suhoi, nici în cea cu Artiom. Aşadar, era clar că era conştient de gradul de risc al misiunii pe care şi-o asumase şi că se pregătise pentru ce era mai rău. Altfel de ce l-ar fi avertizat pe Artiom privitor la o întorsătură a evenimentelor? Deci era foarte probabil să nu se descurce, să i se întâmple ceva rău şi să nu se întoarcă în staţie la termenul stabilit. Dar cum ar fi putut Artiom să lase tot şi să plece fără să prevină pe nimeni? Însuşi Hunter se temuse să mai anunţe altă persoană, din cauza celor cu „creierul mâncat de viermi". Cum ar fi putut el să ajungă de unul singur până în Polisul legendar, înfruntând pericolele misterioase care-i pândeau pe călători, mai ales pe novici, în tunelurile întunecoase şi uitate de lume? Brusc, Artiom se simţi cuprins de păreri de rău la gândul că fusese subjugat de farmecul nemaipomenit al lui Hunter şi de privirea lui hipnotică, dezvăluindu-şi secretul şi acceptând misiunea primită.

— Hei, Artiom! Artiom! Dormi acolo, ce faci? De ce nu răspunzi? îi zise Jenka scuturându-i umărul. Auzi ce spune Kirill? Mâine seară se organizează o caravană de la noi, spre Rijskaia. Se pare că administraţia noastră a decis să facă o

înțelegere cu ei și deocamdată le trimitem ajutor umanitar, pentru că în curând toți vom fi frați. Se pare că la ei s-a descoperit un depozit de bobine cu cablu. Se zice că șefii vor să tragă linie de telefon între stații. Sau, în orice caz, măcar de telegraf. Kirill spune că cine nu lucrează mâine poate să meargă. Vrei?

Artiom se gândi imediat că destinul însuși îi dădea posibilitatea de a-și îndeplini misiunea – dacă va fi nevoie. Așa că încuviință din cap în tăcere.

— Bravo! se bucură Jenka. Atunci o să mergem împreună. Kirill! Ne înscrii și pe noi, da? La cât plecăm mâine, la nouă? N-o să uit...

Până la sfârșitul schimbului, Artiom nu mai scoase niciun cuvânt, nefiind în stare să se rupă de gândurile sumbre ce puseseră stăpânire pe el. Jenka rămase să-i țină piept singur lui Kirill cel ciufulit, și era clar că se supărase. Artiom continua să toace ciupercile cu mișcări mecanice și să le zdrobească, apoi să ia de pe sârmă alte pălăriuțe și să le toace și pe acelea, și iar să le mărunțească, și tot așa, la nesfârșit, în timp ce-l avea în fața ochilor pe Hunter când îi spunea că era posibil să nu se întoarcă – fața liniștită a unui om care se obișnuise să-și riște viața, fără să se teamă să facă asta, dar... Conștiința lui se întindea încet, ca o pată de cerneală, presimțirea unei nenorociri viitoare.

După muncă, Artiom se întoarse în cortul său. Tatăl lui adoptiv deja nu mai era acolo, desigur, plecase la treburile lui. Artiom se așeză pe pat, își cufundă fața în pernă și adormi imediat, deși se pregătise să mai evalueze încă o dată situația, în liniște și calm.

Somnul, delirant după toate discuțiile, gândurile și trăirile zilei precedente, îl învălui și-l trase ferm în vâltoarea lui. Artiom se vedea stând la foc în stația Suharevskaia, alături de Jenka și de magul pelerin, cu numele lui neobișnuit de origine spaniolă, Carlos. Carlos îi învăța pe el și Jenka cum să facă iarbă și le explica faptul că, dacă o foloseau așa cum

se obişnuia la VDNH, era crimă curată, pentru că aceste ciuperci otrăvitoare nu erau de fapt ciuperci, ci o nouă specie de viaţă inteligentă de pe Pământ, care se putea ca în timp să-l înlocuiască pe om. Că aceste ciuperci nu erau nişte fiinţe de sine stătătoare, ci numai părţi ale unui întreg, legate prin neuronii ciupercăriei care se întindea prin tot metroul. Şi că, de fapt, cel care consuma iarbă nu folosea pur şi simplu nişte substanţe psihotrope, ci chiar intra în contact cu acea nouă formă inteligentă de viaţă. Şi dacă totul se făcea corect, atunci se putea împrieteni cu ea, iar aceasta îl putea ajuta pe cel care intra în legătură cu ea prin intermediul ierbii. Dar mai târziu apăru deodată Suhoi şi, ameninţându-l cu degetul, îi spuse că iarba nu putea fi folosită deloc, pentru că, din cauza folosirii ei îndelungate, creierul se umplea de viermi. Şi atunci Artiom se decise să verifice dacă aşa stăteau lucrurile în realitate. Se ridică încet, le spuse tuturor că se duce să ia puţin aer şi se strecură precaut în spatele magului cu nume spaniol. Aşa observă că aceluia îi lipsea partea din spate a capului şi că i se vedea creierul, înnegrit de numeroasele găuri de viermi. Mai văzu nişte viermi lungi şi albicioşi, răsucindu-se mereu, care i se înfipseseră în ţesutul creierului şi făceau găuri noi, dar magul continua să vorbească, ca şi cum nu se întâmplase nimic. Atunci Artiom s-a speriat şi s-a hotărât să fugă de el, a început să-l tragă pe Jenka de mânecă, rugându-l să se ridice şi să vină cu el, dar acesta dădea grăbit din mână ca să-l lase în pace şi-l ruga pe Carlos să continue povestea; aşa a văzut Artiom cum viermii din capul magului se târau pe jos spre Jenka şi, ridicându-se pe spatele lui, încercau să-i pătrundă în urechi.

Atunci Artiom a sărit pe şine şi a luat-o la fugă din staţie cât îl ţineau puterile, dar şi-a adus aminte că acela era tunelul în care nu trebuia să intri singur, aşa că s-a întors şi a luat-o la fugă înapoi, spre staţie, dar, nu se ştie de ce, nu putea să se întoarcă, deşi alerga din răsputeri. În acel moment, în spatele lui s-a aprins deodată lumina, cu o claritate uimitoare

pentru un vis. A văzut că din adâncurile metroului venea neabătut spre el un tren, scrâşnind diabolic, şi roţile huruiau, asurzindu-l, iar farurile îl orbeau. Şi atunci picioarele au încetat să-l mai ajute, au devenit neputincioase, de parcă nu erau picioarele lui, ci nişte craci de pantaloni goi, umpluţi de formă cu tot felul de cârpe.

Iar când trenul se afla la doar câţiva metri de Artiom, vedenia şi-a pierdut iute culorile şi veridicitatea, a pălit şi a dispărut, fiind înlocuită de cu totul altceva. Artiom îl văzu pe Hunter îmbrăcat din cap până în picioare în ceva alb ca zăpada, într-o cameră cu pereţi orbitor de albi şi fără niciun fel de mobilă. Stătea în picioare, iar privirea lui îndreptată în jos părea să sfredelească podeaua. Apoi îşi ridică ochii şi se uită direct la Artiom. Era o senzaţie foarte ciudată, pentru că în acest vis Artiom nu şi-a văzut şi nu şi-a putut simţi propriul trup, ci avea senzaţia că asistă la acele evenimente de la distanţă. Când Artiom se uită la Hunter, îl cuprinse o nelinişte inexplicabilă, de parcă ar fi aşteptat ceva extrem de important, care urma să se întâmple dintr-o clipă într-alta...

Şi atunci Hunter a început să-i vorbească. Artiom era uimit de inexplicabilul sentiment de veridicitate a celor întâmplate. La coşmarurile de dinainte, îşi dăduse seama într-o anumită măsură că pur şi simplu dormea şi că tot ceea ce i se întâmpla era numai rodul imaginaţiei sale tulburate de încordarea zilei anterioare. Însă din vedenie lipsea cu desăvârşire conştiinţa faptului că se putea trezi în orice clipă.

Încercând să-i surprindă privirea, deşi avea impresia că în realitate Hunter nu-l vedea şi că încercările lui erau zadarnice, Artiom îl auzi cum îi spunea încet şi grav: „A venit vremea ta. Trebuie să împlineşti ceea ce mi-ai promis. Trebuie să faci asta. Şi ţine minte! Nu e un vis! Ăsta nu e un vis!"

Artiom deschise larg ochii. Şi atunci auzi din nou în cap, pentru ultima oară, cu o claritate îngrozitoare, vocea înfundată şi uşor răguşită: „Ăsta nu e un vis!"

„Ăsta nu e un vis", repetă Artiom. Detaliile coşmarului cu viermii şi trenul i se şterseseră repede din memorie, dar îşi amintea amănunţit şi foarte clar cea de-a doua vedenie. Nu putea uita veşmintele ciudate ale lui Hunter, camera albă enigmatică şi goală şi cuvintele: „Trebuie să împlineşti ceea ce mi-ai promis!"

Atunci intră în cort tatăl lui adoptiv şi-l întrebă neliniştit:

— Spune-mi, l-ai mai văzut pe Hunter după discuţia noastră de ieri? Deja se înserează şi el a dispărut, nu e nimeni la el în cort. Ce, a plecat? Ieri nu ţi-a spus nimic despre ce are de gând?

— Nu, nene Saşa, pur şi simplu m-a tot întrebat despre situaţia din staţie. Mi-a cerut părerea în legătură cu ceea ce se întâmplă aici, la noi, minţi cu conştiinţa împăcată Artiom.

— Mă tem pentru el. Mă tem să nu facă prostii. O păţeşti tu, dar avem şi noi de încasat, spuse tulburat Suhoi. Nu ştie cu cine s-a pus... Of! Ce, azi nu lucrezi?

— M-am înscris cu Jenka în caravana care pleacă azi la Rijskaia, ca să transportăm ajutoarele, şi de acolo o să începem să întindem cablurile, răspunse el, dându-şi brusc seama că se hotărâse deja.

La gândul acesta, simţi că se rupe ceva în interiorul lui, simţi o uşurare ciudată şi, împreună cu ea, un fel de gol interior, de parcă i se înlăturase din piept o tumoare care-i apăsa ca un pietroi inima şi-l împiedica să respire.

— În caravană? Artiom, mai bine ai sta acasă, nu să te tot vânturi prin tuneluri. Dar poate omul să te convingă? Aş fi mers şi eu cu voi, am treburi la Rijskaia, dar azi, nu ştiu de ce, nu mă simt prea bine. Poate că altă dată... Doar nu pleci chiar acum? La nouă? Ei, o să mai avem timp să ne luăm rămas-bun. Pregăteşte-te până atunci! zise Suhoi şi ieşi.

Artiom se apucă să arunce febril în rucsac toate lucrurile care puteau să-i fie de folos pe drum – o lanternă mică, nişte baterii, alte baterii, ciuperci, o pungă de ceai, nişte cârnaţi, un încărcător plin de automat pe care îl furase cândva, harta

metroului, alte baterii... Să nu uite paşaportul – desigur, la Rijskaia nu va avea nevoie de el, dar dincolo de hotarele ei, dacă n-ar avea paşaport, l-ar întoarce din drum prima patrulă a vreunei staţii independente, ba chiar ar putea să-l pună la zid, în funcţie de situaţia din staţia respectivă... Şi capsula pe care i-o dăduse Hunter. Gata.

După ce-şi puse rucsacul pe umeri, Artiom se uită pentru ultima oară la cortul lui şi ieşi hotărât afară.

Grupul care mergea în caravană se adunase pe peron, la intrarea în tunelul de sud. Pe şine se afla deja o drezină manuală plină de cutii cu carne, ciuperci şi pungi de ceai, iar deasupra acestora, un fel de dispozitiv sofisticat făcut de meşterii din staţie, probabil un fel de aparat telegrafic.

În caravană, în afară de Jenka şi de Kirill mai mergeau alţi doi oameni – un voluntar şi un comandant din partea administraţiei, pentru a stabili legăturile şi a ajunge la o înţelegere cu ceilalţi. În afară de Jenka, se adunaseră toţi deja acolo şi acum jucau domino în aşteptarea plecării. Alături, aranjate în formă de piramidă, cu ţevile în sus, se aflau automatele pe care le primiseră pe perioada călătoriei, cu încărcătoare de rezervă prinse de încărcătorul principal cu bandă izolatoare albastră.

În cele din urmă apăru şi Jenka, care, înainte de a pleca, trebuise să-i dea de mâncare surorii lui şi să o trimită la vecini până se întorceau părinţii de la lucru.

Şi chiar în momentul când se pregăteau să plece, Artiom îşi aduse brusc aminte că nu-şi luase rămas-bun de la tatăl lui adoptiv. După ce se scuză şi promise că se va întoarce imediat, îşi dădu jos rucsacul şi se grăbi să se întoarcă. Nu era nimeni în cort şi Artiom porni spre încăperile folosite cândva de personalul staţiei şi pe care le folosea acum conducerea. Suhoi era acolo, faţă în faţă cu ofiţerul de serviciu al staţiei (şeful ales din VDNH) şi purta o discuţie animată cu acesta. Artiom ciocăni în tocul uşii şi tuşi încetişor.

— Bună ziua, Aleksandr Nikolaevici. Pot să vorbesc o clipă cu nenea Saşa?

— Desigur, Artiom, intră. Vrei să bei ceva? răspunse bucuros ofițerul de serviciu.

— A, Artiom! Ei, ce e, plecați deja? Când vă întoarceți? întrebă Suhoi, apoi își trase scaunul și se ridică în picioare.

— Nu știu exact... Cum se va nimeri... bâigui Artiom. Își dădea seama că era posibil să nu-l mai vadă niciodată pe tatăl lui adoptiv și tare și-ar fi dorit să nu-l mintă tocmai pe el, probabil singurul om care îl iubea cu adevărat, spunându-i că se va întoarce zilele astea și că totul o să fie ca înainte. Artiom simți deodată că-l ustură ochii și, spre rușinea lui, își dădu seama că i se umeziseră. Făcu un pas mare înainte și-l îmbrățișă cu putere pe tatăl lui adoptiv. Evident uimit de gestul acesta, omul îi spuse pe un ton liniștitor:

— Ei, Artiom, ce-i cu tine, ce-i cu tine? Probabil o să vă întoarceți chiar mâine. Nu?

— Mâine seară, dacă totul merge conform planului, confirmă Aleksandr Nikolaevici.

— Să fii sănătos, nene Sașa! Noroc! spuse răgușit Artiom, apoi îi strânse mâna tatălui său adoptiv și ieși repede, rușinându-se de slăbiciunea lui.

Suhoi privi uimit în urma lui.

— De ce-o fi așa de tulburat băiatul ăsta? Doar nu merge pentru prima dată la Rijskaia...

— Nu-i nimic, Sașa, nu-i nimic, vine vremea ca băiatul tău să se maturizeze. Mai târziu o să duci dorul clipelor când și-a luat rămas-bun de la tine cu lacrimi în ochi, plecând doar la două stații distanță! Deci ce spuneai, ce părere au cei din Alekseevskaia în privința patrulării tunelurilor? Ne-ar fi de mare ajutor...

Și se întoarseră la discutarea problemelor care-i frământau.

Când Artiom reveni în fugă la grup, comandantul grupului, cel de la administrație, dădu fiecăruia câte un automat pentru care trebuia să semneze.

— Ei, băieţi, gata? Ne aşezăm o clipă înainte de a porni la drum? întrebă comandantul, apoi se aşeză primul pe banca din lemn lustruită de vechime.

Ceilalţi se aşezară în tăcere, urmându-i exemplul.

— Ei, cu Dumnezeu înainte! zise după câteva clipe comandantul, ridicându-se şi sărind apoi cu greutate pe şine, unde îşi ocupă locul în faţa drezinei.

Artiom şi Jenka, fiind cei mai tineri, se căţăraseră sus şi se pregăteau pentru o sarcină deloc uşoară. Kirill şi cel de-al doilea voluntar ocupaseră locurile din spate, încheind detaşamentul.

— Am plecat! spuse comandantul.

Artiom şi Jenka apăsară pe manete, Kirill împinse uşor drezina din spate, aceasta scârţâi, se urni din loc şi alunecă încet înainte.

Cei doi bărbaţi veneau în spatele ei şi tot detaşamentul dispăru în pâlnia tunelului de sud.

CAPITOLUL 4

Lumina nesigură a lanternei din mâinile comandantului cutreiera ca o pată galbenă și palidă pe pereții tunelului, lingea podeaua umedă și dispărea fără urmă când lanterna era îndreptată în față. Drept înainte era un întuneric cumplit, care înghițea cu aviditate razele slabe ale lanternelor de buzunar a căror lumină nu ajungea la mai mult de zece pași. Drezina scotea un scârțâit enervant și melancolic, alunecând în necunoscut, în timp ce liniștea era sfâșiată de răsuflarea grea a oamenilor și de bocănitul ritmic al cizmelor cu blacheuri.

Toate cordoanele de pază din sud rămăseseră în urmă, ultimele străluciri ale focurilor se stinseseră demult și ieșiseră deja de pe VDNH. Cu toate că sectorul dintre VDNH și Rijskaia era considerat în ultima vreme destul de sigur – din cauza relațiilor bune cu vecinii, a zvonurilor despre viitoarea unire și a faptului că se circula destul de intens între stații –, regulamentul cerea să rămâi prudent. Pericolul nu era nicidecum ceva care să vină fie dinspre nord, fie dinspre sud – cele două posibile direcții din tunel. Putea să se ascundă sus, în puțurile de ventilație din stânga și din dreapta, în numeroasele ramificații, în spatele ușilor închise ale unor încăperi administrative sau ieșiri secrete, chiar și jos, în chepengurile părăsite de constructorii metroului, uitate și părăsite de brigăzile de reparații, unde, la niște adâncimi care îi făceau și pe cei mai curajoși să-și simtă conștiința strivită în menghina groazei iraționale,

ceva îngrozitor începuse să se nască încă de când metroul era pur și simplu un mijloc de transport...

Iată de ce raza lanternei comandantului rătăcea neliniștită pe pereți, iar degetele celor din spatele grupului pipăiau continuu piedica armelor, gata în orice clipă să le fixeze pe foc automat și să apese pe trăgaci. Iată de ce erau așa de tăcuți: flecăreala inutilă îi împiedica să audă mai bine respirația tunelurilor.

Artiom începuse deja să obosească; muncea întruna, iar maneta cobora și se ridica din nou fără oprire la locul ei, în timp ce mecanismul scrâșnea monoton și roțile se învârteau. Și în vreme ce privea în van înainte, cu fiecare asemenea învârtire, i se răsucea în minte, în ritmul huruitor al roților, fraza auzită în ajun de la Hunter, despre cum puterea întunericului era cea mai răspândită formă de conducere pe teritoriul Metroului din Moscova.

Încercă să se gândească la cum va trebui să se strecoare în Polis, încercă să-și facă planuri, dar durerea puternică ce i se întindea încet prin mușchi și oboseala care i se lăsa în picioarele ușor îndoite, trecându-i apoi prin șale și urcând spre mâini și gât, îi alungau gândurile mai complicate.

O sudoare fierbinte și sărată începu să-i picure încet de pe frunte, apoi picăturile se măriseră și se îngreunaseră, și acum îi curgea din belșug, îi intra în ochi și nu o putea șterge, pentru că în partea cealaltă se afla Jenka, iar a lăsa din mână maneta însemna să lase totul în seama lui. În urechi, sângele îi bubuia din ce în ce mai tare, iar Artiom își aduse aminte că în copilărie îi plăcea să adopte o poziție incomodă numai pentru a asculta cum îi bubuiau urechile, pentru că sunetul îi aducea aminte de pasul ordonat al soldaților de la paradă. Și probabil că, după ce închidea ochii, își putea imagina cum niște divizii fidele, pășind apăsat, treceau pe lângă el și fiecare soldat bătea pasul și îl saluta. Ca în descrierile armatei din cărți.

În cele din urmă, comandantul spuse fără să se întoarcă:

— Bine, băieți, dați-vă jos, faceți schimb. Am ajuns la jumătatea drumului. Opriți-vă încetișor.

După un schimb de priviri cu Jenka, Artiom sări din drezină și, fără să se fi vorbit înainte, se așezară amândoi pe șine, deși ar fi trebuit să ocupe locurile din fața și din spatele mașinăriei. Comandantul se uită la ei cu atenție și spuse pe un ton compătimitor:

— Niște mucoși...

— Mucoși, recunoscu prompt Jenka.

— Sus, sus, n-aveți de ce să vă așezați. Tunelul ne cheamă. O să vă spun o poveste frumoasă.

— Și noi putem să vă povestim tot felul de lucruri! spuse convins Jenka, fără să vrea să se ridice.

— Știu eu toate poveștile voastre! Ba despre Întunecați, ba despre mutanți. Și despre ciupercile astea ale voastre, desigur. Dar eu știu vreo două dintr-acelea despre care voi nici măcar nu ați auzit. Da, da, și s-ar putea să nu fie povești, numai că, din păcate, nimeni nu le poate verifica. Adică au fost unii care au încercat să le verifice, dar nu le-au putut confirma...

Lui Artiom, această introducere i se păru suficientă ca să-i dea un nou impuls. Acum îl interesa orice informație despre lumea care începea dincolo de stația de metrou Prospekt Mira. Se grăbi să se ridice de pe șine și, după ce-și trase automatul din spate spre piept, își ocupă locul în spatele drezinei.

Un mic impuls pentru pornire și roțile începură să-și cânte din nou cântecul monoton, iar grupul porni mai departe. Comandantul se uita înainte, scrutând mereu cu atenție întunericul, pentru că nu putea să se bazeze doar pe auz.

— Sunt curios, ce știe de fapt generația voastră despre metrou? întrebă comandantul. Vă povestiți tot felul de istorii unul altuia. Unul a fost undeva, altul a inventat totul. Unul l-a mințit pe altul că a auzit ceva de la o cunoștință de-a lui

care, la rândul ei, a înfrumusețat povestea auzită la un ceai și a transmis-o mai departe, ca și cum ar fi vorbit despre propriile aventuri. Asta este problema metroului: nu există drumuri pe care să te poți baza. Nu ai posibilitatea de a ajunge repede dintr-un capăt în altul – într-un loc nu poți să treci, în altă parte drumul e blocat, altundeva se întâmplă cine știe ce porcării și situația se schimbă de la zi la zi. Voi credeți că metroul este foarte mare, nu-i așa? Ei bine, înainte îl puteai parcurge cu trenul dintr-un capăt într-altul doar într-o oră. Acum oamenii merg cu săptămânile și de obicei nici nu ajung până la capăt. Și nu știi niciodată ce te așteaptă la cotitură. Uite, noi mergem la Rijskaia cu ajutor umanitar. Dar problema e că nimeni, nici eu, nici măcar ofițerul de serviciu, nu poate să garanteze sută la sută că atunci când o să ajungem acolo nu vom fi întâmpinați cu foc deschis. Sau că nu vom descoperi stația incendiată, fără niciun suflet în ea. Sau că nu vom afla că Rijskaia s-a alăturat Hansei și nu vom mai putea ieși niciodată în cealaltă parte a metroului. Nu există informații precise. Ieri dimineață am primit niște informații, iar, spre seară, gata, sunt deja vechi și azi nu ne mai putem baza pe ele. Este ca și cum ai merge pe niște nisipuri mișcătoare, după o hartă din secolul trecut. Curierii se strecoară așa de greu, încât mesajele pe care le aduc fie se dovedesc deja inutile, fie nu te mai poți baza pe ele. Adevărul este deformat. Oamenii n-au mai trăit niciodată în asemenea condiții. E înfiorător să-ți închipui ce va fi când ni se va termina combustibilul pentru generatoare și nu vom mai avea electricitate... Ați citit *Mașina timpului* a lui Wells? Uite, acolo apăreau niște morloci...

Pentru Artiom, aceasta era a doua discuție de acest fel din ultimele două zile; auzise deja de morloci și de Herbert Wells și nu voia să mai audă a doua oară. De aceea, în ciuda tentativelor lui Jenka de a protesta, întoarse ferm discuția în direcția inițială:

— Dar ce știe generația dumneavoastră despre metrou?

— Mmm... Aduce ghinion să vorbeşti despre drăcoveniile din tunel... Despre Metro-2 şi despre Observatorii nevăzuţi? N-am să spun nimic nici despre asta. Dar pot să spun câte ceva interesant despre locuitorii diferitelor zone şi despre cum sunt locurile respective. Uite, ştiţi, de exemplu, că acolo unde era înainte Puşkinskaia şi unde se află un pasaj pietonal spre alte două staţii, Cehovskaia şi Tverskaia, totul este ocupat acum de fascişti?

— Care fascişti? întrebă nedumerit Jenka, iar Artiom remarcă mulţumit în sinea lui că şi Jenka putea să fie uimit de ceva.

— Fascişti adevăraţi. Cândva, pe când încă mai trăiam acolo – comandantul arătă cu degetul în sus –, au existat astfel de oameni. Şi au mai existat şi *skinheads* care îşi spuneau RNE[1]. Dracu mai ştie ce înseamnă asta, acum deja nimeni nu-şi mai aduce aminte, probabil că nici măcar ei. Apoi se pare că au dispărut. Nu s-a mai auzit nimic despre ei, nu i-a mai văzut nimeni. Când, deodată, acum ceva timp, au apărut la Puşkinskaia. „Metroul este pentru ruşi!" Aţi mai auzit aşa ceva? Sau, cum mai spun ei: „Faceţi un lucru bun – curăţaţi metroul!" I-au alungat din Puşkinskaia pe toţi cei care nu erau ruşi, apoi şi din Cehovskaia şi au ajuns până la Tverskaia. În cele din urmă au înnebunit de tot, au început răfuielile. Acum, acolo la ei e un Reich. Al patrulea sau al cincilea... Ceva pe-acolo. Deocamdată se pare că nu merg mai departe, dar generaţia noastră încă îşi aminteşte istoria secolului XX. De fapt, doar mutanţii ăştia de pe linia Filiovskaia există cu adevărat. Iar Întunecaţii noştri cât valorează? Şi mai sunt tot felul de sectanţi, satanişti, comunişti. Un adevărat muzeu de curiozităţi. Pur şi simplu un muzeu de curiozităţi.

Trecură pe lângă uşa spartă a unei încăperi administrative abandonate. Poate că era o toaletă sau poate că înainte

[1] Abreviere de la Unitatea Naţională Rusă, mişcare ultranaţionalistă apărută în 1990.

fusese un refugiu. Era plină de lucruri furate cu multă vreme în urmă – paturi metalice și țevi –, iar acum nimeni nu mai încerca să intre în încăperile astea întunecoase răspândite de-a lungul galeriilor de metrou. Știau că nu era nimic acolo, dar adevărul e că nu poți fi niciodată sigur.

În depărtare începu să se vadă un licăr slab. Se apropiau de Alekseevskaia. Stația era puțin populată și aveau o singură patrulă, la cincizeci de metri – mai mult nu-și puteau permite. Comandantul dădu ordin să se oprească cam la patruzeci de metri de focul aprins de patrula de la Alekseevskaia, apoi făcu niște semnale convenționale cu lanterna, stingând-o și aprinzând-o într-o anumită ordine. Pe fondul luminos al focului se contură o siluetă neagră – venea spre ei cel care verifica documentele. Încă de departe, acesta le strigă:

— Stați pe loc! Nu vă apropiați!

Artiom se întrebă dacă era posibil ca într-o zi să nu fie recunoscuți de cei dintr-o stație cu care aveau mereu relații amicale și să fie întâmpinați cu ostilitate.

Omul se apropie fără să se grăbească. Era îmbrăcat în niște pantaloni uzați de camuflaj și într-o scurtă vătuită, care avea desenată pe piept litera A îngroșată – probabil de la inițiala numelui stației. Obrajii lui căzuți erau nerași, ochii începuseră să-i strălucească puțin bănuitori, iar mâinile mângâiau țeava automatului care-i atârna la piept. Se uită atent la toate fețele, zâmbi liniștit în semn că-i recunoștea, apoi își trase automatul la spate și spuse:

— Salut, băieți! Cum o mai duceți? Mergeți la Rijskaia? Știm, știm, am fost preveniți. Haideți!

Comandantul dădu să-l întrebe ceva, dar vorbele lui nu se prea auzeau și nu se înțelegea nimic, iar Artiom, sperând că nici ei nu vor fi auziți de nimeni, îi spuse încetișor lui Jenka:

— Pare cam chinuit. Am impresia că nu din cauza traiului bun vor să-și unească forțele cu ale noastre.

— Ei, și ce dacă? Și noi avem interesele noastre. Dacă administrația noastră vrea să facă asta, înseamnă că e necesar. Doar n-o să-i hrănim numai din rațiuni caritabile.

După ce trecură de focul de la cincizeci de metri, lângă care se afla al doilea paznic, îmbrăcat la fel ca și cel care îi întâmpinase, drezina intră în stație. Alekseevskaia era prost luminată și oamenii care o populau erau tăcuți și posaci. La VDNH, oaspeții erau primiți cu căldură. Grupul se opri în mijlocul platformei și comandantul anunță o pauză de fumat. Artiom și Jenka rămaseră de pază pe drezină, în vreme ce restul fuseseră chemați la foc.

— N-am auzit niciodată până acum despre fasciști și despre Reich, spuse Artiom.

— Am auzit că undeva, în metrou, există fasciști, răspunse Jenka. Dar mi s-a spus că sunt doar la Novokuznețkaia.

— Cine ți-a povestit?

— Lioha, recunoscu fără chef Jenka.

— Ți-a povestit o mulțime de alte lucruri interesante, îi aminti Artiom lui Jenka.

— Dar fasciștii chiar există! Ei, o fi încurcat și el locul. Doar nu a mințit! se justifică Jenka.

Artiom tăcu și rămase pe gânduri. Pauza de fumat de la Alekseevskaia trebuia să țină cel puțin o jumătate de oră – comandantul avea o discuție cu șeful de la Alekseevskaia, probabil duceau tratative în vederea unirii. Apoi ar fi trebuit să pornească mai departe pentru ca până la sfârșitul zilei să ajungă la Rijskaia și să înnopteze acolo, urmând ca a doua zi, după ce se vor fi rezolvat toate problemele și după ce vor vedea cablul proaspăt descoperit, fie să se întoarcă, dacă acel cablu nu era potrivit, fie să trimită un curier care să solicite indicații ulterioare. Dacă acel cablu putea fi folosit pentru comunicarea dintre cele trei stații, atunci trebuia să fie întins și să se stabilească legătura telefonică. Dacă părea inutilizabil, atunci trebuia să se întoarcă imediat la stație.

Astfel, Artiom, avea la dispoziţie maximum două zile pentru a inventa un pretext ca să poată trece de cordoanele externe de pază de la Rijskaia, care erau şi mai suspicioase şi mai chiţibuşare decât patrulele interne, de la nord, ale VDNH – căci dincolo de Rijskaia începea metroul mare, iar cordonul sudic de la Rijskaia era atacat mult mai des. Chiar dacă pericolele care ameninţau populaţia din Rijskaia nu erau aşa de misterioase şi de înfricoşătoare, în comparaţie cu ameninţarea ce plutea asupra VDNH, erau totuşi mult mai variate, iar luptătorii care apărau intrările sudice în Rijskaia nu ştiau niciodată la ce să se aştepte, fiind astfel pregătiţi pentru orice.

Rijskaia era legată de Prospekt Mira prin două tuneluri, şi se dovedise imposibilă blocarea unuia dintre ele, aşa că patrulele din Rijskaia erau nevoite să le acopere pe amândouă. Pentru asta erau necesare mult prea multe forţe. De aceea, pentru ei era vitală paza tunelului nordic. Dacă s-ar fi unit cu Alekseevskaia şi, lucrul cel mai important, cu VDNH, ar fi aruncat povara apărării zonei de nord pe umerii lor, ar fi asigurat liniştea în tunelurile dintre staţii şi, prin urmare, posibilitatea de a le folosi în scopuri economice. Pentru VDNH, asta ar fi reprezentat în primul rând posibilitatea unei expansiuni şi extinderea influenţei, a teritoriului şi, prin urmare, a puterii.

În aşteptarea viitoarei uniri, oamenii de la posturile de bază ale staţiei Rijskaia erau extrem de vigilenţi, pentru a le demonstra viitorilor parteneri că se puteau baza pe ei pentru apărarea graniţelor de sud. De aceea perspectiva trecerii prin aceste cordoane, în ambele direcţii, părea extrem de problematică. Artiom avea la dispoziţie o zi, maximum două să rezolve această problemă.

Totuşi, misiunea lui, oricât de complicată ar fi fost, nu părea imposibil de realizat. Problema era ce va face mai departe. Chiar dacă va reuşi să se strecoare dincolo de barierele de sud, trebuia să găsească un drum relativ sigur spre

Polis. Din cauză că fusese nevoit să ia rapid o decizie, Artiom nu mai avusese deloc timp să se gândească la drumul spre Polis pe când se afla la VDNH. Acolo i-ar fi putut întreba despre pericole pe cărăușii cunoscuți, fără să trezească nicio suspiciune. Artiom nu voia să-l întrebe pe Jenka sau, și mai rău, pe altcineva din grup, pentru că își dădea seama foarte bine că va stârni cu siguranță suspiciuni, iar Jenka și-ar fi dat seama, fără îndoială, că Artiom plănuia ceva. Artiom nu avea prieteni nici în Alekseevskaia, nici în Rijskaia și nu avea încredere în niște necunoscuți când era vorba despre o chestiune așa de importantă.

Profitând de faptul că Jenka se dusese să stea de vorbă cu o fată în apropiere, Artiom scoase pe furiș din rucsac o hartă micuță a metroului, tipărită pe dosul unei bucăți de hârtie arse pe margini, care făcea reclamă unui târg de îmbrăcăminte demult dispărut, și încercui de câteva ori Polisul cu un ciot de creion.

Drumul până acolo părea așa de simplu și de scurt... În acele vremuri ciudate și îndepărtate despre care le povestise comandantul, când oamenii nu erau nevoiți să călătorească înarmați de la o stație la alta, chiar dacă schimbau linia, când drumul de la un punct terminus la altul se făcea în mai puțin de o oră, când tunelurile erau populate numai de trenurile zgomotoase, de mare viteză, distanța care separa VDNH de Polis putea fi parcursă repede și fără niciun obstacol. Aveai linie directă până la Turghenievskaia, de acolo o luai pe jos până la Cistîe Prudî, așa cum se numea stația pe harta veche pe care se uita Artiom. Sau o puteai lua pe linia Kirovskaia, rebotezată așa de comuniștii care puseseră stăpânire pe ea, apoi pe Linia Roșie, Sokolniceskaia, și de-acolo ajungeai direct în Polis. În epoca trenurilor și a becurilor cu lumină albă, o asemenea călătorie ar fi durat vreo treizeci de minute. Dar de când cuvintele „linia roșie" au început să se scrie cu inițială majusculă și steagul de pânză roșie a început să fluture deasupra pasajului spre

Cistîe Prudî, şi chiar Cistîe Prudî a încetat să mai fie aşa, nici vorbă să te gândeşti să încerci să ajungi în Polis pe drumul cel mai scurt.

Din cauza situaţiei cunoscute, conducerea Liniei Roşii a abandonat tentativele de a face fericită cu forţa populaţia întregului metrou, răspândind peste tot puterea Sovietelor. Dar, nefiind în stare să renunţe la acest vis, a continuat să folosească ambiţioasa denumire Metroul „V. I. Lenin" şi a adoptat o doctrină nouă, ce făcea posibilă instaurarea comunismului într-o singură linie a metroului. Totuşi, în ciuda unui regim aparent paşnic, esenţa lui paranoidă nu se schimbase deloc. Sute de agenţi ai serviciului siguranţei interne, numit ca în vechime şi cu oarecare nostalgie KGB, îi urmăreau permanent cu mare atenţie pe fericiţii locuitori ai Liniei Roşii, iar interesul faţă de oaspeţii de pe alte linii era realmente nelimitat. La drept vorbind, fără aprobarea specială a conducerii Liniei Roşii, nimeni nu putea pătrunde în niciuna dintre staţiile ei. Iar verificările permanente ale paşapoartelor, supravegherea omniprezentă şi suspiciunea generală îi dădeau imediat de gol atât pe pelerinii care se rătăciseră pe acolo, cât şi pe spionii trimişi anume. Prima categorie era comparată cu cea de-a doua, iar soarta ambelor era extrem de tristă. De aceea Artiom nu-şi punea problema să ajungă în Polis parcurgând cele trei staţii şi trei peroane ale Liniei Roşii.

În general, nu prea exista o rută facilă spre inima metroului. Spre Polis... Era suficient să audă denumirea aceasta într-o discuţie pentru ca Artiom, şi nu numai el, să se cufunde într-o tăcere evlavioasă. Îşi aducea aminte foarte clar cum auzise prima oară cuvântul acesta necunoscut rostit de un musafir al tatălui său adoptiv. După plecarea oaspetelui, Artiom l-a întrebat încetişor ce însemna cuvântul acela. Suhoi s-a uitat atent la el şi cu o melancolie pe care de-abia i-o puteai simţi în voce a spus: „Artiomka, este probabil ultimul loc de pe pământ în care oamenii trăiesc omeneşte.

Unde nu au uitat încă ce înseamnă «om» și cum trebuie să sune cuvântul ăsta." Apoi tatăl lui adoptiv a zâmbit trist și a adăugat: „Este Orașul..."

Polisul se afla în piața celui mai mare pasaj din metroul moscovit, la întretăierea a patru linii, și ocupa patru stații de metrou – Aleksandrovski Sad, Arbatskaia, Borovițkaia și Biblioteka Lenin – împreună cu pasajele ce legau stațiile respective. În acest uriaș teritoriu locuit se afla ultimul focar autentic al civilizației, ultimul loc unde trăiau așa de mulți oameni, încât provincialii care ajungeau vreodată acolo nu-i puteau spune acelui loc decât Orașul. Cineva i-a dat Orașului o altă denumire, Polis, care de fapt însemna același lucru, și poate că în acest cuvânt se auzea ecoul îndepărtat al unei culturi vechi, puternice și minunate, veghind parcă asupra întregii așezări. Și astfel a fost adoptată acea denumire străină.

În tot metroul, Polis era un fenomen absolut unic. Doar acolo mai puteai întâlni păstrători ai acelor cunoștințe vechi și ciudate care pur și simplu nu mai puteau fi aplicate în lumea cea nouă și dură, guvernată de alte legi. Pentru locuitorii majorității celorlalte stații de metrou, de fapt, pentru tot metroul, cunoștințele acestea se cufundau încet în vâltoarea haosului și a inculturii, devenind la fel de neînsemnate ca purtătorii lor, fără a mai fi solicitate nicăieri. Goniți de peste tot, își găseau adăpost numai în Polis, unde erau așteptați mereu cu brațele deschise, pentru că aici conduceau confrații lor. De aceea, în Polis și numai în Polis, puteai întâlni încă tot felul de profesori bătrâni care avuseseră catedre la universități renumite, acum aproape ruinate, pustiite și rămase la cheremul șobolanilor și al mucegaiului. Doar acolo îi mai puteai găsi pe ultimii pictori, actori și poeți. Ultimii fizicieni, chimiști, biologi. Cei care păstrau în interiorul cutiei lor craniene tot ceea ce omenirea reușise să obțină și să cunoască în mii de ani de dezvoltare neîntreruptă. Cei la a căror moarte totul se va fi pierdut pe vecie.

Polisul se afla aproape de locul în care fusese cândva chiar centrul orașului după al cărui nume fusese denumit metroul. Și chiar deasupra Polisului se înălța clădirea Bibliotecii Lenin, cel mai mare depozit de informații despre epoca trecută. Sute de mii de cărți în zeci de limbi, care acopereau probabil toate domeniile studiate cândva de mintea omenească și în care se adunau toate informațiile. Sute de tone de hârtie împestrițată cu toate literele, semnele și hieroglifele posibile, iar pentru o parte dintre acestea deja nu mai exista nimeni care să le citească, căci limbile respective dispăruseră împreună cu popoarele care le vorbiseră. Totuși, numeroase cărți încă mai puteau fi citite și înțelese, iar oamenii care le scriseseră, deși muriseră cu secole în urmă, încă le mai puteau spune multe celor aflați în viață.

Dintre puținele confederații, imperii și stații puternice care puteau trimite expediții la suprafață, numai Polisul trimitea stalkeri pentru cărți. Numai acolo cunoștințele aveau o asemenea valoare, încât voluntarii erau gata să-și riște viețile pentru ele, iar onorariile celor angajați în acest scop erau fabuloase, și doar Polisul era dispus să renunțe la bunurile materiale în vederea achiziționării de bunuri spirituale. În ciuda acestei aparente lipse de spirit practic și a idealismului conducerii, Polisul rezistase an de an, iar nenorocirile îl ocoliseră, și dacă siguranța i-ar fi fost amenințată, probabil că tot metroul ar fi fost gata să-și strângă rândurile pentru a-l apăra. Ecourile ultimelor lupte care avuseseră loc acolo în timpul memorabilului război dintre Linia Roșie și Hansa se stinseseră, și în jurul Polisului se formă din nou o aură diafană și miraculoasă de impenetrabilitate și bunăstare mitică.

Iar când Artiom se gândea la acest loc uimitor, nu i se părea deloc ciudat că drumul spre el nu putea fi așa de ușor; după părerea lui trebuia neapărat să fie greu și plin de pericole, căci altfel însuși scopul călătoriei și-ar fi pierdut o parte din caracterul enigmatic și fermecător.

Dacă a trece prin Kirovskaia, mergând pe Linia Roşie, spre Biblioteca Lenin, i se părea total imposibil şi mult prea riscant, depăşirea patrulelor Hansei şi înaintarea pe Linia Circulară avea mai multe şanse de izbândă. Artiom se uită mai atent la harta arsă pe margini.

Uite, dacă ar reuşi să pătrundă în teritoriile Hansei cu vreun pretext oarecare, ameţind de cap cordonul de pază, străpungându-l prin luptă sau cine mai ştie cum, atunci drumul rămas până la Polis ar fi destul de scurt. Artiom puse degetul pe hartă şi îl trecu peste linii. Dacă era să coboare de la Prospekt Mira în dreapta, pe Linia Circulară, trecând numai prin cele două staţii care aparţineau Hansei, ar ieşi la Kurskaia. Acolo ar putea să schimbe linia, luând-o pe Arbatsko-Pokrovskaia, iar de acolo mai era doar o aruncătură de băţ până la Arbatskaia, adică până în Polis. E adevărat, drumul lui ar fi trecut prin Piaţa Revoluţiei, cedată după război Liniei Roşii în schimbul Bibliotecii Lenin, dar roşiii garantaseră tranzitul liber pentru toţi călătorii, iar asta fusese una dintre principalele condiţii ale tratatului de pace. Şi pentru că Artiom nu avea de gând să intre în staţie, ci doar să treacă pe lângă ea, ar fi trebuit să-l lase fără nicio piedică. După ce se mai gândi puţin, îşi spuse că deocamdată se va opri la acest plan şi va încerca pe drum să afle detalii despre staţiile prin care ar trebui să treacă. Dacă ceva nu va fi în regulă, îşi spuse el, va găsi un traseu alternativ. Privind încrucişarea liniilor şi numărul mare de staţii de trecere, Artiom îşi spuse că poate comandantul cam exagerase descriind aşa de pitoresc dificultăţile călătoriilor prin metrou, chiar şi atunci când era vorba despre unele scurte şi care n-aveau nimic complicat. Uite, de exemplu, putea coborî de la Prospekt Mira nu spre dreapta, ci spre stânga – Artiom îşi trecu degetul în jos, pe Linia Circulară – până la Kievskaia, iar acolo o putea lua prin pasaj pe Filiovskaia sau pe linia Arbatsko-Pokrovskaia. De acolo mai avea doar două staţii până la Polis. Misiunea nu i se

mai părea lui Artiom imposibil de îndeplinit. Acest mic exercițiu cu harta îi întări încrederea în sine. Acum știa cum să acționeze și era pe deplin convins de faptul că, atunci când caravana va ajunge la Rijskaia, nu se va mai întoarce cu detașamentul la VDNH, ci își va continua călătoria spre Polis.

— Studiezi? îl întrebă Jenka pe Artiom, vorbindu-i chiar lângă ureche.

Cufundat în gânduri, Artiom nu-l văzuse apropiindu-se. Luat prin surprindere, Artiom sări în sus și încercă tulburat să ascundă harta.

— Ei nu... Eu, asta... Voiam să găsesc pe hartă stațiile astea, unde e Reichul ăsta despre care am auzit azi.

— Ei, și cum e, l-ai găsit? Ia hai să-ți arăt, spuse Jenka cu un sentiment de superioritate.

În metrou, Jenka se orienta mult mai bine decât Artiom și ceilalți tineri de vârsta lui, lucru cu care se mândrea foarte tare. Indicase exact pe hartă, fără nicio ezitare, pasajul pietonal triplu dintre stațiile Cehovskaia, Pușkinskaia și Tverskaia.

Artiom oftă. Era un oftat de ușurare, dar Jenka își imagină că era vorba de invidie.

— Nu-i nimic, într-o bună zi o să te descurci și tu fel de bine ca mine, se gândi el să-l consoleze pe Artiom.

Artiom adoptă o expresie de om recunoscător și se grăbi să schimbe subiectul.

— Cât timp o să stăm aici? întrebă el.

— Băieți! Sularea! răsună vocea puternică, de bas, a comandantului și Artiom își dădu seama că nu mai avea timp să se odihnească și că nici nu apucase să mănânce.

Lui Artiom și lui Jenka le venise din nou rândul să urce în drezină. Manetele începură să scârțâie, cizmele începură să bocăne pe beton și intrară din nou în tunel.

De data asta, grupul înainta în tăcere și doar comandantul vorbea, mergând alături de Kirill, pe care-l chemase

să i se alăture. Artiom nu-şi dorea şi nici nu avea puterea să asculte, căci îl storcea de puteri blestemata de drezină.

Cel din spate, rămas singur, nu se simţea în apele lui şi se tot uita temător în urmă. Artiom stătea în picioare în drezină, întors spre omul din spate, şi nu vedea nimic înspăimântător acolo, dar dacă se uita peste umăr, în direcţia spre care înaintau, parcă i se făcea frică. Frica aceasta şi lipsa de încredere îl însoţeau mereu, şi nu numai pe el. Orice călător singuratic cunoaşte senzaţia asta. Chiar se inventase o denumire specială – „frica de tunel". Când mergi prin tunel, mai ales cu o lanternă proastă, ţi se pare mereu că pericolul e chiar în spatele tău, iar uneori acest sentiment se acutizează aşa de tare, încât simţi privirea grea a cuiva în spate – sau nu chiar o privire. Cine ştie cine sau ce este acolo şi în ce fel percepe lumea înconjurătoare. Şi uneori senzaţia asta e atât de apăsătoare, că nu mai rezişti, te întorci fulgerător – înfigi raza de lumină în beznă şi acolo nu e nimeni. Linişte. Pustiu. Se pare că totul e liniştit. Dar cât timp te uiţi în spate şi scrutezi întunericul până te dor ochii, acel ceva se adună în spatele tău – din nou în spatele tău – şi vrei din nou să te întorci iute înainte, să luminezi tunelul înainte – n-o fi oare ceva acolo, nu s-o fi strecurat cineva cât timp te-ai uitat în spate. Şi din nou... Aici, lucrul cel mai important e să nu-ţi pierzi stăpânirea de sine, să nu cedezi fricii, să te convingi că totul e o aiureală, că n-ai de ce să te temi, că doar nu s-a auzit nimic.

Dar e foarte greu să te stăpâneşti, mai ales când mergi singur. Aşa au înnebunit unii oameni. Pur şi simplu nu au mai putut să se liniştească, nici măcar atunci când au ajuns în staţie. Apoi, treptat, şi-au mai venit în fire, dar n-au fost în stare să intre în tunel – imediat îi cuprindea acea nelinişte apăsătoare, familiară într-o oarecare măsură tuturor locuitorilor din metrou, dar care pentru ei se transformase într-o nălucire periculoasă.

— Nu te teme, mă uit eu! îi strigă încurajator Artiom celui din spate.

Omul dădu din cap, dar peste cinci minute nu se mai putu abţine şi se uită iar în urmă. E greu...

— Aşa s-a scrântit un tip pe care-l ştiu, spuse încet Jenka, dându-şi seama la ce se referea Artiom. E drept, el avea un motiv mult mai serios. Înţelegi, omul a fost un pionier-erou, s-a decis să parcurgă singur tunelul de la Suharevskaia – îţi aminteşti, cel despre care ţi-am povestit? Tunelul prin care nu poţi deloc să treci singur, ci numai cu o caravană?

— Ce e aia „pionier-erou"? întrebă Artiom fără nicio jenă, când auzi combinaţia neînţeleasă.

— Ei... De fapt... Pionieri sunt, ştii tu, cei de pe Linia Roşie. La drept vorbind, nu ştiu nici eu sigur de ce sunt eroi, dar când omul şi-a spus povestea chiar aşa i-a numit. Nu ştiu la ce s-a gândit el, se înmuie Jenka. Ei, să-i ia dracu' pe eroii ăştia, ce să mai discutăm atât? A supravieţuit. Şi ştii de ce? zise Jenka zâmbind. Pentru că nu a avut curaj să se ducă mai departe de o sută de metri. Când s-a dus acolo, era aşa de curajos, de ferm... Ha... S-a întors peste douăzeci de minute cu ochii holbaţi şi cu părul măciucă de frică, fără să mai poată articula niciun cuvânt. Şi de atunci n-au mai scos niciun cuvânt de la el, scoate numai nişte sunete nearticulate, mai mult mugeşte. Şi nu mai pune piciorul în tuneluri – tot bântuie pe acolo, la Suharevskaia, cerşind. Acum a ajuns un fel de idiotul satului. E clară morala?

— Da, spuse nesigur Artiom, pentru că din această poveste moralizatoare se puteau trage mai multe concluzii, total opuse.

O vreme, grupul a înaintat într-o linişte totală. Artiom era din nou preocupat de planurile sale şi mersese aşa o vreme, încercând să inventeze ceva plauzibil pentru cei de la bariera aflată la ieşirea din Rijskaia, ca să se poată strecura spre Prospekt Mira. La un moment dat, îşi dădu

seama că gândurile îi erau acoperite treptat de un zgomot ciudat și din ce în ce mai puternic, venind din tunel, din fața lor. Intensitatea acestui zgomot, la început abia perceptibil, aflat undeva la granița fragilă dintre audibil și ultrasunet, creștea încet, insesizabil, așa că era imposibil de stabilit momentul când Artiom începuse să-l audă. În clipa în care Artiom deveni conștient de acest zgomot, se auzea destul de tare, ca o șoaptă șuierătoare, de neînțeles, inumană. Artiom se uită repede la ceilalți. Toți înaintau ordonat și în tăcere. Comandantul nu mai vorbea cu Kirill, Jenka se gândea la ale lui și cel care încheia coloana se uita liniștit în față, fără să se mai agite. Niciunul dintre ei nu arăta nici cel mai mic semn de neliniște. Nu auzeau nimic. Nimic! Lui Artiom i se făcu frică. Liniștea și tăcerea întregului grup, contrastând din ce în ce mai tare cu șuieratul crescând din fundal, era ceva inimaginabil și înfricoșător. Artiom lăsă maneta și se ridică. Jenka se uită uimit la el. Avea o privire limpede, în care nu se vedea nici urmă de drog sau ceva de felul acesta, așa cum se temuse Artiom.

— Ce ai? întrebă Jenka nemulțumit. Ai obosit, ce-i? Trebuia să fi spus mai devreme, nu s-o lași baltă așa.

— Tu nu auzi nimic? întrebă nedumerit Artiom și ceva în vocea lui îl făcu pe Jenka să-și schimbe expresia și să asculte și el, dar fără să se oprească din lucru.

Drezina mergea mai încet, pentru că Artiom rămăsese cu privirea pierdută, ascultând ecourile sunetului misterios.

Comandantul observă ce se petrecea și se întoarse:

— Ce-ați pățit? Vi s-au terminat bateriile!

— Nu auziți nimic? îl întrebă Artiom.

Atunci i se strecură în suflet bănuiala cumplită că de fapt nu exista niciun zgomot, și de aceea nu-l auzea nimeni. Pur și simplu se scrântise și din cauza fricii i se năzăreau tot felul de lucruri. De vină erau toate poveștile alea, întunericul invariabil care se ținea după ei, la un pas de spatele celui din ariergardă. Comandantul le făcu semn să se oprească,

pentru ca scârțâitul drezinei și bocănitul cizmelor să nu-l împiedice să audă. Înțepeni locului, ascultând încordat, întors spre tunel, în timp ce mâinile îi alunecară spre patul armei. Sunetul ciudat ajunsese acum chiar acolo, iar Artiom îl auzea destul de clar și, cu cât i se părea mai intens, cu atât îl privea mai atent pe comandant, încercând să înțeleagă dacă auzea și el același lucru care-l neliniștea pe Artiom din ce în ce mai tare. Dar trăsăturile feței bărbatului se destindeau treptat, fiind evident că se liniștea, iar Artiom fu cuprins de o rușine cumplită. Oprise grupul din cauza vreunei prostii, se făcuse de râs și-i mai speriase și pe ceilalți.

Era clar că Jenka nu auzea nimic, deși încerca. Când în cele din urmă o lăsă baltă, se uită cu un zâmbet acru la Artiom și, privindu-l în ochi, întrebă apăsat:

— Halucinații?

— Mai du-te dracului! izbucni pe neașteptate Artiom, iritat. Ce, ați surzit cu toți?

— Halucinații! conchise mulțumit Jenka.

— Liniște. Nu e absolut nimic. Probabil că ți s-a părut. Nu-i nimic, se mai întâmplă. Calmează-te, Artiom. Hai, apucă-te de treabă ca să mergem mai departe, spuse încet comandantul, văzând în ce stare erau oamenii, apoi o porni înainte.

Lui Artiom nu-i mai rămăsese nimic de făcut decât să se supună și să se întoarcă la locul lui. Se străduise cu adevărat să se convingă că i se păruse și că totul se întâmplase din cauza încordării. Încercă să se relaxeze și să nu se mai gândească la nimic, sperând că, zgomotul drăcesc îi va ieși din minte odată cu gândurile care i se învârteau neliniștite prin cap. O vreme, reuși să nu se mai gândească la aproape nimic, dar în mintea lui golită pentru o clipă sunetul parcă deveni mai puternic și mai clar. Creștea pe măsură ce înaintau spre sud, iar când ajunse atât de puternic încât i se părea că umpluse tot metroul, Artiom observă deodată că Jenka lucra numai cu o mână, în timp ce pe cealaltă și-o folosea ca să-și

frece urechile cu un gest automat, de care în mod clar nu era conștient.

— Ce faci? îi șopti Artiom încetișor.

— Nu știu. Mi se înfundă. Mă mănâncă, încercă el cu stângăcie să explice senzația.

— Și nu auzi nimic? întrebă Artiom cu un dram de speranță.

— Nu, de auzit nu aud, dar parcă mă apasă, șopti Jenka, iar în vocea lui nu mai era niciun pic de ironie.

Când sunetul atinse apogeul, Artiom își dădu seama de unde venea. Una dintre țevile care treceau de-a lungul pereților tunelului, la fel ca în toate tunelurile de metrou, și care fusese folosită ca linie de comunicație și dracu' mai știe ce, părea să fi plesnit într-un loc, iar din pâlnia cu margini de fier rupte care se ițeau în toate părțile, ieșea acest sunet ciudat, din adâncuri. Tocmai când lui Artiom îi trecea prin minte că acolo, în interior, nu era niciun fel de fir, nimic, doar un vid și întuneric, comandantul se opri și le spuse încet, pe un ton încordat:

— Băieți, hai să facem... Să facem un popas aici, că nu mă simt prea bine. Parcă mi se învârte capul.

Se apropie de drezină cu pași nesiguri ca să se așeze pe marginea ei, dar căzu deodată la pământ ca un sac. Jenka se uita la el speriat, frecându-și urechile cu ambele mâini, fără să se miște. Kirill, nu se știe de ce, continua să meargă mai departe singur, de parcă nu se întâmplase nimic, fără să reacționeze deloc la strigăte. Cel din spatele grupului se așeză pe șine și pe neașteptate, ca un copil, începu să plângă neajutorat. Raza lanternei se înfipse în tavanul scund al tunelului și în lumina ei proiectată de jos în sus, tabloul era și mai urât. Artiom începu să intre în panică. În mod clar, din tot grupul, el era singurul care nu-și pierduse mințile, dar sunetul deveni dintr-odată insuportabil și nu mai putu să se concentreze asupra vreunui gând mai complicat. Disperat, Artiom își acoperi urechile, iar asta îl ajută puțin. Apoi îi trase o palmă lui Jenka, care, cu o înfățișare tâmpă, își tot

freca urechile, şi urlă, încercând să acopere zgomotul pe care numai el îl auzea:

— Ridică-l pe comandant! Pune-l pe comandant pe drezină! Orice s-ar întâmpla, nu trebuie să rămânem aici! Trebuie să plecăm imediat!

Luă apoi lanterna căzută şi alergă după Kirill, care, ca un somnambul, înainta ritmic şi orbeşte, pentru că fără felinar, întunericul din faţă era foarte dens.

Din fericire pentru Artiom, Kirill mergea destul de încet, aşa că reuşi să-l ajungă din câteva salturi lungi şi-l bătu pe umăr, dar Kirill, fără să-l observe, continua să înainteze, aşa că se îndepărtaseră de ceilalţi. Atunci Artiom alergă în faţa lui şi, fără să ştie ce face, îndreptă raza lanternei spre ochii lui Kirill. Erau închişi, dar Kirill se încruntă deodată şi-şi ieşi din ritm. Atunci Artiom, ţinându-l cu o mână, îi ridică o pleoapă cu cealaltă şi îndreptă lumina drept spre pupila lui. Kirill strigă şi clipi des, scuturând din cap, iar peste câteva secunde păru să se trezească şi deschise ochii, uitându-se la Artiom fără să înţeleagă. Orbit de lanternă, nu vedea aproape nimic, iar Artiom fu nevoit să-l tragă de mână pentru a-l târî înapoi la drezină.

În drezină se afla trupul fără suflare al comandantului, iar alături stătea Jenka, cu aceeaşi expresie tâmpă. După ce-l lăsă pe Kirill la drezină, Artiom se duse după cel din spate, care continua să plângă, aşezat pe şine. Uitându-se drept în ochii lui, Artiom văzu o privire plină de durere şi de suferinţă necunoscută, iar senzaţia aceasta era aşa de acută, că Artiom se trase înapoi şi simţi că şi lui, fără să vrea, îi dădeau lacrimile.

— Toţi, toţi au murit... Şi i-a durut aşa de tare! spunea omul printre hohote de plâns.

Artiom încercă să-l ridice, dar bărbatul se smulse şi, pe neaşteptate, strigă plin de răutate:

— Porci! Neoameni! Nu merg nicăieri cu voi, vreau să rămân aici! Ei sunt aşa de singuri şi e aşa de dureros aici,

iar voi vreți să mă luați? Numai voi sunteți vinovați de tot! Nu merg nicăieri! Nicăieri! Lasă-mă, auzi?

La început, Artiom vru să-i dea și lui o palmă, sperând că îl va ajuta să-și vină în simțiri, dar se temu că omul era într-o asemenea stare încât îi putea răspunde la fel, așa că, în loc de asta, se lăsă în genunchi în fața lui și, încercând să ignore zgomotul din capul său, spuse încet – sau așa i se păru lui –, fără să înțeleagă nici el despre ce era vorba:

— Dar tu vrei să-i ajuți, nu-i așa? Vrei să nu mai sufere?

Printre lacrimi, omul se uită la Artiom și, cu un zâmbet sfios, șopti:

— Sigur... Sigur că vreau să-i ajut.

— Atunci trebuie să mă ajuți pe mine. Ei vor să mă ajuți pe mine. Du-te la drezină și treci la manete. Trebuie să mă ajuți să ajung în stație.

— Ei ți-au spus asta? zise omul, privindu-l neîncrezător pe Artiom.

— Da, răspunse Artiom încercând să fie cât mai convingător.

— Dar o să-mi dai după aceea drumul ca să mă întorc la ei? întrebă precaut bărbatul.

— Îți dau cuvântul meu că, dacă o să vrei să te întorci, o să te las să vii înapoi, îl asigură Artiom și, fără să-i mai dea timp bărbatului să se gândească, îl împinse spre drezină.

După ce-l puse pe om în drezină, lângă Jenka, lăsându-l pe Kirill la manetele din spate, îl înghesui la mijloc pe comandantul care începea să-și vină în fire, apoi îi porunci lui Jenka, care se simțea vinovat, să se ocupe de cealaltă manetă. Porni înainte, îndreptându-și automatul spre bezna necunoscută, mirat că auzea cum drezina îl urmează. Își spuse în treacăt că făcea un lucru inacceptabil lăsându-și spatele neacoperit, dar își dădea totuși seama că lucrul cel mai important era să plece cât mai repede, să se îndepărteze cât mai mult de acest loc groaznic.

La manete erau acum trei persoane și grupul înainta mai repede decât o făcuse înainte de oprire, iar Artiom simți cu ușurare cum zgomotul oribil se potolește, iar sentimentul de pericol se diminuează treptat. Tot striga din când în când la ceilalți, cerându-le să nu reducă ritmul, când auzi deodată din spate vocea uimită a lui Jenka, dar care suna ca și cum acesta se trezise de-a binelea:

— De când ai început tu să dai ordine?

Artiom le făcu un semn să se oprească, dându-și seama că trecuseră de zona periculoasă, apoi se întoarse spre grup și se lăsă epuizat la pământ, lipit cu spatele de drezină. Toți începuseră să-și vină treptat în fire. Omul care stătuse în spate nu mai scâncea și își freca tâmplele cu palmele, privind nedumerit în jur. Comandantul se mișcă și el și, cu un geamăt înăbușit, se ridică, plângându-se că îi pocnea capul de durere. Peste jumătate de oră reușiră să plece mai departe. În afară de Artiom, nimeni nu-și mai aducea aminte nimic.

— Știi, am simțit deodată o greutate teribilă în cap, apoi mi-a venit amețeală și gata! S-a stins lumina. Am mai pățit odată așa ceva de la gaz, într-un tunel, departe de aici. Dar dacă ar fi fost vorba de gaz, ar fi trebuit să acționeze dintr-odată asupra tuturor, fără deosebire. Și tu chiar auzeai zgomotul ăla al tău? Da, este foarte ciudat, este foarte ciudat ceea ce spui... zise comandantul dând glas gândurilor lui. Iar Nikita urla mereu. Auzi, Vasilici, de cine îți părea așa de rău? întrebă el dând din cap spre omul care stătuse în spate.

— Dracu' știe. Nu mai țin minte. Adică acum vreun minut încă mai țineam minte ceva, dar după aia parcă s-a evaporat. Asta, știi, e ca în vis: imediat cum te trezești, ții minte tot și parcă ai imaginile vii în fața ochilor. Dar cum trec vreo două minute și te dezmeticești puțin, gata, s-a dus. Rămân doar niște fragmente... Și acum e același lucru. Îmi amintesc doar ce rău îmi mai părea de cineva. Însă habar n-am de cine și de ce.

— Voiaţi să rămâneţi acolo, în tunel, îi zise Artiom. Pentru totdeauna. Cu ei. Eu v-am promis că, dacă veţi mai dori, o să vă las să vă întoarceţi înapoi. Aşa că uite, vă dau voie, adăugă el zâmbind.

— Nu, mulţumesc. Nu ştiu de ce, dar m-am răzgândit, tresări Nikita posac.

— Bine, băieţi. Gata cu agitaţia. N-are rost să stăm degeaba în mijlocul tunelului. Mai întâi să ajungem în staţie şi apoi o să vedem. Că doar trebuie să ne mai şi întoarcem. Deşi nu ştiu ce rost are să ne facem planuri pe termen lung într-o zi aşa de păcătoasă! Să dea Domnul măcar să ajungem până acolo. Să mergem! conchise comandantul. Auzi, Artiom, hai cu mine. Se pare că tu eşti eroul nostru azi, adăugă el pe neaşteptate.

Kirill se duse în spatele drezinei, iar Jenka, în ciuda protestelor lui, rămase la manete împreună cu Nikita Vasilici şi porniră mai departe.

— Zici că plesnise o ţeavă acolo? Şi din ea ai auzit tu zgomotul ăsta al tău? Ştii, Artiom, poate că de fapt noi suntem cu toţii nişte idioţi surzi şi nu auzim nici pe dracu'. Tu probabil că ai un simţ deosebit pentru prostiile astea. Ai avut mare noroc, băiete! spuse comandantul. E foarte ciudat că venea din ţeavă. Zici că era o ţeavă goală? Dracu' mai ştie ce curge acum prin ţevile astea, continuă el, privind cu teamă ţevile întrepătrunse care şerpuiau de-a lungul pereţilor tunelului.

Până la Rijskaia mai aveau foarte puţin. Peste un sfert de oră începură să se vadă strălucirile focurilor de la barieră, iar comandantul începu să meargă mai încet şi făcu semnul convenţional cu lanterna. Cei de la pază îi lăsară să treacă repede şi fără probleme, aşa că peste câteva minute drezina deja intra în staţie.

Rijskaia era într-o stare mai bună decât Alekseevskaia. Cândva, la suprafaţă, deasupra staţiei, se afla o piaţă mare.

Printre cei care apucaseră atunci să dea fuga la metrou şi să se salveze erau destui negustori din piaţă. De atunci, acolo locuiau oameni întreprinzători, iar apropierea de Prospekt Mira şi, prin urmare, de Hansa şi de principalele drumuri comerciale se vădea în bunăstarea ei. Aveau şi ei lumină electrică de avarie, ca la VDNH. Patrulele erau îmbrăcate în haine de camuflaj vechi şi uzate, care totuşi arătau mai bine decât pufoaicele vopsite de la Alekseevskaia.

Musafirilor li se alocase un cort separat. Înainte obişnuiau să se întoarcă după douăzeci şi patru de ore, dar acum lucrurile se schimbaseră, pentru că nu se lămuriseră deloc în ce consta pericolul care se ascundea în tunel şi cum l-ar fi putut contracara. Administraţia staţiei şi comandantul micului detaşament de la VDNH se adunară ca să se sfătuiască, ceea ce le lăsa celorlalţi mai mult timp liber. Obosit şi surescitat, Artiom se prăbuşi imediat pe patul lui cu faţa în jos şi acolo rămase. Nu voia să doarmă, dar nu mai avea strop de putere. Peste două ore, musafirilor li se promise o cină festivă, iar după şuşotelile gazdelor şi după expresiile feţelor lor, chiar te puteai aştepta la carne. Însă deocamdată Artiom nu trebuia decât să stea lungit şi să nu se gândească la nimic.

Din afara cortului se auzeau tot felul de zgomote. Banchetul era organizat chiar în mijlocul peronului, unde la Rijskaia ardea focul principal. Fără să mai poată rezista, Artiom aruncă o privire afară. Câţiva oameni curăţau podelele şi întindeau o prelată, lângă şine era tranşat un porc, iar un colac de sârmă oţelită era tăiat în bucăţi – semn că aveau să se facă frigărui. Pereţii staţiei arătau neobişnuit – nu erau din marmură, ca la VDNH şi Alekseevskaia, ci fuseseră placaţi cu faianţă roşie, în timp ce arcele erau împodobite cu galben. Această combinaţie îi dădea un aer destul de vesel. E adevărat, acum totul era acoperit cu un strat de funingine şi grăsime, dar oricum se mai păstrase ceva din aerul de odinioară. Dar cel mai important era că la celălalt capăt al

stației, pe jumătate îngropat în tunel, se afla un tren – unul adevărat, chiar dacă ferestrele îi erau sparte și ușile stăteau deschise. Bineînțeles că nu se găseau trenuri în fiecare pasaj ori în fiecare stație. În ultimele decenii, multe dintre ele, în special acelea care rămăseseră blocate în tuneluri și în care nu se putea locui, fuseseră dezmembrate treptat. Oamenii le folosiseră roțile, sticla și învelișul exterior pentru a face tot felul de lucruri utile în stațiile lor. Tatăl lui adoptiv îi povestise lui Artiom că într-unul dintre pasajele Hansei fuseseră scoase trenurile, astfel încât cărucioarele folosite odinioară de pasageri să poată fi mutate cu ușurință dintr-un loc într-altul. Însă circulau niște zvonuri conform cărora acestea ar fi fost înghesuite pe Linia Roșie. În tunelul care ducea de la VDNH la Prospeckt Mira nu mai rămăsese niciun vagon, dar asta putea fi doar o întâmplare.

Încet-încet, începură să se adune oamenii din partea locului, iar Jenka, adormit, ieși și el din cort. Apoi, peste o jumătate de oră, veniră și șefii stației, împreună cu comandantul grupului lor, iar primele bucăți de carne erau deja puse pe cărbuni. Comandantul lor și cei din conducerea stației zâmbeau și glumeau, fiind probabil mulțumiți de rezultatele tratativelor. Pe urmă fu adusă o sticlă cu cine știe ce băutură autohtonă, începură toasturile și toată lumea se înveseli. Artiom își mânca frigăruia și lingea grăsimea fierbinte care i se scurgea pe mâini, privind tăcut cărbunii care se stingeau și dinspre care venea o căldură incredibilă și o senzație inexplicabilă de confort și liniște.

— Tu i-ai scos din capcana aia? i se adresă un necunoscut care stătea alături de el.

De câteva minute, omul îl tot studia cu atenție pe Artiom, dar acesta nu-l luase deloc în seamă, cufundat în gândurile lui și în contemplarea cărbunilor roșii din foc.

— Cine v-a spus asta? îi răspunse Artiom tot printr-o întrebare, uitându-se la străin.

Omul era tuns scurt și neras, iar de sub haina grosolană și solidă de piele, îi ieșea o cămașă de corp groasă. Artiom nu observă nimic suspect la el. După înfățișare, interlocutorul lui arăta ca un cărăuș obișnuit, dintre cei pe care-i întâlneai adesea în Rijskaia.

— Cine? Păi, mi-a povestit brigadierul vostru, spuse bărbatul dând din cap spre comandantul care stătea mai la o parte și discuta ceva pe un ton animat.

— Mda, eu am fost, recunoscu fără chef Artiom.

În ciuda faptului că mai devreme își pusese în minte să cunoască vreo câțiva oameni folositori la Rijskaia, acum, când îi apăruse o ocazie minunată, nu se mai simțea în apele lui – nici el nu știa de ce.

— Eu sunt Bourbon. Pe tine cum te cheamă? întrebă curios bărbatul.

— Bourbon? De unde până unde? Nu era un rege cu numele ăsta? se minună Artiom.

— Nu, băiete. A fost un soi de băutură. Apă de foc, înțelegi. Te înveselea imediat, așa se zice. Dar pe tine cum te cheamă? reveni el cu o nouă întrebare.

— Artiom.

— Ascultă, Artiom, când aveți de gând să vă întoarceți? întrebă Bourbon, făcându-l pe Artiom să se îndoiască din ce în ce mai mult de intențiile lui bune.

— Nu știu. Acum nimeni nu poate spune exact când o să ne întoarcem. Dacă ați auzit ce ni s-a întâmplat, probabil că înțelegeți și dumneavoastră de ce, răspunse ostil Artiom.

— Ascultă, spune-mi „tu", pentru că nu sunt așa de bătrân ca să-mi zici „dumneavoastră". Pe scurt, uite ce vreau eu... Am o treabă cu tine, băiete. Nu cu toți ai voștri, ci doar cu tine, personal. Numai dacă nu umbli cu minciuni. Eu, cum să zic, am nevoie de ajutorul tău. Ai înțeles? Nu pentru multă vreme...

Artiom nu înțelegea nimic. Omul n-avea logică și ceva din felul în care rostea cuvintele îl făcea pe Artiom să fie

precaut. Inima începuse să-i bată mai repede, fruntea îi era scăldată într-o sudoare rece. În momentul acela, nimic nu-i displăcea mai mult decât să continue acea discuţie despre care nu ştia unde va duce.

— Ascultă, băiete, nu-ţi face griji, îi zise Bourbon, de parcă ar fi simţit îndoielile lui Artiom şi se grăbea să i le risipească. Nu e nimic periculos, totul e curat. Ei, aproape totul. Pe scurt, asta e treaba: alaltăieri ai noştri au plecat spre Suharevka – ştii şi tu, direct pe linie – şi nu au ajuns. Numai Odig s-a întors înapoi. Nu-şi aminteşte nimic, a fugit la Prospekt Mira plin de muci, urlând exact ca omul despre care povestea brigadierul vostru. Ceilalţi nu s-au mai întors. Poate că până la urmă au ieşit la Suharevka. Dar e posibil să nu fi ieşit nicăieri, pentru că deja e a treia zi de când nu s-a mai întors nimeni de la Prospekt Mira, şi nimeni nu mai vrea să meargă la Prospeck Mira. Pe scurt, cred că e porcăria care vi s-a întâmplat şi vouă. Cum l-am auzit pe brigadierul vostru, m-am gândit că e la fel. E vorba despre aceeaşi linie. Şi ţevile sunt aceleaşi, mai zise Bourbon, privind brusc peste umăr, probabil pentru a verifica dacă trăgea cineva cu urechea. Iar porcăria asta nu se atinge de tine, continuă el încet. Ai înţeles?

— Încep să înţeleg, răspunse nesigur Artiom.

— Pe scurt, eu trebuie să ajung acum acolo. Am mare nevoie, înţelegi? Mare. Habar n-am dacă o să pot face faţă sau o s-o iau razna, aşa cum li s-a întîmplat celor din grupul vostru, în afară de tine.

— Tu... începu Artiom nesigur, de parcă încerca gustul acestui cuvânt, simţind cât de incomod şi de neobişnuit îi era să i se adreseze unui asemenea tip cu „tu". Tu vrei să te conduc prin tunel? Să te scot la Suharevskaia?

— Cam aşa, răspunse uşurat Bourbon, încuviinţând din cap. Nu ştiu dacă ai auzit sau nu, dar dincolo de Suharevskaia e un tunel mai murdar decât ăsta – e o mizerie, iar eu trebuie să ajung cumva acolo. Iar în locul ăla li s-au

întâmplat băieţilor chestii urâte. Nu-ţi face griji, totul o să fie bine, iar dacă o să mă duci până acolo, n-o să-ţi rămân dator. Într-adevăr, eu o să merg mai departe, spre sud, dar la Suharevka am oamenii mei, care o să te aducă înapoi cât ai zice peşte... şi aşa mai departe...

Artiom, care la început vru să-l trimită la mama dracului pe Bourbon cu propunerea lui, înţelese deodată că fără luptă şi fără niciun fel de probleme i se ivise şansa de a trece de barierele aflate la sud de Rijskaia. Şi apoi mai departe. Deşi nu-i dăduse detalii despre planurile lui, Bourbon îi spusese că avea să meargă prin tunelul blestemat de la Suharevskaia la Turghenievskaia. Tocmai acolo intenţiona şi Artiom să ajungă. Turghenievskaia – Trubnaia – Ţvetnoi Bulvar – Cehovskaia. Iar de acolo până la Arbatskaia mai era doar o aruncătură de băţ. Polis. Polis.

— Cum mă plăteşti? întrebă Artiom, hotărât să negocieze pentru a păstra aparenţele.

— Cum vrei. De fapt, cu valută, spuse Bourbon privindu-l cu îndoială pe Artiom şi încercând să-şi dea seama dacă înţelegea despre ce era vorba. Adică îţi dau cartuşe pentru Kalaşnikov, îi explică el. Dar dacă vrei haleală, alcool sau iarbă, adăugă el făcându-i cu ochiul, şi asta se poate aranja.

— Nu. Cartuşele sunt foarte bune. Două încărcătoare. Şi mâncare, să ajungă dus-întos. Nu negociez, spuse Artiom încercând să pară cât mai sigur pe el şi să-l privească fără ezitare pe Bourbon.

— Ne-am înţeles, răspunse Bourbon pe un ton din care nu puteai deduce nimic. Bine. Două încărcătoare de Kalaşnikov. Şi haleală. Bine – mormăi el ca pentru sine – chestia aia merită. Bine, băiete... cum îţi zice... Artiom... Deocamdată du-te şi dormi, o să vin în curând după tine când o să se termine toată nebunia asta. Adună-ţi lucrurile. Poţi să laşi şi un bilet, dacă ştii să scrii, ca să nu trimită ăştia o patrulă după noi. Să fii gata când o să vin. Ai înţeles?

CAPITOLUL 5

Nu reuşi să doarmă prea mult. De fapt, nu trebuia să-şi adune lucrurile, pentru că Artiom încă nu despachetase nimic şi nici nu prea avea ce să-şi despacheteze. Asupra unui singur lucru nu se lămurise: nu ştia cum să iasă cu arma automată din staţie fără să atragă atenţia cuiva. Primiseră nişte automate mari şi grele, de armată, de calibrul 7,62, cu paturi din lemn. VDNH îşi echipa mereu caravanele care se îndreptau spre staţii aflate în apropiere cu armele astea greoaie.

Artiom stătea întins, cu capul băgat sub pătură, fără să răspundă la întrebările nedumerite ale lui Jenka: de ce stătea acolo, când petrecerea de afară era aşa grozavă, era bolnav sau ceva? În cort era foarte cald şi sufocant, mai ales dacă stăteai sub pătură, iar somnul tot nu-i venea, oricât s-ar fi străduit. Când, în cele din urmă, reuşi să aţipească, visă ceva îngrijorător de neclar, de parcă ar fi văzut totul printr-o sticlă mată: alerga undeva, vorbea cu un om fără chip, apoi alerga iar... Îl trezi Jenka, îl scutură de umăr şi-i spuse în şoaptă:

— Auzi, Artiom, te caută un tip. Ai probleme? întrebă el precaut. Hai să-i chem pe toţi ai noştri...

— Nu, e în ordine, vrea doar să-mi spună ceva. Dormi, Jenka. Mă întorc repede, îi spuse Artiom la fel de încet, trăgându-şi cizmele şi aşteptând ca prietenul lui să se culce la loc.

Apoi, încercând să nu facă zgomot, îşi scoase din cort rucsacul şi vru să tragă şi automatul, când Jenka, auzind zăngănitul metalic, întrebă din nou neliniştit:

— Da' ăsta la ce-ţi trebuie? Eşti sigur că totul e în ordine?

Artiom fu nevoit să inventeze o poveste ca să scape de el. Îi spuse că voia să-i arate celuilalt ceva, că s-au certat puțin, dar totul e în ordine și așa mai departe.

— Minți! zise convins Jenka. Bine, după cât timp să încep să-mi fac griji?

— După un an, mormăi Artiom, sperând să nu se înțeleagă bine ce zisese, apoi ridică pânza ce ținea loc de ușă pentru cort și ieși pe platformă.

— Ce te tot mocăi așa, spuse Bourbon printre dinți, nemulțumit că fusese nevoit să-l aștepte.

Era îmbrăcat la fel ca înainte, numai că în spate avea un rucsac mare.

— Du-te-n mă-ta! Ce, vrei să treci cu prostia asta de cordoane? întrebă el disprețuitor, arătând spre automatul lui Artiom.

Spre uimirea lui, Artiom descoperi că Bourbon nu avea niciun fel de armă.

Lumina din stație scăzuse în intensitate. Nu era nimeni pe peron, toți se culcaseră, obosiți după banchet. Artiom încerca să meargă mai repede, temându-se să nu dea de vreunul dintre ai săi, dar la intrarea în tunel Bourbon îi tăie avântul, spunându-i să încetinească. Patrulele de pe șine îi observară de departe și-i întrebară unde aveau de gând să se ducă la miezul nopții, dar Bourbon i se adresă pe nume unuia dintre ei și-i zise că aveau niște treburi de rezolvat.

— Ascultă care-i treaba, pe scurt, zise Bourbon către Artiom, aprinzându-și lanterna. La o sută și la două sute cincizeci de metri o să fie bariere. Cel mai important e să-ți ții gura. O să mă descurc eu cu ei. Păcat numai că ai un Kalașnikov de-o seamă cu bunică-mea. N-ai unde s-o ascunzi. De unde ai dezgropat mizeria asta?

La o sută de metri trecură fără probleme. Era aprins un foc mic, lângă care stăteau doi oameni în uniformă de

camuflaj. Unul dintre ei moţăia, iar cel de-al doilea îi strânse prieteneşte mâna lui Bourbon.

— Treburi? Înţeleeeeg... spuse el lungind cuvântul şi zâmbind conspirativ.

Până la două sute cincizeci de metri, Bourbon nu mai scoase niciun cuvânt, mergând posac. Părea furios şi antipatic, iar Artiom începea deja să se căiască că plecase cu el. Rămas cu un pas în urmă, îşi verifică arma şi puse degetul pe trăgaci.

La ultima barieră fură reţinuţi. Acolo, fie că Bourbon nu era prea cunoscut, fie că, dimpotrivă, îl ştiau mult prea bine, cert e că şeful patrulei îl trase la o parte, făcându-l să-şi deschidă rucsacul lângă foc şi ţinându-l multă vreme ca să-l tot întrebe ceva. Artiom, simţindu-se destul de prost, rămase lângă foc, răspunzând sec la întrebările celor de la pază. Era clar că se plictiseau şi erau dornici de trăncăneală. Artiom îşi dădea seama că dacă cei de la pază erau aşa de guralivi, ăsta nu putea fi decât un semn bun şi, din moment ce se plictiseau, totul era în ordine. Dacă s-ar fi întâmplat ceva ciudat acolo, dacă s-ar fi strecurat ceva din adâncuri, dinspre sud, dacă cineva ar fi încercat să străpungă bariera sau dacă s-ar fi auzit nişte sunete suspecte, s-ar fi strâns în jurul focului, într-o tăcere încordată şi nu şi-ar fi luat ochii de la tunel. Deci acum era linişte şi puteau înainta fără să se teamă, cel puţin până la Prospekt Mira.

— Tu nu eşti de aici. Eşti de la Alekseevskaia, nu-i aşa? încercau să afle cei de la pază, uitându-se întrebător la Artiom.

Artiom, amintindu-şi că Bourbon îi spusese să-şi ţină gura şi să nu stea de vorbă cu nimeni, bâigui ceva neclar, din care se putea înţelege orice, lăsându-i pe cei care-l întrebaseră să-i interpreteze cum voiau mormăitul. Plictisiţi să mai aştepte un răspuns de la el, paznicii începură să comenteze despre ceea ce le spusese un individ pe nume Mihail, care făcuse comerţ la Prospekt Mira acum câteva zile şi avusese neplăceri cu administraţia staţiei.

Mulțumit că în sfârșit fusese lăsat în pace, Artiom stătea jos și privea spre tunelul de sud printre flăcări. Părea același coridor larg și sigur ca acela nordic de la VDNH, unde până nu demult Artiom stătuse tot așa, lângă foc, făcând de pază la două sute cincizeci de metri. După înfățișare nu se deosebea prin nimic. Dar era ceva cu el – fie un miros deosebit, adus de curenții din tunel, fie o stare de spirit deosebită, o aură specifică acestui tunel, care-i conferea individualitate, făcându-l să nu semene cu niciun altul. Artiom își aduse aminte cum tatăl lui adoptiv îi spusese odată că în metrou nu sunt două tuneluri identice și nici măcar cele două sensuri ale aceleiași direcții nu sunt la fel. Această hipersensibilitate i se formase în lungii ani de călătorii și nu erau mulți aceia care o aveau. Tatăl lui adoptiv numea asta „a auzi tunelul", iar el avea calitatea aceasta, se mândrea cu ea și nu doar o dată recunoscuse față de Artiom că supraviețuise multor întâmplări tocmai datorită acestui simț al său. Alții, în ciuda lungilor ani de mers prin tunel, nu aveau acest simț. Unii căpătaseră o frică inexplicabilă, alții auzeau sunete ori voci și-și pierdeau treptat mințile, dar toți spuneau același lucru: tunelurile nu sunt goale nici măcar atunci când înăuntru nu e nici țipenie de om. Ceva nevăzut și aproape imperceptibil curgea încet și greoi prin ele, umplându-le cu o viață proprie, de parcă era sângele greu și stătut din venele unui leviatan împietrit.

Și acum, când nu mai auzea vocile celor de la pază, străduindu-se din răsputeri să zărească ceva prin întunericul care se îngroșa imediat ce te îndepărtai cu zece pași de foc, Artiom începu să înțeleagă ce voia să spună tatăl lui adoptiv când îi povestea despre „sentimentul tunelului". Mai departe de aici nu avusese ocazia să ajungă, cel puțin nu la vârsta când devenise conștient de lucrurile din jurul lui și, cu toate că știa despre existența altor oameni dincolo de granița instabilă, conturată de flacăra focului, unde lumina purpurie era tulburată de umbrele tremurătoare, în acest moment lucrul respectiv i se părea incredibil. Avea senzația că viața

se sfârşea la zece paşi mai încolo şi că în faţă nu mai era nimic, doar un vis negru, mort, care răspundea strigătelor cu un ecou surd, înşelător...

Dar dacă stai aşa o vreme, dacă îţi acoperi urechile şi înăbuşi larma paznicilor care trăncănesc, dacă priveşti în adâncimile tunelului fără să încerci să vezi acolo ceva obişnuit, ci de parcă ai vrea să-ţi dizolvi privirea în beznă, să te contopeşti cu ea, să devii o parte a acestui leviatan – şi nu ca un corp străin, ci precum o celulă a organismului lui –, atunci prin mâinile tale, care opresc pătrunderea sunetelor din lumea exterioară, trecând pe lângă organelele de simţ, o melodie subţire îţi pătrunde direct în creier. E sunetul nepământean al adâncurilor, ceva tulbure, de neînţeles. În niciun caz acel zgomot neliniştitor şi enervant care venea din ţeava aflată în tunelul dintre Alekseevskaia şi Rijskaia, nu, era cu totul altceva, curat şi profund...

I se părea că reuşise pentru o vreme să se scufunde în râul liniştit al acestei melodii, când deodată, nu prin intermediul raţiunii, ci mai degrabă al intuiţiei tulburătoare care probabil că se trezise în el odată cu zgomotul din ţeava spartă, înţelese esenţa acestui fenomen, fără să-i înţeleagă natura. Şuvoaiele care păreau atunci să fi ieşit din ţeava aceea i se păreau similare fluidului eteric ce curgea agale prin tunel, doar că în ţeavă acesta era purulent, contaminat de ceva, clocotind neliniştit. Iar în locurile unde ţevile umflate se spărgeau din cauza tensiunii, puroiul ăsta se revărsa în valuri în lumea exterioară, aducând cu el melancolia, starea de greaţă şi nebunia care afectau toate fiinţele vii...

Lui Artiom i se păru deodată că era pe punctul de a înţelege ceva foarte important, ca şi cum în ultima jumătate de oră de rătăcire prin întunericul infernal al tunelurilor şi prin amurgul propriei conştiinţe s-ar fi ridicat cortina din faţa unei taine mari care împiedica toate creaturile inteligente să cunoască adevărata natură a acestei mici lumi groteşti, pe care generaţiile anterioare o săpaseră în adâncurile

Pământului. Dar în același timp începuse să i se facă frică, de parcă tocmai se uitase pe gaura cheii, sperând să afle ce era în spatele unei uși, și văzuse numai o lumină insuportabilă ce-i lovea și-i ardea ochii. Și dacă deschidea ușa, lumina aceasta răbufnea ireversibil și-l ardea imediat pe curajosul care îndrăznise să facă asta. Dar lumina este însăși Cunoașterea.

Această furtună a gândurilor, a senzațiilor și a trăirilor îl lovise pe Artiom într-un fel atât de neașteptat, încât el, care nu era deloc pregătit pentru așa ceva, tresări speriat. Nu, toate astea erau doar în imaginația lui. Nu auzea nimic și nu vedea nimic, erau doar jocuri ale imaginației. Analizându-și trăirile cu un sentiment amestecat de ușurare și dezamăgire, observă acum că perspectiva deschisă pentru o clipă în fața lui, cu orizonturile ei formidabile, tot mai îndepărtate și mai amenințătoare, se întuneca repede și se dizolva, iar cu ochii minții vedea din nou obișnuita ceață tulbure. Cunoașterea aceasta îl sperie, așa că se dădu înapoi, iar cortina ridicată mai înainte căzu greoi la loc, poate pentru totdeauna. Uraganul din capul lui se potoli la fel de subit cum începuse, lăsându-i mintea goală și obosită.

Înfiorat, Artiom încerca să înțeleagă unde se termina fantezia și unde începea realitatea și dacă asemenea senzații puteau fi, de fapt, reale. Încet-încet conștiința lui se umplea de amărăciunea temerii că se aflase la un pas de iluminare, de adevărata iluminare, dar el nu se hotărâse, nu avusese curaj să se lase purtat de curgerea eterului și acum poate că va trebui să hoinărească toată viața într-o lume falsă, pentru că se temuse cândva de lumina Cunoașterii adevărate. „Dar ce e aceea Cunoaștere?" se întreba el iar și iar, încercând să aprecieze ceea ce refuzase atât de temător și cu atâta grabă. Cufundat în gânduri, nici nu-și dădu seama că rostise acele cuvinte cu voce tare, de câteva ori.

— Cunoașterea, băiete, este lumină, iar necunoașterea – întuneric! îi explică îndatoritor unul dintre paznici. Nu-i așa? zise el, făcându-le vesel cu ochiul tovarășilor săi.

Artiom se uită năucit spre el și ar mai fi rămas așa o vreme, dacă nu s-ar fi întors Bourbon, care-l făcu să se ridice, și-și luă rămas-bun de la ceilalți, spunând că întârziaseră și că se grăbesc.

— Ai grijă! zise în urma lui comandantul pazei, pe un ton amenințător. Te las să pleci de aici cu o armă, adăugă el făcând semn spre automatul lui Artiom, dar să nu te mai întorci cu ea. În privința asta am instrucțiuni precise.

— Ți-am spus, prostule! șuieră iritat Bourbon spre Artiom când trecură în grabă pe lângă foc. N-ai decât să faci cum vrei la întoarcere, o să te descurci singur. Dar s-ar putea să trebuiască să te lupți. De fapt, mie puțin îmi pasă. Și doar știam că așa o să se întâmple, dobitocul dracului!

Artiom tăcea în continuare și aproape că nu auzea nimic din ce-i spunea Bourbon. Își aduse deodată aminte că tot atunci când îi vorbise despre caracterul unic și irepetabil al fiecărui tunel, tatăl lui adoptiv îi mai spusese și că fiecare tunel avea melodia lui, pe care putea s-o asculte. Probabil că tatăl lui adoptiv voia pur și simplu să se exprime frumos, dar, amintindu-și ce simțise când stătuse lângă foc, Artiom își spuse că tocmai asta reușise el să facă. Ceea ce auzise, ceea ce auzise cu adevărat – și fără niciun dubiu! – era melodia tunelurilor. Dar amintirile despre cele întâmplate păliră repede, iar după o jumătate de oră Artiom deja nu mai putea fi sigur că toate astea chiar i se întâmplaseră și că nu erau niște năluciri cauzate de jocul flăcărilor.

— Bine... Probabil că nu o faci intenționat, doar că n-ai nimic în cap, spuse împăciuitor Bourbon. Scuză-mă că mă port urât cu tine. Lucrurile astea sunt stresante. Dar am reușit să ieșim, deja stăm bine. Acum trebuie să mergem fără oprire până la Prospekt. Acolo putem să ne odihnim. Dacă nu se întâmplă nimic, n-o să dureze mult. Dar abia mai încolo încep problemele.

— Deci, nu e nicio problemă că mergem așa? Vreau să spun că, atunci când plecăm în caravană din VDNH, nu pornim la drum dacă suntem mai puțin de trei, e nevoie neapărat de o ariergardă și, de fapt... zise Artiom, privind înapoi.

— Sigur că există anumite avantaje când mergi cu o caravană, pentru că ai ariergarda și toate chestiile celelalte, începu să-i explice Bourbon. Dar ascultă la mine, există și un dezavantaj clar. Ăsta nu e un lucru evident de la bun început. Îl simți doar pe pielea ta. Și eu mă temeam înainte. Ce să vorbim de trei oameni! Înainte, noi nu mergeam în grupuri mai mici de cinci, ba chiar șase oameni sau mai mulți. Crezi că ajută? Pe dracu'! Transportam odată ceva și aveam și pază: doi în față, trei în centru și o ariergardă. Mergeam de la Tretiakovskaia spre cum îi zice... înainte îi spunea Marxistskaia... Tunelul părea în regulă. Dar am simțit imediat că era ceva necurat acolo. Venea un miros de putregai. Și era și ceață. Se vedea așa de prost, la cinci pași nu mai deslușeai nimic, lanterna nu te prea ajuta. Ei, și ne-am hotărât să legăm o sfoară de cureaua celui din ariergardă, apoi de a celui din mijloc și, în fine, de a comandantului aflat în frunte. Ca să nu ne pierdem în ceață. Și mergeam noi așa, totul era bine, era liniște, înaintam în pas de plimbare, n-aveam unde să ne grăbim, deocamdată nu întâlniserăm pe nimeni – ptiu, drace! – iar eu îmi spuneam că în mai puțin de patruzeci de minute o să ajungem. Dar până la urmă am ajuns mai repede, mai spuse el și apoi rămase tăcut câteva clipe.

— Și ce, ați ajuns în mai puțin de patruzeci? se interesă politicos Artiom.

— Mai puțin. Mult mai puțin, băiete. Când eram pe la jumătatea drumului, Tolian, cel care mergea la mijloc, l-a întrebat ceva pe omul din ariergardă, fără să se oprească din mers. Dar n-a primit niciun răspuns. Tolian a așteptat, apoi a repetat întrebarea. Tot degeaba. Atunci Tolian a tras de sfoară și a ajuns la capătul rupt. Sfoara fusese roasă... Chiar

fusese roasă de ceva, avea și o chestie umedă în capăt. Iar omul nu mai era nicăieri. Și noi nu auziserăm nimic. Chiar nimic. Culmea e că mergeam și eu în mijloc, cu Tolian. Mi-a arătat capătul sforii și mi s-au înmuiat genunchii. Sigur că am mai strigat de câteva ori așa, mai mult de dragul de a o face, dar bineînțeles că nu ne-a răspuns nimeni. Nu mai avea cine să ne răspundă. Atunci ne-am uitat unul la altul și am luat-o la picior, așa că am ajuns foarte repede până la Marxistskaia asta, sau cum i-o zice acum.

— Poate omul a vrut să facă vreo glumă? întrebă Artiom plin de speranță.

— O glumă? Poate. Dar de atunci nu l-a mai văzut nimeni. Așa că eu am tras o singură concluzie: dacă ți-e scris să te duci azi, te duci și nu te mai ajută nimeni, nici măcar paza. Numai că te duci ceva mai încet. Și de atunci merg peste tot doar cu încă un om. Asta cu excepția tunelului de la Suharevskaia la Turghenievskaia, fiindcă acolo sunt niște chestii mai aparte. Dacă se întâmplă ceva, te trag afară repede. Cât mai repede. Ai înțeles?

— Am înțeles. Dar o să ne lase să intrăm la Prospekt Mira? Că doar sunt cu ăsta, zise Artiom, arătând spre automat, față de care simțea și el un oarecare dispreț.

— Pe radială ne lasă. Pe circulară, în mod sigur nu. Nici așa nu te-ar fi lăsat, iar cu tunul ăla nu prea ai de ce să-ți faci mari speranțe. Iar acolo nici nu avem nevoie de el. De fapt, nu va trebui să stăm prea mult acolo. Facem numai un popas și pornim mai departe. Ai... ai fost vreodată la Prospekt?

— Numai când eram mic. Altfel nu, recunoscu Artiom.

— Ei, atunci hai să te pun la curent. Pe scurt, acolo nu este nicio barieră, nimeni nu are nevoie de așa ceva. Acolo se ține un târg și nimeni nu locuiește permanent în locul ăla. Dar e pasajul spre Linia Circulară, deci spre Hansa. Stația radială nu e a nimănui, dar în ea patrulează soldații Hansei, ca să păstreze ordinea. De aceea trebuie să ai grijă cum te porți, ai înțeles? Că altfel ne trimit la dracu' și ne interzic accesul

în stație și după aia n-ai decât să fluieri a pagubă. De aceea, când o să ajungem acolo, o să urci pe peron și o să stai liniștit, fără să-ți agiți samovarul ăla prin fața cuiva – zise el și făcu semn spre automat. Am o... Trebuie să rezolv ceva cu cineva, o să mă aștepți puțin. Cum ajungem la Prospekt, o să stabilim cum să ne strecurăm prin pasajul ăla nenorocit până la Suharevka.

Bourbon tăcu din nou și Artiom rămase pe gânduri. Pe aici, tunelul părea destul de bun, doar că era puțină umezeală pe jos, iar pe lângă șine, curgea un pârâiaș îngust, întunecat. Dar după o vreme se auzi peste tot un foșnet ușor și un piuit scârțâitor care lui Artiom îi sună ca un cui ce zgâria sticla, făcându-l să se înfioare de repulsie. Deocamdată nu se vedeau, dar prezența lor începea deja să se simtă.

— Șobolani... scuipă Artiom cuvântul mizerabil, simțind cum îl trecea un fior.

Încă îl mai vizitau în coșmaruri, deși aproape că i se ștterseseră din minte amintirile despre ziua aceea groaznică, când mama lui murise, împreună cu toți cei din stația lor, inundată de șuvoaiele de șobolani. Oare chiar i se ștterseseră din minte? Nu, pur și simplu se afundaseră mai adânc, așa cum poate intra mai adânc în trup un ac pe care nu l-ai scos la timp, așa cum călătorește un ciob neobservat de un chirurg mai puțin priceput. Mai întâi se ascunde și stă nemișcat, fără să producă nicio suferință și fără să-i intuiești prezența, dar odată pus în mișcare de o forță necunoscută, își începe călătoria distrugătoare prin artere și ganglioni, străpungând organe vitale și supunându-și gazda la niște chinuri insuportabile. Așa era și cu amintirile lui despre acea zi, despre furia oarbă și cruzimea fără rost a creaturilor nesătule, despre grozăviile pe care le trăise atunci: acul de oțel intrase adânc, pătrunzând în subconștient, doar pentru a-i tulbura nopțile și pentru a-l șfichiui ca un impuls electric, făcându-l să tremure din tot corpul la vederea acestor creaturi chiar și numai când le simțea mirosul. Pentru Artiom, ca și pentru

tatăl lui adoptiv și, poate, pentru ceilalți patrucare se salvaseră atunci odată cu ei urcându-se pe drezină, șobolanii erau ceva mult mai îngrozitor și mai respingător decât pentru ceilalți locatari ai metroului.

La VDNH aproape că nu erau șobolani, peste tot se găseau capcane și era pusă otravă, Artiom aproape că uitase cum arătau. Dar în restul metroului colcăiau realmente – lucru pe care se pare că-l uitase sau pe care evitase să și-l amintească atunci când luase decizia de a pleca în călătorie.

— Ce-i, băiete, te-ai speriat de șobolani? întrebă acru Bourbon. Nu-ți plac? Tare sensibil mai ești. Dar acum o să te obișnuiești. Sunt peste tot. Dar asta nu e nimic, e chiar bine: n-o să mori de foame, mai spuse el, făcându-i cu ochiul, iar Artiom simțea că-i venea să vomite. Dar, pe bune, continuă serios Bourbon, ar trebui să-ți fie mai frică dacă nu sunt șobolani. Dacă nu sunt șobolani, înseamnă că sunt alte belele mult mai mari, care-i gonesc până și pe șobolani. Iar dacă belelele astea nu vin de la oameni, atunci chiar că trebuie să te temi. Dar dacă vezi șobolani alergând, asta înseamnă că e un loc normal. Obișnuit. Ai înțeles?

Față de alții mai treacă-meargă, dar când venea vorba de tipul ăsta, lui Artiom chiar că nu-i ardea să-și dezvăluie temerile, să se justifice și să explice de unde veneau. De aceea înghiți în tăcere predica, dând tăcut din cap. Aici nu erau mulți șobolani, evitau lumina lanternei și de-abia îi vedeai, dar unul dintre ei reușise totuși la un moment dat să i se împleticească printre picioare lui Artiom, iar cizma lui în loc să dea peste suprafața tare, se lovi de ceva moale și alunecos. De jos se auzi un pârâit respingător și un chițăit pătrunzător îi străpunse auzul. Luat prin surprindere, Artiom își pierdu echilibrul și era cât pe-aci să cadă cu fața în jos, cu tot cu arma pe care o căra după el.

— Nu te teme, băiete, nu te teme, îl îmbărbătă Bourbon. Asta nu e nimic. Sunt în mizeria asta vreo două pasaje în care colcăie atât de mulți, că trebuie să mergi chiar pe ei.

Mergi așa, iar sub picioare, scârțâie ceva tare plăcut, adăugă el și începu să fornăie scârbos, mulțumit de efectul produs.

Artiom tresări din nou. Nu spuse nimic, dar pumnii i se încleștară și își imagină limpede plăcerea cu care ar fi pocnit mutra zâmbitoare a lui Bourbon.

Din depărtare se auzi deodată un zgomot slab, indescifrabil, iar Artiom, uitând imediat de supărare, își încleștă mâna pe patul armei și se uită întrebător spre Bourbon.

— Stai calm, totul e în regulă. Deja ne-am apropiat de Prospekt, îl liniști el, bătându-l protector pe umăr.

Deși Bourbon îl prevenise pe Artiom că la Prospekt Mira nu era nicio barieră, tot i se părea ciudat și neobișnuit să intri pur și simplu într-o stație străină fără să zărești de departe lumina slabă a focului de la graniță și fără să întâlnești niciun obstacol în drum. Când se apropiară de ieșirea din tunel, zgomotul se intensifică și începu să se arate o geană de lumină.

În cele din urmă se ivi silueta unei scări de fontă și a unui mic pod cu balustradă, lipit de peretele tunelului, ca să poți urca de pe șine la nivelul peronului, semn că urmau să intre în stație. Bourbon bocăni pe treptele de fier cu cizmele lui mari, iar după doi pași, tunelul o coti brusc la stânga – ajunseseră în stație. Deodată, îi lovi în față o lumină albă, strălucitoare: nevăzută din tunel, într-o parte se afla o măsuță la care stătea un om într-o uniformă cenușie ciudată, care nu le era cunoscută, cu o șapcă stranie, având o bandă deasupra cozorocului.

— Bine ați venit! le ură el, dând la o parte lanterna. Pentru comerț sau în tranzit?

În timp ce Bourbon explica scopul vizitei, Artiom cerceta cu atenție stația de metrou Prospekt Mira. În apropierea șinelor, peronul era învăluit în penumbră, dar arcadele erau luminate din interior de o lumină galbenă în care nu puteai vedea clar și care-i dădea lui Artiom o strângere de inimă. Voia să se termine odată toate formalitățile, ca să poată vedea

ce se întâmpla în stație, după arcade, de unde venea lumina asta dureros de familiară și de plăcută. Și cu toate că Artiom avea impresia că nu mai văzuse nimic asemănător înainte, imaginea arcadei inundate de lumina slabă îl trimise pentru o clipă înapoi, în trecutul îndepărtat, iar în fața ochilor îi apăru un tablou ciudat: o încăpere mică, inundată de o lumină galbenă caldă, și un divan încăpător pe care stătea o femeie citind o carte. Nu-i putea zări chipul femeii, dar vedea pereții acoperiți cu un tapet pastelat și pătratul de un albastru-închis al ferestrei... Vedenia îi trecu rapid prin minte, apoi se topi în următoarea secundă, lăsându-l nedumerit și tulburat: Ce văzuse? Oare lumina slabă din stație îi proiectase pe ecranul nevăzut al subconștientului un vechi diapozitiv cu o scenă din copilărie? Oare femeia tânără care citea liniștită o carte pe divanul încăpător și confortabil era mama lui?

Artiom îi dădu nerăbdător pașaportul vameșului și, în ciuda protestelor lui Bourbon, acceptă ca, atâta vreme cât rămâneau acolo, să lase arma în încăperea pentru bagaje. Apoi porni grăbit înainte, atras ca o molie de lumina de dincolo de coloane, îndreptându-se către locul de unde se auzea larma bazarului.

Prospekt Mira se deosebea de VDNH, de Alekseevskaia și de Rijskaia. Prosperitatea de care se bucura Hansa însemna că își putea permite să folosească aici un iluminat mai bun decât becurile de avarie din toate celelalte stații în care Artiom apucase să ajungă. Nu, nu erau aceleași lămpi care luminau metroul pe vremuri, ci pur și simplu niște becuri incandescente slabe, din douăzeci în douăzeci de pași, atârnate de o sârmă întinsă pe tavan, prin toată stația. Dar pentru Artiom, care se obișnuise cu lumina roșie cețoasă de avarie, cu lumina metaforică a flăcărilor, cu strălucirea slabă a beculețelor din lanternele care le luminau corturile, lumina din stația asta părea ceva cu totul neobișnuit. Era chiar lumina care-i luminase copilăria timpurie, când lumea încă trăia la suprafață, iar Artiom se simțea cuprins de

încântare când își amintea un lucru de mult cufundat în uitare. Intrând în stație, Artiom nu se năpusti spre șirurile de tarabe, cum făceau alții, ci se lipi cu spatele de o coloană și, umbrindu-și ochii cu mâna, rămăsese nemișcat, uitându-se la becuri de parcă nu se mai putea sătura de ele, până când începu să vadă tulbure.

— Ce faci, te-ai scrântit, ce ai? Ce te holbezi așa la ele, vrei să orbești? O să rămâi orb ca un cățeluș nou-născut și ce-o să mă fac atunci cu tine! îi răsună în urechi vocea lui Bourbon. Dacă tot le-ai dat balalaika, măcar uită-te la ce e pe-aici, nu te holba la becuri!

Artiom îi aruncă o privire urâtă, dar îl ascultă.

Nu erau mulți oameni în stație, dar toți vorbeau așa de tare, se târguiau, gesticulau, cereau tot felul de lucruri și încercau să-și acopere vocile unii altora, să vorbească mai tare, încât era clar de ce larma asta se auzea de la distanță, încă dinainte de intrarea în stație. De-a lungul peronului, pe două rânduri, erau amplasate tejghelele negustorilor pe care – fie aranjate cu grijă, fie puse laolaltă în grămezi dezordonate – se aflau tot felul de ustensile. Într-un capăt al stației era o cortină de fier – acolo fusese cândva ieșirea la suprafață, iar în capătul opus, dincolo de linia grilajelor mobile, se vedea un baraj de saci cenușii, marcând în mod clar, pozițiile de tragere. Din tavan atârna o pânză albă mare, pe care era desenat un cerc maro, simbolul Liniei Circulare. Dincolo de îngrădirea asta se aflau patru scări rulante scurte care duceau spre Linia Circulară – acolo începea teritoriul puternicei Hansa, unde străinilor le era interzis să intre. În spatele gardurilor și prin toată stația patrulau grănicerii Hansei, oameni cu chipuri identice și automate scurte pe umeri, îmbrăcați în salopete impermeabile, cu obișnuitul model de camuflaj, dar având din cine știe ce motiv culoarea gri.

— De ce au camuflaj gri? îl întrebă Artiom pe Bourbon, care le știa pe toate.

— Fiindcă nu mai pot de bine, de aia, răspunse el disprețuitor. Ia plimbă-te tu puțin, cât mai stau eu de vorbă cu unul și cu altul...

Artiom nu observă nimic interesant pe tarabe: găseai acolo ceai și salam, acumulatori pentru lanterne, jachete și impermeabile din piele de porc, dar la un preț imposibil. Se mai vedeau niște cărțulii jerpelite, majoritatea pornografice, niște sticle de jumătate de litru pline cu o substanță cu aspect dubios etalând cu mândrie inscripția „Samogon"[1] pe niște etichete lipite strâmb. Și chiar nu era nimeni care să vândă iarbă, de care înainte puteai să faci rost oriunde. Până și omulețul slăbănog, cu nas vânăt și ochi lăcrimoși, care vindea Samogon, îi zise cu voce răgușită să-și ia tălpășița când Artiom îl întrebă dacă n-avea cumva puțină iarbă. Indiferent ce ai fi cumpărat, plata se făcea în cartușe – proiectile ascuțite cu luciu mat, pentru automatul Kalașnikov, cândva cea mai populară și mai răspândită armă de pe Pământ. O sută de grame de ceai – cinci cartușe, un salam – cincisprezece cartușe, o sticlă de Samogon – douăzeci. Aici li se spunea cu dragoste, „glonțișoare": „Auzi, omule, uite ce haină bună, nu e scumpă, trei sute de glonțișoare și e a ta! Bine, două sute cincizeci și batem palma?"

Privind șirurile ordonate de „glonțișoare", Artiom își aduse aminte ce îi spusese odată tatăl lui adoptiv: „Am citit undeva despre Kalașnikov, și se spunea acolo că omul s-a mândrit toată viața cu invenția lui, cu faptul că automatul lui era cea mai populară armă din lume. Era fericit că tocmai datorită creației lui erau în siguranță granițele patriei. Și când colo, creația ta stă la originea celor mai multe crime de pe pământ. Asta e mai înfricoșător decât dacă ai fi doctorul care a inventat ghilotina."

Un cartuș – o moarte. Sfârșitul vieții cuiva. O sută de grame de ceai – cinci vieți de om. Un baton de salam? Vă rog,

---

[1] Băutură alcoolică foarte tare, distilată din diferite ingrediente, produsă ilegal în Rusia încă din secolul al XV-lea (n.r.).

nu e scump deloc, costă numai cincisprezece vieți. O haină bună din piele de calitate, vândută azi la reducere, costă, în loc de trei sute, numai două sute cincizeci – economisiți cincizeci de vieți. Volumul schimburilor comerciale din această piață era egal cu numărul de locuitori ai metroului.

— Ei, ai găsit ceva? îl întrebă Bourbon, apropiindu-se.

— Nimic interesant, spuse Artiom, dând din mână.

— Aha, așa e, sunt numai prostii. Dar să știi, băiete, că sunt niște locșoare în mizeria asta unde poți să faci rost de orice. Mergi pe acolo și ei se înghesuie care mai de care să te ademenească, strigând: „Arme, droguri, fetițe, documente false", zise Bourbon, oftând visător. Dar păduchii ăștia, adăugă el, făcând semn cu capul spre steagul Hansei, ne fac să ne simțim ca la grădiniță: asta se poate, asta nu se poate. Hai să luăm râșnița de unde ți-ai lăsat-o și după aia o să-ți explic cum mergem mai departe prin rahatul ăsta de pasaj.

După ce luară automatul lui Artiom, se așezară pe banca de piatră din fața intrării în tunelul de sud. Aici era semiîntuneric, iar Bourbon alesese anume acest loc, pentru a putea să-și obișnuiască ochii cu întunericul.

— Pe scurt, uite cum stau lucrurile: nu garantez pentru mine. Înainte nu mi s-a mai întâmplat așa ceva, așa că nu știu ce-o să fac dacă o să dăm tot de beleaua asta. Ptiu, bat în lemn, sper să fie totul în ordine, dar dacă totuși dăm peste ceva... Ei, dar dacă o să încep să mă smiorcăi sau o să asurzesc tot nu e rău. Dar acolo, după câte îmi aduc aminte, fiecare se scrântește în felul lui. Băieții noștri nici nu s-au mai întors înapoi, sau, în orice caz, nu la Prospekt. Cred că de fapt nu au mai ajuns nicăieri și azi o să dăm de ei acolo. Și atunci tu... Trebuie să fii pregătit, că ești cam slab de înger. Dar o să mă împotrivesc, o să urlu și poate că o să te și pocnesc. Și atunci chiar avem o problemă, înțelegi? Nu știu ce-o să fac... medită el. Bine, se decise Bourbon în final, în mod evident, după multe ezitări. Se pare că ești un băiat bun... Probabil n-o să mă împuști în spate. O să-ți dau automatul

meu după ce trecem prin pasajul ăsta. Ascultă, îl preveni el pe Artiom privindu-l drept în ochi, să nu faci glume cu mine. Eu stau cam prost cu umorul!

După ce-şi scutură rucsacul de boarfele puse deasupra, scoase cu mare grijă automatul învelit într-o pungă de plastic neagră şi uzată. Era tot un Kalaşnikov, dar scurtat, ca la grănicerii Hansei, cu un pat rabatabil şi cu o ţeavă scurtă, spre deosebire de ţeava lungă, cu cătarea în capăt, cum era a lui Artiom. Bourbon îi scoase încărcătorul şi-l băgă în rucsac, aruncând înapoi lucrurile scoase mai devreme.

— Ţine! zise el întinzându-i arma lui Artiom. Ţine-l la îndemână. Poate o să ai nevoie de el. Deşi pasajul e liniştit, adăugă Bourbon, apoi, fără să mai termine ce avea de spus, sări pe şine. Bine, să mergem. Cine se scoală de dimineaţă departe ajunge.

Era îngrozitor. Când trebuia să plece de la VDNH la Rijskaia, deşi Artiom ştia – şi comandantul îi prevenise, la rândul lui – că se putea întâmpla orice, se gândea totuşi că prin aceste tuneluri mergeau în fiecare zi oameni şi era un du-te-vino continuu, iar în faţă era o altă staţie locuită. Deşi trebuia să fii gata de orice, toţi erau convinşi în sinea lor că lucrurile spuse de comandant nu erau decât o formalitate necesară, ca să fie mereu în gardă. În plus, mai era vorba şi despre dorinţa de a speria puţin tineretul, ca să nu stea să caşte gura. Acolo aveai pur şi simplu un sentiment neplăcut, era vorba despre disconfortul resimţit întotdeauna de toţi cei care pleacă dintr-o staţie liniştită şi luminată. Chiar şi atunci când plecai de la Rijskaia spre Prospekt Mira, în ciuda tuturor îndoielilor, te puteai linişti cu ideea că în faţă se afla una dintre staţiile Hansei: ştiai că ajungeai undeva şi puteai să te odihneşti fără teamă.

Dar aici era pur şi simplu înfricoşător. Tunelul care se întindea în faţa lor era cufundat în beznă. Domnea un întuneric neobişnuit, deplin, absolut, dens şi aproape perceptibil,

poros ca un burete, care le înghiţea cu aviditate razele lanternelor, aşa că abia reuşeau să lumineze o bucăţică de pământ la un pas în faţa lor. Încordându-şi auzul la maximum, Artiom încerca să distingă germenele acelui zgomot ciudat şi dureros, dar era în zadar: probabil că sunetele răzbăteau prin întunericul de aici la fel de greu şi de încet precum lumina. Chiar şi cizmele cu blacheuri ale lui Bourbon, al căror bocănit îi însoţise mereu, scoteau nişte sunete vlăguite şi înfundate.

Deodată, în peretele din dreapta apăru o spărtură, iar raza lanternei se cufundă într-o pată neagră. La început, Artiom nu-şi dădu seama că era pur şi simplu o ramificaţie perpendiculară pe tunelul principal. Îl privi întrebător pe Bourbon, care-i explică:

— Nu-ţi fie frică. Aici a fost un tunel de legătură pentru trenuri, ca să poţi trece pe Linia Circulară fără să mai foloseşti vreun pasaj pietonal. Numai că Hansa l-a blocat. Nici ei nu sunt proşti să lase aici un tunel deschis.

După aceea au mers destul de mult în tăcere, dar liniştea îi apăsa din ce în ce mai mult. În cele din urmă, Artiom nu mai rezistă.

— Ascultă, Bourbon, începu el încercând să risipească încordarea. E adevărat că nişte monştri de aici au atacat recent o caravană?

Fiindcă nu primi imediat un răspuns, Artiom îşi spuse că Bourbon nu auzise întrebarea şi vru s-o repete, dar tocmai atunci îl auzi spunând:

— Am auzit şi eu ceva de felul ăsta, răspunse el. Dar pe atunci nu eram aici, aşa că nu pot să fiu sigur.

Cuvintele lui Bourbon sunară la fel de înfundat, iar Artiom prinse sensul celor auzite cu mare greutate, încercând să separe însemnătatea cuvintelor de gândurile care i se învârteau greoi prin minte, încercând să-şi dea seama de ce se auzea aşa de prost acolo.

— Şi cum vine asta, că „nu i-a văzut nimeni"? În ambele capete ale tunelului se află câte o staţie. Unde s-au dus? întrebă el, dar nu pentru că îl interesa în mod deosebit, ci pur şi simplu pentru a-şi auzi vocea.

Mai trecură câteva minute înainte ca Bourbon să-i răspundă, dar de data asta Artiom nu-şi mai dorea să-l grăbească, în cap îi rămăseseră ecourile cuvintelor pe care tocmai le rostise şi era mult prea ocupat să le asculte.

— Se spune că este ceva pe aici... Un soi de trapă. E acoperită şi e greu s-o vezi. De fapt, ce poţi vedea în bezna asta? adăugă Bourbon cu un fel de iritare nefirească.

A trebuit să treacă un timp pentru ca Artiom să-şi poată aduce aminte despre ce vorbeau, chinuindu-se să se agaţe de cârligul sensului şi să pună următoarea întrebare. Însă el voia pur şi simplu să continue discuţia, chiar aşa stângace şi dificilă, pentru că doar aşa puteau scăpa de linişte.

— Dar aici e mereu aşa de... întuneric? întrebă Artiom, simţind cu teamă că până şi întrebarea lui se auzise oarecum înăbuşit, de parcă avea urechile înfundate.

— Întuneric? Aşa e mereu aici. Peste tot e întuneric. O să vină... un mare întuneric şi... o să învăluie lumea şi va... domni veşnic, răspunse Bourbon făcând nişte pauze stranii.

— Ce-i asta, e din vreo carte? spuse Artiom, remarcând în sinea lui că va trebui să facă eforturi şi mai mari pentru a-şi auzi cuvintele.

Observase în treacăt că felul în care vorbea Bourbon se schimbase înfricoşător, dar nu avu suficientă putere să se minuneze de asta.

— Carte... Să te temi... de adevăruri ascunse în pergamente... vechi, unde... cuvintele sunt imprimate cu aur şi hârtia... e neagră ca aspida... nu putrezeşte, rosti Bourbon cu greutate, iar lui Artiom îi trecu prin minte că tovarăşul lui de drum, din cine ştie ce motive, nu se mai întorcea spre el când îi vorbea.

— Frumos! aproape că strigă Artiom. De unde e asta?

— Și frumusețea... va fi alungată și călcată în picioare... și prorocii se vor sufoca, încercând zadarnic să-și rostească profețiile... lor, fiindcă ziua... care vine va fi... mai neagră decât cele mai de rău augur... frici, iar cele văzute de ei... le vor otrăvi rațiunea... continuă în surdină Bourbon.

Apoi bărbatul se opri dintr-odată și își întoarse brusc capul spre stânga, astfel că Artiom auzi cum îi pârâiau vertebrele gâtului. Apoi se uită fix la Artiom, făcându-l să se dea cu un pas înapoi.

Ochii lui Bourbon erau larg deschiși, dar pupilele îi erau îngrozitor de contractate și se transformaseră în două puncte minuscule, deși în întunericul ca smoala din tunel ar fi trebuit să se mărească, încercând să absoarbă cât mai multă lumină. Fața îi era nefiresc de liniștită și nemișcată, neavând niciun mușchi încordat, avea chiar întipărit acel zâmbet permanent disprețuitor care-i era caracteristic.

— Am murit, spuse apăsat Bourbon. Nu mai exist.

Apoi se prăbuși țeapăn cu fața în jos.

Și chiar în același moment, în urechile lui Artiom pătrunse sunetul pe care-l auzise data trecută, dar acum nu începu de la zero, crescând treptat, așa cum se întâmplase atunci, ci izbucni deodată cu toată puterea, asurzindu-l și făcându-l pentru o clipă să simtă că-i fugea pământul de sub picioare. Era mult mai puternic și acum Artiom rămase multă vreme întins pe jos, strivit, fără să-și poată aduna voința de a se ridica. Acoperindu-și urechile cu mâinile, cum făcuse și ultima oară, în timp ce striga cât îl ținea gura, Artiom își adună puterile și se ridică de jos. Apoi, după ce luă lanterna căzută din mâinile lui Bourbon, începu să cerceteze febril pereții cu ajutorul ei, căutând sursa zgomotului care spărsese țeava, la fel ca data trecută. Dar aici țevile erau intacte și zgomotul venea mai degrabă de undeva de sus. Fără să găsească nimic, Artiom se întoarse la Bourbon. Omul stătea nemișcat în aceeași poziție, iar când îl întoarse cu fața în sus, Artiom observă îngrozit că avea ochii încă deschiși. Artiom trebui

să se gândească mult ca să-și aducă aminte ce trebuia să facă; în cele din urmă îi puse mâna pe încheietură pentru a-i simți pulsul. Voia să-l simtă, chiar dacă ar fi fost slab, abia perceptibil, sau dacă ar fi fost întrerupt... Zadarnic. Atunci îl apucă pe Bourbon de mâini și, plin de sudoare, îi trase trupul îngreunat înainte, departe de acel loc. Era înfiorător de greu, fiindcă uitase să-i scoată rucsacul.

După câteva zeci de pași se lovi deodată de ceva moale și îl izbi un iz respingător, oarecum dulceag. Imediat își aminti cuvintele lui Bourbon: „O să dăm de ei." Încercând să nu se uite jos și dublându-și efortul, trecu de cadavrele întinse pe șine, trăgându-l pe Bourbon după el. Capul lui Bourbon atârna inert, iar mâinile lui reci alunecau din palmele asudate de încordare ale lui Artiom, dar lui puțin îi păsa de asta. Trebuia să-l ia pe Bourbon de acolo, doar îi promisese!

Zgomotul începu să scadă treptat și deodată dispăru de tot. Apoi se lăsă iar o liniște mormântală, și Artiom, simțindu-se cuprins de o mare ușurare, își permise în sfârșit să se așeze pe o șină și să-și tragă sufletul. Bourbon zăcea nemișcat alături, iar Artiom, respirând cu greutate, îi privea disperat fața palidă. Peste vreo cinci minute se forță să se ridice în picioare și, după ce-l apucă de încheieturi pe Bourbon, porni mai departe. Mintea îi era complet goală; îi mai rămăsese doar hotărârea îndârjită de a-l târî cu orice preț pe acest om până în stația următoare. Apoi îl lăsară picioarele și căzu lat, dar, după ce stătu așa câteva minute, începu iar să se târască înainte, trăgându-l acum pe Bourbon de guler. „O să ajung, o să ajung, o să ajung o să ajung osăajungosăajungosăajung", își tot repeta, deși în momentul acela nici el nu mai credea. După ce forțele îl părăsiseră complet, își scoase automatul de pe umăr și îl reglă cu degete tremurătoare, să tragă foc cu foc. Apoi, îndreptând țeava spre sud, trase și strigă: „Oameni!", dar ultimul sunet pe care îl auzi

fu nu o voce omenească, ci foşnetul labelor de şobolani şi chiţăitul bine cunoscut.

Nu ştia cât stătuse aşa, culcat, cu mâna încleştată pe gulerul lui Bourbon, strângând patul armei, când deodată zări o geană de lumină. Deasupra lui stătea aplecat un bărbat necunoscut, cu o lanternă într-o mână şi cu o armă ciudată în cealaltă.

— Tânărul meu prieten, i se adresă omul cu o voce puternică şi plăcută. Poţi să-ţi laşi prietenul. E la fel de mort ca Ramses al II-lea. Vrei să rămâi aici, ca să vă regăsiţi cât mai repede în ceruri sau asta mai poate aştepta?

— Vă rog să mă ajutaţi să-l duc până în staţie, îl rugă Artiom cu o voce slabă, acoperindu-şi ochii ca să se ferească de raza lanternei.

— Mă tem că va trebui să respingem cu indignare această idee, îi spuse acela întristat. Nu sunt deloc de acord cu transformarea staţiei de metrou Suharevskaia într-o criptă, fiindcă nu e prea confortabilă nici în starea actuală. Şi apoi, dacă vom reuşi să ducem trupul neînsufleţit al tovarăşului tău până acolo, e puţin probabil să se găsească cineva din staţia asta care să-l conducă pe ultimul drum aşa cum se cuvine. Oare mai are importanţă dacă acest cadavru se va descompune aici sau în staţie, având în vedere că sufletul lui nemuritor s-a ridicat deja la Ceruri? Sau s-a transformat, în funcţie de credinţă. Deşi toate religiile greşesc într-o anumită măsură.

— I-am promis... zise oftând Artiom. Am avut o înţelegere.

— Prietene! spuse bărbatul încruntându-se. Încep să-mi pierd răbdarea. Nu stă în obicei să-i ajut pe morţi, pentru că în lume sunt destui vii care au nevoie de ajutor. Mă întorc în Suharevskaia. De la atâta stat în tunelul ăsta am început să capăt reumatism. Dacă vrei să-ţi revezi cât mai repede prietenul, te sfătuiesc să rămâi aici. Şobolanii şi alte creaturi drăguţe te vor ajuta în acest sens. Şi după aceea, dacă te

nelinişteşte partea juridică a problemei, îţi pot spune că după moartea uneia dintre părţile implicate, înţelegerea este considerată nulă, dacă nu există vreo altă precizare în acest sens.

— Dar nu pot să-l părăsesc pur şi simplu aici! zise încet Artiom, încercând să-şi convingă salvatorul. Doar a fost un om viu. Să-l las pradă şobolanilor?!!

— După toate aparenţele, chiar că a fost un om viu, răspunse acela, privind sceptic cadavrul. Dar acum este, fără nicio îndoială, un om mort, şi nu mai e acelaşi lucru. Bine, dacă ţii aşa de mult, poţi să te întorci după aceea aici şi să aprinzi un foc de îngropăciune sau ce se obişnuieşte pe la voi să faceţi în asemenea situaţii. Şi-acum, scoală! îi porunci el, iar Artiom se ridică în picioare fără nicio tragere de inimă.

Apoi, în ciuda protestelor lui Artiom, omul smulse fără ezitare rucsacul pe care-l avea Bourbon în spate, şi-l puse pe umăr şi, sprijinindu-l pe Artiom, o porni grăbit înainte. La început, lui Artiom îi era greu să meargă, dar pe urmă simţi cum necunoscutul părea să-i transmită cu fiecare pas o parte din energia lui debordantă. Durerea de picioare îi trecuse şi mintea i se mai limpezi puţin. Se uită cu atenţie la chipul salvatorului său. Părea să aibă mai bine de cincizeci de ani, dar arăta uimitor de energic şi de vioi. Mâna cu care-l susţinea pe Artiom era fermă şi pe toată durata drumului nu-i tremurase o dată de oboseală. Părul tuns scurt, care începuse să-i încărunţească, şi barba mică şi îngrijită îl avertiză pe Artiom că omul era mult prea îngrijit pentru un locuitor al metroului, mai ales din acel colţ de lume în care părea să trăiască.

— Ce s-a întâmplat cu prietenul tău? îl întrebă el pe Artiom. Nu prea pare să-l fi atacat ceva, mai degrabă arată ca şi cum ar fi fost otrăvit. Şi trag mare speranţă că nu este vorba de ceea ce cred eu, mai spuse el fără să explice de ce anume se temea.

— Nu... A murit singur, spuse Artiom, care nu mai avea puterea de a explica acum circumstanţele ciudate ale morţii

lui Bourbon, pe care el însuşi abia acum începea să le înţeleagă. Este o poveste lungă. O să ţi-o spun mai târziu.

Dintr-odată, tunelul se lărgi, iar Artiom se trezi pe neaşteptate în staţie. I se părea ceva foarte ciudat şi avu nevoie de câteva secunde pentru a-şi da seama, în sfârşit, despre ce era vorba.

— Ce se întâmplă aici, de ce e întuneric? îşi întrebă îngrozit însoţitorul.

— Aici nu e nicio autoritate, răspunse omul. Oamenii de aici nu au de la cine să primească lumină. Aşa că orice om care are nevoie de lumină trebuie să-şi facă singur rost de ea. Cine poate s-o facă, bine, cine nu, nu. Dar nu te teme, din fericire, eu fac parte din prima categorie, adăugă el şi se căţără rapid pe peron, dându-i mâna lui Artiom, ca să-l ajute.

Cotiră chiar după prima arcadă şi intrară într-o sală. Un singur pasaj foarte lung, coloane şi arcade de o parte şi de alta, obişnuiţii pereţi de fier ce blocau scările rulante, ici şi colo luminile slabe venind dinspre nişte focuri amărâte, iar în rest beznă totală – aceasta era imaginea apăsătoare şi foarte tristă a staţiei Suharevskaia. Lângă focurile mici se înghesuiau oameni, unii dintre ei dormind direct pe jos, iar nişte siluete cocârjate, îmbrăcate cu zdrenţe, rătăceau de colo-colo printre focuri. Cu toţii erau adunaţi spre mijlocul încăperii, ţinându-se cât mai departe de tuneluri.

Focul la care îl dusese necunoscutul pe Artiom era în mod clar mai puternic decât celelalte şi se afla departe de centrul peronului.

— La un moment dat staţia asta o să se facă scrum, îşi zise cu voce tare Artiom, privind trist în jur.

— Peste patru sute douăzeci de zile, îi comunică liniştit însoţitorul. Aşa că până atunci ar fi mai bine să pleci de aici. Eu, în orice caz, asta intenţionez să fac.

— De unde ştiţi? întrebă uimit Artiom, aducându-şi aminte într-o clipită toate povestirile despre magi şi extrasenşi

și încercând să deslușească pe chipul lui vreun semn al unei premoniții nepământești.

— Inima maternă vizionară e neliniștită, răspunse bărbatul zâmbind. Gata, acum trebuie să te culci, iar mai târziu o să facem cunoștință și o să stăm puțin de vorbă.

De îndată ce omul termină fraza, pe Artiom îl cuprinse o oboseală monstruoasă, acumulată în tunelul de dinainte de Rijskaia, în timpul coșmarurilor și după ultima încercare la care îi fusese supusă voința. Fără să se mai poată împotrivi, Artiom se întinse pe o bucată de foaie de cort așezată lângă foc, își puse sub cap rucsacul și căzu într-un somn lung și greu, fără vise.

CAPITOLUL 6

Tavanul era aşa de afumat, că nu se mai vedea nici urmă din varul care îl acoperise cândva. Artiom se uită prostit la el, fără să înţeleagă unde se afla.

— Te-ai trezit? auzi el o voce cunoscută, care reuni mozaicul risipit al gândurilor şi întâmplărilor prin care trecuse în tabloul zilei de ieri.

„Oare chiar se întâmplase ieri?"

Totul părea acum aşa de ireal; un perete opac precum ceaţa separa realitatea de amintiri. E suficient să adormi şi să te trezeşti, pentru ca imaginea clară a lucrurilor trăite să pălească uimitor de repede, încât atunci când îţi mai aminteşti ceva să nu mai poţi distinge fantezia de întâmplările adevărate. Acestea devin la fel de vagi ca visele, ori ca gândurile despre viitor sau despre un posibil trecut.

— Bună seara, îl salută bărbatul care îl găsise.

Omul stătea de partea cealaltă a focului, iar Artiom îl vedea prin flăcări, motiv pentru care chipul lui avea o tentă enigmatică, ba chiar mistică.

— Acum putem să facem cunoştinţă. Eu am un nume obişnuit, care seamănă cu toate numele care te înconjoară în lumea asta. E mult prea lung şi mie nu-mi spune nimic despre mine. Dar eu sunt ultima încarnare a lui Ginghis Han şi de aceea poţi să-mi spui Han. Este mai scurt.

— Ginghis Han? întrebă Artiom privindu-şi neîncrezător interlocutorul, uimit în primul rând de faptul că omul se prezentase ca fiind o ultimă încarnare, de vreme ce el nu credea în reîncarnare.

— Prietene! protestă ofensat Han, nu trebuie să studiezi cu atâta suspiciune forma ochilor mei și felul în care mă port. De atunci am avut destule alte încarnări, mult mai cuviincioase. Dar Ginghis Han rămâne cea mai importantă etapă din drumul meu, deși, spre marea mea părere de rău, tocmai din această viață nu-mi mai amintesc nimic.

— Și de ce Han, și nu Ginghis? insistă Artiom. Doar Han nu e un nume de familie, ci e o funcție, dacă mi-amintesc bine.

— Te determină să faci asociații inutile, ca să nu vorbim deja de Aitmatov, veni explicația incomprehensibilă și fără chef a omului. Și, de fapt, nu cred că sunt obligat să-i dau socoteală nimănui despre originile prenumelui meu. Pe tine cum te cheamă?

— Pe mine mă cheamă Artiom și nu știu cine am fost într-o viață trecută. S-ar putea ca numele meu să fi fost mai răsunător înainte, încercă să se justifice Artiom.

— Îmi pare bine, spuse Han, părând pe deplin mulțumit de răspuns. Sper că vei împărți cu mine hrana mea modestă, mai spuse el ridicându-se și agățând deasupra focului un ceainic de fier ciobit, dintr-acelea pe care le foloseau și la VDNH, la punctul de pază din nord.

Artiom se ridică agitat, scotoci prin rucsac și scoase de acolo un salam pe care-l luase cu el de acasă. Tăie cu briceagul câteva felii și le puse pe o cârpă curată, luată tot din rucsac.

— Uite, zise el, întinzând mâncarea spre noul lui tovarăș. Merge cu ceai.

Han avea același ceai ca la VDNH, Artiom îl recunoscu imediat. Sorbind din cana metalică emailată, își aminti în tăcere evenimentele zilei precedente. Gazda se gândea, de asemenea, la ale sale, așa că deocamdată îl lăsă în pace.

Nebunia care se revărsa în lume prin țevi avea efecte diferite asupra celor afectați. Și dacă Artiom o recepta pur și simplu ca pe un zgomot asurzitor care nu-l lăsa să se

concentreze și îi ucidea gândurile, cruțându-i totuși rațiunea, Bourbon pur și simplu nu putuse să facă față unui atac atât de puternic și murise. Artiom nu se așteptase ca acest zgomot să poată ucide, altfel nu ar fi fost de acord să facă niciun pas în tunelul întunecat dintre Prospekt Mira și Suharevskaia.

De data asta, zgomotul se insinuase pe neobservate, mai întâi amorțindu-le simțurile – Artiom era sigur acum că toate sunetele obișnuite fuseseră acoperite de acesta, deși până la un punct nici măcar nu putuse auzi zgomotul –, apoi înghețându-le șuvoiul gândurilor, astfel încât acestea se buluceau unele într-altele, se opreau și se acopereau de ceața neputinței, pentru ca în final să dea lovitura fatală.

Și cum de nu observase el imediat că Bourbon începuse deodată să vorbească într-un limbaj pe care n-ar fi putut să-l folosească niciodată, chiar dacă citise o mulțime de prorociri apocaliptice? Și pătrunseseră din ce în ce mai adânc în tunel, ca vrăjiți, iar starea aceea de beție fusese minunată și nu avuseseră nicio clipă sentimentul pericolului. Și pe el îl preocupase o tâmpenie, își zisese că trebuia să vorbească încontinuu, dar nu-i trecuse prin minte să se gândească la ce se întâmpla cu Bourbon – nu știa de ce, dar nu-i trecuse prin minte, ceva îl împiedicase să facă asta...

Ar fi vrut să-și alunge din minte tot, să uite, căci erau acolo lucruri imposibil de înțeles și atât de inaccesibile, că în toți anii trăiți la VDNH nu auzise decât povești despre ele și era mai simplu să creadă în continuare că așa ceva nu se putea întâmpla în lumea noastră, că așa ceva pur și simplu nu avea ce căuta aici. Artiom clătină din cap și se uită din nou în jur.

Stația era cufundată în aceeași penumbră. Îi veni în minte faptul că aici nu exista niciodată lumină și că, dacă era să se schimbe ceva, asta însemna doar să se facă și mai întuneric, în cazul în care se termina rezerva de combustibil pentru foc adusă probabil cu ajutorul unor caravane. Ceasul de deasupra intrării în tunel se oprise demult, iar stația nu era

condusă de nimeni, așa că nimeni nu le purta de grijă. Așa se face – se gândi Artiom – că Han îi spusese „Bună seara", deși după calculele lui trebuia să fie dimineață sau amiază.

— Chiar e seară? îl întrebă Artiom nedumerit pe Han.

— La mine e seară, răspunse meditativ acesta.

— Ce vreți să spuneți? zise nedumerit Artiom.

— Vezi, Artiom, tu, după cum se vede, vii dintr-o stație în care ceasurile funcționează și toți se uită cu venerație la ele, potrivindu-și timpul la ceasurile de mână după cifrele roșii de deasupra intrării în tunel. La voi timpul e unul pentru toți, la fel și lumina. Aici totul e invers: pe nimeni nu-l privește ce fac ceilalți. Nimeni nu trebuie să asigure lumină pentru toți cei care s-au adăpostit aici. Du-te la oameni și propune-le asta – ideea ta o să li le pară total absurdă. Cine are nevoie de lumină trebuie să și-o aducă singur. La fel e și cu timpul: cine vrea să știe cât e ceasul, pentru că se teme de haos, își va aduce cu sine propriul timp. Aici fiecare are timpul său și timpul fiecăruia e diferit, în funcție de cine și când a pierdut șirul, dar toți au dreptate și fiecare crede în timpul lui, organizându-și viața după ritmurile sale. Acum la mine e seară, iar la tine dimineață, dar ce înseamnă asta? Cei ca tine, care își potrivesc ceasurile cu atâta grijă când călătoresc, sunt asemenea oamenilor din vechime care își păstrau un tăciune aprins într-un opaiț, pentru a putea aprinde oricând focul. Dar sunt alții care au pierdut sau chiar au aruncat tăciunele. Tu știi doar că aici, în metrou, e de fapt mereu noapte și că nu are niciun rost să ții cu atâta strictețe socoteala timpului scurs. Sparge-ți ceasul și o să vezi în ce se va transforma timpul – este foarte interesant. Se va schimba și nu-l vei mai recunoaște. Va înceta să fie fragmentat, spart în frânturi – ore, minute, secunde. Timpul e ca mercurul: fărâmițează-l, iar el o să se refacă, devenind iarăși un întreg imposibil de definit. Oamenii l-au domesticit, l-au priponit de lanțul ceasurilor lor de buzunar și al cronometrelor, iar pentru cei care-l țin în lanț, el curge la fel.

Dar încearcă să-l eliberezi și o să vezi: pentru oameni diferiți, el va curge diferit. Pentru unii curge mai lent și mai greu, fiind măsurat prin țigările fumate, prin intrări și ieșiri, în timp ce pentru alții gonește și poate fi măsurat numai prin viețile trăite. Crezi că acum e dimineață? Probabilitatea de a avea dreptate e cam de o pătrime. Totuși, dimineața aceasta nu are niciun sens aici, ea e doar acolo, la suprafață. Dar acolo nu mai există viață. În orice caz, nu au mai rămas oameni. Are oare importanță ce se întâmplă sus pentru cei care n-o să mai ajungă niciodată acolo? Nu; de aceea ți-am și spus „bună seara", dar tu, dacă vrei, poți să-mi răspunzi „bună dimineața". În ceea ce privește această stație, ea nu are niciun fel de timp, mă rog, poate doar unul, extrem de ciudat: acum suntem în ziua a patru sute nousprezecea, și e vorba de o numărătoare inversă.

Bărbatul tăcu, sorbind din ceaiul fierbinte, iar Artiom se gândi amuzat că la VDNH ceasul din stație era considerat un lucru sfânt, iar orice defecțiune a lui atrăgea după sine acuzații de sabotaj îndreptate împotriva unor persoane, indiferent dacă erau vinovate sau nevinovate. Ce s-ar mai minuna conducerea lor dacă ar afla că nu mai există timp, că s-a pierdut sensul existenței lui. Spusele lui Han îi aduseră aminte lui Artiom de un lucru amuzant pe care, de când crescuse, îl găsise surprinzător în mai multe rânduri.

— Se spune că înainte, când încă mai circulau trenuri, în vagoane se anunța: „Atenție, se închid ușile, urmează stația cutare, peronul este pe dreapta sau pe stânga", spuse el zâmbind. Este adevărat?

— Asta ți se pare ciudat? întrebă interlocutorul lui ridicând din sprâncene.

— Dar cum poți să-ți dai seama pe ce parte e peronul? Dacă merg de la sud spre nord, peronul e pe dreapta, dar dacă merg de la nord spre sud, e pe stânga. Și scaunele din tren sunt de fapt de-a lungul pereților, dacă înțeleg eu bine. Așa că pentru pasageri peronul este în față sau în spate;

pentru jumătate dintre ei e așa, iar pentru cealaltă jumătate, e total invers.

— Ai dreptate, răspunse cu respect Han. De fapt, mecanicii vorbeau doar în numele lor, ei mergeau în cabina din față și pentru ei dreapta era dreapta absolută, iar stânga stânga absolută. Însă doar ei știau asta, și, de fapt, vorbeau pentru ei. De aceea, în principiu, ar fi putut să și tacă. Dar eu am auzit din copilărie cuvintele astea și m-am obișnuit așa de mult cu ele, că niciodată n-am stat să mă gândesc ce înseamnă cu adevărat. Ai promis să-mi povestești ce s-a întâmplat cu tovarășul tău, îi aduse el aminte lui Artiom după o vreme.

Artiom mai ezită puțin, încercând să-și dea seama dacă merita să-i povestească acestui om despre circumstanțele enigmatice ale morții lui Bourbon, despre zgomotul pe care îl auzise de două ori în ultimele douăzeci și patru de ore, despre influența nefastă a acestuia asupra minții omenești, despre trăirile și gândurile lui atunci când ascultase „muzica" tunelului. Apoi se hotărî că, dacă era cineva căruia să-i poată povesti despre asemenea lucruri, acela nu putea fi decât omul care credea sincer că era ultima întrupare a lui Ginghis Han și că timpul nu mai exista. Așa că începu să-i povestească lui Han despre cele întâmplate, făcând pauze, încurcându-se, emoționându-se și încercând să-și redea cât mai nuanțat senzațiile resimțite atunci.

— Astea sunt vocile morților, spuse încet Han după ce Artiom își încheie povestirea.

— Cum? întrebă Artiom cutremurându-se.

— Ai auzit vocile morților. Spuneai că la început era ceva ca o șoaptă sau ca un foșnet? Da, ei sunt.

— Care morți? întrebă nelămurit Artiom.

— Toți oamenii care au murit în metrou, încă de la început. Asta, la drept vorbind, explică și de ce eu sunt ultima întrupare a lui Ginghis Han. Nu vor mai fi alte întrupări. A venit sfârșitul tuturor, prietene. Nu știu exact cum de s-a întâmplat așa ceva, dar de data asta omenirea s-a întrecut pe sine. Nu

mai există nici rai, nici iad. Nu mai există purgatoriu. După ce sufletul zboară din trup – sper că măcar în sufletul nemuritor crezi! –, nu mai are unde să se adăpostească. Câte megatone sunt necesare pentru a risipi noosfera? Doar a fost la fel de reală precum acest ceainic. Indiferent de câte o fi fost vorba, n-au fost puţine. Au distrus şi raiul, şi iadul. Ne-a fost scris să trăim într-o lume în care după moarte sufletul trebuie să rămână tot aici. Mă înţelegi? O să mori, dar sufletul tău chinuit nu se va mai reîncarna şi, pentru că nu mai există nici rai, nu-şi va mai găsi liniştea şi odihna. E condamnat să rămână tot acolo unde a trăit toată viaţa, în metrou. Nu-ţi pot oferi explicaţia teoretică pentru ce se întâmplă, dar ştiu cu siguranţă că în lumea noastră, sufletul rămâne în metrou după moarte. Va umbla pe sub bolţile acestor subterane, prin tuneluri, până la sfârşitul timpului, fiindcă nu are unde să se mai ducă. Metroul reuneşte în sine viaţa materială şi ambele ipostaze ale celei de dincolo de mormânt. Acum şi Raiul, şi Iadul se află tot aici; trăim printre sufletele morţilor, care se strâng ca un cerc în jurul nostru: toţi cei care au fost împuşcaţi, striviţi de tren, au ars, au fost sugrumaţi, au fost mâncaţi de monştri sau au murit de o moarte bizară, despre care nimeni dintre cei vii nu ştie nimic şi nu va afla niciodată nimic. Acum mult timp mă frământau întrebări, de ce nu se simte prezenţa lor în fiecare zi, aşa cum nu se simte tot timpul o privire uşoară şi rece din întuneric... Ţi-e cunoscută această frică de tunel? Înainte mă gândeam că morţii, aproape orbi, aleargă după noi prin tuneluri, urmărindu-ne pas cu pas şi topindu-se în întuneric imediat cum întoarcem capul. Ochii nu-ţi folosesc la nimic, nu-i poţi vedea pe morţi, dar fiorii care ne trec, părul care ni se ridică în cap şi tremuratul care ne cuprinde trupurile sunt o mărturie a urmăririi lor invizibile. Aşa credeam înainte. Dar după ceea ce mi-ai povestit, m-am lămurit asupra multor lucruri. Cine ştie cum, acele suflete ajung în ţevi, în liniile de comunicaţie. Cândva, demult, înainte să se nască tatăl şi chiar

bunicul meu, prin orașul mort care se află la suprafață curgea un râu. Oamenii care trăiau pe atunci acolo – că doar n-a fost mereu așa pustiu și lipsit de viață –, ei bine, oamenii aceia știau cum să supună râul și să-l trimită prin niște țevi sub pământ, unde probabil curge și acum. Dar se pare că acum cineva l-a închis în țevile astea chiar pe Lethe[1], râul morții... Tovarășul tău nu vorbea cu cuvintele lui, și nici nu era el. Erau vocile morților, omul le auzea în capul lui și le repeta, iar după aceea l-au luat cu ele.

Artiom îl privea fix pe Han și nu-l scăpă din ochi până când acesta nu-și încheie povestea. Pe fața lui Han alergau umbre neclare, iar ochii îi străluceau cu un foc infernal – nu flacăra purpurie a focului, ci flacăra portocalie și atotmistuitoare a unui aruncător de flăcări. Spre sfârșitul povestirii, Artiom era aproape convins că Han era nebun, că vocile din țevi probabil îi șoptiseră și lui ceva. Și cu toate că omul îl salvase de la moarte și fusese așa de ospitalier, i se părea neplăcut și stânjenitor să mai rămână multă vreme cu el. Trebuia să se gândească la cum să se strecoare mai departe, prin cel mai malefic tunel dintre toate cele despre care auzise până acum, de la Suharevskaia până la Turghenievskaia și mai departe.

— Așa că trebuie să mă ierți pentru mica mea înșelăciune, spuse Han după o mică pauză. Sufletul prietenului tău nu s-a ridicat la Creator, nu s-a întrupat și nu a luat altă formă, ci s-a reunit cu sufletele altor nefericiți, în țevi.

Aceste cuvinte îi amintiră lui Artiom că avusese de gând să se întoarcă după cadavrul lui Bourbon pentru a-l aduce în stație. Bourbon spunea că are prieteni aici care ar fi trebuit să-l însoțească pe Artiom înapoi în cazul în care ajungea cu bine la destinație. Asta îi aduse aminte lui Artiom de rucsacul pe care încă nu îl deschisese și în care, în afară de

[1] În mitologia greacă, acesta este unul dintre cele cinci râuri subpământene ale ținutului condus de Hades, zeul Infernului (n.r.).

încărcătoarele pentru automatul lui Bourbon, se mai putea afla ceva util. Dar se temea foarte tare să caute în el, căci îi intraseră în cap tot felul de superstiții, așa că se hotărî ca doar să întredeschisă rucsacul și să arunce o privire, încercând să nu atingă nimic și mai ales să nu scormonească.

— Nu trebuie să-ți fie teamă. Acum lucrurile astea sunt ale tale, zise Han pe neașteptate, de parcă ar fi simțit neliniștea lui Artiom.

— După părerea mea, ceea ce îmi spuneți se cheamă tâlhărie, zise încet Artiom.

— Nu trebuie să te temi de răzbunare, nu se va reîncarna, repetă Han, iar răspunsul lui nu avea legătură cu ceea ce spusese Artiom cu voce tare, ci cu gândurile neclare care-i treceau prin cap. Și eu cred că atunci când ajung în țevile acelea, morții se pierd, devin o parte a întregului, voința lor se dizolvă în voința celorlalți, iar rațiunea se stinge. Personalitatea individului respectiv nu mai există. Dar dacă te temi nu de morți, ci de vii... Atunci n-ai decât să duci rucsacul în mijlocul stației și să-i verși pe jos tot conținutul. Așa, nimeni nu te va acuza de hoție, și vei avea conștiința curată. Dar dacă vrei să știi părerea mea, tu ai încercat să-l salvezi, iar el ți-ar fi recunoscător pentru asta. Consideră că rucsacul ăsta este plata pe care ți-ar fi oferit-o pentru ceea ce ai făcut.

Han vorbea așa de autoritar și de convingător, că Artiom își luă inima în dinți și începu să scotocească în rucsac și să întindă pe pânza de cort, la lumina focului, ceea ce găsea înăuntru. Așa apărură, unul după altul, cele patru încărcătoare pentru automatul lui Bourbon, pe lângă cele două pe care le luase când îi dăduse automatul lui Artiom. Era uimitor că un cărăuș, așa cum îl considera Artiom pe Bourbon, avea nevoie de un arsenal atât de impresionant. Artiom înfășură cu grijă într-o cârpă cinci dintre încărcătoarele găsite și le puse în rucsacul lui, iar pe cel de-al șaselea îl puse în Kalașnikovul scurtat. Arma era în stare bună, unsă cum trebuie și îngrijită. Piedica se mișca lin și scotea la sfârșit un

păcănit sec și înfundat, iar selectorul trecea puțin cam greu de la un regim de foc la altul, lucruri care însemnau că era practic nou. Mânerul ți se potrivea bine în palmă și patul de lemn pentru mâna stângă, aflat sub țeavă, era bine lustruit, caracteristici care făceau ca pistolul-mitralieră, mic în comparație cu ceea ce încercase Artiom până atunci, să îți dea senzația că te puteai baza pe el, ceea ce îți inducea o stare de calm. Imediat se hotărî că, dacă urma să păstreze vreun lucru de-al lui Bourbon, automatul avea să fie acela.

Însă nu găsi încărcătoarele cu gloanțe de calibrul 7.62 pentru vechea lui „râșniță", pe care i le promisese Bourbon. Nu era deloc clar cum avea Bourbon de gând să-i plătească onorariul ce i se cuvenea. Gândindu-se la asta, Artiom ajunse la concluzia că era posibil ca omul să nici nu fi avut de gând să-i dea ceva ci, în schimb, după ce treceau de sectorul periculos, să-l împuște pe la spate, apoi să-l arunce în vreun puț sau să-l lase pradă șobolanilor. Și dacă cineva s-ar fi întrebat unde a dispărut, s-ar fi găsit multe răspunsuri: în metrou se poate întâmpla orice, iar băiatul acceptase de bunăvoie să meargă acolo.

Pe lângă tot felul de cârpe, o hartă a metroului plină de niște semne pe care le-ar fi putut înțelege doar stăpânul ei mort și o sută de grame de iarbă, la fundul rucsacului descoperi două bucăți de carne afumată, împachetată în niște pungi de plastic, și un carnet de notițe. Artiom nu se apucă să citească ce scria în carnețel și fu foarte dezamăgit de restul lucrurilor din rucsac. În adâncul sufletului, spera să găsească acolo ceva misterios, poate chiar prețios – motivul pentru care Bourbon își dorea așa de mult să parcurgă tunelul spre Suharevskaia. Crezuse că Bourbon era vreun soi de curier, vreun contrabandist sau ceva de felul ăsta. Asta, cel puțin, ar fi explicat dorința lui încăpățânată de a trece prin afurisitul ăla de tunel cu orice preț, precum și disponibilitatea de a cheltui destul de mult pentru asta. Dar, după ce scosese din sac și ultima pereche de lenjerie de schimb, iar

pe fund, oricât ar fi luminat Artiom, nu se mai zărea nimic în afara unor firimituri vechi și uscate, provenind de la ceva comestibil, deveni clar că motivul încăpățânării lui fusese altul. Artiom își bătu capul o vreme să afle ce anume căuta Bourbon dincolo de Suharevskaia, dar nu reuși să găsească niciun răspuns plauzibil.

Dar tentativele de a ghici fură repede alungate de gândul că îl lăsase pe bietul om în mijlocul tunelului, la cheremul șobolanilor, deși se pregătea să se întoarcă ca să se ocupe într-un fel sau altul de cadavru. E adevărat, nu prea știa cum ar fi putut să-i dea cărăușului ultimele onoruri și cum trebuia procedat în privința cadavrului. Să-l ardă? Dar pentru asta aveai nevoie de nervi tari, iar fumul sufocant și mirosul de carne și de păr arse ar fi ajuns probabil până în stație și atunci nu ar mai fi avut cum să evite neplăcerile. Iar ca să-l târască până în stație ar fi fost greu și îngrozitor, pentru că una era să tragi de mâini un om, sperând că e viu, alungându-ți gândurile sâcâitoare care-ți spuneau că nu mai respira și că nu i se mai simțea pulsul, și alta e să iei de mână pe cineva despre care știi sigur că e mort și să nu-i mai dai drumul până la ieșirea din tunel... Și după aceea? Așa cum mințise în privința plății, Bourbon putea să fi mințit și în legătură cu prietenii pe care-i avea în stație și care îl așteptau. În acest caz, aducând cadavrul aici, Artiom s-ar fi aflat într-o situație și mai rea.

— Dar pe-aici cum procedați cu oamenii care mor? îl întrebă Artiom pe Han după un lung moment de gândire.

— La ce te referi, prietene? întrebă la rândul lui Han. Te gândești la sufletele morților sau la trupurile lor putrezite?

— Vorbesc despre cadavre, mormăi Artiom, care deja începea să se sature de vorbăria asta despre viața de apoi.

— Sunt două tuneluri care merg de la Prospekt Mira până la Suharevskaia, zise Han.

Artiom își dădu seama că era adevărat, lucru valabil, de altfel, pentru oricare alte două stații. Trenurile mergeau doar

în două direcții și era nevoie de două tuneluri. Şi atunci de ce Bourbon, care ştia despre cel de-al doilea tunel, a preferat să meargă în întâmpinarea destinului?

— Dar se poate merge numai pe unul, continuă Han, pentru că în cel de-al doilea tunel, mai aproape de stația noastră, s-a surpat pământul, iar acum s-a format acolo un fel de râpă adâncă. Dacă stai pe o margine a acestei râpe, nu are importanță pe care parte, nu i se vede capătul şi nicio lanternă, nici măcar cea mai puternică, nu ajunge până la fund. Din cauza asta tot felul de tâmpiți spun că ar fi o prăpastie fără fund. Desigur, nu e adevărat, dar cine ştie ce e de fapt la celălalt capăt. Râpa asta e cimitirul nostru. Acolo ducem cadavrele, cum le numeşti tu.

Lui Artiom începu să i se facă rău când își imagină că va trebui să se întoarcă la locul de unde îl luase Han, să târască înapoi cadavrul lui Bourbon, pe care probabil începuseră deja să-l roadă şobolanii, să-l aducă în stație şi după aceea până la râpa din al doilea tunel. Încerca să se convingă că a arunca cadavrul în râpă era de fapt acelaşi lucru cu a-l lăsa în tunel, pentru că asta nu se putea nicidecum numi îngropare. Dar în clipa când fu aproape convins că soluția cea mai bună era să lase lucrurile aşa, mai ales că trebuia să se grăbească, îi apăru deodată, cu o claritate uimitoare, chipul lui Bourbon spunând: „Am murit." Îl trecură dintr-odată toate sudorile, se ridică în picioare cu greutate, îşi puse pe umăr noul automat şi zise:

— Bine, mă duc. I-am promis. Aveam o înțelegere. Trebuie!

Porni prin stație, cu picioarele înțepenite, prin întunericul ce devenea din ce în ce mai des, spre scărița de fier care cobora de pe peron pe şine, la intrarea în tunel.

Trebuia să aprindă lanterna încă dinainte de a coborî. Coborî scările în goană, făcând metalul să bubuie, dar deodată se opri şi nu mai vru să meargă mai departe. Din față îl lovise un aer greu, cu miros de putreziciune, şi pentru o clipă

mușchii refuzară să se mai supună, oricât s-ar fi străduit să facă pasul următor. Și, când în cele din urmă își depăși frica și repulsia, simți o palmă grea pe umăr. Surprins, scoase un țipăt și se întoarse brusc, simțind o gheară în piept la gândul că nu mai avea timp să-și ia arma de pe umăr...

Dar era Han.

— Nu te teme, îl liniști el pe Artiom. Te-am pus la încercare. Nu trebuie să te duci. Cadavrul tovarășului tău nu mai e acolo.

Fără să înțeleagă, Artiom se holbă la el în tăcere.

— Cât timp ai dormit, am făcut eu ritualul de îngropăciune. Nu mai ai de ce să te duci acolo. Tunelul e gol, adăugă Han, întorcându-i spatele lui Artiom și pornind înapoi spre arcade.

Teribil de ușurat, Artiom se grăbi să-l urmeze. Ajungându-l pe Han după zece pași, îl întrebă tulburat:

— Dar de ce ați făcut asta fără să-mi spuneți nimic? Doar ați zis că nu are importanță dacă va rămâne în tunel sau dacă va fi adus în stație.

— Pentru mine, într-adevăr, nu are nicio importanță, zise Han ridicând din umeri. Dar pentru tine era important. Știu că această călătorie are un anumit scop și că drumul ți-e lung și greu. Nu înțeleg care e misiunea ta, dar povara ei va fi mult prea grea ca s-o duci de unul singur și m-am hotărât să te ajut măcar puțin. În ceea ce privește tăcerea pe care am păstrat-o în legătură cu ce am făcut – explică el în timp ce îl privea zâmbind pe Artiom –, te-am pus la încercare. Ai trecut examenul.

După ce se întoarseră la foc și se așezară pe pânza de cort mototolită, Artiom nu se mai putu abține:

— La ce v-ați referit când ați pomenit de misiunea mea? Am vorbit în somn?

— Nu, prietene, tocmai asta e, că nu ai spus nimic în somn. Dar am avut o vedenie în care mi-a cerut ajutor omul cu care împart jumătate de nume. Am fost prevenit de apariția ta

şi tocmai de aceea ţi-am ieşit în întâmpinare când te târai trăgând după tine trupul prietenului tău.

— De-asta aţi făcut-o? întrebă Artiom privindu-l neîncrezător. Credeam că aţi auzit împuşcăturile.

— Am auzit împuşcăturile, fiindcă aici e un ecou puternic. Dar chiar crezi că ies în tunel de fiecare dată când trage cineva? Mi-aş fi încheiat drumul vieţii mult mai devreme şi mai puţin glorios dacă aş fi procedat aşa. Dar această întâmplare era excepţională şi totul îmi dovedea că era astfel.

— Şi despre ce om este vorba? Cu ce om împărţiţi jumătate de nume?

— Nu pot să spun cine este, nu l-am mai văzut niciodată înainte şi nu am mai vorbit cu el niciodată, dar îl cunoşti. Trebuie să te lămureşti singur. L-am văzut numai o dată, şi deşi nu era aievea, am simţit imediat forţa lui colosală; mi-a ordonat să-l ajut pe tânărul care va apărea din tunelurile de nord şi atunci mi-a apărut în faţa ochilor imaginea ta. Totul a fost numai un vis, dar părea aşa de real, că după ce m-am trezit nu mi-am dat seama de graniţa dintre vis şi realitate. Este un om puternic, are capul complet ras şi e îmbrăcat numai în alb... Îl ştii?

Auzind asta, pe Artiom îl trecu un fior, imaginile începuseră să-i tremure în faţa ochilor şi văzu cu toată limpezimea chipul despre care îi povestise Han. Omul al cărui nume îl conţinea pe cel al salvatorului său... Hunter! Se pare că Artiom avusese şi el o vedenie: când nu se putuse decide să plece în călătorie, în faţa ochilor îi apăruse Hunter, dar nu în impermeabilul lui lung şi negru pe care îl purtase la VDNH în acea zi memorabilă, ci în nişte veşminte fără formă, albe ca zăpada. Bărbatul îi vorbise în vis, cerându-i să plece la drum fără întârziere.

— Da. Îl ştiu pe acest om, spuse Artiom privindu-l pe Han în cu totul altă lumină şi oftând uşurat.

— A fost foarte puternic, rosti Han aproape obosit. Deşi eu, probabil, aş fi putut să-i rezist, dar am simţit că nu

trebuie să mă lupt cu el. A pătruns în visele mele, iar asta nu i-o iert nimănui, dar în cazul lui a fost altfel. El – la fel ca tine – avea nevoie de ajutorul meu și nu mi-a poruncit, nu a cerut să mă supun voinței lui, mai degrabă m-a rugat foarte insistent. Mai întâi mi s-a părut că încearcă să mă subjuge și să mă facă să mă supun împotriva voinței mele, apoi mi-am dat seama că nu era așa. Îi e greu, îi e foarte greu, și a căutat o mână prietenoasă, un umăr pe care să se poată sprijini. I-am întins mâna și mi-am oferit umărul. Am venit în întâmpinarea ta.

Artiom nu putea face față gândurilor care îi clocoteau în cap, ieșind la suprafața conștiinței sale, unul după altul, evaporându-se fără a fi transpuse în cuvinte și apoi lăsându-se din nou la fund. Limba parcă îi împietrise și multă vreme nu putu scoate niciun cuvânt. Oare omul acesta chiar știuse de sosirea lui dinainte? Oare Hunter reușise cumva să-l prevină? Să mai fi fost Hunter viu, sau era numai umbra lui fără trup care i se adresase? Dar atunci trebuia să creadă în delirantele tablouri de coșmar ale vieții de apoi pe care i le zugrăvise Han. Însă ar fi fost mult mai ușor și mai plăcut să se convingă că bărbatul era pur și simplu nebun. Dar cel mai important lucru era că interlocutorul lui știa ceva despre acea sarcină pe care trebuia s-o îndeplinească Artiom – chiar o numise „misiune" și, cu toate că nu știa în ce constă, îi înțelegea greutatea și importanța –, îl compătimea și voia să-i ușureze soarta.

— Unde mergi? întrebă Han privindu-l calm în ochi pe Artiom, de parcă i-ar fi citit gândurile. Spune-mi unde duce drumul tău și o să te ajut să faci următorul pas spre îndeplinirea scopului, dacă îmi stă în puteri. El m-a rugat asta.

— Polis, spuse Artiom oftând. Trebuie să ajung în Polis.

— Și cum ai de gând să ajungi până în Oraș din stația asta uitată de Dumnezeu? întrebă Han. Prietene, trebuie să mergi pe Linia Circulară de la Prospekt Mira până la Kurskaia sau chiar până la Kievskaia.

— Acolo e Hansa și nu cunosc pe nimeni acolo, așa că nu aș reuși să trec. Și oricum, în clipa asta nu mai pot să mă întorc nici la Prospekt Mira, fiindcă mă tem că nu mai rezist să traversez a doua oară tunelul ăsta. Mă gândeam să merg până la Turghenievskaia, pentru că m-am uitat pe o hartă veche și am văzut un pasaj în stația Sretenski Bulvar. De acolo începe un tunel neterminat, prin care pot ajunge până la Trubnaia.

Scoase din buzunar fluturașul cu margini arse, pe spatele căruia era imprimată harta.

— Denumirea[1] nu-mi place deloc, mai ales acum, dar n-am ce face, continuă Artiom. De la Trubnaia este un pasaj spre Țvetnoi Bulvar, l-am văzut pe harta mea, și de acolo, dacă totul o să fie bine, pot ajunge direct în Polis, fără să mai schimb linia.

— Nu, îi răspunse trist Han, dând din cap. Nu vei ajunge la Polis pe ruta asta. Hărțile astea mint. Au fost tipărite înainte de a se întâmpla ce s-a întâmplat. Pomenesc niște linii care nu au fost niciodată terminate, stații care s-au prăbușit, îngropând sub bolțile lor sute de oameni nevinovați, și nu spun nimic despre pericolele groaznice care se ascund pe drum și care fac multe trasee imposibile. Harta ta e proastă și naivă ca un copil de trei ani. Dă-mi-o, zise el întinzând mâna.

Artiom îi puse ascultător harta în mână. Han o făcu imediat cocoloș și o aruncă în foc. Artiom se gândi că gestul fusese gratuit, dar nu se putu hotărî să protesteze, și Han adăugă:

— Și acum arată-mi harta pe care ai găsit-o în rucsacul tovarășului tău de drum.

Scotocind prin lucruri, Artiom o găsi, dar nu se grăbi să i-o dea lui Han, având proaspătă în minte soarta tristă a celeilalte. Nu voia să rămână fără planul liniilor. Când îi observă ezitarea, Han se grăbi să-l liniștească:

[1] Denumirea stației Trubnaia – truba însemnând „țeavă".

— Nu fac nimic cu ea, nu te teme. Şi crede-mă, ceea ce fac nu e gratuit. Poate ţi se pare că unele dintre acţiunile mele nu au sens şi sunt chiar nebuneşti, însă ele au o justificare, doar că tu nu o poţi vedea, pentru că felul în care percepi şi receptezi lumea e limitat. Te afli abia la începutul drumului. Eşti mult prea tânăr pentru a înţelege anumite lucruri.

Fără a găsi puterea să protesteze, Artiom îi dădu lui Han harta găsită în rucsacul lui Bourbon. Era un pătrăţel obişnuit din carton, de dimensiunile unei vederi, şi semăna cu felicitarea îngălbenită de vechime, pe care erau desenate zăpadă şi nişte globuri frumoase şi strălucitoare cu mesajul: „La mulţi ani 2007", pe care reuşise s-o ia de la Vitalik, dându-i în schimb o prăpădită de steluţă galbenă de la un epolet, pe care o găsise în buzunarul tatălui său adoptiv.

— Ce grea e, spuse cam răguşit Han.

Artiom văzu cum palma în care se afla bucăţica de carton se lăsă deodată jos, de parcă ar fi cântărit peste un kilogram. Ceva mai devreme, când o ţinuse în mână, nu observase nimic ieşit din comun. Un carton obişnuit.

— Harta asta e mult mai deşteaptă decât a ta. Aici se află nişte informaţii de o asemenea însemnătate, încât nu-mi vine să cred că i-a aparţinut omului care mergea cu tine. Nu este vorba de aceste însemnări cu care e mâzgălită, deşi chiar şi astea pot spune multe. Nu, ea poartă în sine ceva...

Cuvintele i se întrerupseră brusc.

Artiom îşi ridică privirea şi se uită cu atenţie la el. Fruntea lui Han era străbătută de riduri adânci şi focul aproape stins din privire i se aprinse din nou. Se schimbase aşa de tare la faţă, încât lui Artiom i se făcu frică şi îşi dori din nou să plece cât mai repede din staţia aceea, oriunde, chiar şi înapoi, în tunelul morţii, din care scăpase cu viaţă ca prin urechile acului.

— Dă-mi-o, îi zise Han pe un ton mai degrabă poruncitor decât rugător. O să-ţi dau alta şi nici n-o să-ţi dai seama

de diferență. În plus, îți mai dau orice altceva mai dorești, adăugă el.

— Luați-o, e a dumneavoastră, cedă imediat Artiom, rostind ușurat cuvintele care-i umpleau gura și-i îngreunau limba.

Cuvintele îi stătuseră pe limbă chiar din clipa în care Han spusese „Dă-mi-o", iar când scăpă în fine de ele, lui Artiom îi trecu brusc prin minte că nu erau ale lui, ci păreau dictate de cineva din afară. Dar în clipa aceea Han se îndepărtă repede de foc, iar fața i se ascunse în întuneric. Artiom bănui că omul încerca să-și vină în fire și nu voia ca el să fie martorul acestei lupte interioare.

— Vezi tu, prietene, îi auzi din întuneric cuvintele rostite cu o voce oarecum moale, nehotărâtă în care nu mai rămăsese nimic din acea putere și voință care-l speriaseră pe Artiom mai devreme, asta nu e o hartă, mai bine zis, nu e pur și simplu o hartă. Este un Ghid al metroului. Da, da, fără îndoială, asta e. Cu ajutorul lui, un om capabil poate să parcurgă tot metroul în două zile, pentru că harta asta e... e vie... sau așa ceva... Îți spune unde și cum să treci, te previne de pericole. Adică te conduce pe drumul tău. De aceea se numește Ghid, adăugă Han, apropiindu-se de foc. Asta e numele ei, cu majusculă. Am auzit de hărțile astea. Erau doar câteva în tot metroul, dar e posibil să mai fi rămas doar asta. E o moștenire de la unul dintre cei mai puternici magi ai epocii trecute.

— Este vorba despre cel care stă în cel mai îndepărtat punct al metroului? zise Artiom, hotărât să-și arate cunoștințele sclipitoare, dar se opri imediat, fiindcă fața lui Han se întunecase.

— Să nu mai vorbești niciodată cu atâta ușurință despre lucrurile pe care nu le înțelegi. Nu știi ce se întâmplă în cel mai îndepărtat punct al metroului, nici eu nu știu prea multe despre asta, și să dea Domnul să nu aflăm niciodată! Dar pot să jur că ceea ce se întâmplă acolo se deosebește radical de

ceea ce ți-au povestit prietenii. Și să nu mai repeți născocirile ușuratice despre acest loc, pentru că la un moment dat o să dai socoteală. Și asta nu are nicio legătură cu Ghidul.

— Totuna e, se grăbi să-l asigure Artiom, dornic să nu scape șansa de a îndrepta discuția într-o direcție mai puțin periculoasă. Puteți să păstrați acest ghid. Eu oricum nu știu să-l folosesc. Și apoi, vă sunt așa de recunoscător că m-ați salvat, încât chiar dacă vă dau harta, tot mai rămân dator.

— Asta așa e, răspunse Han, iar expresia încruntată îi pieri și vocea i se înmuie din nou. Multă vreme de-acum încolo nu te vei putea folosi de Ghid. Cred că dacă mi-l dăruiești, o să fim chit. Eu am schema obișnuită a liniilor și, dacă vrei, o să transcriu toate notele de pe Ghid pe ea și ți-o dau în schimb. Și încă ceva, adăugă el, scotocind printre lucruri. Pot să-ți ofer și chestia asta, zise bărbatul scoțând o mică lanternă cu o formă ciudată. Nu are nevoie de baterii, are aici un dispozitiv, un fel de încărcător manual, în locul unde sunt două manete. Trebuie să le strângi cu mâna și vor produce curent, iar becul se va aprinde. E cam chioară, desigur, dar sunt situații când lumina asta slabă ți se va părea mai strălucitoare decât orice bec cu mercur din Polis. M-a salvat în mai multe rânduri și sper că-ți va fi și ție de folos. Ține-o, e a ta. Ia-o, ia-o, oricum schimbul nu e complet echitabil, iar eu sunt cel care îți rămâne dator, nu invers.

În viziunea lui Artiom, schimbul era extrem de avantajos. Cum să-l ajute pe el proprietățile supranaturale ale hărții, dacă era surd la vocea ei? Probabil că ar fi aruncat-o până la urmă, după ce ar fi învârtit-o puțin în mână și ar fi încercat în zadar să distingă toate însemnările de pe ea.

— Așa că uite, traseul pe care l-ai schițat nu te duce nicăieri altundeva decât în beznă, continuă Han discuția întreruptă, ținând cu grijă harta. Uite, ia harta mea veche și urmărește traseul pe ea, adăugă el întinzându-i lui Artiom harta lui minusculă, tipărită pe spatele unui mic calendar de buzunar. Tu ziceai de pasajul dinspre Turghenievskaia

spre Sretenski Bulvar? Nu știi nimic despre reputația proastă a stației ăsteia și despre lungimea tunelului care duce de acolo până în Kitai-Gorod?

— Ei, mi s-a spus că nu poți intra în el de unul singur, că numai cu o caravană poți să treci, și mi-am zis că până la Turghenievskaia o să merg cu o caravană, iar de acolo o să fug de ei prin pasaj – și sper că n-o să alerge după mine, răspunse Artiom, simțind că în minte i se mai strecoară un alt gând, încă neclar, dar neliniștitor. Dar care e problema?

— Acolo nu este niciun pasaj. Arcadele sunt zidite. Nu știai?

Cum de uitase? Desigur, i se vorbise mai demult despre asta, dar parcă îi ieșise din minte. Roșiii se speriaseră de niște drăcovenii din tunelul acela și zidiseră singura ieșire dinspre Turghenievskaia.

— Dar nu e nicio altă ieșire? întrebă el încercând să se justifice.

— Nu, și hărțile nu arată nimic în acest sens. Pasajul spre liniile „în construcție" nu începe la Turghenievskaia. Dar chiar dacă ar fi fost un pasaj și nu ar fi fost închis, nu cred că ai fi avut curaj să te desprinzi de caravană și să intri acolo. Mai ales dacă auzi ultimele zvonuri despre locșorul ăsta în timp ce aștepți să se formeze caravana.

— Dar ce să fac atunci? întrebă posac Artiom, cercetând micul calendar.

— Poți să mergi până la Kitai-Gorod. O, e o stație foarte ciudată, iar obiceiurile lor sunt tare amuzante, dar cel puțin acolo nu poți să dispari fără urmă, încât până și prietenii tăi cei mai apropiați să înceapă să se îndoiască după o vreme că ai existat vreodată. Dar la Turghenievskaia acest lucru este foarte probabil să se întâmple. Privește, de la Kitai-Gorod sunt numai două stații până la Pușkinskaia – explică el arătând cu degetul pe hartă –, apoi urmează pasajul spre Cehovskaia, pe urmă încă un pasaj și ai ajuns în Polis. Iar ăsta va fi un drum mai scurt decât cel propus de tine.

Artiom începu să-și mişte buzele, socotind numărul de stații și pasaje de pe ambele trasee. Oricum ai fi socotit, drumul stabilit de Han era mult mai scurt și mai sigur și nu era deloc clar de ce nu se gândise și el la asta. Așa că nu mai avea de ales.

— Aveți dreptate, răspunse el în sfârșit. Și cum e, se duc des caravane într-acolo?

— Mă tem că nu prea des. Și mai este un detaliu mic, dar supărător: pentru ca cineva să treacă prin halta noastră spre Kitai-Gorod, adică să intre în tunelul de sud, trebuie să vină la noi din nord. Și acum gândește-te dacă e ușor să ajungi aici din nord, îi spuse Han, arătând cu degetul în direcția tunelului blestemat prin care Artiom abia reușise să se strecoare. Practic, ultima caravană spre sud a plecat de ceva vreme și poți trage speranța ca de atunci să se fi format deja una nouă. Du-te și vorbește cu oamenii, întreabă, da' să nu cumva să trăncănești prea mult, că pe aici se învârt câțiva cuțitari în care nu poți să te încrezi. Hai, o să merg cu tine, să nu faci prea multe prostii, adăugă el după o clipă.

Artiom vru să întindă mâna după rucsac, dar Han îl opri cu un gest:

— Nu-ți face griji pentru lucruri. Se tem așa de tare de mine, că niciun ticălos nu va îndrăzni nici măcar să se apropie de culcușul meu. Și cât timp ești aici, te afli sub protecția mea.

Artiom aruncă rucsacul lângă foc, dar luă automatul cu el, nedorind să se despartă de comoara căpătată și se grăbi să pornească în urma lui Han. Acesta, înaintând agale, cu pași mari, de parcă ar fi măsurat peronul, se îndrepta spre focurile care ardeau în cealaltă parte a sălii. Pe drum, în timp ce îi privea uimit pe vagabonzii amărâți care se fereau din fața lor, înfofoliți în niște zdrențe urât mirositoare, își spuse că într-adevăr cei de pe acolo se temeau de Han. Interesant, oare de ce?

Lăsară în urmă primul dintre focuri, dar Han nu încetini pasul. Era un foc mic de tot, abia ardea, iar lângă el stăteau jos, strâns lipite una de alta, două siluete – un bărbat și o femeie. Șopteau niște cuvinte care păreau a fi într-o limbă străină și care se risipeau înainte de a ajunge la urechile lui Artiom. Asta îl făcu așa de curios, că era cât pe-aci să-și întoarcă gâtul, neputându-și desprinde privirea de cuplul acela. În fața era un alt foc mare și strălucitor, iar în jurul lui era adunată o tabără întreagă – bărbați înalți, care-și încălzeau mâinile apropiindu-le de flăcări, care-și schimbau mereu locurile și vorbeau tare. Răsuna un râs puternic, aerul era șfichiuit de niște înjurături grele, iar Artiom se intimidă și-și încetini mersul. Însă Han se apropie liniștit și sigur pe el de cei care stăteau jos, îi salută și se așeză și el în fața focului, iar lui Artiom nu-i mai rămase nimic altceva decât să-i urmeze exemplul și să se alăture.

— ...când se uită mai bine vede că pe mâini are aceeași erupție, iar la subsuoară se umflă ceva tare, care-l doare groaznic. Imaginează-ți ce îngrozitor, fir-ar al dracului. Fiecare om se comportă altfel. Unul se împușcă imediat, altul înnebunește, ba sunt și dintr-aceia care se aruncă asupra altor oameni și-i strâng în brațe ca să nu moară singuri. Alții se duc în tunel, dincolo de Linia Circulară, ca să nu se mai molipsească nimeni. Sunt tot felul de oameni. El, de pildă, când a văzut toate astea, l-a întrebat pe doctorul nostru: „Am vreo șansă să mă fac bine?" Doctorul îi spune direct: „Niciuna." După ce ți-a apărut erupția asta, mai ai doar două săptămâni. Iar când mă uit la Kombat[1], văd că deja își scosese pe furiș Makarovul din toc, pentru cazul în care omul avea să facă pe nebunul, povestea un om micuț și slab, cu barba nerasă, cu niște ochi cenușii și apoși, îmbrăcat într-o pufoaică, și cu un glas tremurând de o emoție neprefăcută.

Deși Artiom nu înțelegea încă prea bine cele auzite și nu se lămurise despre ce era vorba, sentimentul pe care îl

[1] Abreviere de la comandant de batalion.

transmitea relatarea aceea și liniștea care se lăsă încet peste grupul de oamenii care râseseră în hohote până atunci îl făcură pe Artiom să se cutremure și să-l întrebe încetișor pe Han, încercând să nu atragă atenția nimănui și făcând un gest cu capul spre povestitor:

— Despre ce vorbește?

— Ciumă, veni răspunsul grav și scurt al lui Han. A început.

Cuvintele lui emiteau mirosul puturos al cadavrelor în descompunere și fumul unsuros al rugurilor funerare, iar ecoul acestor două vorbe șoptite i se păru lui Artiom la fel de puternic ca dangătul unui clopot care dădea alarma ori ca urletul unei sirene manuale.

La VDNH și în împrejurimi nu fusese nicio epidemie. Șobolanii, care erau purtătorii molimei, fuseseră distruși, și, în plus, în stație erau câțiva medici buni. Despre boala aceasta Artiom știa numai din cărți, iar două dintre acestea chiar îi căzuseră în mână mult prea devreme, lăsând urme profunde în conștiința lui și punând stăpânire multă vreme pe lumea visurilor și coșmarurilor lui de copil. De aceea, când auzi cuvântul „ciumă", simți cum îl trec sudori reci pe spate și cum îl ia o ușoară amețeală, așa că nu-l mai întrebă nimic pe Han, ascultând cu o curiozitate bolnăvicioasă povestirea slăbănogului îmbrăcat cu pufoaică.

— Dar Roșcatul nu era așa, nu era vreun fricos. A tăcut vreo două minute, apoi a zis: „Dați-mi cartușe și o să mă duc. Nu mai pot să stau cu voi." Kombat a oftat de ușurare, chiar l-am auzit. E clar că nu e nicio bucurie să tragi într-ai tăi, chiar dacă sunt bolnavi. Amărâți, băieții i-au dat două încărcătoare, iar el a plecat spre nord-est, dincolo de Aviamotornaia. Nu l-am mai văzut. După aia, Kombat l-a întrebat pe doctorul nostru după câtă vreme apare boala. Doctorul i-a spus că perioada de incubație e de o săptămână. Dacă după o săptămână de la contact nu apare nimic, atunci nu te-ai molipsit. Atunci comandantul de batalion a hotărât să părăsim

stația și să așteptăm acolo o săptămână. În interiorul Liniei Circulare nu aveam ce căuta, căci dacă molima pătrundea acolo, tot metroul avea să moară. Și am stat așa o săptămână întreagă. Aproape că nu ne mai apropiam unul de altul – cine știe care dintre noi era contagios. Și mai era un băiat, îi ziceau toți Stakan[1], pentru că-i plăcea să tragă la măsea. Și toți au început să se îndepărteze de el, și asta pentru că el era prieten cu Roșcatul. Vine Stakan ăsta la cineva, iar omul o ia la goană prin toată stația. Și alții mai ridicau și țeava puștii – chipurile, valea. Când i s-a terminat apa lui Stakan, băieții au împărțit-o cu el, desigur, dar așa – punea fiecare pe jos și pleca, și nu se apropia nimeni de el. După o săptămână a dispărut. Unii spuneau mai târziu că l-o fi luat vreo creatură, dar acolo tunelurile sunt liniștite, curate. Eu cred că pur și simplu a observat erupția sau s-o fi umflat la subsuoară, și de-aia a fugit. Nimeni altcineva nu s-a mai molipsit în detașamentul nostru, am mai așteptat puțin, apoi Kombat i-a verificat chiar el pe toți. Toți sunt sănătoși.

Artiom observă că, în ciuda acestei asigurări, în jurul povestitorului se făcuse cam mult loc, deși în jurul focului era cam aglomerat, și stăteau toți înghesuiți, umăr la umăr.

— Ai mers mult până aici, frățioare? întrebă încet, dar răspicat bărbosul vânjos cu vestă de piele.

— Deja sunt vreo treizeci de zile de când am plecat din Aviamotornaia, răspunse slăbănogul privindu-l neliniștit.

— Pentru că uite, am niște noutăți pentru tine. La Aviamotornaia e ciumă. E ciumă acolo, ai înțeles? Hansa a închis și Taganskaia, și Kurkskaia. Se numește carantină. Eu am cunoștințe acolo, cetățeni ai Hansei. Și la Taganskaia, și la Kurskaia în pasaje sunt aruncătoare de flăcări, și toți cei care se apropie de raza de acțiune sunt arși. Asta se numește dezinfecție. Se vede că la unii perioada de incubație e de o

[1] „Pahar" (lb. rusă).

săptămână, iar la alții e mai mare, din moment ce ați adus acolo molima, conchise el coborându-și glasul răutăcios.

— Băieți, dar ce aveți? Eu sunt sănătos! Uitați-vă și voi!

Omul sări în sus și se apucă să-și dea jos grabnic pufoaica și cămașa de corp groaznic de murdară, temându-se că nu va apuca să-i convingă.

Tensiunea creștea. Alături de omul slăbănog nu mai rămăsese nimeni, toți se înghesuiseră în cealaltă parte a focului. Oamenii vorbeau agitați între ei, iar Artiom auzi deja zăngănitul armelor. Îl privi întrebător pe Han, trăgându-și de pe umăr noul automat și așezându-l în poziție de tragere, cu țeava înainte. Han nu zise nimic, dar îi făcu semn să se oprească. Apoi se ridică repede și se îndepărtă în tăcere de foc, trăgându-l după el și pe Artiom. La vreo zece pași se opri, continuând să se uite la ce se întâmpla.

În lumina focului, mișcările grăbite și agitate ale celui care se dezbrăca păreau un dans nebunesc și primitiv. Vocile din mulțime amuțiseră și totul se petrecea într-o tăcere de rău augur. În cele din urmă, omul reuși să scape și de lenjeria de corp și strigă victorios:

— Uite, vedeți? Sunt curat! Sunt sănătos! Nu am nimic! Sunt sănătos!

Bărbosul cu vestă scoase din foc un lemn aprins la un capăt și se apropie precaut de el, examinându-l cu scârbă. Pielea slăbănogului era închisă la culoare din cauza murdăriei și lucea, unsuroasă, dar bărbosul nu reuși, după toate aparențele, să descopere nicio urmă de eczemă, pentru că, după o examinare extrem de atentă, îi strigă pe un ton poruncitor:

— Ridică mâinile!

Slăbănogul se grăbi să ridice mâinile, lăsându-i pe oamenii care se înghesuiau pe partea cealaltă să-i vadă subsuorile scobite, acoperite din belșug cu fire subțiri de păr. Bărbosul își acoperi demonstrativ nasul cu mâna liberă și veni și mai

aproape, examinându-l cu grijă și căutând umflăturile, dar nu găsi nici de data asta vreun simptom.

— Sunt sănătos! Sunt sănătos! V-ați convins acum? striga omulețul aproape isterizat, cu o voce care i se transformase în țipăt.

Din mulțime se auziră niște șoapte ostile. Dându-și seama de starea de spirit generală și pentru că nu voia să se dea bătut, vânjosul spuse deodată:

— Ei, și ce dacă ești sănătos? Asta nu înseamnă nimic!

— Cum nu înseamnă nimic? întrebă omulețul năucit, rămânând dintr-odată blocat.

— Uite așa. E foarte posibil ca tu să nu te fi îmbolnăvit. Poate că ești imun. Dar ai putea foarte bine să fii purtătorul infecției. Doar ai avut de-a face cu acest Roșcat, nu? N-ați fost în același grup? Ai vorbit cu el? Ați băut apă din același bidon? V-ați dat mâinile? V-ați dat mâinile, frate, nu minți. Așa e, nu? V-ați dat mâinile...

— Ei, și ce dacă ne-am dat mâinile? Doar nu m-am îmbolnăvit... răspunse pierdut omulețul.

Dansul lui ciudat se opri și acum rămase neputincios, aruncând priviri de om hăituit spre mulțime.

— Păi, asta e. Nu-i exclus să fii contagios, frate. Așa că iartă-ne, nu putem să riscăm. Profilaxie, înțelegi, frate? zise bărbosul și își desfăcu nasturii de la vestă, dând la iveală un toc de piele cenușiu.

Printre cei ce stăteau în picioare pe partea cealaltă a focului se auziră exclamații aprobatoare și închizătoarele armelor începură din nou să păcănească, și mai ferm.

— Băieți! Dar eu sunt sănătos! Doar nu m-am îmbolnăvit. Uite, priviți!

Își ridică din nou brațele slabe, dar de data asta toți se încruntaseră plini de dispreț și cu o repulsie evidentă.

Vânjosul scoase pistolul din toc și-l aținti asupra omulețului care părea că tot nu putea pricepe ce se întâmpla cu

el și doar bâiguia că e sănătos, lipindu-și de piept pufoaica mototolită – era răcoare și începea deja să înghețe.

În momentul acela Artiom nu se mai putu abține. După ce trase înapoi închizătorul armei, făcu un pas spre mulțime, fără să-și dea seama cum avea de gând să acționeze. În piept simțea o apăsare chinuitoare și i se pusese un nod în gât, așa că nu ar mai fi putut scoate o vorbă. Dar ceva din omul acesta, din ochii lui goi, disperați, din bâiguiala lui irațională și mecanică îl zgândări pe Artiom și-l îndemnă să facă un pas înainte. Nu era prea clar ce ar fi urmat să facă, dar pe umăr i se lăsă o mână și, Doamne, ce grea mai era de data asta!

— Oprește-te! îi porunci liniștit Han, iar Artiom se opri de parcă i-ar fi aruncat o găleată de apă în cap, simțind cum voința lui fragilă se lovește de granitul voinței lui Han. Nu poți să-l ajuți nicicum. Fie ai să mori, fie ai să atragi furia oamenilor asupra ta. În niciunul dintre cazurile astea nu-ți vei mai putea îndeplini misiunea. N-ar trebui să uiți asta!

Tocmai atunci omulețul se răsuci brusc, strigă ceva și, lipindu-și de trup pufoaica, ajunse dintr-un salt pe șine și o luă la goană spre râpa neagră a tunelului de sud cu o viteză supraomenească, aproape ca un animal sălbatic. Bărbosul vru să pornească după el și să încerce să-l țintească în spate, dar după aceea se răzgândi și dădu din mână a lehamite. Era deja inutil și toți cei de pe peron știau asta. Un singur lucru nu era clar: oare omulețul acesta hăituit știa în ce direcție alerga, sperând oare într-o minune, sau pur și simplu groaza îl făcuse să uite totul? După numai câteva minute, urletul lui, care sfâșiase liniștea apăsătoare a tunelului blestemat, și tropăitul cizmelor sale se opriră oarecum într-o clipă. Nu se stinseseră treptat, ci încetaseră brusc, de parcă cineva ar fi apăsat un buton, și chiar și ecoul se stinse imediat, așa că tăcerea se lăsă din nou. Și era așa de ciudat, așa de neobișnuit pentru auzul și rațiunea omenească, încât imaginația încerca încă să mai umple golul acela, așa că

strigătul lui părea să se mai audă încă în depărtare. Însă era doar o iluzie şi toţi îşi dădeau seama de asta.

— O haită de şacali simte întotdeauna când unul dintre ei e bolnav, prietene, spuse Han, iar Artiom fu cât pe-aci să se tragă mai în spate când văzu cum ochii îi străluceau ca ai unui animal de pradă. Un bolnav este o povară pentru toată haita şi o ameninţare pentru sănătatea ei. Aşa că au să se repeadă cu toţii la bolnav şi au să-l facă bucăţi. Bu-căţi, repetă el, de parcă era încântat de ceea ce spunea.

— Dar ăştia nu sunt şacali, zise Artiom, găsind în cele din urmă curajul să protesteze şi începând deodată să fie convins că avea de-a face cu reîncarnarea lui Ginghis Han. Sunt oameni!

— Şi ce-ai vrea să facă? îi răspunse Han. E o degradare. Aici, la noi, medicina e la nivelul şacalilor. Şi umanitatea e tot la fel. De aceea...

Artiom vru să protesteze, dar îşi spuse că nu ar fi fost deloc corect să intre într-o dispută cu singurul lui protector din această staţie sălbatică. Iar Han, după ce aşteptă un minut protestele, înţelese că probabil Artiom cedase şi schimbă vorba:

— Şi acum, cât timp prietenii noştri sunt aşa de prinşi cu problema bolilor infecţioase şi a modalităţilor de luptă împotriva lor, trebuie să batem fierul cât e cald. Altfel s-ar putea să mai stea câteva săptămâni până se hotărăsc să plece la drum. Iar aşa, cine ştie, poate reuşeşti să te lipeşti şi tu de grup.

Ceilalţi stăteau în picioare lângă foc şi discutau cu însufleţire cele întâmplate. Cineva ţinea cu grijă de ţeavă puşca mortului şi-i arunca în foc sacul. Oamenii erau încordaţi şi furioşi – umbra fantomatică a unui pericol groaznic le întunecase raţiunea şi acum încercau să stabilească ce aveau de făcut mai departe, dar gândurile lor, ca nişte şoareci de laborator dintr-un labirint, se învârteau în loc, alegeau

drumuri care nu duceau nicăieri și alergau fără rost înainte și înapoi, fără a fi în stare să găsească ieșirea.

— Nu mai e mult până când prietenii noștri vor intra în panică. În plus, au început să-și dea seama că au linșat un om nevinovat, iar așa ceva nu stimulează deloc gândirea rațională ulterioară. Acum nu avem de-a face cu un colectiv, ci cu o haită de șacali. Circumstanțele sunt extrem de prielnice, comentă mulțumit Han, privindu-l vesel pe Artiom, cu un zâmbet în colțul gurii.

Artiom nu se simțea în apele lui văzând înfățișarea triumfătoare a lui Han. Încercă să-i zâmbească – la urma urmelor, Han voia să-l ajute –, dar zâmbetul lui fu jalnic și neconvingător.

— Acum, cel mai important e să fii autoritar. Forța contează. Haita respectă forța, nu argumentele logice, adăugă Han, dând din cap spre Artiom. N-ai altceva de făcut decât să stai și să privești și în cel mult o zi o să poți să-ți continui drumul.

Spunând asta, făcu vreo câțiva pași, apoi intră în mulțime.

— Nu trebuie să mai rămânem aici! se auzi vocea lui bubuitoare, iar larma mulțimii amuți imediat.

Oamenii îi ascultau cuvintele curioși și atenți. Han se folosea de puterea lui de convingere, care era aproape hipnotică. Încă de la primele lui cuvinte, Artiom simți cum se răspândește un sentiment acut de pericol, plutind deasupra tuturor, astfel încât nimeni să nu mai aibă curajul să rămână în stație după cele întâmplate.

— Ne-a contaminat aerul! Dacă îl mai respirăm mult, ne vom găsi sfârșitul. Molima s-a răspândit peste tot și dacă nu ne-am contaminat încă, precis asta ne așteaptă dacă o să rămânem. O să murim ca niște șobolani și o să putrezim chiar în mijlocul stației, întinși pe jos. Aici n-o să vină nimeni să ne ajute, n-avem de ce să ne facem speranțe! Putem să ne bazăm numai pe noi. Trebuie să plecăm cât mai repede din stația asta blestemată, care colcăie de microbi. Dacă o să

plecăm acum, cu toții, o să reușim să trecem prin tunel. Dar trebuie să facem asta neîntârziat!

Oamenii începură să aprobe gălăgios. Asemenea lui Artiom, mulți dintre ei nu puteau să se opună forței colosale de convingere care literalmente radia din Han. Imediat după ce-l auzise vorbind, Artiom trecu supus prin toate acele stări și sentimente care-i fuseseră sugerate: sentimentul de amenințare, de groază, de panică, de situație fără ieșire, apoi o speranță slabă care creștea pe măsură ce Han continua să vorbească despre acea rezolvare a situației pe care o propunea el.

— Câți sunteți? întrebă Han, iar câțiva oameni se apucară imediat să-i numere pe cei care se adunaseră să-l asculte.

Fără a-i pune la socoteală pe el și pe Artiom, în jurul focului erau opt oameni.

— Deci nu are rost să mai așteptăm nimic! Suntem deja zece, putem să trecem! declară Han, continuând să vorbească pentru a nu le lăsa timp de gândire. Adunați-vă lucrurile, în cel mult o oră trebuie să plecăm!

— Hai repede, întoarce-te la foc și ia-ți toate lucrurile. Acum e foarte important să nu-i lăsăm să-și vină în fire. Dacă o să întârziem, o să înceapă să se îndoiască că ar avea rost să plece de aici la Cistîe Prudî. Unii dintre ei mergeau de fapt în direcția cealaltă, iar alții trăiesc pur și simplu în stația asta și nu se pregăteau să se ducă nicăieri. Cred că trebuie să vin cu tine până la Kitai-Gorod, altfel mă tem că în tuneluri o să-și piardă hotărârea sau o să uite încotro și de ce au plecat, îi șopti Han lui Artiom, trăgându-l după el.

Artiom aruncă repede în rucsac tot ceea ce-i aparținuse lui Bourbon, fără a mai avea răgazul să se gândească la latura morală a faptelor sale, în timp ce Han își împacheta pânza de cort și stingea focul. Din când în când, mai arunca o privire spre ceea ce se întâmpla în celălalt capăt al sălii. Odată cu trecerea timpului, oamenii care la început se grăbiseră să-și adune lucrurile se mișcau acum din ce în ce

mai lent și mai puțin coordonat. Unul se așezase lângă foc, altul se dusese, nu se știe de ce, spre mijlocul peronului, iar doi stăteau împreună, discutând despre ceva. Începând deja să-și cam dea seama despre ce era vorba, Artiom îl trase pe Han de mânecă.

— Oamenii aceia discută despre ceva, îl preveni el.

— O, da, din păcate comunicarea este o trăsătură inerentă a oamenilor. Și chiar dacă voința le este înfrântă, iar ei, de fapt, sunt hipnotizați, tot vor fi înclinați spre comunicare. Omul este o ființă socială și n-ai ce face în privința asta. Altminteri aș fi luat orice altă manifestare umană drept manifestare a voinței lui Dumnezeu. Sau drept rezultat inevitabil al evoluției, în funcție de cel cu care vorbesc. Totuși, în acest caz, un asemenea mod de a gândi e dăunător, răspunse Han. Trebuie să ne implicăm, tânărul meu prieten, și să le direcționăm gândurile în direcția care ne e utilă, rezumă el și își puse în spinare sacul uriaș de călătorie.

Focul se stinse și un întuneric dens, aproape palpabil, începu să-i apese din toate părțile. Scoțând din buzunar lanterna primită în dar, Artiom apăsă maneta. Înăuntrul mecanismului începu să zumzăie ceva și beculețul prinse viață, iar din el țâșni o lumină inegală, pâlpâitoare.

— Hai, hai, mai strânge mânerul, nu-ți fie milă, îl încurajă Han. Poate să funcționeze și mai bine de atât.

Când se apropiară de ceilalți, aerul stătut din tunel apucase deja să le alunge din minți încrederea în logica vorbelor lui Han. Iar bărbatul vânjos și cu barbă, care ceva mai devreme se arătase preocupat de prevenirea răspândirii infecțiilor, ieși în față și se întoarse cu grijă spre însoțitorul lui Artiom.

— Ascultă, frate, i se adresă el cu glas scăzut.

Cu toate că nici măcar nu se uita la el, Artiom simțea dintr-odată cum se electrizează atmosfera din jurul lui Han. Asta îl făcu să tragă concluzia că felul familiar în care i se adresase îl scosese din minți pe Han. Dintre toți oamenii

pe care Artiom îi cunoscuse până acum, Han era singurul pe care n-ar fi vrut să-l vadă înfuriindu-se. E drept, mai era și Vânătorul, dar el dăduse dovadă de atâta sânge rece și echilibru, că era pur și simplu imposibil să și-l imagineze furios. Probabil că ucidea cu aceeași expresie pe care alții o afișează când curăță ciuperci sau fierb ceai.

— Noi ne-am sfătuit aici și uite care-i treaba... Faci prea multă zarvă. Mie, de exemplu, nu mi-e deloc la îndemână să plec la Kitai-Gorod. Iar tovarășii mei aici de față sunt și ei împotrivă. Nu-i așa, Semionîci? întrebă el întorcându-se pentru a cere sprijin unui om din mulțime.

De acolo se auzi o voce aprobatoare, într-adevăr, dar destul de sfioasă.

— De fapt, noi mergeam către Prospekt, spre Hansa, înainte să înceapă nebunia aia din tuneluri. Așa că o să mai așteptăm o vreme, apoi o să pornim mai departe. Iar aici nu ni se va întâmpla nimic rău. I-am ars lucrurile, cât despre aer, nu ne mai aburi, că doar nu e tuberculoză; dacă ne-am contaminat, atunci ne-am contaminat și gata, nu mai avem ce face. Nu ai cum să duci molima în restul metroului. Și cel mai probabil nu e vorba de nicio molimă, așa că ia mai lasă-ne în pace, frățioare, cu propunerile tale, conchise pe un ton din ce în ce mai degajat bărbosul.

O asemenea opoziție fățișă îl luă prin surprindere pe Artiom. Dar după ce se uită cu coada ochiului la însoțitorul lui, simți că în scurtă vreme bărbosului n-avea să-i fie deloc bine. În ochii lui Han apăru din nou acea flacără drăcească de culoare portocalie, iar dinspre el radia o răutate așa de animalică și o forță atât de mare, încât pe Artiom îl trecură fiorii, i se ridică părul de pe cap și îi veni să-și arate colții și să mârâie.

— Și atunci de ce l-ai omorât, dacă nu e nicio molimă? întrebă Han insinuant, folosind intenționat un ton mai scăzut.

— Păi, pentru profilaxie! răspunse acela, aruncându-i o privire obraznică, în timp ce mușchii îi jucau sub piele.

— Nu, prietene, asta nu e medicină. Asta e o faptă penală. Cu ce drept te-ai comportat așa cu el?

— Tu mie să nu-mi spui „prietene" că eu nu sunt câinele tău, ai înțeles? își arătă colții bărbosul, zburlindu-se. Cu ce drept am făcut-o? Păi, cu dreptul celui mai puternic! Ai auzit de asta? Iar tu nu prea ești așa ceva pe aici... Și noi acum o să-ți venim de hac și ție, și mucosului tău. Pentru profilaxie. Ai înțeles?! mai zise el, făcând o mișcare care-i era deja familiară lui Artiom: își desfăcu vesta și puse mâna pe toc.

De data asta, Han nu mai apucă să-l oprească pe Artiom, iar bărbosul deveni ținta automatului acestuia înainte de a apuca să-și desfacă tocul. Artiom respira cu greutate, își auzea bătăile inimii, sângele în tâmple și prin minte nu-i trecea niciun gând rațional. Știa un singur lucru: dacă bărbosul mai spunea ceva sau dacă mâna lui își continua drumul spre tocul pistolului, avea să apese imediat pe trăgaci. Pentru că nu voia să sfârșească precum acel biet om. Nu va lăsa haita să-l sfâșie. Bărbosul împietri pe loc și nu făcu nicio mișcare, aruncând doar scântei din ochii negri.

Dar atunci se întâmplă ceva de neînțeles. Han, care până atunci stătuse de-o parte, fără să se implice, făcu deodată un pas mare înainte, ajunse pentru prima dată față în față cu cel care-l jignise și, privindu-l în ochi, spuse încet:

— Încetează. O să faci cum vreau eu. Sau o să mori.

Amenințarea din privirea bărbosului se stinse, iar brațele i se lăsară neputincioase de-a lungul trupului într-un fel atât de nefiresc, încât Artiom nu avu nicio îndoială că, dacă omul fusese influențat de ceva, nu era în niciun caz vorba de automatul lui, ci de cuvintele lui Han.

— Să nu pui niciodată problema celui mai puternic. Ești mult prea slab pentru asta, spuse Han și se întoarse spre Artiom, care constată cu uimire că tovarășul lui nu făcuse nicio tentativă de a-l dezarma pe dușman.

Omul rămăsese nemișcat, privind pierdut dintr-o parte într-alta. Mulțimea tăcu și toți așteptară să vadă ce va spune

Han mai departe. Reuşise să preia din nou controlul asupra situaţiei.

— O să considerăm că discuţiile s-au încheiat şi că am ajuns la consens. Plecăm peste cincisprezce minute.

Apoi adăugă, întorcându-se către Artiom:

— Zici că ăştia sunt oameni? Nu, prietene, sunt animale. Sunt o haită de şacali. S-au adunat să ne sfâşie. Şi ne-ar fi sfâşiat. Dar au uitat un singur lucru: ei sunt şacali, dar eu sunt lup. Există staţii unde sunt cunoscut numai sub numele ăsta, încheie el, întorcându-se spre beznă.

Artiom stătea în picioare tăcut, uimit de cele văzute şi începând în cele din urmă să înţeleagă de cine îi amintea câteodată Han.

— Dar şi tu eşti un lup tânăr, adăugă Han după un minut, fără să se întoarcă spre el, iar Artiom simţi pe neaşteptate o notă caldă în tonul lui.

CAPITOLUL 7

Tunelul era, într-adevăr, total pustiu şi foarte curat. Pe jos era uscat, un vânticel plăcut îţi bătea în faţă, nu se vedea niciun şobolan şi nicio ramificaţie dubioasă sau puţuri căscate ca nişte hăuri negre. În acest tunel, ai fi putut trăi cam în aceleaşi condiţii ca în orice staţie. Mai mult, această linişte şi curăţenie total nefireşti nu numai că nu te puneau pe gânduri, dar îţi şi risipeau toate posibilele temeri cu care ai fi intrat în el. Legendele despre oamenii care dispăruseră aici păreau deja nişte invenţii stupide, iar Artiom începu să se îndoiască de faptul că scena aceea oribilă cu nefericitul care fusese luat drept ciumat avusese loc în realitate şi că era vorba despre un vis avut în timp ce moţăia pe pânza de cort din faţa focului lui Han.

Cei doi se aşezaseră la coada şirului, fiindcă Han se temea că oamenii o să rămână în urmă unul câte unul, desprinzându-se de grup, ceea ce, după spusele lui, ar fi însemnat că nimeni nu mai putea ajunge până la Kitai-Gorod. Han înainta cu paşi egali alături de Artiom, cu un aer liniştit, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat, iar ridurile adânci care-i brăzdaseră faţa în timpul confruntării de la Suharevskaia se neteziseră acum. Furtuna se potolise şi în faţa lui Artiom se afla din nou acel Han înţelept şi liniştit, nu lupul periculos şi experimentat. Dar Artiom ştia foarte bine că n-avea nevoie decât de un minut pentru a se transforma din nou. Totuşi, dându-şi seama că nu va avea prea curând o altă ocazie de a ridica vălul care acoperea anumite secrete ale metroului, dacă o astfel de şansă avea să mai apară vreodată, pur şi

simplu nu se putu abţine să întrebe, străduindu-se să folosească un ton cât mai naiv:

— Ştiţi cumva care e treaba cu tunelul acesta?

— Asta nu ştie nimeni, deci nici eu, răspunse Han fără chef. Da, sunt lucruri despre care nici eu nu ştiu absolut nimic. Singurul lucru pe care pot să ţi-l spun este că-i cufundat în beznă. În sinea mea, numesc locul acesta o gaură neagră. Tu probabil că nu ai văzut niciodată stelele. Ce zici, că le-ai văzut odată? Şi ştii ceva despre cosmos? Ei bine, o stea care moare se poate transforma intr-o asemenea gaură dacă după ce se stinge, sub acţiunea propriei forţe gravitaţionale extrem de puternice, începe să se distrugă singură, absorbind substanţa de la suprafaţă spre interior, spre centrul său, devenind astfel din ce în ce mai mică, dar din ce în ce mai compactă şi mai grea. Şi cu cât devine mai compactă, cu atât îi creşte forţa de atracţie. Procesul acesta este ireversibil şi seamănă cu o avalanşă: cu cât îi creşte mai mult gravitaţia, cu atât mai multe substanţe vor fi atrase din ce în ce mai rapid spre inima acestui monstru. La un anumit stadiu, puterea creşte atât de mult încât îşi poate absorbi toţi vecinii, toată materia care se află în aria sa de influenţă, iar la final va înghiţi până şi undele luminoase. Forţa uriaşă îi permite să înghită razele altor sori, iar spaţiul din jur va rămâne mort şi negru şi nimic din ceea ce a ajuns în sfera sa de influenţă nu mai are puterea să se smulgă de acolo. Este un fel de stea a întunericului, un soare negru care răspândeşte în jur numai frig şi întuneric, zise Han, apoi rămase tăcut, ascultând ce vorbeau oamenii care mergeau înainte.

— Dar ce legătură au toate astea cu tunelul? întrebă Artiom care, după o tăcere de cincisprezece minute, simţi că nu se mai putea abţine.

— Tu ştii că am darul clarviziunii. Uneori reuşesc să privesc în viitor, ori în trecut sau să mă deplasez mental în alte locuri. Se întâmplă ca uneori ceva să fie neclar şi să nu-l pot vedea, aşa că deocamdată nu ştiu cum se va încheia călătoria

ta, iar viitorul tău e o enigmă pentru mine. Asta e o senzaţie total diferită – de parcă te-ai uita într-o apă tulbure şi n-ai reuşi să distingi nimic. Dar când încerc să desluşesc ceea ce se întâmplă aici sau să aflu care este natura acestui loc, în faţă am doar beznă, iar raza gândului meu nu se mai întoarce din întunericul absolut al acestui tunel. De aceea îi spun în sinea mea gaură neagră. Uite, asta e tot ce pot să-ţi povestesc despre el, spuse Han, vrând să-şi încheie explicaţia, dar după vreo două clipe mai mormăi ceva abia inteligibil. Şi din cauza lui sunt eu aici.

— Deci nici dumneavoastră nu ştiţi de ce uneori e absolut neprimejdios, iar alteori îi înghite pe călători. Şi de ce doar pe călătorii singuratici?

— Ştiu despre asta tot atâtea câte ştii şi tu, deşi e deja al treilea an de când încerc să-i descifrez misterele. Dar până acum degeaba.

Ecoul le purta până departe sunetul paşilor. Aerul de aici era cumva transparent, respirai uimitor de uşor, întunericul nu părea înspăimântător şi nici măcar poveştile lui Han nu-l speriau şi nu-l făceau să se simtă neliniştit, astfel încât Artiom crezu că Han era aşa de posac nu din cauza tainelor şi a pericolelor din acest tunel, ci din cauza faptului că sfaturile şi căutările lui nu îl aduseseră nicăieri. Iar frământările acestea i se părură lui Artiom studiate şi chiar ridicole. Iată de pildă pasajul acesta: nu prezenta niciun pericol, era drept şi pustiu... În cap începuse chiar să audă o melodie vioaie pe care, după cum se vedea treaba, începu apoi s-o cânte cu voce tare fără să-şi dea seama, pentru că Han îi aruncă deodată o privire ironică şi întrebă:

— Ei, ce-i, eşti vesel? E bine aici, nu-i aşa? E atâta linişte şi aşa de curat, nu?

— Îhî! aprobă vesel Artiom.

Artiom începu să-şi simtă sufletul uşor şi liber pentru că Han îi înţelese starea de spirit, ba chiar fusese influenţat, la rândul lui... Fiindcă, iată, acum mergea zâmbind; nu se

mai încrunta sub povara gândurilor și credea și el că tunelul nu era decât...

— Ia închide puțin ochii – o să te iau de mână ca să nu te împiedici... Vezi ceva? întrebă Han plin de interes, strângându-l ușor de încheietură.

— Nu, nu văd nimic, doar zăresc printre pleoape puțină lumină de la lanterne, zise Artiom pe un ton cam dezamăgit, mijindu-și ascultător ochii, însă deodată scoase un strigăt înăbușit de uimire.

— Uite, s-a prins! remarcă mulțumit Han. E frumos, da?

— E cutremurător... Este ca atunci... Nu există tavan și totul e de un albastru așa de intens... Doamne Dumnezeule, ce frumusețe... Și ce ușor poți respira!

— Prietene, acesta este cerul. E curios, nu? Aici, dacă sunt relaxați și au starea de spirit potrivită, și dacă își închid și-și deschid ochii, mulți oameni îl văd. Desigur, e ciudat, ce să mai vorbim. Li se întâmplă chiar și celor care nu au fost niciodată la suprafață. Și ai senzația că ai ajuns dintr-odată sus. Înainte să se fi întâmplat.

— Dar dumneavoastră? Dumneavoastră vedeți asta? întrebă încântat Artiom, care nu voia să deschidă ochii.

— Nu, eu nu văd nimic aici, zise Han întunecându-se. Aproape toți văd, numai eu nu. Nu zăresc decât un întuneric dens și strălucitor, dacă înțelegi ce vreau să spun – împrejurul tunelului, sus, jos, de o parte și de alta – și numai un firișor de lumină se strecoară de-a lungul tunelului, iar pe acesta îl urmăm când mergem prin labirint. Poate că sunt orb. Dar poate că orbi sunt, de fapt, toți ceilalți și numai eu văd o parte a esenței lui, iar restul se mulțumesc doar cu visurile produse de el. Bine, deschide ochii, nu sunt ghidul tău și n-am de gând să te duc de mână până la Kitai-Gorod, adăugă el dând drumul mâinii lui Artiom.

Artiom încercă să meargă în continuare așa, cu ochii mijiți, dar se împiedică și era cât pe-aci să se trezească pe

jos, cu toată povara lui. După aceea își deschise fără chef ochii și merse multă vreme în tăcere, zâmbind tâmp.

— Ce a fost asta? întrebă el în cele din urmă.

— Fantezii. Visuri. O stare de spirit. Toate la un loc, răspunse Han. Dar este ceva care se schimbă cu mare ușurință. Nu e starea ta de spirit și nici visurile tale. Acum suntem mulți și deocamdată nu se întâmplă nimic, dar starea aceasta de spirit se poate schimba complet și ai s-o simți pe pielea ta. Ia uite, intrăm în Turghenievskaia. Ce repede am ajuns! Dar în niciun caz nu trebuie să ne oprim în stația asta, nici măcar pentru popas. Oamenii probabil o să vrea asta, dar nu toți simt tunelul, iar cei mai mulți nu au parte nici măcar de ceea ce percepi tu. Trebuie să mergem mai departe, deși acum va fi din ce în ce mai greu.

Între timp, intraseră în stație. Marmura de culoare deschisă cu care erau acoperiți pereții aproape că nu se deosebea de cea de la Prospekt Mira și Suharevskaia, dar acolo pereții și tavanul erau așa de afumați și de murdari, că nici nu se mai putea distinge piatra. Aici marmura se vedea în toată frumusețea ei și n-aveau cum să nu o admire. Oamenii plecaseră de atâta vreme, că nu se mai păstrase nicio urmă a șederii lor, dar stația se afla într-o stare uimitor de bună, de parcă nu ar fi fost niciodată inundată și nici nu ar fi luat foc. Iar dacă nu ar fi fost întunericul infernal și acel strat de praf de pe podea, bănci și pereți, ai fi putut crede că dintr-o clipă într-alta urma să apară un șuvoi de pasageri sau că, după semnalul sonor adresat celor care așteptau, în stație va intra un tren. În toți acești ani, aproape că nu se schimbase nimic, iar tatăl adoptiv al lui Artiom îi povestise despre stația asta cu nedumerire și venerație.

În Turghenievskaia nu erau coloane. Arcadele scunde fuseseră sculptate în marmura groasă de pe perete, la intervale mari. Lanternele lor erau mult prea slabe pentru a străpunge negura încăperii și a lumina peretele opus, ceea ce lăsa impresia că dincolo de aceste arcade nu era absolut

nimic în afara întunericului negru, de parcă te-ai fi aflat chiar pe marginea Universului, lângă un hău dincolo de care creația nu mai exista.

Au trecut de stație destul de repede și, în ciuda temerilor lui Han, nimeni nu-și manifestase dorința de a face un popas. Oamenii păreau neliniștiți și tulburați și vorbeau mai mult despre cum ar fi putut să iasă mai repede de acolo.

— Simți cum se schimbă starea de spirit? remarcă încet Han după ce-și ridică un deget, de parcă ar fi încercat să stabilească direcția vântului. Într-adevăr, trebuie să mergem mai repede, ei simt asta pe pielea lor la fel cum o simt și eu, cu tot misticismul meu. Dar e ceva care ne împiedică să ne continuăm drumul. Așteaptă aici puțin.

Scoase cu grijă din buzunarul interior harta căreia îi spunea Ghid și, după ce le porunci celorlalți să nu se miște din loc, își închise, nu se știe de ce, lanterna și apoi făcu vreo câțiva pași mari și ușori, dispărând în întuneric.

După ce Han se îndepărtă, cineva se desprinse din grupul de oameni care se opriseră mai înainte și, apropiindu-se de Artiom încet și cu mare greutate, de parcă ar fi făcut-o împotriva voinței lui, i se adresă cu atâta sfială, că la început Artiom nici nu-l recunoscu în persoana lui pe obraznicul bărbos care îi amenințase la Suharevskaia:

— Ascultă, băiete, nu e bine că stăm aici. Spune-i că ne e frică. Desigur, suntem mulți, dar orice se poate întâmpla. E blestemat tunelul ăsta, și stația asta e blestemată. Spune-i că trebuie să vină. Auzi? Spune-i... Te rog, mai adăugă el întorcându-și privirea și se grăbi să se alăture din nou grupului.

Acest ultim „te rog" îi dădu fiori lui Artiom, surprinzându-l în mod neplăcut. După ce mai înaintă câțiva pași, pentru a fi mai aproape de grup și a-i auzi ce vorbesc, el își dădu brusc seama că din buna dispoziție de mai înainte nu mai rămăsese nimic, iar în capul lui, acolo unde până de curând mica orchestră cântase marșuri înviorătoare, era acum enervant de pustiu și de liniște și se auzeau ecourile vântului

care adia trist prin tunelurile din față. Artiom amuți. Toată ființa lui rămase blocată, așteptând cu încordare ceva, presimțind niște schimbări ireversibile. Și avea dreptate: peste o fracțiune de secundă, o umbră parcă nevăzută veni iute spre el și, nu se știe de ce, se făcu frig și foarte neplăcut; dispăruse complet senzația de calm și încredere pe care o simțise încontinuu de când intraseră în tunel și i se păruse că vede cerul. Atunci Artiom își aduse aminte ceea ce îi spusese Han: că această stare de spirit și această bucurie nu erau ale lui, iar schimbarea situației nu depindea de el. Începu să cerceteze nervos împrejurimile cu raza lanternei – avea senzația apăsătoare a prezenței cuiva. Marmura albă și prăfuită avea luciri mate, iar vălul negru și dens de dincolo de arcade putea fi spulberat de razele lanternei, ceea ce accentua iluzia că lumea se termina în spatele lor. Incapabil să se mai controleze, Artiom era cât pe-aci să o ia la fugă spre ceilalți.

— Vino la noi, vino, băiete, îi spuse cineva căruia nu-i vedea fața – încercau și ei să facă economie la baterii. Nu te teme. Doar suntem cu toții oameni. Când se întâmplă asemenea lucruri, oamenii trebuie să fie uniți. Deci și tu simți?

Artiom fu bucuros să recunoască faptul că era ceva în aer și că simțea și el. Frica îl făcuse neobișnuit de volubil, așa că începu să discute cu ei despre trăirile lui, dar gândurile i se întorceau mereu la Han, care dispăruse fără urmă de mai bine de zece minute. Doar știa foarte bine că în asemenea tuneluri nu puteai sta singur, ba chiar i-o spusese și lui Artiom: singura soluție e să te duci acolo împreună cu alții. Și atunci cum de s-a îndepărtat de ei, cum a îndrăznit să încalce legea nescrisă a acestui loc? Era posibil să fi uitat pur și simplu? Sau poate că se baza pe simțurile lui de lup? Artiom nu credea prima variantă, căci Han îi spusese că studiase și observase timp de trei ani acest loc ciudat. În plus, era suficient să auzi o singură dată această regulă ca să te apuce teama și să te treacă toate sudorile la gândul de a intra singur în tunel.

Dar nici nu apucă să se gândească bine la ceea ce i se putea întâmpla protectorului său, că acesta își și făcu pe tăcute apariția alături de el, iar oamenii se animară din nou.

— Nu vor să mai stea aici. Le e frică. Hai să trecem cât mai repede de locul ăsta, îl rugă Artiom. Și eu simt ceva aici.

— Încă nu le e frică, îl asigură Han privind neliniștit în spate.

Lui Artiom i se păru că vocea lui, mereu fermă și ușor răgușită, de data asta tremura.

— Și nici tu nu cunoști încă frica, așa că nu merită să-ți bați gura de pomană cu asemenea cuvinte. Mie mi-e frică. Și ține minte, eu nu arunc prea ușor cuvintele. Mi-e frică pentru că m-am cufundat în întunericul de dincolo de stație. Dacă Ghidul nu m-ar fi oprit să fac pasul următor, aș fi pierit, fără doar și poate. Nu mai putem să înaintăm. Acolo se ascunde ceva, sunt convins. Dar e întuneric și privirea mea nu răzbate prea departe, așa că nu știu ce ne așteaptă. Uite! adăugă el, ridicându-i harta în dreptul ochilor cu o mișcare rapidă. Vezi? Hai, luminează aici! Uită-te la pasajul de aici, spre Kitai-Gorod! Uită-te! Chiar nu vezi nimic?

Artiom privi cu atenție și cu atâta nerăbdare mica secțiune a schemei, încât începură să-l doară ochii. Nu putea distinge nimic deosebit, dar nu găsi curajul să recunoască asta în fața de Han.

— Ești orb! Chiar nu vezi nimic? E negru peste tot! Este moartea! șopti Han și îi smulse furios harta.

Artiom se uită la el cu teamă. I se păru din nou că e nebun. Își aduse aminte de povestea auzită de la Jenka despre cel care cutezase să intre singur în tunel, despre cum supraviețuise totuși, dar înnebunise de spaimă. Oare nu se putea întâmpla același lucru și cu Han?

— Dar nici nu putem să ne întoarcem! șopti Han. Am reușit să trecem pe aici când domnea o atmosferă favorabilă. Dar acum acolo e numai întuneric și vine furtuna. Singurul lucru pe care putem să-l facem e s-o luăm înapoi, dar nu

prin tunelul acesta, ci prin cel paralel. Poate că mai este încă liber. Hei! strigă el adresându-li-se celorlalţi. Aveţi dreptate! Trebuie să plecăm mai departe. Dar nu mai putem merge pe acest drum. Acolo, în faţă, e moartea.

— Şi atunci cum o să înaintăm? protestă nedumerit unul dintre ei.

— O să trecem prin staţie şi o să mergem prin tunelul paralel. Uite ce trebuie să facem. Şi să facem asta cât se poate de repede.

— Ei, nu! zise enervat unul din grup, ridicându-se pe neaşteptate. Doar toată lumea ştie că nu trebuie să mergi înapoi pe tunelul care o ia în direcţie opusă dacă cel pe care te afli e liber, fiindcă e semn rău şi înseamnă moarte. N-o s-o luăm pe cel din stânga!

În sprijinul lui se mai ridicară şi alte câteva voci. Grupul bătea pasul pe loc.

— Despre ce vorbeşte ăsta? întrebă uimit Artiom, adresându-i-se lui Han.

— Se vede că e vorba de folclor şi superstiţii de prin partea locului, răspunse Han încruntându-se nemulţumit. Drace! N-avem timp să le schimbăm părerile şi nici nu mai am putere pentru asta... Ascultaţi! li se adresă el. Eu mă duc prin tunelul paralel. Cine are încredere în mine, mă poate urma. De la ceilalţi îmi iau rămas-bun. Pentru totdeauna. Am plecat! îi spuse el lui Artiom şi, după ce-şi aruncă mai întâi rucsacul care-i atârna greu în braţe, se urcă pe marginea peronului.

Artiom înţepeni nehotărât. Pe de o parte, Han cunoştea tunelurile şi ştia despre ele şi despre metrou, în general, lucruri care se situau mult deasupra cunoştinţelor omeneşti obişnuite, şi pe asta se părea că se putea baza. Pe de altă parte, legea invariabilă a tunelurilor blestemate nu era oare tocmai aceea că nu le puteai parcurge decât în grupuri cât mai mari?

— Ei, ce mai stai? E greu? Dă-mi mâna! îi zise Han căutându-i privirea, în timp ce stătea în genunchi cu mâna întinsă spre Artiom.

Artiom nu voia să-i întâlnească tocmai acum privirea, de teamă să nu descopere acolo scânteile pe care le mai observase licărind din când în când și care-l speriaseră și-l îndepărtaseră de fiecare dată. Era oare Han întreg la cap? Oare chiar înțelegea spre ce se îndrepta ignorând nu doar avertismentele oamenilor din grup, ci și pe cele deduse din însăși natura acelor tuneluri? Oare cunoștea și înțelegea îndeajuns această natură? Fragmentul de pe schema liniilor din mâna lui Han, adică din Ghid, nu era negru. Artiom era gata să jure că era de un portocaliu-deschis, ca și restul liniei. Dar aici era întrebarea: „Cine era în realitate orb?"

— Ei, hai! Ce te tot codești? Nu pricepi că orice întârziere ne poate ucide? Dă mâna! La dracu', dă-mi odată mâna!

Han începuse deja să strige, dar Artiom se îndepărta încet de peron, cu pași mici și cu privirea în pământ. Voia să fie cât mai departe de Han și cât mai aproape de grupul celor care nu erau de acord cu el.

— Hai, băiete, vino cu noi, n-ai ce să cauți cu ticălosul ăsta, o să fii mai în siguranță cu noi! se auzea dintr-acolo.

— Prostule! O să pieri odată cu ei! Dacă nu-ți pasă de viața ta, gândește-te măcar la misiunea pe care o ai! îi aruncă Han sfidător.

În cele din urmă, Artiom îndrăzni să ridice ochii și să-și fixeze privirea în pupilele mari ale lui Han, dar nu zări acolo nici urmă din jarul stins al nebuniei, ci numai disperare și oboseală, o oboseală de moarte și o mare disperare.

Se opri din nou, ezitând, dar chiar atunci i se așeză pe umăr mâna cuiva care îl trase încet după el:

— Hai să mergem! Lasă-l să crape de unul singur, nu vrea decât să te tragă după el în mormânt! auzi Artiom, dar sensul cuvintelor ajungea cu greu până la el și le distingea

cu mare dificultate, așa că după ce se mai împotrivi o clipă, cedă și se lăsă atras de ceilalți.

Grupul o luă din loc încet – sau așa i se păru lui –, pornind înainte prin hăul negru al tunelului de sud. Mergeau ciudat de încet, de parcă s-ar fi mișcat prin apă, luptându-se cu rezistența unui mediu dens.

Dar atunci Han, desprinzându-se de pământ cu o neașteptată ușurință, sări imediat pe șine și îi ajunse din urmă. Apoi reuși să-l doboare dintr-o singură lovitură pe omul care-l ținea pe Artiom și-l trase pe Artiom după el, luând-o la goană înapoi. Artiom avu impresia că toate cele întâmplate se desfășuraseră cu încetinitorul. Cuprins de o uimire mută, privise peste umăr cum sărea Han, având impresia că saltul acestuia durase câteva secunde bune. Cu aceeași nedumerire tâmpă urmărise cum se prăvălea la pământ bărbatul mustăcios îmbrăcat într-o scurtă din pânză de cort care-l luase de umăr trăgându-l spre grup. Dar, din momentul în care Han îl trăsese după el, timpul începuse din nou să curgă mai repede, iar reacția pe care o avură ceilalți când se întoarseră, surprinși de zgomotul loviturii, i se păru aproape fulgerătoare. Deja se îndreptau spre Han, cu țevile puștilor ridicate, iar Han se întorcea ușor, ținându-l cu o mână pe Artiom, încă aflat într-o stare de prostrație, lipindu-l de trupul său și protejându-l, în timp ce în mâna întinsă înainte i se legăna încet automatul nou-nouț al lui Artiom.

— Plecați, spuse Han răgușit. Nu văd ce rost are să vă omor, oricum o să muriți în mai puțin de o oră. Lăsați-ne. Plecați, încercă el să-i convingă, îndepărtându-se pas cu pas de ei și ducându-se spre centrul stației, până ce siluetele oamenilor încă nehotărâți deveniră tulburi și începură să se contopească cu întunericul.

După ce se sfătuiră, oamenii din grup se hotărâră în cele din urmă să se retragă, apoi îi auzi cum se agitau, ajutându-l probabil pe mustăciosul doborât de către Han să se ridice.

Pe urmă, întregul grup se îndreptă spre intrarea în tunelul de sud. Abia atunci lăsă Han automatul și-i porunci tăios lui Artiom să urce pe peron.

— Încă puțin și-o să mă satur să te tot salvez, tânărul meu prieten, spuse el printre dinți, fără să încerce să-și ascundă iritarea.

Trăgându-și rucsacul după el, Artiom se cățără ascultător pe peron. Han îl urmă și, după ce-și luă lucrurile aflate puțin mai încolo, pătrunse în stația întunecată, trăgându-l după el și pe Artiom.

Sala de la Turghenievskaia era destul de scurtă. În stânga era o fundătură terminată cu un perete de marmură, iar în partea cealaltă se întindea, atât cât puteai vedea la lumina lanternelor, un perete din tablă ondulată care acoperea o gaură din perete. Ușor îngălbenită de vreme, marmura acoperea întreaga stație, cu excepția celor trei arcade mari ce duceau la scările spre pasajul către fosta stație Cistîe Prudî (numită mai apoi de către roșii Kirovskaia). Acestea erau zidite până sus cu blocuri cenușii din beton, destul de grosolane. Stația era absolut goală, pe jos nu se afla niciun obiect, nu se vedeau urmele niciunui om și nici ale altei ființe vii precum șobolanii ori gândacii. Uitându-se în toate părțile, Artiom își aminti discuția cu Bourbon, care râsese de frica lui de șobolani și-i spusese că nu de rozătoare trebuia să se teamă, ci de lipsa lor, căci acolo unde nu erau șobolani era ceva în neregulă.

Luându-l pe după umeri, Han traversă sala cu pași iuți și Artiom observă că mâna îi tremura de parcă ar fi fost cuprins de frisoane, deși îi era acoperită de jachetă. Când își puseră lucrurile pe marginea peronului, pregătindu-se să sară pe șine, îi lovi deodată din spate o rază de lumină, iar Artiom avu încă o dată ocazia să se minuneze de viteza de reacție la pericol a însoțitorului său. Într-o clipă, Han se culcă la pământ, îndreptându-și automatul spre sursa de lumină. Lanterna nu era foarte puternică, dar lumina ei le bătea

direct în ochi şi nu reuşeau să-şi dea seama cine pornise în urmărirea lor. Reacţionând cu o oarecare întârziere, Artiom se prăbuşi la rândul lui la pământ. Târându-se spre rucsacuri, dădu să scoată dintr-unul vechea lui armă, atât de dispreţuită de Bourbon. Chiar dacă era greoaie şi incomodă, făcea totuşi nişte găuri ireproşabile de calibrul 7.62, iar creatura care căpăta asemenea găuri nu prea mai reuşea s-o scoată cu bine la capăt, îşi spuse Artiom.

— Ce cauţi aici? se auzi vocea bubuitoare a lui Han, iar Artiom mai apucă să se gândească la faptul că, dacă cel care-i urmărea ar fi vrut să-i omoare, probabil ar fi făcut-o deja.

Artiom îşi dădea seama cum trebuie să fi arătat de la distanţă în ochii celui care-l privea în lumina lanternei şi prin cătarea armei: un om chircindu-se neajutorat la pământ, mişcându-se fără rost, ca un melc sub cizma ridicată deasupra lui. Dacă ar fi vrut să-l omoare, ar fi zăcut deja într-o baltă de sânge, fără să fi apucat să-şi scoată automatul.

— Nu trageţi! se auzi o voce. Nu trebuie să trageţi.

— Stinge lumina! îi ceru Han, folosindu-se de ezitarea celuilalt pentru a se adăposti în spatele unei coloane şi a-şi scoate propria lanternă.

Artiom reuşi în sfârşit să-şi aşeze automatul în poziţie de tragere, apucându-l cu toată forţa, apoi se rostogoli pe o parte, ieşind din bătaia armei celuilalt. Apoi, încercând să facă cât mai puţin zgomot, se ascunse după una dintre arcadele următoare, gata să sară într-o parte, pentru a-i ieşi în faţă musafirului nepoftit şi pentru a-l face praf dacă acela ar fi deschis focul.

Dar se pare că musafirul se supuse, pentru că apoi urmă o nouă poruncă a lui Han, de data asta pe un ton mai puţin încordat:

— Bine! Acum pune arma la pământ, repede!

Apoi se auzi fierul lovindu-se de podeaua de granit şi Artiom, cu ţeava armei înainte, se răsuci într-o parte şi ajunse în sală. Calculul lui se dovedise corect – la cincisprezece

paşi de el, luminat de raza de lumină ce ieşea din arcadă (Han luase iniţiativa, îşi spuse), stătea în picioare, cu mâinile ridicate, chiar bărbosul cu care se înfruntaseră încă de la Suharevskaia.

— Nu trebuie să trageţi, îi rugă el încă o dată cu o voce tremurătoare. Nu voiam să vă atac. Lăsaţi-mă să merg cu voi. Doar aţi spus că poate să vi se alăture cine doreşte să meargă... Eu... Cred în tine, spuse el cu mare greutate, adresându-i-se lui Han. Şi eu simt că acolo e ceva, în pasajul din dreapta. Ei au plecat deja, toţi au plecat. Dar eu am rămas, vreau să merg cu voi.

— Ai făcut nişte observaţii de bun-simţ, îi spuse pe un ton aprobator Han, privindu-l cu atenţie. Dar, prietene, nu inspiri niciun pic de încredere. Cine ştie de ce ai venit... adăugă el ironic. De fapt, o să-ţi examinăm propunerea. Cu condiţia să-mi dai mie tot arsenalul tău. Prin tunel mergi în faţa noastră. Dacă faci glume proaste şi nelalocul lor, n-ai s-o sfârşeşti deloc bine.

Dând din cap, individul împinse cu piciorul spre Han pistolul care se afla pe podea şi puse cu grijă pe jos câteva încărcătoare de rezervă. Artiom se ridică şi se apropie de el din lateral, fără să-l scape din cătare.

— Am eu grijă de el! strigă.

— Rămâi cu mâinile ridicate şi ia-o înainte! îi porunci Han cu un glas ca de tunet. Repede, sari pe şine şi stai acolo, cu spatele la noi.

Cam peste două minute de la intrarea în tunel, mergeau formând un triunghi; bărbosul, căruia i se spunea Asul, mergea cu vreo cinci paşi mai în faţă, iar Han şi Artiom îl urmau. Înaintau fără probleme, în pas vioi, când dintr-odată se întâmplă ceva incredibil: prin peretele de pământ gros de câţiva metri se auzi un plânset înfundat care se întrerupse la fel de subit cum se iscase. Asul îi privi speriat, uitând să mute raza lanternei care îi tremura în mâini, luminându-i

de jos chipul pe care i se întipărise o grimasă îngrozită, ceea ce îl uimi pe Artiom mai mult decât strigătul auzit.

— Da, zise Han și dădu din cap, răspunzând la întrebarea lui mută. Au greșit. E adevărat, deocamdată încă nu putem spune dacă noi am avut dreptate.

Porniră grăbiți mai departe. Uitându-se din când în când la protectorul său, Artiom remarca din ce în ce mai multe semne de oboseală. Mâinile care-i tremurau ușor, pasul inegal, sudoarea care se adunase în picături mari pe față, deși nu erau pe drum de prea mult timp... Era clar că drumul îl obosea mai mult decât pe Artiom. Zicându-și că pe însoțitorul său îl lăsau puterile, Artiom nu putu să nu se gândească din nou că Han avusese dreptate și că îl salvase. Dacă l-ar fi lăsat să plece, Artiom ar fi murit cu siguranță în tunelul din dreapta, având parte de o moarte enigmatică și obscură, pierzându-și definitiv urma. Și doar acolo erau mulți, șase oameni – sau cam așa ceva. Cum de nu funcționase regula de fier? Dar Han știa, știa! Fie că ghicise, fie că într-adevăr îi șoptise Ghidul lui magic, dar asta părea ridicol, delirant – arăta ca o simplă bucată de hârtie colorată, și oare cum putea să-l ajute prostia aia? Dar pasajul dintre Turghenievskaia și Kitai-Gorod era portocaliu, în mod clar era portocaliu. Sau era negru totuși?

— Ce-i asta? întrebă Asul, oprindu-se deodată și uitându-se neliniștit spre Han. Simți? Din spate...

Artiom se holbă la el nedumerit și se abținu să facă vreun comentariu sarcastic referitor la nervii tulburați, pentru că el în mod clar nu simțea nimic. Îl părăsise până și starea de încordare și de frică ce îl deranjase în Turghenievskaia. Dar Han, spre mirarea lui, înțepeni pe loc, făcându-i semn să păstreze tăcerea și se întoarse cu fața spre locul de unde veniseră.

— Ce simțuri ascuțite ai! îl lăudă Han pe As, întorcându-se spre ei peste jumătate de minut. Suntem extaziați. Regina e extaziată, mai adăugă el, zâmbind fără să se știe

de ce. E clar că trebuie să discutăm mai pe larg, dacă o să ieşim de aici. Nu auzi nimic? îl întrebă apoi pe Artiom.

— Nu, se pare că totul e liniştit, răspunse Artiom după ce ascultă atent. Deodată îl cuprinse un sentiment... să fi fost gelozie? Supărare? Părere de rău că protectorul lui vorbise aşa despre nemernicul ăsta de bărbos necizelat care nu mai târziu de acum două-trei ore era cât pe-aci să-i termine pe amândoi? Mă rog...

— Ciudat. Mi se pare că porţi în tine germenii capacităţii de a auzi tunelurile. Poate că încă nu ţi s-a dezvoltat în totalitate? Dar se va întâmpla mai târziu, ceva mai târziu, spuse Han dând din cap. Ai dreptate, confirmă el adresându-i-se Asului şi ascultând din nou, în timp ce-şi acoperea ochii. Vine încoace. Trebuie să ne mişcăm mai repede. E ca un val, adăugă el încet, încercând să-şi dea seama despre ce era vorba. Este ca un val care vine din spate. Trebuie să fugim! Dacă o să ne acopere, jocul s-a terminat, încheie el. Apoi se făcu pur şi simplu nevăzut, nelăsându-i lui Artiom altă posibilitate decât aceea de o lua la goană în urma lui, ca să nu-l piardă. Bărbosul mergea acum alături de ei, mişcându-şi repede picioarele scurte şi respirând cu greutate.

Merseră aşa vreo zece minute şi în tot acest timp Artiom nu reuşi să priceapă despre ce vorbeau cei doi, de ce trebuia să se grăbească aşa, cu limba scoasă, împiedicându-se de traverse. În tunelul din spatele lor era pustiu şi linişte, nu era niciun semn că îi urmărea cineva. Trecură zece minute până când simţi şi el. Într-adevăr, ceva venea pe urmele lor, apropiindu-se de ei cu fiecare pas, ceva negru, nu, nu un val, mai degrabă un vifor, un vifor negru ce semăna vid, şi dacă nu vor apuca să scape, dacă îi va ajunge din urmă, îi aştepta exact acelaşi lucru ca pe cei şase, ca pe toţi ceilalţi curajoşi şi proşti care intraseră singuri în tuneluri sau într-un moment nefast, când acolo clocoteau uragane diavoleşti ce aruncau în hău orice era viu. Toate aceste gânduri şi înţelegerea tulbure a ceea ce se întâmpla acolo îi treceau prin minte ca un şuvoi

de foc și Artiom, pentru prima dată în călătoria lor, se uită cu înțeles la Han. Acesta îi prinse privirea și-și dădu seama.

— Ei, ce-i, ai priceput și tu? întrebă el oftând. E rău. Înseamnă că e foarte aproape.

— Trebuie să fugim! Pur și simplu să fugim! spuse Artiom răgușit, din mers.

Han grăbi pasul și acum mergea în ritm susținut, cu pași mari, fără a mai răspunde la întrebările lui Artiom. Semnele de oboseală pe care Artiom le observase la el ceva mai devreme dispăruseră acum, fiind din nou înlocuite de ceva ca de lup. Pentru a reuși să țină pasul cu el, Artiom fu nevoit să fugă de-a binelea, iar când i se păru, pentru o secundă, că vor reuși până la urmă să scape de urmărirea implacabilă, Asul se împiedică cu vârful cizmei de o traversă și se dădu de-a berbeleacul, făcându-și praf fața și mâinile. Din inerție, mai înaintară în fugă încă vreo cincisprezece pași, când Artiom, înțelegând în sfârșit că bărbosul căzuse, își dădu seama că nu avea niciun chef să se oprească și să se întoarcă, ci voia să-l lase dracului pe acest linge-blide cu picioarele scurte, împreună cu intuiția lui minunată și să plece mai departe, înainte să fie prinși din urmă. Era un gând dezgustător, dar Artiom simțea un impuls atât de puternic să plece imediat și să-l lase pe bărbatul căzut, încât conștiința lui fusese redusă la tăcere. De aceea chiar simți o anumită dezamăgire când Han se întoarse fără ezitare și, cu o smucitură puternică, îl ridică pe bărbos în picioare. Artiom spera în taină că Han, cu atitudinea lui mai mult decât disprețuitoare față de viața altora, dar și față de propria viață, îl va părăsi pe bărbos în tunel fără să mai stea pe gânduri, ca pe o povară suplimentară, iar ei vor porni iute mai departe.

Cu un ton sec, din care deduceai clar că nu accepta nesupunerea, Han îi ordonă lui Artiom să-l sprijine dintr-o parte pe As, care acum șchiopăta, iar el îl apucă din partea cealaltă, apoi îi trase pe amândoi după el. Acum le era mult mai greu să alerge. Bărbosul gemea și scrâșnea din dinți de

durere la fiecare pas, dar Artiom, nu se știe de ce, nu simțea nimic în afara unei iritări care creștea din ce în ce mai mult. Automatul lung și greu îl lovea dureros peste picioare și nu avea nicio mână liberă pentru a-l ține și avea sentimentul apăsător că întârzia undeva, iar toate astea la un loc îi umpleau mintea nu cu groaza față de vacuumul din spate, care se pregătea să-i sugă, ci cu răutate și încăpățânare. Iar moartea era la doi pași, era suficient să te oprești și să stai așa cam jumătate de minut, și viforul negru avea să te ajungă din urmă, să te spulbere și să te transforme într-o clipită în mii de fărâme.

În câteva fracțiuni de secundă nu va mai exista în acest Univers și strigătul dinaintea morții va răsuna... Dar gândurile astea nu-l paralizau pe Artiom, ci, suprapunându-se peste furia și iritarea acestuia, îi dădeau și mai multă forță, care-l ajuta să înainteze.

Apoi acest sentiment dispăru, dispăru de tot, retrăgându-se așa de iute, că îi lăsă un gol neobișnuit în conștiință, de parcă i s-ar fi scos un dinte, iar Artiom s-ar fi oprit deodată, ca lovit cu leuca, ca să pipăie cu vârful limbii gaura formată. În spate nu mai era nimic, rămăsese doar tunelul, pur și simplu – un tunel ca oricare altul, curat, uscat, liber, absolut sigur. Toată această alergătură din fața propriilor temeri și fantezii paranoide, credința exagerată în niște simțuri ieșite din comun, într-o intuiție specială, toate acestea îi păreau acum lui Artiom așa de ridicole, așa de stupide și de aiurea, încât nu se mai putu abține și izbucni în hohote. Asul, care se oprise lângă el, îl privi mai întâi cu uimire, apoi afișă și el un zâmbet larg și începu să râdă. Han se uită nemulțumit la amândoi și în cele din urmă le spuse:

— Ei, ce sunteți așa veseli? E bine aici, nu-i așa? E liniștit, nu? E curat, adăugă el pornind de unul singur înainte.

Abia atunci Artiom își dădu seama că stația se afla la numai vreo cincizeci de pași, iar la capătul tunelului se vedea clar lumina.

Han îi aşteptă la intrarea în staţie, sus, pe scara de fier, unde apucase deja să fumeze o ţigară pe care şi-o făcuse singur cât timp ei, râzând mereu în hohote şi complet relaxaţi, parcurseseră aceşti ultimi cincizeci de paşi. Între timp, Artiom fusese cuprins de simpatie şi de compătimire faţă de As, care şchiopăta şi ofta printre râsete. Era chinuit de ruşine din cauza tuturor gândurilor care-i trecuseră prin minte acolo, în spate, când Asul căzuse. Starea de spirit i se îmbunătăţise extrem de mult şi de aceea nu-i prea plăcea să-l vadă pe Han, obosit şi aproape epuizat, privindu-i cu un oarecare dispreţ.

— Mulţumesc, spuse Asul, bubuind cu cizmele pe scară şi întinzând mâna pentru a o strânge pe cea a lui Han. Dacă nu ai fi fost tu... Dumneavoastră... Atunci gata, ar fi fost sfârşitul... Dar... dumneavoastră... nu ne-aţi lăsat. Mulţumesc! Aşa ceva nu voi uita.

— Nu-ţi face probleme, răspunse Han fără niciun entuziasm.

— De ce v-aţi întors după mine? întrebă încet bărbosul.

— Eşti un interlocutor interesant, zise Han aruncând mucul de ţigară şi ridicând din umeri. Asta e tot.

După ce mai urcă puţin, Artiom îşi dădu seama de ce se urcase Han pe peron folosind scara şi nu continuase să meargă pe şine – era pur şi simplu imposibil. Chiar înainte de intrarea în Kitai-Gorod, şinele erau acoperite cu nişte grămezi de saci cu nisip de înălţimea unui om, în spatele cărora, aşezaţi pe nişte taburete, stăteau câţiva oameni cu înfăţişări extrem de serioase. Capetele tunse aproape la zero, umerii laţi ce se conturau sub pielea uzată a jachetelor, pantalonii de trening uzaţi, purtaţi nu de nevoie, ci mai degrabă ca un fel de uniformă – toate acestea, deşi dacă le priveai în ansamblu, ar fi trebuit să te amuze, nu se ştie de ce, nu te îndemnau să fii prea vesel. Pe scaune stăteau trei oameni, iar pe al patrulea se afla un pachet de cărţi. Uriaşii aruncau din

când în când pe el șesarii, regii ori damele și înjurau așa de mult, încât ascultându-i vreo câteva minute, Artiom nu reuși să distingă în discuția lor nici măcar un cuvânt cuviincios.

Puteai să ajungi în stație numai printr-o trecere îngustă, urcând apoi mica scară care avea în capăt o portiță. Dar acolo, drept în mijlocul drumului, se înălța trupul și mai impunător al celui de-al patrulea gardian. Era tuns zero, cu ochi cenușii și apoși, un nas puțin cam strâmb și urechi mari, cu patul negru al unui pistol ieșindu-i din pantalonii bleumarin de trening – un Tokarev TT greu, îndesat la brâu – și un damf insuportabil care te dărâma din picioare și te împiedica să gândești.

— Ce vreți, mă? întrebă bărbatul cu voce răgușită, și îi examină încet și cu o privire tâmpă, privindu-i din cap până-n picioare pe Han și pe Artiom, care stătea în spatele lui. Turiști, hă? Sau cărăuși?

— Nu, nu suntem căruși, suntem pelerini, nu aveam niciun bagaj.

— Niște pelerini – de rahat plini! făcu el o rimă necuviincioasă, apoi râse zgomotos. Auzi, Kolian! Pelerini – de rahat plini, repetă el întors spre cei ce jucau cărți și care îi dădură apă la moară, răspunzându-i cu mare entuziasm.

Han zâmbi răbdător.

Cu o mișcare leneșă, omul cât un taur se propti cu o mână de perete, blocându-le trecerea.

— La noi aici avem un fel de... vamă, ai înțeles? Tre' să dai dreptul... Vrei să treci, plătești. Nu vrei, du-te-n...! explică el pașnic, scărpinându-și un picior.

— Cu ce drept? protestă Artiom indignat.

Mai bine ar fi tăcut.

Probabil că „Taurul" nici nu-și dădu seama ce spusese, dar nu-i plăcuse tonul folosit. După ce-l împinse într-o parte pe Han, făcu un pas apăsat înainte și ajunse față în față cu Artiom. Lăsându-și bărbia în jos, îl învălui pe Artiom într-o privire tulbure. Ochii lui absolut goi păreau aproape

fantomatici, iar în ei nu se citea niciun semn de rațiune, ci doar obtuzitate și răutate. Clipind de încordare și susținându-i cu greu privirea, Artiom simțea cum creșteau în el frica și ura față de ființa care exista în spatele acelor pietricele tulburi prin care „Taurul" privea lumea.

— Tu ce vrei, mă?! întrebă uimit și amenințător gardianul.

Omul îl depășea pe Artiom în înălțime cu mai bine de un cap și era de vreo trei ori mai lat. Artiom își aduse aminte de legenda pe care o auzise despre David și Goliat, însă din păcate nu mai ținea mine care era unul și care celălalt, dar povestea se încheiase cu bine pentru cei mici și slabi, iar asta îi insufla un anumit optimism.

— Păi, nimic! răspunse Artiom, care pe neașteptate își pierduse curajul.

Răspunsul acesta, nu se știe de ce, îl enervă pe interlocutor, așa că își răsfiră degetele scurte și groase cu o mișcare sigură și își puse palma pe fruntea lui Artiom. Pielea de pe palma lui era galbenă, aspră și duhnea a tutun și a ulei de motor, dar Artiom nu reuși să detecteze foarte bine toată gama de mirosuri, pentru că imediat după aceea omul îl împinse. Nu-l împinse cu toată forța, dar Artiom zbură cam un metru și jumătate în urmă, îl dărâmă pe As, care stătea în spate, și amândoi se prăvăliră stângaci pe podeț, iar uriașul se întoarse demn la locul lui. Dar acolo îl aștepta o surpriză. După ce-și lăsase jos bagajele, Han rămăsese în picioare, cu picioarele depărtate, și strângea tare cu ambele mâini automatul lui Artiom. Acum trase piedica armei demonstrativ și vorbi pe un ton care nu-i era familiar lui Artiom și care nu prevestea nimic bun, făcându-l până și pe el, care, la drept vorbind, nu era amenințat de nimic, să i se ridice părul în cap.

— De ce ești așa de nepoliticos? zise Han.

Nu spusese prea mare lucru, dar lui Artiom, care era întins pe jos și încerca să se ridice în picioare, chinuit de rușine și de supărare, aceste cuvinte i se părură un mârâit

surd de avertisment după care putea urma un salt rapid de atac. Reuşind în cele din urmă să se ridice, Artiom îşi apucă arma şi o îndreptă spre cel care-l jignise, gata să apese pe trăgaci în orice moment. Inima îi bătea repede, iar ura devenise mai puternică decât teama.

— Pot să-l omor eu? îl rugă pe Han, mirat el însuşi de lipsa de ezitare cu care îşi exprima dorinţa de a-l ucide pe acel bărbat pentru că-l împinsese.

Ţintea drept spre capul ras şi asudat, iar tentaţia de a apăsa pe trăgaci era mare. Nu-i mai păsa de ceea ce avea să se întâmple după aceea, important era ca acum să-l pună jos pe şarpele ăla, într-o baltă de sânge.

— Săriţi! începu să urle matahala venindu-şi în fire, iar Han, printr-o mişcare fulgerătoare, îi smulse pistolul de la brâu şi se trase într-o parte, luându-i la ochi pe gardienii care săreau de pe scaune.

— Nu trage! mai apucă să-i strige lui Artiom, iar tabloul animat împietri din nou.

Matahala înţepeni pe podeţ cu mâinile ridicate, iar Han rămase nemişcat, cu arma îndreptată spre cei trei uriaşi care nu apucaseră să-şi ia automatele din grămada de lângă ei.

— Nu e nevoie de sânge, spuse el liniştit şi apăsat, nu ca o rugăminte, ci mai degrabă ca un ordin. Aici sunt nişte reguli, Artiom, continuă el fără să-i scape din ochi pe cei trei cartofori înlemniţi în nişte poziţii bizare.

Aceşti chelioşi cunoşteau probabil mai bine decât oricine forţa distructivă pe care o avea un automat Kalaşnikov de la o asemenea distanţă, aşa că nu voiau să-i dea motive de îndoială în ceea ce privea buna lor credinţă omului care avea arma aţintită asupra lor.

— Regulile lor ne obligă să plătim o taxă pentru intrare. Cât este taxa voastră de pod? întrebă Han.

— Trei gloanţe de om, răspunse cel care stătea pe podeţ.

— Ne târguim puţin? propuse ironic Artiom, aţintindu-şi ţeava mitralierei spre cureaua bărbatului.

— Două, zise matahala, dând dovadă de o oarecare flexibilitate, uitându-se plin de ură la Artiom, fără a se putea hotărî să întreprindă ceva de la o asemenea distanță.

— Dă-i-le tu! îi strigă Han Asului. În felul ăsta, îți plătești și datoria față de mine.

Asul scotoci supus în rucsac și, apropiindu-se de gardian, îi numără în palmă șase cartușe strălucitoare cu vârf ascuțit. Bărbatul strânse repede pumnul și le puse în buzunarul umflat al hainei sale, după care își ridică din nou brațele și se uită spre Han așteptând.

— Acum e plătită taxa? întrebă Han ridicând o sprânceană.

Gardianul dădu din cap încet și posac, fără să-și ia privirea de la Han și de la arma lui.

— Incidentul e încheiat? insistă Han.

Bărbatul tăcea. Han scoase din încărcătorul de rezervă lipit cu bandă izolatoare de cel principal încă cinci cartușe și le puse în buzunarul gardianului. Cartușele căzură la fundul buzunarului zăngănind ușor și acest sunet făcu să-i dispară matahalei grimasa încordată, iar fața i se relaxă și-și recăpată expresia obișnuită, leneș-disprețuitoare.

— Compensație pentru dauna morală, explică Han. Dar aceste cuvinte nu produseră nicio impresie, cel mai probabil fiindcă gardianul pur și simplu nu le înțelesese, așa cum nu înțelesese nici întrebarea despre incident. El ghicise sensul cuvintelor inteligente ale lui Han după disponibilitatea lui de a se folosi și de bani, și de forță – limba asta o înțelegea foarte bine, și probabil numai în ea vorbea.

— Poți să lași mâinile jos, spuse Han și ridică cu grijă țeava, scoțându-i pe jucători din cătare.

La fel procedă și Artiom, dar mâinile îi tremurau nervos și era gata să ochească din nou, în orice moment, craniul ras. Nu avea încredere în oamenii aceia.

Dar încordarea lui se dovedi neîntemeiată: după ce-și lăsă în jos mâinile cu o mișcare relaxată, matahala mormăi către

ceilalţi că totul era în ordine, apoi se lipi cu spatele de perete şi luă o înfăţişare de o indiferenţă prefăcută, lăsându-i să treacă mai departe. Când ajunse în dreptul lui, Artiom deveni totuşi suficient de obraznic pentru a-l privi în ochi, dar paznicul nu acceptă provocarea şi se uită într-o parte. După ce trecu îl auzi din spate rostind dispreţuitor „Ţângău", apoi urmă un scuipat suculent pe podea. Artiom vru să se întoarcă, dar Han, care mergea cu un pas înainte, îl apucă de mână şi-l trase după el, astfel că, pe de o parte, Artiom îşi înăbuşi dorinţa de a se smulge din strânsoare şi de a se întoarce totuşi la ticălos, iar pe de alta, fu mulţumit să primească o justificare minunată pentru năzuinţele celeilalte jumătăţi ale sale, care-i cerea cu laşitate să plece imediat de acolo. Când puseră piciorul pe granitul de culoare închisă al staţiei, din spate se auzi iar vocea paznicului lungind nefiresc cuvintele:

— Eeeeei... Dă-mi înapoi armaaa!

Han se opri, goli din TT gloanţele scurte şi boante, puse încărcătorul înapoi şi i-l aruncă Taurului. Omul prinse pistolul din zbor cu destulă abilitate şi-l puse la curea cum îl ţinea de obicei, uitându-se nemulţumit cum Han arunca pe jos gloanţele.

— Scuze, zise Han desfăcându-şi palmele, e vorba de profilaxie. Nu aşa se numeşte? adăugă el făcându-i cu ochiul Asului.

Kitai-Gorod nu semăna cu alte staţii în care mai ajunsese Artiom: nu se împărţea în trei coridoare înguste, unite prin arcade, ci era o sală mare, cu un peron lat, pe lângă marginile căruia treceau şinele, ceea ce-ţi dădea senzaţia extrem de neliniştitoare că te aflai într-un loc neobişnuit. Staţia era iluminată haotic de nişte becuri slabe în formă de pară, care se legănau din loc în loc şi nu se vedea nicăieri niciun foc – în mod evident, aici nu erau admise. Undeva, prin centrul sălii, împrăştiindu-şi lumina albă cu generozitate, ardea

o lampă cu mercur – o adevărată minune pentru Artiom. Dar agitaţia care se produsese în jurul lui îi distrăsese aşa de mult atenţia, că nici măcar la minunea aceea nu putu să privească mai mult de o secundă.

— Ce staţie mare e! zise el cu un oftat de surprindere.

— De fapt, tu vezi numai jumătate. Staţia e de două ori mai mare. Este una dintre cele mai vechi din metrou. Ai auzit, probabil, că aici se unesc mai multe linii. Uite, şinele din dreapta noastră ţin de linia Tagansko-Krasnopresnenskaia. E greu să descrii nebunia şi haosul care domnesc acolo, iar la Kitai-Gorod se întâlneşte cu linia ta portocalie Kalujsko-Rijskaia, unde se petrec nişte lucruri pe care majoritatea oamenilor de pe celelalte linii refuză să le creadă. Mai mult, nu aparţine de niciuna dintre federaţii şi locuitorii ei nu au alţi reprezentanţi în afară de ei înşişi. E un loc foarte, foarte ciudat. Eu îi spun acestei staţii Babilon. Cu simpatie, mai spuse el privind staţia şi oamenii care se agitau împrejur.

În staţie, viaţa clocotea la propriu. De la distanţă, semăna cu Prospekt Mira, dar acolo totul era mult mai modest şi mai organizat. Artiom îşi aminti imediat cuvintele lui Bourbon despre faptul că la metrou sunt locşoare mai bune decât acel bazar uitat de lume prin care se plimbaseră pe Prospekt. De-a lungul şinelor se întindeau şiruri nesfârşite de tarabe, iar peronul era plin de corturi mari şi mici. Unele dintre ele fuseseră transformate în mici magazine, iar într-altele locuiau oameni, pe unele era pictat mesajul „DE ÎNCHIRIAT", iar acolo puteau poposi călătorii. Strecurându-se cu mare greutate prin mulţime şi privind în jur, Artiom remarcă pe şinele din dreapta o uriaşă maşinărie albastră-cenuşie şi, după ce se gândi o vreme, îşi dădu seama că era un vagon adevărat de tren.

În staţie era o larmă de nedescris. Se părea că niciunul dintre locuitorii ei nu tăcea nicio secundă şi că tot timpul se spunea ceva, se striga, se cânta, se polemiza cu ardoare, se râdea sau se plângea. Acoperind larma mulţimii, din câteva

locuri se auzea muzică, ceea ce crea o atmosferă sărbătorească neobişnuită pentru cei care-şi duceau viaţa în subteran.

Erau şi la VDNH amatori de muzică şi oameni pricepuţi la cântat, dar acolo totul era parcă altfel. Aveau două chitare pentru toată staţia şi uneori paznicii se adunau în cortul cuiva să se odihnească după lucru, ba chiar auzeai muzică şi la bariera de cincizeci de metri, unde nu trebuia să asculţi cu urechile ciulite zgomotele care puteau veni din tunelul de nord. Strânşi în jurul focului, li se mai întâmpla să cânte la chitară, dar era vorba despre nişte lucruri pe care Artiom nu prea le înţelegea: despre războaiele la care el nu luase parte şi care fuseseră purtate după reguli ciudate, despre viaţa de sus, de dinainte. Artiom reţinuse în special nişte cântece despre nu ştiu ce loc din Afganistan, invocat adesea de Andrei, fost infanterist marin, căruia îi plăcea tare mult să cânte despre el, deşi din cântecele astea nu se putea înţelege aproape nimic în afara dorului după tovarăşii căzuţi şi a urii faţă de duşman. Însă Andrei ştia să cânte aşa de frumos, că oricine îl asculta era atât de emoţionat, încât îl treceau fiorii şi începea să-i tremure vocea. Andrei le povestea celor mai tineri ce fel de ţară era Afganistanul şi că acolo erau munţi şi deşerturi cu nisip. Artiom înţelegea destul de bine, fiindcă nu degeaba îşi bătuse Suhoi capul să-l înveţe despre ţări şi despre istoria lor. Dar munţii, râurile şi văile rămăseseră totuşi pentru Artiom nişte noţiuni abstracte, iar cuvintele care le desemnau îi stârneau numai amintiri despre imaginile şterse din manualul de geografie pe care i-l adusese Suhoi odată din călătoriile sale. Dar nici Andrei nu fusese în Afganistan, era prea tânăr pentru asta, ci pur şi simplu ascultase o mulţime de cântece de la prietenii lui şi le cânta şi el. Dar oare la VDNH se cânta ca aici? Nu, cântecele erau mult mai chibzuite, mai triste –, iar când îşi aducea aminte de Andrei şi de baladele lui triste şi le compara cu melodiile vesele şi jucăuşe care răzbăteau din diverse colţuri ale sălii, Artiom erau uimit de faptul că

muzica putea fi așa de diferită și că putea influența atât de puternic starea sufletească.

Când ajunse lângă un grup de cântăreți, Artiom se opri involuntar și li se alătură oamenilor adunați acolo, nu atât pentru a auzi poveștile vesele despre nu știu ce aventuri prin tuneluri ale unor drogați, cât mai ales pentru a asculta muzica însăși și a-i privi cu atenție pe cei care cântau. Erau doi: unul cu păr lung și unsuros, strâns pe frunte cu o curelușă de piele, îmbrăcat în niște zdrențe nemaipomenit de colorate, zăngănea la chitară, iar celălalt, un bărbat deja în vârstă, cu o chelie serioasă, cu niște ochelari extrem de uzați, reparați de multe ori și lipiți cu bandă izolatoare și îmbrăcat cu un sacou vechi, decolorat, cânta la un instrument de suflat, numit de Han „saxofon". Artiom nu mai văzuse până acum așa ceva, căci dintre instrumentele de suflat cunoștea numai fluierul – erau și la ei meșteri care făceau fluiere din tuburi de izolare de diferite diametre, dar erau destinate vânzării, fiindcă la VDNH nu erau prea apreciate. Cât despre saxofon, semăna cu acel corn folosit uneori pentru a da alarma, dacă dintr-un motiv sau altul nu putea fi folosită sirena.

Pe jos, în fața lor, stătea deschisă cutia chitarei, în care se adunaseră deja zece cartușe, și când cel cu părul lung, care cântase cât îl ținuseră plămânii, începu să povestească ceva caraghios, însoțindu-și glumele cu niște grimase amuzante, mulțimea chicoti veselă, se auziră aplauze și în cutie mai zbură un cartuș.

Când încheie cântecul despre peregrinările sărmanului rătăcit, tipul cu părul lung se sprijini de perete să se odihnească, iar saxofonistul în sacou începu imediat să cânte un motiv muzical necunoscut de Artiom, dar, după câte se vedea, foarte popular pe acolo, pentru că oamenii începură să aplaude și alte câteva cartușe străluciră prin aer, căzând pe catifeaua roasă, de culoare roșie, a cutiei.

Han și Asul discutau despre ceva stând în picioare lângă o tarabă din apropiere și deocamdată nu-l grăbeau pe Artiom.

Acesta ar fi putut să stea așa încă o oră, ascultând cântecele simple, dacă nu s-ar fi întrerupt brusc totul. De muzicanți se apropiară deodată două siluete solide, semănând cu uriașii cu care avuseseră de-a face la intrarea în stație și îmbrăcați la fel ca aceia. Unul dintre cei care se apropiaseră se lăsă pe vine și începu fără nicio jenă să adune cartușele strânse în cutie, punându-le în buzunarul nelipsitei haine de piele. Chitaristul pletos se năpusti spre el, încercând să-l împiedice, dar omul îl puse repede la pământ cu o lovitură puternică în umăr și, după ce-i smulse chitara, o ridică pregătit s-o izbească și s-o facă praf de un colț ascuțit al coloanei. Când bătrânul cu saxofonul încercă să-i sară în ajutor tovarășului său, cel de-al doilea bandit îl țintui fără niciun efort de perete. Dintre ascultătorii adunați împrejur, nu sări niciunul în ajutorul celor care cântaseră. Mulțimea se rărise simțitor, iar cei care rămăseseră își fereau privirile și se prefăceau că se uită la mărfurile de pe tarabele vecine. Lui Artiom i se făcu tare rușine și pentru ei, și pentru sine, dar tot nu se hotărî să se amestece.

— Dar azi ați mai fost o dată! spunea cu o voce plângăreață pletosul, ținându-se cu mâna de umăr.

— Ia ascultă! Dacă azi aveți o zi bună, înseamnă că și pentru noi trebuie să fie bună, ai priceput? Ce, ai impresia că poți să-mi ții piept? Ce, vrei să ajungi în vagon, pletosule? începu să urle la el bătăușul, lăsând jos chitara.

Era clar, se prefăcuse că o strică mai mult pentru a-l speria.

Când auzi cuvântul „vagon" pletosul amuți imediat și nu mai făcu decât să dea repede din cap, fără o vorbă.

— Păi vezi... Asta spun și eu, pletosule! conchise uriașul accentuând într-un fel straniu cuvântul și scuipând chiar lângă picioarele chitaristului.

Cântărețul răbdă în tăcere, iar bătăușul, după ce se convinse că revolta era înăbușită, plecă agale împreună cu celălalt, căutându-și următoarea victimă.

Artiom se uită pierdut în jur şi-l descoperi lângă el pe As, care, se vede treaba, observase şi el atent scena respectivă.

— Cine-s ăştia? îl întrebă nedumerit Artiom.

— Păi, după tine, cu cine seamănă? zise Asul. Sunt bandiţi. Bandiţi obişnuiţi. În Kitai-Gorod nu există nicio autoritate, totul este controlat de două grupări. Jumătatea asta e condusă de Fraţii Slavi, cum îşi spun ei. Toate scursorile de pe linia Kalujsko-Rijskaia s-au adunat aici, toţi criminalii, numai unul şi unul. În general sunt numiţi „cei din Kaluga", iar alţii le spun „cei din Riga", dar e de la sine înţeles că n-au nicio legătură nici cu Kaluga, nici cu Riga. Dar uite, acolo, unde vezi podeţul – spuse el arătându-i lui Artiom scara care o lua la dreapta şi ajungea sus, cam prin mijlocul peronului –, acolo mai este o sală la fel ca asta. Acolo nebunia nu e la fel de mare, dar sunt stăpâni nişte musulmani din Caucaz, în principal azeri şi ceceni. La un moment dat, ambele tabere şi-au dorit să ia în stăpânire un teritoriu cât mai mare şi s-a iscat un conflict sângeros. În final, staţia a fost împărţită în două.

Artiom nu-şi mai bătu capul să ceară lămuriri despre cei din Caucaz, dându-şi seama că denumirea asta, ca şi noţiunile de neînţeles şi greu de pronunţat – „ceceni" şi „azeri" – aveau legătură, după toate aparenţele, cu staţii necunoscute de el sau ale căror denumiri fuseseră schimbate, iar bandiţii aceia veneau de acolo.

— Acum amândouă bandele se comportă relativ paşnic. Îi jecmănesc pe cei care s-au gândit să se oprească în Kitai-Gorod pentru a face un ban în plus, iau taxă de intrare de la cei care trec prin staţie. În ambele săli se cere aceeaşi plată, trei cartuşe, aşa că nu are importanţă pe unde intri în staţie. Desigur, aici nu sunt niciun fel de reguli, dar cine are nevoie de ele? De fapt, singura regulă e că nu ai voie să faci focul. Vrei iarbă? Cumpără sănătos. Vrei nu ştiu ce alcool? Se găseşte din belşug! Poţi să-ţi iei atâtea arme de aici, că după aia pui la pământ jumătate de metrou fără nicio problemă.

Prostituția e în floare. Dar n-o recomand, mai spuse el și bâigui jenat ceva despre experiența personală.

— Dar despre ce vagon este vorba? întrebă Artiom.

— Vagonul? La ei e un fel de stat-major. Și dacă cineva se face vinovat față de ei, dacă refuză să plătească, le datorează bani sau ceva de felul ăsta, îl târăsc acolo. Și tot în locul ăla este și închisoarea, un soi de groapă lungă, așa cred. Mai bine să nu ajungi acolo, îi explică Asul, nu e nimic bun. Ți-e foame? zise în final Asul schimbând vorba.

Artiom dădu aprobator din cap. Dracu' știe cât timp trecuse de când băuse ceai și discutase cu Han la Suharevskaia. În lipsa unui ceas, își pierduse complet capacitatea de a se orienta în timp. Traversarea tunelurilor, cu toate acele trăiri ciudate, ar fi putut să dureze ore întregi, dar la fel de bine era posibil să-i fi luat doar câteva minute, ca să nu mai vorbim despre faptul că te încerca mereu gândul că era posibil ca în tuneluri timpul să curgă altfel decât în mod obișnuit. Cum o fi fost, cum n-o fi fost, treaba era că i se făcuse foame. Se uită în jur.

— Frigărui! Frigărui fierbinți! striga cât îl țineau puterile un negustor oacheș de lângă ei, cu niște sprâncene negre și groase deasupra nasului coroiat.

Vorbea destul de ciudat: nu reușea să pronunțe bine sunetul „f" și în loc de „ă" îi ieșea mereu „o". Artiom mai întâlnise și înainte oameni care aveau o pronunție neobișnuită, dar niciodată nu dădea prea mare atenție acestui lucru. Cuvântul îi era cunoscut lui Artiom. La VDNH se făceau frigărui și erau îndrăgite de toată lumea. Erau din carne de porc, evident. Dar ce vântura de zor pe sub nasul clienților vânzătorul ăsta nu prea aducea a frigărui. Erau niște bucățele negre, înfipte în niște frigări unsuroase. După ce le privise cu atenție mai multă vreme, Artiom recunoscu în cele din urmă niște trupuri arse de șobolani, cu labele chircite. Se simți tulburat.

— Nu mănânci şobolani? îl întrebă compătimitor Asul. Dar uite ei – adăugă el făcând un semn cu capul spre negustorul oacheş – nu duc dorul porcului. Le e interzis de legile Coranului. Dar şobolani au voie, mai spuse Asul privind încântat spre grătarul fumegând. Şi pe mine mă dezgustau înainte, dar până la urmă m-am obişnuit. Desigur, sunt cam tari, sunt plini de oase şi, în plus, cam put. Dar băieţii ăştia – îi aruncă din nou o privire cu înţeles – ştiu să prepare carnea de şobolan, ce-i al lor e al lor. O marinează în ceva şi se face moale ca un purceluş de lapte. Ba mai are şi condimente! Şi uite cât de ieftină e! o lăudă el.

Artiom îşi puse mâna la gură, inspiră mai adânc şi încercă să se gândească la ceva abstract, dar în faţa ochilor îi apăreau mereu trupurile carbonizate ale şobolanilor puşi la fript: tija de metal le intra în trup prin spate şi le ieşea prin gura deschisă.

— Ei, faci cum vrei, dar eu o să mă servesc! Hai, ia şi tu. O frigăruie costă numai trei gloanţe, îi aruncă Asul ultimele argumente pe care le mai avea, apoi o porni spre grătar.

După ce-l preveni pe Han, Artiom fu nevoit să dea ocolul staţiei în căutare de ceva mai de Doamne-ajută, refuzându-i politicos pe negustorii insistenţi care vindeau samogon turnat în tot felul de sticluţe. Le privi apoi lacom, dar cu teamă, pe fetele ademenitoare, pe jumătate dezbrăcate, care stăteau lângă acoperitoarele ridicate ale corturilor, aruncând trecătorilor priviri chemătoare. Chiar dacă vulgare, erau totuşi aşa de relaxate şi de libere, spre deosebire de femeile asprite de viaţa grea de la VDNH. Pe urmă se învârti pe lângă teancurile de cărţi oferite spre vânzare, dar nu văzu nimic interesant. Erau doar ediţii de buzunar ieftine; cele despre iubiri mari şi curate li se adresau femeilor, iar cele despre crime şi bani erau pentru bărbaţi.

Staţia avea vreo două sute de paşi în lungime, adică puţin mai mult decât una obişnuită. Pereţii şi coloanele, a căror formă amintea de o armonică, fuseseră acoperite cu marmură

colorată, în principal galben-cenușie, din loc în loc roz. Zidurile care mărgineau șinele pe ambele părți erau acoperite cu niște plăci grele de metal galben înnegrit de timp, pe care erau gravate simboluri greu recognoscibile ale unei epoci trecute. Dar toată această frumusețe abia dacă se mai păstrase. Rămăsese mai degrabă doar o aluzie la fosta sa măreție: tavanul era întunecat din cauza funinginii, pereții erau plini de numeroase desene deocheate și inscripții primitive făcute cu vopsea și funingine, iar din loc în loc bucățile de marmură dispăruseră și plăcile metalice erau zgâriate. În mijlocul sălii, pe partea dreaptă, după ce urcai o scară scurtă, dincolo de podeț, se vedea cea de-a doua sală a stației. Artiom se pregătea să se plimbe primprejur, dar se opri lângă o îngrăditură de fier formată din două plăci de doi metri, la fel ca la Prospekt Mira. Și tot ca acolo, și la această intrare îngustă stăteau, cu coatele pe gard, câțiva oameni. Pe partea lui Artiom se aflau bătăușii obișnuiți, îmbrăcați în pantaloni de trening, iar unul dintre ei i se părea cunoscut lui Artiom. Pe partea cealaltă erau niște bruneți mustăcioși care, chiar dacă nu aveau staturi la fel de impresionante, arătau ca și cum nu era cazul să glumești cu ei. Unul strângea un automat între picioare, iar celuilalt îi ieșea din buzunar patul unui pistol. Bandiții discutau pașnic unul cu altul și parcă nici nu-ți venea să crezi că odinioară fuseseră atât de învrăjbiți. Îi explicaseră lui Artiom destul de politicos că trecerea în stația alăturată îl va costa două cartușe, și tot atât va trebui să dea dacă ar dori să se întoarcă. Fiindcă își învățase lecția după experiența nefericită de mai înainte, Artiom contestă justețea tarifului și se retrase pur și simplu. După ce făcu un ocol, studiind cu atenție standurile și tarabele, se întoarse în același capăt al peronului prin care veniseră prima dată în stație. Descoperi astfel că sala nu se termina acolo. Mai exista o scară care ducea sus, într-un hol scurt, împărțit în două de același gard lângă care stătea un cordon de pază; se vede treaba că pe aici trecea o altă graniță

a celor două posesiuni. Iar în dreapta, spre mirarea lui, descoperi o statuie adevărată – de felul celor pe care le văzuse odată în niște ilustrații înfățișând orașul. Dar statuia de aici nu reprezenta un om în întregime, ca în fotografii, ci numai capul lui. Dar ce mare era capul ăsta! Avea cel puțin doi metri înălțime și, cu toate că era mânjit în creștet de cine știe ce animal și nasul îi strălucea ridicol din cauză că fusese apucat de mâinile prea multor oameni, insufla respect și chiar te înspăimânta puțin. Mintea lui Artiom fu năpădită de fantezii despre giganți și își imagină că unul dintre ei își pierduse capul. Turnat în bronz, capul împodobea acum holurile de marmură ale acestei mici Sodome îngropate în adâncul pământului, pentru a se ascunde de ochiul atotvăzător al divinității și a-i evita pedepsele. Fața capului tăiat era tristă și Artiom bănui mai întâi că era capul lui Ioan Botezătorul din Noul Testament, pe care îl răsfoise la un moment dat, dar mai apoi își spuse că, judecând după mărime, era mai degrabă vorba despre unul dintre eroii legendei ce preamărea viața, aceea despre David și Goliat, uriașul plin de forță care în cele din urmă își pierduse capul. Însă niciunul dintre localnicii care treceau pe acolo nu fu în stare să-i spună cui îi aparținea capul tăiat, iar asta îl dezamăgi puțin pe Artiom.

Dar în apropierea statuii găsi un loc minunat – un cort spațios, curat, plăcut și de un verde-închis, care îi amintea de stația lor. Înăuntru, prin colțuri erau așezate ghivece cu flori artificiale, din plastic și pânză. Nu înțelegea de ce se aflau acolo, dar erau frumoase. La fel de drăguțe erau și cele două măsuțe pe care stăteau niște opaițe, umplând cortul cu o lumină slabă, dar plăcută. Și mâncarea... Hrana zeilor! Cea mai fină friptură de porc cu ciuperci – ți se topea în gură. La ei se făcea așa ceva numai de sărbători, dar nici măcar atunci nu le ieșea atât de gustos și de rafinat. Oamenii care stăteau acolo aveau o înfățișare respectabilă și erau bine îmbrăcați și cu gust, se vedea că erau negustori importanți.

Tăiau cu grijă cotletele bine fripte, a căror crustă pârâia, lăsând să se scurgă grăsimea fierbinte și aromată, apoi băgau încet bucățelele mici în gură și vorbeau pe un ton scăzut despre treburile lor, aruncându-i din când în când lui Artiom priviri curioase, dar politicoase.

Desigur, a fost scump – a trebuit să scoată din încărcătorul de rezervă cincisprezece cartușe și să le pună în palma moale și lată a cârciumarului gras . După aceea, s-a căit că a cedat tentației, dar stomacul i se încălzise și era atât de fericit și de liniștit, încât vocea rațiunii fu redusă la tăcere.

Iar cana de băutură fermentată era dulce și-ți dădea o amețeală plăcută, dar fără să fie tare, ca acel afurisit de samogon tulbure, vândut în sticle și borcane tulburi, de la care ți se înmuiau genunchii doar mirosindu-l. Încă trei cartușe, dar ce înseamnă trei cartușe amărâte dacă le dai pentru o cupă de elixir spumos care îți aduce pace în această lume imperfectă și te ajută să intri în armonie cu ea?

După ce-și bău braga cu înghițituri mici, reușind pentru prima oară după câteva zile să-și recapete liniștea și calmul, Artiom încercă să reconstituie mental evenimentele petrecute și să înțeleagă ce obținuse și încotro ar trebui să meargă pentru a urmări scopul stabilit de Hunter. Mai avea de parcurs un segment din drumul trasat, apoi ajungea din nou la o răspântie, precum eroul în aproape uitatele povești ale copilăriei, din timpuri așa de îndepărtate, că nici nu mai ținea minte cine i le povestise... Suhoi, părinții lui Jenka sau mama lui adevărată. Lui Artiom îi plăcea cel mai mult să-și imagineze că le auzise de la maică-sa și, pentru o clipă, chiar avu impresia că îi vedea chipul ieșind din ceață și îi auzea vocea care-i citea cu niște intonații prelungi, adormitoare: „A fost odată..." Și exact ca acel viteaz din poveste, și el se afla în fața unei răspântii și înainte i se deschideau trei drumuri: spre Kuznețki Most, spre Tretiakovskaia și spre Taganskaia. Artiom își savura băutura, trupul îi era cuprins de o oboseală ușoară și nu voia să se gândească la nimic, iar

în minte nu auzea decât „Dacă mergi înainte, o să-ţi pierzi viaţa, dacă mergi la stânga, îţi pierzi calul..."

Asta probabil că ar fi putut dura la infinit, avea nevoie de linişte după toate cele prin care trecuse. Meritase să se oprească la Kitai-Gorod, ca să-i întrebe pe localnici despre tuneluri. Iar acum trebuia să-l întâlnească pe Han, să afle dacă va merge cu el mai departe sau dacă drumurile li se vor despărţi în această staţie ciudată. Dar nu ieşi deloc aşa cum se gândea alene Artiom privind mica limbă de foc ce dansa în opaiţul de pe masă.

CAPITOLUL 8

Deodată se auziră pocnetele unor împuşcături sfâşiind larma veselă a mulţimii, apoi o femeie ţipă ascuţit, un automat începu să răpăie şi cârciumarul gras, cu o agilitate neaşteptată pentru conformaţia lui, scoase de sub tejghea o armă neobişnuit de scurtă şi se repezi spre ieşire. Lăsându-şi braga neterminată, Artiom sări în urma lui aruncându-şi rucsacul pe umeri şi trăgând piedica armei, se gândi din mers ce păcat era că acolo te obligau să plăteşti înainte, fiindcă altfel ai fi putut să te strecori fără să achiţi. Acum cheltuise optsprezece cartuşe, şi era foarte probabil să aibă mare nevoie de ele.

Încă de sus, de pe scară, era clar că se întâmpla ceva îngrozitor. Pentru a coborî, fu nevoit să se înghesuie printre oamenii înnebuniţi de groază care se năpusteau în sus pe scară, aşa că Artiom se întrebă dacă era bine ce făcea, dar curiozitatea îl împoldi să meargă înainte.

Pe şine erau culcate la pământ câteva trupuri în scurte de piele, iar pe peron, chiar la picioarele lui, într-o baltă de sânge de un roşu aprins, care se scurgea în şiroaie subţiri în toate părţile, stătea cu faţa în jos o femeie moartă peste care trecu grăbit, încercând să nu se uite la ea, dar alunecă şi era cât pe ce să cadă alături. În jur domnea panica, din corturi săreau oameni pe jumătate dezbrăcaţi, privind tulburaţi în jur şi Artiom văzu că unul dintre ei se îndoi deodată, se apucă de burtă şi căzu încet într-o parte, fără să fi apucat să-şi dea seama de unde se trăgea. Împuşcăturile continuau să bubuie, din celălalt capăt al sălii alergau oameni vânjoşi în haine de piele şi, împingând într-o parte

femeile care țipau și negustorii speriați, își făceau drum. Dar nu păreau a fi atacatorii, ci erau chiar bandiții care stăpâneau această parte din Kitai-Gorod. Pe tot peronul nu se vedea nimeni altcineva responsabil pentru măcelul acela.

Și abia atunci Artiom își dădu seama de ce nu se vedea nimeni. Atacatorii se instalaseră chiar în tunelul de lângă el și de acolo deschiseseră focul distrugător: nu ieșiseră din stație, pentru că, în mod evident, se temeau să se arate într-un loc deschis.

Asta schimba lucrurile. Nu mai rămăsese prea mult timp de stat pe gânduri, atacatorii aveau să urce pe peron imediat ce-și dădeau seama că nu li se mai opunea niciun fel de rezistență. Artiom trebuia să iasă cât mai repede din situația asta. Ghemuindu-se la pământ, porni înainte, strângând cu putere automatul în mâini și uitându-se mereu peste umăr. Din cauza ecoului care altera sunetele și le schimba direcția, nu era deloc clar dacă se trăgea din tunelul aflat în dreapta sau din cel aflat în stânga.

În cele din urmă, după ce alergă destul de mult, remarcă niște siluete îmbrăcate în haine de camuflaj la intrarea tunelului din stânga. În loc de fețe aveau doar ceva negru, iar Artiom se simți străbătut de un fior rece și avu nevoie de câteva clipe să-și dea seama că „întunecații" care asediaseră stația VDNH nu foloseau niciodată armele și uneori nici nu se îmbrăcau. Atacatorii aveau pur și simplu măști, niște cagule tricotate, care se puteau cumpăra din orice beci unde se comercializau arme și care erau oferite drept bonus la achiziționarea unui AK-47.

Cei din Kaluga, veniți în ajutor, se aruncară la pământ în spatele cadavrelor aruncate pe șine și deschiseră și ei focul. Se vedea cum loveau cu paturile puștilor foile de placaj ce țineau loc de ferestre laterale pentru vagonul „stat-major", făcând loc pentru mitralieră, apoi începu să bubuie un foc greu.

Artiom aruncă o privire în sus la caseta de plastic luminată din interior care indica numele stației, atârnată pe aproape, cam pe la mijlocul sălii, lângă vagon. Atacatorii veneau dinspre Tretiakovskaia, deci n-o putea lua pe acolo. Pentru a ajunge la Taganskaia, trebuia să te întorci în locul unde se dezlănțuise infernul. Singura opțiune rămăsese drumul spre Kuznețki Most. Dilema se rezolvase de la sine. După ce sări pe șine, porni în fugă spre intrarea în tunelul Kuznețki Most, care se deschidea neagră înaintea lui. Nici Han, nici Asul nu se vedeau nicăieri. O singură dată avu senzația că zărește pe cineva care-i amintea de silueta filosofului rătăcitor, dar apropiindu-se pentru o clipă, își dădu seama că se înșelase.

Nu era singurul care fugea în tunel – o bună parte dintre cei care se salvaseră de pe peron alergau spre acea ieșire. Tunelul răsuna de exclamații speriate și strigăte furioase, iar cineva plângea isteric. Ici-colo licăreau razele lanternelor și din loc în loc se proiectau petele inegale de lumină ale unor făclii – fiecare își lumina drumul singur. Artiom scoase din buzunar darul de la Han și apăsă maneta. Îndreptând lumina slabă a micii lanterne spre picioare și încercând să nu se împiedice, se grăbea să înainteze, depășind micile grupuri de fugari, uneori familii întregi. Uneori trecea pe lângă femei singure, bătrâni ori bărbați tineri și zdraveni, cărând niște baloți care nu prea păreau să le aparțină. De vreo două ori se opri pentru a-i ajuta să se ridice pe cei care căzuseră. Dar un cuplu ciudat îl făcu să zăbovească. Pe jos stătea, lipit cu spatele de peretele denivelat al tunelului, un bătrân cu părul alb, slab, cu o grimasă îndurerată pe față și cu mâna la inimă, iar alături de el, uitându-se liniștit și tâmp în jur, se afla un adolescent din ale cărui trăsături animalice și ochi tulburi deduceai clar că nu era un copil obișnuit. Artiom simți cum se strânge ceva în el când văzu perechea aceasta ciudată și, cu toate că se grăbea să înainteze și se blestema pentru orice întârziere, încremeni în loc.

Dându-şi seama că-i atrăsese atenţia, bătrânul încercă să zâmbească şi să-i spună ceva, numai că rămăsese fără aer. Se încruntă şi închise ochii, încercând să-şi adune puterile, iar Artiom se aplecă spre el, însă băiatul începu deodată să mugească ameninţător şi Artiom remarcă dezgustat că de pe buze îi curgea un fir de salivă când îşi rânjea animalic dinţii mici şi galbeni. Nereuşind să facă faţă repulsiei, îl împinse pe băiat, care, după ce se dădu înapoi câţiva paşi, se aşeză cu stângăcie şi rămase locului, scoţând nişte scheunături jalnice.

— Tinere... nu trebuie... să-i faceţi aşa... Este Vanecika... El doar... nu înţelege... spuse bătrânul făcând un efort supraomenesc.

Artiom ridică din umeri, dar simţi o umbră neplăcută, rece.

— Vă rog... Nitro... glicerina... în geantă... la fund... O pastilă... Daţi-mi... Eu... nu pot... singur... zise hârâind îngrozitor bătrânul.

Cu mişcări grăbite, Artiom scormoni prin geanta din piele sintetică şi dădu în cele din urmă peste un pachet neînceput. Râcâi cu unghia folia de aluminiu, prinse cu greutate o pastilă care era cât pe ce să-i sară din mână şi i-o întinse bătrânului, care reuşi cu greu să afişeze un zâmbet vinovat şi oftă.

— Eu... nu pot... mâinile... nu mă ascultă... Sub limbă... îl rugă el şi pleoapele îi căzură din nou.

Artiom se uită cu îndoială la mîinile sale negre, dar deschise gura bătrânului, strângându-i cu degetele obrajii, şi-i băgă bulina blestemată sub limba rece şi uscată. Bătrânul dădu slab din cap în tăcere. Pe lângă ei treceau grăbiţi alţi şi alţi fugari, dar Artiom vedea în faţa ochilor numai un şir nesfârşit de cizme şi ghete murdare, adesea găurite, care uneori se împiedicau de lemnul negru al traverselor, ceea ce făcea ca de sus să se audă nişte înjurături grosolane. Nimeni nu-i lua în seamă; adolescentul stătea tot acolo, în locul în

care căzuse, și urla încet, înăbușit. Nepăsător și cu oarecare răutate, Artiom remarcă faptul că unul dintre cei care treceau pe lângă ei îl atinsese pe băiat cu cizma, iar acesta începuse să urle și mai tare, ștergându-și lacrimile cu pumnii și legănându-se dintr-o parte în alta.

Între timp, bătrânul deschise ochii, oftă din rărunchi și bâigui:

— Vă mulțumesc mult... Deja îmi e mai bine... Puteți să mă ajutați să mă ridic?

Artiom îl sprijini de braț până când reuși cu greu să se ridice, apoi îi luă geanta, fiind astfel nevoit să-și pună automatul pe umeri. Bătrânul porni șontâcăind spre băiat și începu să-l convingă blând să se ridice. Acesta mugea supărat și când văzu că se apropia Artiom, începu să șuiere cu răutate, în timp ce saliva îi picura de pe buza de jos, care-i ieșea mult în afară.

— Știți, de-abia am cumpărat medicamentul, am venit de foarte departe aici special pentru el, așa de departe. La noi nu se poate face rost de el, nimeni nu-l aduce și nu am pe cine să rog, iar mie tocmai mi se terminaseră – pe drum am luat ultima tabletă. Când am ajuns la Pușkinskaia, nu ne-au mai lăsat să trecem. Știți, acolo sunt fasciști acum, pur și simplu o nebunie cu uniformele. Auziți și dumneavoastră, fasciști la Pușkinskaia! Am auzit că vor chiar să-i schimbe numele, ba în Hitlerovskaia, ba în Schillerskaia... Deși, desigur, ei nu au auzit nimic despre Schiller, asta o știm doar noi, intelectualii. Și, imaginați-vă, acolo nu au vrut să ne lase să trecem. Tinereii ăștia cu svastici au început să râdă de Vanecika, dar ce poate să le răspundă el, sărmanul copil, despre boala lui? Eu m-am enervat foarte tare, mi s-a făcut rău de la inimă și numai atunci ne-au dat drumul. Despre ce vorbeam? A, da! Și, înțelegeți, special le-am pus mai la fund, ca să nu le găsească dacă aveau să facă vreo percheziție, pentru că ar fi pus și alte întrebări, doar știți, și ar fi putut înțelege greșit, nu toți știu ce medicament

e acesta... Şi deodată focurile astea de armă! Am fugit cât am putut, mai trebuia să-l trag după mine şi pe Vanecika, dar el a văzut nişte cocoşei pe băţ şi nu voia să plece deloc. Şi mai întâi nu m-a înţepat aşa de tare, credeam că ar putea să-mi treacă, să mă lase, dar apoi mi-am dat seama că nu mai aveam scăpare şi am vrut să scot o tabletă, dar am căzut. Iar Vanecika nu pricepe nimic, de mult tot încerc să-l învăţ să-mi dea tabletele dacă mi-e rău, dar el nu poate pricepe. Ori le mănâncă el, ori mi le dă hodoronc-tronc, când i se năzăreşte lui. Îi spun „Mulţumesc", zâmbesc şi îmi zâmbeşte şi el. E bucuros şi mormăie vesel, dar n-a reuşit niciodată să mi le aducă la timp, niciodată nu a făcut-o. Ferească Dumnezeu să se întâmple ceva cu mine, că n-o să aibă cine să aibă grijă de el şi nici nu vreau să mă gândesc la ce i se va întâmpla!

Bătrânul vorbea întruna, privindu-l pe Artiom în ochi, iar el, nu se ştie de ce, se simţea groaznic de prost. Deşi bătrânelul se străduia din răsputeri să înainteze, lui Artiom tot i se părea că se deplasează mult prea încet şi că din spate îi depăşeau din ce în ce mai puţini oameni. Se părea că în curând aveau să rămână ultimii. Vanecika mergea în dreapta bătrânului călcând strâmb şi ţinându-l strâns de mână, iar pe chip i se aşternuse din nou expresia aceea imperturbabilă. Din când în când întindea mâna dreaptă înainte şi mormăia agitat, arătând spre vreun obiect aruncat sau scăpat în grabă de cei fugiţi din staţie ori pur şi simplu spre întunericul din ce în ce mai dens care li se aşternea înainte.

— Dar pe dumneavoastră, vă rog să mă scuzaţi, cum vă cheamă, tinere? Stăm de vorbă şi nu ne-am prezentat... Artiom? Îmi pare bine, eu sunt Mihail Porfirievici. Porfirievici, chiar aşa. Tatăl meu se numea Porfiri, înţelegeţi, un nume neobişnuit; în perioada sovietică chiar au existat unele organizaţii care au ridicat problema asta, căci pe atunci alte nume erau la modă – Vladilen sau chiar Stalina... Dar de unde sunteţi de fel? De la VDNH? Uite, eu şi Vanecika suntem de la Barrikadnaia, acolo am trăit cândva – bătrânul

zâmbi stânjenit –, știți, acolo se afla o clădire înaltă, chiar lângă metrou... Deși, probabil că nu mai țineți minte nicio clădire... Nu vă supărați, câți ani aveți? Douăzeci și patru? Ei, desigur, asta nu are nicio importanță. Eu am avut un mic apartament cu două camere, destul de sus, și o priveliște minunată se vedea spre centru, apartamentul e mic, dar e foarte comod, cu parchet de stejar, cum aveau toți acolo, iar bucătărioara avea plită cu gaz. Doamne, când mă gândesc acum ce confort – plită cu gaz! –, dar atunci nu-mi plăcea deloc, voiam una electrică, numai că nu reușeam deloc să pun bani deoparte. Cum intri, pe peretele din dreapta e o reproducere după Tintoretto, într-o ramă frumoasă, aurită, ce minunăție! Patul era adevărat, cu perne, cu cearșafuri, totul era curat și aveam un birou mare, cu o veioză cu picior, care lumina așa de puternic. Și, lucrul cel mai important, aveam rafturi cu cărți până în tavan: îmi rămăsese de la tata o bibliotecă mare, iar eu, la rândul meu, mai adunam, și pentru serviciu, și pentru propria plăcere. Ah, dar ce vă tot povestesc despre astea, probabil că nu vă interesează, sunt niște prostii de om bătrân. Dar eu îmi aduc aminte și acum! Înțelegeți, îmi lipsesc foarte mult, mai ales biroul și cărțile, iar în ultimul timp duc din ce în ce mai des dorul patului, fiindcă aici nu ai parte de un asemenea lux, noi avem niște paturi de lemn, știți, făcute de noi, iar uneori trebuie să dorm direct pe jos, pe niște cârpe. Dar asta nu e nimic, uite, aici e lucrul cel mai important - zise el arătând spre piept – lucrul cel mai important este ce se petrece înăuntru, nu afară. Lucrul cel mai important e ca înăuntru să rămânem aceiași, să nu cedăm, iar condițiile – să le ia dracu', vă rog să mă scuzați, să le ia dracu' de condiții! Deși uite, după pat, nu știu de ce, tânjesc în mod deosebit...

Omul nu tăcea o clipă și Artiom asculta totul cu un interes politicos, deși nu-și putea imagina deloc cum era să trăiești într-o clădire înaltă și să ai o priveliște frumoasă. Nu înțelegea foarte bine, deși nu era pentru prima dată când

auzea despre dispozitive precum plita cu gaz. Desigur, știa despre gaze; de exemplu, că într-unul dintre tuneluri, ieșise gaz și oamenii se otrăviseră, dar cum puteai pregăti mâncarea cu un asemenea gaz? Iar când Mihail Porfirievici se opri pentru scurtă vreme ca să-și tragă sufletul, Artiom se hotărî să se folosească de pauza asta pentru a îndrepta discuția în direcția dorită. Cum, necum, tot prin Pușkinskaia (sau era deja Hitlerovskaia?) trebuia să treacă, apoi să schimbe linia spre Cehovskaia și de acolo să o ia spre Polisul lui dorit.

— Oare acolo sunt fasciști adevărați? întrebă Artiom.

— Ce spuneți? Fasciști? A, da, vă rog să mă iertați, am început să vorbesc despre altceva, zise bătrânul oftând jenat. Da, da, știți, rași în cap și cu bandane pe brațe, e groaznic pur și simplu. Deasupra intrării în stație și peste tot pe acolo sunt atârnate simboluri din astea, care înainte însemnau că nu se putea intra – e vorba de o siluetă neagră într-un cerc roșu, tăiată cu o linie în diagonală. Credeam că e vreo greșeală, că prea erau multe semne din astea peste tot, și am făcut prostia să întreb. S-a dovedit că era noul lor simbol. Înseamnă că li se interzice intrarea Întunecaților sau că aceștia sunt interziși, nu mai știu, dar oricum e o prostie.

Artiom tresări când auzi cuvântul „Întunecaților". Aruncă o privire speriată spre Mihail Porfirievici și întrebă cu grijă:

— Oare acolo chiar sunt Întunecați? Oare au ajuns și acolo?

Teama făcu să i se învârtă tot felul de întrebări prin cap: cum se face că nu plecase nici măcar de o săptămână și VDNH căzuse deja, iar Întunecații atacau Pușkinskaia? Oare misiunea lui eșuase? Nu reușise, nu se descurcase? Totul fusese în zadar? Nu, așa ceva nu se putea, s-ar fi auzit neapărat niște zvonuri, chiar dacă exagerau pericolul, dar niște zvonuri tot ar fi fost... Oare? Dar asta ar însemna sfârșitul tuturor...

Mihail Porfirievici se uită temător spre el și întrebă cu grijă, făcând pe neobservate un pas într-o parte:

— Dar dumneavoastră, îmi cer iertare, ce ideologie susțineți?

— De fapt, niciuna, răspunse Artiom ezitant.

— Păi cum așa? Ce părere aveți despre alte naționalități, despre caucazieni, de exemplu?

— Păi ce treabă au aici caucazienii? întrebă nedumerit Artiom. De fapt, nu mă pricep prea bine la naționalități. Acolo trăiau înainte francezii, germanii sau americanii. Dar acum probabil că nu mai sunt, n-a mai rămas nimeni... Iar pe caucazieni, la drept vorbind, nu-i știu deloc, recunoscu el stângaci.

— Ei bine, pe caucazieni îi numesc ei „întunecați", explică Mihail Porfirievici, tot încercând să înțeleagă dacă Artiom nu-l păcălea, prefăcându-se prost.

— Dar caucazienii, din câte înțeleg eu, sunt niște oameni obișnuiți, nu? zise Artiom încercând să primească o confirmare. Uite, azi am văzut câțiva...

— Sunt oameni absolut obișnuiți! confirmă liniștit Mihail Porfirievici. Sunt oameni perfect normali, dar criminalii ăștia au decis că sunt diferiți de ei din cine știe ce motive, așa că îi urmăresc. Pur și simplu este inuman! Vă imaginați, acolo la ei, pe tavan, chiar deasupra șinelor, au niște cârlige și într-unul dintre ele au atârnat un om, un om adevărat. Vanecika s-a tulburat așa de tare, că a început să-l împingă și să geamă, și atunci monștrii ăștia s-au întors spre el.

La auzul numelui său, adolescentul se întoarse și-și pironi privirea lungă și tulbure asupra bătrânului, iar lui Artiom i se păru că asculta și chiar înțelege parțial despre ce era vorba, dar cum nu-i mai fu repetat numele, Vanecika își pierdu repede interesul pentru Mihail Porfirievici, mutându-și atenția spre traverse.

— Și dacă tot a venit vorba despre popoare, trebuie să spun că, judecând după cum stau lucrurile, oamenii ăia îi urmează pe germani. Că doar germanii ăștia au inventat

ideologia lor, ei, iar dumneavoastră, desigur, știți ce o să vă zic, mai adăugă el grăbit.

Artiom făcu o mișcare ambiguă cu capul, deși de fapt nu știa nimic, dar pur și simplu nu voia să pară neștiutor.

— Știți, peste tot atârnă vulturii ăștia germani și sunt desenate și svastici, se înțelege. Există niște fraze în germană, niște citate din Hitler, ceva despre vitejie, despre mândrie și despre tot felul de lucruri din astea, continuă bătrânul. Au și parade, și marșuri, iar cât eram noi acolo și am încercat să-l conving pe Vanecika să se liniștească, toți mărșăluiau pe peron și cântau ceva despre măreția spiritului și disprețul față de moarte. Dar, de fapt, știți, au ales foarte bine germana. Limba germană e pur și simplu creată pentru asemenea lucruri. Eu, vedeți dumneavoastră, înțeleg puțin germana... Uite, priviți, undeva, aici, scrie... explică bătrânul, apoi se opri și scoase din buzunarul interior al hainei un carnețel soios. Stați o secundă, faceți-mi puțină lumină, fiți amabil, cu lanterna dumneavoastră minunată... Unde era asta? A, uite!

Și în cercul galben de lumină Artiom văzu niște litere latine șovăielnice, scrise cu grijă pe foaia carnețelului și chiar înconjurate minuțios într-un chenar mic din frunze de viță:

„Du stirbst. Besitz stirbt.
Die Sippen sterben.
Der einzig lebt – wir wissen es
Der Toten Tatenruhm."

Artiom putea să citească literele latine, le învățase după un manual pentru clasele primare, descoperit la biblioteca din stație. Privind neliniștit în urmă, mai lumină încă o dată carnețelul. Desigur, nu pricepea nimic.

— Ce-i asta? întrebă Artiom, trăgându-l din nou după el pe Mihail Porfirievici.

Bătrânul își băgă grăbit carnețelul în buzunar și încercă să-l urnească din loc pe Vanecika, dar băiatul se încăpățâna din cine știe ce motiv și începuse să mormăie nemulțumit.

— Este o poezie, răspunse bătrânul cam supărat, sau cel puţin aşa i se păru lui Artiom. În amintirea soldaţilor căzuţi. Desigur, n-o să mă apuc să traduc versurile, dar sună cam aşa: „O să mori. O să-ţi moară toţi cei apropiaţi. N-o să mai ai nimic. Un singur lucru va dăinui – gloria militară a celor căzuţi." Dar asta sună cam prost, nu? Dar în germană e pur şi simplu ca un tunet! *Der Toten Tatenruhm*! Pur şi simplu te trec fiorii! Mda... îşi luă el seama deodată, ruşinându-se probabil de lipsa lui de precauţie.

O vreme merseră în tăcere. Toată această situaţie, cu ei care oricum erau, probabil, printre ultimii oameni plecaţi din staţie, fără să ştie clar ce se va întâmpla în urma lor în Kitai-Gorod, oprindu-se deodată în mijlocul drumului pentru a citi o poezie, i se păru lui Artiom stupidă şi iritantă. I se tot învârteau în minte ultimele versuri şi, nu se ştie de ce, îşi aminti deodată de Vitalik, chiar acel Vitalik cu care fusese atunci la Grădina Botanică. Vitalik Nesuferitul fusese împuşcat de către atacatorii care încercaseră să pătrundă în staţie prin tunelul de sud. Tunelul respectiv era considerat sigur, de aceea fusese pus acolo Vitalik, care avea numai optsprezece ani, iar Artiom abia făcuse şaisprezece pe atunci. Se înţeleseseră ca seara să meargă la Jenka, fiindcă tocmai îi adusese un cărăuş iarbă nouă, marfă specială. Îl nimeriseră chiar în cap, şi în mijlocul frunţii avea doar o găurică neagră, dar jumătatea din spate a capului îi dispăruse. Şi gata. „O să mori..." De ce îşi amintise deodată aşa de clar discuţia dintre Hunter şi Suhoi, când Suhoi spusese: „Dar dacă totuşi acolo nu e nimic?" O să mori şi n-o să mai urmeze nimic. Asta e tot. Nu mai rămâne nimic. „O să-ţi moară toţi cei apropiaţi", sau cum zicea în poezie? Acum chiar că îl treceau fiorii. Când Mihail Porfirievici întrerupse în cele din urmă tăcerea, chiar fu bucuros să-l audă.

— Dar dumneavoastră nu aveţi cumva acelaşi drum ca noi? Mergeţi numai până la Puşkinskaia? Oare aveţi de gând să ieşiţi acolo? Adică, mă refer la faptul că veţi urca pe

peron... Nu v-aş recomanda deloc, absolut deloc, să faceți asta. Nici nu vă imaginați ce se întâmplă acolo. Poate mai bine veniți cu noi până la Barrikadnaia? Mi-ar face mare plăcere să mai discut cu dumneavoastră!

Artiom fu nevoit să repete mişcarea aceea cu semnificație ambiguă şi să îngaime ceva ininteligibil: doar nu putea să vorbească despre scopurile călătoriei sale cu prima persoană care-i ieşea în cale, chiar dacă era vorba despre acest bătrân inofensiv. Fiindcă nu primi un răspuns afirmativ, Mihail Porfirievici tăcu din nou. Înaintară multă vreme în tăcere, fără niciun semn că din urmă îi amenința ceva, astfel că Artiom se relaxă în sfârşit. În scurtă vreme, în depărtare începuseră să licărească nişte luminițe, mai întâi slab, apoi din ce în ce mai clar. Se apropiau de Kuznețki Most.

Artiom nu ştia nimic despre regulile de acolo, aşa că se decise să-şi ascundă cât mai bine automatul, pentru orice eventualitate. Îl înveli într-un tricou, apoi şi-l băgă cât putu de adânc în rucsac.

Kuznețki Most era o stație locuită, iar la vreo cincizeci de metri de la intrarea pe peron, în mijlocul şinelor, se afla un punct de pază destul de bine organizat – era adevărat, numai unul singur –, dar cu un singur proiector, acum stins, pentru că nu aveau nevoie de el, şi dotat cu un loc pentru mitralieră. Mitraliera era acoperită, dar alături se afla un bărbat extrem de gras, într-o uniformă verde şi uzată, care mânca un fel de terci dintr-o gamelă îndoită. Încă doi oameni cu îmbrăcăminte identică şi cu nişte arme automate greoaie, agățate pe umăr, examinau cu suspiciune documentele celor care ieşeau din tunel. În fața lor era o mică coadă, aceeaşi fugari din Kitai-Gorod care îl depăşiseră pe Artiom cât timp se chinuise cu Mihail Porfirievici şi cu Vanecika. Oamenii erau lăsați să intre încet şi fără nicio tragere de inimă, iar unui băiat pur şi simplu îi refuzaseră accesul. Acum, acesta stătea pierdut în drum, fără să ştie ce să facă, încercând din când în când să se apropie de cel care verifica actele, dar bărbatul,

sever, îl tot împingea înapoi și-l chema pe următorul de la coadă. Fiecare dintre cei veniți era percheziționat cu grijă. Sub privirile tuturor, un bărbat la care se descoperise un jalnic pistol Makarov fusese mai întâi scos de la coadă, iar mai târziu, după ce încercase să protesteze, fusese luat pe sus de cineva și dus de acolo.

Artiom începu să se foiască neliniștit, presimțind că vor avea neplăceri. Mihail Porfirievici se uită uimit la el, iar Artiom îi șopti încetișor că nici el nu era înarmat, dar bărbatul nu făcu decât să dea liniștitor din cap și promise că totul va fi în ordine. Nici vorbă ca Artiom să-l fi crezut, dar era pur și simplu foarte curios să vadă cum anume se va petrece asta, însă bătrânul nu făcu decât să zâmbească misterios. Între timp, coada avansa încetișor și grănicerii luau acum la puricat sacul de plastic al unei nefericite femei de vreo cincizeci de ani, care se apucă imediat să bocească, acuzându-i că sunt niște tirani și minunându-se cum de-i mai ține pământul. În sinea lui, Artiom o aprobă din toată inima, dar își propuse să țină asta doar pentru el. După ce cotrobăi cum se cuvine, grănicerul, cu un fluierat mulțumit, scoase din teancul de lenjerie murdară câteva grenade antiinfanterie, pregătindu-se să-i asculte explicațiile.

Artiom era absolut convins că femeia avea să înceapă să spună o poveste emoționantă despre un nepot care avea nevoie de chestiile astea la serviciu – „Înțelegeți, lucrează ca sudor și e nu știu ce piesă de la aparatul lui de sudură" sau că le găsise pur și simplu pe drum și tocmai se pregătea să le dea organelor competente. Dar ea pur și simplu făcu câțiva pași în spate, aruncă un blestem și o luă la fugă înapoi în tunel, grăbindu-se să dispară în întuneric. Mitraliorul lăsă la o parte gamela cu mâncare și se grăbi să tragă husa de pe armă, dar unul dintre grăniceri, probabil șeful, îl opri cu un gest. Oftând dezamăgit, omul se întoarse la terciul lui, iar Mihail Porfirievici făcu un pas înainte, cu pașaportul pregătit.

Surprinzător, șeful grănicerilor, care tocmai scotocise cu cea mai mare atenție prin geanta unei femei cu un aer absolut inofensiv, nu făcu decât să răsfoiască rapid pașaportul bătrânului, fără ca măcar să-i arunce vreo privire lui Vanecika, de parcă nici nu exista. Când îi veni rândul, Artiom îi înmână soldatului slăbuț și mustăcios documentele, și acela se apucă să examineze cu grijă fiecare pagină, insistând mai mult cu lumina lanternei pe ștampilele asupra cărora reveni cel puțin de cinci ori, apoi își mută privirea de la chipul lui Artiom la fotografie, pufnind neîncrezător, în timp ce el încerca să pară cât mai inocent și zâmbea amabil.

— De ce ai pașaport de model sovietic? întrebă în cele din urmă grănicerul cu severitate, neștiind de ce să se mai lege.

— Ei, pe vremea când existau dintr-acelea adevărate, eu eram încă mic. Și apoi, cei de la administrația noastră mi-au completat primul formular pe care l-au avut la îndemână, explică Artiom.

— Nu e bine, zise încruntat mustăciosul. Deschideți rucsacul.

Dacă găsea automatul, Artiom putea, în cel mai fericit caz, să se întoarcă în fugă de unde venise. Sau ar fi fost posibil să i-l confiște, se gândi el cu fruntea năpădită de o sudoare rece.

Atunci interveni Mihail Porfirievici. Apropiindu-se de grănicer nepermis de mult, îi șopti grăbit:

— Konstantin Alekseevici, înțelegeți, tânărul acesta este o cunoștință de-a mea. E un tînăr extrem de cuviincios, pot să garantez personal pentru el.

Grănicerul, care îi deschisese deja geanta lui Artiom și băgase mâna în ea, ceea ce îl făcuse pe Artiom să-l treacă toți fiorii, spuse sec:

— Cinci!

Până să-și dea seama Artiom ce voia, Mihail Porfirievici scosese deja din buzunar un pumn de cartușe și se grăbi să numere cinci bucăți, punându-le în geanta de campanie întredeschisă care atârna pe umărul vameșului.

Dar tocmai atunci se întâmplă ca mâna lui Konstantin Alekseevici să-și continue peregrinările prin rucsacul lui Artiom și probabil se petrecuse lucrul acela groaznic, pentru că fața lui căpătă deodată o expresie interesată.

Artiom simți că inima i se prăbușește într-o prăpastie și închise ochii.

— Cincisprezece, rosti imperturbabil mustăciosul.

Oricum nu mai era cale de întoarcere, așa că Artiom, dând din cap aprobator, își luă rucsacul și, după ce mai numără zece cartușe, le puse în aceeași geantă. Niciun mușchi nu tresări pe fața grănicerului, iar Artiom fu cuprins de admirație față de sângele rece al omului. Nu mai avea decât să facă un pas, apoi drumul spre Kuznețki Most era liber.

În următoarele cincisprezece minute se tot ciondăni cu Mihail Porfirievici, care se încăpățâna să nu ia înapoi cinci cartușe, afirmând că el are o datorie mult mai mare față de Artiom și tot așa.

Kuznețki Most nu se deosebea prin nimic de majoritatea stațiilor prin care trecuse Artiom în timpul călătoriei lui: aceeași marmură pe pereți și aceeași podea de granit, doar arcadele erau diferite – înalte și late, acestea creau impresia unui spațiu neobișnuit de mare.

Tocmai când Artiom se gândea la aceste lucruri, îi atrase atenția ceva care puse capăt imediat discuției cu bătrânul. La peronul al doilea se afla o garnitură întreagă, incredibil de mare și de lungă, care ocupa aproape toată stația. Dar ceea ce i se păru cel mai uimitor lui Artiom fu că era locuită. În spatele ferestrelor licărea cald o lumină plăcută, care trecea prin perdelele de toate felurile, iar ușile erau deschise îndemnându-te să intri... Asta nu semăna cu nimic din ceea ce văzuse Artiom de când era adult. Da, avea niște amintiri aproape șterse despre trenuri întregi, cu lumini aprinse la ferestre – amintiri dintr-o copilărie așa de îndepărtată. Însă acestea erau diluate, neclare și volatile, la fel ca toate

celelalte gânduri despre ceea ce fusese înainte, ca atunci când încerci să-ți reprezinți ceva în detaliu, să refaci în minte amănuntele, dar imaginea aceea vagă se evaporă imediat, îți curge precum apa printre degete și în fața ochilor nu mai ai nimic.

Înțepenise în loc, privind fermecat garnitura de metrou și numărând vagoanele care se pierdeau în negură, spre celălalt capăt al peronului, lângă pasajul spre Linia Roșie, acolo unde atârna din tavan un steag de pânză roșie, smuls din întuneric de cercul bine definit de lumină produs de un bec electric. Sub el stăteau smirnă doi soldați cu automate, în uniforme verzi, identice, și cu niște caschete care păreau mici de la distanță și aminteau ridicol de niște soldăței de jucărie.

Artiom avusese și el astfel de soldăței demult, înainte de a-l întâlni pe Suhoi; unul era comandant și avea un pistol minuscul scos din toc și striga ceva, privind în urmă: probabil își chema detașamentul după el, la luptă. Ceilalți doi stăteau în poziție de drepți, cu automatele lipite de piept. Erau probabil din seturi diferite și nu se putea juca deloc cu ei: comandantul pornea la luptă, întorcându-se chemător spre luptătorii lui curajoși, dar aceștia înțepeniseră în post, exact ca grănicerii de pe Linia Roșie, și-i durea undeva de luptă. Un lucru ciudat: uite, pe acești soldăței îi ținea minte foarte bine, și-i amintea așa de clar... dar pe mama, chipul ei... nu putea deloc...

În Kuznețki Most se păstrase o oarecare ordine, iar aici ca și la VDNH, erau lumini de avarie. De-a lungul tavanului se întindea un fel de construcție misterioasă din metal, al cărei rol putea să fi fost înainte chiar acela de a lumina stația. În afară de tren, în stație nu era nimic de luat în seamă.

— Am auzit atâtea povești, cum că în metrou ar fi multe stații uimitor de frumoase, dar uite, când le vezi, toate sunt aproape la fel, îi spuse el dezamăgit lui Mihail Porfirievici.

— Ce spuneți, tinere? Aici sunt niște stații așa de frumoase, că n-o să vă vină să credeți! Uite, Komsomolskaia,

de pe Linia Circulară, de exemplu, e un adevărat palat! zise bătrânul încercând să-i schimbe opinia, punând o mare pasiune în vorbele sale. Acolo e un panou uriaş, ştiţi, pe tavan. Cu Lenin şi cu toate celelalte prostii, e adevărat... Vai, ce spun eu... – adăugă el deodată, luându-şi seama şi continuând în şoaptă – ... în staţie e plin de spioni, agenţi de pe linia Sokolniceskaia, adică Linia Roşie, vă rog să mă iertaţi, eu îi spun ca odinioară... Aşa că aici trebuie să vorbim mai încet. Şefii de aici sunt, chipurile, independenţi, dar nu vor să se certe cu roşiii, aşa că dacă aceia le cer să li se predea o persoană, probabil că se vor conforma. Ca să nu mai vorbim de crime, mai adăugă el extrem de încet, aruncând priviri furişe în jur. Haideţi mai bine să găsim un loc de odihnă, fiindcă eu, la drept vorbind, am obosit goaznic, dar şi dumneavoastră, din câte văd eu, abia vă mai ţineţi pe picioare. O să înnoptăm aici şi apoi plecăm mai departe la drum.

Artiom dădu aprobator din cap: ziua aceea fusese într-adevăr groaznic de lungă şi de tensionată, iar odihna era pur şi simplu necesară.

Oftând cu jind şi fără să-şi ia ochii de la garnitura de tren, Artiom păşi în urma lui Mihail Porfirievici. Din vagoane se auzeau discuţii şi hohote de râs, în uşile vagoanelor pe lângă care treceau se aflau bărbaţi obosiţi după serviciu, care fumau împreună cu vecinii şi discutau cu seriozitate despre evenimentele zilei, iar undeva, adunate în jurul unei mese, stăteau nişte bătrâne care beau ceai, sub un bec mic ce atârna de un fir jumulit şi peste tot mişunau copii, ceea ce lui Artiom i se părea un lucru la fel de neobişnuit. La VDNH domnea mereu încordarea, oamenii erau tot timpul pregătiţi să acţioneze. Da, se adunau seara cu prietenii, ca să stea liniştiţi în cortul vreunuia dintre ei, dar nu se întâmplase niciodată ca toate uşile să fie larg deschise, să se ducă în vizită unii la alţii, iar copiii să umble peste tot. Staţia asta era mult prea norocoasă...

— Şi din ce trăiesc cei de aici? nu se putu abţine Artiom să întrebe, ajungându-l din urmă pe bătrân.

— Cum, nu ştiţi? se miră politicos Mihail Porfirievici. Doar este Kuzneţki Most. Aici sunt cei mai buni tehnicieni din metrou, au cele mai mari ateliere. Li se aduc aici la reparat dispozitive chiar şi de pe linia Sokolniceskaia sau de pe cea Circulară. Înfloresc, înfloresc. Uite, aici să tot trăiești, adăugă el oftând meditativ. Dar ei sunt severi în privinţa asta...

Degeaba sperase Artiom că vor avea şi ei norocul să doarmă în vagoane, pe canapele. În mijlocul sălii se afla un şir mare de corturi cum erau cele în care locuiau şi ei la VDNH, iar pe o latură a celui mai apropiat dintre ele, era scrisă cu grijă, de parcă ar fi fost folosit un şablon, inscripţia: „HOTEL". Alături se formase o coadă de refugiaţi, dar Mihail Porfirievici îl chemă pe administrator la o parte, zăngăni câteva cartuşe, şopti ceva magic care începea cu numele lui Konstantin Alekseevici şi chestiunea se rezolvă.

— O să stăm aici, zise el făcând un gest de invitaţie, iar Vanecika începu să gângurească bucuros.

Au fost chiar serviţi cu ceai pentru care Artiom nu a trebuit să plătească nimic; iar saltelele de pe jos erau aşa de moi, că după ce te trânteai pe ele, nu-ţi mai venea să te ridici. Stând întins într-o rână pe locul lui, Artiom sufla cu grijă în ceai şi îl asculta cu atenţie pe bătrânul care, uitând de cana lui, povestea cu o privire înflăcărată:

— Nu şi-au extins puterea asupra întregii linii. E adevărat, nimeni nu vorbeşte despre asta şi roşiii nu recunosc, dar nici Universitatea, nici ceea ce urmează după ea nu e sub controlul lor! Da, da, Linia Roşie ţine numai până la Sportivnaia. Dincolo de Sportivnaia începe un sector foarte lung, unde a fost cândva staţia Leninskie Gorî, pe care mai târziu au redenumit-o, dar eu îmi amintesc numele vechi. Imediat după Leninskie Gorî, metroul iese la suprafaţă, iar acolo a fost un pod. Şi vedeţi dumneavoastră, cândva s-a

produs o explozie din cauza căreia a început să se surpe și la un moment dat s-a prăbușit în râu, așa că nu e niciun fel de legătură cu Universitatea, aproape chiar de la început...

Artiom luă o mică înghițitură de ceai și simți că sufletul i se umple de încântare în așteptarea a ceva misterios, neobișnuit, care începuse cu șinele întrerupte deasupra prăpastiei de pe Linia Roșie, acolo, departe, în sud-vest. Vanecika își rodea înverșunat unghiile și, după ce-și examina încântat roadele muncii, se apuca din nou de treabă. Artiom se uită la el aproape cu simpatie și îi fu recunoscător băiatului pentru că tăcea.

— Știți, la noi la Barrikadnaia este un mic cerc, spuse Mihail Porfirievici cu un zâmbet jenat. Ne adunăm seara, uneori vin la noi și unii de la stația 1905, dar acum și de la Pușkinskaia au fost alungați toți cei care gândesc altfel, iar Anton Petrovici s-a mutat la noi... E o prostie, desigur, sunt pur și simplu niște șezători literare... ei, uneori vorbim și de politică... Nici acolo, știți, nu sunt îndrăgiți oamenii educați. Câte nu auzi la Barrikadnaia: și că e o intelectualitate păduchioasă, și că e coloana a cincea... Așa că noi ne întâlnim pe furiș. Dar uite, Iakov Iosifovici spune că Universitatea nu ar fi pierit. Că ar fi reușit să blocheze niște tuneluri și mai sunt încă oameni acolo. Nu doar oameni pur și simplu, ci... Înțelegeți, acolo a fost cândva Universitatea de Stat din Moscova, căci datorită ei se numește așa stația. Și cică au reușit să scape o parte dintre profesori și niște studenți. A fost un soi de adăpost antiatomic construit sub clădirea Universității pe vremea lui Stalin și mi se pare că e legat prin niște tuneluri de metrou. Și acum s-a format acolo un fel de centru intelectual, știți. Ei, probabil că astea sunt legende. Se zice că acolo oamenii culți sunt la putere, că toate cele trei stații sunt conduse de rector, iar fiecare stație e condusă de un decan, iar ei sunt aleși. Acolo nici știința nu stă pe loc – totuși, sunt studenți, știți, ba chiar doctoranzi, profesori! Cultura nu se stinge, ca la noi, și mai și scriu, iar moștenirea

noastră nu cade pradă uitării. Şi Anton Petrovici chiar spunea că o cunoştinţă de-a lui, un inginer, i-a spus, ca pe un mare secret, că au găsit chiar o modalitate de a ieşi la suprafaţă, şi-au creat singuri costume de protecţie şi uneori apar prin metrou cercetaşi de-ai lor. Recunoaşteţi, sună aşa de incredibil! exclamă pe un ton aproape întrebător Mihail Porfirievici, privindu-l pe Artiom în ochi.

Artiom observă ceva melancolic în privirea bătrânului, o speranţă slabă, timidă, obosită, ceva, care, după ce tuşi puţin, îl făcu să spună pe un ton cât se poate de sigur:

— De ce? Sună extrem de real! Uite, doar există Polisul. De exemplu, am auzit că acolo e la fel...

— Da, e un loc minunat, Polisul, dar cum să ajungi acum acolo? Mai mult, am auzit că în Consiliu s-a hotărât ca puterea să treacă în mâinile militarilor...

— În care Consiliu? întrebă Artiom ridicând din sprâncene.

— Ei, cum aşa? Polisul e condus de Consiliul format din oamenii cu cea mai mare autoritate. Şi acolo, ştiţi, oamenii cu cea mai mare autoritate sunt fie bibliotecari, fie militari. Despre Bibliotecă ştiţi deja, nu are rost să vă povestesc, dar vedeţi, cealaltă intrare a Polisului se afla cândva chiar în clădirea Ministerului Apărării, din câte ţin minte, sau, în orice caz, era undeva pe aproape, şi o parte dintre generali au apucat atunci să se evacueze. Chiar de la început au pus mâna pe toată puterea şi pentru multă vreme Polisul a fost condus de un fel de juntă, ştiţi. Dar oamenii, nu se ştie de ce, nu au fost prea mulţumiţi de conducerea lor şi au fost tulburări destul de sângeroase. Dar asta s-a întâmplat demult, cu mult înainte de războiul cu roşiii. Atunci s-au făcut nişte concesii, ba chiar a fost creat acest Consiliu. Şi aşa s-a nimerit ca în el să se formeze două facţiuni – bibliotecarii şi militarii. Desigur, e o combinaţie ciudată, pentru că e puţin probabil ca militarii să fi întâlnit în viaţa lor de dinainte mulţi bibliotecari în carne şi oase. Dar aici aşa s-a întâmplat.

Şi între aceste facţiuni este o râcă permanentă, se înţelege, când iau puterea unii, când ceilalţi. Când a fost războiul cu roşiii, apărarea a fost mai importantă decât cultura, aşa că balanţa s-a înclinat în favoarea militarilor. Pe timp de pace, au revenit bibliotecarii la putere. Şi aşa e la ei, înţelegeţi, tot timpul, ca un pendul. Acum, de exemplu, am auzit că militarii au o poziţie mai puternică şi că au impus o anumită disciplină. Ştiţi, e un fel de stare de război, aşa că se dă stingerea la o anumită oră... şi alte asemenea bucurii ale vieţii, zise Mihail Porfirievici zâmbind uşor. Şi, în ultimă instanţă, să pătrunzi acolo e acum la fel de simplu ca în cazul în care ai vrea să ajungi la Oraşul de Smarald[1]. În glumă, aşa numim noi între noi Universitatea şi staţiile de lângă ea. Ca să ajungi acolo trebuie să treci fie prin Linia Roşie, fie prin Hansa, dar acolo pur şi simplu nu se poate trece, vă daţi seama şi singur. Vedeţi, înainte de fascişti se putea trece prin Puşkinskaia către Cehovskaia, iar de acolo şi până la Boroviţkaia mai era numai un sector. E adevărat, nu e un sector foarte bun, dar când eram mai tânăr se întâmpla să merg şi prin el.

Artiom nu rată ocazia să întrebe ce era aşa de rău la sectorul acela, iar bătrânul răspunse fără chef:

— Vedeţi, acolo, chiar în mijlocul tunelului, e o garnitură de metrou arsă. Nu am mai fost de multă vreme acolo, nu ştiu cum mai e acum, dar înainte, pe scaune erau trupuri omeneşti carbonizate, unele răsturnate, altele şezând... Pur şi simplu e groaznic. Nu ştiu cum s-a întâmplat asta, i-am întrebat şi pe cunoscuţi ce s-a întâmplat acolo, dar nimeni n-a putut să-mi spună precis. E foarte greu să treci prin acest tren şi nu poţi să-l ocoleşti, pentru că tunelul a început să se surpe, iar în jurul vagoanelor, şi deasupra şi pe laturi, e numai pământ surpat. Iar în vagoane se întâmplă tot felul de lucruri urâte, mi-e greu să le explic. De fapt eu sunt ateu,

[1] Aluzie la oraşul din *Vrăjitorul din Oz*.

știți, și nu cred în orice prostie mistică, așa că atunci am dat vina pe șobolani și pe tot felul de alte creaturi... Dar acum nu mai sunt așa de sigur.

Cuvintele acestea îl făcură pe Artiom să-și amintească de zgomotul din tunelurile de pe linia lui și atunci, nu se mai putu abține și-i povesti bătrânului despre ce se întâmplase cu grupul lui, apoi cu Bourbon și, după o mică ezitare, încercă să repete explicațiile pe care i le dăduse Han.

— Ei, ce tot spuneți? E o aiureală totală! zise Mihail Porfirievici dând din mâini și ridicând sever sprâncenele. Am mai auzit despre asemenea lucruri. Mai țineți minte, v-am vorbit de Iakov Iosifovici. Iar el, care e fizician, mi-a explicat odată că există asemenea tulburări psihice, când oamenii sunt influențați de niște sunete la frecvențe extrem de joase, pe care, în esență, nu le auzim și, dacă nu greșesc, acestea au circa 7 hertzi, deși, cu capul meu sec... Iar sunetul poate apărea singur, din cauza unor procese naturale, de exemplu, a unor mișcări tectonice sau a unor lucruri asemănătoare. Știți, atunci nu am ascultat cu prea mare atenție. Dar cum să fie suflete ale morților! Și încă în țevi? Vă rog...

Era interesant să discute cu el. Artiom nu mai auzise de la nimeni lucrurile pe care i le povestea bătrânul, iar acum vedea metroul dintr-o altă perspectivă, de modă veche și amuzantă, care-i făcea sufletul să călătorească până la suprafață, acolo unde se simțea la fel de stânjenit ca în primele zile petrecute la metrou. Și Artiom, care în ultima vreme își amintise de multe ori disputa dintre Suhoi și Hunter, îl întrebă:

— Dar ce părere aveți... Noi... oamenii, adică... O să ne mai întoarcem vreodată acolo, sus? O să supraviețuim și o să ne întoarcem?

Și imediat cum închise gura îi păru rău că întrebase, pentru că întrebarea lui fusese ca o lamă care-i tăiase bătrânului venele, făcându-l dintr-odată să-și piardă elanul și să se înmoaie, rostind încet, cu o voce subțire și lipsită de vlagă:

— Nu cred. Nu cred.

— Dar la urma urmei au mai existat linii de metrou și în alte orașe – așa am auzit, așa mi s-a povestit –, uite, spre exemplu la Sankt Petersburg, la Minsk, la Novgorod, enumera Artiom denumirile învățate pe dinafară, care pentru el erau doar un înveliș gol, complet lipsit de sens.

— A, ce oraș frumos a fost Sankt Petersburgul! zise Mihail oftând melancolic. Știți despre ce vorbesc, Isakii[1]... Și Amiralitatea, cu acoperișul ei ascuțit... Ce grație, ce eleganță! Iar seara, pe Nevski[2] – oameni, larmă, mulțime, râsete, copii cu înghețată, fete tinerele, subțirele... Se aude muzică... Mai ales vara, acolo rar e o vreme frumoasă vara, dar și când e... Ce soare și cer senin, azuriu! Și simți că respiri așa de ușor...

Ochii i se opriră asupra lui Artiom, dar privirea îi trecea prin el și se dizolva în depărtările fantomatice în care se ridicau, din negura de dinaintea zorilor, mărețele siluete semitransparente ale unor clădiri transformate acum în praf, iar lui Artiom i se păru că dacă s-ar întoarce în acea clipă și ar privi peste umăr, ar vedea și el același tablou care-ți tăia răsuflarea.

— Da, într-adevăr au mai fost metrouri în afara celui din Moscova. Poate că s-au mai salvat oameni și în altă parte. Dar gândiți-vă și dumneavoastră! îi răspunse Mihail Porfirievici ridicând un deget noduros. Au trecut atâția ani, și nimic. Nicio veste. Oare în atâția ani nu ne-ar fi găsit, dacă ar fi avut cine să caute? Nu, nu cred, conchise el și-și lăsă capul jos.

Și după aceea, peste vreo cinci minute de tăcere neîntreruptă de nimeni, oftă neauzit și zise aproape doar pentru sine mai degrabă decât pentru Artiom:

— Doamne, ce lume minunată am distrus...

O liniște apăsătoare se lăsase în cort. Vanecika, legănat de tonul scăzut al discuției lor, dormea acum cu gura

[1] Denumire familiară a catedralei Sf. Isaak.

[2] Nevski Prospekt – artera principală din Sankt Petersburg.

întredeschisă, hârâind uşor şi scâncind din când în când ca un câine. Mihail Porfirievici nu mai scoase niciun cuvânt şi, cu toate că era convins că încă nu adormise, Artiom nu-l mai deranjă, ci închise la rândul lui ochii şi încercă să adoarmă.

Credea că după toate cele prin care trecuse în acea zi nesfârşită, somnul va veni instantaneu, dar timpul trecea încet-încet, iar salteaua, care mai înainte i se păruse moale, îi strivea acum şoldul şi fu nevoit să se întoarcă de mai multe ori până ce găsi în fine o poziţie comodă. Dar în urechi îi bubuiau în continuare ultimele cuvinte ale bătrânului, încărcate de o mare tristeţe. „Nu, nu cred." Nu mai pot fi readuse la viaţă fostele bulevarde strălucitoare, construcţiile puternice şi minunate, nu mai poate fi readus acest cer pe care aleargă o adiere care te răcoreşte uşor într-o seară caldă, răsfirându-ţi părul şi mângâindu-ţi faţa. Nu va mai fi deloc aşa cum a povestit bătrânul, acum cerul a devenit tavanul ondulat al tunelurilor, un cer învăluit în cabluri putrezite, şi aşa va fi mereu. Dar înainte a fost cum a zis bătrânul? Azuriu? Curat? Ce ciudat mai era cerul acesta, în niciun caz nu aşa cum îl văzuse Artiom atunci la Grădina Botanică. Şi atunci era presărat cu stele, dar avea un albastru ca de catifea, pe când acesta era de un bleu deschis, strălucitor, vesel, iar clădirile erau cu adevărat uriaşe, dar nu te striveau cu greutatea lor, nu, erau luminoase, uşoare, de parcă ar fi fost ţesute chiar din aerul dulce de aici, şi pluteau, gata să se desprindă de pământ, în timp ce contururile li se estompau în înaltul infinit. În jur erau aşa de mulţi oameni la un loc, aşa cum Artiom nu mai avusese niciodată ocazia să vadă – poate numai la Kitai-Gorod, dar aici ei erau şi mai mulţi. Tot spaţiul de la baza clădirilor ciclopice şi cel dintre ele era plin de oameni care se învârteau de colo-colo. Şi chiar erau neobişnuit de mulţi copii care mâncau ceva – probabil aceasta era îngheţata –, iar Artiom chiar vru să-l roage pe unul dintre ei să-i dea să guste, căci nu mâncase niciodată îngheţată adevărată. Când era mic tare mai voia să mănânce

măcar un pic, dar nu se mai găsea nicăieri, trecuse ceva vreme de când fabricile de dulciuri nu mai produceau decât mucegai și șobolani, șobolani și mucegai. Dar copiii mici care lingeau desertul acela nemaipomenit fugeau mereu de el, râzând, și se eschivau cu abilitate, fără ca el să le poată vedea chipurile. Pe urmă, Artiom nici nu mai știa ce încerca de fapt să facă – să guste puțină înghețată sau să-i vadă fața unui copil și să înțeleagă dacă acești copii existau cu adevărat – și deodată i se făcu frică. Contururile ușoare ale clădirilor începură să se îngroașe și să se întunece ușor și, după o vreme ajunseră să atârne amenințător deasupra lui, iar după aceea începură să vină din ce în ce mai aproape, iar Artiom își continua goana după copii și începu să i se pară că ei nu râdeau cristalin și vesel, ci răutăcios și pofticios, așa că își adună puterile și reuși să apuce un copil de mânecă. Acela se smulse și-l zgârie ca un drăcușor, dar după ce-i strânse gâtul într-o încleștare de oțel, Artiom reuși totuși să-i vadă fața. Era Vanecika. Începând să mugească și rânjindu-și colții, băiatul își sucea ceafa și încerca să se agațe de mâna lui Artiom, și atunci Artiom, panicat, îl aruncă la o parte, dar acesta, sărind, își ridică deodată capul și scoase același țipăt prelung și groaznic din cauza căruia fugise Artiom de la VDNH. Iar copiii care alergau haotic în jurul lui începuseră să se oprească și se apropiau încet dintr-o parte, fără să se uite la el, iar în spatele lor se înălțau acum niște ruine de clădiri uriașe și negre, care păreau a se apropia la fel de repede... Și apoi copiii, care deja umpluseră puținul spațiu rămas liber între ruinele clădirilor gigantice, preluaseră și ei urletul lui Vanecika, umplându-l cu o ură animalică și cu o melancolie ce te îngheța, iar în cele din urmă începură să se întoarcă spre Artiom; nu aveau fețe, doar niște măști negre de piele, cu guri știrbe și ochi ca niște globuri negre, lucioase, fără pupile și fără pic de alb.

Și deodată se auzi o voce pe care Artiom n-o putea recunoaște. Nu era puternică, iar țipătul sinistru o acoperea,

dar vocea repeta cu insistenţă acelaşi lucru şi când îşi încordă auzul, încercând să nu bage în seamă copiii care se apropiau din ce în ce mai mult, Artiom începu să înţeleagă în cele din urmă ce spunea: „Trebuie să pleci." Şi apoi încă o dată. Şi încă o dată, iar Artiom recunoscu vocea. Era a lui Hunter. Copiii mai făcură un pas înainte.

Artiom deschise ochii şi încercă să se ridice. În cort era întuneric beznă şi foarte sufocant, iar el îşi simţea capul greu ca plumbul. Gândurile i se învârteau leneş şi greoi şi nu-şi putea reveni ca să-şi dea seama cât timp dormise, dacă era timpul să se trezească şi să se pregătească de plecare sau dacă se putea întoarce pe partea cealaltă ca să viseze ceva mai vesel.

Şi atunci pânza de la intrarea în cort se ridică puţin şi în deschizătură apăru capul grănicerului care-i lăsase să treacă la Kuzneţki Most, Konstantin... Oare cum îl mai chema?

— Mihail Porfirievici! Mihail Porfirievici! Scoală-te repede! Mihail Porfirievici! Ce-i cu el, a murit?

Fără să-l bage în seamă pe Artiom care se holba speriat la el, omul se strecură în cort şi începu să-l scuture pe bătrânul adormit.

Dar primul se trezi Vanecika şi începu să mugească urât. Bărbatul care intrase nu-l băgă în seamă, iar când Vanecika încercă să-l tragă de mâini, îi trase o scatoalcă zdravănă. Tocmai atunci se trezi şi bătrânul.

— Mihail Porfirievici! Scoală-te repede! şopti neliniştit grănicerul. Trebuie să pleci! Roşiii cer să te predăm pentru că eşti calomniator şi faci propagandă duşmănoasă! Doar ţi-am spus, ţi-am tot spus ca măcar aici, în blestemata noastră de staţie, să nu vorbeşti despre Universitatea ta! M-ai ascultat?

— Daţi-mi voie, Konstantin Alekseevici, ce-i asta? întrebă bătrânul săltându-şi pierdut capul şi ridicându-se de pe saltea. Doar nu am spus nimic, nu am făcut nicio propagandă, Doamne fereşte! Numai tânărului i-am povestit, dar pe ascuns, fără martori...

— Ei, ia-l și pe tânăr cu tine! Doar știi ce fel de stație e aici! Uite, o să te ducă acum la Lubianka și o să-ți pună mațele pe băț, iar pe băiatul tău o să-l pună imediat la zid, ca să nu mai dea din gură! Dar hai mai repede, ce te mocăi așa, că acum o să vină! Deocamdată se mai sfătuiesc încă ce să ceară de la roșii, așa că grăbește-te!

Artiom era deja în picioare, cu rucsacul în spate. Însă nu știa dacă ar fi trebuit să scoată arma sau dacă lucrurile aveau să se aranjeze de la sine. Bătrânul începu să se agite și peste un minut înaintau deja găbiți pe șine, iar Konstantin Alekseevici îi acoperea el însuși gura lui Vanecika cu mâna, încruntându-se cu o expresie de martir, în timp ce bătrânul se uita la el neliniștit, temându-se ca grănicerul să nu-i sucească gâtul.

Tunelul care ducea spre Pușkinskaia era protejat mult mai bine. Trecură prin două cordoane, la o sută de metri și, respectiv, la două sute de metri înainte de intrare. La primul era un fel de parapet din beton, delimitând o tranșee ce traversa drumul și lăsa numai o trecere îngustă lângă perete. În stânga, în spate, era un aparat telefonic al cărui fir mergea până la Kuznețki Most, probabil la Statul-Major. Mai erau și niște cutii cu muniție și o drezină care patrula de-a lungul celor o sută de metri. La cel de-al doilea, aflat mai departe, erau saci obișnuiți cu nisip, o mitralieră și un proiector, ca în partea cealaltă. În ambele posturi se aflau oameni de pază, dar Konstantin Alekseevici îi conduse repede prin toate cordoanele și-i scoase la graniță.

— Să mergem, o să vă însoțesc cinci minute. Mă tem că nu mai trebuie să vii pe aici, Mihail Porfirievici, spuse grănicerul cu un glas obosit, în timp ce înaintau încet spre Pușkinskaia. Nici n-au apucat bine să-ți ierte vechile păcate și tu ai făcut-o din nou de oaie. Am auzit că tovașul Moskvin s-a interesat personal. Ei, o să ne gândim la ceva. Ai grijă cum mergi prin Pușkinskaia! mai adăugă el la despărțire,

oprindu-se, apoi dispăru încet în întuneric. Să treci mai repede! Vezi că la noi se tem de cei de acolo! Du-te sănătos!

Deocamdată nu mai aveau de ce să se grăbească, așa că încetiniră ritmul.

— Cum de i-ați supărat așa de tare? întrebă Artiom privindu-l curios pe bătrân.

— Vedeți dumneavoastră, pur și simplu nu îi plac absolut deloc, iar când a fost războiul... Mă rog, în cercul nostru am elaborat câteva texte... Iar Anton Petrovici – pe atunci încă mai locuia la Pușkinskaia – avea acces la o presă tipografică. Era atunci la Pușkinskaia o presă tipografică pe care niște nebuni o aduseseră de la *Izvestia*... Și el le-a tipărit.

— Dar de la distanță granița lor pare așa de puțin periculoasă. Sunt doi oameni și steagul, nu e niciun fel de punct întărit, nimic, nu ca la Hansa... își aminti deodată Artiom.

— Ei, se înțelege! Din partea asta totul e foarte nevinovat, pentru că la ei presiunea mare e înăuntrul granițelor, nu în afară, zise zâmbind acru Mihail Porfirievici. Uite, acolo sunt întăririle, aici e așa, de decor.

Își continuară drumul în liniște, fiecare gândindu-se la ale lui. Artiom își urmărea cu atenție senzațiile pe care i le producea acest tunel. Dar, lucru ciudat, și acest segment, și cel precedent, care ducea de la Kitai-Gorod la Kuznețki Most, erau oarecum pustii: nu se simțea nimic în ele, nu erau umplute cu nimic, erau pur și simplu niște construcții fără suflet...

Apoi se întoarse la coșmarul pe care tocmai îl avusese. Detaliile i se șterseseră deja din minte și îi rămăsese numai amintirea tulbure și vagă, care îl speria, despre copiii fără față și despre niște mormane negre din fundal. Dar vocea lui Hunter, care îi poruncea să se ridice și să plece, care îl trezise înainte de sosirea grănicerului, o ținea minte clar. Oare asta însemna că... Că vocea aceasta nu fusese parte din vis? Că, de fapt, nu fusese un vis?

Nu apucă să-şi ducă gândul până la capăt. Din faţă se auzi familiarul chiţăit mizerabil şi foşnetul de gheare, apoi începu să se răspândească mirosul sufocant-dulceag de carne descompusă, iar când lumina slabă a lanternei lui Artiom ajunse în sfârşit în locul de unde se auziseră sunetele, în faţa ochilor îi apăru un tablou care-l făcu să se gândească dacă nu era mai bine să se întoarcă la roşii.

Lângă peretele tunelului, cu faţa în jos, se aflau trei cadavre, iar mâinile legate la spate cu sârmă le erau deja muşcate de şobolani. Ţinându-şi mâneca hainei la nas pentru a se feri de mirosul greu, otrăvitor, Artiom se apropie uşor de cadavre, luminându-le. Erau numai în lenjerie, iar pe trupuri nu se vedea nicio rană. Dar părul de pe capetele lor era încurcat şi lipit din cauza sângelui întărit, iar un strat extrem de gros era adunat în jurul petei negre de la gaura de glonţ.

— În ceafă, conchise Artiom, încercând să folosească un ton cât mai liniştit şi abţinându-se cu greu să vomite.

Mihail Porfirievici îşi acoperi gura cu mâna şi ochii începură să-i strălucească.

— Ce fac, Doamne, ce fac oamenii ăştia! spuse el puternic impresionat de ceea ce vedea. Vanecika, nu te uita, nu te uita, vino aici!

Dar Vanecika, fără să manifeste nici cea mai mică nelinişte, se aşeză pe vine alături de cadavrul cel mai apropiat şi, cu un aer concentrat, începu să-l împungă cu degetul, mormăind aţâţat.

O rază alunecă sus, pe perete, şi lumină o bucată de hârtie grosolană de ambalaj, lipită chiar deasupra cadavrelor, la nivelul ochilor. Acolo, împodobite cu nişte vulturi cu aripile întinse, erau nişte cuvinte scrise cu litere gotice: *Vierter Reich*. Continuare era în rusă: „Nicio creatură întunecată nu trebuie să se apropie la mai mult de trei sute de metri de Marele Reich!" Apoi apărea familiarul semn pentru „Intrarea interzisă" – un cerc în care se afla o siluetă neagră, tăiată de o linie simbolizând interdicţia.

— Porcii, spuse printre dinți Artiom. Asta pentru că au părul de altă culoare?

Bătrânul nu făcu decât să dea cu tristețe din cap și-l trase de guler pe Vanecika, care era extrem de pasionat de studierea cadavrelor și nu voia deloc să se ridice în picioare.

— Văd că presa noastă tipografică încă mai funcționează, remarcă bătrânul trist, apoi porniră mai departe.

Mergeau din ce în ce mai încet, astfel că peste două minute apărură, desenate pe perete cu vopsea roșie, un vultur și inscripția „300 m".

— Încă trei sute de metri, remarcă Artiom ascultând neliniștit ecourile îndepărtate ale unui lătrat de câine.

Cam la o sută de metri de stație, îi lovi în față o lumină puternică și se opriră.

— Mâinile la ceafă! Nu mișcați! bubui o voce printr-un megafon.

Artiom își duse ascultător mâinile la ceafă, dar Mihail Porfirievici ridică brațele în sus, ținând palma lui Vanecika într-a lui.

— Am spus să țineți toți mâinile la ceafă! Mergeți încet înainte! Nu faceți mișcări bruște! continuă să răcnească vocea.

Artiom nu putea vedea cine vorbea, pentru că lumina îl lovea drept în ochi și era prea dureros să se uite în sus.

După ce mai înaintară puțin cu pași mici, înțepeniră din nou, supuși, iar proiectorul fu în sfârșit tras într-o parte.

Era ridicată o adevărată baricadă, pe poziții se aflau doi soldați zdraveni și încă un bărbat cu un toc de pistol la brâu, purtând cu toții haine de camuflaj și berete negre, puse pe o parte pe capetele rase. Pe mânecile lor se vedeau niște banderole albe: erau o grămadă de simboluri care aduceau cu svasticile germane, dar nu aveau patru capete, ci numai trei. Puțin mai departe se vedeau siluetele întunecate ale altor oameni, iar la picioarele unuia dintre ei se afla un câine care-și arăta furios colții. Pereții din jur erau plini de cruci,

de vulturi pictați, de lozinci și blesteme la adresa tuturor celor care nu erau ruși. Ultima chestie îl puse puțin pe gânduri pe Artiom, pentru că o parte a inscripțiilor erau în germană. La loc vizibil, sub o pânză mare, arsă pe margini, cu un vultur și o svastică în trei colțuri, se afla, bine luminat, desenul cu nefericitul om negru, iar Artiom își spuse că îl etalau ca pe un soi de icoană.

Unul dintre gardieni făcu un pas înainte și aprinse o lanternă lungă care semăna cu un baston, ținând-o la nivelul capului. Îi ocoli încet pe toți trei, privindu-le fix fețele și încercând să identifice câteva trăsături care să nu fi fost de origine slavă. Totuși, trăsăturile tuturor, poate doar cu excepția celor ale lui Vanecika, care purta pe chip pecetea bolii sale, erau relativ rusești, așa că insul dădu lanterna la o parte și ridică dezamăgit din umeri.

— Actele! ceru el.

Artiom îi întinse docil pașaportul, iar Mihail Porfirievici începu și el cu o oarecare întârziere să și-l caute în buzunarul interior al hainei, unde îl găsi, în cele din urmă.

— Și documentele pentru ăsta? dădu omul arătând cu dispreț spre Vanecika.

— Înțelegeți, problema e că băiatul... începu să explice bătrânul.

— Guuuuraaaa! Când vorbiți cu mine, îmi spuneți doar „domnule ofițer"! La întrebări răspundeți precis! urlă la el grănicerul, iar lanterna începu să-i tremure nervos în mână.

— Domnule ofițer, vedeți dumneavoastră, băiatul e bolnav și nu are pașaport, e încă mic, înțelegeți. Dar priviți, e trecut aici, la mine, priviți... bâigui Mihail Porfirievici amețit, uitându-se la ofițer și încercând să descopere în ochii lui o mică scânteie de compătimire.

Dar individul stătea nemișcat, drept și ferm ca o stâncă, iar fața parcă îi împietrise, așa că Artiom simți iar dorința pe care o mai avusese destul de recent, de a omorî un om.

— Unde e fotografia? spuse printre dinți ofițerul, după ce ajunse la pagina cu pricina.

Vanecika, care până în acel moment stătuse liniștit, aruncând doar priviri încordate spre câine și gângurind entuziasmat din când în când, își mută atenția spre grănicer și, spre groaza lui Artiom, își arătă colții deodată și începu să urle urât. Băiatul îl sperie atât de tare, încât uită brusc dezgustul pe care i-l producea această creatură și faptul că i se întâmplase și lui de vreo două ori să-și înăbușe dorința de a-l pocni.

Grănicerul făcu involuntar un pas în spate, se holbă cu scârbă la Vanecika și spuse printre dinți:

— Luați asta de aici! Imediat! Dacă nu, o s-o fac eu.

— Vă rog să-l iertați, domnule ofițer, nu-și dă seama ce face, își auzi Artiom surprins propriile cuvinte.

Mihail Porfirievici se uită la el cu recunoștință, dar gardianul, care îi răsfoi repede pașaportul, i-l dădu înapoi lui Artiom și-i spuse rece:

— Cu dumneavoastră nu am nicio problemă. Puteți să treceți.

Artiom făcu câțiva pași și înțepeni, simțind că nu-l ascultă picioarele. Ofițerul, care îi întorsese indiferent spatele, repetă întrebarea despre fotografie.

— Vedeți dumneavoastră, problema e, domnule ofițer – vru să explice Mihail Porfirievici, poticnindu-se – problema e că la noi nu era atunci niciun fotograf și în alte stații asta costa incredibil de mult, și pur și simplu nu am bani ca să fac o fotografie...

— Dezbrăcați-vă! îl întrerupse grănicerul.

— Poftiți? spuse Mihail Porfirievici cu o voce scăzută, lungind sunetele.

Artiom văzu că bătrânului îi tremurau picioarele. Își scoase rucsacul și-l puse jos, fără să se mai gândească la ceea ce făcea. Sunt lucruri pe care nu vrei să le faci, juri să nu le faci și apoi ele se întâmplă deodată de la sine, că nici nu mai

apuci să te gândești la ele cum se cuvine. Nu mai trec prin centrii nervoși, se întâmplă și gata, așa că nu-ți mai rămâne decât să le privești uimit și să te convingi că în chestiunea asta nu e deloc vina ta, ci pur și simplu așa a fost dat să se întâmple.

Dacă aveau să fie dezbrăcați și duși undeva, precum cei de la trei sute de metri, Artiom va scoate din rucsac arma, va pune selectorul la foc automat și va încerca să pună la pământ cât mai mulți astfel de neoameni în haine de camuflaj, până când va fi împușcat și el. Nimic nu mai avea nicio importanță. Nu avea importanță că trecuse numai o zi de când îi întâlnise pe Vanecika și pe bătrân. Nu era important că va fi omorât. Ce se va întâmpla cu VDNH? Nu trebuia să se gândească la ceea ce urma după aceea. Sunt lucruri la care e mai bine să nu te gândești.

— Dezbrăcați-vă! repetă ofițerul articulând răspicat. Percheziție!

— Dar dați-mi voie... îngăimă Mihail Porfirievici.

— Guraaaa! urlă ofițerul. Mai repede!

Și pentru a-și întări cuvintele, scoase pistolul din toc.

Bătrânul începu să-și desfacă pierdut nasturii hainei, iar grănicerul duse mâna cu pistolul într-o parte, observând în tăcere cum bătrânul își dădea jos pufoaica, sărind stângaci într-un picior, cum își scotea cizmele și ezita dacă să-și desfacă și cureaua pantalonilor.

— Mai repede! șuieră turbat ofițerul.

— Dar... E neplăcut... Înțelegeți... vru să spună Mihail Porfirievici, dar grănicerul ajunsese la culmea enervării și îi trânti un pumn în gură.

Artiom se năpusti în față, dar fu înșfăcat imediat din spate de două mâini puternice și, oricât încercă să se smulgă, totul fu în zadar.

Atunci se întâmplă ceva neprevăzut. Vanecika, a cărui înălțime era aproape de două ori mai mică decât a criminalului cu beretă neagră, se enervă deodată și, cu un salt

animalic, se năpusti spre el. Omul nu se aşteptase deloc la un asemenea salt din partea unuia sărac cu duhul, iar Vanecika reuşi să-l apuce de mâna stângă şi chiar să-l lovească cu palma în piept. Dar peste o clipă ofiţerul îşi veni în fire, îl aruncă pe Vanecika de pe el, se retrase şi, întinzând mâna cu pistolul, trase. Împuşcătura, accentuată de ecoul tunelului pustiu, îi lovi în timpane, dar lui Artiom tot i se părea că aude scâncetul slab al lui Vanecika, în timp ce acesta cădea la pământ. Băiatul stătea cu faţa în jos, ţinându-se cu ambele mâini de burtă, când ofiţerul, întorcându-i capul în sus cu vârful cizmei şi afişând o expresie de repulsie, mai apăsă o dată pe trăgaci, ochindu-l în cap.

— V-am prevenit, îi aruncă el rece lui Mihail Porfirievici care, înţepenit, cu maxilarul căzut, se uita la băiatul care scotea sunete horcăitoare din piept.

În acest moment, lui Artiom i se întunecă privirea şi simţi în sine o asemenea forţă, încât soldatul care-l ţinea din spate era cât pe-aci să cadă, năucit, când se năpusti înainte. Pentru el, timpul căpătase acum alte dimensiuni, extinzându-se, aşa că reuşi să-şi apuce automatul şi, trăgându-i piedica, începu să tragă direct prin rucsac în pieptul ofiţerului.

Mai apucă doar să remarce mulţumit cum se conturează o linie punctată neagră, făcută de găurile gloanţelor în verdele camuflajului.

CAPITOLUL 9

— Prin spânzurare, încheie comandantul, stârnind un ropot de aplauze care le lovi nemilos timpanele.

Artiom ridică privirea cu mare greutate și se uită în jur. I se mai deschidea un singur ochi, iar celălalt era umflat de tot – torționarii lui își dăduseră silința să facă o treabă ca la carte. Nici de auzit nu mai auzea prea bine – sunetele parcă pătrundeau printr-un strat gros de vată. Dinții păreau să fie la locul lor. Deși, pe de altă parte, ce nevoie mai avea acum de ei?

Văzu iar aceeași marmură în obișnuitele culori deschise, de care se săturase. Candelabrele masive din fier atârnate de tavan fuseseră cândva electrice. Acum erau înfipte în ele lumânări de seu, iar tavanul de deasupra lor era complet negru. În toată stația ardeau numai două candelabre, unul chiar în capăt, unde începea o scară lată, și celălalt unde se afla Artiom, în mijlocul sălii, pe treptele podețului care deschidea pasajul lateral spre o altă linie.

Erau multe arcade semicirculare și nu se vedeau coloane aproape deloc. Era foarte mult loc liber. Ce fel de stație să fi fost și asta?

— Execuția va avea loc mâine, la ora cinci dimineața, în stația Tverskaia, preciză grăsunul care stătea alături de comandant.

Acesta, la fel ca șeful lui, nu era îmbrăcat în haine verzi de camuflaj, ci într-o uniformă neagră, cu nasturi galbeni, strălucitori. Cei doi purtau și ei berete negre, dar nu așa de mari și grosolane ca ale soldaților din tunel.

Locul era plin de imaginile unor vulturi, de svastici cu trei colțuri și de lozinci și enunțuri caligrafiate cu atenție și dragoste, cu litere gotice. Încercând să se concentreze asupra cuvintelor care îi tot jucau în fața ochilor, Artiom citi: „METROUL E PENTRU RUȘI!", „MUTRELE NEGRE SĂ MEARGĂ LA SUPRAFAȚĂ!", „MOARTE MÂNCĂTORILOR DE ȘOBOLANI!" Erau și altele, cu un conținut mai abstract: „ÎNAINTE, ÎN ULTIMA LUPTĂ PENTRU MĂREȚIA SFÂNTULUI SPIRIT RUSESC!", „PRIN FOC ȘI SABIE VOM INSTITUI ÎN METROU ADEVĂRATA ORDINE RUSEASCĂ!", apoi urma un citat din Hitler, în germană, și, prin comparație cu restul, neutra lozincă „MINTE SĂNĂTOASĂ ÎN TRUP SĂNĂTOS!". Îl impresionă în mod deosebit inscripția aflată sub un portret iscusit al unui luptător curajos și al unei femei cu un maxilar puternic și o bărbie voluntară, a cărei înfățișare era extrem de hotărâtă. Ambii erau reprezentați în profil, astfel că bărbatul o acoperea puțin pe tovarășa lui de luptă. „FIECARE BĂRBAT ESTE UN SOLDAT, FIECARE FEMEIE ESTE MAMĂ DE SOLDAT!" – spunea lozinca. Iar toate aceste inscripții și desene îl preocupau acum pe Artiom mult mai mult decât cuvintele comandantului.

Chiar în fața lui, dincolo de cordonul de soldați, vuia mulțimea. Nu erau prea mulți oameni, iar majoritatea erau îmbrăcați în haine modeste, în principal pufoaice și salopete murdare. Femei nu se vedeau aproape deloc, iar dacă asta reflecta realitatea, în viitor nu aveau să mai fie prea mulți soldați. Reflectând asupra acestor lucruri, Artiom zâmbi în sinea lui și își lăsă capul în piept. Nu mai avea putere să-l susțină; dacă nu ar fi fost cei doi oameni cu umeri lați și berete care-l țineau de subsuori, cu siguranță că ar fi zăcut de multă vreme la pământ.

Începu din nou să-i fie rău, îl luă amețeala și nu mai reuși să spună nimic ironic. Avea senzația că o să verse în prezența tuturor oamenilor adunați acolo.

Ceea ce urmă nu se petrecu imediat – treptat, începu să simtă o indiferență tâmpă față de tot ceea ce i se întâmpla, așa că își păstră doar un interes oarecum abstract pentru ce era în jur, ca și cum lucrurile nu i se întâmplau lui, ca și cum pur și simplu citea o carte și soarta eroului principal îl interesa, desigur, dar dacă acesta ar fi murit, ar fi putut pur și simplu să ia de pe raft o altă carte, cu un sfârșit fericit.

Mai întâi fusese bătut metodic, de oameni răbdători și puternici, iar alți oameni, inteligenți și chibzuiți, îi puseseră întrebări. Din precauție, camera fusese îmbrăcată cu faianță de o neliniștitoare culoare galbenă, de pe care era probabil foarte ușor de șters sângele, dar mirosul lui era imposibil să fie alungat de acolo.

Pentru început, a fost învățat să-i spună „domnule comandant" unui bărbat slăbuț, cu un păr lins și blond și cu trăsături fine, care conducea interogatoriul. Apoi a aflat că nu trebuie să pună întrebări, ci, dimpotrivă, să răspundă la ele. Pe urmă, să răspundă exact la întrebarea pusă, concis și la obiect. Să fie concis și la obiect l-au învățat separat, iar Artiom nu știa cum de mai avea toți dinții la locul lor, deși câțiva i se clătinau puternic și în gură avea permanent gust de sânge. Mai întâi a încercat să se justifice, dar după aceea i s-a explicat că nu merită să facă asta. Pe urmă a încercat să tacă, dar nici asta nu era bine, lucru de care s-a convins repede. Era foarte dureros. De fapt, simți ceva foarte ciudat când te lovește în cap un bărbat puternic – nu e vorba numai de durere, ci e un fel de uragan care îți mătură toate gândurile și îți face fărâme toate sentimentele. Chinurile adevărate vin după aceea. După o vreme, Artiom înțelese în sfârșit ce trebuia făcut. Era simplu: trebuia doar să confirme afirmațiile domnului comandant. Când domnul comandant întreba dacă fusese trimis acolo de la Kuznețki Most, trebuia pur și simplu să dea din cap afirmativ. Pentru asta era nevoie de mai puțină forță și domnul comandant nu-și încrețea nemulțumit nasul subțire și ireproșabil de drept, de tip slav,

ca atunci când își chema asistenții ca să-i mai aplice lui Artiom încă o pedeapsă corporală. Dacă domnul comandant presupunea că Artiom fusese trimis cu scopul de a aduna informații și de a produce diversiuni – de exemplu, organizarea de atentate asupra vieților celor din conducerea Reichului (inclusiv a domnului comandant) –, trebuia să dea din nou aprobator din cap. Atunci el își freca bucuros mâinile, iar Artiom știa că își salvase celălalt ochi. Dar nu era suficient să dea pur și simplu din cap, trebuia să încerce să asculte ce anume îl întreba domnul comandant, pentru că dacă Artiom dădea din cap aiurea, dispoziția lui se înrăutățea și unul dintre ajutoarele lui zeloase încerca, de exemplu, să-i rupă o coastă lui Artiom. După o oră și jumătate de discuții purtate pe îndelete, Artiom nu-și mai simțea trupul, abia vedea, auzea destul de slab și nu mai pricepea aproape nimic. De câteva ori își pierduse cunoștința, dar fusese înviorat cu apă rece ca gheața și cu amoniac. Probabil că era un interlocutor foarte interesant.

În cele din urmă, se formase despre el o imagine total greșită – era văzut ca un spion dușman și diversionist care apăruse să-i dea o lovitură pe la spate celui de-al Patrulea Reich, pentru a-l decapita, a semăna haos și a pregăti intervenția dușmanului. Scopul final era instituirea regimului antinațional de tip caucazian-sionist pe tot teritoriul metroului. Deși în realitate Artiom se pricepea prea puțin la politică, un asemenea scop global i se părea demn, așa că le-a spus că era adevărat. Și a făcut bine, pentru că poate tocmai de aceea i-au rămas toți dinții în gură. După ce ultimele detalii au fost stabilite, i s-a permis totuși să leșine.

Când a reușit din nou să deschidă ochiul, comandantul deja terminase de citit sentința. După ce au fost îndeplinite ultimele formalități și data oficială a despărțirii lui de viață a fost anunțată publicului, i s-a pus pe cap o căciulă neagră ce-i ajungea până la gură, așa că nu mai putea vedea aproape nimic. Nu mai vedea nimic și era și mai amețit. După ce reuși

cu greu să reziste un minut, Artiom renunţă la împotrivire, trupul îi fu scuturat de un spasm şi vărsă chiar pe cizmele sale. Gardianul făcu precaut un pas în spate, iar publicul începu să vocifereze cu indignare. Pentru o clipă, Artiom se simţi ruşinat, apoi avu impresia că-i pluteşte capul şi i se înmuiară genunchii.

O mână puternică îi ridică bărbia şi auzi o voce cunoscută, care părea să vină dintr-o lume de vis.

— Vino! Vino cu mine, Artiom! Totul s-a terminat! Totul e bine! Ridică-te! spunea vocea, dar Artiom nu putea găsi în sine nu doar forţa de a se scula, dar nici măcar pe aceea de a ridica privirea.

Era foarte întuneric – probabil că îl încurca căciula, îşi spuse Artiom. Dar cum să şi-o scoată când avea mâinile legate la spate? Însă trebuia neapărat să şi-o scoată, ca să vadă dacă vocea era a unui om sau pur şi simplu i se părea.

— Căciula... mormăi Artiom, sperând că omul va înţelege şi singur ce voia.

Perdeaua neagră din faţa ochilor dispăru şi Artiom îl văzu în faţa lui pe Hunter. Nu se schimbase deloc de când discutase Artiom cu el ultima dată, cu multă, multă vreme în urmă – o veşnicie –, la VDNH. Dar cum ajunsese aici? Artiom îşi mişcă cu greu capul şi se uită în jur. Se afla pe peronul aceleiaşi staţii unde i se citise sentinţa. Peste tot în jurul lui erau cadavre; numai câteva lumânări de la unul dintre candelabre continuau să fumege. Cel de-al doilea era stins. Hunter strângea în mâna dreaptă chiar pistolul TT cu care îl impresionase aşa de tare pe Artiom ultima oară şi care părea gigantic din cauza amortizorului lung şi a dispozitivului de ochire cu laser. Bărbatul se uita la Artiom neliniştit şi atent.

— Eşti bine? Poţi să mergi?

— Da. Probabil, zise Artiom adunându-şi curajul, deşi în acel moment era interesat de altceva. Sunteţi viu? Aţi reuşit să faceţi tot?

— După cum vezi, răspunse Hunter cu un zâmbet obosit. Îţi mulţumesc pentru ajutor.

— Dar eu nu m-am descurcat, zise Artiom dând din cap ruşinat.

— Ai făcut tot ce ai putut, îi spuse Hunter bătându-l liniştitor pe umăr.

— Dar ce s-a întâmplat la mine acasă? Ce s-a întâmplat la VDNH?

— Totul e bine, Artiom. A trecut totul. Am reuşit să fac intrarea să se prăbuşească, iar Întunecaţii nu mai pot coborî în metrou. Suntem salvaţi. Să mergem.

— Dar ce s-a întâmplat aici?

Artiom se uită în jur, observând cu groază că aproape toată sala era plină de cadavre şi că în afară de vocile lor nu se mai auzea niciun sunet.

— Nu contează, răspunse Hunter privindu-l drept în ochi. Nu trebuie să-ţi faci griji, adăugă el.

Se aplecă şi luă de jos geanta în care se afla un pistol-mitralieră din dotarea armatei, care fumega în sala rece. Consumase aproape toate cartuşele.

Hunter porni înainte şi Artiom nu avu altă soluţie decât să-l urmeze. Privind în jos, văzu câteva lucruri pe care înainte nu le observase: câteva siluete întunecate atârnau deasupra şinelor, agăţate de podeţul pe care stătuse când i se citea sentinţa.

Hunter tăcea, mergând cu paşi mari, de parcă uitase că Artiom abia se putea mişca. Oricât s-ar fi străduit, distanţa dintre ei se tot mărea şi Artiom se temea să nu fie lăsat singur în această staţie groaznică, ale cărei podele erau complet acoperite de sânge alunecos, cald încă, şi a cărei populaţie era formată numai din morţi. „Oare chiar merit toate astea?" îşi spunea Artiom. „Oare viaţa mea cântăreşte cât vieţile tuturor acestor oameni?" Era bucuros că fusese salvat, fireşte, dar nu despre asta era vorba, ci despre toţi oamenii ăştia seceraţi care zăceau de-a valma pe granitul peronului, ca

niște saci de cârpe, unul peste altul, și care aveau să rămână veșnic pe șine în aceeași poziție în care îi doborâseră gloanțele lui Hunter. Oare ei muriseră ca să trăiască el? Hunter făcuse așa de ușor acest schimb, așa cum se sacrifică la șah câteva figuri mărunte pentru a o proteja pe cea importantă... Doar era un jucător care avea drept tablă de șah metroul, și toate piesele îi aparțineau, pentru că juca de unul singur. Dar aici era întrebarea: oare Artiom era o piesă atât de importantă, încât să fie omorâți atâția oameni pentru el? De azi, sângele scurs pe granitul rece va pulsa probabil în venele lui – de parcă l-ar fi băut, de parcă l-ar fi luat de la alții ca să-și poată prelungi propria existență. Oare acum va curge mereu în el sângele răcit al tuturor acestor oameni omorâți? În cazul ăsta, nu va mai reuși să se încălzească niciodată...

Asta îl făcu pe Artiom să alerge din răsputeri pentru a-l ajunge pe Hunter din urmă și a-l întreba dacă se va mai putea încălzi vreodată și dacă nu cumva orice foc, oricât de fierbinte, nu i se va părea la fel de rece și nu se va simți mereu melancolic, ca într-o noapte înghețată de iarnă, într-o stație abandonată.

Dar Hunter era încă foarte departe și poate că Artiom nu reușise să-l ajungă pentru că deja coborâse pe șine și gonea prin tunel cu agilitatea unui animal. Mișcările lui i se păreau lui Artiom că aduceau neplăcut de mult cu ale unui câine. Nu, cu ale unui șobolan...

— Sunteți șobolan? zise Artiom dând glas groaznicei bănuieli, dar se sperie și el de ceea ce spusese.

— Nu, răspunse Hunter. Tu ești șobolan. Tu ești șobolan! Un șobolan laș!

— Un șobolan laș! repetă disprețuitor cineva, chiar deasupra urechii lui, după care scuipă.

Artiom își scutură capul, dar regretă ce făcuse. Din cauza mișcării bruște, durerea aceea surdă efectiv explodă. Își pierdu controlul asupra trupului și se aplecă în față, până

când își lipi fruntea înfierbântată de o suprafață metalică rece. Era striată și-l apăsa neplăcut, dar îi răcea carnea inflamată și Artiom rămase în poziția aceea o vreme, neavând puterea să mai facă altceva. După ce își trase sufletul, încercă să deschidă ușor ochiul stâng.

Stătea jos, sprijinit cu fruntea de grilajul care ajungea până la tavan și care închidea ambele părți ale unei arcade scunde și mici. În față avea sala, iar în spate se aflau șinele. Toate arcadele de vizavi – precum, probabil, și cele de pe partea pe care se afla el – fuseseră transformate în celule și în fiecare dintre ele se aflau câțiva oameni. Stația aceasta era complet diferită de cea în care fusese condamnat la moarte. Aceea nu era lipsită de eleganță, ușoară, aeriană, spațioasă, cu niște coloane transparente și arcade late și înalte, rotunjite. În ciuda iluminatului sumbru, a inscripțiilor și a desenelor ce o acopereau în partea de sus, părea, în comparație cu asta, o adevărată sală de banchet. Aici totul era apăsător și înfricoșător – tavanul scund și rotunjit ca în tunel, doar de două ori mai înalt decât un om, coloanele masive și grosolane, fiecare putând fi mult mai lată decât arcele săpate între ele... Și, în plus, acestea ieșeau în afară, iar în cele mai multe fuseseră încastrate gratii din vergele groase, sudate între ele. Tavanul arcadelor era așa de aproape de pământ, încât l-ar fi putut atinge cu mâinile dacă nu i-ar fi fost legate la spate cu sârmă. În cămăruța mică, separată prin gratii de restul sălii, în afară de Artiom se mai aflau două persoane. Una dintre acestea, culcată pe jos, cu fața într-un morman de cârpe, scotea niște gemete scurte și înfundate. Celălalt om era un brunet cu ochii negri, care nu-și mai răsese de multă vreme barba și care stătea pe vine, lipit cu spatele de peretele de marmură, privindu-l cu o curiozitate vie. De-a lungul celulelor se plimbau doi bărbați voinici în uniforme de camuflaj și cu nelipsitele berete. Unul dintre ei își înfășurase pe mână lesa unui câine mare, pe care îl muștruluia din când în când. Probabil că ei îl treziseră pe Artiom.

Fusese un vis. Fusese un vis. Visase totul.

Avea să fie spânzurat.

— Cât e ceasul? întrebă el mişcându-şi cu greu limba umflată şi uitându-se spre cel cu ochii negri.

— Nouă şi jumătate, răspunse omul binevoitor, rostind cuvintele cu un accent ciudat, aşa cum mai auzise Artiom în Kitai-Gorod: în loc de *o a*, în loc de *i î* şi nu *ie*, ci mai degrabă *e*. Seara, preciză brunetul.

Nouă şi jumătate. Două ore şi jumătate până la ora douăsprezece şi încă cinci până la... procedură. Şapte ore şi jumătate. Nu, oricât se gândea, oricât socotea – îi rămăsese puţin timp.

Cândva, Artiom încercase să-şi imagineze ce trebuie să simtă şi la ce trebuie să se gândească un om condamnat la moarte în noaptea dinaintea execuţiei. Frică? Ură faţă de călăi? Căinţă?

Dar el se simţea gol pe dinăuntru. Inima îi bătea tare în piept, tâmplele îi bubuiau, iar în gură i se aduna încet sângele, pe care apoi îl înghiţea. Avea un iz de fier umed, ruginit. Sau poate că fierul umed avea un iz de sânge proaspăt?

O să fie spânzurat. O să fie omorât.

Nu va mai exista.

Nu reuşea deloc să conştientizeze asta, să-şi imagineze asta.

Orice om îşi dă seama că moartea e inevitabilă, iar la metrou moartea era ceva obişnuit în fiecare zi. Dar fiecăruia i se pare că lui nu i se va întâmpla nimic rău, că gloanţele îl vor ocoli, şi la fel şi boala. Iar moartea de bătrâneţe e ceva atât de îndepărtat, că nici nu e cazul să te mai gândeşti la ea. Nu poţi trăi cu conştiinţa permanentă a mortalităţii tale. E un lucru pe care îl uiţi şi, dacă îţi vin totuşi nişte gânduri, trebuie să le alungi, să le sugrumi, altfel îşi pot înfige rădăcini în conştiinţa ta şi se vor dezvolta, iar otrava lor îţi va învenina întreaga existenţă. Nu trebuie să te gândeşti că vei muri şi tu. Aşa poţi să înnebuneşti. Un singur lucru

îl salvează pe om de la nebunie – nesiguranța. Viața celui condamnat la moarte, care știe că urmează să fie executat, ori viața unui om cu o boală incurabilă, căruia medicii i-au spus cât mai are de trăit, se deosebesc de viața unui om obișnuit printr-un singur lucru: ei știu precis sau măcar cu aproximație când anume vor muri. Dar un om obișnuit trăiește în necunoștință de cauză și de aceea i se pare că va trăi la nesfârșit, chiar dacă e foarte posibil să moară a doua zi, în urma unei catastrofe. Nu moartea e groaznică. Groaznică e așteptarea ei.

Peste șapte ore.

Cum se face asta? Artiom nu prea își putea imagina cum sunt spânzurați oamenii. În stația lor fusese la un moment dat împușcat un trădător, dar Artiom era încă mic și nu înțelesese prea multe, iar după aceea execuțiile de la VDNH nu mai fuseseră publice. Ei, probabil că ți se pune funia de gât... și fie ești ridicat spre tavan... fie te pun pe vreun taburet, ceva... Nu, nu trebuie să te gândești la asta.

Îi era sete.

Schimbă cu mare greutate macazul ruginit și vagonetul gândului porni pe alte șine – spre ofițerul pe care îl împușcase. Spre primul om pe care îl împușcase. În fața ochilor îi apărea mereu aceeași imagine: niște gloanțe invizibile care se înfigeau în pieptul lat, străbătut de-a curmezișul de centură, lăsând fiecare un semn negru, cu margini arse, care se umplea imediat cu sânge proaspăt. Nu simțise nimic, nici cea mai mică părere de rău pentru cele făcute, iar asta îl uimea. Cândva credea că fiecare om mort atârnă ca o povară grea pe conștiința ucigașului, îi apare acestuia în vise și îl chinuie la bătrânețe, atrăgând ca un magnet toate gândurile spre el. Nu. Se dovedise că nu era deloc așa. Nici cea mai mică părere de rău. Nici cea mai ușoară căință. Numai o satisfacție sumbră. Și Artiom își dădu seama că, dacă cel mort va veni în coșmarele lui, pur și simplu îi va întoarce

indiferent spatele și stafia va dispărea fără urmă. Iar bătrânețea... Acum nu va mai fi nici bătrânețe.

Îi rămăsese și mai puțin timp. Probabil că va fi totuși pus pe un taburet. Când rămâne așa de puțin timp, trebuie să te gândești doar la lucruri importante. Iar cel mai important lucru, la care nu se învrednicise niciodată să se gândească, amânând mereu, era faptul că nu-și trăise cum se cuvine viața și că, dacă i s-ar mai fi dat încă o șansă, ar fi făcut totul altfel... Nu. Pe lumea asta nu mai putea avea o a doua viață și nu mai avea ce să schimbe. Poate că doar atunci când grănicerul îl împușcase în cap pe Vanecika, ar fi trebuit să procedeze altfel, să nu se repeadă la armă, ci să-și vadă de drumul lui? Dar nu a procedat așa, și cu siguranță că nu ar fi putut niciodată să-i alunge din visele lui pe Vanecika și pe Mihail Porfirievici. Ce se întâmplase cu bătrânul? Doamne, ce bine i-ar fi prins măcar o înghițitură de apă!

Mai întâi va fi scos din celulă... Dacă va avea noroc, o să fie dus prin pasaj, așa că va mai câștiga niște timp. Și, dacă nu-i vor pune din nou pe cap căciula aia blestemată, va mai vedea atunci și altceva în afara gratiilor și a șirului nesfârșit de celule.

— Ce stație e aici? întrebă Artiom, dezlipindu-și cu greu buzele în timp ce se sprijinea de gratii și ridica ochii spre cel de lângă el.

— Tverskaia, răspuse omul. Ascultă, frate, da' de ce te-au adus aici?

— Am omorât un ofițer, răspunse încet Artiom.

Îi era greu să vorbească și nici nu avea chef.

— Eeee... spuse lung și compătimitor bărbatul neras. Și-acu' o să te spânzure?

Artiom ridică din umeri, se întoarse și se sprijini din nou de gratii.

— Cu siguranță, îl asigură supărat colegul lui.

Au s-o facă. În curând chiar. Tocmai în stația asta, căci n-au să-l ducă nicăieri.

Măcar o gură de apă dacă ar bea... Ca să-şi spele gustul ăsta ruginit din gură şi să-şi umezească gâtul uscat, iar atunci ar fi putut poate să vorbească mai mult de un minut cu omul acela. În celulă nu era apă, iar în celălalt capăt se afla numai căldarea de fier urât mirositoare. Să-i roage pe supraveghetori? Oare condamnaţilor la moarte li se făceau mici favoruri? Dacă ar putea să scoată mâna printre gratii, să le facă semn... Dar mâinile îi erau legate la spate, iar sârma i se înfipsese în încheieturi şi palmele i se umflaseră şi-şi pierduseră sensibilitatea. Încercă să strige, dar nu-i ieşi decât un hârâit, transformat apoi într-o tuse care-i irita plămânii.

Când îi observară tentativele de a le atrage atenţia, ambii gardieni se apropiară de celulă.

— S-a trezit şobolanul, zise rânjind cel care ţinea câinele în lesă.

Artiom lăsă capul pe spate pentru a-i vedea faţa şi şopti cu mari eforturi:

— Să beau. Apă.

— Să bei? întrebă cu prefăcută mirare gardianul care ţinea câinele. Pentru ce? Dintr-o clipă într-alta au să vină să te ia, şi tu vrei apă! Nu, n-o să mai consumăm apa pentru tine. Poate o să crăpi mai repede.

Răspunsul fusese suficient, aşa că Artiom închise obosit ochii, dar se vede că gardienii mai aveau chef de vorbă.

— Ce-i, mortăciune, ai înţeles în sfârşit asupra cui ai ridicat mâna? întrebă celălalt. Şi mai eşti şi rus, şobolanule. Din cauza unor fătălăi ca tine, care vor să-şi înjunghie pe la spate semenii, o să se umple tot metroul cu de-ăştia... zise el, făcând un semn din cap spre vecinul lui Artiom, care se trăsese în celălalt capăt al celulei. Şi în curând rusul obişnuit nu va mai avea loc nici să respire.

Bărbatul neras îşi lăsă privirea în jos. Artiom mai găsi doar puterea de a ridica din nou din umeri.

— Şi ce i-au mai tras-o corciturii ăleia, adăugă primul gardian. Sidorov zicea că juma' de tunel e plin de sânge.

Şi bine a făcut. Ăştia nu sunt oameni! Toţi cei ca el trebuie să fie distruşi. Ei ne strică nouă... fondul genetic! conchise el după ce reuşi să-şi amintească acel cuvânt dificil. Plus că a crăpat şi bătrânul, mai adăugă în final.

— Cum...? scânci Artiom.

Se temuse de asta, se temuse, dar sperase că s-ar putea să nu fi murit şi că mai era pe undeva, pe acolo, poate în celula vecină...

— Chiar aşa... A crăpatsingur. L-au pocnit un pic, şi gata, şi-a şi dat duhul! explică bucuros gardianul care ţinea câinele, mulţumit că Artiom fusese atins în sfârşit unde-l durea cel mai tare.

„O să mori. Şi o să-ţi moară toate rudele..." Avea impresia că îl vedea din nou pe Mihail Porfirievici cum, uitând de tot şi de toate, se oprea în mijlocul tunelului întunecos, îşi răsfoia carneţelul şi după aceea repeta tulburat ultimul vers. Cum era acolo? *Der Toten Tatenruhm?* Nu, a greşit poetul, nici faptele de glorie nu vor rămâne. Nu va rămâne nimic. Apoi îşi mai aduse aminte, nu se ştie de ce, că Mihail Porfirievici ducea dorul apartamentului său, mai ales al patului. Apoi gândurile, tot îndesindu-se, începură să curgă din ce în ce mai rar şi în cele din urmă se opriră. Se sprijini din nou cu greu de gratii şi privi banderola de pe braţul gardianului. Svastica în trei colţuri. Un simbol ciudat. Semăna fie cu o stea, fie cu un păianjen mutilat.

— De ce are trei colţuri? întrebă el. De ce trei?

Dar fu nevoit să mai şi dea din cap, arătând spre legătură, pentru ca gardienii să înţeleagă ce vrea şi să binevoiască să-i explice:

— Dar câte voiai? se indignă cel care ducea câinele. Câte staţii, atâtea colţuri, idiotule. E simbolul unităţii. Stai puţin să ajungem la Polis, şi atunci mai adăugăm unul.

— Ce tot zici de staţii? se băgă al doilea. Doar ăsta e un vechi simbol slav! Se numeşte „mersul soarelui"! Sau nu... „mersul roţii". Friţii l-au luat după aia de la noi! Staţii... cap sec!

— Dar aici nu mai este soare... spuse Artiom, simțind că în fața ochilor i se lăsa din nou un văl tulbure, că sensul celor auzite îi scăpa și că se cufunda într-un hău.

— Gata, s-a scrântit, stabili mulțumit cel care ducea câinele. Haide, Senia, să găsim pe altcineva cu care să stăm de vorbă.

Nu știa cât timp trecuse de când își pierduse cunoștința, nu mai avea niciun fel de gânduri și nu mai percepea niciun fel de imagini. Doar din când în când mai ajungeau cu greu până la el niște imagini tulburi, pline de gustul și mirosul sângelui uscat și care te usca și pe tine. Oricum ar fi fost, era bucuros că trupului i se făcuse milă de spirit și ucisese toate gândurile, eliberându-l de povara autodevorării și de tristețe.

— Ei, frățioare, îi zise vecinul de celulă, zgâlțâindu-i umărul. Nu mai dormi, că dormi deja de prea multă vreme! E deja patru dimineața!

Artiom încercă cu greu să se ridice la suprafață din hăul în care i se cufundase conștiința, de parcă avea legată de picioare o bilă de plumb. Realitatea nu revenea imediat, ci se contura încet, așa cum apar trăsăturile neclare pe un negativ cufundat într-o soluție pentru developare.

— Cât e? spuse el răgușit.

— Patru fără zece, repetă bărbatul cu ochii negri.

Patru fără zece... Probabil că peste vreo patruzeci de minute o să vină după el. Și peste o oră și zece... O oră și zece minute! O oră și nouă minute. O oră și opt. Și șapte.

— Cum te cheamă? întrebă vecinul.

— Artiom.

— Pe mine Ruslan. Pe fratele meu îl chema Ahmed și a fost împușcat pe loc. Cu mine nu știu ce să facă. Numele e rusesc, nu vor să greșească, zise omul, bucuros că reușise în cele din urmă să deschidă discuția. De unde ești?

Pe Artiom nu-l interesa nimic din toate astea, dar flecăreala vecinului nebărbierit îl ajuta să-și umple mintea cu

ceva, așa că nu mai trebuia să se gândească la nimic. Nu trebuia să se gândească la VDNH. Nu trebuia să se gândească la misiunea care i se dăduse. Nu trebuie să se gândească la ceea ce se întâmpla cu metroul. Nu trebuia. Nu trebuia!

— Eu sunt de la Kievskaia, știi unde e asta? Noi îi spunem „Însorita Kievskaia", adăugă Ruslan zâmbind. Acolo sunt mulți dintre ai noștri, aproape toți... Mi-au rămas acolo soția și trei copii. Cel mai mare are șase degete la mâini! adăugă el mândru.

... Să bea apă. Nu un pahar întreg, măcar o înghițitură. Chiar dacă ar fi călâie, tot nu l-ar deranja. Chiar și nefiltrată. De orice fel. O înghițitură. Și apoi să cadă din nou în uitare, până când vor veni după el. Ca să uite din nou de toate și să nu mai aibă nicio grijă. Pentru ca niciun gând să nu îi dea ghes, să nu-l zgândăre, să nu-i spună că a greșit. Că nu avea dreptul să facă tot ceea ce făcuse. Că trebuia să plece. Trebuia să meargă mai departe. Să se întoarcă. Să-și acopere urechile. Să plece din Pușkinskaia spre Cehovskaia. Și de acolo mai avea doar un sector. Putea fi așa de simplu. Numai unul și totul ar fi fost gata, misiunea ar fi fost îndeplinită. Ar fi rămas în viață.

Să bea. Mâinile i se umflaseră așa de tare, că nu le mai simțea deloc.

Celor care cred în ceva le e mult mai ușor să moară! Cei care sunt convinși că moartea nu este sfârșitul tuturor lucrurilor. Cei în ochii cărora lumea se împarte clar în alb și negru, care știu precis ce trebuie să facă și de ce, care poartă făclia unei idei, a unei credințe în lumina căreia totul părea simplu și clar. Cei care nu se îndoiesc de nimic, care nu se căiesc mor ușor. Ei mor zâmbind.

— Ce mai fructe erau înainte! Și ce flori frumoase! Le dăruiam fetelor și ele îmi zâmbeau.

Cuvintele ajungeau până la el, dar nu-l mai puteau distrage.

Din adâncul sălii se auziră pași, căci se apropiau câțiva oameni, iar Artiom simți cum i se strânge inima, transformându-i-se într-un ghem mic, care se zbătea neliniștit. Veniseră după el? Așa de repede! Credea că patruzeci de minute o să treacă mult mai greu... Sau vecinul ăsta al dracului l-a păcălit că rămăsese destul timp, ca să-i mai dea o speranță? Nu, doar...

Apoi trei perechi de cizme se opriră chiar în fața ochilor lui. Doi indivizi cu niște pantaloni militari cu pete și unul în negru. Lacătul scârțâi. Artiom reuși cu greu să se țină pe picioare și să nu cadă în față, odată ce gratiile se deschiseseră.

— Ridicați-l! se auzi bubuind o voce.

Fu apucat imediat de subsuori și ridicat până aproape de tavan.

— Mult noroc! îi ură la plecare Ruslan.

Erau doi oameni cu mitraliere, nu cei care discutaseră cu el, ci alții, dar la fel de impersonali, și un al treilea, îmbrăcat într-o uniformă neagră, cu o beretă mică, o mustață țeapănă și ochi de un albastru spălăcit.

— După mine, ordonă șeful, și începură să-l târască pe Artiom din celulă spre capătul opus al peronului.

Încerca să meargă singur și nu voia în niciun caz să fie târât așa, ca o păpușă fără voință. Dacă era să se despartă de viață, atunci voia măcar s-o facă demn. Dar picioarele nu-l ascultau și i se îndoiau, așa că nu putea decât să le târască cu greu pe pământ, încetinind deplasarea, ceea ce-l făcea pe mustăciosul în uniformă neagră să-l privească sever.

Celulele nu ajungeau până în capătul sălii. Șirul lor se întrerupea ceva mai încolo de jumătate, unde se aflau scările rulante care coborau la nivelul inferior. Acolo, jos, ardeau niște torțe ale căror reflexe malefice de culoare purpurie alergau pe tavan. De dedesubt se auzeau strigăte pline de durere. Lui Artiom îi trecu iute prin minte ideea de iad și chiar simți o ușurare când depășiră zona scărilor. Din ultima celulă, un necunoscut îi strigă: „Adio, tovarășe!", dar el nu-l

băgă în seamă. În fața ochilor avea doar imaginea unui pahar cu apă.

Lângă peretele opus se afla un punct de pază, cu un birou făcut de fapt din două scaune, deasupra căruia atârna semnul ce interzicea accesul bruneților. Nu se vedea nicăieri nicio spânzurătoare și pentru o clipă lui Artiom îi trecu prin minte speranța nebunească: poate că pur și simplu au vrut numai să-l sperie și că de fapt era dus nu la spânzurătoare, ci chiar la marginea stației, pentru ca restul deținuților să nu vadă când i se va da drumul.

Mustăciosul care mergea înainte o coti spre ultima arcadă, îndreptându-se către șine, iar Artiom începu să creadă și mai mult în fantezia lui salvatoare.

Pe șine se afla o mică platformă din scânduri pe roți, la același nivel cu peronul stației. Pe ea, verificând lanțul care atârna de cârligul fixat în tavan, stătea un om vânjos, într-o uniformă pătată. Singura diferență dintre el și ceilalți erau mânecile suflecate care-i descopereau antebrațele scurte, dar puternice, și o căciulă tricotată, cu despicături pentru ochi, pe care o purta trasă peste față.

— Totul e gata? întrebă cu glas tunător cel în uniformă neagră.

Omul îi răspunse cu o mișcare aprobatoare a capului, apoi zise:

— Nu-mi place mecanismul ăsta. De ce nu se putea folosi un taburet cum se cuvine? O dată și gata! Și-a rupt gâtul! adăugă el, lovind cu pumnul în palma celeilalte mâini. Dar chestia asta... Până o să crape, o să se zvârcolească aici o grămadă, ca un vierme în undiță. Și după aceea, când mor, cât trebuie să cureți după ei! Își dau pe afară mațele, și...

— Gata! îl întrerupse bărbatul în negru, trăgându-l la o parte și aruncându-i niște vorbe furioase.

De îndată ce șeful lor se îndepărtă, soldații își reluară imediat discuția întreruptă:

— Ei, cum e? întrebă nerăbdător cel din stînga.

— Păi uite cum e, începu să-i şoptească destul de tare cel din dreapta. Am lipit-o de o coloană, i-am băgat mâna pe sub fustă, iar ea se înmuiase de tot şi mi-a spus...

Nu mai apucă să termine, pentru că mustăciosul se şi întorsese.

— ...în ciuda faptului că e rus, a pus la cale un atentat! E un trădător, un renegat şi un degenerat, iar trădătorii trebuie să moară în chinuri! strigă el în semn de încurajare către călău.

După ce îi dezlegaseră mâinile complet amorţite şi îi scoseseră scurta şi puloverul, Artiom rămăsese numai în maioul murdar. Apoi îi smulseseră de la gât tubul de cartuş pe care i-l dăruise Hunter.

— Un talisman? întrebă călăul. Uite, ţi-l pun în buzunar, poate o să mai ai nevoie de el.

Vocea lui nu era deloc răutăcioasă şi vorbea pe un ton oarecum liniştitor.

Apoi îi legară din nou mâinile la spate şi Artiom fu împins pe eşafod. Soldaţii rămaseră pe peron, fiindcă nu mai era nevoie de ei, căci prizonierul n-ar fi putut să fugă. Artiom mai avea de făcut un singur lucru: să se ţină pe picioare până când călăul îi va pune laţul de gât. Să se ţină pe picioare, să nu cadă, să tacă. Să bea. Numai la asta se putea gândi. Nişte apă. Nişte apă!

— Apă! spuse el răguşit.

— Apă? întrebă călăul, făcând un gest de neputinţă. Păi de unde să fac eu rost acum de apă? Nu se poate, dragul meu, şi aşa am rămas în urmă, mai rabdă şi tu puţin.

Omul sări greoi pe şine şi, după ce scuipă în mâini, apucă funia legată de eşafod. Soldaţii se aliniară, iar comandantul lor luă o poziţie gravă, chiar uşor solemnă.

— În calitate de spion al duşmanului, de renegat care şi-a trădat cu atâta josnicie poporul... începu cel în negru.

În capul lui Artiom începu să se învârtă nebunește hora gândurilor și imaginilor întrerupte. Mai așteptați, e încă devreme, încă nu am apucat să fac ce trebuia. Apoi îi apăru în fața ochilor fața severă a lui Hunter, dar dispăru imediat în penumbra purpurie a stației, pe urmă văzu ochii blânzi ai lui Suhoi, dar și aceștia se stinseră. Mihail Porfirievici... „O să mori"... Întunecați... dar ei nu trebuie... Stați puțin! Și deasupra tuturor acestora, întrerupându-i amintirile, cuvintele, dorințele, învăluindu-le într-o ceață sufocantă, densă, plutea setea. Să bea...

— ...degenerat care și-a făcut de rușine nația... continua glasul tunător.

Deodată din tunel se auziră țipete și focuri de mitralieră, apoi o pocnitură puternică și totul amuți. Soldații își apucară automatele, iar cel în negru se-ntoarse agitat și trase repede concluziile:

— Pedeapsa cu moartea. Hai!

Și le făcu semn să înceapă.

Călăul scrâșni și trase funia, proptindu-se cu picioarele în traverse. Artiom simți cum îi fugeau scândurile de sub picioare, dar, oricât de tare să străduia să rămână pe eșafod, în realitate se îndepărta din ce în ce mai mult și se ținea cu tot mai mare greutate; funia îi intra în gât și-l trăgea înapoi, spre moarte, iar el nu voia, nu voia deloc... Și după aceea podeaua îi alunecă de sub picioare și funia se întinse, trasă de greutatea capului său. Îl strângea și îi tăia căile respiratorii, iar din gât îi scăpă un sunet răgușit și clocotitor. Vederea i se încețoșă, se simți întors pe dos, fiecare celulă a corpului său începu să se zbată inutil în căutarea aerului, iar în partea de jos a pântecelui simți o slăbiciune respingătoare, ca o gâdilătură.

Apoi stația fu învăluită deodată într-un fum galben și otrăvitor, împușcăturile începură să răpăie foarte aproape, iar el își pierdu cunoștința.

— Hei, spânzuratule! Hai, hai, nu te mai preface! Ţi-am simţit pulsul, nu te mai preface! îi zise cineva, apoi îl ciupi puternic pe obraz, făcându-l să-şi vină în simţiri.

— Refuz să-i fac a doua oară respiraţie artificială! spuse altul.

De data asta era pe deplin convins că era un vis, poate o pierdere de o clipă a cunoştinţei, înainte de sfârşit. Moartea fusese aşa de aproape şi îi simţise strânsoarea de fier în jurul gâtului la fel de limpede ca în momentul când nu-şi mai putuse sprijini picioarele şi ajunsese să atârne deasupra şinelor.

— Nu mai clipi atâta, că n-au intrat zilele în sac! insistă prima voce. Te-am scos din laţ ca să te poţi bucura din nou de viaţă, şi tu zaci cu faţa pe pământ!

Cineva îl scutură cu putere. Deschise un ochi şi îl închise imediat, spunându-şi că probabil fusese nevoit să se stingă cam timpuriu, iar viaţa de apoi începuse deja. Deasupra lui se apleca o făptură care semăna cumva cu un om, dar arăta aşa de neobişnuit, încât începu să îşi aducă aminte ce îi spusese Han despre locul în care ajunge sufletul odată separat de trupul supus putreziciunii. Pielea creaturii era de un galben-mat, lucru pe care îl observă la lumina unui felinar din apropiere, iar în loc de ochi avea nişte crăpături înguste, de parcă un sculptor îl cioplise în lemn şi când aproape că terminase toată faţa, lăsase ochii abia conturaţi, apoi uitase să mai revină asupra lor pentru a-i face să se deschidă şi să privească lumea. Avea faţa rotundă şi osoasă, aşa cum Artiom nu mai văzuse niciodată.

— Nu, nu merge aşa, spuse cu hotărâre o voce care venea de sus, apoi îl stropiră cu apă pe faţă.

Artiom înghiţi grăbit apa şi întinse mâinile ca să apuce sticla. Mai întâi se chinui să pună gura la gâtul ei şi abia după aceea se ridică în capul oaselor şi se uită în jur.

Înaintând prin tunelul negru cu o viteză ameţitoare, Artiom stătea culcat pe o drezină destul de lungă, având

cel puțin doi metri. În aer plutea un miros ușor de combustibil ars și Artiom se întrebă uimit dacă nu cumva drezina funcționa cu benzină. În afară de el, mai erau încă patru oameni și un câine mare și cenușiu, cu pete negre. Unul dintre acești oameni era cel care-l lovise pe Artiom peste față, iar lângă el stătea un bărbat bărbos îmbrăcat cu o pufoaică, având pe cap o căciulă cu urechi, pe care era brodată o stea roșie, și cu un automat lung agățat în spate, cum avusese și Artiom mai înainte, numai că sub țeavă mai era fixată și o baionetă. Al treilea era un băiat solid, căruia Artiom nu-i putuse zări de la început fața; când i-o văzu, în cele din urmă, era cât pe-aci să sară în sus de groază: avea pielea foarte închisă la culoare. Dar după ce se uită mai bine la el, se liniști: nu era Întunecat, nu avea acea nuanță a pielii și avea chipul unui om obișnuit, doar că buzele îi erau puțin răsfrânte, iar nasul turtit, ca la boxeri. Ultimul din grup avea o înfățișare relativ obișnuită, cu un chip frumos, cu trăsături masculine și cu o bărbie bine conturată care-i amintea lui Artiom de un desen din Pușkinskaia. Era îmbrăcat într-o haină de piele elegantă, legată cu o curea lată, cu două rânduri de găuri și cu o centură ofițerească, iar la brâu îi atârna un toc de pistol de dimensiuni impresionante. În spatele drezinei strălucea vesel o mitralieră Degtiariov și flutura un steag roșu. Când raza felinarului căzu întâmplător pe el, văzu că nu era un steag propriu-zis; de fapt, nu era deloc un steag, ci o cârpă zdrențuită pe margini pe care era desenată cu roșu și negru o față bărboasă. Toate acestea aduceau mai mult cu un delir cumplit decât cu salvarea miraculoasă în care Hunter pusese la pământ fără milă toată stația Pușkinskaia.

— S-a trezit! strigă vesel cel cu ochii înguști. Ia zi, spânzuratule, pentru ce te-au pus în laț?

Omul nu avea niciun fel de accent și pronunța cuvintele la fel ca Artiom sau Suhoi. Asta era foarte ciudat – să auzi o limbă rusă curată de la o creatură așa de neobișnuită. Artiom

nu putea scăpa de senzaţia că era o farsă şi că omul cu ochii mijiţi doar deschidea gura, dar de vorbit, vorbeau în locul lui bărbatul bărbos sau cel în haină de piele.

— L-am împuşcat... pe un ofiţer de-al lor, recunoscu el fără chef.

— Ei, bravo! Eşti de-al nostru! Mama lor! îl încurajă cu entuziasm omul, iar băiatul cu pielea de culoare închisă care stătea în faţă se întoarse spre Artiom şi ridică din sprâncene plin de respect.

Artiom fu convins că măcar acela va pronunţa greşit cuvintele.

— Înseamnă că n-am făcut tot tărăboiul ăla degeaba, zise el zâmbind şi rostind cuvintele la fel de ireproşabil, bulversându-l complet pe Artiom, care nu mai ştiu ce să creadă.

— Cum te cheamă, eroule? întrebă bărbatul arătos cu haină de piele, întorcându-se spre Artiom, care se prezentă.

— Eu sunt tovarăşul Rusakov. Iar acesta este tovarăşul Banzai, adăugă el arătând spre omul cu ochii înguşti. Acesta este tovarăşul Maksim – cel numit, adică omul cu pielea de culoare închisă, rânji din nou —, iar acesta este tovarăşul Fiodor.

Câinele fu lăsat ultimul. Artiom nu s-ar fi mirat deloc dacă şi acestuia i-ar fi zis „tovarăş". Dar câinele se numea simplu, Karaţiupa. Strânse pe rând mâna puternică şi uscată a tovarăşului Rusakov, palma îngustă şi viguroasă a tovarăşului Banzai, lopata neagră a tovarăşului Maksim şi laba cărnoasă a tovarăşului Fiodor, încercând din răsputeri să reţină toate aceste nume, mai ales pe cel mai greu de pronunţat, Karaţiupa. De fapt, în curând se vădi că atunci când îşi vorbeau, foloseau oricum alte apelative. Şefului i se adresau cu „tovarăşe comisar", cel cu pielea de culoare închisă era numit când Maksimka, când Lumumba, cel cu ochii înguşti rămăsese pur şi simplu Banzai, iar bărbosului cu căciulă, îi ziceau „nenea Fiodor".

— Bun venit în Prima Brigadă Roşie Internaţională a Metroului din Moscova „Ernesto Che Guevara"! spuse apoi tovarăşul Rusakov pe un ton solemn.

Artiom îi mulţumi, apoi rămase tăcut, privind în jur. Denumirea era foarte lungă, iar sfârşitul ei se transformase într-un amestec neclar. O vreme, culoarea roşie acţionă asupra lui ca asupra unui taur, iar cuvântul „brigadă" îl făcu să-şi aducă aminte cum îi povestise Jenka despre haosul şi fărădelegile de pe undeva pe lângă Şabolovskaia. Cel mai mult îl intriga figura de pe pânza care fremăta în vânt, aşa că întrebă ruşinat:

— Dar cine e cel de pe steagul vostru?

Chiar în ultimul moment zise „steag", fiind cât pe-aci să spună „cârpă".

— Ăsta, frate, este chiar Che Guevara, îi explică Banzai.

— Care ceghevara? întrebă nelămurit Artiom, dar văzând ochii injectaţi de furie ai tovarăşului Rusakov şi zâmbetul ironic al lui Maksimka îşi dădu seama că făcuse o prostie.

— Tovarăşul Ernesto Che Guevara, explică apăsat comisarul. Cel mai mare. Cubanezul. Revoluţionarul.

Acum sunetele fuseseră pronunţate mult mai clar, dar asta nu însemna că Artiom înţelesese mai multe. Se hotărî totuşi să facă ochii mari, entuziasmat, şi să nu mai spună nimic. La urma urmelor, oamenii aceştia îi salvaseră viaţa şi ar fi fost nepoliticos să-i supere cu ignoranţa lui.

Traversele şinelor din tunel îi treceau prin faţa ochilor cu o viteză fantastică, iar în timpul cât stătuseră de vorbă traversaseră deja în goană o staţie aproape pustie, oprindu-se apoi în penumbra tunelului aflat în spatele ei, din care se desprindea o ramificaţie laterală care se înfunda.

— Să vedem dacă vipera fascistă se va hotărî să ne urmărească, zise tovarăşul Rusakov.

Acum trebuia să vorbească toţi foarte încet, pentru că tovarăşii Rusakov şi Karaţiupa ascultau cu atenţie sunetele care veneau din adâncuri.

— De ce aţi făcut asta? Ca să mă salvaţi... pe mine? întrebă Artiom, încercând să aleagă cuvântul potrivit.

— A fost un atac planificat. Am primit o informaţie, explică Banzai zâmbind enigmatic.

— Despre mine? întrebă Artiom cu speranţă.

După ce Han îi vorbise despre misiunea lui specială, voia să creadă că şi situaţia lui era excepţională.

— Nu, era ceva general, zise Banzai făcând un gest vag. Aflasem că urmează să aibă loc nişte fapte de o mare cruzime. Tovarăşul comisar a decis să trecem la atac. În plus, avem misiunea de a-i zgândări tot timpul pe porcii ăia.

— În partea asta nu au întărituri, nici măcar un felinar puternic, numai nişte bariere simple cu focuri, mai spuse Maksimka. Aşa că ne-am dus direct peste ei. Păcat că a trebuit să folosim mitraliera. Pe urmă am dat cu fumigena, dar noi aveam măşti de gaze şi te-am scos de acolo. L-am luat şi pe ofiţerul ăla SS şi l-am deferit tribunalului militar şi am pornit înapoi.

Nenea Fiodor tăcea şi tot trăgea dintr-o ţigară pe care o ţinea în pumnul strâns, umplută cu un soi de iarbă de la al cărei fum începeau să-ţi lăcrimeze ochii, când deodată rosti apăsat:

— Da' bine te-au mai cotonogit, măi băiete. Vrei o tărie?

Omul scoase apoi dintr-o cutie de fier o sticlă pe jumătate plină cu un lichid tulbure, pe care o scutură puţin înainte de a i-o întinde lui Artiom.

Avu nevoie să-şi adune tot curajul pentru a lua o înghiţitură. Când i se duse pe gât, se simţi de parcă ar fi înghiţit un polizor, apoi menghina în care fusese prins în ultimele douăzeci şi patru de ore slăbi puţin.

— Deci voi sunteţi... roşiii? întrebă el precaut.

— Noi, frate, suntem comunişti! Revoluţionari! spuse mândru Banzai.

— De pe Linia Roşie? o ţinea pe a lui Artiom.

— Nu, suntem independenţi, răspunse bărbatul cu o oarecare ezitare. O să-ţi explice tovarăşul comisar, el se ocupă la noi de partea ideologică, se grăbi apoi să adauge.

După câteva clipe, tovarăşul Rusakov se întoarse şi spuse, cu un calm absolut aşternut pe frumosul lui chip:

— E linişte peste tot. Putem să facem un popas.

Nu aveau cu ce să facă focul, aşa că puseră micul ceainic pe o spirtieră şi tăiară în porţii egale o bucată de jambon de porc. Revoluţionarii se hrăneau suspect de bine.

— Nu, tovarăşe Artiom, nu suntem de pe Linia Roşie, declară ferm tovarăşul Rusakov când Banzai îi transmise întrebarea. Tovarăşul Moskvin a adoptat poziţia stalinistă, renunţând la revoluţia intermetropolitană, delimitându-se oficial de Interstaţională şi renunţând să mai sprijine activităţile revoluţionare. Este un renegat şi un oportunist. Eu şi tovarăşii mei menţinem mai degrabă linia troţkistă. Ne poţi asemăna chiar şi cu Fidel Castro şi Che Guevara. De aceea îl avem pe steagul nostru de luptă, adăugă el arătând cu un gest larg spre cârpa tristă care atârna pe drezină. Am rămas fideli ideilor revoluţionare, spre deosebire de tovarăşul Moskvin, care a devenit un colaboraţionist. Eu şi tovarăşii mei îi condamnăm linia.

— Aha, dar cine îţi dă combustibil? interveni brusc nenea Fiodor, pufăind din ţigara lui rulată.

Tovarăşul Rusakov se înroşi şi-i aruncă o privire ucigătoare lui nenea Fiodor, care se mulţumi să pufnească veninos şi să tragă şi mai abitir din ţigară.

Artiom înţelese prea puţin din explicaţiile comisarului, cu excepţia celui mai important lucru – ăştia nu aveau prea multe în comun cu acei roşii care se pregăteau să-i înşire maţele pe băţ lui Mihail Porfirievici şi, în acelaşi timp, să-l împuşte şi pe el. Asta îl linişti şi, vrând să facă impresie bună, lansă o replică sclipitoare:

— Stalin este cel din Mausoleu, nu?

De data asta chiar că dăduse cu oiștea-n gard. O grimasă mânioasă schimonosi chipul frumos și curajos al tovarășului Rusakov, Banzai se întoarse cu spatele și până și nenea Fiodor se încruntă.

— Nu, nu, Lenin e în Mausoleu! se grăbi să se corecteze Artiom.

Ridurile severe de pe fruntea înaltă a tovarășului Rusakov se netezirā, apoi spuse sever:

— Cu dumneavoastră mai trebuie să lucrăm, tovarășe Artiom!

Artiom chiar nu dorea ca tovarășul Rusakov să mai lucreze cu el, dar se abținu și nu spuse nimic. Nu se pricepea chiar deloc la politică, dar începuse să-l intereseze, așa că, după ce așteptă să se calmeze spiritele, prinse curaj și zise:

— Dar de ce sunteți împotriva fasciștilor? Adică, și eu sunt împotriva lor, dar voi sunteți revoluționari și...

— Păi, le-o plătim viperelor ăstora pentru Spania, Ernst Thälmann[1] și Al Doilea Război Mondial! spuse printre dinți tovarășul Rusakov, strângându-și cu ură buzele.

Deși nici de data asta nu pricepu nimic, Artiom se temu să-și mai arate încă o dacă incultura.

După ce și-au turnat apă clocotită în căni, au părut cu toții mai animați. Banzai a început să-l enerveze pe bărbos cu tot felul de întrebări stupide, în mod clar intenționat, iar Maksimka, așezându-se mai aproape de tovarășul Rusakov, îl întrebă încet:

— Tovarășe comisar, ce spune marxism-leninismul despre mutanți? Asta mă frământă de multă vreme. Vreau să fiu puternic din punct de vedere ideologic, dar se pare că aici am o lipsă, explică el, iar dinții lui orbitor de albi sclipiră într-un zâmbet vinovat.

---

[1] Ernst Thälmann (1886–1944) a fost liderul Partidului Comunist din Germania. A fost arestat de Gestapo în 1933 și întemnițat până în 1944, când a fost împușcat (n. red.).

— Vedeți, tovarășe Maksim... dragă frate, asta nu e o chestiune simplă, îi răspunse comisarul după o pauză, căzând pe gânduri.

Și Artiom era interesat să afle cum erau priviți mutanții din punct de vedere politic și în primul rând dacă existau cu adevărat. Dar tovarășul Rusakov tăcea și gândurile lui Artiom alunecară treptat în aceeași matcă din care nu reușiseră să iasă în ultimele zile. La Polis. Trebuia să ajungă la Polis. A reușit să scape printr-o minune, i s-a mai dat o șansă și poate că era ultima. Îl durea tot trupul, respira cu dificultate și când inspira prea adânc îl apuca tusea, iar un ochi îi era în continuare închis. Și-ar fi dorit atât de mult să rămână cu acești oameni. Se simțea mult mai liniștit și mai încrezător alături de ei, iar întunericul dinăuntrul tunelului necunoscut nu se condensa în jurul lui și nu-l apăsa deloc – pur și simplu nu avea timp și nici nu-și dorea să se gândească la asta. Foșnetele și scârțâiturile ce răzbeau din adâncurile negre nu-l mai speriau, nu-l mai făceau să stea ca pe ghimpi și visa ca această clipă să dureze veșnic. Era așa de plăcut să se gândească din nou la felul în care fusese salvat și, cu toate că moartea își clănțănise dinții de fier chiar deasupra capului său, cât pe-aci să-l înhațe, groaza lipicioasă care-l împiedica să gândească, care-i paraliza trupul și care pusese stăpânire pe el înainte de execuție se evaporase deja, dispăruse, nu mai rămăsese nici urmă din ea, și ultimele ei rămășițe ascunse lângă inimă și în stomac fuseseră arse de băutura infernală a tovarășului bărbos Fiodor. Iar bărbosul însuși, împreună cu Banzai cel poznaș, comisarul serios în haină de piele și uriașul Maksim-Lumumba îl făceau să se simtă așa de ușurat cum nu se mai simțise de mult, de când plecase de la VDNH, poate acum o sută de ani. Nu-i mai rămăsese nimic din ceea ce avusese înainte. Minunatul automat nou-nouț, aproape cinci încărcătoare pline, pașaportul, mâncarea, ceaiul, două lanterne. Totul se pierduse. Totul rămăsese la fasciști. Îi mai rămăseseră doar

scurta, pantalonii și tubul de cartuș strivit din buzunar. Călăul i-l pusese acolo în cazul în care ar mai fi avut nevoie de el. Ce să facă acum? Să rămână aici, cu luptătorii Interstaționalei, cu membrii... cum își ziceau... Brigada Roșie „Che Guevara"... mă rog, nu avea importanță... Să trăiască o viață ca a lor și s-o uite pe a lui?

Nu. Nu se putea. Nu se putea să se oprească nicio clipă, nici nu se putea odihni. Nu avea acest drept. Viața lui nu-i mai aparținea, destinul său era pus în slujba altora de când acceptase propunerea lui Hunter. Era deja târziu. Trebuia să plece. Nu exista altă soluție.

Mai stătu multă vreme tăcut, încercând să nu se gândească la nimic, dar o încrâncenare mohorâtă creștea în el din clipă în clipă, și nici măcar nu era vorba despre ceva din conștiința lui, ci din mușchii epuizați, din venele întinse care-l dureau, de parcă era o jucărie moale din care cineva scosese tot rumegușul, transformându-l într-o cârpă informă, după care altcineva o trăsese peste o carcasă de metal. Deja nu mai era el, fosta lui personalitate se risipise odată cu rumegușul suflat de curentul din tunel, se făcuse bucăți și acum în pielea lui parcă se instalase altcineva, cineva care pur și simplu nu voia să asculte rugămintea disperată a trupului chinuit și sângerând și care, cu un călcâi de bocanc, îi strivea chiar din fașă dorința de a se da bătut, de a rămâne nemișcat, de a se odihni, de a nu face nimic, înainte ca acea forță să apuce să ia o formă definitivă, să prindă contur. Acest celălalt lua deciziile la un nivel instinctual, al reflexelor musculare, al măduvei spinării, trecând pe lângă conștiința în care acum se instalaseră liniștea și vidul, iar dialogul interior nesfârșit se întrerupsese la jumătatea cuvântului.

Era de parcă în interiorul lui Artiom un arc spiralat fusese întins. Se ridică repede, cu o mișcare stângace și țeapănă, iar comisarul îl privi uimit, în timp ce Maksim chiar puse mâna pe automat.

— Tovarăşe comisar, aş putea... să vorbesc puţin cu dumneavoastră? îl rugă el pe un ton lipsit de inflexiuni.

Omul se întoarse neliniştit spre Banzai, care îl lăsă în cele din urmă în pace pe nefericitul Fiodor.

— Spuneţi direct, tovarăşe Artiom, nu am secrete faţă de luptătorii mei, răspunse precaut comisarul.

— Înţelegeţi... Eu vă sunt extrem de recunoscător că m-aţi salvat. Dar nu am cum să vă răsplătesc pentru asta. Vreau să rămân cu dumneavoastră. Dar nu pot. Trebuie să merg mai departe. Eu... trebuie.

Comisarul nu răspunse nimic.

— Şi unde trebuie să ajungi? se băgă în vorbă nenea Fiodor.

Artiom îşi strânse buzele şi-şi fixă privirile în podea. Se lăsă o tăcere neplăcută. I se părea că acum se uitau la el încordaţi şi suspicioşi, încercând să-i ghicească intenţiile. Era spion? Trădător? De ce era aşa secretos?

— Ei, dacă nu vrei, nu ne spune, zise împăciuitor nenea Fiodor.

— La Polis, zise Artiom fără să se mai poată abţine.

Nu putea să rişte să piardă încrederea şi bunăvoinţa acestor oameni din cauza unei conspiraţii stupide.

— Ce, ai vreo treabă pe acolo? se interesă bărbosul cu un aer nevinovat.

Artiom aprobă, dând din cap în tăcere.

— Urgentă? continuă el să-l descoasă.

Artiom mai dădu o dată din cap.

— Ei, atunci, băiete, noi n-o să te ţinem cu forţa. Dacă nu vrei să spui nimic despre treaba ta, atunci asta e. Dar nu putem să te părăsim în mijlocul tunelului! Nu putem, nu-i aşa, băieţi? întrebă el întorcându-se spre ceilalţi.

Banzai dădu hotărât din cap, Maksimka luă imediat mâna de pe automat şi confirmă şi el că nu se putea aşa ceva. Atunci interveni tovarăşul Rusakov.

— Tovarăşe Artiom, sunteţi gata să juraţi în faţa luptătorilor din brigada noastră, care v-a salvat viaţa, că nu plănuiţi prin misiunea dumneavoastră să acţionaţi în detrimentul cauzei revoluţionare? întrebă el sever.

— Jur, răspunse cu solicitudine Artiom.

Nu intenţiona să acţioneze în detrimentul cauzei revoluţionare, fiindcă avea lucruri mai importante de făcut.

Tovarăşul Rusakov se uită multă vreme cu atenţie în ochii lui şi în cele din urmă dădu verdictul.

— Tovarăşi luptători! Personal, eu cred în tovarăşul Artiom. Vă rog să votaţi dacă-l vom ajuta să ajungă la Polis.

Banzai ridică mâna primul şi Artiom îşi spuse că probabil el fusese cel care-l scosese din laţ. Apoi votă şi Maksim, iar nenea Fiodor pur şi simplu dădu din cap că era de acord.

— Vedeţi dumneavoastră, tovarăşe Artiom, aici, în apropiere, este un pasaj secret care uneşte linia Zamoskvoreţkaia cu Linia Roşie. Putem să vă ducem acolo...

Dar nici nu apucă să termine, şi Karaţiupa, care până atunci stătuse liniştit la picioarele lui, sări deodată în sus şi începu să latre asurzitor.

Tovarăşul Rusakov scoase cu o mişcare fulgerătoare din toc un pistol TT lucios, iar pe ceilalţi, Artiom pur şi simplu nici nu apucă să-i vadă. Banzai deja trăgea de şnur, punând în mişcare motorul, Maksim, după ce zăngăni închizătorul mitralierei, ocupă poziţia din spate, iar nenea Fiodor scoase din cutia de metal în care îşi păstra şi băutura, o sticlă din care ieşea un fitil.

În acest loc, tunelul o lua în jos, aşa că vizibilitatea era foarte proastă, dar câinele continua să latre din toate puterile şi lui Artiom i se transmise o stare enervantă de nelinişte.

— Daţi-mi şi mie un automat, ceru el în şoaptă.

În apropiere se aprinse şi se stinse o lanternă destul de puternică, apoi se auzi vocea lătrătoare a cuiva care dădea nişte comenzi scurte. Pe traverse începură să bocănească nişte cizme grele, cineva înjură în şoaptă şi apoi totul amuţi

din nou. Karaţiupa, căruia comisarul vru să-i acopere botul cu mâna, se eliberă şi începu să latre din nou.

— Nu porneşte, mormăi supărat Banzai, trebuie împinsă!

Artiom coborî primul din drezină, urmat de bărbos şi apoi de Maksim şi astfel reuşiră, cu mare greutate, sprijinindu-şi tălpile de traversele alunecoase, să urnească maşinăria din loc. Dar drezina mergea mult prea încet şi până când motorul, trezit în cele din urmă, începu să scoată nişte sunete ce semănau cu o tuse, bocănitul cizmelor ajunsese deja foarte aproape.

— Foc! se auzi un ordin venit din întuneric, iar spaţiul îngust al tunelului se umplu de sunete.

Bubuiseră simultan cel puţin patru ţevi, iar gloanţele zburau la întâmplare în jur şi ricoşau scoţând scântei şi lovindu-se cu zgomot de ţevi.

Artiom îşi spuse că nu mai aveau scăpare, dar Maksim, în picioare, trăgea încontinuu, până când automatele tăcură. În momentul acela, drezina începu să meargă din ce în ce mai repede, obligându-i să alerge după ea pentru a reuşi să sară pe platformă.

— Ne scapă, se retrag! După ei! strigară cei din spate, iar automatele lor începură să răpăie cu o forţă întreită, dar cea mai mare parte a gloanţelor intrau acum în peretele şi în tavanul tunelului.

După ce aprinse cu iscusinţă mucul fitilului care începu să şuiere înfricoşător, bărbosul înfăşură sticla în nişte zdrenţe şi o aruncă încet pe şine, iar peste un minut în spate se auzi clar aceeaşi pocnitură pe care Artiom o mai auzise atunci când avusese laţul de gât.

— Hai, mai dă una! Şi gaz! ordonă tovarăşul Rusakov.

Drezina motorizată este pur şi simplu o minune, îşi spuse Artiom când urmăritorii rămăseseră mult în spate, încercând să se strecoare prin perdeaua de fum. Maşinăria zbura uşor înainte şi, speriindu-i pe gură-cască, gonea deja prin staţia Novokuzneţkaia, în care tovarăşul Rusakov refuzase

categoric să oprească. Trecuseră prin ea aşa de repede, că Artiom nici nu apucă să o vadă prea bine. Nu remarcă nimic ieşit din comun în această staţie, cu excepţia iluminatului cam slab, deşi acolo erau destui oameni, dar Banzai îi şopti că staţia nu era foarte bună şi că locuitorii erau şi ei ciudaţi, iar ultima oară când au încercat să se oprească aici au regretat şi abia au reuşit să-şi ia tălpăşiţa.

— Te rog să mă ierţi, tovarăşe, acum nu pot să te ajut, i se adresă tovarăşul Rusakov pe un ton mult mai familiar decât până acum. N-o să ne mai putem întoarce acolo pentru multă vreme. O să mergem în baza noastră de rezervă, la Avtozavodskaia. Dacă vrei, poţi să te alături brigăzii.

Artiom fu nevoit din nou să se înfrâneze şi să refuze propunerea, dar de data asta îi veni mai uşor s-o facă. Îl cuprinse un fel de disperare veselă: toată lumea era împotriva lui, totul mergea din ce în ce mai rău, iar acum se mai şi îndepărtase de centru, de obiectivul secret al călătoriei sale. Cu fiecare clipă pe care o petrecea în drezină, obiectivul îşi pierdea contururile, se cufunda în negura tunelurilor lungi care-l separau de Artiom şi, în acelaşi timp, îşi pierdea realitatea, transformându-se din nou în ceva abstract şi intangibil. Dar această ostilitate a lumii faţă de el şi de obiectivul lui trezea în el o furie care i se răspândea prin muşchi, o furie încăpăţânată care-i aprinse în privirea stinsă un foc verde, diabolic, înlocuind şi groaza, şi sentimentul de pericol, şi raţiunea, şi forţa.

— Nu, spuse el, având pentru prima dată un ton ferm şi liniştit. Trebuie să plec.

— Atunci o să mergem împreună până la Paveleţkaia şi de acolo o să ne despărţim, acceptă comisarul, care până atunci tăcuse. Păcat, tovarăşe Artiom. Avem nevoie de luptători.

Paveleţkaia se dovedi a fi extrem de aproape şi Artiom se gândi că una dintre cunoştinţele lui de la VDNH spusese adevărul când zisese că odinioară metroul putea fi străbătut

de la un capăt la altul într-o oră, deşi atunci el nu-l crezuse. Ei, dacă ar fi avut şi el o asemenea drezină...

Dar nici măcar o drezină nu l-ar fi ajutat, pentru că erau puţine locuri pe unde puteai trece gonind pur şi simplu ca vântul. Poate că asta era valabil numai pentru zona Hansei şi pentru sectorul în care se aflau acum.

Nu, n-avea rost să viseze. Aşa ceva nu era posibil în această lume nouă, unde fiecare pas era făcut cu preţul unor eforturi incredibile şi al unei dureri cumplite. Dar asta era.

Timpurile acelea trecuseră şi nu aveau să se mai întoarcă.

Acea lume fermecată şi minunată murise. Nu mai exista. Şi nu trebuia să plângă după ea tot restul vieţii.

Trebuie să scuipe pe mormântul ei şi să nu se mai uite niciodată înapoi.

CAPITOLUL 10

În fața stației Paveletkaia nu se vedea nimeni care să stea de pază, doar un grup de vagabonzi care ședeau fără nicio grijă la vreo treizeci de metri de intrarea în stație. Aceștia se dădură la o parte, lăsând respectuoși cale liberă pentru trecerea drezinei.

— Ce-i asta, nu locuiește nimeni aici? întrebă Artiom, încercând să adopte un ton indiferent, deși se gândea cu groază cum ar fi să rămână singur într-o stație părăsită, fără arme, mâncare și acte.

— În Paveletkaia? întrebă tovarășul Rusakov uitându-se uimit la el. Sigur că locuiește!

— Și atunci de ce nu au bariere? insistă Artiom.

— Păi pentru că este Paveletkaia! interveni Banzai, rostind denumirea stației pe silabe. Cine să se ia de ea?

Artiom își dădu seama că avusese dreptate acel înțelept bătrân care, când murise, spusese că singurul lucru pe care îl știa era că nu știa nimic. Toți vorbeau despre inviolabilitatea stației Paveletkaia ca despre un fapt care nu avea nevoie de explicații și care era clar pentru oricine.

— Ce, nu știi? se miră Banzai. Stai puțin, acum o să vezi cu ochii tăi!

Paveletkaia îl uimi de cum o văzu. Tavanele erau așa de înalte, încât limbile tremurătoare ale făcliilor din inelele înfipte în pereți nu ajungeau până la ele, ceea ce crea o impresie înfricoșătoare și totodată fermecătoare de spațiu infinit, chiar deasupra capului. Uriașele arcade rotunjite se sprijineau pe niște coloane înguste și zvelte care, deși părea imposibil, puteau susține niște bolți atât de puternice.

În spațiul dintre arcade se aflau niște plăci de bronz înnegrite, dar care încă mai aminteau de fosta ei măreție. Și, cu toate că era vorba doar de tradiționalele simboluri cu secera și ciocanul, când erau încadrate de aceste arcade, acele obiecte aproape uitate din imperiul ruinat arătau la fel de mândru și provocator ca odinioară. Un șir infinit de coloane luminate din loc în loc de lumina sângerie și tremurătoare a făcliilor se topeau în întuneric, undeva, incredibil de departe. Dar nu-ți venea să crezi că se opreau acolo: ți se părea pur și simplu că lumina flăcărilor care lingeau aceste grațioase suporturi de marmură până la sute și chiar mii de pași depărtare nu putea străpunge întunericul dens, aproape palpabil. Poate că stația aceasta fusese cândva locuită de ciclopi și de aceea totul era uriaș aici...

Oare nimeni nu îndrăznea să încerce să o cucerească tocmai pentru că era așa de frumoasă?

Banzai lăsă motorul la relanti, iar drezina începu să se miște din ce în ce mai încet, oprindu-se treptat, în timp ce Artiom privea cu și mai mult nesaț stația aceea ciudată. Care era misterul? De ce nu îndrăznea nimeni să-i tulbure liniștea? În ce consta sacralitatea ei? Doar nu era vorba de faptul că semăna mai mult cu un palat subteran din basme decât cu o construcție din industria transporturilor?

În jurul drezinei care se oprise se adunaseră între timp o grămadă de copii de toate vârstele, zdrențăroși și nespălați. Se uitau cu invidie la mașinărie, iar unul chiar îndrăznise să sară pe șine și să pună mâna pe motor fluierând admirativ, până când fu alungat de bărbos.

— Gata, tovarășe Artiom. Aici drumurile noastre se despart, zise comisarul întrerupându-i meditația. M-am sfătuit cu tovarășii și ne-am hotărât să-ți facem un mic cadou. Ține! spuse el și-i întinse lui Artiom un automat, probabil unul dintre cele luate de la torționarii lui Artiom, omorâți de ei. Și uite încă ceva – în mâna lui se afla lanterna cu care își luminase drumul fascistul mustăcios cu uniforma neagră.

Toate sunt confiscate, aşa că îndrăzneşte şi ia-le cu curaj. Sunt dreptul tău. Noi am mai fi rămas aici, dar nu putem să mai întârziem. Cine ştie până unde va cuteza vipera fascistă să ne gonească. Dar dincolo de Paveleţkaia în mod clar nu vor îndrăzni să mai apară.

În ciuda fermităţii şi a hotărârii pe care începuse să le simtă, Artiom avu o strângere de inimă când Banzai îi întinse mâna, urându-i succes, când Maksim îl bătu prieteneşte pe umăr, iar nenea Fiodor cel bărbos îi întinse sticla neterminată în care se afla licoarea făcută de el, neştiind ce să-i mai dăruiască:

— Hai, băiete, c-o să ne mai întâlnim. De-om trăi, n-o să murim!

Tovarăşul Rusakov îi mai strânse o dată mâna, iar pe faţa lui frumoasă şi curajoasă se aşternu o lumină supraumană:

— Tovarăşe Artiom! La despărţire vreau să-ţi spun două lucruri. În primul rând, să crezi în steaua ta. Aşa cum spunea tovarăşul Ernesto Che Guevara: *„Hasta la victoria siempre!"* Şi, în al doilea rând, şi acesta e cel mai important: *NO PASARÁN!*

Ceilalţi luptători ridicară pumnii şi repetară în cor sloganul *„No pasaran!"* Lui Artiom nu-i mai rămase altceva de făcut decât să strângă şi el pumnul şi să răspundă la fel de ferm şi revoluţionar: *No pasaran!* Deşi pentru el tot ritualul era o mascaradă absolută, nu voia să strice solemnitatea clipei despărţirii cu întrebări stupide. În mod evident, făcuse totul corect, pentru că tovarăşul Rusakov se uită la el cu mândrie şi mulţumire, îl salută şi ochii îi străluciră suspect de umed.

Apoi motorul începu să huruie mai tare şi, învăluită într-un nor cenuşiu de fum, condusă de ceata copiilor care ţipau bucuroşi, drezina se cufundă în întuneric. Artiom era din nou singur, departe de casă, cum nu mai fusese niciodată.

Primul lucru pe care îl observă mergând de-a lungul peronului erau ceasurile. Şi aici erau ceasuri, ca la VDNH,

deasupra intrării în tunel, şi nu unul singur, ci multe, aşa că în doar două minute Artiom numără vreo patru. La VDNH timpul era mai degrabă simbolic, ca şi cărţile, ca şi tentativele de a face o şcoală pentru copii, ca semn că locuitorii staţiei continuau să se lupte, că nu voiau să cedeze, că rămâneau oameni. Dar aici se părea că ceasurile jucau un cu totul alt rol, un rol incomparabil mai mare. După ce mai merse puţin, remarcă şi alte ciudăţenii: în primul rând, în staţia propriu-zisă nu se observa nicio locuinţă, poate cu excepţia câtorva vagoane legate unele de altele, care se aflau pe linia a doua şi care dispăreau în tunel, aşa că din sală se vedea numai o mică parte a trenului respectiv, iar Artiom nici nu le remarcă de la început. Se vedeau mai mulţi negustori care vindeau tot felul de lucruri şi mai multe ateliere dar niciun cort de locuit, nici măcar un simplu paravan în spatele căruia să poţi înnopta. Pe nişte cartoane stăteau lungiţi câţiva oameni săraci şi nişte vagabonzi, dar nici ei nu erau prea mulţi. Toţi oamenii care se agitau prin staţie se apropiau din când în când de ceasuri, iar cei care aveau propriile ceasuri comparau neliniştiţi ora indicată de acestea cu cifrele roşii afişate, după care se apucau din nou de treburile lor. Uite, îşi spuse Artiom, ar fi fost interesant de aflat ce ar fi spus Han despre asta, dacă ar fi fost aici.

Spre deosebire de Kitai-Gorod, unde se manifesta un mare interes faţă de călători – încercau să le dea de mâncare, să le vândă, să-i atragă undeva – aici toţi păreau cufundaţi în treburile lor şi nimeni nu-l băga în seamă pe Artiom, aşa că începu să perceapă tot mai acut sentimentul de singurătate care pusese stăpânire pe el şi care la început fusese atenuat de curiozitate.

Încercând să scape de melancolia ce-l cuprinsese, începu din nou să se uite la cei din jur. Se aşteptase să vadă oameni oarecum diferiţi, cu expresii faciale caracteristice, fiindcă traiul într-o asemenea staţie nu putea să nu-şi pună amprenta asupra destinului lor. La prima vedere, oamenii din

jur se agitau, strigau, munceau, se certau, poate chiar mureau ca nişte oameni obişnuiţi, la fel ca toţi ceilalţi pe care îi văzuse. Dar cu cât se uita mai atent la ei, cu atât simţea că-l treceau fiori reci. Erau cam prea mulţi tineri infirmi şi monstruoşi: unii n-aveau degete, alţii erau plini de buboaie purulente dezgustătoare, alţii aveau un ciot în locul unei a treia mâini, care fusese amputată. Adulţii erau adesea lipsiţi de păr şi cu un aer bolnăvicios, iar oameni sănătoşi aproape că nu se vedeau deloc. Înfăţişarea lor anemică, monstruoasă, contrasta aşa de mult cu măreţia sumbră a staţiei în care locuiau, încât această nepotrivire era aproape fizic dureroasă pentru ochi.

În mijlocul peronului lat erau două deschizături dreptunghiulare ce mergeau până în adâncime, unde începea pasajul spre Linia Circulară, spre Hansa. Dar aici nu erau nici grăniceri ai Hansei, nici vreun punct de trecere, ca la Prospekt Mira, iar cineva îi spusese lui Artiom că Hansa ţinea în pumnul ei de fier toate staţiile alăturate. Nu, aici în mod clar se întâmpla ceva ciudat, mult prea multe întrebări rămâneau fără răspuns.

Nu se aventură până în celălalt capăt al sălii. Mai întâi îşi cumpără cu cinci cartuşe un castron de ciuperci tăiate, fripte pe grătar şi un pahar de apă cam stătută, uşor amară, şi înghiţi în silă mizeria asta, stând pe o navetă de plastic pusă cu gura în jos, în care se păstrau înainte sticlele goale. Apoi se îndreptă spre tren, sperând că aici va reuşi să se oprească să-şi tragă sufletul, pentru că începeau să-l lase puterile şi trupul încă îl mai durea după interogatoriu. Dar trenul era cu totul altfel decât cel de la Kitai-Gorod. Vagoanele erau jerpelite şi complet goale, fiind arse şi topite din loc în loc, canapelele moi de piele fuseseră smulse şi duse în altă parte, totul era pătat de sânge decolorat, imposibil de şters, iar pe jos erau împrăştiate tuburi de cartuşe. Locul acesta nu era, cu siguranţă, un adăpost potrivit – semăna mai degrabă cu o cetate care făcuse faţă mai multor asedii.

I se păru că nu trecuse multă vreme de când cercetase temător trenul, dar, când se întoarse pe peron, nu mai recunoscu stația. Tarabele se goliseră, larma se potolise și, în afara câtorva vagabonzi neliniștiți care se strânseseră grămadă în apropierea pasajului, pe peron nu se mai vedea nici țipenie. Nu era nicio îndoială că se făcuse mai întuneric: se stinseseră făcliile dintr-acel capăt al stației pe unde intrase Artiom, ardeau numai câteva în centrul sălii și puțin mai departe, iar în celălalt capăt pâlpâia un foc slab. Ceasul arăta puțin peste ora opt seara. Ce se întâmplase? Artiom se grăbi să înainteze, atât cât îi permitea durerea pe care o simțea în tot corpul. Pasajul era închis în ambele părți, nu doar cu obișnuitele uși din plasă metalică, ci cu niște porți solide, placate cu fier. La a doua scară situația era aceeași, dar una dintre porți era încă întredeschisă, iar în spatele ei se aflau niște gratii zdravene, sudate din armătură groasă, ca în cazematele de la Tverskaia. După ele se vedea o măsuță luminată de un opaiț mic, în spatele căreia se afla un gardian într-o uniformă de un albastru-cenușiu decolorat.

— După opt intrarea e interzisă, i-o reteză el, ca răspuns la rugămintea lui Artiom de a fi lăsat înăuntru. Poarta se deschide la șase dimineața, adăugă paznicul și se întoarse, dând de înțeles că discuția era încheiată.

Artiom rămase năucit. De ce înceta viața din stație după ora opt seara? Și ce trebuia să facă el acum? Vagabonzii care se chirciseră în cutiile lor de carton arătau de-a dreptul respingător, nici măcar nu voia să se apropie de ei, și se hotărî să-și încerce norocul la focul acela mic care licărea în celălalt capăt al sălii.

Încă de la distanță deveni clar că acolo nu mai era o adunătură de vagabonzi, ci o barieră de grăniceri sau cam așa ceva: pe fundalul focului se vedeau niște siluete bărbătești puternice și se ghiceau contururile tăioase ale țevilor de automat, dar ce puteai apăra acolo, stând pe peron? Posturile de pază ar fi trebuit plasate în tuneluri, la intrările în stații,

cu cât mai departe, cu atât mai bine, dar cum era aici... Dacă se târa spre stație cine știe ce creatură sau îi atacau niște bandiți, gardienii nu vor apuca să facă nimic, așa cum se întâmplase și la Kitai-Gorod. Dar, când se apropie și mai mult, remarcă încă un lucru: în spate, dincolo de foc, se aprindea din când în când o rază albă de lumină strălucitoare, îndreptată parcă în sus și neobișnuit de scurtă, ca și cum ar fi fost retezată chiar de la început; raza nu atingea tavanul, ci dispărea, în ciuda legilor fizicii, după câțiva metri. Proiectorul nu era aprins prea des, ci doar la anumite intervale de timp, și probabil de aceea Artiom nu-l observase mai devreme. Ce putea să mai însemne și asta?

Se apropie de foc, salută politicos, explicând că se afla acolo în trecere dar, din neștiință, ratase momentul închiderii porților, și întrebă dacă putea să se odihnească și el acolo, cu paznicii.

— Să te odihnești? îl întrebă ironic omul care stătea cel mai aproape – un bărbat lățos cu părul de culoare închisă, cu un nas mare și cărnos, care, deși scund, părea foarte puternic. Aici, băiete, nu vei putea să te odihnești. Trebuie doar să reziști până mâine dimineață, și totul o să fie bine.

Când Artiom întrebă de ce era așa periculos să stai lângă foc în mijlocul peronului, omul nu răspunse nimic, ci doar arătă cu un gest scurt în spatele lui, unde se aprinsese proiectorul. Ceilalți erau prinși în discuția lor și nu-i acordară nicio atenție. Așa că se decise să vadă ce se întâmpla și se îndreptă spre proiector. Ceea ce văzu îl uimi și, în același timp, îi lămuri multe.

Chiar în capătul sălii se afla o mică gheretă, cum erau cele de lângă scările rulante când se făcea transferul spre alte linii. În jur fuseseră puși saci, iar din loc în loc se aflau plăci masive de fier; unul dintre paznici ridicase husa unei arme care arăta groaznic, iar un altul stătea în ghereta propriu-zisă, deasupra căreia fusese fixat proiectorul care își trimitea lumina în sus. În sus! Acolo unde nu se afla niciun

obstacol și nicio barieră, căci imediat după gheretă veneau nenumăratele trepte ale scării rulante care ajungea chiar până la suprafață. Raza proiectorului bătea tocmai într-acolo, lovindu-se neputincioasă dintr-un perete în altul, de parcă încerca să caute pe cineva în întunericul infernal, fără a reuși să dea la iveală altceva în afara cadrelor lămpilor acoperite cu un strat cafeniu și a tavanului umed din care cădeau bucăți mari de stucatură, iar mai departe... Mai departe nu se vedea nimic.

Deodată totul căpătă înțeles.

Din nu se știe ce motiv, în acest loc nu exista poarta metalică obișnuită care separa stația de suprafață, nici aici, nici sus. Stația comunica direct cu lumea din afară, și locuitorii ei se aflau sub amenințarea permanentă a invaziei. Respirau aer contaminat și beau, probabil, apă contaminată – iată de ce era așa de ciudată la gust... Și tot de aceea erau mai multe mutații printre tineri decât, de exemplu, la VDNH. Acesta era și motivul pentru care adulții aveau un aer atât de bolnăvicios, cu acele cranii care cheleau treptat, până când deveneau strălucitoare, cu trupurile epuizate care se descompuneau de vii: erau măcinați treptat de radiații. Dar se pare că asta nu era tot, căci altfel cum se putea explica faptul că stația „murea" după ora opt seara și că ofițerul de serviciu de lângă foc, cel cu părul de culoare închisă, spusese că era mare lucru dacă rezista până în zori.

Ezitând o clipă, Artiom se apropie de omul care stătea în gheretă.

— Seara bună, răspunse omul la salutul lui.

Avea vreo cincizeci de ani, dar deja chelise serios, iar părul cenușiu care-i mai rămăsese la tâmple și la ceafă era încâlcit. Omul îl privea curios pe Artiom cu ochii lui negri, iar vesta sa antiglonț simplă, înnodată într-o parte, nu-i putea ascunde burta rotundă. Pe piept îi atârna un binoclu și alături de acesta se afla un fluier.

— Ia loc, zise bărbatul arătându-i lui Artiom cel mai apropiat sac. Ăia de-acolo se distrează de nu mai pot, iar pe mine m-au lăsat aici, să înghețe. Așa că măcar hai să stăm și noi de vorbă. Cine ți-a aranjat ochiul așa?

Și așa începură să discute.

— După cum vezi, nu putem face absolut nimic, zise omul cu tristețe, arătând cu mâna spre deschizătură. Aici nu de fier, ci de beton ar fi nevoie, cu fier au încercat deja, dar nu are niciun rost, cum vine toamna, apa distruge totul și mai întâi începe să picure, și după aia se inundă... S-a întâmplat de câteva ori și au murit mulți oameni, iar de atunci o ducem tot așa. Numai că uite, aici nu ai viață liniștită, ca în alte stații. În fiecare noapte încearcă să se strecoare aici câte o necurățenie. În timpul zilei nu ne deranjează – fie dorm, fie se învârt pe sus. Dar cum se întunecă, lucrurile se schimbă. Ei, desigur, ne-am obișnuit, iar după ora opt toată lumea intră în pasaj. Acolo trăim, iar aici stau doar cei care se ocupă de bunul mers al lucrurilor. Ia stai puțin... zise dintr-odată bărbatul, oprindu-se din vorbit ca să răsucească un buton de pe panoul de comandă, care făcu proiectorul să strălucească puternic.

Discuția continuă numai după ce raza albă se prelinse peste toate cele trei scări rulante, trecu peste tavan și peste pereți, apoi se stinse liniștită.

— Acolo, sus, zise el arătând cu degetul spre tavan și vorbind încet, e gara Pavelețki. Sau cel puțin acolo s-a aflat odinioară. E un loc blestemat de Dumnezeu. Nici nu mai știu unde duceau șinele ei; știu doar că acum se întâmplă acolo ceva groaznic. Se aud uneori asemenea sunete, că ți se ridică părul în cap. Iar când încep să se târască în jos... adăugă el, apoi rămase tăcut preț de vreo câteva minute. Noi le spunem „nou-veniți" creaturilor care se strecoară de sus. Din cauza gării. Și parcă nici nu sună așa de groaznic. De vreo două ori, niște „nou-veniți" din ăștia mai puternici au spulberat cordonul de pază. Ai văzut că acolo e un tren

părăsit pe șine? Au ajuns până la el. Jos n-ar fi fost lăsați să ajungă – acolo sunt femei și copii, iar dacă „nou-veniții" se strecoară acolo, gata, totul e terminat. Iar bărbații noștri și-au dat și ei seama de asta, s-au retras spre tren, l-au înconjurat și au pus la pământ câteva creaturi. Dar un „nou-venit" a reușit să plece, strecurându-se spre Novokuznețkaia. Dimineața au vrut să se ia după el, rămăsese în urma lui o dâră groasă și lipicioasă, dar a cotit-o printr-un tunel lateral, și noi nu ne băgăm acolo. Avem și așa destule necazuri.

— Uite, eu am auzit că Pavelețkaia nu e atacată niciodată de nimeni, își aminti Artiom. Așa este?

— Sigur că da, aprobă bărbatul dând din cap cu gravitate. Cine să se atingă de noi? Dacă nu am sta de pază aici, creaturile s-ar răspândi pe toată linia. Nu, nimeni nu ridică mâna împotriva noastră. Hansa ne-a dat aproape tot pasajul, a mai păstrat un post de pază doar în capătul dinspre exterior. Ne dau arme, doar ca să-i protejăm. Le place să scoată castanele din foc cu mâna altuia, îți spun eu! Cum îți zice, deci? Eu sunt Mark. Ia stai puțin, Artiom, foșnește ceva acolo... adăugă el și dădu din nou repede drumul la proiector. Nu, probabil că mi s-a părut, spuse el nesigur, după un minut.

Picătură cu picătură, Artiom simțea că se umple de sentimentul apăsător de pericol. Ca și Mark, se uita cu atenție în sus, dar acolo unde acela vedea numai umbrele șerpuitoare ale lămpilor sparte, lui Artiom i se năzăreau siluete fantastice și malefice, înghețate în lumina orbitoare. Mai întâi își spuse că imaginația îi juca din nou feste, dar unul dintre acele contururi ciudate se mișcă abia perceptibil imediat ce pata de lumină trecu de el...

— Stai puțin, șopti el. Încearcă în colțul acela, unde e crăpătura aia mare, repede...

Și, parcă fixat în loc de raza proiectorului, undeva, departe, mai sus de jumătatea scării rulante, înțepeni pentru o clipă ceva mare, osos, care apoi se năpusti deodată jos. Mark prinse fluierul pe care abia îl mai ținea în mâini și suflă din

toate puterile. În aceeaşi secundă, toţi cei care stăteau în jurul focului săriră de la locurile lor şi îşi ocupară poziţiile.

Se dovedi că acolo mai era un proiector, ceva mai slab, dar combinat cu inteligenţă cu o mitralieră neobişnuit de grea. Artiom nu mai văzuse până acum aşa ceva: avea o ţeavă lungă, cu un soi de pâlnie la capăt, cătarea semăna cu o pânză de păianjen, iar cartuşele alunecau înăuntru prin intermediul unei panglici strălucitoare şi unsuroase.

— Uite-l, la zece metri! zise un bărbat răguşit şi slab, care se aşezase lângă Mark şi care îl vâna cu raza lanternei pe nou-venit. Dă binoclul... Lioha! La zece, primul rând!

— Am înţeles! Gata, scumpule, am venit, acum stai liniştit, începu să mormăie mitraliorul, căutând umbra neagră care se ascunsese. L-am prins!

Bubui o rafală asurzitoare, o lampă de la zece metri se făcu fărâme şi de sus se auzi un şuierat ascuţit.

— Se pare că l-am nimerit, zise cel răguşit. Ei, hai, ia mai luminează... Uite-l, la pământ. S-a zis cu el, nenorocitul!

Dar de sus se mai auziră gemete grele, aproape omeneşti, încă multă vreme, cel puţin o oră, din cauza cărora Artiom nu se simţea deloc în apele lui. Dar când propuse ca „nou-venitul" să fie omorât ca să nu se mai chinuie, i se răspunse:

— Dacă vrei, fugi şi omoară-l. Aici, băiete, nu e sală de tir, fiecare cartuş e numărat.

Mark fu înlocuit în post şi porni împreună cu Artiom spre foc. Îşi aprinse o ţigară de la foc şi căzu pe gânduri, iar Artiom începu să asculte ceea ce discutau ceilalţi.

— Uite, Lioha a povestit ieri despre adepţii Hare Krishna, spunea cu o voce joasă, cavernoasă un bărbat masiv, cu o frunte îngustă şi un gât puternic. Cei de la Oktiabriskoe Pole cică vor să pătrundă în Institutul Kurceatovski ca să-i omoare pe toţi prin intermediul reactorului nuclear şi să-i trimită în Nirvana, dar deocamdată nu s-au organizat în sensul ăsta. Ei, şi atunci mi-am adus aminte ce mi s-a întâmplat acum patru ani, când locuiam încă la Savelovskaia. Odată am

plecat cu treburi la Belorusskaia. Pe atunci aveam legături la Novoslobodskaia, așa că am mers direct prin Hansa. Ei, am ajuns repede la Belorusskaia, m-am întâlnit cu cine trebuie, am făcut cu el o afacere și mi-am zis că trebuie s-o ud. Dar omul mi-a spus: „Ai face bine să ai mai multă grijă, pe-aici bețivii dispar destul de des." Și eu i-am zis să mă lase cu astea, nu se poate să mă refuze. Și uite așa am dat gata o sticlă întreagă. Ultimul lucru pe care mi-l mai amintesc a fost că el mergea în patru labe și striga: „Eu sunt Lunohod 1!" Pe urmă m-am trezit – Sfântă Fecioară! – legat fedeleș, cu un căluș în gură, aveam capul complet ras și stăteam culcat într-un fel de cămăruță, probabil într-o fostă gheretă de miliție. Ce belea, mi-am zis. Peste jumătate de oră vin niște draci și mă târăsc în sală. Nu mi-am dat seama unde am nimerit, fiindcă toate denumirile erau rupte, pereții erau mânjiți cu ceva, podeaua era plină de sânge, peste tot ardeau focuri și aproape toată stația era săpată; dedesubt se căsca o groapă adâncă, adâncă, de cel puțin douăzeci de metri, dacă nu chiar treizeci. Jos și pe tavan erau desenate stele, așa, știți, numai cu o linie, cum le desenează copiii. Ei, m-am întrebat, oi fi ajuns la roșii? Apoi mi-am întors capul – nu prea părea să fie așa. M-au dus până la groapa aia, unde era e o sfoară care mergea în jos, și mi-au zis să cobor pe ea. Apoi m-au înghiontit cu un Kalașnikov. Când m-am uitat în jos, am văzut că la fund erau o mulțime de oameni cu târnăcoape și lopeți, care adânceau și mai mult groapa aia. Ei, mi-am zis eu, ce pot să fac, băieții ăștia au kalașnikoave, sunt cam turbați și sunt tatuați din cap până-n picioare – or fi niște interlopi. Probabil că am nimerit în lagăr. Ăștia sunt cei care s-au impus și-acum fac un tunel, vor să fugă. Și gunoaiele slugăresc pentru ei. Dar mai târziu am înțeles că era o aiureală. Ce lagăr să fie în metrou, dacă aici nici măcar polițai nu sunt? Le spun că mi-e frică de înălțime și-o să cad în capul ălora și nu vor trage niciun folos de pe urma mea. S-au sfătuit puțin și m-au pus să încarc în vagoneți pământul care

venea de jos. Mi-au pus, jigodiile, cătușe la mâini, iar la picioare niște lanțuri, și pe urmă se mai și așteptau să încarc. Oricum, nu reușeam să pricep ce făceau ei acolo. Să spun drept, nu era un lucru simplu. Eu, uite cât sunt – zise el, încordându-și umerii lați –, dar acolo erau oameni mai slabi, iar cei care se prăbușeau la pământ erau ridicați și târâți spre scări. Când am trecut pe acolo și când m-am uitat, era un soi de buturugă, ca pe vremuri în Piața Roșie; acolo li se tăiau capetele. În buturugă era înfipt un topor zdravăn, iar în jur totul era plin de sânge și erau capete înfipte în pari. Era cât pe-aci să vărs. Nuu... îmi zic, trebuie să-mi iau tălpășița de aici până nu-mi pun și mie pielea în băț.

— Ei, și cine erau ăștia? îl întrerupse nerăbdător insul răgușit care fusese la proiector.

— Mai târziu i-am întrebat pe oamenii cu care am lucrat la încărcat. Știi cine? Sataniști, ai priceput? Și asta în metrou! Ăștia s-au hotărât că sfârșitul lumii a venit deja și metroul este... cum a spus? Și a mai spus și ceva despre cercuri, nu mai țin minte... Dar a zis că metroul este gura iadului.

— Poarta iadului, îl corectă mitraliorul.

— Ei. Metroul e poarta iadului, iar iadul se află puțin mai jos, și diavolul, deci, îi așteaptă acolo, trebuie doar să ajungă la el. Și de-aia săpau. De atunci au trecut deja patru ani. Poate că or fi terminat de săpat.

— Și unde e asta? întrebă mitraliorul.

— Nu știu! Jur pe Dumnezeu că nu știu. Uite cum am scăpat de acolo: m-au pus într-un vagonet când nu se uitau gardienii, au pus deasupra pământ și apoi am mers multă vreme, după care au răsturnat conținutul vagonetului de la înălțime, iar eu mi-am pierdut cunoștința. Pe urmă m-am trezit, m-am târât pe niște șine, și am ținut-o tot înainte până s-au intersectat cu altele, și când m-am trezit, ajunsesem doar până la Dubrovka, înțelegeți? Și cel care m-a luat de acolo dispăruse deja – ce om bun! Și m-am gândit: „Uite unde am ajuns..."

După aceea, oamenii începură să vorbească despre zvonurile cum că în Piața Ilicea și la Rimskaia era nu știu ce epidemie și că muriseră mulți oameni, dar pe Artiom nu-l interesau toate astea. Ideea că metroul era poarta iadului sau poate chiar primul lui cerc îl hipnotizase și în fața ochilor îi apăru un tablou nebunesc: sute de oameni care se agitau ca niște furnici, scormonind groapa nesfârșită, o mină către nicăieri. Și la un moment dat, târnăcopul unuia dintre ei se va înfige în pământ ciudat de ușor și nu se va prăvăli, și atunci iadul și metroul se vor face una. Gândul acesta groaznic îl chinui multă vreme și reuși cu mare greutate să și-l alunge din minte.

Apoi își zise că în stația aceea se trăia aproape la fel ca la VDNH: erau atacați tot timpul de niște creaturi monstruoase de la suprafață, iar ei le țineau piept singuri, și dacă Paveleţkaia nu rezista, atunci creaturile aveau să se răspândească pe toate liniile, așadar rolul pe care-l avea VDNH nu era excepțional, așa cum crezuse înainte. Cine știe câte asemenea stații erau în metrou, ținând piept atacurilor, luptându-se nu pentru binele comun, ci pentru a-și apăra propria piele... Poți pleca înapoi, te poți retrage în centru, aruncând în aer tunelurile în urma ta, dar atunci spațiul vital s-ar împuțina treptat, până când toți cei rămași în viață s-ar înghesui într-un loc în care s-ar sfâșia unii pe alții.

Dar dacă VDNH nu reprezintă nimic deosebit, dacă există și alte ieșiri spre suprafață care n-au fost închise... Înseamnă că... Intuind răspunsul, Artiom își impuse să nu se mai gândească la asta. Era vocea slăbiciunii, trădătoare și ademenitoare, care găsea argumente pentru ca el să nu continue Călătoria, pentru a-l face să renunțe la Țel. Fiindcă nu reușise să-l înfrângă pe Artiom printr-o lovitură frontală, slăbiciunea încerca să-l lovească pe la spate. Dar nu trebuia să i se supună. Drumul acesta ducea într-o fundătură.

Pentru a nu se mai gândi la asta, începu din nou să asculte discuția oamenilor. La început vorbiseră despre șansele nu

știu cărui tun de a obține nu știu ce victorie. Apoi Răgușitul începuse să povestească cum niște criminali adevărați atacaseră Kitai-Gorod, împușcaseră o mulțime de oameni, dar frăția celor din Kaluga, care se grăbise să le vină în ajutor, i-a învins în cele din urmă și criminalii s-au retras din nou la Taganskaia. Artiom vru să protesteze și să spună că nu s-au retras în niciun caz la Taganskaia, ci la Tretiaskovskia, dar atunci se amestecă un individ solid a cărui față nu se vedea, zicând că gruparea de la Kaluga a fost scoasă de fapt din Kitai-Gorod și că acum stația era controlată de o altă grupare, despre care nimeni nu mai auzise până atunci. Răgușitul începu să polemizeze aprins cu el, iar pe Artiom îl fură somnul. De data asta nu visă nimic și dormi așa de adânc, că nici măcar când se auzi semnalul de alarmă și săriră cu toții în sus nu reuși să se trezească. Însă probabil că fusese o alarmă falsă, pentru că nu urmă nicio împușcătură.

Când Mark îl trezi în cele din urmă, ceasul arăta deja șase fără un sfert.

— Trezește-te, e timpul să mă duc din nou la post! zise el vesel, scuturându-l pe Artiom. Să mergem, o să-ți arăt pasajul în care nu te-au lăsat să intri ieri. Ai pașaport?

Artiom dădu din cap că nu.

— Nu-i nimic, o să aranjăm noi cumva, îi promise Mark și într-adevăr, peste vreo două minute se aflau deja în pasaj, iar gardianul fluiera mulțumit, rostogolind în palmă cele două cartușe.

Pasajul era foarte lung, chiar mai lung decât stația, iar de-a lungul unui perete se aflau paravane din pânză de cort și ardeau niște beculețe destul de strălucitoare.

— Hansa are grijă de asta, zise zâmbind Mark.

De-a lungul celuilalt perete se întindea o despărțitură lungă și scundă, nu mai înaltă de un metru.

— Ăsta, de fapt, e unul dintre cele mai lungi pasaje din metrou! declară mândru Mark.

— Și asta ce e?

— Păi tu nu știi? Doar este o chestie celebră! Jumătate dintre cei care ajung la noi se duc la ea! îi răspunse el lui Artiom la întrebarea despre despărțitură. Du-te, acum e încă devreme. Mai târziu o să înceapă. De fapt, momentul cel mai important este seara, când se închide intrarea în stație și oamenii nu mai au ce face. Dar poate că în timpul zilei o să fie o rundă de calificare. Nu, pe bune, chiar nu ai auzit despre asta? Păi aici, la noi, sunt curse de șobolani, se pariază pe ei. Noi spunem că aici e hipodromul. Ca să vezi, eu ziceam că toată lumea știe, se minună el când își dădu în sfârșit seama că Artiom nu glumea. Ție îți place să joci? Eu, unul, sunt jucător.

Desigur, Artiom era interesat să vadă cursele, dar el nu fusese niciodată pasionat de jocuri de noroc, iar acum, după ce dormise atâta timp, deasupra capului i se aduna, ca un nor de furtună, sentimentul de vinovăție. Nu mai putea aștepta să se facă seară, de fapt, nu mai putea aștepta deloc. Trebuia să meargă mai departe; pierduse cam mult timp și îl pierduse degeaba. Dar drumul spre Polis trecea prin Hansa și acum nu mai putea s-o ocolească.

— Probabil că nu voi putea să mai rămân aici până seara, spuse Artiom cu voce tare. Trebuie să merg... la Polianka.

— Păi, pentru asta trebuie să treci prin Hansa, remarcă Mark încruntându-se. Și cum te-ai pregătit să treci prin Hansa când n-ai nici măcar pașaport, ca să nu mai vorbim de viză? Aici, prietene, deja nu mai pot să te ajut. Dar o să încerc să-ți dau o idee. Șeful stației Paveleţkaia – nu vorbesc despre a noastră, ci de cea de pe Linia Circulară – e mare amator de curse. Șobolanul lui, Pirat, e favoritul. În fiecare seară apare aici, cu pază și cu tot dichisul. Ce-ar fi să pariezi personal împotriva lui?

— Dar eu nici nu am cu ce să pariez, protestă Artiom.

— Pune-te pe tine ca miză, în calitate de servitor. Dacă vrei, o să mizez eu pe tine, spuse Mark, iar ochii îi străluciră pătimaș. Dacă o să câștigăm, o să primești viză. Dacă o să

pierdem, oricum o să ajungi acolo, dar e adevărat că va depinde de tine dacă vei reuşi să scapi. Ce zici de soluţia asta?

Lui Artiom nu-i plăcea deloc planul, avea ceva putred. Să se vândă ca sclav, şi mai ales să piardă şi să ajungă în robie în urma unei curse de şobolani era oarecum înjositor. Se decise să se strecoare altfel în Hansa. Preţ de câteva ore se învârti pe lângă grănicerii încruntaţi, îmbrăcaţi în uniforme cenuşii de camuflaj – la fel ca şi cei de la Prospekt Mira. Încercă să se apropie şi să vorbească cu ei, dar aceştia refuzară să răspundă. După ce unul dintre ei îl numi cu dispreţ „chior" (era nedrept, pentru că ochiul stâng deja începuse să i se deschidă, deşi încă îl mai durea al dracului de tare) şi-i recomandă să-şi vadă de drum, Artiom abandonă în cele din urmă strădaniile inutile şi începu să le dea târcoale celor mai obscure şi mai suspecte personaje din staţie, negustorii de arme şi de iarbă, dar niciunul dintre ei nu vru să-l ducă pe Artiom în Hansa în schimbul armei sale sau al lanternei.

Aşa se apropie seara, pe care Artiom o întâmpină cuprins de o stare de disperare tăcută, stând pe jos în pasaj şi făcându-şi tot felul de reproşuri. Cam pe atunci remarcă o oarecare animaţie în pasaj: adulţii se întorceau de la muncă, din staţie, şi luau cina cu familiile lor, copiii vorbeau din ce în ce mai încet până erau duşi la culcare, iar în cele din urmă, după ce se închiseseră porţile, toţi ieşiră din corturile şi paravanele lor spre locul unde aveau loc cursele. Aici erau mulţi oameni, cel puţin trei sute, şi nu era deloc uşor să-l găseşti în mulţimea asta pe Mark. Oamenii discutau despre cum va alerga Pirat şi dacă Tunul (acum era clar că era numele unui şobolan) îl va depăşi măcar o dată; mai erau menţionate şi alte nume, dar era limpede că aceştia doi nu aveau concurenţă.

Fericiţii posesori ai şobolanilor, se apropiau demni şi plini de importanţă de poziţia de start, ducându-şi animalele bine îngrijite în nişte cuşti mici. Şeful staţiei Paveleţkaia de pe Linia Circulară nu se vedea nicăieri, iar pe Mark parcă îl

înghițise pământul. Artiom chiar se sperie la gândul că omul era de serviciu și nu mai putea veni. Și atunci ce avea să facă?

În cele din urmă, în celălalt capăt al pasajului apăru o mică procesiune. Străbătând stația însoțit de două gărzi de corp posace, un bătrân gras, plin de importanță, ras în cap, purtând ochelari, un frumos costum negru, o cravată adevărată și niște mustăți bogate și îngrijite își ducea trupul corpolent fără să se grăbească, cu demnitate. Una dintre gărzi ținea într-o mână, înfășurată în catifea roșie, o cutie cu un perete prevăzut cu gratii, în care se agita ceva cenușiu. Probabil era celebrul Pirat.

În timp ce garda de corp ducea cutia cu șobolanul spre linia de start, mustăciosul bătrân se apropie de arbitrul care stătea pe o mică ridicătură, îl alungă de pe al doilea scaun pe ajutorul acestuia, apoi se așeză greoi pe taburet și începu o discuție pe un ton grav. Cea de-a doua gardă de corp se așeză alături, cu spatele la măsuță, cu picioarele larg desfăcute și cu mâinile pe automatul scurt și negru ce-i atârna la piept. Doar apropierea de acest om inspira groază, darămite să mai și pui pariu cu el.

Atunci Artiom văzu că de această pereche respectabilă se apropia Mark, care era îmbrăcat neglijent și se scărpina în capul pe care nu se mai spălase de multă vreme, și începu să-i spună ceva arbitrului. De la distanța la care se afla Artiom se auzeau numai intonațiile, dar se vedea foarte clar că bătrânul mustăcios mai întâi se înroși indignat, apoi făcu o grimasă urâtă și, în cele din urmă, cedând, dădu nemulțumit din cap și, după ce-și scoase ochelarii, se apucă să-i șteargă cu grijă.

Artiom începu să se strecoare prin mulțime spre poziția de start, lângă Mark.

— Totul e aranjat! îl anunță Mark vesel, frecându-și mâinile în așteptarea succesului.

Întrebându-l ce rezultat concret avea în vedere, Mark îi explică că tocmai îi propusese bătrânului șef un pariu

personal împotriva lui Pirat, afirmând că noul lui șobolan îl va învinge pe favorit chiar de la prima cursă. A trebuit să-l pună gaj pe Artiom, dar în schimb a cerut să li se acorde amândurora viză pentru toată Hansa. Șeful, e adevărat, a respins propunerea, declarând că el nu se ocupă de comerțul cu sclavi (Artiom oftă ușurat), dar a adăugat că o asemenea îndrăzneală trebuia pedepsită. Dacă șobolanul lor va pierde, Mark și Artiom vor fi nevoiți să curețe closetele din stația Paveletkaia Circulară timp de un an. Dacă vor câștiga, atunci o să primească viza. Desigur, era pe deplin convins că un asemenea deznodământ era imposibil, și de aceea fusese de acord. Hotărâse să-i pedepsească pe obraznicii ăia înfumurați care îndrăzniseră să-i provoace șobolanul favorit.

— Ai și tu un șobolan? se interesă precaut Artiom.

— Bineînțeles! îl asigură Mark. E pur și simplu o fiară! O să-l facă praf pe Pirat! Știi ce-a mai fugit azi de mine? Abia l-am prins! Am alergat după el până aproape de Novokuznețkaia.

— Și cum îl cheamă?

— Cum îl cheamă? Chiar, cum îl cheamă? Ei, să-i spunem Rachetă, propuse Mark. Rachetă sună amenințător, nu?

Artiom nu era convins că miza competiției se reducea la al cui șobolan avea să-l facă praf pe concurent, dar tăcu. Apoi înțelese că Mark își prinsese șobolanul abia azi și de data asta nu mai rezistă:

— Și de unde știi că o să învingă?

— Cred în el, Artiom! rosti Mark solemn. Și, de fapt, știi, până de curând mi-am dorit un șobolan al meu, dar am mizat pe alții, care au pierdut și mi-am zis mereu: „Nu-i nimic, va veni ziua când o să-l ai și tu pe al tău și o să-ți poarte noroc." Dar tot nu mă puteam hotărî, plus că nu e așa de simplu, trebuie să primești permisiunea judecătorului, iar asta cere atâta alergătură... Și m-am gândit că uite așa trece viața și te înfulecă vreun „nou-venit" sau mori singur, iar până la urmă n-o să ai șobolanul tău. Apoi ai apărut tu

și mi-am spus: „Asta e! Acum sau niciodată. Dacă nici acum nu ai curaj s-o faci, înseamnă că tot restul vieții o să mizezi pe șobolanii altora." Și m-am hotărât: dacă e să câștig, atunci să fie ceva serios. Desigur, eu vreau să te ajut, dar nu ăsta e lucrul cel mai important, te rog să mă scuzi. Îmi doream atât de mult să mă apropii așa de hârca asta mustăcioasă, spuse Mark încetișor, să-i zic: „Pariez personal împotriva lui Pirat al dumneavoastră!" Când am făcut-o, a turbat de-a dreptul și l-a pus pe arbitru să-mi ateste șobolanul înainte să-mi fi venit rândul. Știi... adăugă el după un moment de tăcere, pentru un asemenea moment merită ca după aia să cureți timp de un an closetele.

— Dar șobolanul dumitale în mod sigur o să piardă! zise Artiom auzindu-și disperarea din voce.

Mark îi aruncă o privire lungă, apoi zâmbi ușor și spuse:

— Și dacă nu?

După ce se uită sever la publicul adunat, arbitrul își netezi părul încărunțit, tuși plin de importanță și începu să citească numele șobolanilor care participau la cursă. Rachetă era chiar ultimul, dar Mark nu acordă niciun pic de atenție acestui lucru. Cele mai multe aplauze fură pentru Pirat, iar pentru Rachetă nu bătu din palme decât Artiom, pentru că mâinile lui Mark erau ocupate, el ținea cușca. Artiom încă mai spera la o minune care să-l salveze de un sfârșit umilitor în abisul puturos.

După aceea arbitrul trase un foc în aer cu Makarovul lui și proprietarii își deschiseră cuștile. Rachetă țâșni primul din cușcă, astfel că lui Artiom i se strânse inima de bucurie, dar mai apoi, când ceilalți șobolani o luară la fugă prin tot pasajul, care mai încet, care mai repede, Rachetă, fără să se ridice la înălțimea mândrului său nume, se băgă într-un colț la vreo cinci metri de la start și rămase acolo. Era interzis să îndemni șobolanii, iar Artiom se uita cu teamă la Mark, așteptându-se să-l vadă copleșit de durere. Dar expresia

acestuia îl făcea să aducă mai degrabă cu un căpitan de crucișător care dă ordinul să se scufunde corabia doar pentru ca aceasta să nu ajungă pe mâna dușmanului, ca într-o cărțulie ferfenițită din biblioteca lor despre nu știu ce război al rușilor cu nu știu cine.

Peste vreo două minute, primii șobolani ajunseră la finiș. Câștigă Pirat, pe locul al doilea ajunse o creatură cu un nume neclar, iar Pufuleț sosi al treilea. Artiom aruncă o privire spre masa arbitrului. Bătrânul mustăcios, care-și ștergea capul chel asudat de emoție cu aceeași cârpă cu care mai înainte își ștersese lentilele ochelarilor, discuta rezultatele cu arbitrul. Artiom spera deja că uitaseră de el, când deodată bătrânul se lovi peste frunte și, zâmbind blând, îi făcu semn cu degetul lui Mark.

Acum se simți aproape la fel ca în clipa în care fusese dus la execuție, deși senzația poate că nu era așa de puternică. Strecurându-se în urma lui Mark spre măsuța arbitrului, se liniști la gândul că, într-un fel sau altul, acum i se deschidea calea spre teritoriul Hansei și trebuia doar să găsească o modalitate de a fugi.

Dar înainte de asta îl aștepta rușinea.

După ce îi invită politicos să urce pe scenă, mustăciosul se adresă publicului și prezentă pe scurt în ce consta pariul încheiat, apoi spuse răspicat că ambii nefericiți se vor îndrepta, așa cum se convenise, spre munca de curățare a instalațiilor sanitare, pe termen de un an, începând din ziua aceea. Nu se știe de unde au apărut doi grăniceri ai Hansei, care i-au luat lui Artiom automatul, asigurându-l că principalul lui adversar în următorul an nu va fi deloc periculos și promițându-i să i-l dea înapoi la încheierea termenului. Apoi, însoțiți de fluierăturile și ocările mulțimii, au fost conduși spre Pavelețkaia Circulară.

Pasajul cobora sub nivelul podelei în centrul sălii, ca și în stația de alături, dar asemănările dintre cele două stații

Paveleţkaia se opreau aici. Paveleţkaia Circulară îţi producea o impresie foarte ciudată: pe una dintre laturi, tavanul era jos şi coloanele adevărate lipseau cu desăvârşire, iar pe perete erau arcade situate la intervale regulate, lăţimea unei arcade fiind aceeaşi cu lăţimea intervalului. Se părea că prima staţie Paveleţkaia nu le pusese probleme constructorilor. De parcă acolo pământul fusese mai moale şi mai uşor de străpuns, iar aici era un sol mai dur, mai încăpăţânat, iar săparea lui fusese chinuitor de dificilă. Dar, nu se ştie de ce, aici nu aveai acea stare de spirit apăsătoare şi melancolică pe care-o simţeai la Tverskaia – poate pentru că în această staţie era neobişnuit de multă lumină, iar pereţii erau împodobiţi cu ornamente destul de simple şi pe la marginile arcelor ieşeau din pereţi imitaţii ale unor coloane vechi, ca în ilustraţiile din cărticica *Miturile Greciei antice* pe care Jenka nu-l lăsa niciodată să o ia acasă. Într-un cuvânt, nu era cel mai rău loc pentru munca silnică.

Şi desigur, era clar de la bun început că aici era teritoriul Hansei. În primul rând, totul era neobişnuit de curat şi de confortabil, iar din tavan luminau slab nişte becuri acoperite cu globuri de sticlă, nu doar nişte simple becuri izolate, ca în celelalte staţii pe care le văzuse. În sala care, e adevărat, nu era aşa de spaţioasă ca staţia geamănă, nu se afla niciun cort, dar se vedeau multe mese de lucru pe care se înălţau mormane de lucruri sofisticate, iar în spatele lor se aflau oameni în salopete albastre şi în aer plutea un miros uşor şi plăcut de ulei de motor. Ziua de muncă de aici începea, probabil, mai târziu decât în prima Paveleţkaia. Pe pereţi se aflau steagurile Hansei – având cercul maro pe fondul alb – pancarte ce îndemnau la creşterea productivităţii muncii şi citate dintr-un oarecare A. Smith. Sub cel mai mare steag, între doi soldaţi ţepeni din garda de onoare, se afla o masă acoperită cu sticlă, iar când Artiom a fost condus pe lângă ea, a rămas special în urmă, curios în privinţa lucrurilor sacre ce s-ar fi putut afla sub geam.

Acolo, pe o catifea roșie, luminate cu blândețe de două beculețe mici de lanternă, se odihneau numai două cărți. Una era o ediție impozantă, minunat păstrată, într-o copertă neagră pe care se afla următoarea inscripție cu litere aurii: *Adam Smith. Bogăția popoarelor.* Cealaltă era o cărticică extrem de uzată, cu o copertă subțire, ruptă și lipită cu mici fâșiuțe de hârtie, pe care, cu niște litere groase, colorate, scria: *Dale Carnegie. Cum să încetezi să-ți mai faci griji și să începi să trăiești.*

Artiom nu auzise nimic despre niciunul dintre autori, de aceea îl interesa mult mai mult dacă nu cumva șeful stației căptușise cușca șobolanului său favorit cu resturile acestei catifele și ce putea să însemne asta.

O linie era liberă și pe acolo treceau din când în când niște drezine umplute cu lăzi. În principal erau drezine manuale, dar o dată trecu fumegând și una motorizată, care se opri o vreme în stație înainte de a-și continua drumul, iar Artiom o privi cu venerație câteva secunde, înainte să fie luată de niște militari puternici, în uniforme negre și cu tricouri negre cu alb, care urcară pe ea. Cu toții aveau pe cap o mulțime de dispozitive pentru vedere în întuneric, pe piept le atârnau niște automate ciudate, scurte, iar trupurile le erau apărate foarte bine de niște veste de protecție lungi și grele. După ce își mângâie casca uriașă cu vizieră, de un verde închis, pe care o ținea pe genunchi, comandantul schimbă vreo două vorbe cu gardienii din stație, îmbrăcați în obișnuitele haine cenușii de camuflaj. Drezina dispăru în tunel.

La linia a doua se afla o garnitură completă și era chiar în stare mult mai bună decât cea pe care o văzuse Artiom la Kuznețki Most. În spatele ferestrelor acoperite cu jaluzele se aflau compartimente locuite, dar mai erau și unele deschise, în care se vedeau birouri cu mașini de scris la care stăteau oameni cu o înfățișare preocupată. Pe o tăbliță fixată deasupra ușilor care uneori se deschideau cu un șuierat erau gravate cuvintele: BIROUL CENTRAL.

Stația aceasta îi produse lui Artiom o impresie puternică. Nu, nu-l uimise ca prima Paveleţkaia, aici nu era nici urmă din acea măreţie oarecum sumbră ce amintea de măreţia şi puterea supraumană a creatorilor metroului. Dar aici oamenii trăiau de parcă existenţa lor n-ar fi avut nimic de-a face cu nebunia decadentă şi nesăbuită care clocotea în afara Liniei Circulare. Aici aveau parte de o viaţă lipsită de sărăcie, cu un ritm constant, bine organizat: după ziua de lucru venea odihna binemeritată, tinerii nu se duceau în lumea iluzorie a ierbii, ci mergeau la muncă, după principiul: cu cât îţi începi mai repede cariera, cu atât mai mult o să avansezi. Iar oamenii maturi nu se temeau că, imediat ce le vor slăbi puterile, vor fi aruncaţi în tunel pentru a fi mâncaţi de şobolani. Acum devenise clar de ce în staţiile Hansei erau acceptate, cu mare greutate, doar foarte puţine persoane. Numărul de locuri din rai e limitat, numai în iad intrarea e mereu liberă.

— Uite, în sfârşit am emigrat! se bucură Mark privind mulţumit în jur.

La capătul peronului, într-o cabină de sticlă cu inscripţia „Ofiţer de serviciu", se mai afla un grănicer şi exista şi o mică barieră vopsită în alb-roşu, iar când drezinele treceau pe lângă el, oprindu-se pline de respect, grănicerul, cu un aer grav, ieşea din cabină, se uita la documente, uneori la încărcătură, şi în cele din urmă ridica bariera. Artiom remarcase că toţi grănicerii şi vameşii se mândreau foarte mult cu postul pe care îl ocupau şi se vedea imediat că le plăcea ceea ce făceau. Pe de altă parte, cum să nu iubeşti o asemenea muncă, îşi spuse el mai târziu.

Au fost conduşi dincolo de îngrăditură, pe un drum care se prelungea prin tunel, apoi o cotea într-o parte, printr-un coridor care ducea spre clădirile oficiale, unde făcură cunoştinţă cu noul loc de muncă. Găurile săpate în plăcile gălbui şi triste de faianţă, deasupra cărora tronau mândre nişte

scaune de toaletă adevărate, salopetele incredibil de murdare, lopețile sovietice mânjite cu ceva sinistru, o roabă cu o singură roată ce făcea niște opturi sălbatice, un vagonet care trebuia încărcat și golit în cea mai apropiată groapă, extrem de adâncă, și o putoare monstruoasă, imposibil de redat în cuvinte, care intra în fiecare fibră a hainelor, care îmbiba fiecare fir de păr, de la rădăcină până în vârf și care se strecura pe sub piele, dându-ți impresia că devenea o parte a naturii tale, care o să fie veșnic cu tine, speriindu-ți semenii și făcându-i să te evite chiar înainte de a te fi văzut.

Prima zi în care avură parte de această muncă monotonă trecu așa de încet, încât Artiom își spuse că n-avea să se mai termine niciodată adunatul, transportul și răsturnarea conținutului și pe urmă drumul înapoi, pentru reluarea acestui ciclu blestemat. Treaba asta nu părea să se sfârșească vreodată: mereu veneau alți oameni care foloseau toaletele. Nici ei, nici gardienii care se aflau la intrarea în încăpere și în punctul final al traseului lor – adică la groapă – nu-și ascundeau repulsia față de sărmanii muncitori. Se dădeau la o parte cu dispreț, își acopereau nasul cu mâna sau, dacă erau mai delicați, își umpleau pieptul cu aer și evitau să inspire în apropierea lui Artiom și a lui Mark. Pe fețele lor se citea o asemenea repulsie, că Artiom se întreba uimit de ce erau atât de grăbiți să se dezică de tot rahatul ăsta, dacă rahatul venea tocmai din propriile lor măruntaie. La sfârșitul zilei, când pielea mâinilor le era roasă până la carne, în ciuda mănușilor uriașe din pânză de cânepă, lui Artiom i se părea că descoperise adevărata natură a omului, precum și sensul vieții sale. Acum vedea omul ca pe o mașinărie inteligentă de digerare a produselor și de producere a rahatului, care funcționa aproape ireproșabil pe toată durata vieții, dar care nu avea niciun sens, dacă prin „sens" avem în vedere vreun scop final. Sensul era în procesul în sine de a consuma cât mai multă mâncare, de a o digera cât mai repede și de a arunca deșeurile, adică tot ce mai rămăsese din șnițelele

de porc aburinde, din suculentele ciuperci fierte, din tartele pufoase – acum stricate și pângărite – și de a-i da de lucru. Trăsăturile de pe chipurile tuturor celor care veneau acolo se ștergeau, deveneau niște mecanisme impersonale de distrugere a ceva minunat și util, care creau în schimb ceva monstruos și lipsit de valoare. Artiom era furios pe ei și simțea o repulsie la fel de mare precum aceea pe care o aveau și ei față de el. Mark răbda stoic și din când în când se îmbărbăta pe sine și pe Artiom cu tot felul de vorbe de duh, cum ar fi: „Nu-i nimic, nu-i nimic, și înainte mi s-a spus că în exil e întotdeauna greu la început."

Cel mai important era că nici în prima zi, nici într-a doua nu apăruse vreo posibilitate de evadare. Gardienii erau vigilenți și, cu toate că singurul lucru pe care îl aveau de făcut pentru a scăpa era să intre în tunel, dincolo de groapă, și să se îndrepte spre Dobrîninskaia, nu reușiră totuși s-o facă. De dormit, dormeau într-o cămăruță aflată în apropiere, a cărei ușă se încuia cu grijă pe timp de noapte, iar ziua se afla mereu la post câte un paznic, în cabina de sticlă de la intrarea în stație.

Era a treia zi de când se aflau în stație, dar aici timpul nu se scurgea obișnuit, ci se târa ca un melc, erau secundele unui coșmar care nu se mai termina. Artiom se obișnuise deja cu ideea că niciodată nimeni nu se va mai apropia de el și nu-i va vorbi și că soarta care îl aștepta de acum înainte era cea a unui renegat, de parcă încetase să fie om și se transformase într-o creatură incredibil de monstruoasă, pe care oamenii nu o vedeau doar ca pe ceva urât și respingător, dar și ca pe ceva care le amintea prea mult de ei înșiși, iar asta îi speria și le adâncea și mai mult repulsia, de parcă s-ar fi putut molipsi de monstruozitatea asta, de parcă ar fi fost ciumat.

La început, își făcuse planuri de evadare. Apoi urmase vidul disperării. După aceea a urmat o indiferență tulbure, când rațiunea s-a desprins din viața lui, s-a strâns, și-a tras în sine firișoarele sentimentelor și ale senzațiilor și s-a ascuns

undeva, într-un colţişor al conştiinţei. Artiom continua să lucreze mecanic, mişcările îi deveniseră atât de precise, încât păreau automate. Trebuia numai să aduni, să arunci, să duci, iar să aduni, iar să duci, să răstorni şi să te întorci repede, pentru că era timpul să aduni din nou. Visele lui nu mai aveau nicio noimă; în ele, la fel ca în realitate, alerga, aduna, împingea, împingea, aduna şi alerga întruna.

Spre seara celei de-a patra zile, Artiom trecu cu roaba peste lopata lăsată pe jos şi îi răsturnă tot conţinutul, apoi alunecă şi el. Când se ridică încet de jos, îi veni deodată o idee, de parcă în minte i s-ar fi declanşat brusc un buton. În loc să alerge după căldare şi mop, se îndreptă cu paşi măsuraţi spre tunel. În acest moment se simţea aşa de mizerabil, aşa de respingător, un fel de fiinţă care n-avea nimic uman, încât nu se îndoi nicio clipă că aura lui putea îndepărta pe oricine. Şi acum, printr-o potrivire incredibilă a mai multor circumstanţe, de data asta, din cine ştie ce motiv, nu mai era acolo nici gardianul aflat mereu la capătul drumului pe care îl parcurgea de obicei. Fără să se gândească nicio clipă că ar putea fi urmărit, cu aceleaşi mişcări ţepene, mecanice, folosite până atunci pentru adunat şi încărcat, mergea înainte pe traverse, orbeşte, dar aproape fără să se împiedice, mergea din ce în ce mai repede, rupând-o până la urmă la fugă, dar nici măcar atunci trupul nu se lăsă condus de raţiune, care încă se mai strângea temătoare, ascunsă în colţişorul ei. Din urmă nu se auzea niciun strigăt, nici tropăitul cizmelor urmăritorilor, ci doar scârţâitul unei drezine pline cu marfă, care-şi lumina drumul cu o lanternă chioară. Când trecu pe lângă el, Artiom pur şi simplu se lipi de perete, lăsând-o să înainteze. Oamenii de pe ea fie nu-l observaseră, fie nu crezuseră necesar să-l bage în seamă; privirile le alunecară pe lângă el, fără să se oprească şi nu scoaseră niciun cuvânt. Deodată îl cuprinse senzaţia propriei intangibilităţi, dăruite de decădere; acoperit de lichidul urât mirositor, parcă devenise invizibil, iar asta îi dădu puteri şi

conştiinţa începu treptat să i se lumineze din nou. Reuşise să o facă! Nu se ştie cum, în ciuda bunului-simţ, în ciuda a toate – reuşise să fugă din staţia aceea dată dracului şi nimeni nu-l urmărea. Asta era ciudat, era uimitor, dar i se păru că dacă acum va încerca să se gândească la cele întâmplate, să disece minunea cu scalpelul rece al raţiunii, magia se va risipi imediat şi va fi cu siguranţă lovit din spate de raza proiectorului drezinei de patrulare.

La capătul tunelului apăru o lumină. Îşi încetini paşii, iar peste un minut intră în staţia de metrou Dobrîninskaia.

Grănicerul se mulţumi să-i pună doar întrebarea: „Am chemat tehnicianul sanitar?" şi îl lăsă cât mai repede să treacă, făcându-şi vânt cu palma în mod demonstrativ şi punându-şi la gură cealaltă mână. Trebuia să meargă înainte, să plece cât mai repede de pe teritoriul Hansei înainte ca gardienii să-şi dea în sfârşit seama, înainte de a auzi în spate bocănitul cizmelor cu blacheuri, înaintea împuşcăturilor de avertisment trase în aer, pentru că după aceea... Mai repede.

Fără să se uite la nimeni, cu privirea în pământ şi simţind ca o atingere pe piele repulsia oamenilor la vederea lui, care crea un fel de vacuum în jurul său, indiferent cât de densă ar fi fost mulţimea prin care trebuia să-şi facă loc, Artiom mergea spre postul de grăniceri. Acum ce-o să mai spună? Alte întrebări, din nou solicitarea de a prezenta paşaportul – oare ce trebuia să răspundă?

Îşi plecase atât de mult capul, încât bărbia i se sprijinea în piept şi nu vedea absolut nimic în jurul lui, aşa că din toată staţia reţinuse numai plăcile dintr-un granit de culoare închisă, aşezate ordonat, care acopereau podeaua. Mergea înainte, cu inima cât un purice în aşteptarea acelui moment când va auzi vocea grosolană care-i va porunci să stea pe loc. Graniţa Hansei era tot mai aproape. Acum... Uite acum...

— Ce mai e şi porcăria asta? icni cineva la urechea lui, cu o voce încărcată de scârbă.

Asta era.

— Eu... asta... M-am rătăcit... Nu sunt din partea locului... bâigui Artiom fie de tulburare, fie pentru că-şi intrase în rol.

— Valea de aici, auzi, urâtanie!

Vocea suna extrem de convingător, aproape hipnotic, făcându-l să vrea să i se supună.

— Da, eu... Eu aş... îngăimă Artiom, temându-se să nu sară calul.

— E strict interzis cerşitul pe teritoriul Hansei! îi comunică sever vocea, care de data asta venea de la o distanţă mai mare.

— Da' măcar puţin... am copii mici... zise el, înţelegând în cele din urmă ce buton trebuia să apese şi însufleţindu-se dintr-odată.

— Ce copii? Ai turbat? se enervă grănicerul invizibil. Popov, Lomako, la mine! Alungaţi mizeria asta de aici!

Nici Popov, nici Lomako nu voiau să-şi murdărească mâinile atingându-l pe Artiom, aşa că pur şi simplu îl împinseră în spate cu ţevile automatelor, iar în urma lui zbură înjurătura furioasă a şefului. Pentru Artiom, asta suna ca un glas de înger.

Serpuhovskaia! Hansa rămăsese în urmă!

Acum ridică pentru prima dată ochii, dar ceea ce citi în privirile celor din jur îl făcu să-i lase din nou în pământ. Aici nu mai era pe teritoriul Hansei, se cufundase din nou în nebunia murdară a săracilor care trăiau în restul metroului, dar Artiom era mult prea mizerabil chiar şi pentru asta. Armura minunată care îl salvase pe drum, care-l făcuse invizibil, determinându-i pe oameni să-şi întoarcă privirile şi să nu-l observe, să-l lase să treacă prin toate barierele şi punctele de pază, se transformase acum într-o crustă puturoasă de rahat.

Era limpede că trecuse deja de ora douăsprezece.

Acum, când se dusese prima rază de bucurie, acea forţă străină, parcă luată cu împrumut, care îl făcuse să străbată

cu încăpăţânare sectorul dintre Paveleţkaia şi Dobrîninskaia, dispăru dintr-o dată, lăsându-l singur cu sine, flămând, mort de oboseală, fără nimic asupra sa, în timp ce împrăştia în jur o putoare insuportabilă şi încă mai purta urmele bătăilor de acum o săptămână.

Cerşetorii lângă care se aşezase, sprijinindu-se de un perete, ajunseseră la concluzia că nu mai puteau suporta o asemenea duhoare şi se trăseseră mai încolo, aruncând blesteme în toate direcţiile, aşa că acum rămăsese complet singur. După ce-şi cuprinse umerii cu mâinile ca să nu-i mai fie atât de frig, închise ochii şi stătu aşa multă vreme, fără să se mai gândească la nimic, până-l luă somnul.

Mergea printr-un tunel nesfârşit, mai lung decât toate sectoarele luate la un loc, prin care fusese nevoit să meargă în viaţa lui. Tunelul şerpuia, ba urcând, ba coborând, dar nu mergea niciodată în linie dreaptă mai mult de zece paşi, aşa că tot timpul trăgeai speranţă că se va încheia după următoarea cotitură, dar el continua mereu, şi îi era din ce în ce mai greu să înainteze, picioarele însângerate îl dureau, îl durea şi spatele, iar fiecare pas îi provoca o durere care părea să fie un ecou al celei care-i stăpânea întregul trup. Însă atâta vreme cât mai trăgea speranţa că ieşirea nu era departe, poate chiar după colţ, Artiom încă mai găsea în el puterea de a merge înainte. Şi mai târziu îi trecu deodată prin minte o idee simplă, dar înfricoşătoare: dacă tunelul ăsta nu avea ieşire? Dacă intrarea şi ieşirea sunt unite, sunt legate la un loc, dacă cineva invizibil şi atotputernic i-a dat drumul în acest labirint fără ieşire ca unui şobolan care se chinuie, încercând fără succes să-l muşte de deget pe cel care face experimentul şi care vrea să-l lase să meargă înainte până-şi va pierde puterile, până va cădea, fără nici un scop, pur şi simplu pentru amuzament. Un şoarece într-un labirint. O veveriţă într-o roată. Dar atunci, îşi spuse el, dacă mergând înainte nu ajungea la nicio ieşire, poate că eliberarea va veni refuzând să înainteze inutil? Se aşeză pe traverse, dar nu

pentru că obosise, ci pentru că drumul lui se încheiase. Zidurile din jur dispărură, iar el își spuse că pentru a-și atinge scopul și pentru a încheia călătoria nu trebuia decât să se oprească din mers. Mai târziu ideea se evaporă și dispăru.

Când se trezi, îl cuprinse o neliniște de neînțeles și la început nu-și dădu seama ce se întâmplase, și abia după aceea îi veniră în minte fragmente de vis, ca niște cioburi din care încercă să facă un mozaic, dar ele nu rămâneau laolaltă, ci alunecau, pentru că nu avea suficient adeziv ca să le lipească împreună și să refacă întregul. Iar adezivul acesta era de fapt o idee care-i venise în somn; ea era axa, inima viziunii, ea îi conferea însemnătate. Fără ea era pur și simplu un morman de pânză ruptă, cu ea – un tablou minunat plin de un sens fermecat, ce deschidea orizonturi nelimitate, care te chemau la ele. Și nu mai ținea minte ideea aceea. Își mușca pumnii, își înfigea mâinile murdare în părul murdar, buzele încropeau ceva ininteligibil, iar trecătorii îl priveau cu teamă și ostilitate. Dar ideea nu voia să se întoarcă. Și atunci, încet, cu grijă, de parcă încerca să scoată dintr-o mlaștină un lucru agățat de un fir de păr, începu s-o refacă dintre fragmentele de amintiri. Și – o, ce minune! – după ce reuși să prindă una din imaginile ei, și-o aminti deodată chiar în felul acela primordial în care îi apăruse în vis.

Pentru a încheia călătoria trebuia doar să se oprească din mers. Dar acum, în lumina strălucitoare a conștiinței treze, i se păru ceva simplu, banal, jalnic și care nu merita nici cea mai mică atenție. Pentru a încheia călătoria trebuia doar să se oprească din mers? Dar oare asta reprezenta o ieșire? Și oare acest lucru – încheierea călătoriei – era ceea ce năzuia? Un gând care ți se pare genial în vis, se dovedește adesea un nonsens atunci când te trezești, o simplă combinație de cuvinte.

— O, dragul meu frate! Ce murdărie ai pe trup și în suflet! rosti o voce chiar deasupra capului său.

Fusese ceva atât de neaşteptat, că ideea care îi revenise şi dezamăgirea amară care urmase după ce reuşise să şi-o amintească dispărură instantaneu. Nici nu-i trecu prin minte că vocea i se adresa lui, aşa de mult se obişnuise cu faptul că oamenii fugeau de el înainte de a apuca să scoată vreun cuvânt.

— Noi îi salutăm pe toţi orfanii şi amărâţii, auzi apoi.

Glasul suna aşa de moale, de liniştitor şi de blând, că Artiom nu se mai putu abţine şi aruncă mai întâi o privire piezişă în stânga, apoi se uită posac în dreapta, temându-se să nu descopere acolo pe cel căruia i se adresa de fapt.

Dar prin apropiere nu mai era nimeni. Cu el vorbea. Atunci ridică încet capul până ce dădu cu ochii de un bărbat scund şi zâmbitor, îmbrăcat într-o robă largă, cu părul blond-închis şi obraji rozalii, care-i întindea prietenos mâna. Era extrem de important pentru Artiom să-i răspundă, aşa că îi întinse la rândul lui mâna, cu un zâmbet abia schiţat. „De ce nu se îndepărtează de mine, ca toţi ceilalţi?" se întrebă Artiom. „Ba chiar e pregătit să-mi strângă mâna. De ce a venit tocmai la mine când toţi cei din jur încearcă să mă evite?"

— O să te ajut, fratele meu! continuă omul rozaliu în obraji. Eu şi fraţii mei o să-ţi dăm adăpost şi o să-ţi refacem forţele sufleteşti.

Artiom nu făcu decât să dea aprobator din cap, dar omul se mulţumi şi cu atât.

— Atunci permite-mi să te duc în Turnul de Veghe, dragul meu frate! spuse pe un ton cântător omul cu obrajii rozalii şi, apucându-l strâns pe Artiom de mână, îl trase după el.

Artiom nu reţinuse pe unde merseseră – în general nu reţinea aşa ceva –, dar îşi dădu seama că din staţie fusese dus în tunel, însă nu ştia despre care dintre cele patru era vorba. Noua lui cunoştinţă i se prezentă drept fratele Timotei şi vorbi tot timpul drumului, şi în staţia cenuşie şi neînsemnată Serpuhovskaia, şi în tunelul întunecat şi adânc:

— Bucură-te, dragul meu frate, că m-ai întâlnit și de azi înainte totul se va schimba în viața ta. S-a încheiat negura lipsită de lumină a peregrinărilor tale fără rost, căci ai ajuns la cel pe care l-ai căutat.

Artiom nu prea înțelegea foarte bine la ce se referea omul, pentru că el, personal, știa că peregrinările lui erau departe de a se fi încheiat, dar Timotei cel rozaliu și bucuros vorbea cu el așa de frumos și de blând, că ar fi vrut să-l asculte întruna, să-i vorbească în aceeași limbă și să-i mulțumească pentru faptul că nu-l respinsese când toți ceilalți îi întorseseră spatele.

— Crezi tu oare în Dumnezeu cel adevărat, unic, fratele meu, Artiom? întrebă Timotei, oarecum într-o doară privindu-l pe Artiom drept în ochi.

Artiom nu putu decât să dea vag din cap și să bâiguie ceva ininteligibil, care ar fi putut fi interpretat și ca o încuviințare, și ca o negație.

— E foarte bine, e minunat, frate Artiom, ciripi Timotei. Numai această credință adevărată te va salva de chinurile veșnice ale iadului și-ți va răscumpăra păcatele. Pentru că – adăugă el luându-și o înfățișare severă și solemnă – va veni împărăția Dumnezeului nostru, Iehova, și se vor împlini sfintele prorociri biblice. Oare tu studiezi Biblia, frate?

Artiom mormăi din nou ceva, dar omul cu obraji rozalii îl privi de data aceasta cu oarecare îndoială.

— Când o să ajungem la Turnul de Veghe, o să te convingi cu ochii tăi că Sfânta Carte care ne-a fost dăruită nouă de sus trebuie să fie studiată și multe lucruri bune se vor revărsa asupra omului care s-a întors pe drumul cel adevărat. Biblia e un dar scump de la Dumnezeul nostru, Iehova, e comparabilă numai cu scrisoarea unui tată iubitor față de pruncii lui, adăugă el, pentru orice eventualitate. Știi tu oare cine a scris Biblia? îl mai întrebă el pe Artiom pe un ton puțin cam sever.

CAPITOLUL 11

Artiom își spuse că nu mai are rost să se prefacă și dădu din cap cu sinceritate în semn că nu.

— Despre asta, ca și despre multe altele, o să ți se spună în Turnul de Veghe, și multe se vor deschide privirilor tale, îi promise fratele Timotei. Dar știi tu oare ce a spus Isus Cristos, fiul lui Dumnezeu, celor care l-au urmărit în Laodiceea?

Văzând că Artiom își ferea privirea, Timotei dădu din cap în semn de reproș și continuă:

— Isus a spus: „Te sfătuiesc să cumperi de la Mine alifie de ochi ca să ți-i ungi și să vezi."[1] Dar Isus nu vorbea despre durerea trupească, sublinie fratele Timotei ridicând degetul arătător în sus, în timp ce vocea îi atinse o tonalitate curios de ridicată, care le promitea celor curioși o continuare uimitoare.

Artiom se prefăcu imediat că manifestă un interes viu.

— Isus vorbea despre orbirea spirituală ce trebuie neapărat vindecată, soluționă enigma fratele cu obraji rozalii. Asemenea ție, mai sunt mii de alți rătăciți care umblă pe bâjbâite, căci sunt orbi. Dar credința în Dumnezeul nostru adevărat, Iehova, este chiar acea alifie de la care ți se vor deschide larg ochii și vor vedea lumea adevărată, căci din punct de vedere fizic vezi, dar spiritul tău e orb.

Artiom vru să spună că alifia pentru ochi i-ar fi prins foarte bine acum vreo patru zile, dar alungă imediat gândul nepotrivit. Pentru că el nu răspundea nimic, fratele Timotei

[1] Citat parțial modificat din Noul Testament, *Apocalipsa Sfântului Ioan*, 3:18.

decise că ideea aceasta complicată trebuia analizată pe îndelete, aşa că o vreme tăcu, permiţându-i să prindă sensul celor auzite.

Dar peste două minute undeva, în faţă, licări o lumină şi fratele Timotei îi întrerupse meditaţiile pentru a-i transmite vestea cea bună:

— Vezi luminile acelea din depărtare? Acolo este Turnul de Veghe. Am ajuns!

Nu era niciun turn şi Artiom simţi o uşoară dezamăgire. Era un tren, o garnitură obişnuită aflată în mijlocul tunelului, ale cărei faruri străluceau slab în întuneric, luminând primii cincisprezece metri. Când fratele Timotei şi Artiom se apropiară de el, din cabina mecanicului le ieşi în întâmpinare un bărbat îndesat, într-o robă asemănătoare, care îl îmbrăţişă pe cel cu obrajii roz şi i se adresă tot cu „dragul meu frate", de unde Artiom trase concluzia că asta era mai degrabă o figură de stil decât o declaraţie de dragoste.

— Cine este băiatul ăsta? întrebă cu o voce joasă individul cel scund, zâmbindu-i blând lui Artiom.

— Artiom, noul nostru frate, care vrea să meargă împreună cu noi pe calea cea adevărată, să studieze Sfintele Scripturi şi să se dezică de diavol, explică Timotei.

— Atunci permite-i păzitorului Turnului să te salute, dragul meu frate Artiom, spuse cu glas puternic grăsunul, iar Artiom fu din nou uimit că nici el nu părea să remarce duhoarea insuportabilă cu care părea îmbibată întreaga lui făptură.

— Şi acum, ciripi fratele Timotei când porniră agale prin primul vagon, înainte să te întâlneşti cu fraţii în Sala Regatului, trebuie să-ţi cureţi trupul, căci Iehova Dumnezeul nostru este curat şi sfânt şi se aşteaptă ca şi adoratorii lui să păstreze curăţenia spirituală, morală şi fizică, precum şi curăţenia gândurilor. Trăim într-o lume murdară – zise el, uitându-se la hainele lui Artiom cu o faţă tristă, pentru că acestea erau într-adevăr într-o stare deplorabilă – şi, pentru

a rămâne curați în ochii lui Dumnezeu, ni se cer eforturi serioase, fratele meu! conchise el și-l împinse pe Artiom într-o cămăruță acoperită cu folii de plastic, ridicată în apropiere de intrarea în vagon.

Pe urmă îl rugă să se dezbrace, și îl stropi cinci minute cu apă dintr-un furtun de cauciuc, ba îi dădu chiar și o bucată de săpun cenușiu, cu miros respingător.

Artiom încercă să nu se întrebe din ce era făcut; în orice caz, nu numai că râcâia pielea, dar distrugea și mirosul mizerabil cu care era îmbibat. La încheierea procedurii, fratele Timotei îi dădu o robă destul de curată, care semăna cu a lui, și se uită total dezaprobator la tubul de cartuș ce-i atârna la gât, văzând în el un talisman ce arăta că se închină la idoli, dar se limită la privirea plină de reproș.

Era uimitor și faptul că în acest tren ciudat, care se oprise nu se știe de când în mijlocul tunelului și care le slujea acum de adăpost fraților, se găsea apă cu o asemenea presiune. Dar când Artiom întrebă ce fel de apă e cea care curge din furtun și cum reușiseră să facă un asemenea dispozitiv, fratele Timotei se mulțumi să zâmbească enigmatic și afirmă că strădania de a-i face pe plac lui Iehova îi împinge pe oameni la fapte cu adevărat eroice și de slavă. Explicația era mai mult decât obscură, dar Artiom trebui să se mulțumească cu ea.

După aceea trecură în al doilea vagon, unde, între canapelele tari, așezate pe ambele laturi, de-a lungul pereților, se aflau mese lungi, acum goale. Fratele Timotei se duse la un om care făcea ceva vrăji deasupra unui ceaun mare, din care ieșea un abur ademenitor, și reveni cu o farfurie cu un fel de cașă care se dovedi a fi destul de comestibilă, deși Artiom nu reuși să-i determine originea.

În vreme ce mânca grăbit fiertura fierbinte cu o lingură uzată de aluminiu, fratele Timofei îl contempla cu încântare, neratând nicio ocazie de a-și împărtăși impresiile:

— Să nu crezi că nu am încredere în tine, frate, dar răspunsul tău la întrebarea mea despre credința în Dumnezeu a sunat nesigur. Oare ai putea să-ți imaginezi o lume în care nu există El? Oare lumea noastră ar fi putut să se creeze singură, și nu în conformitate cu voința Lui înțeleaptă? Oare toată diversitatea formelor de viață, toate frumusețile pământului... – continuă el făcând cu bărbia un gest prin care cuprindea întreaga sală de mese – ...toate acestea ar fi putut să apară întâmplător?

Artiom se uită cu atenție în vagon, dar nu descoperi în el alte forme de viață în afară de ei și de bucătar. Nu era exclus, totuși, ca pe undeva să fi fost ascunși niște gândaci și chiar niște șobolani. Aplecându-se din nou asupra castronului, răspunse doar printr-un mormăit sceptic.

Deși se aștepta la altceva, dezaprobarea lui Artiom nu-l întristă pe fratele Timotei. Dimpotrivă, se însufleți vizibil și obrajii lui roz căpătară o roșeață pătimașă, bătăioasă.

— Dacă asta nu te convinge de existența Lui, continuă energic fratele Timotei, atunci gândește-te la altceva. Dacă în lumea asta nu există o manifestare a voinței dumnezeiești, atunci înseamnă... – vocea îi amuți, îngrozită parcă, și continuă abia după câteva clipe lungi, în care Artiom își pierduse de tot pofta de mâncare – ...că oamenii pot face ceea ce vor și că toată existența noastră nu are niciun sens și nu există niciun motiv pentru a o continua... Asta înseamnă că suntem absolut singuri și nu are cine să se îngrijească de noi. Asta înseamnă că suntem cufundați în Haos și nu există nici cea mai mică speranță de a vedea luminița de la capătul tunelului. Într-o asemenea lume ți-e frică să trăiești. Într-o asemenea lume e imposibil să trăiești.

Artiom nu răspunse nimic, dar cuvintele îl puseră pe gânduri. Până acum el își văzuse viața tocmai ca pe un haos total, ca un lanț de coincidențe lipsite de legătură și de sens. Chiar dacă asta îl apăsa, iar ispita de a da crezare oricărei afirmații simple care-i putea umple viața de sens era mare,

el considera asta o lașitate și, din cauza durerii și a îndoielii, căpătase convingerea că viața lui nu era necesară nimănui în afară de el și că fiecare om viu trebuia să se opună lipsei de rost și haosului existenței, singur sau împreună cu ceilalți. Dar nu voia să polemizeze acum cu blândul Timotei.

Se simțea împăcat, mulțumit, sătul și sincer recunoscător față de acest om care îl luase când era obosit, flămând și mirosea urât, care îi vorbise cu blândețe și acum îl spălase, îl hrănise și-i dăduse haine curate. Voia să-i mulțumească într-un fel și de aceea, când omul îi făcu semn cu degetul să-l urmeze, promițându-i să-l ducă la adunarea fraților, Artiom sări ascultător, arătând prin toată înfățișarea sa că merge cu plăcere la această adunare și, în general, oriunde ar dori.

Pentru adunări era folosit următorul vagon, al treilea la număr. Acum era plin de oameni care arătau extrem de diferit, dar care erau îmbrăcați, în fond, în aceleași robe. În mijlocul vagonului probabil că se afla o mică ridicătură, pentru că omul care stătea acolo era mai sus cam cu jumătate de corp față de ceilalți, aproape lovindu-se cu capul de tavan.

— Acum e important să asculți totul cu atenție, îi spuse pe un ton didactic fratele Timotei, făcându-și loc printre oameni cu niște mișcări delicate, mângâietoare, și trăgându-l după el spre podium.

Omul care stătea acolo era destul de în vârstă, cu o frumoasă barbă căruntă care îi ajungea până la piept și cu niște ochi adânciți în orbite, de o culoare incertă, care aruncau priviri inteligente și liniștite. Fața lui, fără a fi nici slabă, nici grasă, era brăzdată de riduri adânci, dar nu arăta neajutorată și neputincioasă, ca a unui bătrân, ci plină de înțelepciune și iradiind parcă un fel de putere inexplicabilă.

— Fratele Ioan, îi șopti cu evlavie în glas fratele Timotei. Mare noroc ai mai avut, frate Artiom, abia a început și o să auzi mai multe predici deodată.

Fratele mai în vârstă își ridică puțin mâna, făcând un semn, iar foșnetul și șoaptele încetară imediat. Atunci începu, cu o voce profundă, sonoră:

— Prima mea lecție pentru voi, dragii mei frați, este despre cum să aflați ce vrea Dumnezeu de la noi. Pentru aceasta trebuie să răspundeți la trei întrebări: ce informații importante conține Biblia, cine e autorul ei și de ce trebuie s-o studiem?

Omul vorbea foarte simplu, folosind cuvinte care se deosebeau foarte mult de cele sofisticate ale fratelui Timotei, iar Artiom se minună de cât de simple erau cuvintele și frazele și ce scurte propozițiile pe care le folosea. Dar mai apoi se uită în jur și văzu că majoritatea celor prezenți ar fi înțeles doar asemenea cuvinte, iar Timotei cel cu obrajii roz nu i-ar fi impresionat mai mult ca o masă sau un perete. Între timp, fratele cel cărunt arătă că Biblia spune adevărul despre Dumnezeu: cine este El și care sunt legile Lui. După aceea trecu la a doua întrebare și povesti că Biblia, de-a lungul a 1600 de ani, a fost scrisă de aproximativ 40 de oameni diferiți, dar toți au fost inspirați de Dumnezeu.

— De aceea, încheie fratele, autorul Bibliei nu e un om, ci Dumnezeu, cel care locuiește în ceruri. Și acum să-mi răspundeți, fraților, de ce trebuie să studiem Biblia? îi întrebă și apoi, fără să aștepte răspunsul fraților, explică tot el. Pentru că a-L cunoaște pe Dumnezeu și a îndeplini voința Lui, în ciuda piedicilor, este garanția viitorului vostru veșnic. Nu toți vor fi bucuroși că studiați Biblia, îi preveni el, dar să nu permiteți nimănui să vă împiedice! mai zise, aruncându-le o privire severă celor adunați acolo.

Preț de un minut se lăsă tăcerea, apoi fratele, după ce luă o gură de apă, continuă:

— A doua lecție pentru voi, fraților, e despre cine este Dumnezeu. Pentru aceasta să-mi răspundeți la trei întrebări: cine e Dumnezeu cel adevărat și care e numele Lui, care sunt principalele Lui calități și cum trebuie să ne închinăm Lui?

Cineva din mulțime voi să răspundă la una dintre întrebări, dar oamenii îl admonestară furioși, iar fratele, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic, începu să răspundă singur:

— Oamenii se ploconesc în fața mai multor lucruri. Dar în Biblie se spune că este un singur Dumnezeu adevărat. El a creat tot ce există în cer și pe pământ. Din moment ce El ne-a dat viața, numai lui trebuie să ne plecăm. Și care e numele Dumnezeului cel adevărat? ridică vocea fratele, făcând o pauză.

— Iehova! bubui corul pe mai multe voci.

Artiom se uită temător în jur.

— Numele lui Dumnezeu cel adevărat este Iehova! confirmă fratele. El are multe titluri, dar un singur nume. Rețineți numele Dumnezeului nostru și să-l numiți nu cu frică, după titlu, ci direct, pe nume! Cine îmi va răspunde acum care sunt principalele calități ale Dumnezeului nostru?

Artiom se gândi că acum chiar că se va găsi cineva din mulțime destul de educat pentru a răspunde la această întrebare. Și un tânăr cu o înfățișare destul de serioasă, care stătea în apropiere, ridică mâna în sus pentru a răspunde, dar fratele i-o luă înainte:

— Personalitatea lui Iehova apare în Biblie. Principalele lui calități sunt iubirea, dreptatea, înțelepciunea și puterea. În Biblie se spune că Dumnezeu e milostiv, bun, iertător, mărinimos și răbdător. Noi, ca niște copii ascultători, trebuie să-l imităm în toate.

Cele spuse nu stârniră nicio obiecție din partea celor adunați și fratele, după ce-și mângâie barba bogată, întrebă:

— Și acum, spuneți-mi, cum trebuie să ne plecăm Domnului nostru Iehova? Iehova spune că trebuie să ne plecăm numai Lui. Nu trebuie să cinstim icoane, tablouri, simboluri și să ne rugăm la acestea! Dumnezeul nostru nu va împărți gloria cu altcineva! Icoanele nu ne pot ajuta în niciun fel! bubui amenințător vocea lui.

Din mulțime se auzi un freamăt aprobator, iar fratele Timotei își întoarse spre Artiom chipul vesel și spuse:

— Fratele Ioan e mare orator și datorită lui frăția noastră crește de la o zi la alta și se mărește numărul adepților credinței adevărate!

Artiom zâmbi acru. Deocamdată, cuvintele înflăcărate ale fratelui Ioan nu-l făcuseră să se molipsească de entuziasmul tuturor celorlalți. Dar poate că merita să asculte mai departe?

— În cea de-a treia lecție a mea o să vă povestesc cine este Isus Cristos, spuse fratele. Și iată cele trei întrebări: de ce Isus Cristos a fost numit primul fiu născut al lui Dumnezeu, de ce a venit el pe pământ ca om și ce va face Isus în viitorul apropiat?

Mai departe se văzu că Isus a fost numit „prim fiu născut" al lui Dumnezeu pentru că a fost prima creație a lui Dumnezeu, care, înainte de a se întrupa pe pământ, a fost o persoană spirituală și a trăit în ceruri. Pe Artiom asta îl uimi din cale afară – văzuse cerul adevărat o singură dată la o vârstă când era conștient de ceea ce se întâmplă în jurul său, chiar în acea zi fatidică de la Grădina Botanică. Cineva îi spuse odată că în stele ar putea exista viață. Dar să fie așa ceva chiar în cer?!

După ce lămuriră treaba asta, fratele Ioan continuă:

— Dar care dintre voi îmi va spune de ce Isus Cristos, fiul lui Dumnezeu, a venit pe pământ ca om? întrebă el, apoi făcu o pauză de efect.

Acum Artiom începuse deja să priceapă puțin câte puțin ceea ce se întâmpla în jur și se lămurise care dintre cei prezenți făceau parte dintre novici și care frecventau de mult aceste lecții. Veteranii nu încercau niciodată să răspundă la întrebările fratelui, însă novicii încercau mereu să-și arate cunoștințele și râvna, strigând răspunsurile și dând din mâini, dar numai până în momentul în care fratele începea să explice singur.

— Neascultând porunca lui Dumnezeu, primul om, Adam, a făcut ceea ce în Biblie este numit „păcat", porni de departe fratele. De aceea Dumnezeu l-a condamnat pe Adam să fie muritor. Cu timpul, Adam a îmbătrânit și a murit, dar el a transmis păcatul tuturor copiilor săi și de aceea și noi îmbătrânim, ne îmbolnăvim și murim. Și atunci Dumnezeu l-a trimis pe întâiul său născut, Isus, pentru ca El să-i învețe pe oameni adevărul despre Dumnezeu, să fie un exemplu pentru ei, neatins de păcat, și să-și jertfească viața pentru a elibera omenirea de păcat și moarte.

Lui Artiom ideea asta i se părea foarte ciudată. De ce trebuia ca mai întâi să-i pedepsești pe toți cu moartea, pentru ca mai apoi să-ți jertfești propriul fiu pentru a readuce totul la starea de la început? De ce trebuia să se întâmple așa ceva dacă El era atotputernic?

— După ce a înviat, Isus s-a întors în cer ca persoană spirituală. Mai târziu, Dumnezeu l-a numit Rege. În curând, Isus va îndepărta de pe pământ tot răul și suferințele! promise fratele. Dar despre asta, după rugăciune, iubiții mei frați!

Cei prezenți la adunare își plecară supuși capetele și deveniră părtași la misterele rugăciunii. Artiom se cufundase în vuietul numeroaselor voci din care puteau fi deslușite anumite cuvinte, dar sensul lor general îi scăpa. După rugăciunea de cinci minute, frații începură să discute cu însuflețire, trăind, după câte se părea, o înălțare spirituală. Artiom începuse să se simtă neliniștit, dar hotărî să mai rămână aici, pentru că partea cea mai convingătoare a lecției putea să se petreacă abia mai târziu.

— Și în cea de-a patra lecție a mea o să vă spun cine este Diavolul, îi preveni fratele Ioan amenințător, aruncându-le o privire sumbră, înflăcărată. Sunteți cu toții pregătiți? Toți frații sunt suficient de puternici suflețește pentru a afla acest lucru?

Acum chiar că trebuia să i se răspundă, dar Artiom nu reuşi să scoată niciun sunet. De unde să ştie el dacă avea tăria sufletească necesară, atâta vreme cât nu ştia despre ce era vorba?

— Şi iată cele trei întrebări: de unde a apărut Satana, cum îi înşală Satana pe oameni şi de ce trebuie să ne împotrivim Diavolului?

Artiom rată aproape întregul răspuns la prima întrebare pentru că începuse să se gândească la locul unde se afla şi la cum să scape de acolo, când auzi că principalul păcat al lui Satana consta în faptul că voia ca oamenii să i se supună lui, şi nu lui Dumnezeu, aşa cum se cuvenea. Artiom se îndoia de faptul că Dumnezeu era un stăpân bun, care se îngrijea de nevoile tuturor supuşilor săi, precum şi că ar fi existat vreun om care să i se supună necondiţionat lui Dumnezeu. Artiom avea acum impresia că limbajul folosit de frate era îngrozitor de formal, potrivit mai degrabă într-o cancelarie decât pentru discutarea unor asemenea probleme. Din când în când, fratele Timotei se uita atent la el, încercând fără succes să descopere pe faţa lui măcar o scânteie care să promită viitoarea iluminare, dar el devenea din ce în ce mai posac.

— Satana îi înşală pe oameni pentru ca aceştia să i se plece lui, spunea în acest timp fratele Ioan. Există trei modalităţi de a înşela: religie falsă, spiritism şi naţionalism. Dacă religia propovăduieşte minciuni despre Dumnezeu, ea slujeşte scopurilor Satanei. Adepţii religiilor false pot crede sincer că ei i se închină Dumnezeului adevărat, dar în realitate îl slujesc pe Satana. Spiritismul este ceea ce fac oamenii atunci când cheamă duhurile pentru ca ele să-i protejeze, să le facă rău altor oameni, să prezică viitorul şi să facă minuni. În spatele tuturor acestor acţiuni stă o forţă necurată – Satana! strigă fratele cu o voce tremurând de ură şi repulsie. Mai mult, Satana îi înşală pe oameni stârnind în ei o mândrie naţională extremă şi îndemnându-i să se plece în faţa unor organizaţii

politice – zise el ridicând un deget în semn de avertizare. Oamenii consideră uneori că poporul sau rasa lor sunt mai bune ca ale altora. Dar nu e așa.

Artiom își frecă gâtul, pe care îi mai rămăsese un semn roșu, și tuși. Cu ultimul lucru nu putea fi de acord.

— Circulă opinia că greutățile omenirii vor fi înlăturate de către organizațiile politice. Cei convinși de asta resping Împărăția lui Dumnezeu. Dar problemele omenirii le rezolvă numai Împărăția lui Iehova. Iar acum o să vă spun, o, fraților, de ce trebuie să ne opunem Diavolului. Pentru a ne face să ne îndepărtăm de Iehova, Satana poate acționa împotriva noastră și ne poate prigoni. Unii din apropiații voștri s-ar putea supăra văzând că studiați Biblia. Alții ar putea să râdă de voi. Dar cui îi datorați viața voastră? întrebă fratele, în vocea căruia se distinseră niște sunete de o duritate metalică. Satana vrea să vă sperie! Ca să nu mai aflați despre Iehova! Să nu-i permiteți asta Satanei! Nu-l lăsați să câștige! bubui vocea lui de parcă s-ar fi auzit ropote de tunet. Dacă vă opuneți Diavolului, o să-i demonstrați lui Iehova că sunteți pentru domnia lui! încheie fratele, iar mulțimea începu să aclame, entuziasmată.

Printr-un singur gest al mâinii, fratele Ioan opri isteria generală pentru a transmite adunării ultima lecție, a cincea.

— Ce a intenționat Dumnezeu în legătură cu pământul? li se adresă el celor prezenți, întinzând brațele în lături. Iehova a făcut pământul pentru ca oamenii să trăiască aici veșnic și în fericire! El a vrut ca pământul să fie locuit de omenirea credincioasă, plină de bucurie. Pământul nu va fi niciodată distrus. El va exista veșnic! promise Ioan.

Artiom nu se mai putu abține și pufni, și atunci câteva priviri furioase se îndreptară spre el, iar fratele Timotei îl amenință cu degetul.

— Primii oameni, Adam și Eva, au păcătuit, încălcând intenționat legea lui Dumnezeu. De aceea Iehova i-a alungat din Rai, și Raiul a fost pierdut. Dar Iehova nu a uitat de ce

a făcut pământul. El a promis să-l transforme într-un rai în care vor trăi veşnic oamenii. Dar cum îşi va îndeplini Dumnezeu intenţia? se întrebă fratele.

Judecând după pauza lungă, acum trebuia să urmeze momentul cheie şi Artiom deveni numai ochi şi urechi.

— Înainte ca pământul să devină rai, trebuie îndepărtaţi oamenii răi, rosti Ioan pe un ton rău-prevestitor. Strămoşilor noştri li s-a promis că această curăţare va avea loc la Armaghedon, războiul dus de Dumnezeu pentru distrugerea răului. Apoi Satana va fi înlănţuit pentru o mie de ani. Nu va mai fi nimeni care să facă rău pământului. Va rămâne în viaţă numai poporul lui Dumnezeu! O mie de ani deasupra pământului va domni Împăratul Isus Cristos!

Fratele îşi îndreptă privirea arzătoare spre rândurile din faţă ale celor prezenţi şi-i cercetă pe îndelete.

— Înţelegeţi voi oare ce înseamnă asta? Războiul lui Dumnezeu de distrugere a răului deja s-a încheiat! Ceea ce s-a întâmplat cu acest pământ păcătos este chiar Armaghedonul! Răul a fost făcut cenuşă! Conform celor prezise, va supravieţui numai poporul lui Dumnezeu. Noi, cei care trăim în metrou, suntem chiar poporul lui Dumnezeu! Noi am supravieţuit Armaghedonului! Împărăţia lui Dumnezeu va veni! În curând nu vor mai fi nici bătrâneţe, nici boli, nici moarte! Bolnavii se vor vindeca, bătrânii vor deveni din nou tineri! În timpul Domniei de o mie de ani a lui Isus, oamenii credincioşi lui Dumnezeu vor transforma pământul în rai, iar Dumnezeu va învia din morţi milioane de oameni!

Artiom îşi aduse aminte de discuţia lui Suhoi cu Hunter despre faptul că nivelul de radiaţii de la suprafaţă nu va scădea înainte de scurgerea a cel puţin cincizeci de ani, că omenirea era condamnată, că vor apărea alte specii... Dar fratele tocmai explica că nu se va întâmpla aşa, că suprafaţa pământului se va transforma într-un rai înfloritor. Artiom ar fi vrut să-l întrebe ce fel de plante monstruoase pot înflori în acest rai carbonizat, ce oameni vor cuteza să

iasă la suprafață pentru a-l popula și dacă părinții lui fuseseră copiii lui Satan și pentru asta muriseră în războiul de distrugere a răului, dar nu spuse nimic din toate astea. Era copleșit de o asemenea tristețe și de o asemenea deznădejde, încât ochii îi ardeau și urmări rușinat dâra umedă a unei lacrimi care i se scurgea pe obraz. După ce-și veni în fire, zise cu voce tare un singur lucru:

— Dar ce zice Iehova, Dumnezeul nostru adevărat, despre mutanții fără cap?

Întrebarea rămăsese suspendată în aer. Fratele Ioan nu-i aruncă nici măcar o privire, dar cei care stăteau alături de el se uitară la el speriați și dezgustați, iar în jurul lui se făcu imediat gol, respingându-l toți de parcă emana din nou mirosuri puturoase. Fratele Timotei îl luă de mână, dar Artiom se smulse cu forța și, împingându-i pe frații înghesuiți, începu să se strecoare spre ieșire. De câteva ori încercară să-i pună piedică, cineva chiar îl lovi cu pumnul în spate și în urma lui se auzi o șoaptă indignată.

Reuși să iasă din Sala Regatului și trecu prin sala de mese. Aici erau acum mulți oameni care stăteau cu toții la masă, cu niște castroane goale de aluminiu în față; în mijloc se întâmpla ceva curios și toți ochii erau ațintiți într-acolo.

— Înainte să mâncăm, fraților, spunea un om slab, cu un aer oarecare și cu un nas strâmb, haideți să-l ascultăm pe micul David și povestea lui, care va completa predica auzită astăzi despre violență.

Se trase într-o parte și locul îi fu luat de un băiat grăsuț, cu nasul cârn și cu un păr blond, lins.

— Era furios și voia să mă trosnească, începu David cu tonul folosit în general de copii când spun o poezie învățată pe de rost. Probabil pur și simplu pentru că eram mic de statură. M-am retras din fața lui și am început să strig: „Stai! Așteaptă! Nu mă lovi! Nu ți-am făcut nimic. Cu ce te-am supărat? Mai bine spune ce s-a întâmplat!" spuse David, în

timp ce fața lui căpătă o expresie spiritualizată pe care se vedea că o exersase.

— Și atunci ce ți-a spus acest uriaș îngrozitor? întrebă tulburat slăbănogul.

— Se pare că cineva îi furase micul dejun, iar el își revărsase pur și simplu mânia spre primul om care îi ieșise în cale, explică David, dar ceva din vocea lui te făcea să te îndoiești de faptul că înțelegea bine sensul celor spuse.

— Și cum ai procedat? îl grăbi slăbănogul, sporind tensiunea.

— Pur și simplu i-am spus: „Dacă o să mă lovești, asta nu-ți va da înapoi micul dejun" și i-am propus să mergem împreună la fratele bucătar pentru a-i povesti cele întâmplate. I-am cerut încă un mic dejun pentru el. După aceea mi-a strâns mâna și a fost mereu prietenos cu mine.

— Este prezent aici cel care l-a jignit pe micul David? întrebă deodată slăbănogul cu o voce de anchetator.

Imediat se ridică o mână și un băiat masiv, de vreo douăzeci de ani și cu o față stupidă și răutăcioasă își croi drum spre scena improvizată, pentru a povesti ce efect minunat avuseseră asupra lui cuvintele micului David. Era clar că băiatul se pricepea mult mai bine să învețe cuvinte al căror sens nu-l înțelegea. Când reprezentația se încheie, iar micul David și uriașul pocăit fură însoțiți la plecarea de pe scenă de aplauze aprobatoare, tipul slăbănog le luă locul și li se adresă cu înflăcărare celor care stăteau jos:

— Da, cuvintele mici dispun de o forță uriașă! Cum se spune în Pilde, „o limbă dulce înmoaie oase". Blândețea și sfiala nu sunt niște slăbiciuni, o, frații mei dragi, căci în spatele blândeții se ascunde o mare tărie de caracter! Iar exemplele din Sfânta Biblie demonstrează tocmai acest lucru! zise el, apoi, după ce căută în cartea unsuroasă pagina respectivă, se apucă să citească plin de elan cine știe ce poveste.

Artiom porni mai departe, însoțit de priviri uimite, și în cele din urmă ajunse în primul vagon. Acolo nu-l reținu

nimeni și vru să se îndrepte spre ieșire, dar păzitorul Turnului, grăsunul bonom și imperturbabil care-l salutase bucuros când intrase, îi tăie acum calea cu trupul său și, încruntându-și sprâncenele groase, îl întrebă sever dacă are permisiunea de a ieși. Artiom nu avea cum să-l ocolească, fiindcă omul îi bloca trecerea și părea imposibil să-l poată împinge. După ce aruncă o privire în jur, Artiom remarcă un automat nou, în bună stare și cu un încărcător de rezervă lipit cu bandă izolatoare, aflat la punctul de comandă al mecanicului, și se gândi cum era să nu răspunzi prin forță când ți se făcea un rău.

Din fericire, atunci apăru fratele Timotei care, uitându-se cu duioșie la paznic, spuse:

— Băiatul poate să plece, noi nu reținem pe nimeni aici împotriva dorinței lui.

Uimit să audă așa ceva, paznicul se dădu la o parte.

— Permite-mi totuși să te însoțesc măcar puțin, o, dragul meu frate Artiom, spuse pe un ton cântător fratele Timotei, iar Artiom, incapabil să se împotrivească magiei din vocea lui, dădu aprobator din cap. Poate că la început ai găsit neobișnuit felul în care trăim noi aici, spuse liniștitor Timotei, dar acum sămânța lui Dumnezeu a căzut și în tine și ochii mei văd că a căzut pe un teren fertil. Vreau să-ți spun doar cum nu trebuie să te comporți acum, când Împărăția lui Dumnezeu este mai aproape ca niciodată, ca să nu fii alungat din ea. Trebuie să înveți să urăști răul și să eviți lucrurile pe care le urăște Dumnezeu: preacurvia, care înseamnă necredință, împreunarea cu animalele, sodomia, incestul și homosexualitatea, jocurile de noroc, minciuna, hoția, accesele de mânie, violența, vrăjitoria, spiritismul, beția, le enumeră repede fratele Timotei, privind neliniștit în ochii lui Artiom. Dacă-l iubești pe Dumnezeu și vrei să-i faci pe plac, evită asemenea lucruri! Pot să-ți acorde ajutor prietenii tăi mai în vârstă, adăugă, făcând probabil aluzie la el însuși. Cinstește numele lui Dumnezeu, propovăduiește Împărăția

lui Dumnezeu, nu lua parte la răutățile acestei lumi, dezice-te de oamenii care-ți spun să faci astfel, căci Satana vorbește prin gura lor, mai bolborosi el, pierzându-și deja speranța, dar Artiom nu auzea nimic și mergea din ce în ce mai repede, așa că fratele Timotei nu mai putea să țină pasul cu el.

— Spune-mi, unde te pot găsi data viitoare? strigă el gâfâind de undeva, din urmă, de la o distanță așa de mare că abia se mai vedea.

Artiom nu zise nimic și o luă la fugă, iar atunci din spate, din întuneric, se auzi un strigăt disperat:

— Dă-mi înapoi roba!

Artiom fugea înainte, împiedicându-se, fără să vadă nimic în față, și de câteva ori căzu destul de rău, zdrelindu-și palmele de podeaua din beton și rănindu-și genunchii, dar nu avea cum să se oprească, văzuse limpede automatul negru de pe pupitrul de comandă și acum nu mai credea că frații vor prefera cuvintele blânde în detrimentul violenței, dacă vor putea să-l ajungă din urmă.

Se apropiase cu încă un pas de ținta lui, se afla deja extrem de aproape de Polis, mergea pe aceeași linie și mai avea doar două stații până acolo. Lucrul cel mai important era să meargă înainte, să nu se abată cu niciun pas de la drum și atunci... Oare se putea să nu...

Ieși în Serpuhovskaia și, fără să rămână acolo nicio clipă, verificând numai direcția, se cufundă din nou în gaura neagră care i se deschidea înainte.

Dar aici i se întâmplă ceva.

Frica de tunel, un sentiment pe care deja îl uitase, îl copleși dintr-odată, făcându-l să rămână țintuit locului, cu picioarele neputincioase înfipte în pietriș, fără să mai poată să meargă, să gândească, să respire. Avusese impresia că își formase deja niște deprinderi și că, după toate peregrinările sale, acum îl va părăsi și nu va îndrăzni să-l mai necăjească. Nu simțise nici frică, nici neliniște când mersese de la Kitai-Gorod la Pușkinskaia, de la Tverskaia la Paveletkaia,

ori chiar atunci când parcursese de unul singur drumul de la Paveleţkaia la Dobrîninskaia. Şi uite că groaza revenise.

Cu fiecare pas înainte se simţea tot mai apăsat şi mai strivit, dorindu-şi să se elibereze imediat şi s-o ia la fugă, mâncând pământul, spre staţie, unde măcar era nişte lumină, unde erau oameni, unde nu simţeai mereu în spate senzaţia privirii fixe şi pline de răutate a cuiva.

Avusese mult prea mult de-a face cu oamenii ca să mai simtă ceea ce se năpustise atunci asupra lui, la ieşirea din Alekseevskaia. Dar acum se simţea din nou copleşit înţelegând că metroul nu era pur şi simplu o întreprindere de transport construită odinioară, nici un adăpost antiaerian ori doar locul în care trăiau câteva zeci de mii de oameni. Era mai degrabă un loc căruia cineva îi insuflase o viaţă proprie, misterioasă, care nu se putea compara cu nimic altceva şi că acest cineva dispunea de o inteligenţă neobişnuită, pe care omul nu o putea înţelege, şi de o conştiinţă străină lui.

Senzaţia aceasta era aşa de clară şi de puternică acum, încât Artiom îşi spuse că frica de tunel, pe care oamenii îl considerau în mod eronat drept un ultim refugiu, era doar un semn de ostilitate din partea acestei uriaşe făpturi faţă de micile creaturi care se agitau în trupul său. Acesta nu voia acum ca Artiom să meargă înainte, opunându-se năzuinţei lui de a ajunge cu orice preţ la capătul călătoriei sale, adică la Scop, prin voinţa sa străveche şi puternică, iar opoziţia creştea cu fiecare metru parcurs.

Acum înainta prin bezna de nepătruns, ceea ce îi dădea impresia că ieşise în afara spaţiului şi a timpului. Nu-şi vedea nici mâinile, chiar dacă le ducea până la ochi, şi i se părea că trupul lui încetase să mai existe, de parcă n-ar fi mers prin tunel, ci ar fi plutit, sub forma raţiunii pure, într-o dimensiune necunoscută.

Nu putea vedea pereţii care rămâneau în urmă şi din cauza asta i se părea că stă pe loc şi că nu avansează niciun pas, că ţelul său e la fel de inaccesibil ca şi acum cinci ori

zece minute. Da, picioarele călcau pe traverse și asta putea demonstra că se deplasează în spațiu. Pe de altă parte, semnalul care-i atenționa creierul în legătură cu următoarea traversă pe care pășea, pipăind-o cu piciorul, era așa de monoton, de parcă fusese înregistrat o dată și acum era reprodus mereu, la infinit. Și asta îl făcea să se îndoiască de realitatea mișcării. Oare faptul că se mișcase îl făcea într-adevăr să se apropie de țelul său? Și deodată își aminti în cele mai mici detalii viziunea pe care o avusese și care îi dăduse un răspuns aparent salvator la întrebarea ce-l frământa.

Și atunci, fie din cauza fricii de acel lucru necunoscut, malefic și ostil care îl pândea din spate, fie pentru a-și demonstra că totuși se deplasează, Artiom porni înainte, mânat de o forță de două ori mai mare.

Iar când ghici, printr-un al șaselea simț, că în față avea un obstacol, Artiom abia putu să se oprească, reușind ca prin minune să-l evite. Pipăind cu grijă metalul rece și ruginit, apoi niște cioburi de sticlă prinse într-o garnitură de cauciuc și pe urmă niște discuri de oțel, care erau de fapt roți, Artiom își dădu seama că misteriosul obstacol era un tren. După toate aparențele, fusese abandonat. În orice caz, nu se auzea nimic prin preajma lui. Aducându-și aminte de îngrozitoarea poveste a lui Mihail Porfirievici, Artiom nu încercă să se urce în el, ci se strădui mai degrabă să ocolească vagoanele și să se țină cât mai aproape de peretele tunelului. Când reuși să treacă de tren, lăsă să-i scape un oftat de ușurare și o luă din nou la goană.

Prin întuneric, era cu adevărat dificil, dar picioarele i se obișnuiseră, așa că alergă, alergă mereu până ce deodată, din față și de undeva din lateral, începu să vadă strălucirea roșiatică a unui foc.

Simți o ușurare imposibil de redat în cuvinte când își dădu seama că se află în lumea reală și că alături de el sunt oameni adevărați. Nu conta cum aveau să se poarte cu el, puteau fi și niște criminali, hoți, sectanți ori revoluționari,

nu avea absolut nicio importanţă, conta doar că erau nişte creaturi asemenea lui, din carne şi sânge. Nu se îndoia nicio secundă că va putea găsi adăpost la ei şi că se va putea ascunde de fiinţa aceea uriaşă care voia să-l sugrume – sau poate că de propria raţiune înnebunită.

Înaintea ochilor îi apăruse o staţie aşa de ciudată, că nu putea spune cu siguranţă dacă se întorsese în lumea reală sau încă mai hălăduia prin cotloanele propriei conştiinţe.

În staţia Polianka, fiindcă numai asta putea să fie, ardea un singur foc slab, dar cum aici nu mai erau alte surse de lumină, acesta părea chiar mai strălucitor decât becurile electrice de la Paveleţkaia. Lângă foc stăteau doi oameni, unul cu spatele, altul cu faţa spre el, dar niciunul dintre ei nu-l observase şi nu-l auzise pe Artiom, de parcă ar fi fost separaţi printr-un perete invizibil care-i izola de lumea exterioară.

Staţia, atât cât se vedea din ea la lumina focului, era ticsită cu nemaipomenit de multe lucruri, extrem de variate: se puteau distinge contururile unor biciclete stricate, ale unor capote de automobil, resturi de mobilă şi de cine ştie ce aparatură şi un munte de maculatură, din care cei care stăteau jos luau din când în când câte un teanc de ziare sau o carte şi le aruncau în foc. Chiar în faţa focului se afla bustul alb de gips al cuiva, pus pe un soclu, iar alături de el îşi făcuse culcuş o pisică. În rest, nu mai era nici ţipenie.

Unul dintre cei ce stăteau jos îi povestea pe îndelete ceva celuilalt. Apropiindu-se, Artiom începu să înţeleagă ce ziceau:

— Uite, sunt o grămadă de zvonuri despre Universitate... Sunt total greşite, de fapt. Sunt numai ecouri ale vechilor mituri despre Oraşul Subteran din Ramenki. Cel care a fost parte din Metro-2. Bineînţeles, nu poţi nega totul fără niciun dubiu. De fapt, aici nu poţi fi niciodată sigur în vreo privinţă. E un imperiu al miturilor şi legendelor. Metro-2 ar fi, desigur, principalul mit, cel de aur, dacă ar fi fost cunoscut de

mai mulți oameni. Să luăm, spre exemplu, doar credința în Observatorii Nevăzuți!

Artiom se apropie foarte mult de ei și exact atunci omul care stătea cu spatele la el îi spuse interlocutorului:

— Acolo e cineva.

— Desigur, aprobă celălalt cu o mișcare a capului.

— Poți să te așezi alături de noi, spuse primul, adresându-i-se lui Artiom, dar fără să-și întoarcă privirea spre el.

— Oricum nu poți merge mai departe.

— De ce? se neliniști Artiom. Ce, este ceva în acest tunel?

— Ei, bineînțeles că nu e nimeni. Cine se bagă acolo? Doar că acum nu se poate, îți spun eu. Așa că așază-te, îi explică răbdător cel care stătea cu spatele.

— Mulțumesc.

Nu prea convins, Artiom făcu un pas înainte și se așeză vizavi de bust.

Cei doi aveau peste patruzeci de ani; unul era încărunțit și purta ochelari cu ramă pătrățoasă, iar celălalt era un om slab cu părul blond și cu o barbă mică. Amândoi purtau niște pufoaice vechi care erau suspect de nepotrivite cu înfățișarea lor. Fumau, trăgând fumul prin furtunul subțire al unui dispozitiv care semăna cu o narghilea și dinspre care venea o aromă amețitoare.

— Cum te cheamă? îl întrebă cel cu părul blond.

— Artiom, răspunse el mecanic, preocupat să-i cerceteze pe acești oameni ciudați.

— Îl cheamă Artiom, îi transmise blondul celuilalt.

— Ei, asta e clar, răspunse celălalt.

— Eu sunt Evgheni Dmitrievici. Iar acesta este Serghei Andreevici, se prezentă blondul.

— Poate că n-ar trebui să fim așa formali? zise cu îndoială Serghei Andreevici.

— Nu, Serioja, dacă tot am ajuns până la vârsta asta, măcar să tragem niște foloase. E vorba de statut și de toate celelalte, protestă Evgheni Dmitrievici.

— Ei, şi ce mai urmează? îl întrebă Serghei Andreevici pe Artiom.

Întrebarea suna foarte ciudat, de parcă cerea o continuare, deşi nu fusese niciun început, ceea ce îl puse serios pe gânduri pe Artiom.

— Ei bine, te cheamă Artiom, dar asta nu înseamnă încă nimic. Unde locuieşti, unde mergi, în ce crezi, în ce nu crezi, cine e vinovat şi ce-i de făcut? explică blondul ce voia să zică.

— Mai ţii minte cum era pe-atunci? spuse deodată Serghei Andreevici, aparent fără niciun motiv.

— Da, da! îl aprobă râzând Evgheni Dmitrievici.

— Locuiesc la VDNH... Am locuit înainte, în orice caz, începu fără chef Artiom.

— Cum aşa... Cine ţi-a pus cizma la punctul de comandă? întrebă zâmbind blondul.

— Da! N-a mai rămas nimic din America! exclamă cu un rânjet Serghei Andreevici, dându-şi jos ochelarii şi privindu-i în lumină.

Artiom se mai uită încă o dată la ei cu teamă. Poate că trebuia pur şi simplu să fugă de aici până nu era prea târziu? Dar lucrul despre care vorbeau înainte de a-l remarca îl făcu să mai rămână lângă foc.

— Dar ce vorbeaţi despre Metro-2? Vă rog să mă iertaţi, am tras cu urechea puţin, recunoscu el ruşinat.

— Vrei să fii iniţiat în principala legendă a metroului? îi spuse cu un zâmbet protector Serghei Andreevici. Ce anume te nelinişteşte?

— Păi uite, aţi vorbit despre nu ştiu care oraş subteran şi despre nişte observatori...

— Ei, de fapt Metro-2 este adăpostul zeilor sovietici din timpul Ragnarok-ului, iar dacă forţele răului vor câştiga... începu fără să se grăbească Evgheni Dmitrievici, uitându-se fix în tavan şi scoţând inele de fum. Legendele spun că sub oraşul al cărui trup mort se află acolo, sus, a mai fost construit un metrou, pentru cei aleşi. Ceea ce vezi în jurul tău

este metroul pentru turmele celor de rând. Legendele vorbesc însă despre cel pentru păstori și câinii lor. La începutul începuturilor, când păstorii nu-și pierduseră încă puterea asupra turmei, au condus de acolo, dar mai apoi forța lor a secătuit și oile s-au împrăștiat. Mai era doar o poartă care lega aceste două lumi și, dacă e să credem legendele, ea se afla acolo unde acum harta e tăiată în două de o cicatrice roșie – pe linia Sokolniceskaia, undeva dincolo de Sportivnaia. Mai târziu s-a întâmplat ceva, drept pentru care intrarea în Metro-2 s-a închis pentru totdeauna. Cei care locuiau aici n-au mai știut nimic despre ce se întâmpla acolo și însăși existența lui Metro-2 a devenit cumva mitică și ireală. Dar – zise el, ridicând un deget –, în ciuda faptului că nu mai există intrarea în Metro-2, asta nu înseamnă că el a încetat să mai existe. Dimpotrivă. El e în jurul nostru. Tunelurile lui înaintează pe lângă ale noastre, iar stațiile lui se află, poate, la numai câțiva pași de pereții stațiilor noastre. Aceste două construcții sunt inseparabile, sunt precum sistemul sanguin și vasele limfatice ale aceluiași organism. Și unii cred că păstorii nu au putut să-și lase turma în voia sorții, că ei sunt o prezență imperceptibilă în viața noastră, că ne conduc și ne urmăresc fiecare pas, dar nu ies la iveală deloc și nu dau niciun semn. Aceasta este credința în Observatorii Nevăzuți.

Pisica ghemuită lângă bustul afumat ridică capul și deschise ochii uriași, verzi și strălucitori și îi aruncă lui Artiom o privire atât de clară și de semnificativă, care nu avea nimic în comun cu privirea unui animal, încât Artiom nu ar mai fi putut jura cu mâna pe inimă că prin ochii ei nu-l studia cu atenție altcineva. Dar fu suficient ca pisica să înceapă să caște, să-și scoată limba mică roz și să-și înfunde înapoi boticul în culcuș ca să se cufunde în moțăială, pentru ca vedenia să dispară.

— Dar de ce nu vor ca oamenii să știe despre ei? își aduse aminte Artiom ce voia să întrebe.

— Pentru asta sunt două motive. În primul rând, oile au greșit pentru că și-au răsturnat păstorii într-un moment de slăbiciune. În al doilea rând, în timp ce Metro-2 era rupt de lumea noastră, păstorii au evoluat altfel decât noi și acum nu mai sunt oameni, ci niște ființe de o natură superioară, cu o logică pe care nu o înțelegem și ale căror gânduri ne sunt inaccesibile. Nu se știe ce au gândit ei în legătură cu metroul nostru, dar le stă în putere să schimbe tot și să ne aducă înapoi minunata lume pierdută, pentru că ei și-au recăpătat fosta măreție. Dar pentru că noi ne-am revoltat împotriva lor cândva și i-am trădat, nu se mai implică în soarta noastră. Totuși, sunt prezenți peste tot și știu despre fiecare respirație, fiecare pas, fiecare lovitură, tot ce se întâmplă în metrou. Deocamdată stau pur și simplu și observă. Și numai atunci când ne vom răscumpăra păcatul monstruos își vor întoarce privirea binevoitoare asupra noastră și ne vor întinde mâna. Atunci va începe renașterea. Așa spun cei care cred în Observatorii Nevăzuți, mai adăugă omul, apoi tăcu, inspirând fumul aromat.

— Dar cum pot oamenii să-și răscumpere vina? întrebă Artiom.

— Asta nu știe nimeni în afara Observatorilor Nevăzuți. Oamenii nu pot înțelege asta, pentru că ei nu înțeleg nici logica, nici intenția Observatorilor.

— Dar atunci rezultă că oamenii nu-și pot răscumpăra niciodată păcatul față de ei? spuse nedumerit Artiom.

— Asta te deranjează? întrebă Evgheni Dmitrievici, ridicând din umeri și scoțând încă două inele de fum, unul dintre ele intrând prin celălalt.

Un timp, se lăsă tăcerea, mai întâi ușoară și translucidă, dar treptat deveni din ce în ce mai grea, mai sonoră și mai perceptibilă. Artiom simțea o nevoie din ce în ce mai mare de a o sparge, nu conta cum –, printr-o frază care nu însemna nimic, chiar și printr-un sunet gol, fără sens.

— Dar dumneavoastră de unde sunteți? îi veni în minte.

— Mai înainte locuiam la Smolenskaia, aproape de metrou, la vreo cinci minute, răspunse Evgheni Dmitrievici, iar Artiom se holbă uimit la el: cum de locuia așa de aproape de metrou? Când spunea „în apropierea stației" se referea la tunel, probabil?

— Trebuia să trec printre corturile unde se vindea *cebureki*[1], uneori cumpăram de acolo bere, iar pe lângă corturi erau tot timpul prostituate, acolo își aveau... eee... statul-major, continuă Evgheni Dmitrievici, iar Artiom începu să ghicească că era vorba de timpurile de dinainte.

— Da... Și eu sunt tot de pe-aproape, am locuit la Kalininskaia, într-un bloc-turn, spuse Serghei Andreevici. Cineva mi-a spus acum vreo cinci ani că un stalker cunoscut care se strecurase până la Casa Cărții îi povestise că din blocurile alea înalte au rămas numai dărâmături. Și Casa Cărții și cărțile sunt neatinse, îți imaginezi? Iar din blocurile-turn n-au mai rămas decât praful și niște bucăți de beton. Ciudat.

— Dar, de fapt, cum se trăia pe atunci? întrebă Artiom. Îi plăcea să le pună această întrebare bătrânilor și să-i asculte după aceea cum, lăsându-și baltă toate treburile, erau încântați să-și amintească cum era pe atunci. În priviri li se citea melancolia, vocile lor sunau cu totul altfel și fețele parcă le întinereau cu zece ani. Și chiar dacă acele tablouri care li se arătau în fața ochilor minții nu semănau deloc cu imaginile care i se conturau lui Artiom în timpul povestirilor, oricum era foarte agreabil pentru toată lumea. Era o senzație plăcută și chinuitoare în același timp, care făcea să ți se strângă sufletul.

— Era foarte bine. Noi pe atunci... eee... eram tare focoși, răspunse Evgheni Dmitrievici mai trăgând un fum.

La replica asta Artiom își imagină cu totul altceva decât ceea ce avea în vedere tipul blond, iar celălalt, văzându-i tulburarea, începu să explice repede:

— Ne distram, ne petreceam bine timpul.

[1] Pateuri cu carne (n. red.).

— Da, asta ziceam și eu. Eram tare focoși, confirmă Evgheni Dmitrievici. Aveam un Moskvici-2141, îmi băgam în el tot salariul ca să-i pun sistem de sonorizare, apoi ca să schimb uleiul, ba odată, din prostie, am pus chiar și un carburator de mașină sport.

Era clar că se transpusese cu sufletul în acele vremuri plăcute, când puteai pur și simplu să pui un carburator de mașină sport, și pe fața lui apăru acea expresie meditativă pe care Artiom o iubea așa de mult – păcat numai că din cele spuse se înțelegea așa de puțin.

— E puțin probabil să știe ce e un Moskvici, ca să nu mai spunem de carburatoare, îi întrerupse Serghei Andreevici amintirile plăcute.

— Cum să nu știe? zise slăbănogul și aruncă o privire furioasă spre Artiom.

Artiom își aținti privirea în tavan, adunându-și gândurile.

— Și de ce ardeți cărțile astea? trecu el la contraatac.

— Le-am citit deja, răspunse Evgheni Dmitrievici.

— Nu e niciun adevăr în cărți! adăugă pe un ton moralizator Serghei Andreevici.

— Dar poate că ar trebui să ne spui mai multe despre felul în care ești îmbrăcat. Te pomenești că ești din vreo sectă? îi dădu Evgheni Dmitrievici lovitura de grație.

— Nu, nu, se grăbi să se justifice Artiom. Dar sectanții m-au luat de pe drumuri și m-au ajutat când mi-a fost greu, răspunse el, descriindu-le în linii mari situația în care ajunsese, fără să precizeze cum anume și cât de greu i-a fost.

— Da, da, chiar așa acționează ei. Le recunosc tactica. Orfani și săraci cu duhul... eee... sau ceva în genul ăsta, spuse Evgheni Dmitrievici, dând aprobator din cap.

— Știți, am fost la adunarea lor, iar acolo spun lucruri foarte ciudate. Am stat puțin, am ascultat, dar n-am rezistat multă vreme. Ziceau, de pildă, că cea mai mare ticăloșie a Satanei este că voia deopotrivă glorie și supunere... Înainte eu credeam că lucrurile sunt mult mai serioase. Și când colo

s-a dovedit că era vorba pur și simplu de gelozie. Oare lumea chiar e așa de simplă și totul se învârte în jurul împărțirii gloriei și a supușilor?

— Lumea nu e așa de simplă, îl asigură liniștitor Serghei Andreevici, luând narghileaua de la bărbatul blond și trăgând un fum.

— Și încă ceva... Ei spun acolo că principalele calități ale lui Dumnezeu sunt milostenia, bunătatea și disponibilitatea de a ierta, că el e Dumnezeul iubirii și că e atotputernic. Dar, cu toate acestea, la primul semn de neascultare din partea omului, acesta este izgonit din Rai și făcut muritor. Apoi moare un număr infinit de oameni, nu e nicio problemă, și la final Dumnezeu îl trimite pe Fiul Său să-i salveze pe oameni. Și atunci moare și El de o moarte groaznică, și înainte de a muri îl strigă pe Dumnezeu, întrebând de ce L-a părăsit. Și toate astea pentru ce? Pentru ca acela, prin sângele Său, să ispășească păcatul primului om pe care chiar Dumnezeu l-a pedepsit și oamenii să se întoarcă în Rai și să capete din nou nemurirea. E un fel de agitație fără rost, când putea pur și simplu să nu-i pedepsească așa de sever pentru ceea ce nici nu făcuseră. Sau să renunțe la pedeapsă, pentru că se petrecuse cu atât de multă vreme în urmă. Dar de ce să-și jertfească fiul iubit și să-l mai și trădeze? Unde e aici iubirea, unde e aici disponibilitatea de a ierta, unde e aici atotputernicia?

— Cam primitiv și grosolan, dar, în linii mari, e adevărat, răspunse Serghei Andreevici, referindu-se la tirada pasională a lui Artiom, în timp ce-i dădea narghileaua colegului.

— Uite ce pot spune eu despre acest subiect, începu Evgheni Dmitrievici, apoi se întrerupse pentru o clipă, trăgând fumul în plămâni și zâmbind încântat. Uite, continuă el, dacă Dumnezeul lor are anumite calități sau niște trăsături distinctive, cu siguranță nu e vorba de iubire, de dreptate sau de iertarea generală. Judecând după tot ce s-a întâmplat pe pământ din momentul... eee... Facerii, există un singur

fel de iubire care-i este caracteristic lui Dumnezeu: îi plac poveştile variate, interesante. Mai întâi face ceva haotic, iar apoi se uită să vadă ce va ieşi din asta. Dacă iese dulce, mai pune nişte piper. Aşa că avea dreptate bătrânul Shakespeare: toată lumea e un teatru, dar în niciun caz acela la care făcea el referire. Şi Dumnezeul acesta al lor e pur şi simplu amator de istorii interesante, conchise el.

— Numai în dimineaţa asta ai vorbit cât pentru câteva secole de ars în iad, remarcă Serghei Andreevici.

— Asta înseamnă că o să ai cu cine să stai de vorbă pe acolo, zise Evgheni Dmitrievici şi îi dădu înapoi narghileaua.

— Pe de altă parte, acolo poţi lega liniştit cunoştinţe utile şi interesante, spuse celălalt, de parcă ar fi cântărit lucrurile. De exemplu, printre înalţii prelaţi ai Bisericii Catolice...

— Da, ei sigur vor fi. Dar dacă e să fim corecţi, atunci şi ai noştri...

Era clar, niciunul dintre ei nu-şi imagina că pentru toate cele spuse acum va trebui să plătească cândva. Dar cuvintele lui Evgheni Dmitrievici despre ce se întâmplase cu omenirea erau pur şi simplu o poveste interesantă, ceea ce-l conduse pe Artiom către o altă idee.

— Am citit destul de multe cărţi, spuse el, şi mereu m-a uimit faptul că acolo nu e totul ca în viaţă. Ştiţi, acolo evenimentele se desfăşoară liniar şi toate sunt legate unele de altele, rezultă unele din altele, şi nimic nu se întâmplă pur şi simplu. Dar în realitate lucrurile stau total diferit! Vreau doar să spun că viaţa e pur şi simplu plină de evenimente fără nicio legătură, care se petrec întâmplător şi nu e nimic care să fi decurs în vreo succesiune logică. Sau altceva, cărţile, de exemplu, se încheie în acel loc în care se rupe lanţul logic. Adică există un început, o dezvoltare, apoi vârful şi sfârşitul.

— Punctul culminant, nu vârful, îl corectă Serghei Andreevici, ascultând observaţiile lui Artiom cu o mină plictisită.

Evgheni Dmitrievici, care nu manifesta nici el vreun interes deosebit față de spusele lui Artiom, trase mai aproape narghileaua și, după ce inspiră fumul aromat, își ținu răsuflarea.

— Bine, punctul culminant, continuă cam descurajat Artiom. Dar în viață lucrurile nu sunt așa. În primul rând, un șir logic poate să nu ajungă până la final, iar în al doilea rând, dacă va ajunge în cele din urmă, cu asta nu se termină nimic.

— Ai în vedere faptul că viața nu are o intrigă? îl ajută Serghei Andreevici să-și formuleze ideea.

Artiom se gândit un minut și apoi dădu din cap.

— Dar în destin crezi? întrebă Serghei Andreevici, întorcându-și capul într-o parte și privindu-l atent pe Artiom, în timp ce Evgheni Dmitrievici se întrerupsese din fumat.

— Nu, spuse categoric Artiom. Nu există niciun destin. Pur și simplu niște evenimente întâmplătoare prin care trecem și cărora tot noi le găsim după aceea o interpretare.

— Degeaba, degeaba... oftă dezamăgit Serghei Andreevici, în timp ce se uita la Artiom pe deasupra ochelarilor. Uite, o să-ți propun acum o mică teorie și o să vezi chiar tu dacă se potrivește cu viața ta. Mie mi se pare desigur, că viața e goală, că în general nu are niciun sens și că nu există un destin, adică unul stabilit clar, ca atunci când te naști, gata, să afli tot: destinul meu e să fiu cosmonaut sau, să spunem, balerină, sau să mor de copil, deși asta, desigur, e rău. Nu, nu e așa. Când trăiești timpul care îți este alocat... cum să-ți explic... Se poate să ți se întâmple un eveniment care să te determine să faci anumite gesturi și să iei anumite decizii, și tu poți alege liber – dacă vrei, faci așa, dacă nu, altfel. Dar dacă iei decizia corectă, lucrurile care ți se vor întâmpla ulterior nu vor fi pur și simplu niște evenimente întâmplătoare, cum spui tu. Vor fi condiționate de acea alegere pe care ai făcut-o. Nu mă refer, de exemplu, la faptul că, dacă ai decis să trăiești pe Linia Roșie înainte de a

deveni roșie, acum nu mai ai unde să te duci și ți se vor întâmpla niște lucruri care decurg de aici, vorbesc despre niște chestiuni mai subtile. Dar, în general, dacă ai ajuns iarăși la o răspântie și ai luat din nou decizia necesară, vei avea de făcut o alegere care deja nu ți se mai pare întâmplătoare și poți să-i dai de cap. Iar viața ta va înceta treptat să mai fie pur și simplu un amalgan de evenimente întâmplătoare și se va transforma... într-un fir narativ – sau, mai bine zis, între toate lucrurile vor exista niște conexiuni logice, chiar dacă nu neapărat directe, iar ăsta va fi destinul tău. La un moment dat, dacă ai mers destul de departe în această privință, viața ta va fi atât de asemănătoare cu un fir narativ încât vor începe să ți se întâmple niște lucruri ciudate, inexplicabile din punctul de vedere al raționalismului pur sau al teoriei tale despre evenimentele întâmplătoare. Dar ele se vor încadra perfect în lanțul logic ce reprezintă acum firul narativ al vieții tale. Adică un destin nu există așa, pur și simplu, ci trebuie să ajungi la el, iar dacă evenimentele din viața ta se vor aduna și vor începe să se ordoneze conform unui fir narativ, atunci acestea te pot duce foarte departe. Lucrul cel mai interesant este că omul însuși poate să nici nu bănuiască că i se întâmplă asta sau să interpreteze complet greșit cele întâmplate și să încerce să sistematizeze evenimentele în funcție de propria viziune asupra lumii. Dar destinul are logica lui.

Iar teoria aceasta ciudată, care la început i se păruse lui Artiom o aberație totală, îl determină dintr-odată să interpreteze dintr-un alt unghi tot ce i se întâmplase chiar de la început, când acceptase propunerea lui Hunter de a se duce la Polis.

Toate aventurile lui, toate peregrinările lui, care până acum i se păruseră asemenea încercărilor nereușite și disperate ale unui fluture de noapte de a ajunge la un bec strălucitor, pe care le acceptase, indiferent unde urmau să-l ducă, și spre care fusese atras ca de un magnet, deși aproape că

nu-și dădea seama de ce, toate acestea îi apărură într-o lumină nouă, i se părură un sistem cu o organizare complexă, dar bine gândită.

Dacă ar fi să considerăm faptul că Artiom acceptase propunerea lui Hunter drept un prim pas pe acest drum, așa cum spusese Serghei Andreevici, atunci toate celelalte evenimente ulterioare – și expediția la Rijskaia, și faptul că la Rijskaia a apărut Bourbon, și faptul că Artiom nu se îndepărtase de el – au fost pasul următor, și când Han i-a venit în întâmpinare lui Artiom, deși putea foarte bine să rămână la Suharevskaia, iar el să fi rămas în tunel pentru totdeauna. Dar astea mai puteau fi explicate și altfel; oricum, chiar Han invocase cu totul alte motive pentru acțiunile sale. Apoi Artiom fusese luat prizonier de fasciștii de la Tverskaia și trebuia să fie spânzurat, dar, printr-o incredibilă răsturnare de situație, Brigada Internațională s-a hotărât să dea o lovitură în Tverskaia chiar în acea zi. Dacă ar fi făcut-o cu o zi mai devreme, moartea lui Artiom ar fi fost un eveniment inevitabil, iar călătoria lui s-ar fi întrerupt atunci.

Să fi fost posibil ca încăpățânarea cu care și-a continuat el drumul să fi influențat evenimentele ulterioare? Oare acea fermitate, acea înverșunare și acea disperare, care-l împinseseră să facă pasul următor, puteau într-un mod necunoscut, să modeleze realitatea, cu întâmplările, faptele și gândurile cuiva, transformând-o într-un sistem organizat, după cum spusese Serghei Andreevici, astfel încât viața obișnuită să devină un fir narativ?

La prima vedere, nu se putea întâmpla așa ceva. Dar dacă stăteai să te gândești... Cum ai fi putut atunci să explici altfel faptul că îl întâlnise pe Mark, care-i oferise singura posibilitate de a pătrunde pe teritoriul Hansei și, lucrul cel mai important, faptul că, atâta timp cât se împăcase cu soarta, curățând closetele, destinul, după toate aparențele, îi întorsese spatele, dar când, fără mai încerce să se gândească la acțiunile sale, o pornise înainte, atunci i se întâmplase

un lucru imposibil, iar gardianul obligat să stea la postul său dispăruse nu se știe unde, iar pe urmele lui nu fusese trimisă nicio patrulă? Deci atunci când se întorsese pe drumul cel bun, părăsind o potecă lăturalnică, procedase în conformitate cu firul narativ al vieții sale, iar în acel stadiu în care ajunsese acum, asta putea deja să producă modificări serioase asupra realității, modelând-o astfel încât acest model narativ să poată fi urmărit neabătut în continuare?

Atunci, dacă se abătea de la scopul lui, dacă ieșea de pe drumul lui, asta trebuia să însemne că destinul i-ar fi întors imediat spatele, că scutul fantomatic ce-l apăra acum pe Artiom de moarte s-ar fi făcut imediat fărâme, că linia subțire pe care călca cu atâta grijă s-ar fi rupt și ar fi urmat să rămână singur în fața realității crunte, instigată de tentativa sa curajoasă de a-i ataca natura haotică. Era posibil că dacă încercase s-o înșele o dată și avusese curajul s-o mai facă și după ce norii de furtună începuseră deja să se adune deasupra capului său, ca pur și simplu să nu poată să iasă de pe drum? Sau dimpotrivă, s-ar fi putut întâmpla așa ceva, dar din acel moment viața avea să i se transforme în ceva absolut obișnuit, cenușiu, fără întâmplări deosebite, magice, inexplicabile, pentru că firul narativ fusese întrerupt, iar eroului i se pusese cruce?

Însemna oare asta că el nu doar că nu avea dreptul, dar acum nici măcar nu putea să-și abandoneze drumul? Oare acesta să fi fost destinul lui? Destinul în care nu credea, și asta doar pentru că nu se pricepea să interpreteze cum se cuvine ceea ce i se întâmpla, neștiind să citească semnele aflate de-a lungul drumului său și continuând cu naivitate să creadă că drumul care ducea până dincolo de orizont și care fusese creat special pentru el era doar un ghem încâlcit de poteci părăsite, care duceau în toate direcțiile?

Rezulta că dacă mergea pe drumul lui și că dacă evenimentele vieții lui formau un fir narativ solid – care putea influența voința omenească și rațiunea, astfel încât dușmanii

lui să devină orbi, în timp ce prietenilor li se oferea darul de a vedea cum să-i sară la timp în ajutor, şi care controla realitatea, astfel încât legile incontestabile ale probabilităţii să devină maleabile ca o plastilină sub presiunea din ce în ce mai mare a mâinii invizibile care făcea mutările pe tabla de şah a vieţii – atunci o monedă aruncată în sus putea acum să cadă de zece ori la rând pe aceeaşi parte, dacă asta ar fi fost necesar a-şi urma drumul. Dacă era într-adevăr aşa, atunci dispărea de la sine întrebarea „Ce rost au toate astea?", la care înainte nu putea răspunde decât printr-o tăcere posacă, în timp ce strângea din dinţi. Acum, curajul cu care înainte îşi spunea sieşi, şi le repeta cu încăpăţânare şi altora, că nu există nicio providenţă, niciun plan superior, nicio lege şi dreptate în lume se dovedise a fi inutil, pentru că planul începea să poată fi ghicit. Deja nu mai voia să se împotrivească acestei idei, era mult prea ademenitoare pentru a-i întoarce spatele cu aceeaşi încăpăţânare prostească cu care respinsese explicaţiile oferite de religiile şi ideologiile pe care le cunoştea.

Şi toate astea la un loc însemnau un singur lucru.

— Nu mai pot rămâne aici, rosti cu glas limpede Artiom, apoi se ridică, simţind cum muşchii i se umplu de o forţă clocotitoare pe care nu o mai cunoscuse până acum. Nu mai pot rămâne aici, repetă el, ascultându-şi vocea interioară. Trebuie să plec. Sunt obligat.

Uitându-şi toate temerile care-l împinseseră către acest foc mic, Artiom se întoarse la capătul peronului, fără să mai arunce nicio privire în urmă, apoi sări pe şine şi se simţi cuprins de o mare linişte şi de o nemaipomenită încredere că, în sfârşit, făcea ceea ce trebuie. Era de parcă s-ar fi abătut de la drum, dar în cele din urmă revenise pe şinele drepte şi strălucitoare ale destinului său. Traversele pe care păşea acum păreau să meargă singure înapoi, fără ca el să depună vreun efort. Într-o clipită, dispăru cu totul în întuneric.

— E o teorie frumoasă, nu-i aşa? spuse Serghei Andreevici, trăgând un fum.

— S-ar zice că tu chiar crezi în ea... răspunse arţăgos Evgheni Dmitrievici, scărpinând pisica după urechi.

CAPITOLUL 12

Rămăsese un singur tunel. Doar un singur tunel, și obiectivul pe care i-l stabilise Hunter, scopul spre care mergea așa de încăpățânat și disperat, avea să fie atins. Doi, poate trei kilometri printr-o zonă uscată și liniștită și va fi acolo. În capul lui Artiom era un gol aproape la fel de plin de ecouri ca în acest tunel, dar nu-și mai punea deloc întrebări. Încă patruzeci de minute și va fi acolo. Patruzeci de minute și călătoria se va încheia.

Nici nu-și dădea seama că merge într-un întuneric deplin, picioarele lui continuau să numere neabătut traversele și parcă uitase de toate pericolele care-l amenințau, că era neînarmat, că nu avea nici acte ori vreo lanternă, că era îmbrăcat într-o robă ciudată de-a unei secte și că încă nu auzise nimic nici despre acest tunel ori despre pericolele care-i pândeau aici pe călători.

Conștiința îi era copleșită de convingerea că, atâta timp cât își urma drumul, nu avea să-l amenințe nimic. Unde dispăruse aparent inevitabila teamă de tuneluri? Unde dispăruseră oboseala și lipsa de credință?

Dar ecoul strică totul.

Din cauza faptului că în acest tunel era o asemenea pustietate, sunetele pașilor se răspândeau peste tot, înainte și înapoi. Izbindu-se de pereți, se transformau în bubuituri care deveneau treptat niște foșnete pe care le auzea și din față, și din spate, continuând să se propage mai mult timp, de parcă Artiom n-ar fi fost singura sursă care le producea, ci ar mai existat și altcineva.

După un timp, senzația devenise așa de acută, că Artiom vru să se oprească și să asculte pentru a se lămuri dacă ecoul pașilor avea o viață proprie.

Preț de câteva minute, Artiom continuă să se lupte cu ispita, fără să observe că mersul i se încetinise și-i devenise mai silențios și că trăgea inconștient cu urechea pentru a vedea dacă toate astea influențau puterea ecoului. În cele din urmă, se opri de tot. Temându-se să inspire mai puternic, pentru ca zgomotul aerului care îi intra în plămâni să nu-l împiedice să distingă cele mai mici și mai îndepărtate foșnete, Artiom stătea în beznă și aștepta.

Liniște.

Acum, când nu mai înainta, încetă dintr-odată să mai perceapă realitatea spațiului înconjurător. Cât timp mergea, avea senzația că se agăța de realitate cu tălpile cizmelor, dar după ce se opri în mijlocul beznei negre precum cerneala tunelului, brusc nu-și mai dădu seama unde se afla.

Era o părere.

Dar tot o părere era și faptul că, atunci când, în fine, se urni din loc, ecoul abia auzit al unor pași îndepărtați îi ajunse la urechi încă dinainte ca el să fi apucat să calce pe podeaua de beton.

Inima începu să-i bată mai puternic. Dar peste o clipă reuși să se convingă că e o prostie și nu are niciun rost să acorde atenție tuturor foșnetelor din tunel. O vreme, Artiom încercase să nu asculte deloc ecoul, apoi, când i se păru că se apropia de el ultimul dintre sunetele reverberate ce se stingeau, își acoperi urechile și continuă să meargă înainte. Dar nici așa nu reuși s-o facă prea multă vreme.

După ce, peste vreo două minute, își luă palmele de la urechi și continuă să meargă, auzi îngrozit cum ecoul din față al pașilor săi suna într-adevăr din ce în ce mai tare, de parcă veneau în întâmpinarea lui. Dar era suficient să se oprească pe loc pentru ca sunetele din față să amuțească și ele, cu o întârziere de numai o fracțiune de secundă.

Tunelul îl punea la încercare, îi punea la încercare capacitatea de a se opune fricii, își spuse Artiom. Dar n-avea de gând să cedeze. Trecuse deja prin mult prea multe pentru a se speria de întuneric și de ecou. Oare chiar era vorba despre ecou?

Ecoul se apropia acum, de data asta nu mai era nicio urmă de îndoială. Artiom se opri pentru ultima oară, auzind pașii fantomatici la vreo douăzeci de metri. Era așa de incredibil și de groaznic, încât, fără să mai aștepte, mort de frică și ștergându-și de pe frunte sudoarea rece, Artiom strigă în gol: „E cineva acolo?"

Ascultător, ecoul răspunse, venind de undeva înfricoșător de aproape, și Artiom nu-și recunoscu vocea. Reverberate, cuvintele tremurătoare se răspândeau în adâncul tunelurilor, pierzând o parte dintre sunete: „e cineva... ineva... va...". Dar nimeni nu răspundea. Și deodată se întâmplă un lucru incredibil: cuvintele începură să se întoarcă înapoi, repetându-i întrebarea, dar așezându-se în ordine inversă și devenind din ce în ce mai puternice, până ce, la treizeci de pași de el, o voce speriată îi repetă întrebarea.

Artiom nu mai putu să îndure. Se răsuci și o porni înapoi; mai întâi încercă să nu meargă prea repede, dar mai apoi, uitând complet că nu trebuia să-și încurajeze frica, o luă la fugă împiedicându-se. Dar peste câteva minute își dădu seama că și acum ecourile pașilor i se auzeau la aceeași distanță de douăzeci de metri. Urmăritorul nevăzut nu voia să-l lase în pace. Gâfâind, Artiom alerga deja, fără să-și dea seama în ce direcție, iar în cele din urmă se lovi de peretele unui tunel lateral.

Ecoul se stinse imediat. După încă cinci minute, Artiom reuși să se adune, se ridică și făcu un pas înainte. Aceasta era direcția corectă. Acoperit de o sudoare rece, își dădu seama de asta pentru că sunetul tălpilor ce se târșâiau pe beton se întorcea cu fiecare metru parcurs, din ce în ce mai aproape, venind în întâmpinarea lui. Și numai sângele ce-i bubuia

în urechi mai acoperea puțin acest fâșâit de rău augur. De fiecare dată când Artiom se oprea în întuneric, urmăritorul lui făcea același lucru – acum deja era foarte sigur că nu era ecou.

Lucrurile continuară astfel până când pașii începură să se audă de la o distanță de un braț. Și atunci Artiom, strigând și lovind orbește cu pumnii în stânga și în dreapta, o luă la fugă înainte, spre locul unde trebuia să se afle, după socotelile lui, „cineva".

Șuierând, loviturile sale de pumn străpungeau golul, dar nimeni nu încerca să se ferească de ele. Artiom lovea inutil aerul, striga, sărea înapoi, pipăia cu mâinile în lături, încercând să-l prindă pe adversarul nevăzut din întuneric. Nimic. Acolo nu era nimic. Dar de îndată ce reuși să-și tragă sufletul și mai făcu un pas spre Polis, auzi sunetul greu și foșnitor chiar în fața lui. Urmă încă o lovitură cu mâna, dar degeaba. Artiom simțea că înnebunește. Cu ochii holbați până când începură să-l doară, încerca din răsputeri să distingă ceva, în timp ce urechile încercau să prindă sunetul respirației cuiva aflat prin apropiere. Dar pur și simplu nu era nimic acolo.

După ce stătu nemișcat vreo câteva secunde lungi, Artiom își spuse că, indiferent cum s-ar fi explicat acest fenomen ciudat, nu reprezenta niciun pericol pentru el. Probabil era din cauza acusticii. „Când o să ajung acasă, o să-l întreb pe tatăl meu adoptiv", își spuse, dar când ridică piciorul pentru a mai înainta cu încă un pas spre ținta sa, cineva îi șopti încet chiar în ureche: „Așteaptă. Nu poți să te duci acum acolo."

— Cine este? Cine e aici? începu Artiom repede, respirând greu.

Dar nimeni nu-i răspundea. În jurul lui era din nou doar bezna adâncă. Atunci, ștergându-și sudoarea de pe frunte cu dosul palmei, o porni repede spre Borovițkaia. Pașii fantomatici ai urmăritorului foșneau cu aceeași viteză în direcția opusă, stingându-se treptat în depărtare, până ce liniștea îi

înghiţi pe de-a-ntregul. Şi abia atunci Artiom se opri. Nu ştia şi nu avea cum să ştie cine fusese, nu auzise niciodată despre ceva asemănător de la niciunul dintre prietenii săi şi nici tatăl adoptiv nu-i povestise despre aşa ceva seara, la foc. Dar, oricine ar fi fost, îi şoptise la ureche ordinul să se oprească şi să aştepte. Acum, când Artiom nu se mai temea de el, când avea timp să se gândească şi să analizeze cele întâmplate, suna hipnotic de convingător.

Următoarele douăzeci de minute şi le petrecu stând pe şine şi legănându-se dintr-o parte în alta, de parcă era beat, încercând să-şi calmeze tremuratul şi aducându-şi aminte de vocea ciudată, care nu-i aparţinea unui om şi care îi poruncise să aştepte. Porni mai departe numai când frisoanele începuseră în cele din urmă să-i treacă şi şoapta groaznică din capul lui să se piardă în şuieratul liniştit al curentului din ce în ce mai puternic din tunel.

În tot restul timpului merse pur şi simplu înainte, încercând să nu se gândească la nimic, împiedicându-se uneori de cablurile aflate pe jos, dar ăsta fusese cel mai îngrozitor lucru care i se întâmplase. I se părea că trecuse puţin timp, deşi nici n-ar fi putut spune cât anume, pentru că în întuneric minutele se contopiseră. Şi-atunci văzu o lumină în capătul tunelului.

Boroviţkaia.

Polis.

În momentul acela, din staţie se auzi un strigăt animalic, izbucniră zgomotele unor împuşcături şi Artiom o luă înapoi şi se ascunse într-o nişă din perete. Din depărtare se auzeau gemetele prelungi ale răniţilor, înjurături, apoi încă o dată, accentuat de tunel, răpăitul unei arme automate.

„Aşteaptă..."

Artiom îndrăzni să iasă din ascunzătoare abia peste mai bine de un sfert de oră după ce din staţie nu se mai auzise niciun sunet. Cu mâinile ridicate, porni încet spre lumină.

Era într-adevăr intrarea pe peron. Nu erau puncte de pază la Borovițkaia, probabil pentru că se bazau pe inviolabilitatea Polisului. Cu cinci metri înainte de locul unde se întrerupeau bolțile rotunde ale tunelului se aflau blocurile de ciment ale punctului de trecere și acolo zăcea un trup într-o baltă de sânge. Când Artiom apăru în câmpul vizual al grănicerilor îmbrăcați în uniforme verzi și cu caschete, i se ordonă să se apropie și să stea cu fața spre perete. Aruncând o privire la cadavrul de jos, se supuse imediat.

O percheziție rapidă, întrebarea despre pașaport, mâinile legate la spate și, în fine, stația. Lumină. Acea lumină. Îi spuseseră adevărul, toți spuseseră adevărul și legendele nu mințeau. Lumina era așa de puternică, încât Artiom fu nevoit să-și mijească ochii pentru a nu fi orbit. Dar îi ajungea oricum la pupile, trecând prin pleoape și provocându-i o durere care nu încetă decât când grănicerii îi acoperiră ochii cu o pânză. Revenirea la felul de viață al generațiilor anterioare se dovedise mai dureroasă decât își putea imagina Artiom.

I-au dat jos cârpa de la ochi numai când au ajuns la punctul de pază, o cameră de serviciu minusculă, la fel ca toate celelalte, cu pereții acoperiți cu niște faianță crăpată. Aici era întuneric; pe masa de lemn vopsită în ocru licărea doar o lumânare pusă într-un castron de aluminiu. Adunând ceara lichidă cu degetul și observând cum se încheagă, șeful punctului de pază, un bărbat solid, nebărbierit, purtând o cămașă militară verde cu mânecile suflecate și o cravată cu elastic, îl privi multă vreme sever pe Artiom înainte de a-l întreba:

— De unde veniți? Unde vă e pașaportul? Ce-ați pățit la ochi?

Artiom își spuse că nu are rost să distorsioneze adevărul și-i povesti sincer că pașaportul rămăsese la fasciști și ochiul era și el cât pe-aci să rămână tot acolo. Șeful primi toate aceste informații cu o neașteptată bunăvoință.

— Ştim, cum să nu. Uite, tunelul celălalt duce chiar la Cehovskaia. Avem construită acolo o adevărată fortăreaţă. Deocamdată nu luptăm, dar nişte oameni destoinici ne sfătuiesc să fim vigilenţi. Ştii cum se spune: *Si vis pacem, para bellum*[1], îi zise el lui Artiom, făcându-i cu ochiul.

Artiom nu înţelese ultima frază, dar preferă să nu pună întrebări. Îi atrăsese atenţia tatuajul pe care şeful pazei îl avea pe antebraţ: o pasăre mutilată de radiaţii, cu două capete, aripile întinse şi nişte gheare încârligate. Îi amintea vag de ceva, dar nu putea să-şi dea seama de ce anume. Şi mai târziu, când individul se întoarse în profil spre unul dintre soldaţi, Artiom văzu că avea acelaşi lucru, dar în miniatură, tatuat şi pe tâmpla stângă.

— Şi în ce scop aţi venit la noi? continuă şeful.

— Caut un om... Îl cheamă Melnik[2]. Probabil e o poreclă. Am un mesaj important pentru el.

Expresia feţei individului se schimbă imediat. Zâmbetul leneş şi binevoitor îi alunecă de pe buze şi ochii îi străluciră teribil în lumina lumânării.

— Puteţi să mi-l transmiteţi mie.

Artiom dădu din cap şi, cerându-şi scuze, se apucă să explice că era absolut imposibil.

— E secret, înţelegeţi, astea au fost indicaţiile pe care le-am primit, să nu-i spun asta nimănui altcuiva decât lui Melnik ăsta.

Şeful îl mai cercetă o dată cu privirea, făcu un semn unuia dintre soldaţi şi acela îi dădu un telefon negru din plastic, căruia îi desfăşură cu grijă firul cauciucat obţinând lungimea necesară. După ce învârti discul cu degetul, spuse în receptor:

---

[1] „Dacă vrei pace, pregăteşte-te pentru război", în lb. latină în original (n. red.).

[2] Morar (rus.).

— Aici bariera Boc-Nord. Ivaşov. Daţi-mi-l pe colonelul Melnik.

În timp ce şeful aştepta răspunsul, Artiom apucă să remarce că tatuajul cu pasărea se afla şi pe tâmplele celor doi soldaţi din încăpere.

— Cine să-i spun că-l caută? îl întrebă şeful pazei pe Artiom, sprijinindu-şi de umăr receptorul telefonului din care se auzea un hârâit.

— Spuneţi-i că vin din partea lui Hunter. Cu un mesaj urgent.

Omul dădu din cap şi, după ce mai schimbă vreo două fraze cu interlocutorul de la celălalt capăt al firului, închise.

— Să fii la Arbatskaia, la şeful staţiei, mâine la ora nouă. Deocamdată eşti liber, zise el. Stai puţin... mai adăugă după ce îi făcu un semn cu mâna soldatului care se dăduse la o parte din cadrul uşii. Mi se pare că eşti un musafir de onoare şi eşti prima oară aici. Ţine, dar să mi-i dai înapoi! spuse bărbatul, întinzându-i lui Artiom nişte ochelari negri cu o ramă metalică veche.

Abia mâine? Artiom era cuprins de o dezamăgire cruntă şi de furie. Pentru asta a venit el aici, riscându-şi viaţa lui şi pe a altora? Pentru asta s-a grăbit şi s-a forţat să-şi mişte picioarele, în pofida durerii ce îl copleşea, chiar şi atunci când nu-i mai rămăsese niciun pic de forţă? Şi nu era oare asta o chestiune urgentă să-i comunice tot ce ştia acestui Melnik, care, după câte se vedea, nu putea găsi pentru el o clipă liberă?

Sau era vorba pur şi simplu despre faptul că întârziase şi lucrurile erau deja cunoscute? Dar poate că omul ştia deja ceva despre care Artiom încă nu aflase? Poate că el întârziase aşa de mult, că toată misiunea lui îşi pierduse sensul.

— Abia mâine? nu se putu abţine să întrebe.

— Colonelul e azi la şedinţă, se întoarce mâine dimineaţă, devreme, explică Ivaşov. Du-te, du-te şi trage-ţi şi tu sufletul, adăugă în timp ce îl conducea pe Artiom afară.

După ce se mai linişti, deşi încă îl mai rodea supărarea, Artiom îşi puse ochelarii pe nas şi se gândi că-i veneau foarte bine şi aşa nici nu se mai vedea vânătaia de sub ochi. Lentilele erau zgâriate şi deformau foarte tare imaginile, dar când Artiom, mulţumindu-le celor de la pază, ieşi pe peron, îşi dădu seama că fără ei nu s-ar fi descurcat. Lumina lămpilor cu mercur era mult prea puternică pentru el şi, de fapt, nu era singurul de aici care nu putea deschide ochii – mulţi dintre cei din staţie şi-i fereau în spatele unor ochelari întunecaţi. Probabil şi ei sunt străini, îşi spuse Artiom.

I se părea ciudat să vadă o staţie de metrou complet luminată. Aici nu era nicio umbră. Şi la VDNH, şi în celelalte staţii mai mari sau mai mici în care ajunsese până acum, erau destule surse de lumină, însă acolo nu putuseră să alunge întunericul din absolut toate ungherele vizibile, aşa că rămâneau mereu părţi în care nu pătrundea nicio rază. Fiecare staţie avea câteva umbre: una – de la lumânare, palidă şi anemică, alta – purpurie, de la becul de avarie, alta – neagră şi extrem de precisă, de la un felinar electric. Aceste umbre se amestecau, se suprapuneau unele peste altele, iar uneori se lungeau de-a lungul podelei pe mai mulţi metri, speriindu-te, amăgindu-te, silindu-te să ghiceşti şi să te gândeşti. Dar la Polis, orice umbră era împrăştiată de strălucirea nemiloasă a becurilor care luminau ca ziua.

Artiom amuţi, privind încântat Boroviţkaia. Se păstrase într-o stare uimitor de bună. Pe pereţii de marmură şi pe tavanul alb nu era nici urmă de funingine, staţia era îngrijită, iar panoul de bronz înnegrit de vreme de la capătul peronului era lustruit cu râvnă de o femeie într-o salopetă albastră, care freca basorelieful cu un burete îmbibat cu soluţie de curăţat.

Încăperile de locuit de aici erau amplasate în arcade, doar câte două fiind lăsate libere, de o parte şi de alta, pentru accesul la linii. Restul, acoperite de cărămidă pe ambele părţi, se transformaseră în adevărate apartamente. În fiecare fusese

făcută o deschizătură pentru uşă, iar unele aveau chiar uşi de lemn adevărate şi o fereastră cu geam. Dintr-o astfel de locuinţă se auzea muzică. În faţa mai multor uşi erau covoraşe pentru şters picioarele. Artiom vedea pentru prima oară aşa ceva. Toate emanau un asemenea aer de confort şi de linişte, că i se strânse inima şi înaintea ochilor îi licări deodată o imagine din copilărie. Dar lucrul cel mai surprinzător era vederea rafturilor de cărţi care se înşirau de-a lungul întregii staţii. Acestea ocupau spaţiul dintre „apartamente" şi îi dădeau întregii staţii un aer straniu şi în acelaşi timp încântător, amintindu-i lui Artiom de bibliotecile medievale descrise de Borges.

În capătul sălii era pasajul care ducea spre staţia Arbatskaia. Porţile erau larg deschise, şi chiar dacă la postul de pază erau soldaţi, aceştia îi lăsau pe oameni să circule liber în ambele sensuri, fără ca măcar să le ceară actele. În schimb, în celălalt capăt era o adevărată tabară militară. Erau mai multe corturi militare verzi, având desenate pe ele acelaşi simbol tatuat pe tâmplele grănicerilor: pasărea cu două capete.

Mai era şi un cărucior de marfă cu o armă necunoscută fixată pe el, acoperită cu o prelată de sub care se zărea numai o ţeavă lungă, care se lărgea la capăt. Alături făceau de pază doi soldaţi în uniformă verde-închis, cu căşti şi veste antiglonţ. În mijlocul taberei militare erau nişte scări care permiteau accesul pe o pasarelă. Panouri luminoase indicau că pe acolo era ieşirea spre oraş, şi Artiom înţelese toate aceste măsuri de precauţie. Mai era o scară care ducea în aceeaşi direcţie, dar era blocată de un zid de ciment.

În mijlocul staţiei se aflau nişte mese de lemn solide; în jurul lor, aşezaţi pe scaune şi purtând discuţii animate, stăteau nişte oameni în robe cenuşii şi largi, dintr-o ţesătură groasă, cu buzunare.

Apropiindu-se de ei, Artiom observă cu uimire că şi aceştia fuseseră tatuaţi pe tâmple – dar în cazul lor nu era vorba despre o pasăre, ci despre o carte deschisă, având

în fundal linii verticale ce aminteau de un şir de coloane. Observând privirea fixă a lui Artiom, unul dintre cei care stăteau la masă îi zâmbi prietenos şi-l întrebă:

— Eşti nou-venit? Prima dată pe la noi?

Când auzi cuvântul „nou-venit", Artiom tresări, dar se stăpâni şi dădu din cap. Cel care i se adresase era mult mai în vârstă, dar cam de aceeaşi înălţime cu Artiom, deşi cu o constituţie mai fragilă, după cum putu observa când omul se ridică să-i întindă mâna, strecurându-şi afară palma îngustă din mâneca largă a robei.

Bărbatul pe care tocmai îl cunoscuse se numea Danila. Nu se grăbea să povestească despre el şi se vedea că se hotărâse să intre în vorbă cu Artiom numai pentru că era curios în legătură cu ceea ce se întâmpla dincolo de hotarele Polisului, cu noutăţile de pe Linia Circulară, cu fasciştii şi roşiii.

Peste jumătate de oră erau deja acasă la Danila cel uscăţiv, într-unul dintre „apartamentele" dintre arcade, şi beau un ceai fierbinte pe care Artiom îl recunoscu uşor ca din producţia lor. Mobilierul camerei consta dintr-o masă acoperită de cărţi, nişte rafturi din fier până în tavan, şi ele pline de tomuri groase, şi un pat. Din tavan atârna de un fir un mic bec electric nu foarte puternic, de vreo 40 de waţi, care lumina desenul bine executat al unui vechi templu grecesc în care Artiom recunoscu imediat Biblioteca aflată la suprafaţă, deasupra Polisului.

După ce se terminară întrebările gazdei, îi veni rândul lui Artiom.

— De ce oamenii de aici au tatuaje pe cap? întrebă el.

— Cum, tu nu ştii nimic despre caste? se minună Danila. Şi nu ai auzit nici despre Consiliul Polisului?

Artiom îşi aminti deodată că cineva – ei, cum putuse să uite, bătrânul, Mihail Porfirievici, cel omorât de fascişti – îi spusese că în Polis puterea e împărţită între militari şi bibliotecari, pentru că înainte la suprafaţă erau clădirile Bibliotecii şi ale unei alte organizaţii legate de apărare.

— Am auzit! zise el, dând aprobator din cap. Militarii și bibliotecarii. Tu ești deci bibliotecar?

Danila îl privi speriat, păli și începu să tușească. Apoi, când tusea i se potoli în sfârșit, spuse încet:

— Ce bibliotecar? Ai văzut vreun bibliotecar viu? Și nici nu te sfătuiesc! Bibliotecarii stau sus. Ai văzut ce fortificații avem aici? Niciodată să nu încurci lucrurile astea. Eu nu sunt bibliotecar, ci păstrător. Suntem numiți și brahmani.

— De unde vine denumirea asta ciudată? se miră Artiom, ridicând sprâncenele.

— Înțelegi, aici la noi e un fel de sistem de caste. Ca în vechea Indie. Casta... Ei, este un fel de clasă... Roșiii nu ți-au explicat? Nu contează. Există o castă a preoților, a păstrătorilor de cunoștințe – cei care adună cărțile și lucrează cu ele, explică omul, în timp ce Artiom nu înceta să se minuneze cum Danila încerca din toate puterile să evite cuvântul „bibliotecar". Și mai există o castă a militarilor, care se ocupă de apărare, de protecție. Seamănă foarte mult cu India; acolo mai existau casta negustorilor și casta servitorilor. Și noi le avem. Iar când vorbim între noi, folosim numele indiene. Preoții sunt brahmani, militarii sunt kshatriya, negustorii – vaishya, servitorii – shudra, continuă el. Devii membru al unei caste o dată pentru totdeauna. Sunt anumite ritualuri de inițiere, mai ales pentru kshatriya și brahmani. În India, asta era în funcție de familia căreia îi aparțineai de neam, dar la noi alegi singur când împlinești optsprezece ani. La noi, aici, la Borovițkaia, brahmanii și kshatriya sunt cam în număr egal. La Bibliotecă – acolo sunt mai mulți de-ai noștri, e de înțeles. Iar la Arbatskaia, sunt aproape numai kshatriya din cauza Statului-Major General.

Auzind atâtea denumiri indiene antice, Artiom oftă din rărunchi. Era puțin probabil să poată reține toate aceste nume sofisticate dintr-odată. Danila nu acordă totuși atenție acestui lucru și continuă să povestească:

— În Consiliu, se înțelege, intră numai două caste, a noastră și kshatriya. Noi, de fapt, le spunem pur și simplu militari, adăugă, făcându-i un semn liniștitor cu ochiul lui Artiom.

— Dar de ce își tatuează păsările alea cu două capete? își aduse aminte Artiom de întrebarea lui. La voi cel puțin sunt cărți, totul e clar. Dar păsări...?

— E totemul lor, răspunse brahmanul Danila, ridicând din umeri. Înainte, din câte știu, era spiritul protector al trupelor specializate în arme nucleare. Un vultur, mi se pare. Ei au o credință mai ciudată. La drept vorbind, între castele noastre nu sunt relații extrem de bune. Înainte chiar eram învrăjbiți.

Prin storuri se vedea că intensitatea luminii din stație scăzuse. O metodă de a marca venirea nopții. Artiom se pregăti să plece.

— Aveți pe-aici vreun hotel în care să înnoptez? Trebuie să ajung mâine în Arbatskaia la o întâlnire și nu am unde să stau.

— Dacă vrei, rămâi la mine, zise Danila, ridicând din umeri. Eu o să mă culc pe jos, nu e nicio problemă. Chiar mă pregăteam de cină. Rămâi, o să-mi mai povestești ce ai văzut pe drum. Știi, eu nu ies deloc de aici. Jurământul păzitorilor nu ne permite să călătorim mai departe de o stație.

După ce se gândi o clipă, Artiom încuviință. În cameră era confortabil și cald, iar gazda îi plăcuse mult încă de la început. Aveau ceva în comun. Peste cincisprezece minute deja curăța ciuperci, în timp ce Danila tăia în fâșiuțe carnea de porc.

— Ai văzut Biblioteca măcar o dată cu ochii tăi? întrebă Artiom cu gura plină peste o oră, când mâncau tocană de porc cu ciuperci din niște castroane de aluminiu din dotarea armatei.

— Te referi la Marea Bibliotecă? preciză sever Danila.

— La cea de sus... Doar mai este acolo, nu? întrebă Artiom, arătând cu furculița în sus.

— În Marea Biblioteca urcă numai mai-marii noștri și stalkerii care lucrează pentru brahmani, răspunse Danila.

— Ei aduc cărți de sus, nu? Din Bibliotecă? Din Marea Bibliotecă, vreau să zic, se grăbi Artiom să se corecteze, văzând că gazda lui iar se încruntă.

— Da, dar numai la cererea mai-marelui castei. Noi nu putem să facem asta, de aceea trebuie să folosim niște angajați, explică fără chef brahmanul. Conform Legii, noi ar fi trebuit să facem asta, să păstrăm cunoștințele și să le transmitem celor care le caută. Dar, pentru a transmite aceste cunoștințe, mai întâi trebuie să facem rost de ele. Și cine dintre ai noștri îndrăznește să se ducă acolo? zise el oftând și ridicându-și ochii spre tavan.

— Din cauza radiațiilor? spuse Artiom, dând înțelegător din cap.

— Și din cauza lor. Dar în primul rând din cauza bibliotecarilor, răspunse Danila cu o voce stinsă.

— Dar voi nu sunteți bibliotecarii? Sau, mă rog, urmașii bibliotecarilor? Așa mi s-a povestit, adăugă Artiom, încercând să se lămurească.

— Știi ce, hai să nu vorbim despre asta la masă, îl rugă Danila. De fapt, o să las pe altcineva să-ți povestească. Nu-mi place să vorbesc despre asta.

Danila începu să strângă masa, apoi, după ce se gândi o clipă, dădu la o parte niște cărți de pe raft și, printre volumele aflate pe rândul din spate, dădu la iveală o deschizătură în care strălucea o sticlă pântecoasă cu samogon. Printre vase, găsiră și niște pahare fațetate, din sticlă groasă.

După o vreme, Artiom, care privea entuziasmat rafturile, se decise să rupă tăcerea:

— Ai o mulțime de cărți! La noi, la VDNH, probabil că nu sunt atâtea în toată biblioteca. Am terminat demult de citit tot ce era acolo. La noi rar ajung cărți bune, numai tatăl

meu adoptiv îmi mai aduce câte ceva ce merită citit. Cărăuşii vin mereu cu tot felul de porcării, cărţi cu detectivi, iar pe mai mult de jumătate dintre ele nici nu poţi să le înţelegi. Şi din cauza asta am dorit să ajung în Polis, din cauza Marii Biblioteci. Pur şi simplu nu-mi pot imagina câte cărţi trebuie să fie acolo, sus, dacă au construit o clădire aşa de mare pentru ele, spuse Artiom, arătând cu capul spre desenul de deasupra mesei.

Deja le străluceau ochii amândurora. Danila, măgulit de cuvintele lui Artiom, se apleca deasupra mesei şi spuse grav:

— Toate cărţile astea nu înseamnă nimic. Iar Marea Bibliotecă n-a fost construită pentru ele. Acolo nu sunt păstrate cărţi.

Artiom se uită uimit la el. Brahmanul vru să deschidă gura ca să continue, dar deodată se ridică de la masă, se duse la uşă, o întredeschise şi trase cu urechea. Apoi o închise încetişor la loc, se aşeză la loc şi încheie în şoaptă:

— Toată Marea Bibliotecă a fost construită pentru o singură Carte. Şi numai ea este adăpostită acolo. Restul trebuie numai s-o ascundă. Pe ea o caută de fapt. Pe ea o păzesc, mai spuse el şi se înfioră.

— Şi despre ce carte e vorba? întrebă Artiom, tot în şoaptă.

— Un pergament vechi. Cu pagini negre ca antracitul în care e scrisă cu litere de aur toată Istoria. Până la capăt.

— Şi de ce îl caută? şopti Artiom.

— Nu nu pricepi? întrebă brahmanul. „Până la capăt", chiar înseamnă până la capăt. Deci încă mai există o cale de scăpare înainte de... Şi cine ştie toate lucrurile astea...

În spatele perdelei licări deodată o umbră translucidă şi Artiom, deşi se uita în ochii lui Danila, apucă să o observe şi-i făcu semn. Întrerupând povestirea la mijloc, omul sări în picioare şi se năpusti spre uşă, iar Artiom îl urmă.

Pe peron nu era nimeni, doar din pasaj se auzeau nişte paşi uşori care se îndepărtau. Gardienii dormeau liniştiţi pe scaune, de o parte şi de alta a scării.

Când se întoarseră în cameră, Artiom aşteptă ca brahmanul să continue povestirea, dar Danila deja se trezise din beţie şi nu mai făcea decât să clatine posac din cap.

— Nu avem voie să povestim asta, i-o tăie el. E vorba despre acea parte a Legii care este numai pentru iniţiaţi. Am trăncănit la beţie, adăugă, încruntându-se supărat. Nici să nu te gândeşti să spui cuiva că ai auzit asta. Casta noastră păstrează secretul ăsta ca pe lumina ochilor. Dacă aude cineva că ştii despre Carte, o să ai numai necazuri. Şi eu împreună cu tine.

Atunci Artiom înţelese deodată de ce îi transpiraseră palmele în momentul în care brahmanul îi spusese despre Carte. Îşi adusese aminte.

— Dar nu sunt mai multe astfel de cărţi? întrebă el cu răsuflarea tăiată.

Danila îl privi atent în ochi.

— Ce vrei să spui?

— „Să te temi de adevărurile ascunse în pergamente... unde cuvintele sunt scrise cu aur şi hârtia neagră ca aspida nu putrezeşte", repetă el cuvânt cu cuvânt, iar în faţa ochilor îi apăru dintr-o negură tulbure chipul lipsit de expresie al lui Bourbon, care nu comunica nimic, ci spunea mecanic nişte cuvinte străine şi de neînţeles.

Brahmanul îl fixă uimit.

— De unde ştii?

— Am avut o revelaţie. Acolo nu e doar o Carte... Ce e în celelalte? întrebă Artiom, privind vrăjit desenul Bibliotecii.

— A rămas numai una. Au fost trei pergamente, răspunse Danila, cedând în cele din urmă – Trecutul, Prezentul şi Viitorul. Trecutul şi Prezentul au dispărut fără urmă acum câteva secole. A rămas ultimul, cel mai important.

— Şi unde este?

— E ascuns în Depozitul principal. Acolo sunt peste patruzeci de milioane de volume. Unul dintre ele, care arată ca o carte absolut obişnuită, în copertă standard de bibliotecă,

este pergamentul. Pentru a-l recunoaște, trebuie să-l deschizi și să-l răsfoiești – conform tradiției, paginile pergamentului chiar sunt negre. Dar pentru a deschide și a răsfoi toate cărțile din depozitul principal ai nevoie de 70 de ani de viață, fără somn și odihnă. Dar oamenii nu pot rămâne acolo mai mult de două zile, și nici nu te va lăsa nimeni să stai liniștit și să te uiți la toate volumele păstrate acolo. Și cu asta am încheiat subiectul.

Danila întinse un așternut pe jos, aprinse lumânarea de pe masă și stinse lumina. Artiom se așeză fără chef. Fără să-și dea seama de ce, nu voia să doarmă, deși nici nu-și aducea aminte când se odihnise ultima oară.

— Mă întreb dacă se vede Kremlinul când urci în Bibliotecă? întrebă el aproape în van, pentru că Danila începuse să picotească.

— Sigur că se vede. Numai că nu trebuie să te uiți la el. Te absoarbe înăuntru, bolborosi acela.

— Cum adică „te absoarbe"?

Danila se ridică într-un cot, cu fața lui nemulțumită și încruntată luminată de flacăra lumânării.

— Stalkerii spun că nu trebuie să te uiți niciodată la Kremlin când ieși sus. Mai ales la stelele de pe turnuri. Dacă te uiți, nu poți să-ți mai iei ochii de la ele. Și dacă te uiți mai mult, atunci începe să te absoarbă, că nu degeaba sunt deschise toate porțile. De aceea stalkerii nu urcă niciodată în Marea Bibliotecă singuri. Dacă unul se uită din întâmplare spre Kremlin, altul îl face imediat să-și vină în fire.

— Și ce este în interiorul Kremlinului? șopti Artiom înghițind în sec.

— Nimeni nu știe, pentru că acolo oamenii doar intră și nimeni nu se mai întoarce. Acolo, pe raft, dacă vrei, e o carte în care găsești o poveste interesantă despre stele și svastici, inclusiv despre cele de pe turnurile Kremlinului.

Danila se ridică, pipăi pe raft după volumul respectiv, îl deschise la pagina cu pricina și se băgă repede sub pătură.

Peste vreo două minute Danila deja adormise, dar Artiom, trăgând lumânarea mai aproape, începu să citească.

„...fiind cea mai puţin numeroasă şi mai puţin influentă dintre grupările politice care se luptau pentru influenţă şi pentru putere în Rusia de după prima revoluţie, bolşevicii nu erau priviţi ca nişte rivali serioşi de niciuna dintre părţile aflate în conflict. Ei nu se bucurau de sprijinul ţărănimii şi se bazau numai pe câţiva adepţi din rândurile clasei muncitoare şi din marină. Iar V. I. Lenin, care studiase alchimia şi invocarea spiritelor în şcolile secrete din Elveţia, a reuşit să-şi găsească principalii aliaţi de cealaltă parte a barierei dintre lumi. Tocmai în această perioadă apare prima pentagramă ca simbol al mişcării comuniste şi al Armatei Roşii.

Pentru începători, după cum se ştie, pentagrama este cel mai răspândit şi mai accesibil portal dintre lumi, care le permite demonilor să intre în realitatea noastră. Cu toate acestea, creatorul pentagramei, dacă ştie s-o folosească cu pricepere, are putere asupra demonilor, putând să-i cheme în lumea noastră, iar aceştia sunt obligaţi să-l slujească. De regulă, pentru a controla mai bine fiinţa chemată, în jurul pentagramei se trasează un cerc de protecţie şi demonul nu mai poate ieşi în afara ei.

Nu se ştie cum anume au reuşit conducătorii mişcării comuniste să obţină ceea ce doreau cei mai puternici vrăjitori din toate timpurile – să stabilească o legătură cu demoniistăpâni cărora li se supuneau hoardele formate din confraţii lor mai mărunţi. Specialiştii sunt convinşi că stăpânii înşişi, simţind că se apropiau războaiele şi că vor urma cele mai îngrozitoare vărsări de sânge din toată istoria omenirii, au venit mai aproape de graniţa dintre lumi şi i-au chemat pe cei care le puteau permite să adune recolta vieţilor omeneşti. În schimb le-au promis susţinere şi protecţie.

Istoria cu finanţarea conducerii bolşevice de către serviciul de informaţii german e veridică, dar ar fi stupid şi superficial

să credem că tocmai datorită partenerilor externi V. I. Lenin și tovarășii lui au reușit să încline balanța în favoarea lor. Viitorul conducător comunist avea de pe atunci protectori mult mai puternici și mai înțelepți decât mai-marii serviciului militar de informații al Germaniei kaiserului.

Detaliile acordului său secret cu forțele întunericului, se înțelege, nu le sunt accesibile cercetătorilor de azi. Totuși, rezultatul lor a fost evident – la scurtă vreme după aceea, pentagramele sunt amplasate pe steaguri, pe caschetele soldaților din Armata Roșie și pe blindajul echipamentului militar, încă redus numeric la momentul respectiv. Fiecare dintre ele deschidea porțile lumii noastre pentru un demon protector care îl păzea de rele pe purtătorul pentagramei. Demonii își primeau plata, așa cum se obișnuiește, prin sânge. Numai în secolul al XX-lea, după niște calcule extrem de rezervate, au fost aduse ca jertfă cam 30 de milioane dintre locuitorii țării.

Pactul cu stăpânitorii forțelor chemate în ajutor și-a dovedit rapid utilitatea: bolșevicii au pus mâna pe putere și și-au consolidat poziția. Deși Lenin însuși, care era prima verigă de legătură între cele două lumi, nu mai rezistă și moare la numai 54 de ani, devorat pe dinăuntru de flacăra iadului, urmașii lui îi continuă neabătut cauza. La scurtă vreme începe demonizarea întregii țări: copiii care merg la școală își pun pe piept prima pentagramă (puțini știu că, la început, ritualul de inițiere în *oktiabriata*[1] presupunea înțeparea copilului cu acul insignei, nefiind vorba numai de prinderea ei de haine. În felul aceasta demonul „steluței" purtate de copii lua cunoștință cu sângele viitorului său stăpân, intrând o dată și pentru totdeauna într-o legătură sacră cu el). Când se făcea mai mare și ajungea pionier, copilul primea o nouă pentagramă, iar o parte a esenței Pactului era revelată celor

[1] Un fel de „șoimi ai patriei", organizație comunistă ce cuprindea copiii de vârstă preșcolară.

care ajungeau la un anumit grad de înțelegere: portretul aurit al Conducătorului era învăluit de flacăra în care acesta pierise. În felul acesta, i se reamintea noii generații despre măreția jertfei de sine a acestuia. Apoi venea Komsomolul și, în fine, celor aleși le era deschis drumul spre casta preoților – Partidul Comunist.

Miliardele de spirite invocate îi apărau pe toți cei din statul sovietic: pe copii și pe adulți, clădirile și echipamentul tehnic, iar demonii-stăpânitori erau amplasați în pentagrame gigantice din rubin pe turnurile Kremlinului, acceptând de bunăvoie să fie închiși pentru a le fi sporită puterea. Tocmai de aici s-au răspândit prin toată imensa țară liniile de forță invizibile care au ținut-o departe de haos și prăbușire, iar pe locuitorii ei, supuși voinței celor din Kremlin. Într-un oarecare sens, toată Uniunea Sovietică s-a transformat într-o pentagramă uriașă, al cărei cerc de protecție înconjurător a devenit granița de stat."

Artiom își ridică ochii din pagină și se uită în jur. Lumânarea deja era pe sfârșite și începea să fumege. Danila dormea dus, cu fața întoarsă la perete. După ce se întinse puțin, Artiom reveni la carte.

„Încercarea hotărâtoare pentru puterea sovietică a fost ciocnirea cu Germania național-socialistă. Apărați de forțe la fel de vechi și de puternice ca și Uniunea Sovietică, teutonii au reușit, a doua oară în ultima mie de ani, să pătrundă în adâncul țării noastre. De data aceasta pe steagurile lor a fost desenat simbolul întors al soarelui, luminii și prosperității. Tancurile cu pentagrame pe turele își continuă și azi, la cincizeci de ani de la Victorie, lupta eternă cu tancurile al căror oțel poartă pe el svastica – în panoramele muzeelor, pe ecranele televizoarelor, pe foile în pătrățele smulse din caietele elevilor..."

Lumânarea pâlpâi pentru ultima oară și se stinse. Era timpul să se culce.

Dacă te întorci cu spatele spre monument, în intervalul dintre casele aproape ruinate se vede un mic fragment dintr-un perete înalt și siluetele turnurilor cu vârfurile ascuțite. Dar este imposibil să te întorci și să te uiți la ele – asta i se explicase clar lui Artiom. Și era interzis să fie lăsate nesupravegheate ușile și treptele care duceau spre ele, pentru că, în cazul în care s-ar fi întâmplat ceva, era absolut necesar să dai rapid semnalul de alarmă, iar dacă te uitai într-acolo, gata, o pățeai și tu și aveau și ceilalți de suferit.

Acesta era motivul pentru care Artiom stătea pe loc, deși îl tot trăgea ața să se întoarcă, și deocamdată privea monumentul a cărui fundație era acoperită de mușchi. Înfățișa un bătrân sumbru, așezat într-un fotoliu adânc, sprijinit într-un cot[1]. Din pupilele ciobite de bronz i se scurgea încet pe piept ceva gros, care dădea impresia că statuia plânge.

Era insuportabil să te uiți mult timp la asta. Așa că Artiom înconjură statuia și se uită cu atenție spre ușă. Totul era liniștit, era o liniște perfectă, întreruptă din când în când de șuieratul slab al vântului printre grinzile roase ale clădirilor. Detașamentul plecase de ceva vreme, dar pe el nu-l luaseră; i se ordonase să rămână de pază și, dacă se întâmpla ceva, să coboare în stație și să-i avertizeze.

Timpul se scurgea încet, îi măsura trecerea cu ajutorul pașilor pe care îi făcea în jurul monumentului – unu, doi, trei...

Se întâmplă când ajunsese exact la cinci sute – un tropăit și un mârâit se auziră din spatele său, chiar din direcția în care nu trebuia să se uite. Ceva se afla foarte aproape, putea să se arunce asupra lui în orice moment. Artiom împietri, trăgând cu urechea, apoi se aruncă la pământ și se lipi de soclul statuii, cu automatul pregătit.

Acum acel ceva ajunsese aproape, pe cealaltă parte a monumentului. I se auzea respirația hârâită de animal în timp

---

[1] E vorba de statuia lui F. M. Dostoievski, ridicată în fața Bibliotecii în 1997.

ce înconjura soclul și se apropia de Artiom, care încercă să-și stăpânească tremuratul mâinilor și să prindă în cătare locul din care urma să apară ființa aceea.

Dar respirația și sunetele începuseră pe neașteptate să se îndepărteze. Iar când Artiom aruncă o privire din spatele statuii, pentru a se folosi de ocazie ca să tragă o rafală de foc automat chiar în spatele dușmanului nevăzut, uită imediat și de el și de toate celelalte lucruri din viața lui.

Steaua din turnul Kremlinului se vedea clar chiar și de aici. Turnul rămăsese numai o siluetă vagă în lumina neclară a lunii aflate în spatele norilor, dar steaua se remarca foarte clar pe fundalul ei și atrăgea atenția oricui se uita la ea, dintr-un motiv destul de clar. Strălucea. Fără a-și crede ochilor, se uită prin binoclul de campanie.

Emana fără întrerupere o strălucire de un roșu-aprins, luminând câțiva metri în jurul său; uitându-se mai bine, Artiom remarcă faptul că lumina era inegală – în rubinul gigantic părea să fie închisă o furtună și se simți cuprins de neliniște – înăuntrul ei curgea, fierbea și se zbuciuma ceva... Priveliștea era cutremurătoare, de o frumusețe imposibilă în această lume, dar de la distanța respectivă se vedea extrem de prost. Trebuia să se apropie mai mult.

Punându-și automatul pe umăr, Artiom coborî în fugă scara, sări pe asfaltul crăpat al străzii și se opri abia la colț, de unde se vedeau deja tot zidul Kremlinului... și turnurile. Pe fiecare dintre ele strălucea o stea roșie. Abia trăgându-și sufletul, Artiom duse din nou binoclul la ochi. Toate pâlpâiau cu acea clocotitoare lumină inegală și îți doreai să te uiți veșnic la ele.

Concentrat pe cea mai apropiată, Artiom îi tot admiră reflexele fantastice, până când i se păru deodată că distinge o formă, un contur al unui lucru care se mișca înăuntru, sub suprafața de cristal.

Pentru a vedea mai bine contururile stranii, fu nevoit să se apropie și mai mult. Uitând de orice pericol, se opri în

mijlocul spațiului deschis și nu mai lăsă jos binoclul de la ochi, încercând să înțeleagă ceea ce reușea să zărească.

Demonii-stăpânitori, își aduse el aminte în cele din urmă. Mareșalii armatei de demoni chemați pentru a apăra statul sovietic. Țara și toată lumea se făcuseră deja bucăți, dar pentagramele din turnurile Kremlinului rămăseseră neatinse. Conducătorii care încheiaseră înțelegerea cu demonii muriseră de multă vreme și acum nu mai era nimeni care să-i elibereze. Nimeni? Dar el?

Își spuse că trebuia să găsească poarta. Trebuia să găsească intrarea...

— Trezește-te, trebuie să pleci repede! îi zise Danila, scuturându-l.

Artiom căscă și se șterse la ochi. Tocmai visase ceva incredibil de interesant, dar somnul îi fusese întrerupt brusc și nu mai reuși să-și aducă aminte ce visase. Nu-i mai rămânea decât să se scoale. Afară era deja lumină și se auzea sporovăiala veselă a femeilor de serviciu care măturau prin stație.

Își puse ochelarii negri și se duse cu pași împleticiți să se spele, aruncându-și pe umăr un prosop flaușat nu prea curat pe care i-l dăduse gazda. Toaletele se aflau în partea cealaltă a peretelui din blocuri de ciment și era o coadă destul de mare. După ce se așeză la rând, căscând mereu, Artiom încercă să-și aducă aminte măcar o parte din imaginile pe care le visase.

Dintr-un motiv oarecare, coada încetă să mai avanseze, iar oamenii începuseră să vorbească în șoaptă. Încercând să-și dea seama despre ce era vorba, Artiom se uită în jur. Toți ochii erau ațintiți spre o ușă de fier cu zăvor. Ușa era larg deschisă, iar în cadrul ei se afla un om înalt. Când îl văzu, Artiom uită imediat de ce se afla aici.

Era un stalker.

Arăta exact așa cum și-i imaginase pe acești oameni ascultând poveștile tatălui său adoptiv și istorisirile cărăușilor.

Purta un costum de protecție pătat și ars din loc în loc, avea o vestă antiglonț grea și umerii îi erau lați; pe cel drept stătea atârnată o mitralieră ușoară, iar pe cel stâng purta, ca pe o bandulieră, o panglică uleioasă și strălucitoare de cartușe. În picioare purta niște ghete grosolane, cu șiret, în care își îndesase pantalonii, iar în spate ducea un rucsac mare din pânză de cort.

Stalkerul își scosese casca rotundă de membru al trupelor speciale, își dăduse jos masca de gaze și, roșu la față și asudat, îi spunea ceva comandantului de post. Omul nu mai era tânăr, constată Artiom văzându-i țepii cărunți de barbă de pe obraji și bărbie și firele argintii din părul negru, scurt. Dar emana forță și încredere în sine, avea un aer dur, de om cu capul pe umeri, de parcă până și aici, în această stație liniștită și luminoasă, era gata să întâmpine pericolul în orice moment și nu-și permitea să fie luat pe nepregătite.

Artiom rămăsese până la urmă singurul care continua să se uite cu o insistență nepoliticoasă la nou-venit. Restul oamenilor de la coadă îl înghiontiră la început, cerându-i să avanseze, apoi începură pur și simplu să-l ocolească.

— Artiom! Ce stai așa de mult acolo? Ai grijă, o să întârzii! îi spuse Danila care tocmai își făcuse apariția.

Când îi auzi numele, stalkerul se întoarse repede spre Artiom, care îl privi insistent și făcu deodată un pas mare către el.

— Nu ești de la VDNH? întrebă el cu o voce profundă, sonoră.

Artiom dădu din cap în tăcere, simțind că i se înmoaie genunchii.

— Nu-l cauți pe Melnik? continuă stalkerul.

Artiom dădu din cap încă o dată.

— Eu sunt Melnik. Ai ceva pentru mine? întrebă stalkerul, privindu-l pe Artiom drept în ochi.

Artiom se pipăi repede în jurul gâtului, în căutarea șnurului cu tubul de cartuș pe care deja începuse să-l considere

talismanul său și de care acum îi era așa de greu să se despartă, apoi i-l întinse stalkerului.

Bărbatul își scoase mănușile de piele, deșurubă capacul și scutură cu grijă conținutul capsulei în palmă. Era o bucățică de hârtie. Un bilet.

— Hai cu mine. Te rog să mă ierți, ieri nu am putut, m-au sunat când deja urcam la suprafață.

Luându-și pe fugă rămas-bun de la Danila, căruia îi mulțumi, Artiom se grăbi să-l urmeze pe Melnik pe o scară ce ducea în pasajul din Arbatskaia.

— N-a sosit nicio veste de la Hunter? întrebă el sfios, abia reușind să țină pasul cu stalkerul care făcea niște pași de uriaș.

— Propriu-zis, n-a sosit nicio veste, răspunse Melnik privind peste umăr spre Artiom, dar, pe de altă parte, avem prea multe de la VDNH.

Artiom simți că inima începe să-i bată mai tare.

— Ce vești? zise el, încercând să-și ascundă emoția.

— Sunt puține lucruri bune, spuse sec stalkerul. Întunecații și-au reluat atacul. Acum o săptămână a fost o luptă grea. Cinci oameni au murit. Și se pare că la voi vin din ce în ce mai mulți. Oamenii din stația voastră încep să fugă. Se spune că nu pot face față fricii. Așa că a avut dreptate Hunter când mi-a spus că la voi se ascunde ceva groaznic. A simțit el.

— Dar cine a murit, nu știți? întrebă speriat Artiom, încercând să-și aducă aminte cine trebuia să fi fost de serviciu în ziua aceea, cu o săptămână în urmă.

Ce zi era astăzi? Să fi fost Jenka? Andrei? Numai să nu fi fost Jenka...

— De unde să știu? Și nu e vorba numai de faptul că spurcații ăștia încearcă să se furișeze acolo, mai e și altă drăcovenie în tunelurile din jurul stației Prospekt Mira. Oamenii își pierd cunoștința, iar câțiva au murit pe drum.

— Şi ce-i de făcut?

— Azi va fi şedinţa Consiliului. O să ascultăm opinia liderilor brahmanilor şi ai generalilor. Numai că e puţin probabil să-i poată ajuta pe cei din staţia ta. Abia reuşesc să protejeze Polisul, şi asta numai pentru că nimeni nu a îndrăznit să-l atace la modul serios.

Ieşiră în Arbatskaia. Aici luminau aceleaşi lămpi cu mercur şi, la fel ca la Boroviţkaia, locuinţele erau amenajate în arcadele zidite. Lângă unele dintre ele stătea câte o santinelă; de fapt, numărul militarilor de aici era neobişnuit de mare. Pereţii vopsiţi în roşu erau acoperiţi din loc în loc cu nişte drapele militare de paradă, aproape neatinse de trecerea timpului, pe care erau brodaţi vulturi. În staţie era forfotă: se vedeau brahmani în robe largi, femeile de serviciu spălau pe jos, strigând la oamenii care călcau pe podeaua umedă, şi se mai vedeau destui oameni din alte staţii, care puteau fi recunoscuţi după ochelarii închişi la culoare sau după felul cum îşi fereau ochii de lumină cu palmele. Pe peron erau amplasate numai încăperile de locuit şi cele administrative, în timp ce şirurile de tarabe cu lucruri şi mâncare fuseseră mutate în pasaje.

Melnik îl conduse pe Artiom la capătul peronului, unde începeau încăperile de serviciu şi, după ce-i arătă o bancă de marmură acoperită cu un lemn care devenise lucios de la miile de pasageri, îl rugă să-l aştepte puţin şi plecă.

Privind stucatura complicată de sub tavan, Artiom îşi spunea că Polisul nu-i înşelase aşteptările. Aici, viaţa chiar se desfăşura cu totul altfel şi oamenii nu erau aşa de înverşunaţi, de înrăiţi şi de chinuiţi ca în alte staţii. După toate aparenţele, clădirile, cărţile şi cultura jucau aici un cu totul alt rol, deosebit. Trecuseră deja pe lângă cel puţin cinci tarabe de cărţi cât parcurseseră pasajul dintre Boroviţkaia şi Arbatskaia, şi se vedeau chiar şi nişte afişe ce anunţau un spectacol după Shakespeare pentru seara respectivă; în plus, la fel ca la Boroviţkaia, de undeva se auzea muzică.

Şi pasajul, şi cele două staţii văzute de el erau menţinute într-o stare excelentă şi, cu toate că pe pereţi se vedeau urme de pete şi scurgeri, echipe de muncitori reparau imediat toate găurile. Din curiozitate, Artiom se uită în tunel; şi acolo era ordine deplină: uscat, curat şi la fiecare o sută de metri era aprins un bec electric, iar asta cât vedeai cu ochii. Din când în când treceau drezine încărcate cu lăzi, care se opreau pentru a debarca un pasager întâmplător sau pentru a încărca o ladă cu cărţi pe care Polisul le trimitea prin toate colţurile metroului.

„În curând, toate acestea s-ar putea sfârşi", îşi spuse pe neaşteptate Artiom. „VDNH deja nu le mai poate ţine piept monştrilor... Nu e de mirare", îşi mai zise el, aducându-şi aminte de noaptea petrecută la punctul de pază, când a trebuit să respingă atacul Întunecaţilor, şi de toate coşmarurile care-l chinuiseră la multă vreme după încheierea luptei.

Oare VDNH se prăbuşea? Asta însemna că va rămâne fără casă şi că va trebui să se considere fericit dacă prietenii şi tatăl lui adoptiv vor reuşi să fugă, păstrând speranţa de a-i întâlni cândva în metrou. Îşi promise că dacă Melnik avea să-i spună azi că el, Artiom, îşi îndeplinise misiunea şi nu mai putea face nimic, atunci va porni imediat pe drumul de întoarcere. Dacă staţiei lui îi era scris să devină singura redută în calea Întunecaţilor, iar prietenilor şi celor apropiaţi să moară apărând-o, atunci prefera să moară împreună cu ei decât să se ascundă în acest rai. Deodată îşi dori foarte tare să se întoarcă acasă, să se uite la şirul de corturi militare, la fabrica de ceai... să stea la poveşti cu Jenka şi să-i povestească despre aventurile lui. Probabil că nu va crede nici jumătate din ce avea să-i spună... Asta dacă mai era în viaţă.

— Să mergem, Artiom. Ne cheamă. Vor să-ţi vorbească, îl chemă Melnik.

Melnik se schimbase deja de costumul de protecţie şi acum era îmbrăcat într-o helancă şi într-o pereche de pantaloni negri cu buzunare, exact ca Hunter. Stalkerul avea ceva

care îi amintea de Hunter, nu ceva legat de înfățișare, ci de felul în care se purta. Era la fel de ordonat și de încordat și vorbea folosind aceleași fraze scurte, seci.

Pereții birourilor erau acoperiți cu stejar băițuit, și pe doi dintre ei erau agățate, față în față, două tablouri mari în ulei. Într-unul Artiom recunoscu fără greutate Biblioteca, iar celălalt înfățișa o clădire înaltă, acoperită cu piatră albă, având dedesubt o inscripție: „Statul-Major General al Ministerului Apărării Federației Ruse."

În mijlocul camerei spațioase se afla o masă mare de lemn, iar pe scaunele din jurul ei stăteau, privindu-l cercetător pe Artiom, în jur de zece oameni. Jumătate purtau robe de brahmani, iar restul, uniforme militare de vară pentru ofițeri. Ofițerii stăteau sub tabloul Statului-Major, iar brahmanii – sub cel cu Biblioteca.

În capul mesei trona plin de importanță un om mic de statură, dar cu o înfățișare evidentă de șef, cu ochelari severi și cu o chelie mare. Era îmbrăcat simplu, într-un costum cu cravată și nu avea tatuajele care să indice apartenența la o castă.

— Să trecem la obiect, spuse el fără să se prezinte. Povestiți-ne tot ce știți, inclusiv situația cu tunelurile din stația voastră până la Prospekt Mira.

Artiom se apucă să descrie în detaliu istoria luptei purtate de stația VDNH cu Întunecații, apoi misiunea lui Hunter și, în fine, călătoria spre Polis. În timp ce povestea despre cele întâmplate în tunelurile dintre Alekseevskaia, Rijskaia și Prospekt Mira, militarii și brahmanii începură să șoptească între ei, unii neîncrezători, alții plini de însuflețire, în timp ce un ofițer care stătea într-un colț scria în procesul-verbal tot ceea ce povestea el.

Fusese rugat să continue, așa că începu pentru a nu știu câta oară să povestească despre călătoria sa. Povestirea lui

nu stârni prea mare interes din partea ascultătorilor decât atunci când ajunse la Polianka și la locuitorii ei.

— Dați-mi voie, îl întrerupse indignat unul dintre militari, un bărbat solid de vreo cincizeci de ani, cu părul lins, dat pe spate, și cu niște ochelari cu ramă de oțel ce-i apăsau nasul cărnos. Se știe foarte precis că Polianka nu e locuită. Stația e părăsită de multă vreme. Prin ea trec zilnic zeci de oameni, este adevărat, dar nimeni nu poate locui acolo. Periodic au loc scăpări de gaze, iar peste tot sunt puse semne care avertizează asupra pericolului. Și, desigur, acolo nu există și nici nu au existat vreodată nici pisici, și nici maculatură. E un peron complet pustiu. Complet. Încetați cu insinuările dumneavoatră.

Ceilalți militari dăduseră aprobator din cap, iar Artiom tăcu și căzu pe gânduri. Când se oprise la Polianka îi trecuse pentru o clipă prin minte ideea că liniștea și pacea care domneau în stație erau ceva incredibil pentru metrou. Dar gândurile îi fuseseră imediat risipite de locuitorii Poliankăi, care erau cu siguranță niște oameni în carne și oase.

Brahmanii nu susținuseră totuși tirada mânioasă a militarului. Cel mai important dintre ei, un bătrân chel, cu o barbă lungă și căruntă, se uită cu interes la Artiom și schimbă câteva fraze într-o limbă de neînțeles cu cel de alături.

— Gazul acesta, așa cum știți, dispune de proprietăți halucinogene, atunci când se amestecă în anumite proporții cu aerul, spuse împăciuitor brahmanul aflat în dreapta șefului.

— Problema e dacă acum putem să-l credem și în celelalte privințe, protestă militarul, privindu-l pe Artiom pe sub sprâncene.

— Mulțumesc pentru relatarea dumneavoastră, întrerupse discuția omul în costum. Consiliul va discuta și o să vă comunicăm rezultatele. Puteți pleca.

Artiom se îndreptă spre ieșire. Oare toată discuția lui cu cei doi locuitori care fumau narghilea fusese în realitate doar o halucinație? Dar asta ar fi însemnat că tot rodul imaginației

sale – şi o încercare de a se linişti singur – era şi ideea că şi-ar fi ales el însuşi rolul pe care urma să-l joace şi că ar fi putut modela realitatea în timp ce îşi urma destinul... Acum nici măcar întâlnirea misterioasă din tunelul dintre Borovițkaia şi Polianka nu i se mai părea o minune. Gaz? Da, gaz.

Stătea pe banca de la uşă şi nici măcar nu mai asculta vocile îndepărtate ale membrilor Consiliului. Pe lângă el treceau oameni, veneau drezine şi locomotive-platformă, timpul se scurgea clipă cu clipă, iar el stătea şi se gândea. Existase oare în realitate misiunea lui – sau o inventase chiar el? Ce să facă acum? Unde să se ducă?

Cineva îl atinse pe umăr. Era ofițerul care notase ceea ce povestea.

— Membrii Consiliului vă transmit că Polisul nu poate să ajute în niciun fel stația dumneavoastră. Vă mulțumim pentru darea de seamă detaliată despre situația din metrou. Sunteți liber.

Asta era tot. Polisul nu putea să-i ajute în niciun fel. Totul era în zadar. Făcuse tot ce-i stătea în puteri, dar asta nu schimbase nimic. Îi mai rămânea doar să se întoarcă la VDNH şi să stea umăr la umăr cu cei care asigurau apărarea. Artiom se ridică cu greu de pe bancă şi o porni agale la drum, fără să ştie unde se duce.

Când ajunse aproape de pasajul spre Borovițkaia, din spate se auzi o tuse uşoară. Artiom se întoarse şi-l văzu pe brahmanul care fusese prezent la Consiliu, cel care stătuse în dreapta şefului brahmanilor.

— Stați puțin, tinere... Cred că trebuie să discutăm ceva. În particular, îi spuse el, zâmbindu-i politicos. În cazul în care Consiliul nu e în stare să facă nimic pentru dumneavoastră, atunci poate că servitorul dumneavoastră prea-plecat va fi mai de folos.

Îl luă pe Artiom de braț şi-l trase după el într-una din locuințele de cărămidă dintre arcade. Aici nu erau ferestre şi nici nu era aprins un bec electric; pe o masă pâlpâia

o lumânare, aruncând umbre pe chipurile câtorva oameni aflați în jurul ei. Artiom nu apucă să-i vadă prea bine, pentru că brahmanul care-l adusese se grăbi să stingă lumânarea și camera se cufundă în întuneric.

— E adevărat ce ai povestit despre Polianka la ședința Consiliului? se auzi o voce șuierătoare.

— Da, răspunse ferm Artiom.

— Știi tu oare cum este numită Polianka printre noi, brahmanii? Stația destinului. Kshatriya n-au decât să creadă că gazul ăla îți produce iluzii, nu avem nimic împotrivă. Nu ne vom apuca să tratăm orbirea dușmanilor noștri recenți. Noi credem că în stația asta oamenii se întâlnesc cu mesagerii Providenței. Cea mai mare parte dintre ei nu au ce să-i spună Providenței, așa că trec pur și simplu printr-o stație goală, părăsită. Dar cei care au întâlnit pe cineva la Polianka trebuie să trateze această întâlnire cu toată atenția și să rețină toată viața ceea ce li s-a spus acolo. Mai ții minte lucrurile acelea?

— Le-am uitat, minți Artiom, neavând încredere în acești oameni care semănau cu membrii unei secte.

— Șefii noștri sunt convinși că nu ai venit întâmplător la noi. Nu ești un om obișnuit, iar calitățile tale deosebite, care nu o dată te-au salvat de-a lungul drumului, ne pot ajuta și pe noi. Și de aceea îți întindem o mână de ajutor ție și stației tale. Noi suntem păstrătorii cunoștințelor, iar printre noi se numără și unii care sunt capabili să salveze VDNH.

— Ce treabă are aici VDNH? izbucni Artiom. Voi vorbiți numai de VDNH! De parcă nu înțelegeți că n-am venit aici de dragul stației mele și nici pentru a-mi salva pielea! Pe voi, toți, vă paște pericolul! Mai întâi o să cadă VDNH, după aceea toată linia, iar mai apoi o să vină sfârșitul întregului metrou...

Nimeni nu-i răspunse. Liniștea era tot mai adâncă și se mai auzea doar respirația ritmică a celor prezenți. Artiom

mai așteptă puțin și până la urmă întrebă, nemaisuportând tăcerea:

— Ce trebuie să fac?

— Să urci la suprafață, în depozitul mare de carte, să găsești acolo ceva ce ne aparține de drept și să ne redai acest ceva. Dacă vei putea să-l găsești, atunci noi vom căuta și-ți vom da informațiile care te vor ajuta să distrugi amenințarea. Și să ardă Marea Bibliotecă dacă mint!

CAPITOLUL 13

Artiom ieşi în staţie, privind furios în toate părţile. Tocmai ce încheiase una dintre cele mai ciudate înţelegeri din viaţa lui. Angajatorii lui refuzaseră să-i explice până şi ce anume trebuia să caute în depozitul de cărţi, promiţând că o să-i transmită mai târziu detaliile, după ce o să urce la suprafaţă. Şi cu toate că pentru o clipă îi trecuse prin minte că ar putea fi vorba despre Cartea de care aflase cu o zi în urmă de la Danila, nu îndrăzni să-i întrebe pe brahmani despre ea. În plus, în seara precedentă fuseseră amândoi destul de cherchelіţi când gazda lui primitoare îi încredinţase această taină, aşa că erau motive să se îndoiască de veridicitatea ei.

I se promisese că n-o să meargă singur la suprafaţă. Brahmanii intenţionau să doteze un întreg detaşament, Artiom avea să urce cu cel puţin doi stalkeri şi o persoană din partea castei, căreia trebuia să-i dea imediat ceea ce găsea, dacă expediţia ar fi fost încununată de succes. Aceeaşi persoană avea să-i arate lui Artiom ceva care îl va ajuta să îndepărteze pericolul ce plutea deasupra staţiei VDNH.

Acum, după ce ieşise pe peron, părăsind întunericul infernal al camerei, condiţiile înţelegerii i se păreau lui Artiom absurde. Exact ca într-un basm vechi, i se cerea să se ducă undeva, nu ştia unde, să aducă ceva, fără să ştie ce, iar pentru asta i se promisese salvarea miraculoasă, chiar dacă nu se precizase cum se va face aceasta. Dar ce altceva putea face? Să se întoarcă cu mâinile goale? Oare asta aşteptase Hunter de la el?

Când Artiom îi întrebase pe interlocutorii lui misterioşi cum va găsi ceea ce căuta în depozitele de carte uriaşe ale

Bibliotecii, i se spusese că va înțelege totul când se va afla la fața locului. Va auzi. Nu mai întrebase altceva, temându-se că își vor pierde încrederea în calitățile lui neobișnuite, în care nici el nu prea credea. În cele din urmă fusese prevenit cu toată seriozitatea să nu le divulge nimic militarilor, pentru că altfel înțelegerea lor cădea, singurul vinovat fiind doar Artiom.

Se așeză pe o bancă din centrul sălii și căzu pe gânduri. Era o șansă extraordinară de a ieși la suprafață, de a face ceea ce reușise doar o dată în viață. Acum putea asta fără a se teme de pedepse și urmări. Să urce la suprafață – și, ce să vezi, nu de unul singur, ci cu niște stalkeri adevărați – îndeplinind misiunea secretă a castei brahmanilor... Și nici măcar nu-i întrebase de ce detestau atât de tare cuvântul „bibliotecar".

Alături de el se lăsă greoi pe bancă Melnik. Acum arăta obosit și încordat și se vedea că anii și munca își spuneau cuvântul chiar și asupra acestui om de fier.

— Și de ce ai acceptat asta? întrebă el privind înainte, cu un chip ce nu exprima nimic.

— De unde știți? se minună Artiom.

Trecuse mai puțin de un sfert de oră de când vorbise cu brahmanii.

— Va trebui să merg cu tine, continuă Melnik pe un ton plictisit, ignorându-i întrebarea. Acum sunt responsabil pentru tine în fața lui Hunter, orice s-ar fi întâmplat acolo cu el. Și nu poți renunța la o înțelegere cu brahmanii. Nimeni n-a reușit până acum. Și, lucrul cel mai important: să nu-ți treacă prin minte să le spui ceva militarilor, mai zise el, apoi se ridică și dădu din cap. Dacă ai ști în ce te-ai băgat... O să mă duc să mă culc. Urcăm în seara asta.

— Dar dumneavoastră nu sunteți militar? îl întrebă Artiom, prinzându-l din urmă. Am auzit când au spus că sunteți colonel.

— Sunt colonel, așa este, dar nu în domeniul lor, răspunse fără chef Melnik și plecă.

Artiom își consacră restul zilei studierii Polisului – cutreieră prin spațiul nelimitat de scări și pasaje, examină colonadele mărețe, se minună câți oameni puteau încăpea în acest oraș subteran, studie ziarul ieftin cu știrile din Metro, tipărite pe hârtie maro de împachetat, îi ascultă pe muzicanții itineranți, răsfoi cărțile de pe tarabe, se jucă cu puii de câine scoși la vânzare, ascultă ultimele bârfe – și în tot acest timp nu putu scăpa de senzația că cineva se ține după el și-l studiază neîncetat. De câteva ori chiar se întoarse brusc, sperând să întâlnească privirea atentă a cuiva, dar în zadar – în jur se agita mulțimea preocupată și nimeni nu era interesat de persoana lui.

După ce găsi într-unul dintre pasaje un hotel, dormi câteva ore înainte de a apărea la zece seara, așa cum se convenise, la postul de control de lângă ieșirea dinspre Borovițkaia. Melnik întârzia, dar santinelele erau la curent și îi oferiră lui Artiom o ceașcă de ceai cât aștepta.

După ce se întrerupsese o clipă pentru a-i turna apa fierbinte în cana emailată, santinela mai în vârstă își continuă povestirea:

— Deci... mi se dăduse misiunea să urmăresc transmisiunile radio. Toți sperau să prindem un semnal de la buncărele guvernamentale de dincolo de Urali. Dar am sperat degeaba, pentru că obiectivele strategice fuseseră primele lovite. Așa a fost anihilat Ramenki și toate casele de vacanță din suburbii, cu beciurile lor de treizeci de metri adâncime. Poate că de Ramenki s-ar fi îndurat... Nu s-au înverșunat prea tare împotriva populației civile... Pe atunci nimeni n-a știut ce fel de război era, decât atunci când ajunsese la sfârșit, când oricum nu mai avea nicio importanță. Așa că uite ce spun eu... Poate că de Ramenki s-ar fi îndurat, dar alături se afla un punct de comandă, așa că l-au lovit... În ceea ce privește

victimele civile, acestea erau, cum se spune, victime colaterale, scuzați-mi exprimarea. Dar deocamdată nimeni nu credea încă în asta, așa că șefii m-au pus să urmăresc transmisiunile radio, acolo, lângă Arbatskaia, în buncăr. Și la început am prins multe lucruri ciudate... Siberia tăcea, dar alte părți ale țării răspundeau. Și submarinele răspundeau, cele strategice, atomice. Întrebau ce să facă – dacă să tragă sau nu. Oamenii nu credeau că nu mai există Moscova. Căpitanii de prim rang plângeau în transmisiunile radio exact ca niște copii. E ciudat, știi, ca niște lupi de mare trecuți prin toate, care în viața lor n-au pronunțat niciun cuvânt de ocară, să plângă, să ne roage să aflăm dacă soțiile sau fiicele lor erau printre supraviețuitori... „Mergeți și căutați-le aici..." ziceau. Și după aceea, toți au făcut ce-au vrut. Erau unii care spuneau: „La dracu' cu toate! Acum e ochi pentru ochi." Așa că s-au dus la țărm și au îndreptat tot armamentul împotriva orașelor. Iar alții, dimpotrivă s-au hotărât că, din moment ce oricum totul se ducea dracului, nici nu mai avea rost să lupte. De ce să mai omorâm oameni? Numai că asta nu a rezolvat nimic. Erau destui cei care voiau să-și răzbune familiile. Și submarinele au răspuns multă vreme. Puteau să stea câte jumătate de an sub apă, în patrulare. Desigur, unii au fost identificați, dar nu au putut să-i găsească pe toți. Am auzit atâtea povești până acum, încât atunci când mi le amintesc, mi se face pielea de găină. Dar nu despre asta voiam să-ți spun. Am prins odată un echipaj al unui tanc care scăpase ca prin minune unui atac; îl transportau de la unitatea lor sau cam așa ceva... Era un blindat creat cu o tehnologie de ultimă generație, care te putea proteja de radiații. Așadar, cei trei oameni care se aflau în tancul ăla mergeau cu toată viteza dinspre Moscova spre est. Au trecut prin sate în flăcări, au luat cu ei niște femei, și au continuat să înainteze, făcându-și plinul cu motorină la stațiile de alimentare. Când în cele din urmă li s-a terminat combustibilul, ajunseseră în niște locuri uitate de lume, unde nu mai

aveai ce să bombardezi. Desigur, erau și acolo destule radiații, dar nu la fel de puternice precum cele din preajma orașelor. Au făcut acolo o tabără, au îngropat tancul în pământ până la jumătate și astfel și-au făcut un fel de fortificație. Au pus alături corturi, apoi cu timpul și-au construit adăposturi din pământ, au făcut un generator manual pentru electricitate și au trăit destul de mult timp acolo, în jurul acelui tanc. Timp de doi ani am discutat cu ei aproape în fiecare seară, le știam toate problemele personale. La început au avut parte de liniște, și-au încropit o gospodărie, li s-au născut doi copii care erau... aproape normali. Aveau destulă muniție. Au văzut acolo tot felul de lucruri ciudate, din pădure ieșeau niște creaturi pe care locotenentul cu care vorbeam nici nu le putea descrie cum se cuvine. Și după aceea au încetat să mai transmită. Am mai încercat să dau de ei încă vreo jumătate de an, dar acolo se întâmplase ceva. Poate că generatorul sau aparatul de transmisie n-au mai funcționat, poate că li se terminase muniția...

— Ai pomenit despre Ramenki, îi aduse aminte tovarășul lui. Ai spus că a fost bombardat, și m-am întrebat cum de n-a putut nimeni, într-atâta amar de vreme de când lucrez aici, să-mi spună de ce a rămas întreg Kremlinul? De ce nu a fost bombardat? Mă gândesc că acolo trebuie să fie tot felul de buncăre...

— Cine ți-a spus că nu a fost bombardat? Și cum l-au mai bombardat! îl asigură santinela. Pur și simplu nu au vrut să-l distrugă, pentru că e un monument arhitectonic, și pentru că testau pe el arme noi. Și uite unde am ajuns... Poate era mai bine să-l fi șters de pe fața pământului de la bun început, zise el, apoi scuipă pe jos și tăcu.

Artiom stătea liniștit, încercând să nu-l distragă pe veteran, care-și rememora amintirile. Rareori reușea să audă atâtea detalii despre cele întâmplate. Dar santinela în vârstă tăcu, gândindu-se la ale sale, iar în cele din urmă Artiom

profită de prilej și se hotărî să pună o întrebare care îl frământase și mai înainte:

— Dar și în alte orașe există metrou, nu? Sau cel puțin așa am auzit. Oare e adevărat că nu au mai rămas nicăieri oameni? Când ați lucrat ca operator radio, nu ați auzit niciun semnal?

— Nu, n-am auzit nimic. Dar ai dreptate. Și în Sankt Petersburg, de exemplu, oamenii trebuie să fi fost în stare să se salveze, pentru că stațiile de metrou de la ei au fost săpate adânc, unele chiar mai adânc decât aici, la noi, și rețeaua a fost făcută la fel. Țin minte că am mers acolo când eram încă tânăr. Una dintre liniile de acolo nu avea ieșire spre șine. În schimb avea niște porți zdravene de fier. Când venea trenul, aceste porți se deschideau odată cu ușile trenului. Mi-aduc aminte că tare m-a mai uimit treaba asta pe atunci. Oricât am întrebat, nimeni n-a putut să-mi explice clar de ce era construit așa. Unii spuneau că era așa ca să preîntâmpine inundațiile, alții – că așa s-au economisit din banii necesari construcției. Dar mai târziu m-am împrietenit cu un constructor de metrou și el mi-a povestit că atunci când făcuseră această linie, jumătate din echipa de constructori a fost devorată de o creatură, lucru care se întâmplase și cu alte echipe. Li se mai găsiseră doar oasele roase și uneltele. Bineînțeles, populației nu i s-a spus niciodată adevărul, dar pentru a o proteja amplasaseră ușile acelea de fontă pe toată linia. Iar asta s-a întâmplat... ia să mă gândesc... atunci când... Ce s-o fi petrecut acolo după ce au apărut radiațiile, e greu de imaginat.

Discuția se întrerupse când la poartă apăru Melnik, însoțit de încă un om scund și vânjos, cu un maxilar masiv, acoperit de o barbă scurtă, și niște ochi adânciți în orbite. Amândoi se îmbrăcaseră deja în costumele de protecție și aveau niște rucsacuri mari pe umeri. Melnik se uită în tăcere la Artiom și-i puse la picioare o geantă mare și neagră, apoi îi arătă cortul militar.

Artiom se strecură înăuntru, deschise fermoarul genții și scoase din ea un combinezon negru cam ca acela cu care erau îmbrăcați Melnik și tovarășul lui, o mască de gaze neobișnuită, cu un geam-vizieră care îi acoperea toată fața și două filtre laterale, niște ghete înalte cu șireturi și, lucrul cel mai important, un automat Kalașnikov nou, având cătare cu laser și pat rabatabil de metal. Era o armă absolut excepțională, așa cum Artiom mai văzuse doar la subunitățile de elită ale Hansei, care patrulau pe linie, folosind drezine motorizate. Pe fundul genții se aflau o lanternă lungă și o cască rotundă, acoperită pe dinafară cu o țesătură.

Nici nu apucase să se schimbe, când ușa cortului se ridică și intră brahmanul Danila. Avea în mână o geantă la fel de mare, cu fermoar. Amândoi se uitară uimiți unul la altul. Primul care-și veni în fire fu Artiom:

— Mergi sus? Ne însoțești? Mă ajuți să caut ceva care nu știu ce e? întrebă el batjocoritor.

— *Eu* știu ce e, zise Danila rânjind, dar habar n-am cum ai *tu* de gând să cauți acel lucru.

— Nici eu nu știu, recunoscu Artiom. Mi s-a spus că o să mi se explice mai târziu. Și uite, aștept.

— Iar mie mi s-a spus că sus o să fie trimis un vizionar care poate să-și dea seama încotro trebuie să mergem.

— *Eu* sunt vizionarul? pufni Artiom.

— Șefii consideră că tu ai un dar și un destin aparte. Undeva, în Lege, se prezice apariția unui tânăr care, condus de soartă, va descoperi tainele Marii Biblioteci. Va găsi ceea ce casta noastră a încercat în zadar să descopere în ultimul deceniu. Șefii sunt convinși că omul acesta ești tu.

— Este acea carte despre care mi-ai vorbit? întrebă direct Artiom.

Danila nu răspunse multă vreme, dar în cele din urmă dădu din cap.

— Tu ar trebui să-ți dai seama. Nu e ascunsă pentru toți. Dacă ești într-adevăr acel „tânăr condus de soartă", nici nu

va trebui să cauți prin depozitele de carte. Chiar cartea te va găsi pe tine, spuse el și-l învălui pe Artiom cu o privire cercetătoare. Ce le-ai cerut în schimb? adăugă el pe un ton ezitant.

Nu avea niciun rost să ascundă adevărul. Numai că pe Artiom îl surprinse neplăcut faptul că Danila, care ar fi trebuit să-i comunice informațiile capabile să salveze VDNH de asaltul Întunecaților, nu știa nimic despre acest pericol și despre condițiile înțelegerii lui cu membrii Consiliului. Așa că îi explică pe scurt lui Danila în ce consta înțelegerea și ce catastrofă încerca el să prevină. Danila îl ascultă cu atenție până la capăt și rămase nemișcat, gândindu-se la ceva, chiar și după ce Artiom ieși din cort.

Melnik și stalkerul bărbos îi așteptau, deja îmbrăcați în ținută completă de luptă, ținând în mâini măștile de gaz și căștile. Mitraliera ușoară era acum la tovarășul lui, iar Melnik strângea mânerul unui automat aidoma celui pe care-l primise Artiom. La gât îi atârna un dispozitiv de vedere nocturnă.

Când Danila ieși din cort, el și Artiom se uitară unul la altul cu mândrie, apoi Danila îi făcu cu ochiul și izbucniră amândoi în râs. Acum arătau ca niște stalkeri adevărați.

— Suntem norocoși. Înainte să plece în misiuni importante, novicii sunt antrenați de stalkeri timp de doi ani, fiind trimiși să aducă lemne de foc de la suprafață. Dar noi doi stăm bine, îi spuse Danila încet lui Artiom.

Melnik se uită dezaprobator la ei, dar nu spuse nimic, ci doar le făcu semn să vină după el. Ajunseră la arcadă și, după ce suiră scările, se opriră la următorul zid de beton unde se afla o ușă blindată, păzită de santinele înarmate. Stalkerul le salută pe santinele și le făcu semn să deschidă. Unul dintre soldați se ridică de la locul lui, se îndreptă spre ușă și trase puternic de zăvor. Ușa groasă de oțel se dădu ușor la o parte. Melnik îi lăsă să treacă mai întâi pe cei trei, apoi le salută pe santinele și intră și el.

Dincolo de ușă începea o zonă-tampon scurtă, de vreo trei metri, aflată între perete și ușile ermetice. Acolo mai făceau de pază încă doi soldați cu armament greu și un ofițer. Înainte de a da ordin să se ridice bariera de fier, Melnik se decise să le facă un instructaj novicilor.

— Ascultați-mă bine! Nu trăncăniți pe traseu. Ați mai urcat vreodată la suprafață? Nu are importanță... Dă harta, i se adresă el ofițerului. Până la vestibul urmați-mă îndeaproape și nu rămâneți în urmă. Nu vă uitați în jur. Nu trăncăniți. Când ieșim din vestibul, să nu vă vină ideea să treceți prin turnicheți, că rămâneți fără picioare. Continuați să mergeți după mine, nu faceți nimic de capul vostru. Apoi eu o să ies afară. Zece – zise el arătând spre stalkerul bărbos – o să rămână în spate, să acopere vestibulul stației. Dacă afară totul e în regulă, ieșim și o luăm imediat la stânga. Acum nu e încă așa de întuneric, așa că nu folosiți lanternele, pentru a nu atrage atenția. Despre Kremlin vi s-a explicat tot? Va fi în dreapta, dar un turn se vede chiar deasupra blocurilor, imediat ce ieși din metrou. În niciun caz să nu vă uitați la Kremlin. Cine se uită primește o scatoalcă chiar de la mine.

„Deci era adevărat ce se spunea despre Kremlin și despre regula stalkerilor de a nu te uita la el, orice s-ar fi întâmplat", își spuse uimit Artiom. Ceva începu deodată să se pună în mișcare înăuntrul lui – niște frânturi de gânduri și imagini. Se mișcă și apoi dispăru.

— Urcăm la Bibliotecă. Mergem până la ușă și la scară. Eu o să intru primul. Dacă scara e liberă, Zece o va ține sub pază, noi urcăm, apoi îl acoperim pe Zece și urcă și el. Pe scară nu se vorbește. Dacă sesizați vreun pericol, faceți semn cu lanterna – explică el, închizând și deschizând lanterna de câteva ori – sau bateți din palme. Se trage numai în caz de extremă necesitate. Împușcăturile îi pot atrage.

— Pe cine? întrebă Artiom nemaiputându-se abține.

— Cum pe cine? zise Melnik. De fapt, pe cine te aștepți să găsești în Bibliotecă? Pe bibliotecari, se înțelege.

Danila înghiţi în sec şi păli. Artiom se uită la el, apoi la Melnik, şi-şi spuse că acum nu era momentul să se dea drept atotştiutor.

— Şi ăştia cine sunt?

Melnik ridică uimit din sprâncene. Tovarăşul lui bărbos îşi acoperi ochii cu mâna. Danila se uită în podea. Stalkerul nu-şi luă multă vreme privirea întrebătoare de la Artiom şi când înţelese în cele din urmă că nu glumeşte, spuse imperturbabil:

— O să vezi chiar tu. Cel mai important lucru pe care trebuie să-l ţii minte e că poţi să-i împiedici să te atace dacă îi priveşti direct în ochi. Direct în ochi, ai înţeles? Şi să nu-i laşi să vină din spate... Gata, am pornit! mai zise el, apoi îşi trase masca de gaz, îşi puse casca pe cap şi le făcu semn santinelelor că sunt gata.

Ofiţerul făcu un pas spre comutator şi deschise uşa ermetică. Bariera de oţel se ridică încet. Spectacolul începuse.

Melnik dădu din mână, transmiţându-le că era în regulă să iasă. Artiom împinse uşa transparentă, îşi ridică automatul şi sări afară, pe stradă. Şi deşi stalkerul le ceruse să-l urmeze îndeaproape şi să nu caşte gura, era imposibil să te supui.

Acum cerul era cu totul altfel decât atunci când îl văzuse Artiom, copil fiind. În locul spaţiului infinit, de un albastru-deschis şi transparent, deasupra capetelor lor atârnau nori denşi cenuşii, iar din acest cer ca de vată începuseră să curgă primele picături ale unei ploi de toamnă. Un vânt rece bătea în rafale, iar Artiom îl simţea chiar prin ţesătura combinezonului de protecţie. Dimensiunea acelui spaţiu era copleşitoare şi de neconceput – la dreapta, la stânga şi în faţă. Acel spaţiu fără limite era deopotrivă fascinant şi ciudat de deprimant. Pentru o fracţiune de secundă, Artiom vru să se întoarcă în vestibulul Boroviţkaia, dedesubt, ca să se simtă protejat de zidurile din apropiere, să guste plăcerea de a fi

într-un spaţiu închis şi limitat. Nu putea lupta contra acelui sentiment opresiv decât dacă se forţa să studieze clădirile din apropiere. Soarele apusese deja, iar spaţiul de necuprins din jurul lui începea treptat să se cufunde într-un amurg cam murdar. Scheletele câtorva blocuri pe jumătate prăbuşite şi măcinate de ploile şi vânturile deceniilor care trecuseră îi priveau cu găvanele goale ale ferestrelor sparte.

Oraşul. Era o privelişte sumbră şi minunată, iar Artiom, fără să audă strigătele, stătea nemişcat, privind fermecat în jur. Putea în sfârşit să compare realitatea cu visele sale şi cu amintirile aproape la fel de vagi din copilărie.

Alături de el înţepenise şi Danila, care probabil că nu mai urcase nici el la suprafaţă. Ultimul care ieşi din vestibulul staţiei fu Zece. Încercând să-i atragă atenţia, Stalker îl plesni pe Artiom peste umăr şi-i arătă cu mâna la dreapta, acolo unde, în depărtare, pe fundalului cerului se contura silueta cupolei catedralei.

— Uită-te la cruce, bubui vocea lui Zece prin filtrul măştii de gaze.

La început, Artiom nu remarcă nimic deosebit, ba nu văzu nici măcar crucea. Abia când de pe o grindă se smulse o umbră gigantică, înaripată, cu un ţipăt care-ţi îngheţa sângele în vine şi care se auzea până la ei, la câţiva kilometri depărtare, pricepu şi el ce voia să spună Zece. Mişcând de câteva ori din aripi, monstrul se înălţă şi mai mult, apoi începu să plonjeze în cercuri largi, căutând prada.

— Acolo e cuibul lor, explică Zece arătând cu mâna într-acolo. Chiar pe Catedrala Iisus Mântuitorul. Dacă vrei, crezi, dacă nu, nu.

Lipiţi de perete, înaintau spre intrarea în Bibliotecă. Melnik conducea grupul, mergând cu zece paşi mai în faţă, în timp ce Zece venea din urmă, pe jumătate întors, acoperindu-le spatele. Tocmai pentru că amândoi stalkerii erau ocupaţi cu treburile lor, Artiom apucă să arunce o privire

spre Kremlin chiar înainte de a ajunge în dreptul statuii bătrânului din fotoliu.

Nu intenționase să facă asta, dar când văzu monumentul, parcă avu o tresărire și în minte i se limpezi ceva. O parte bună din visul avut cu o zi înainte ieși la suprafața conștientului. Dar acum nu i se mai părea că fusese doar un vis, pentru că priveliștea din vis și colonada Bibliotecii semănau exact cu imaginea care i se arăta acum. Asta însemna oare că și Kremlinul arăta la fel ca în vedeniile lui?

Nimeni nu se uita la el, nici măcar Danila nu era pe aproape, ci rămăsese în spate, cu Zece. Acum sau niciodată, își spuse Artiom.

I se uscă gura, iar la tâmple începu să-i bubuie sângele.

Steaua de pe turn strălucea într-adevăr.

— Hei, Artiom! Artiom! zise cineva care îl prinse de umăr și-l scutura.

Conștiința lui amorțită reveni cu greu la viață. Îl lovi în ochi lumina puternică a lanternei. Începu să clipească și-și acoperi ochii cu palma. Stătea pe pământ, sprijinit cu spatele de postamentul de granit al monumentului, iar deasupra lui se aplecau Danila și Melnik. Amândoi îl priveau îngrijorați în ochi.

— Pupilele i s-au îngustat, constată Melnik. Cum de l-ai scăpat din ochi? îl întrebă el nemulțumit pe Zece, care stătea puțin mai la o parte și nu-și lua privirea de la stradă.

— În urmă foșnea ceva, nu puteam să mă întorc cu spatele, se justifică stalkerul. De unde să știu că e așa agil... Într-o clipă era cât pe ce să ajungă până la Manej... Și ar fi continuat să meargă. Bine măcar că și-a dat seama brahmanul, adăugă el, bătându-l pe spate pe Danila.

— Strălucește, îi spuse Artiom cu voce slabă lui Melnik.

— Strălucește, strălucește, spuse Danila liniștitor.

— Nu ți s-a spus să nu te uiți într-acolo, prostule? îi spuse furios Melnik, după ce se convinse că pericolul trecuse.

O să-ţi asculţi superiorii? întrebă el, apoi îi dădu o scatoalcă după ceafă.

Casca atenuă puţin efectul pedagogic al loviturii, iar Artiom rămase pe pământ, clipind. După ce-şi epuiză rezerva de sudalme, stalkerul îl apucă de umeri, îl scutură cu putere şi-l puse pe picioare.

Artiom începea treptat să-şi vină în fire. I se făcu ruşine pentru că nu putuse să reziste ispitei. Acum stătea în picioare, privindu-şi vârfurile cizmelor, ezitând să-şi ridice ochii şi să privească spre Melnik. Din fericire, bărbatul nu avea timp să ţină predici întrucât atenţia îi fusese atrasă de Zece, care se afla în intersecţie. Acesta îi făcuse semn tovarăşului său să se apropie şi îşi lipi un deget de filtrul măştii de gaze, indicându-i să tacă. Artiom decise să stea departe de necazuri urmându-l peste tot pe Melnik şi în niciun caz să nu se mai întoarcă spre turnurile enigmatice.

Când ajunse la Zece, Melnik înţepeni şi el. Bărbosul arăta cu degetul în depărtare, în direcţia opusă Kremlinului, unde, clădirile înalte şi ruinate aflate de-a lungul străzii Kalinin Prospekt îşi rânjeau colţii putrezi. Apropiindu-se cu grijă de el, Artiom se uită pe deasupra umerilor laţi ai stalkerului şi înţelese imediat despre ce era vorba.

Chiar în mijlocul Kalininului, la vreo şase sute de metri mai încolo, în amurgul ce se îndesea, văzu trei siluete omeneşti nemişcate. Omeneşti...? De la o asemenea distanţă, Artiom nu ar fi băgat mâna în foc că erau într-adevăr oameni, dar aveau o statură obişnuită şi stăteau în două picioare. Asta era încurajator.

— Cine să fie? şopti răguşit Artiom către stalkeri, încercând, prin geamul înceţoşat al măştii de gaz, să ghicească dacă siluetele îndepărtate erau nişte oameni sau vreunele dintre creaturile despre care auzise.

Melnik dădu din cap tăcut, dând de înţeles că nu ştia mai multe decât el, apoi îşi îndreptă spre creaturile împietrite raza lanternei şi făcu trei mişcări circulare, după care o stinse.

Drept răspuns, o pată puternică de lumină se aprinse, se învârti de trei ori și se stinse.

Tensiunea scăzu imediat și atmosfera electrizată se calmă, iar Artiom simți asta înainte ca Melnik să dea semnalul că puteau înainta.

— Stalkeri, explică el. Ține minte pe viitor – trei cercuri cu lanterna reprezintă semnul nostru de recunoaștere. Dacă ți se răspunde la fel, poți să mergi spre ei fără frică, nu-și atacă semenii. Dacă nu se aprinde lumina sau ți se răspunde altfel, ia-ți tălpășița. Imediat.

— Dar dacă au lanternă înseamnă că sunt oameni, nu cine știe ce creaturi de la suprafață, protestă Artiom.

— Nu se știe ce e mai rău, i-o tăie Melnik și, fără să mai dea vreo explicație, porni pe trepte în sus, spre intrarea în Bibliotecă.

Ușa grea de stejar, înaltă de aproape două staturi de om, se deschise încet, aproape ostilă, iar balamalele ruginite de care era prinsă începură să scrâșnească isteric. Melnik se strecură înăuntru, își puse la ochi dispozitivul pentru vedere în întuneric și luă automatul într-o mână, gata să-l folosească. Peste o clipă le făcu celorlalți semn să-l urmeze.

În față, se vedea un coridor lung, cu niște cuiere din fier cu cadre ondulate de o parte și de alta – aici se aflase cândva garderoba. În depărtare, în lumina slabă ce pătrundea de afară, se conturau treptele albe de marmură ale scării late care ducea în sus. Tavanul avea o înălțime de aproape cincisprezece metri și cam pe la jumătate puteai distinge balustradele din fier forjat ale galeriilor de la primul etaj. În hol domnea o liniște încordată care făcea să răsune fiecare pas.

Pereții holului erau acoperiți cu mușchi ce se mișcau ușor, de parcă respirau, iar din tavan atârnau niște plante de genul lianelor, lungi până aproape de pământ și cât un braț de groase. Trunchiurile lor străluceau unsuroase în lumina lanternelor și erau acoperite de niște flori uriașe, monstruoase, care emanau un miros greu, amețitor. Se legănau abia

vizibil; Artiom n-avea nicio pornire să se ducă şi să vadă dacă erau mişcate de vântul care pătrundea prin ferestrele sparte de la primul etaj sau dacă se mişcau aşa din proprie voinţă...

— Ce-i asta? îl întrebă Artiom pe Zece, atingând liana cu mâna.

— Vegetaţie... răspunse acesta prin mască. Plante de apartament după iradiere, asta sunt. Zorele. Au făcut treabă bună botaniştii ăia...

Urmându-l pas cu pas pe Melnik, ajunseră până la scară şi începură să urce vegheaţi de Zece, lipiţi de peretele din stânga. Stalkerul care mergea în faţă nu-şi lua privirea de la pătratul negru al intrării care ducea spre încăperile din faţă, iar ceilalţi îşi plimbau lumina lanternelor de-a lungul pereţilor de marmură şi al tavanului mâncat de muşchiul ruginiu.

Scara lată din marmură pe care stăteau ducea la primul etaj al vestibulului. Deasupra acestuia nu exista tavan şi, astfel, forma cu parterul un singur spaţiu imens. Primul etaj al holului avea forma literei U. În centru era o deschidere din care pornea în sus scara lată, iar pe margini se aflau platforme cu dulapuri mici de lemn. Majoritatea arseseră sau putreziseră, dar unele arătau de parcă oamenii tocmai le-ar fi folosit cu o zi în urmă. Fiecare secţiune cuprindea sute de sertare mici.

— Fişierul, explică încetişor Danila, privind cu evlavie în jur. Cu ajutorul sertarelor acestora poţi să ghiceşti viitorul. Cei iniţiaţi pot. Conform ritualului, trebuie să alegi la întâmplare unul dintre dulapuri, apoi să tragi tot la nimereală un sertar şi să iei orice fişă. Dacă ritualul a fost făcut corect, atunci titlul cărţii îţi va prezice viitorul, te va avertiza sau te va anunţa c-o să ai noroc.

Pentru o clipă, Artiom vru să se ducă la cel mai apropiat dulăpior şi să afle în ce secţiune a acelui fişier fusese adus de destin. Dar atenţia îi fu atrasă de o pânză de păianjen uriaşă,

întinsă pe câțiva metri, lângă o fereastră spartă din colțul opus. În firele subțiri, dar, după cum se vede, incredibil de rezistente, se prinsese o pasăre de dimensiuni impresionante, care încă mai era vie și se zbătea încet. Artiom nu-l văzu, din fericire, pe cel ce împletise pânza aceasta monstruoasă. În afară de ei, în holul spațios nu se mai afla nici țipenie.

Melnik le făcu semn să se oprească.

— Acum fii atent, îi spuse el lui Artiom. Nu asculta zgomotele din afară... Încearcă să asculți sunetele dinăuntrul tău, din mintea ta. Cartea trebuie să te cheme. Conducătorii brahmanilor cred că ea se află, cel mai probabil, la unul dintre nivelurile Depozitului principal de carte, dar poate fi oriunde – într-una dintre sălile de lectură, într-un cărucior de bibliotecă uitat pe un coridor, pe masa unei supraveghetoare... De aceea, înainte de a încerca să pătrundem în depozit, vezi dacă poți să prinzi aici vocea ei. Închide ochii, relaxează-te.

Artiom își miji ochii și începu să asculte încordat. În întunericul deplin, liniștea se fărâmița în zeci de sunete abia perceptibile – scârțâitul rafturilor de lemn, curentul ce străbătea coridoarele, foșnetele neclare, vuietele venite din stradă, sunetul răbufnind din sălile de lectură, ce semăna cu respirația unui bătrân... Dar Artiom nu auzi nimic, absolut nimic care să semene cu o chemare. Stătu așa, împietrit, cinci, zece minute, ținându-și cu grijă respirația, ca să nu-l împiedice să distingă, din amestecul de sunete ce veneau de la cărțile moarte, vocea scoasă de cartea aceea vie...

— Nu, spuse el, dând din cap cu un aer vinovat și deschizând în sfârșit ochii. Aici nu e nimic.

Nici Melnik, nici Danila nu spuseră nimic, dar Artiom reuși să surprindă privirea dezamăgită a lui Melnik, care vorbea de la sine.

— Poate că într-adevăr nu este aici. Deci o să mergem în depozitul de cărți. Mai bine zis, o să încercăm să ajungem acolo.

După o pauză de un minut, stalkerul le făcu semn să vină după el.

Melnik porni înainte prin pasajul larg unde, din cele două uşi aflate acolo, mai rămăsese în balamale numai una – arsă pe margini şi acoperită cu tot felul de simboluri de neînţeles. În spatele ei se afla o cameră mică, rotundă, cu un tavan înalt de şase metri şi patru ieşiri. Zece intră după Melnik, iar Danila se folosi de ocazia de a nu fi văzut şi, după ce trase un sertar, scoase din el o fişă şi o citi repede. Pe urmă, cu o figură nedumerită, o băgă în buzunarul de la piept. Dându-şi seama că Artiom văzuse totul, puse conspirativ degetul la gură şi porni repede după stalkeri.

Pereţii camerei rotunde erau şi ei acoperiţi cu desene şi inscripţii, iar într-un colţ se afla o canapea cu arcurile rupte, a cărei tapiţerie de piele artificială era tăiată. Într-una dintre cele patru deschizături ale uşilor se afla un stand de cărţi răsturnat, din care căzuseră câteva broşuri.

— Să nu atingeţi nimic! îi preveni Melnik.

Zece se aşeză pe canapea, iar arcurile începură să scârţie. Danila îi urmă exemplul. Artiom, parcă vrăjit, se uita fix la cărţile aruncate pe jos.

— Sunt neatinse... bolborosi el. În staţia noastră, în bibliotecă trebuie să punem şoricioaică, altfel şobolanii le-ar roade pe toate... Ce, aici nu sunt şobolani? întrebă el, aducându-şi din nou aminte de cuvintele lui Bourbon, cum că nu trebuia să te temi atunci când colcăiau şobolanii în jurul tău, ci atunci când nu erau deloc.

— Ce şobolani? Ce îndrugi acolo? zise încruntându-se Melnik. De unde să fie şobolani aici? Acum o sută de ani au înfulecat toţi şobolanii...

— Cine? întrebă pierdut Artiom.

— Cum cine? Bibliotecarii, se înţelege, explică Zece.

— Păi sunt animale sau oameni? întrebă Artiom.

— Nu sunt animale, asta e sigur, răspunse Zece, dând gânditor din cap, apoi tăcu.

O ușă masivă din lemn, aflată în capătul unuia dintre culoare începu deodată să scârțâie prelung. Amândoi stalkerii țâșniră imediat în direcții diferite, ascunzându-se în spatele unor coloane decorative ce se aflau de o parte și de alta a arcadei. Danila alunecă de pe canapea și se rostogoli într-o parte. Artiom îi urmă exemplul.

— Acolo, mai departe, se află sala principală de lectură, îi șopti brahmanul. Acolo apar uneori...

— Gata cu trăncănitul! îl întrerupse furios Melnik. Ce, tu nu știi că bibliotecarii nu suportă zgomotul? Că zgomotul e pentru ei ca pânza roșie pentru un taur? adăugă el, apoi înjură și-i arătă lui Zece ușa sălii de lectură.

Acesta dădu din cap. Lipiți de pereți, începură să avanseze încet spre ușa mare din lemn din stejar. Nici Artiom, nici Danila nu rămâneau cu mai mult de un pas în urma lor. Melnik intră înăuntru primul. Lipit cu spatele de una dintre uși și ridicând automatul cu țeava în sus, trase adânc aer în piept, expiră și, cu o mișcare brutală, împinse ușa cu umărul, orientând în același timp țeava automatului spre gura neagră, larg căscată, a sălii de lectură principale.

Într-o secundă, toți se aflau înăuntru. Sala era o încăpere de dimensiuni incredibile, cu un tavan care se pierdea undeva, sus, la înălțimea de douăzeci de metri. Ca și în hol, din el atârnau niște liane grele, groase, cu flori. Cu aceleași zorele monstruoase erau acoperiți și pereții sălii de lectură. Pe fiecare parte, pereții aveau câte șase ferestre uriașe, iar câteva dintre ele mai aveau încă geamuri. Totuși, lumina era foarte slabă: razele lunii abia se strecurau prin împletitura deasă de tulpini ce străluceau.

Înainte, pe stânga și pe dreapta fuseseră așezate șiruri de mese la care stăteau cititorii. Acum cele mai multe fuseseră aruncate, iar altele fuseseră arse sau rupte, dar vreo zece încă mai rămăseseră neatinse – cele așezate mai aproape de lambriul cu decorațiuni, acum crăpat, care se afla pe peretele opus, unde, chiar în mijloc, se înălța o sculptură pe care cu

greu o distingeai în penumbră. Peste tot erau agățate tăblițe de plastic cu inscripția „Păstrați liniștea".

Aici nu era deloc aceeași liniște precum cea din hol. Aici era o liniște compactă, încât ți se părea că o puteai atinge. Parcă umplea cu prezența ei toată această sală ciclopică și, într-un fel, ți-era teamă s-o tulburi.

Rămaseră acolo, cercetând cu lanternele spațiul din fața lor, până când Melnik conchise:

— Probabil că e vântul...

Însă chiar atunci, Artiom remarcă o umbră cenușie care apăru în fața lor, trecând printre două mese rupte și dispărând în spațiul negru dintre rafturile de cărți. O văzu și Melnik. După ce-și puse la ochi dispozitivul de vedere nocturnă, își ridică automatul, păși cu grijă pe podeaua acoperită de mușchi și începu să se apropie de gaura misterioasă.

Zece se duse după el, iar Artiom și Danila, deși li se făcu semn să se oprească, nu se putură abține și se duseră și ei după stalkeri: le era mult prea frică să stea singuri lângă intrare. În același timp, Artiom nu se putu abține să arunce o privire plină de încântare prin sala care încă își mai păstra măreția. Tocmai asta îi salvă viața – nu doar lui, ci și celorlalți.

Niște galerii înguste, înconjurate cu balustrade din lemn și situate la înălțimea de câțiva metri, înconjurau perimetrul întregii încăperi. De pe ele puteau să se uite pe fereastră. Mai mult, atât pe peretele lângă care stăteau ei, cât și pe cei de-o parte și de alta a lambriului vechi se aflau ușile unor birouri. Ca să urci până la galerii trebuia să folosești perechea de scări care încadrau sculptura sau cealaltă pereche asemănătoare, cu trepte pornind de la intrare.

Și tocmai pe aceste scări, spre care stătuseră întorși cu spatele, alunecau acum în jos, încet și fără să scoată vreun zgomot, niște siluete cocoșate, cenușii. Erau mai mult de zece creaturi care nu se topiseră complet în penumbră. Fiecare dintre ele ar fi fost cam de statura lui Artiom dacă nu s-ar fi

încovoiat atât de tare, îndoindu-se de la jumătate, astfel încât labele din față, care aduceau uimitor cu niște mâini, aproape că atingeau podeaua. Ființele acestea se deplasau pe cele două labe din spate și aveau un mers legănat, însă uimitor de agil și de silențios. De la distanță, semănau foarte mult cu niște gorile din manualele de biologie după care încercase tatăl lui adoptiv să-l învețe în copilărie.

Pentru toate aceste observații, Artiom nu avu la dispoziție mai mult de o secundă. De îndată ce raza lanternei lui căzu pe una dintre siluetele gârbovite, proiectând pe peretele din spatele ei o umbră neagră și bine conturată, din toate părțile începu să se audă un țiuit diavolesc și creaturile, fără să mai încerce să se ascundă, năvăliră jos.

— Bibliotecarii! strigă din toate puterile Danila.

— La pământ, porunci Melșnik.

Artiom și Danila se aruncară la pământ. Se hotărâră să nu tragă, amintindu-și avertismentul stalkerului, care le spusese că împușcăturile, ca orice alt zgomot puternic, îi atrăgeau și îi iritau pe bibliotecari. Însă ezitările lor fură risipite de Melnik. Acesta se aruncă pe podea și ateriză lângă ei, deschizând primul focul. Câteva creaturi se prăvăliră urlând, altele se repeziră iute în întuneric, dar numai pentru a se furișa mai aproape. Peste câteva clipe, unul dintre monștri apăru pe neașteptate la vreo doi metri de ei și, făcând un salt lung, încercă să-i sară la gât lui Zece. În cădere, acesta reuși să reteze gâtul creaturii cu o rafală scurtă.

— Fugiți de aici! Întoarceți-vă în camera rotundă și încercați să pătrundeți în depozit! Brahmanul trebuie să știe cum să ajungă acolo, pe ei îi învață lucrurile astea! Noi o să rămânem aici, o să vă acoperim și o să încercăm să-i facem să se retragă, îi spuse Melnik lui Artiom, după care, fără să se mai uite la el, se târî spre tovarășul lui.

Artiom îi făcu un semn lui Danila și amândoi se năpustiră ghemuiți spre ieșire. Unul dintre bibliotecari sări din

întuneric în întâmpinarea lor, dar fu imediat măturat de o ploaie de gloanțe: stalkerii nu-i scăpaseră din ochi.

După ce ieși din sala centrală de lectură, Danila o luă înapoi spre holul mare de unde veniseră. Lui Artiom îi trecu prin minte pentru o clipă că tovarășul lui era așa de speriat de bibliotecari, că încerca să fugă. Dar Danila nu alerga spre scara care ducea la ieșire. Ocolind scara, fugi pe lângă fișierele încă întregi, îndreptându-se spre colțul opus al sălii. Acolo încăperea se îngusta și se termina cu trei perechi de uși – una în față, celelalte de o parte și de alta. Ușile din față duceau spre o scară cufundată într-un întuneric absolut. Aici brahmanul se opri în cele din urmă și-și trase sufletul. Artiom avu nevoie de câteva secunde ca să-l ajungă din urmă – nu se așteptase ca tovarășul lui să alerge atât de repede. Stând nemișcați, trăgeau cu urechea amândoi. Din Sala principală, se auzeau împușcături și strigăte. Lupta continua. Nu era clar cine avea să câștige, iar ei nu puteau să piardă vremea, așteptând sfârșitul luptei.

— Și de ce ne întoarcem? De ce am mers la început în partea opusă? întrebă Artiom, trăgându-și sufletul.

— Nu știu unde aveau de gând să ne ducă, zise Danila ridicând din umeri. Poate că aveau de gând să ne conducă pe un alt drum. Conducătorii noștri ne-au învățat un singur drum, iar acesta ajunge în depozit trecând tocmai pe această parte a holului. Acum trebuie să urcăm un etaj pe scară, apoi traversăm coridorul spre o altă scară, pe urmă o luăm prin camera cu fișiere de rezervă și ajungem în depozit.

Își îndreptă automatul spre întunericul din față și porni pe scări. Artiom îl urmă, luminându-și drumul cu lanterna.

Înconjurat de scări, chiar în mijloc, urcând trei etaje și coborând tot atâtea, se afla puțul liftului. Cândva fusese acoperit cu geamuri, dar acum, din carcasa de fontă ieșeau din loc în loc cioburi de sticlă, opace de la praful care se adunase de-a lungul deceniilor. Puțul pătrat al liftului era înconjurat de treptele scării de lemn, acum putrezite și acoperite de

sticlă spartă, tuburi de cartușe uzate și grămezi uscate de excremente. Nu era nici urmă de balustrade, așa că Artiom trebui să se lipească de perete și să se uite cu mare atenție pe unde pășea, ca să nu alunece și să cadă în gol.

Urcară un etaj și se treziră în mijlocul unei camere mici și pătrate. De acolo se deschideau alte trei pasaje și Artiom își dădu seama că, fără însoțitorul lui, era puțin probabil să poată ieși din acel labirint. Ușa din stânga ducea către un coridor lat și întunecos, pe care razele lanternei lui nu-l puteau lumina până la capăt. Cea din dreapta era încuiată și, nu se știe de ce, blocată de scânduri puse cruciș. Alături, era scris cu funingine: „Nu deschideți! Pericol de moarte!"

Danila îl conduse pe Artiom drept înainte, prin pasajul care cobora oblic, deschizându-se către un alt coridor, mai îngust și plin de alte uși. Pe acesta, brahmanul nu-l mai traversă așa de repede, ci se opri adesea, ascultând. Aici podeaua era acoperită cu parchet, iar pe pereții zugrăviți în galben, cum erau în toată Biblioteca, se aflau tăblițe cu „Păstrați liniștea", care nu prevesteau nimic bun. Din spatele acelor uși se auzea uneori foșnete, iar la un moment dat lui Artiom i se păru că auzea pași. Judecând după fața tovarășului lui, asta chiar nu prevestea nimic bun, așa că amândoi se grăbiră să plece de acolo cât mai repede posibil.

Apoi, după cum presupusese Danila, dădură peste ieșirea spre o nouă casă a scării, aflată în dreapta lor. Aici era mai multă lumină, dacă era să faci o comparație cu întunecimea de pe holuri, fiindcă la fiecare nivel existau ferestre. De la înălțimea etajului al patrulea, acestea ofereau o perspectivă asupra curții, a clădirilor și a scheletelor arse ale unor mașinării. Dar Artiom nu reuși să examineze multă vreme curtea întrucât, de după colțul clădirii în care se aflau, se iviră două siluete cocoșate și cenușii. Acestea traversară încet curtea, de parcă ar fi căutat ceva. Pe neașteptate, una dintre ele se opri și își înălță capul, iar Artiom avu impresia că se uita drept la fereastra de la care privea el. După ce se trase

înapoi, Artiom se aşeză pe vine. Nu fu nevoie să-i explice tovarăşului său ce se întâmplase, căci înţelesese şi singur.

— Bibliotecari? şopti el speriat, aşezându-se la rândul lui pe vine, ca să nu fie văzut din stradă.

Artiom dădu din cap în tăcere. Danila îşi şterse cu mâna plexiglasul măştii de gaze, de parcă aşa ar fi putut să-şi şteargă fruntea asudată de emoţie, apoi îşi veni în fire şi se grăbi să urce scara, trăgându-l după el şi Artiom. Urcară un etaj, apoi urmară din nou nişte coridoare şerpuitoare... În cele din urmă, nehotărât, brahmanul se opri în faţa mai multor uşi.

— Nu-mi amintesc nimic despre locul ăsta, spuse el pierdut. Aici trebuie să fie intrarea în încăperea fişierelor de rezervă. Dar nimeni nu ne-a spus că aici ar trebui să fie mai multe uşi.

Căzu pe gânduri, apoi apăsă ezitant clanţa uneia dintre uşi. Era încuiată. Şi celelalte intrări se dovediseră a fi încuiate. Danila dădu din cap complet nedumerit, de parcă refuza să creadă, şi mai apăsă încă o dată pe clanţe. După el încercă şi Artiom, dar tot fără rezultat.

— Sunt încuiate, zise el cu disperare în glas.

Deodată, Danila începu să se cutremure încet, aşa că Artiom, după ce-l privi speriat, se dădu un pas înapoi, pentru orice eventualitate, îndepărtându-se de tovarăşul său. Dar Danila pur şi simplu râdea.

— De ce nu baţi la uşă? îi propuse el lui Artiom printre hohote de râs. Te rog să mă ierţi, probabil că e un râs isteric.

Artiom simţi că îl apucă şi pe el un acces de râs. Tensiunea acumulată în ultima oră îşi spunea cuvântul şi, oricât s-ar fi abţinut, chicotelile acelea stupide izbucneau la suprafaţă.

— Bate la uşă! repetă Artiom ţinându-se de burtă şi regretând că nu putea să-şi scoată masca de gaze ca să-şi şteargă lacrimile.

Apoi se îndreptă spre cea mai apropiată uşă şi ciocăni de trei ori în ea.

Peste o clipă, de dincolo de uşă se auziră puternic trei lovituri. Artiom simţi dintr-odată că i se usca gâtul, iar inima începu să-i bată cu putere. Cineva se afla în spatele uşii, ascultându-le râsetele şi aşteptând momentul potrivit. Ce...? Danila îi aruncă o privire, înnebunită de groază şi se retrase din faţa uşii. De dincolo de uşă cineva ciocăni din nou, din ce în ce mai tare şi mai insistent.

Şi atunci Artiom făcu ceea ce îl învăţase odată Suhoi. Îndepărtându-se de perete, lovi cu piciorul în broasca uşii vecine. Nu credea că va avea succes, dar uşa se deschise bufnind. Mecanismul de oţel al broaştei fusese smuls cu putere din uşa de lemn putrezit.

Încăperea din spatele acelei uşi nu semăna deloc cu celelalte camere şi coridoare ale Bibliotecii prin care trecuseră în acea zi. Nu se ştie de ce, aici era foarte multă umezeală şi un aer sufocant, iar la lumina lanternei se putea vedea că toată încăperea aceea mică era plină de plante ciudate. Tulpinile groase, frunzele grele şi unsuroase, amestecul intens de mirosuri care pătrundea chiar şi prin filtrele măştilor de gaze, podeaua acoperită de o încâlceală de rădăcini, trunchiuri, ghimpi şi flori... Rădăcinile unor plante dispăreau în ghivece întregi sau sparte. Lianele de-acum familiare înconjurau şi susţineau mai multe şiruri de dulăpioare din lemn. Erau la fel ca acelea din holul mare, dar complet putrezite din cauza umezelii puternice, lucru pe care Danila îl constată încercând să deschidă un sertar.

— Este camera cu fişierele de rezervă, îi spuse el lui Artiom, oftând uşurat. Acum nu mai suntem aşa departe.

În spatele lor se auzi un nou ciocănit în uşă, iar după aceea cineva trase de mânerul uşii cu precauţie, de parcă l-ar fi încercat. Folosindu-se de ţevile automatelor ca să dea la o parte lianele şi străduindu-se să nu se împiedice de rădăcinile care se târau pe podea, cei doi se grăbiră să traverseze acea grădină fatidică ascunsă în pântecele Bibliotecii. În cealaltă parte a sălii se mai afla o uşă, de data aceasta descuiată.

Mai parcurseră un ultim coridor, apoi se opriră în sfârşit. Se aflau în depozit, asta se simţea imediat. Bilioteca emana mirosul greu, dar plăcut, de hârtie veche şi praf de carte, şi se putea auzi murmurul milioanelor de pagini ale cărţilor. Artiom privi în jur şi i se păru că putea simţi mirosul cărţilor vechi, un lucru care-l încânta în copilărie. Se uită întrebător la Danila.

— Gata, am ajuns, confirmă acesta. Ei, cum e? adăugă pe un ton încărcat de speranţă.

— Păi... E înfricoşător, recunoscu Artiom, fără să-şi dea seama imediat ce voia de la el tovarăşul lui.

— Auzi cartea? întrebă brahmanul, explicând astfel la ce se referise mai devreme. De aici vocea ei trebuie să se audă mai clar...

Artiom închise ochii şi încercă să se concentreze. Capul lui era gol şi reverbera ca un tunel părăsit. După ce stătu aşa vreo două minute, începu din nou să audă feluritele sunete slabe de care era plină clădirea Bibliotecii, dar nu reuşi să distingă nimic, care să semene cu o voce, cu o chemare. Cel mai rău era că nu simţea absolut nimic, şi chiar dacă ar fi fost plauzibil ca „vocea" despre care vorbeau Danila şi alţi brahmani să fie de fapt o categorie complet diferită de senzaţii, asta nu schimba deloc lucrurile.

— Nu aud nimic, spuse el ridicând din umeri.

— Nu-i nimic... zise Danila cu un oftat după un moment de tăcere. Să mergem la un alt nivel, sunt optsprezece aici. O să o căutăm până o găsim. Am face bine să nu ne întoarcem cu mâinile goale.

Apoi ieşiră pe scara de serviciu, urcară pe nişte trepte de beton câteva etaje, apoi îşi mai încercară norocul o dată. La acel nivel, totul semăna cu locul în care ajunseseră iniţial: o cameră de dimensiuni medii, cu geamuri mate, mai multe birouri, obişnuita vegetaţie de pe tavan şi din colţuri şi cele două coridoare care mergeau în direcţii diferite, pline cu şiruri nesfârşite de rafturi de cărţi pe ambele laturi ale unui pasaj îngust. Tavanul camerei şi al coridoarelor era apăsător

de scund, având doar puțin peste doi metri. După spațiul incredibil de mare al holului din sala principală de lectură, nu ți se părea doar că erai înghesuit printre rafturi, între podea și tavan, ci și că îți era greu să respiri. Rafturile era umplute până la refuz cu mii de cărți de tot felul și multe dintre ele păreau complet neatinse, păstrate într-o stare excepțională – dovadă a faptului că Biblioteca fusese construită astfel încât, chiar și atunci când era abandonată de oameni, să-și păstreze un microclimat special. În fața acestor avuții fabuloase, Artiom uită pentru câteva secunde de ce se afla acolo. Se cufundă într-unul dintre rânduri, privi cotoarele cărților și le pipăi cu evlavie. La început, Danila nu-l deranjă, spunându-și că tovarășul lui auzise în sfârșit lucrul pentru care fusese trimis acolo, dar mai apoi își dădu seama despre ce era vorba și îl apucă cu destulă violență de braț, trăgându-l mai departe.

Trei, patru, șase coridoare, o sută, două sute de rafturi, mii și mii de cărți ivite din bezna depozitului în pata galbenă de lumină, apoi un alt nivel și încă unul... Totul era zadarnic. Artiom nu auzea nimic care să treacă drept o voce sau o chemare. De fapt, nu era nimic deosebit. Își aminti că, dacă la ședința Consiliului brahmanii îl consideraseră ales, înzestrat cu un dar deosebit și călăuzit de soartă, militarii avuseseră o altă explicație pentru viziunile lui: simple halucinații.

La ultimele etaje începu în cele din urmă să simtă ceva, dar nu era ceea ce așteptase și ce-și dorea. Era senzația neclară a unei prezențe care-i amintea de celebra lui frică de tuneluri. Deși toate nivelurile la care fuseseră păreau complet părăsite, și nu se vedea nici urmă de bibliotecari sau de alte creaturi, totuși voia tot timpul să se uite înapoi, având impresia că din spatele rafturilor cineva îl privea cu atenție printre rafturi.

Danila îl bătu pe umăr și își îndreptă lanterna spre gheată. Șiretul lung, pe care brahmanul nu se pricepea să-l lege cum trebuie, se târa în urma lui pe podea.

— O să-l leg chiar acum, iar tu du-te înainte, poate auzi totuşi ceva, îl rugă în şoaptă pe Artiom, apoi se lăsă pe vine.

Artiom dădu din cap şi continuă să avanseze încet, pas cu pas, privind în fiecare clipă înapoi, la Danila. Acesta se mocăia – nu era deloc uşor să legi un şiret alunecos cu degetele băgate în mănuşi groase. Deplasându-se înainte, Artiom lumină mai întâi şirul nesfârşit de cărţi ce se contura în dreapta, apoi, cu o mişcare bruscă, îndrepta lanterna spre stânga, încercând să descopere printre şirurile de cărţi prăfuite şi scorojite de vreme umbrele gheboşate ale bibliotecarilor. Când se afla la vreo treizeci de metri de partenerul său, Artiom auzi deodată clar un foşnet la doi paşi în faţă. Avea automatul deja pregătit, aşa că, lipindu-şi lanterna de ţeava lui, ajunse dintr-un salt lângă culoarul unde bănuia că se ascundea cineva.

Văzu două şiruri de rafturi pline până sus cu cărţi, pierzându-se în depărtare. Pustiu. Raza ţâşni spre stânga – poate că duşmanul se ascundea acolo, în direcţia opusă acelui infinit. Pustiu.

Artiom îşi ţinu răsuflarea, încercând să prindă şi cel mai mic zgomot. Nimic, numai murmurele amăgitoare ale paginilor. Se întoarse pe culoarul dintre rafturi şi lumină locul în care Danila se chinuise cam multă vreme să-şi lege şireturile. Nu era nimeni. Nimeni?!

Fără să se uite pe unde merge, Artiom se năpusti înapoi. Pata de lumină a lanternei lui alerga nebuneşte dintr-o parte într-alta, scoţând din întuneric, unul după altul, rafturile identice de cărţi. Unde o fi rămas? Treizeci de metri... Cam treizeci de metri... Ar trebui să fie pe aici... Nu era nimeni. Unde să se fi dus, fără să-l prevină pe Artiom? De ce nu s-a împotrivit, dacă a fost atacat? Ce s-a întâmplat? Ce i s-ar fi putut întâmpla?

Nu, deja se întorsese prea mult în urmă. Danila ar fi trebuit să fie mult mai aproape de el... Dar nu era nicăieri! Artiom simţea că nu se mai putea controla şi începea să fie

cuprins de panică. După ce se oprise în locul unde îl lăsase pe Danila să-și lege șireturile, Artiom se lipi epuizat cu spatele de marginea unui raft. Tocmai atunci, din străfundurile șirurilor de cărți se auzi o voce șoptită și neomenească, ce se transformă într-un cârâit sinistru:

— Artiom...

Sufocat de groază, aproape nevăzând nimic prin geamul aburit al măștii de gaze, Artiom se întoarse brusc în direcția de unde fusese strigat și, încercând să țintească spre hol cu automatul pe care nu prea mai reușea să-l țină nemișcat, porni în direcția vocii.

— Artiom...

Acum era foarte aproape. Pe neașteptate, dintre rafturi răzbătu un evantai subțire de lumină care-și făcu loc printre cărțile mai puțin înghesuite de la nivelul podelei. Razele se mișcau înainte și înapoi, de parcă cineva mișca neîncetat o lanternă de la stânga la dreapta. Artiom auzi zăngănit de metal.

— Artiom... se auzi de această dată șoapta aproape inaudibilă, dar familiară, care îi aparținea fără îndoială lui Danila.

Bucuros, Artiom făcu un pas mare înainte, sperând să-și vadă tovarășul. Tocmai atunci, la doi pași de el se auzi din nou acel cârâit gutural de rău augur pe care îl auzise și înainte. Raza lanternei continua să alerge fără rost încoace și încolo, pe podea

— Artiom... îl tot chema acea voce ciudată.

Artiom mai făcu un pas, își aruncă privirea în dreapta și simți că i se face părul măciucă.

Șirul de rafturi se întrerupea, iar în golul creat zăcea pe jos Danila, într-o baltă de sânge. Casca și masca de gaze. Cu toate că era palid ca un mort, ochii lui deschiși priveau conștient, iar buzele încercau să spună ceva. În spatele lui, ascunzându-se pe jumătate în întuneric, se afla o siluetă cenușie, cocoșată. O mână osoasă, lungă și acoperită cu o

blană argintie și aspră – nu o labă, ci chiar o mână, dar cu niște gheare puternice și încovoiate – rotea gânditoare lanterna căzută jos, la jumătate de metru de Danila. Cealaltă mână era băgată în pântecele sfâșiat al brahmanului.

— Ai venit, șopti Danila.

— Ai venit... scrâșni vocea din spatele lui, imitându-i intonația.

— E un bibliotecar... În spate. Eu oricum dau ortul popii. Împușcă-l, omoară-l, îl rugă Danila cu o voce slăbită.

— Împușcă-l, omoară-l, repetă umbra.

Lanterna se mai rostogoli o dată fără zgomot spre stânga, apoi reveni la loc, după care repetă acest ciclu încă o dată. Artiom simțea că înnebunește. În cap i se învârteau avertismentele lui Melnik despre faptul că zgomotele de împușcături puteau atrage creaturile de coșmar.

— Pleacă, îl rugă el pe bibliotecar, deși nu spera, de fapt, că acela îl va înțelege.

— Pleacă, se auzi aproape blând răspunsul, iar mâna cu gheare continuă să caute ceva în pântecele lui Danila, făcându-l pe acesta să geamă încet, în timp ce din colțul gurii începuse să-i alunece spre bărbie o picătură mare de sânge.

— Trage! spuse Danila ceva mai tare, cu ultimele puteri.

— Trage! îi ceru și bibliotecarul din spatele lui.

Să-l omoare chiar el pe noul său prieten și astfel să atragă alți monștri, sau să-l lase pe Danila să moară aici și să fugă, până nu era prea târziu? Nu avea șanse prea mari să fie salvat: cu pântecele spintecat și cu măruntaiele ieșite în afară, brahmanul mai avea cel mult o oră de trăit. Fără să fi luat o decizie, își pregăti arma.

Tocmai atunci, din spatele capului înclinat al lui Danila, apăru mai întâi o ureche cenușie și ascuțită, iar după ea, un ochi uriaș și verde ce strălucea în lumina felinarului. Încet, cu o oarecare sfială, bibliotecarul aruncă o privire din spatele tovarășului său muribund. Ochii lui căutau privirea lui Artiom. Nu te întoarce. Privește chiar acolo, chiar la el, chiar

în ochii creaturii. Aveau nişte pupile verticale, de animal sălbatic. Şi ce ciudat era să vadă în aceşti ochi groaznici, imposibili, ecouri ale unei inteligenţe!

Acum, de aproape, bibliotecarul nu mai semăna deloc cu o gorilă şi nici cu vreo altă maimuţă. Faţa lui de prădător era acoperită cu blană, gura plină de colţi lungi se întindea aproape de la o ureche la alta, iar ochii erau aşa de mari, încât această creatură nu semăna cu niciunul dintre animalele pe care Artiom le văzuse aievea sau în poze.

I se păru că treaba asta durase o veşnicie. Cufundat în privirea monstrului, Artiom nu mai putea să-şi ia ochii de la pupilele lui. Îşi reveni abia când Danila scoase un geamăt surd, prelung. Atunci, îndreptând punctul roşu al sistemului de ochire chiar spre fruntea îngustă şi acoperită cu blană a bibliotecarului, reglă arma pe modul semiautomat. Când auzi păcănitul mecanic slab, creatura începu să şuiere cu răutate şi se ascunse din nou în spatele lui Danila.

— Pleacă! cârâi deodată din locul în care stătea, repetând fidel intonaţia auzită de la Artiom.

Acesta împietri, aiurit. De data aceasta bibliotecarul nu răspunsese ca un ecou la cuvintele lui, ci parcă le reţinuse, le înţelesese sensul. Era posibil aşa ceva?

— Artiom... Cât mai pot încă să vorbesc... începu Danila, adunându-şi ultimele puteri şi încercând să-şi concentreze asupra lui privirea din ce în ce mai tulbure. În buzunarul de la piept am un plic... Mi s-a spus să ţi-l predau ţie, dacă o să găseşti Cartea.

— Dar nu am găsit nimic, răspunse Artiom, clătinând din cap.

— Nu am găsit nimic, repetă vocea sinistră din spatele lui Danila.

— Nu are importanţă... Eu ştiu deja de ce ai acceptat să faci treaba asta. Nu te gândeai la tine... Poate o să te ajute. Iar pentru mine nu mai are nicio importanţă dacă am îndeplinit ordinul sau nu... Lucrul cel mai important, ţine minte,

e că nu te mai poți întoarce la Polis... Dacă vii cu mâna goală... Iar dacă află militarii... Să mergi prin alte stații. Acum trage, fiindcă mă doare foarte tare. Nu mai vreau...

— Nu mai vreau... Mă doare... repetă bibliotecarul din spatele lui, încurcând cuvintele, în timp ce mâna lui făcu o mișcare rapidă prin pântecele sfâșiat al lui Danila, făcându-l să tresară puternic și să strige foarte tare.

Artiom nu mai putea răbda. După ce lăsă la o parte toate precauțiile, reglă din nou arma pe foc automat și, încruntându-se, apăsă pe trăgaci și îndreptă o rafală de gloanțe în direcția tovarășului său și a monstrului care se ascundea în spatele lui. Pe neașteptate, un huruit puternic făcu țăndări liniștea grea a Bibliotecii, apoi urmă un pârâit pătrunzător, după care toate sunetele tăcură: cărțile acoperite de praf absorbeau ca un burete ecoul. Când Artiom deschise ochii, totul se terminase.

Apropiindu-se cu un pas de bibliotecarul al cărui cap străpuns de gloanțe căzuse pe umărul victimei sale și care, chiar după moarte, continua să se ascundă sfios în spatele ei, Artiom lumină cu lanterna tabloul acela groaznic, simțind cum sângele îi îngheață în vene, iar palmele îi transpiră de încordare. Apoi îl împinse scârbit pe bibliotecar cu vârful ghetei, iar creatura se prăvăli pe spate. Era mort, fără nicio îndoială.

Încercând să nu se uite la fața tovarășului său, devenită o masă însângerată, Artiom începu să-i descheie repede fermoarul de la costumul de protecție. Hainele se îmbibară repede cu sângele gros și negru, iar în aerul cald al depozitului de cărți, din trupul lui Danila începu să se ridice un abur translucid. Artiom simți că-i vine să verse. Buzunarul de la piept... Degetele băgate în mănușile groase de protecție încercau stângaci să desfacă nasturele și își aduse aminte că tocmai aceste mănuși îl făcuseră pe Danila să întârzie minutul care îl costase viața.

Din depărtare se auzi clar un foşnet, iar mai apoi lipăitul unor tălpi goale pe coridor. Artiom se întoarse neliniştit, lumină cu lanterna culoarele dintre rafturi şi, după ce se convinse că lângă el nu era deocamdată nimeni, continuă să se lupte cu nasturele. Acesta cedă în cele din urmă şi astfel, din adâncul buzunarului, cu degetele care nu i se îndoiau, reuşi să scoată plicul subţire din hârtie cenuşie, băgat într-o pungă de plastic prin care trecuse un glonţ. În afară de plic Artiom mai găsi în buzunar şi o fişă de carton plină de sânge, probabil aceea pe care Danila o luase din sertarul cartotecii din hol. Pe ea, cu litere negre, scrise la maşină, se putea citi: „Şnurkov N. E., *Irigarea şi perspectivele agriculturii în RSS Tadjikă*, Duşanbe, 1965."

Lipăitul şi foşnetul se auzeau acum de undeva de foarte aproape. Nu mai era timp. După ce luă automatul şi lanterna lui Danila, care căzuse din ghearele bibliotecarului, Artiom o zbughi din loc şi, aproape fără să-şi dea seama pe unde merge, o porni înapoi, pe lângă nesfârşitele şiruri de rafturi, cât de repede putea. Nu ştia sigur dacă îl urmărea cineva întrucât tropăitul cizmelor lui şi bubuitul sângelui în urechi nu-l lăsau să audă niciun sunet venit din spate.

Imediat ce ieşi pe casa scării şi porni iute în jos pe scările de beton, realiză că nici măcar nu ştia la ce etaj se afla uşa prin care intraseră în depozit. Putea, desigur, să coboare până la parter, să spargă un geam de la casa scării şi să sară în curte. Se opri pentru o secundă şi se uită afară.

Chiar în mijlocul curţii, cu feţele ridicate, trei monştri cenuşii stăteau drepţi şi se uitau la ferestre – părând să privească direct la el. Tresărind, Artiom se lipi de peretele lateral şi îşi continuă încet coborârea. Dar acum, când nu mai tropăia cu cizmele pe scară, începu să audă cum sus, pe beton, lipăiau din ce în ce mai tare tălpile goale ale cuiva. Şi atunci, fără să se mai poată controla, o luă din nou la goană pe scări în jos.

Ajunse la nivelul următor, privind cu înfrigurare în jur în căutarea uşii cunoscute, dar nu o găsi şi porni mai departe cu sufletul la gură, strecurându-se prin colţurile întunecate atunci când i se părea că în apropiere se auzeau paşii cuiva. Privea disperat în adâncul spaţiilor dintre rafturi şi sărea din nou pe scară, pentru a mai coborî un etaj sau pentru a urca două niveluri – dacă o ratase cumva? Îşi dădea seama că zgomotul infernal pe care-l producea încercând disperat să găsească ieşirea din acel labirint atrăgea toţi monştrii de acolo, însă nu mai avea puterea să se calmeze – nu mai putea să facă decât încercări zadarnice pentru a găsi ieşirea. Până când, chiar în momentul în care voia să intre din nou pe casa scării, observă pe fundalul unei ferestre sparte familiara siluetă cocoşată. Artiom se dădu înapoi, retrăgându-se în culoarul cel mai apropiat, se lipi cu spatele de perete, îndreptă ţeava spre deschizătura pe unde credea că urma să apară bibliotecarul şi-şi ţinu răsuflarea...

Linişte.

Monstrul fie decisese să nu-l urmărească de unul singur, fie aştepta ca Artiom să facă o greşeală şi să iasă din ascunzătoare. Dar nu era obligat să iasă prin acelaşi loc, deoarece culoarul nu se oprea acolo. După ce se gândi o secundă, Artiom începu să se îndepărteze de deschizătură mergând cu spatele, fără să o scape din privire.

Coridorul o cotea într-o parte, dar chiar în locul în care îşi schimba direcţia se vedea o spărtură. În jur, totul era acoperit cu resturi de cărămizi şi praf de var. Cedând impulsului, Artiom păşi înăuntru şi se trezi într-o cameră plină cu mobilă ruptă. Aici se simţea miros de plastic ars, iar pe jos erau aruncate bucăţi de filme foto şi video. În faţă se vedea o uşă întredeschisă, din spatele căreia se prelingea pe podea o dungă îngustă de lumină venită de la lună. Păşind cu grijă pe parchetul care scârţâia perfid, Artiom ajunse la uşă şi se uită afară.

Era imposibil să nu recunoşti încăperea, chiar dacă acum se afla în celălalt capăt al ei. Sculptura impresionantă a omului care citea, tavanul de o înălţime incredibilă şi ferestrele gigantice, traversa care ducea la portalul minunat executat de la ieşire şi mesele de citit aşezate în dezordine pe margini, toate astea îi indicau, fără urmă de îndoială, că se afla în sala principală de lectură. El se afla în dreptul balustradei de lemn de pe marginea galeriei înguste care înconjura toată sala la o înălţime de patru metri. Tocmai din această galerie coborâseră la ei bibliotecarii. Nu era deloc clar cum de reuşise el să ajungă aici din depozitul de cărţi, luând-o prin partea cealaltă, ocolind traseul pe care îl parcursese cu Danila. Dar nu era timp să mediteze la asta. Bibliotecarii puteau veni pe urmele lui.

Artiom începu să coboare în fugă pe una dintre scările simetrice care duceau spre piedestalul statuii şi apoi alergă spre uşă. Nu departe de arcada de lemn sculptat, erau întinse pe jos câteva trupuri de bibliotecari chirciţi în agonie. Trecând pe lângă locul încleştării, Artiom era cât pe-aci să cadă, alunecând într-o baltă de sânge care începea să se îngroaşe.

Uşa grea cedă cu destulă dificultate, iar imediat ce se deschise, ochii lui Artiom fură orbiţi de o puternică lumină albă. Aducându-şi aminte de ordinele lui Melnik, îşi smulse lanterna cu mâna dreaptă şi descrise cu ea un cerc de trei ori, pentru a arăta că avea intenţii paşnice. Raza care îl orbise se dădu imediat la o parte şi Artiom, ducându-şi automatul la spate, porni agale spre camera rotundă cu coloane şi canapea, neştiind deocamdată cine avea să-l întâmpine.

O mitralieră uşoară stătea pe un trepied aşezat pe podea, iar Melnik, cu faţa plină de sânge, se aplecase asupra tovarăşului său. Cu ochii închişi, Zece stătea întins pe canapeaua din piele artificială şi gemea scurt din când în când. Piciorul drept îi era întors într-un unghi nefiresc şi, când se uită mai bine, Artiom îşi dădu seama că îl avea rupt de la genunchi

și că nu era îndoit în spate, ci în față. Nu-și dădea seama cum era posibil așa ceva și ce putere trebuia să fi avut cel care fusese capabil să-l mutileze astfel pe loialul pușcaș

— Unde e tovarășul tău? îl întrebă Melnik pe Artiom, luându-și privirea de la Zece pentru o secundă.

— Bibliotecarii... În depozit. Ne-au atacat, încercă să explice Artiom.

Dintr-un oarecare motiv, nu avea chef să povestească și că el îl omorâse pe Danila, chiar dacă o făcuse din milă.

— Ai găsit cartea? întrebă la fel de repede stalkerul.

— Nu, răspunse Artiom scuturând din cap, nu am auzit și nu am simțit nimic acolo.

— Hai, ajută-mă să-l ridic... Nu, mai bine ia-i rucsacul. Și pe al meu. Vezi cum e piciorul lui... Era cât pe-aci să i-l smulgă. Acum poate fi dus numai în spate, zise Melnik, făcând semn din cap spre Zece.

Artiom adună tot echipamentul: trei rucsacuri, două mitraliere și o armă ușoară. Acum trebuia să care aproape treizeci de kilograme și nu era deloc ușor să le ridice. Dar se liniști gândindu-se că Melnik, care ridicase cu destulă greutate pe umeri trupul moale ale tovarășului său, o ducea și mai rău. O porniră încet spre ieșire și avură nevoie de câteva minute să ajungă acolo. Până la ușă nu mai văzură niciun bibliotecar, dar când Artiom deschise larg ușile grele de lemn, lăsându-l să treacă pe stalkerul care scrâșnea din dinți, din adâncurile Bibliotecii se auzi un ultim urlet cârâitor, plin de ură și durere. Artiom simți că i se face pielea de găină și se grăbi să închidă ușa. Acum, lucrul cel mai important era să ajungă la metrou cât mai repede posibil.

— Lasă privirea în jos! îi porunci Melnik atunci când ieșiră în stradă. Acum, steaua o să fie chiar în fața ta. Să nu-ți treacă prin minte să ridici ochii deasupra acoperișurilor...

Târându-și cu greu picioarele obosite, Artiom își lăsă ascultător privirea în pământ. Nu își dorea decât să reușească să parcurgă cei două sute de metri de la Bibliotecă la stația

Borovițkaia. Totuși, stalkerul nu-i va permite lui Artiom să intre la metrou.

— Acum e imposibil să mai mergi în Polis. Nu ai cartea și ți-ai pierdut ghidul, îi spuse Melnik, după ce, cu mare grijă, aproape tandru, îl lăsă jos pe tovarășul lui rănit. E greu de presupus că brahmanilor o să le placă asta. Și cel mai important este că nu ești cel ales, iar ei și-au încredințat secretele persoanei nepotrivite. Dacă te întorci în Polis, o să dispari fără urmă. Au acolo specialiștii lor, chiar dacă sunt intelectuali. Și nici măcar eu nu te pot apăra. Acum trebuie să pleci. Cel mai bine ar fi s-o iei spre Smolenskaia. Acolo ajungi mergând în linie dreaptă. Sunt puține blocuri, nu e nevoie să intri pe străduțe. Poate o să ajungi. Dacă te grăbești, înainte de răsărit.

— Ce răsărit? întrebă Artiom nedumerit.

Vestea că va trebui să ajungă de unul singur, mergând pe la suprafață, la o altă stație de metrou, care, judecând după hartă, se afla la vreo doi kilometri depărtare, veni pentru el ca o lovitură în moalele capului.

— Al soarelui. Oamenii sunt animale nocturne și e mai bine să nu apară la suprafață în timpul zilei. Atunci, de sub ruine ies tot felul de chestii să se încălzească la soare și o să regreți enorm că le-ai deranjat. Nici nu mai vorbesc despre lumină – o să orbești în doi timpi și trei mișcări. Nici ochelarii întunecați nu te ajută.

— Și atunci cum să merg singur? întrebă Artiom, încă nevenindu-i să creadă.

— Ei, nu te teme... Mergi tot timpul în linie dreaptă. O să ieși în Kalininski și o să continui pe el, fără că cotești nicăieri. Să nu ieși pe șosea, dar nici să nu te apropii prea tare de blocuri, pe-acolo îi întâlnești la tot pasul. Mergi așa până ajungi la intersecția cu un bulevard mare, ăsta o să fie Sadovoe Kolțo. Când ajungi, ia-o la stânga, apoi mergi drept până la o clădire din piatră albă. Acolo era cândva Casa Modei... Imediat, chiar vizavi, dincolo de bulevardul Sadovoe, o să

dai peste o clădire foarte înaltă, pe jumătate dărâmată. Este centru comercial. În spatele Casei Modei e o arcadă de culoare galbenă, pe care scrie: „Stația de metrou Smolenskaia." Treci prin ea și apoi o să ajungi într-o piațetă, un fel de curte interioară, și acolo o să vezi stația de metrou. Dacă totul e în regulă, încearcă să cobori. Acolo e o intrare deschisă, păzită, care le e rezervată stalkerilor. Bate la poartă de trei ori scurt și de două ori lung, apoi de trei ori scurt. Trebuie să-ți deschidă. Spune-le că vii din partea lui Melnik și așteaptă-mă acolo. O să-l duc pe Zece la infirmerie și o să vin imediat. Până la amiază o să ajung. O să te găsesc eu. Păstrează ambele automate, nu se știe cum se va termina totul.

— Dar pe hartă se vede o altă stație, mai aproape... Arbatskaia, zise Artiom, aducându-și aminte denumirea.

— Da, există o asemenea stație. Dar nu trebuie să te apropii de ea. Nici nu ți-ai dori asta. Dacă o să treci pe lângă ea, mergi pe partea cealaltă a străzi, grăbind pasul, dar fără să fugi. Gata, nu mai pierde timpul! încheie el și-l împinse pe Artiom spre ieșirea din hol.

Artiom nu mai încercă să protesteze. După ce își puse un automat pe un umăr, îl luă pe celălalt în mână, ținându-l pregătit, apoi ieși în stradă și o porni repede spre statuie, acoperindu-și cu mâna dreaptă ochii, pentru a nu vedea din întâmplare strălucirea ademenitoare a stelelor Kremlinului.

CAPITOLUL 14

Înainte să ajungă la bătrânul de piatră din fotoliu, Artiom o coti la stânga, pentru a tăia colțul străzii direct de pe treptele Bibliotecii. Când trecu pe lângă ea, își mai aruncă încă o dată privirea spre clădirea măreață și simți un fior amintindu-și de locatarii ei cumpliți. Acum Biblioteca se cufundase din nou într-o tăcere sumbră. Păstrătorii liniștii, stăpânii ei absoluți, se risipiseră probabil prin colțurile întunecoase, lingându-și rănile după incursiunea lor nechibzuită și pregătindu-se să le-o plătească următorilor căutători de aventuri.

În fața ochilor îi apăru fața palidă, lipsită de sânge, a lui Danila. Artiom realiză că brahmanului îi era mereu frică de aceste creaturi – într-adevăr, nu fără motiv – și chiar refuza să vorbească despre ele. Presimțea oare ce îl aștepta? Își văzuse propria moarte în coșmaruri? Trupul lui avea să zacă pentru totdeauna în depozitul de cărți, îmbrățișat de bibliotecarul care îl omorâse. Desigur, dacă aceste creaturi disprețuiau cadavrele... Artiom tresări. Își spuse că n-avea să poată uita niciodată moartea camaradului său, care în numai două zile îi devenise aproape prieten. I se părea că Danila îi va tulbura multă vreme visele, încercând mereu să-i vorbească în timpul nopții, îngăimând cuvinte neînțelese cu buzele lui însângerate și neascultătoare.

Când ieși pe bulevardul larg, Artiom trecu rapid în revistă toate instrucțiunile pe care i le dăduse Melnik. Mergi drept înainte, nu coti deloc până la intersecția bulevardului Kalininski cu Sadovoe Kolțo... Încearcă să ghicești care

dintre străzi este Kolţo! Nu ieşi în mijlocul drumului, dar nici nu te apropia de pereţii blocurilor şi, lucrul cel mai important, încearcă să ajungi la Smolenskaia până la răsăritul soarelui.

Celebrele blocuri de pe Kalininski, pe care Artiom le ştia deja din vederile îngălbenite cu Moscova, începeau la jumătate de kilometru de locul unde se afla el. Deocamdată, de o parte şi de alta a străzii se afla un şir de vile destul de scunde, în spatele cărora bulevardul o cotea la stânga, pentru ca abia după aceea să se deschidă spre Noul Arbat. Contururile clădirilor, care se vedeau clar de aproape, deveneau tulburi de la distanţă şi se contopeau în lumina amurgului. Luna, despre care Artiom citise aşa de multe şi pe care sperase s-o vadă acum, se ascunsese în spatele norilor joşi. Lumina ei lăptoasă se strecura cu greu prin ei şi numai când perdeaua lor se risipi puţin, siluetele fantomatice ale caselor căpătaseră pentru scurtă vreme contur.

Dar în stânga, pe străduţele care intersectau bulevardul la fiecare sută de metri, chiar şi cu o asemenea lumină slabă, se vedea conturul bine definit al unei biserici vechi. O uriaşă umbră înaripată se rotea din nou deasupra cupolei terminate cu o cruce.

Poate că Artiom remarcase asta tocmai pentru că se oprise să se uite la creatura care plutea prin aer. În lumina amurgului, era greu să-şi dea seama dacă nu cumva silueta stranie pe care o vedea la capătul străzii şi ale cărei contururi păreau să se contopească cu pereţii aproape ruinaţi ai caselor nu era cumva rodul imaginaţiei lui. Şi numai după ce se uită mai bine îşi dădu seama că acest ghem de întuneric se mişca şi dispunea de o voinţă proprie. De la o asemenea distanţă, nu era deloc uşor să stabileşti forma şi dimensiunile făpturii. Dar era cert că aceasta stătea pe două picioare, iar Artiom se decise să facă aşa cum îi explicase stalkerul. După ce-şi aprinse lanterna, îndreptă lumina spre străduţă şi făcu de trei ori mişcarea circulară.

Nu urmă niciun răspuns. Artiom îl aşteptă degeaba timp de un minut, până-şi dădu seama că devenea pur şi simplu periculos să rămână în acelaşi loc. Dar înainte de a porni mai departe, nu se putu abţine şi mai lumină o dată silueta nemişcată din străduţă. Ceea ce văzu îl făcu să închidă imediat lanterna şi să încerce să se facă nevăzut cât mai repede.

În mod clar nu era un om. În pata de lumină, silueta lui devenise mai clară şi se putea spune cu siguranţă că avea o înălţime de cel puţin doi metri şi jumătate, umerii şi gâtul îi lipseau aproape complet, iar capul mare şi rotund îi era aşezat direct pe trunchiul puternic. Deşi creatura se ascunsese, aşteptând momentul oportun, Artiom simţi pericolul până în măduva oaselor.

Parcurse cei o sută cincizeci de metri până la străduţa următoare în mai puţin de un minut. Privind cu atenţie, realiză că nici măcar nu era o alee, ci o gaură făcută în cartierul rezidenţial, cel mai probabil cu vreo armă: fie bombardaseră zona, fie pur şi simplu demolaseră un şir întreg de clădiri folosind echipament militar greu. Artiom privi curios către casele pe jumătate distruse, pe care le lăsase în urmă. Şi din nou privirea îi fu atrasă de umbra nemişcată, neclară. Fusese suficient să o lumineze scurt cu raza lanternei pentru ca îndoielile să i se risipească: era aceeaşi creatură sau unul dintre semenii ei. Stând drept în mijlocul străduţei, în acelaşi cvartal ca el, aceasta nici măcar nu încerca să se ascundă.

Dacă era aceeaşi creatură pe care o observase cu un cvartal în urmă, însemna că aceasta înaintase pe strada paralelă cu bulevardul pe care mergea el, îşi spuse Artiom. Deci parcursese această distanţă de două ori mai repede ca el: în momentul în care el ajunsese la următoarea intersecţie, îl aştepta deja acolo. Dar altceva era şi mai înfricoşător: de data aceasta, văzuse o siluetă asemănătoare şi pe străduţa care se desprindea din dreapta bulevardului. Ca şi cea de dinainte, creatura de aici stătea ca o statuie, împietrită în loc. O clipă,

Artiom își spuse că poate nu erau făpturi vii, ci niște semne lăsate aici de nu se știe cine pentru a speria sau a preveni...

Până la următoarea intersecție alergă pur și simplu, oprindu-se abia la ultima casă, pentru a se uita cu grijă de după colțul care dădea spre străduță... și pentru a se convinge că urmăritorii necunoscuți erau deja acolo. Acum erau mai multe siluete uriașe, care se vedeau mult mai bine – perdeaua norilor care acoperea luna se subțiase puțin.

Ca și mai înainte, creaturile stăteau nemișcate, de parcă așteptau ca el să apară în spațiul dintre case. Dar de unde îi venise lui ideea că siluetele acelea erau vii? Dacă erau bucăți de beton sau de piatră din clădirile prăbușite? Simțurile lui ascuțite îi erau de mare folos acolo jos, în metrou, acasă. La suprafață se afla o lume înșelătoare, de neînțeles, unde totul era altfel și viața curgea după alte legi. Nu mai avea niciun rost să te bazezi pe senzațiile și intuiția ta.

Străduindu-se să treacă de o nouă străduță rapid și fără să fie observat, Artiom se lipi de peretele unei case, așteptă o secundă și se uită din nou după colț. I se opri răsuflarea: siluetele se mișcau, și o făceau într-un mod uimitor.

Înălțându-se și mai mult și ridicându-și capul, de parcă adulmecau aerul, una dintre ele se lăsă pe neașteptate în patru labe și, dintr-un salt lung, dispăru după colț. După câteva secunde, celelalte o urmară. Artiom se trase înapoi ascunzându-se, apoi se așeză jos și își trase sufletul.

Nu mai era nicio îndoială – îl urmăreau. Creaturile parcă îl conduceau, deplasându-se pe străzile paralele aflate de o parte și de alta a bulevardului pe care mergea el. Așteptau să treacă de noua străduță și să înainteze de la un cvartal la altul, apoi apăreau pentru a se convinge că nu a luat-o prin altă parte, continuându-și urmărirea tăcută. De ce? Ca să aleagă un moment potrivit pentru atac? Pur și simplu din curiozitate? De ce nu se hotărau să iasă în bulevard și preferau să se ascundă pe străduțele întunecoase? Își aminti din nou cuvintele lui Melnik, care îi interzisese să iasă de pe

drumul drept. Oare nu tocmai pentru că de pe acele străduțe era pândit, iar Melnik știa de pericolul acesta?

Pentru a se liniști, Artiom înlocui încărcătorul de la automat, trase închizătorul, apoi închise și deschise dispozitivul de ochire cu laser. Era înarmat până în dinți și, spre deosebire de Bibliotecă, aici putea să tragă fără grijă; era mult mai simplu să se apere de creaturile necunoscute. După ce oftă adânc, se ridică. Stalkerul îi interzisese să rămână pe loc și să piardă vremea orice s-ar fi întâmplat. Trebuia să se grăbească. Se părea că acolo, la suprafață, trebuia mereu să se grăbească.

După ce mai trecu de un cvartal, Artiom încetini pasul pentru a se uita în jur. Aici strada se lărgea, formând un fel de piață. O parte a acesteia, separată cu un gard de restul drumului, fusese transformată în parc. În orice caz, puteai să-ți imaginezi parcul care fusese cândva acolo – copacii încă mai rămăseseră în locurile lor, dar nu erau deloc acei copaci pe care Artiom îi văzuse în vederi și în fotografii. Trunchiurile groase și noduroase își înălțau coroanele ample până la etajul al patrulea al clădirii aflate în spatele acestui parc. Cel mai probabil, stalkerii veneau în primul rând în astfel de parcuri ca să adune lemnul folosit apoi pentru a încălzi și a lumina întreaga rețea de metrou. În spațiile dintre copaci se mișcau umbre ciudate, iar undeva în depărtare strălucea palid un foc pe care Artiom l-ar fi putut lua drept un foc de tabără, dacă nu ar fi fost licărirea lui verzuie. Însăși clădirea arăta sumbru: aveai impresia că fusese nu o dată arena unor lupte crude și sângeroase. Etajele ei superioare se prăbușiseră, în multe locuri se vedeau adânciturile negre ale gloanțelor, iar din loc în loc rămăsese în picioare câte un perete cu ferestre goale, prin care se vedea cerul tulbure al nopții.

Dincolo de piață, clădirile se despărțeau, iar strada se intersecta cu un bulevard larg. Deasupra lui, ieșind din întuneric precum niște turnuri de pază, se înălțau primele

blocuri-turn de pe Noul Arbat. Judecând după hartă, intrarea în stația Arbatskaia trebuia să se afle în apropiere, în stânga lui. Artiom se mai uită o dată la parcul întunecat. Melnik avusese dreptate: nu avea deloc chef să intre în hățișurile alea, încercând să caute printre ele intrarea în metrou. Cu cât se uita mai mult la boschetele negre împrăștiate la baza construcției ruinate, cu atât mai mult i se părea că vedea cum printre rădăcinile copacilor uriași se mișcau aceleași siluete misterioase care-l urmăriseră mai înainte.

O rafală de vânt pornită dintr-odată mișcă crengile grele, iar coroanele copacilor începură să scârțâie. Vântul aduse din depărtare un urlet prelung. Din desiș nu se auzea nimic, dar nu pentru că ar fi fost mort. Tăcerea acestuia semăna cu aceea a urmăritorilor enigmatici ai lui Artiom, lăsând impresia că și el aștepta ceva. Artiom fu cuprins de sentimentul că, dacă avea să rămână pe loc, cercetându-i fără rușine profunzimile, nu avea să scape nepedepsit. Își apucă mai bine automatul, se uită în jur să vadă dacă nu cumva creaturile se apropiaseră mai mult și porni mai departe.

Dar făcu următoarea oprire peste doar câteva secunde, când traversa bulevardul, chiar înainte de locul unde începea Kalininski Prospekt. Ceea ce văzu acolo îl făcu pe Artiom să nu mai poată înainta.

Se afla la intersecția în formă de cruce a unor drumuri largi pe care probabil că înainte circulau mașini. Intersecția fusese concepută într-un fel neobișnuit, astfel că o parte a carosabilului intra într-un tunel, pentru ca mai apoi să iasă din nou la suprafață. La dreapta erau niște bulevarde care urcau – le puteai recunoaște după arborii gigantici care le mărgineau, ca aceia pe lângă care tocmai trecuse. În stânga se vedea o piață mare, asfaltată, dincolo de care începea un alt desiș. Acum putea deja să vadă la o distanță destul de mare, așa că se întrebă dacă nu cumva era din cauza faptului că îngrozitorul răsărit al soarelui se apropia.

Străzile erau presărate cu carcase deformate şi arse, iar Artiom îşi dădu seama că fuseseră nişte automobile. Aici nu mai rămăsese nimic cât de cât util – în cele două decenii de raiduri la suprafaţă, stalkerii apucaseră să ia tot se ce putea. Benzina din rezervoarele maşinilor, acumulatoarele şi generatoarele, farurile şi stopurile, scaunele zdrenţuite ale maşinilor, care mai aveau pe ele fâşii de carne – toate acestea se puteau găsi şi la VDNH, şi în orice piaţă mare de la metrou.

Ici, colo, asfaltul era presărat de cratere de diferite dimensiuni şi aproape peste tot erau crăpături mari, prin care creşteau iarba şi nişte tulpini catifelate, terminate cu un soi de sfere, aparent pline de seminţe. Chiar în faţa lui, se deschidea perspectiva sumbră a Noului Arbat, ca un defileu încadrat pe o parte de blocurile rămase nu se ştie cum în picioare, amintind prin formă de nişte cărţi deschise, iar pe cealaltă, de blocurile-turn, având cel puţin douăzeci de etaje, parţial prăbuşite. Artiom lăsase în urmă drumul spre Bibliotecă şi spre Kremlin.

Stătea în mijlocul acestui cimitir măreţ al civilizaţiei şi se simţea ca un arheolog care scotea la lumină un oraş vechi, rămăşiţele unei puteri şi ale unei frumuseţi trecute, care, chiar şi la multe secole după aceea, avea să le producă privitorilor fiori de admiraţie. Să-ţi imaginezi cum trăiseră oamenii care populaseră aceste clădiri ciclopice, care se deplasau cu aceste maşini din care mai rămăseseră acum doar scheletele arse, dar care pe atunci, proaspăt vopsite, străluceau şi foşneau uşor pe asfaltul neted, încălzit de cauciucurile roţilor. Să-ţi imaginezi locuitorii acestui oraş cum coborau la metrou numai pentru a ajunge mai repede dintr-un punct al acestei metropole nemărginite într-altul... asta era imposibil. La ce se gândeau ei în fiecare zi? Ce-i neliniştea? În general, ce-i putea nelinişti pe oameni atunci când nu erau nevoiţi să se teamă în fiecare clipă pentru viaţa lor şi nu luptau mereu pentru ea, încercând s-o prelungească măcar cu o zi?

În acest moment norii se risipiră în sfârşit, dând la iveală discul gălbui şi incomplet al lunii, împestriţat cu nişte desene ciudate. Lumina strălucitoare care cădea de sus prin această spărtură în nori colora oraşul mort, accentuându-i de o sută de ori măreţia sumbră. Blocurile şi copacii, până acum doar nişte siluete plate şi lipsite de substanţă, prinseseră viaţă şi căpătaseră formă, scoţând la iveală detalii invizibile înainte.

Nefiind în stare să se mişte din loc, se uita în jur extaziat şi fermecat şi încerca să-şi potolească tremurul ce-l cuprinsese. Abia acum începu să înţeleagă şi să simtă acea melancolie ce răsuna în vocea bătrânilor care-şi aduceau aminte de trecut, întorcându-se în imaginaţie în oraşul în care trăiseră cândva. Abia acum începea el să-şi dea seama cât de departe se afla omul de fostele sale realizări şi cuceriri. Ca o pasăre care plutise mândră în văzduh şi care acum era nevoită să coboare pentru totdeauna pe pământ, pentru a se ascunde într-o crăpătură în care să moară. Îşi aduse aminte o ceartă dintre tatăl lui adoptiv şi Hunter, pe care o auzise fără să vrea. Va mai putea omul să supravieţuiască şi, chiar dacă va putea, va mai fi oare acelaşi om care a cucerit lumea şi a condus-o cu încredere? Acum, când putea măcar să-şi dea seama de la ce înălţime se prăbuşise omenirea în prăpastie, îi dispăruse convingerea că aşa ceva ar fi fost posibil.

Drept şi larg, Kalininski Prospekt se îndepărta de el, îngustându-se treptat, până ce se dizolvă în depărtarea întunecată. Acum se afla singur pe drum, în mijlocul fantomelor şi al umbrelor trecutului, încercând să-şi dea seama câţi oameni umpleau înainte trotuarele ziua şi noaptea, câte maşini treceau cu o viteză fantastică chiar prin acel loc în care se afla el acum, cât de plăcut şi de cald luminau pe atunci ferestrele acum goale şi negre ale locuinţelor. Unde se duseseră toate acestea? Lumea părea golită şi părăsită, dar Artiom îşi dădea seama că nu era decât o iluzie – pământul acesta nu era părăsit şi mort, ci pur şi simplu îşi schimbase stăpânii.

După ce se gândi puţin la asta, se întoarse din drum, spre Bibliotecă.

Stăteau nemişcaţi la numai vreo sută şi ceva de metri de Artiom – ca şi el, în mijlocul drumului. Erau cel puţin cinci creaturi, dar acestea nu se mai sinchiseau să se ascundă pe străduţe, deşi nici nu încercau să-i atragă atenţia. Artiom nu-şi putea da seama cum de reuşiseră să se apropie de el aşa de repede şi de silenţios. La lumina lunii, siluetele lor se vedeau extrem de clar – puternice, cu extremităţile posterioare dezvoltate, şi poate chiar mai înalte decât i se păruseră la început. Deşi de la această distanţă nu li se vedeau ochii, Artiom ştia precis că acum creaturile îl examinau, adulmecând aerul umed, amuşinându-i mirosul şi aşteptând momentul potrivit. Probabil că se lipise de el mirosul familiar de praf de puşcă, aşa că deocamdată creaturile nu se hotărâseră să atace, observându-l de la distanţă şi căutând în comportamentul lui un semn de neîncredere, de slăbiciune. Dar poate că pur şi simplu îl conduceau pe Artiom până la graniţele teritoriului lor şi nu intenţionau să-i facă niciun rău. De unde să ştie el cum se comportau creaturile care apăruseră pe Pământ sfidând legile evoluţiei?

Încercând să-şi păstreze stăpânirea de sine, Artiom se întoarse şi, cu un calm prefăcut, porni mai departe, uitându-se peste umăr la fiecare zece paşi pentru orice eventualitate. La început, creaturile rămăseseră pe loc, apoi temerile lui Artiom începuseră să se adeverească. Lăsându-se în patru labe, creaturile începură să vină după el. Dar de îndată ce ajungeau la o sută de metri de Artiom, distanţă pe care o păstraseră încă de la început, urmăritorii lui se opreau din nou. Începuse deja să se obişnuiască cu această ciudată escortă, dar se temea totuşi s-o scape din ochi şi ţinea automatul pregătit. Şi astfel au înaintat de-a lungul bulevardului gol, inundat de lumina lunii – înainte mergea bărbatul atent, încordat, oprindu-se şi uitându-se în urmă la fiecare treizeci

de secunde, iar după el – cinci sau şase făpturi inimaginabile îl urmăreau alene, pentru ca apoi să se ridice pe labele din spate, lăsându-i din nou timp bărbatului să se îndepărteze.

Totuşi, curând începu să i se pară că distanţa pe care o păstrau creaturile faţă de el începuse să se reducă. Ba mai mult, în loc să rămână în grup, aşa cum făcuseră până atunci, începuseră să se răsfire ca un evantai, de parcă încercau să-l înconjoare. Artiom nu avusese niciodată de-a face cu o haită de animale de pradă ieşite la vânătoare, dar, nu se ştie de ce, nu avu nicio îndoială că se pregăteau să atace. Era timpul să acţioneze. Întorcându-se rapid, puse automatul pe umăr şi ochi una dintre siluetele întunecate.

Comportamentul lor chiar se schimbase. De data aceasta nu se mai opriră pentru a-l aştepta să pornească mai departe. Continuau să se apropie de el aproape pe neobservate, poziţionându-se într-un semicerc. Trebuia să încerce să le sperie înainte ca ele să apuce să reducă distanţa până la limita de la care aveau să înceapă să atace.

Artiom ridică puţin ţeava armei şi trase în aer. Bubuitura reverberă din pereţii blocurilor şi ecoul ei se auzi în celălalt capăt al bulevardului. În cădere, cartuşul gol zăngăni pe asfalt, după care se auzi un urlet surd, plin de furie, şi creaturile se năpustiră înainte. Puteau să parcurgă în câteva secunde cele câteva zeci de metri care îi separau de Artiom, dar el era pregătit şi pentru o asemenea eventualitate. Imediat ce reuşi să ochească monstrul care se afla cel mai aproape, trase în el o rafală scurtă şi o luă la goană spre blocuri. Oricât de ciudat părea, judecând după urletul disperat scos de creatură, chiar o nimerise. Era imposibil de ghicit dacă acest lucru avea să le încetinească pe celelalte sau, dimpotrivă, să le înfurie.

Şi atunci se auzi un nou strigăt – nu urletul ameninţător al creaturilor care-l vânau, ci un şuierat prelung, ascuţit, care-ţi îngheţa sângele în vene. Urletul venea de deasupra, iar Artiom îşi dădu seama că în joc intrase un nou participant.

În mod evident, sunetele împușcăturilor atrăseseră atenția unui monstru zburător de felul celui care-și făcuse cuib pe cupola bisericii.

Pe deasupra capului îi trecu fulgerător o umbră uriașă. Întorcându-se pentru o clipă, Artiom văzu cum creaturile o luaseră la fugă, împrăștiindu-se; în mijlocul străzii rămăsese numai una dintre ele, probabil cea pe care o rănise. Continuând să urle, aceasta începu să șchioapete greoi spre blocuri, sperând să se ascundă acolo. Dar nu avea șanse de scăpare – după ce se mai roti încă o dată la câteva zeci de metri înălțime, monstrul zburător își strânse aripile uriașe ca de piele și se năpusti asupra victimei. Plonjă atât de rapid, că Artiom nici nu apucă să vadă totul cu claritate. Prinzând în gheare creatura rănită care scheuna slab pentru ultima oară, monstrul uriaș își ridică prada în aer aparent fără niciun efort, și o duse încet pe acoperișul unuia dintre blocurile înalte.

Pentru moment, urmăritorii lui nu se deciseră să-și facă apariția din ascunzătorile lor, temându-se că monstrul înaripat se putea întoarce, dar Artiom nu avea timp de pierdut. Lipit de zidurile blocurilor, continua să alerge spre locul unde, după calculele lui, trebuia să fie Sadovoe Kolțo. Nu reuși să parcurgă mai mult de cinci sute de metri, că începu să gâfâie și se uită peste umăr ca să verifice dacă nu cumva își veniseră în fire creaturile. Bulevardul era gol. Dar după ce mai merse câteva zeci de metri și aruncă o privire spre una dintre străduțele ce se ramificau din Noul Arbat, Artiom văzu acolo, spre groaza lui, niște umbre nemișcate. Acum începea să înțeleagă de ce creaturile acelea nu se grăbeau să iasă în spațiu deschis și preferau să-și urmărească victimele din spații înguste. Ele se temeau că, ieșind după el să-l vâneze, aveau să atragă atenția unor prădători mai mari și să devină astfel o pradă.

Acum era nevoit să se uite din nou în urmă din minut în minut – reținuse că acele creaturi se puteau deplasa extrem

de repede – şi mai ales silenţios – şi se temea să nu fie luat prin surprindere. Se zărea deja capătul bulevardului, când monştrii ieşiră din nou de pe străduţe şi începură să-l înconjoare. Ştiind deja cum stătea treaba, Artiom trase imediat cu arma în aer, sperând că, aşa cum se întâmplase mai înainte, zgomotul va atrage monstrul înaripat, iar creaturile vor fi puse pe fugă. Şi într-adevăr, acestea rămaseră pe loc o vreme, ridicate pe labele din spate şi privind în sus. Dar cerul era în continuare pustiu – probabil că monstrul nu apucase încă să termine prima porţie. Artiom îşi dădu seama de asta mai devreme decât urmăritorii lui şi alese singurul lucru inteligent pe care îl putea face: se năpusti în cea mai apropiată scară de bloc. Chiar dacă Melnik îl prevenise să nu facă asta, spunând că în blocuri trăiesc nişte fiinţe, ar fi fost o nebunie curată să intre în luptă în spaţiu deschis cu un adversar aşa de puternic şi de agil. L-ar fi făcut fărâme înainte să apuce să-şi tragă închizătorul automatului.

În scara blocului era întuneric şi fu nevoit să aprindă lanterna. Pata rotundă de lumină dădu la iveală nişte pereţi scorojiţi, mâzgăliţi cu obscenităţi în urmă cu mai multe decenii, o scară murdară şi nişte uşi de apartamente rupte şi arse. Imaginea dezolantă era completată de şobolanii care foşgăiau în jur, netulburaţi.

Fusese o intrare foarte bine aleasă – ferestrele dădeau spre bulevard şi, după ce urcă la primul etaj, Artiom putu să se convingă că deocamdată creaturile nu se hotărâseră să-l urmărească. Se apropiaseră deja de uşa de la intrare, dar, în loc să intre în scară, o înconjurară, aşezate pe labele din spate, luând din nou înfăţişarea unor statui de piatră. Artiom nu credea că se vor retrage şi vor lăsa să le scape prada. Mai devreme sau mai târziu aveau să-l caute şi înăuntru, dacă, desigur, în scara blocului nu se ascundea ceva din calea căruia însuşi Artiom ar fi fost nevoit să fugă.

Urcă un etaj, lumină ușile apartamentelor și descoperi că una dintre ele era închisă. O împinse cu umărul și se convinse că broasca era încuiată. Fără să stea mult timp pe gânduri, lipi de gaura cheii țeava automatului, trase și deschise larg ușa lovind-o cu piciorul. În principiu îi era indiferent din care apartament avea să-și pregătească apărarea, dar nu putu să rateze șansa de a vedea cum arăta un apartament intact al oamenilor din epoca trecută.

Mai întâi trânti ușa și o blocă cu un dulap aflat în hol. Baricada aceasta nu ar fi rezistat unui asalt adevărat, dar cel puțin n-o puteau doborî fără să facă zgomot. După aceea, Artiom se duse la fereastră și se uită cu grijă afară. Era o poziție de tragere ideală – de la înălțimea etajului trei vedea foarte bine intrarea în scara blocului și pe cele zece creaturi care stăteau în semicerc în fața ei. Acum avantajul era de partea lui și nu întârzie să se folosească de el. După ce activă dispozitivul de ochire cu laser, orientă punctul roșu spre capul celei mai mari dintre creaturile ce asediau intrarea și apoi, trăgând aer în piept, apăsă pe trăgaci. Urmă bubuitul unei salve scurte, iar creatura căzu fără zgomot pe o parte. Celelalte o luară iute la fugă în toate direcțiile și peste o clipă strada era goală. Dar era limpede că nu aveau de gând să plece prea departe. Artiom se decise să aștepte și să se convingă că moartea tovarășului lor le speriase într-adevăr.

Dar deocamdată câștigase un pic de timp pentru a cerceta apartamentul.

Deși geamurile de aici, ca din oricare altă locuință, fuseseră sparte de mult, mobila și întreaga atmosferă în general se păstraseră extraordinar de bine. Pe jos erau împrăștiate mici biluțe ce aduceau cu otrava de șoareci pe care o foloseau și ei acasă, la VDNH. Poate că asta și era, pentru că Artiom nu observă niciun șobolan în apartament. Cu cât se plimba mai mult prin încăpere, cu atât mai convins era că locatarii nu abandonaseră locuința în grabă, ci o aranjaseră cu grijă,

în speranța că aveau să se întoarcă. Apartamentul era bine îngrijit, la bucătărie nu fusese lăsat niciun aliment care să poate atrage șobolanii sau insectele, iar cea mai mare parte a mobilei era acoperită cu celofan.

Trecând dintr-o cameră în alta, Artiom încercă să-și imagineze cum era viața oamenilor care locuiseră în acest apartament. Oare câți or fi locuit acolo? La cât se trezeau? Când veneau de la serviciu? Când luau cina? Cine stătea în capul mesei? Despre multe ocupații, ritualuri și obiecte aflase numai din cărți și acum, când vedea o locuință adevărată, își dădea seama că până atunci nu-și imaginase cum trebuie multe lucruri.

Artiom ridică cu grijă folia semitransparentă din plastic și se uită la rafturile de cărți. Printre romanele polițiste pe care le știa din standurile de cășți de la metrou se aflau acolo și câteva cărți colorate pentru copii. Luă de cotor una dintre ele și o trase încetișor afară. În timp ce răsfoia paginile desenate cu imaginile unor animale vesele, din carte căzu o foaie de hârtie groasă. Artiom se aplecă și o ridică – se dovedi a fi fotografia unei femei zâmbitoare, cu un copil mic în brațe.

Înlemni.

Inima începu să-i bubuie într-un ritm nebunesc, înlocuind bătăile calme cu care făcuse până atunci sângele să-i circule prin corp cu niște zvâcniri neregulate, care-i făceau sângele să curgă într-un flux năvalnic. Abia se putu abține să-și scoată masca grea de gaze și să ia o gură de aer proaspăt, oricât de otrăvitor ar fi fost. Cu grijă, de parcă s-ar fi temut ca fotografia să nu se transforme în praf la atingerea degetelor lui, o luă de pe raft și o duse la ochi.

Femeia arăta de vreo treizeci de ani, iar copilul din brațele ei părea să aibă nu mai mult de doi, iar din cauza căciuliței ridicole care-i fusese așezată pe cap era greu de ghicit dacă era băiat sau fată. Artiom întoarse fotografia și viziera măștii

de gaze i se aburi dintr-odată. Pe partea cealaltă fusese scris cu un pix albastru: „Artiomka la 2 anişori şi 5 luni."

Se simţea de parcă cineva i-ar fi scos coloana vertebrală. Picioarele i se înmuiară şi se aşeză pe podea, punând fotografia în lumina lunii ce intra pe fereastră. De ce i se păruse zâmbetul femeii din fotografie aşa de cunoscut, aşa de drag? De ce începuse să se sufoce imediat cum o văzuse?

Înainte ca acest oraş să moară, în el locuiseră peste zece milioane de oameni. Artiom nu e un nume răspândit, dar într-un megapolis cu milioane de oameni trebuie să fie câteva zeci de mii de copii cu acest prenume. Era ca şi cum aşa i-ar fi chemat pe toţi locuitorii de azi ai metroului. Şansele erau aşa de mici, încât pur şi simplu nu avea rost să te gândeşti la asta. Dar atunci de ce i se păruse aşa de cunoscut zâmbetul femeii din fotografie?

Încercă să-şi trezească la viaţă fragmente de amintiri din copilărie care uneori îi licăreau o fracţiune de secundă pe ecranul minţii sau îi apăreau în vise. O cameră mică, plăcută, o lumină slabă, o femeie care citea o carte... O canapea lată. Sări în sus şi străbătu din nou în goană apartamentul, de data asta încercând să găsească într-una dintre încăperi ceva care să semene cu imaginea din mintea lui. O fracţiune de secundă avu impresia că într-una dintre camere mobila era aranjată la fel ca în amintirile lui. Canapeaua arăta puţin altfel şi lipsea o fereastră, dar nu-i nimic, la urma urmelor, în conştiinţa unui copil de trei ani, imaginea se putea imprima puţin deformat...

De trei ani? Vârsta copilului din fotografie era alta, dar nici asta nu însemna nimic. Alături de semnătură nu era trecută nicio dată. Putea fi făcută oricând, nu neapărat cu câteva zile înainte ca locuitorii apartamentului să fie nevoiţi să-l părăsească pentru totdeauna. Fotografia ar fi putut fi făcută şi cu o jumătate, ba chiar cu un an înainte de asta, încerca el să se convingă. Atunci vârsta copilului din fotografie ar fi coincis cu a lui... Atunci probabilitatea ca el să fie cel din

fotografie, împreună cu mama lui, ar fi crescut de zece ori. Dar fotografia ar fi putut fi făcută și cu trei, sau cu cinci ani înainte de asta, spuse cu răceală o voce străină pe care o auzi în mintea lui. S-ar fi putut.

Deodată îi mai trecu prin minte o idee. Deschizând larg ușa de la baie, se uită în jur și găsi în fine ceea ce căuta. Oglinda era acoperită cu un strat atât de gros de praf, că nu reflecta lumina lanternei lui. Artiom luă din cui prosopul lăsat de proprietari și șterse cu el oglinda. În ochiul format apăru încet reflexia feței lui, cu masca de gaze și casca. Se lumină cu lanterna și se uită în oglindă.

Fața slabă și obosită care-l privea din oglindă de sub viziera de plastic a măștii de gaze nu-i amintea deloc de trăsăturile văzute ultima oară când se uitase în oglindă. Când să fi fost? Cu puțin timp înainte de plecarea din VDNH, dar cât trecuse de atunci, n-ar fi putut să spună. Judecând după imagine, câțiva ani.

După ce-și aduse aminte de ce venise, Artiom își apropie fotografia de față, se uită cu atenție la fețișoara băiatului, apoi își mută ochii spre oglindă. Lumină din nou fotografia și își privi iarăși chipul de sub mască. Dacă ar fi putut s-o scoată și să se compare cu băiatul din fotografie! Se înțelege, când cresc, oamenii se schimbă uneori, devenind de nerecunoscut, dar mereu rămâne pe fața fiecăruia ceva care amintește de copilăria îndepărtată.

Singurul lucru pe care-l mai putea face era ca, întorcându-se la VDNH, să-l întrebe pe Suhoi dacă băiatul din fotografie semăna cu cel a cărui mânuță o luase într-a sa, cu aproape douăzeci de ani în urmă. Și, lucrul cel mai important, dacă femeia care îi zâmbea acum din bucățica de hârtie, condamnată să fie devorată de șobolani semăna cu cea care îi încredințase viața fiului ei. Chiar dacă atunci fața ei era deformată de o grimasă de disperare și implorare, Suhoi avea s-o recunoască oricum. Era antrenat să recunoască

fizionomii, deci cu siguranță putea să spună cine era în poză. Dacă era ea sau nu...

Artiom se mai uită o dată la fotografie, apoi, cu o tandrețe pe care n-ai fi așteptat-o de la el, mângâie fața femeii, puse cu grijă fotografia în cărticica din care căzuse și-o băgă în rucsac. E ciudat, își spuse el, acum câteva ore se afla în cel mai mare depozit de cunoștințe de pe continent, de unde putea să-și ia oricare dintre milioanele de cărți de toate felurile, dar lui nu-i trecuse prin cap să atenteze la bogățiile Bibliotecii. În loc de asta, alesese această cărțulie ieftină, cu ilustrații simple pentru copii, și se simțea de parcă ar fi primit cea mai mare comoară de pe pământ.

Se întoarse pe coridor, pregătindu-se să răsfoiască și celelalte cărți de pe raft și poate chiar să se uite prin dulapuri în căutarea unor albume cu fotografii. Dar când ridică ochii spre fereastră, simți că acolo se produsese o schimbare abia perceptibilă. Îl cuprinse o ușoară neliniște. Ceva nu era în ordine. Când se apropie mai mult, își dădu seama despre ce era vorba: lumina nopții se schimbase, căpătând nuanțe gălbui și rozalii. Se lumina de ziuă.

Creaturile se aflau încă lângă scară, ezitând să intre înăuntru. Cadavrul tovarășului lor nu se vedea prin apropiere și nu era deloc clar dacă îl luase uriașul înaripat sau îl îndepărtaseră chiar creaturile. Artiom nu-și dădea seama ce le reținea să ia cu asalt apartamentul, dar deocamdată asta îi convenea pe deplin.

Oare va reuși să ajungă la Smolenskaia înainte de răsăritul soarelui? Și, lucrul cel mai important, va putea oare să scape de urmăritori? Ar fi putut rămâne în apartamentul baricadat, ascunzându-se în baie de razele soarelui și așteptând ca ele să alunge creaturile, pentru a porni din nou la drum odată cu lăsarea întunericului. Dar cât timp avea să reziste costumul de protecție? Pentru ce perioadă era gândit filtrul măștii lui de gaze? Ce urma să facă Melnik dacă nu-l găsea în locul stabilit, la timpul potrivit?

Artiom se apropie de uşa care ducea spre palier şi trase cu urechea. Linişte. Împinse cu grijă dulapul şi întredeschise încet uşa. Pe palier nu era nimeni, dar, după ce lumină scara cu felinarul, Artiom observă ceva ce nu văzuse înainte. Sau pur şi simplu nu fusese atent?

Treptele erau acoperite cu un strat gros dintr-un soi de mucilagiu transparent. Arătau de parcă cineva alunecase pe ele şi lăsase în urmă o dâră. Urma nu se apropia de uşa apartamentului în care stătuse el în tot acest timp, dar asta nu-l liniştea pe Artiom. Deci casele părăsite chiar nu erau aşa de pustii pe cât păreau!

Acum nu mai dorea deloc să rămână în acest apartament şi mai ales să doarmă aici. Îi rămânea un singur lucru de făcut – să sperie monştrii care nu doreau să renunţe la carnea lui şi să încerce să alerge până la Smolenskaia. Să facă asta înainte ca soarele să-i ardă ochii şi să trezească monştrii nemaivăzuţi despre care îl prevenise Melnik.

De data asta nu ochise prea atent, ci încercase pur şi simplu ca dintr-o rafală să atingă cât mai multe creaturi de pradă. Două dintre ele începuseră să urle şi se prăbuşiseră la pământ, celelalte dispăruseră pe străduţe. Drumul părea liber.

Artiom începu să coboare scările în fugă, dar cu grijă, temându-se de vreo ambuscadă. Ajuns la intrare, privi în jur, apoi o luă la goană cât îl ţineau puterile spre Sadovoe Kolţo. Ce desiş de coşmar trebuia să fie acolo, în grădinile de pe acest inel, îşi spuse el, din moment ce până şi trunchiurile subţiri ale copacilor de pe bulevarde se transformaseră în aceşti ani în nişte hăţişuri întunecoase... Ca să nu mai vorbim de Grădina Botanică şi de ce-ar fi putut creşte acolo.

Urmăritorii lui îi acordaseră un mic respiro, în timp ce se pregăteau să se adune în haită, aşa că reuşi să ajungă aproape până la capătul bulevardului. Se lumina din ce în ce mai tare, dar se părea că razele soarelui nu le tulburau deloc pe aceste creaturi: se împărţiseră în două grupuri şi alergau

de-a lungul șirurilor de case, reducând cu fiecare secundă distanța care le despărțea de Artiom. Aici, în câmp deschis, avantajul era al lor: Artiom nu se putea opri pentru a trage cum trebuie. Mai mult, acum se deplasau în patru labe, iar siluetele lor nu se mai ridicau deasupra pământului mai mult de un metru și jumătate, aproape contopindu-se cu drumul. Oricât de repede ar fi încercat Artiom să alerge, costumul de protecție, rucsacul, cele două automate și oboseala adunată în noaptea aceea nesfârșită își spuneau cuvântul. În curând, gonacii aceia infernali aveau să-l ajungă și să-și facă treaba, își spuse el resemnat. Își aduse aminte de trupurile monstruoase, dar puternice ale prădătorilor care zăceau în bălțile de sânge de lângă scară, acolo unde fuseseră secerate de rafalele pistolului său automat. Artiom nu avusese timp să se uite cu atenție la ele, dar fusese de ajuns o singură privire pentru ca imaginea lor să i se întipărească pentru multă vreme în memorie: aveau o blană maronie și lucioasă, un cap rotund uriaș, botul plin cu zeci de dinți mici și ascuțiți, crescuți, se pare, pe câteva rânduri. După ce trecu în revistă toate animalele obișnuite pe care le cunoștea, Artiom nu putu să-și amintească de niciunul care, sub influența radiațiilor, s-ar fi putut transforma în asemenea creaturi.

Din fericire, la Sadovoe Kolțo, dacă într-adevăr exista, nu creștea niciun copac. Era pur și simplu încă o stradă lată, care se întindea în dreapta și în stânga intersecției, cât vedeai cu ochii. Înainte să o rupă din nou la fugă, Artiom trase o rafală scurtă spre creaturi fără să se uite în urmă. Acestea erau acum la mai puțin de cincizeci de metri de el și se așezaseră din nou în semicerc, așa că unele alergau aproape în rând cu el.

Chiar în mijlocul străzii Sadovoe Kolțo se vedeau câteva cratere uriașe care coborau cinci, șase metri în pământ, iar într-un loc asfaltul era tăiat în două de o crăpătură adâncă. Clădirile care se aflau în apropiere arătau foarte ciudat – nu era vorba că arseseră, ci mai degrabă se topiseră. Aveai

impresia că aici se întâmplase ceva deosebit, iar această regiune avusese de suferit mai mult decât Kalininski Prospekt. Şi deasupra acestui întreg tablou, pe câteva sute de metri se înălţa, neatinsă nici de timp, nici de foc, o clădire de dimensiuni inimaginabile, care semăna cu un castel medieval. Pentru o fracţiune de secundă, Artiom se uită în sus şi scoase un oftat de uşurare: deasupra castelului plutea groaznica umbră înaripată care acum putea reprezenta salvarea lui. Trebuia doar să-i atragă atenţia pentru ca ea să se ocupe de urmăritorii lui. Ţinând automatul cu o mână şi îndreptând ţeava spre uriaşul zburător, apăsă pe trăgaci. Nu se întâmplă nimic.

I se terminaseră cartuşele.

Din mers, era dificil să-şi tragă în faţă automatul de rezervă pe care-l purta în spate. Intrând pe una dintre străduţele din apropiere, Artiom se lipi de un zid şi schimbă arma. Acum nu putea să le lase pe creaturi să se apropie prea tare, până la golirea încărcătorului din cel ce-al doilea automat.

Prima dintre ele apăruse deja de după colţ şi, cu o mişcare familiară, se aşeză pe labele din spate şi se înălţă, atingând dimensiuni impresionante. Prinsese curaj şi se apropiase aşa de tare, că Artiom putu să-i vadă pentru prima dată ochii: mici, ascunşi sub nişte sprâncene masive, mistuiţi de un foc verde, plin de furie, semănând cu reflexele acelei flăcări misterioase din parc.

Kalaşnikovul lui Danila nu avea dispozitiv de ochire laser, dar de la această distanţă nu avea cum să rateze. Silueta împietrită a creaturii stătea liniştită în cătarea armei. Artiom strânse automatul mai tare la umăr şi apăsă pe trăgaci.

Acesta parcurse încet jumătate din distanţă, apoi se opri. Ce se întâmplase? Oare din grabă încurcase automatele? Ei, nu, kalaşnikovul lui avea dispozitiv de ochire cu laser... Artiom încercă să tragă de închizător. Se blocase.

În capul lui se declanşă o furtună de gânduri. Danila, bibliotecarii... Iată de ce tovarăşul său nu se împotrivise când

fusese atacat de monstrul cenuşiu în labirintul cărţilor! Pur şi simplu nu-i funcţionase automatul. Probabil că şi el trăsese febril de închizător, până când bibliotecarul îl târâse în adâncul coridoarelor...

Alături de prima creatură mai apărură încet, ca nişte arătări, încă două. Îl cercetau cu atenţie pe Artiom, care încerca disperat să-i dea de cap automatului lui Danila, şi se pare că trăgeau anumite concluzii. Cea mai apropiată dintre ele, probabil liderul, făcu un salt înainte şi ajunse aproape la cinci metri de Artiom.

În acest moment, deasupra capetelor lor trecu umbra gigantică. Creaturile se lipiră de pământ şi ridicară capetele. Folosindu-se de starea lor de confuzie, Artiom porni în grabă spre una dintre arcade, fără a mai spera să iasă viu din această încurcătură şi încercând pur şi simplu, exact ca un animal sălbatic, să-şi amâne momentul morţii. Dacă intra pe străduţe, n-ar fi avut nici cea mai mică şansă în faţa lor, dar drumul de întoarcere spre Sadovoe Kolţo îi fusese deja blocat.

Ajunse în mijlocul unui pieţe pustii, delimitate de zidurile unor case din care se deschideau arcade şi pasaje. Stătea cu faţa spre o clădire în spatele căreia se ridica spre cer acel castel sumbru care îl uimise încă de când se afla pe Sadovoe Kolţo. În cele din urmă, după ce-şi luă privirea de la el, Artiom văzu pe clădirea de vizavi inscripţia: „Metroul moscovit «V. I. Lenin»" şi, puţin mai jos, „Staţia Smolenskaia". Uşile înalte de stejar erau uşor întredeschise.

Era greu de spus cum reuşise să scape. Fusese un ciudat presentiment al pericolului, amestecat cu senzaţia unei adieri uşoare şi a companiei inevitabile a animalului care alerga după pradă. Creatura aterizase la numai jumătate de metru de el şi Artiom fusese lovit de un miros fetid venind dinspre ea. Alunecând într-o parte, o luase la fugă cât îl ţinuseră

puterile spre intrarea în metrou. Acolo era casa lui, lumea lui, acolo, sub pământ, devenea din nou stăpân pe situație.

Vestibulul stației Smolenskaia arăta chiar așa cum bănuise: era întunecos, umed și pustiu. Se lămurise imediat că oamenii din stația asta urcau des la suprafață: toate casele de bilete și încăperile de serviciu fuseseră deschise și jefuite. Tot ce era util fusese dus jos cu mulți ani în urmă. Dispăruseră și turnichetele, și cabinele paznicilor – din ele rămăseseră doar fundațiile de beton. În spate se vedea bolta semicirculară a tunelului spre care coborau, la o adâncime incredibilă, câteva scări rulante. Lumina lanternei bătea doar până la jumătatea distanței de coborâre, iar Artiom nu putea fi deloc sigur că acolo era într-adevăr intrarea. Dar nici nu putea rămâne pe loc: creaturile se strecuraseră deja în vestibul – își dăduse seama de asta după ușile care scârțâiseră. Într-o clipă puteau ajunge la scările rulante și atunci Artiom și-ar fi pierdut micul avantaj pe care îl avea în fața lor.

Călcând nesigur cu tălpile groase ale ghetelor pe treptele șubrede cu striații, Artiom începu coborârea. Înainte, când era mic, putea să alerge sărind câte două trepte, nu numai în sus, ci și în jos, lucru care e mult mai complicat, după cum știe oricine a sărit vreodată câte două trepte. Încercă să sară mai multe trepte, dar piciorul îi alunecă pe stratul umed, iar el se prăbuși și o luă la vale, lovindu-se cu ceafa de un colț. Reuși să se oprească numai după vreo zece trepte, pe care le numără cu casca și cu șalele. După ce lumină cu lanterna restul treptelor pe care le mai avea de coborât (aflând astfel că nu coborâse decât foarte puțin!), Artiom descoperi acolo ceea ce căutase și ceea ce se temea să găsească: niște siluete negre, nemișcate. După obiceiul lor, înainte de a trece la atac, acestea rămâneau împietrite, evaluând situația sau sfătuindu-se pe mutește. Artiom o luă înapoi, încercând iar să sară câte două trepte. De data aceasta îi reuși mai bine și, strângând banda de cauciuc a escalatorului în mâna dreaptă

și lanterna în stânga, alergă așa vreo douăzeci de secunde, până ce căzu din nou.

Din spate se auzi un tropăit greu. Creaturile erau hotărâte.

Artiom spera din tot sufletul ca treptele vechi, ce scârțâiau jalnic sub cele șaptezeci și ceva de kilograme ale sale să se prăbușească pur și simplu, cedând celor câteva sute de kilograme, cât ar fi trebuit să cântărească trupurile urmăritorilor lui. Dar zgomotul ce se apropia din întuneric demonstra că scările erau rezistente.

În raza lanternei zări un perete de cărămidă, cu o ușă mare în mijloc. Până la ea nu era mai mult de douăzeci de metri. Ridicându-se cu greu în picioare, Artiom reuși să străbată această distanță în cincisprezece secunde care i se părură interminabile.

Ușa era făcută din plăci de oțel care, sub forța loviturilor lui de pumn, răsunau ca un clopot. Artiom bătea în ea din toate puterile, însă umbrele care se apropiau și pe care le zărea vag peste umăr îl ajungeau din urmă. Abia peste câteva secunde își dădu seama, înghețând, ce greșeală groaznică făcuse: pentru că nu bătuse în ușă folosind codul convenit, nu făcuse decât să pună în gardă paza. Acum cu siguranță că nu aveau să mai deschidă. Cine știe cine venea de la suprafață, încercând să pătrundă aici... Mai ales dacă soarele răsărise deja.

Și care era semnalul convenit? Trei bătăi scurte, trei lungi, trei scurte? Ei, nu, asta e SOS. Sigur erau trei la început și trei la sfârșit, dar nu-și putea aminti deloc dacă erau scurte sau lungi. Și dacă începea acum să experimenteze, putea lăsa deoparte orice speranță de a mai ajunge înăuntru. Mai bine SOS. Cel puțin, în felul acesta paza va înțelege că de partea cealaltă se află un om. Deși, după cum spusese Melnik, nu se știe ce era mai cumplit.

După ce mai bubui în oțel încă o dată, Artiom își dădu jos de pe umăr automatul și, cu mâini tremurătoare, îi schimbă încărcătorul. Apoi lipi lanterna de țeava automatului și le

îndreptă nervos pe amândouă spre bolțile care se arcuiau în sus. Umbrele lungi ale felinarelor care rămăseseră întregi alunecau una peste alta în raza de lumină ce alerga isteric și nu puteai garanta că într-una dintre ele nu stătea ascunsă o siluetă întunecată.

De partea cealaltă a ușii de fier, la fel ca mai înainte, era o tăcere deplină. Doamne, oare să nu fie asta Smolenskaia pe care o căuta? își spuse Artiom. Poate că intrarea aceasta fusese blocată în urmă cu zeci de ani și de atunci nu o mai folosise nimeni? Doar el ajunsese aici absolut întâmplător, fără să respecte deloc instrucțiunile stalkerului. Putea să greșească!

Foarte aproape, la vreo cincisprezece metri, scârțâi o treaptă. Nemaiputând să suporte, Artiom trase o rafală în direcția de unde se auzise sunetul. Ecoul îi lovi dureros urechile și începu să se ridice la suprafață, de-a lungul scării rulante. Dar nu era nimic care să semene cu urletul unei creaturi rănite sau muribunde. Gloanțele fuseseră trase degeaba.

Neavând curajul să-și ia ochii de la întuneric, Artiom se lipi cu spatele de ușă și bătu din nou cu pumnul în fier: trei scurte, trei lungi, trei scurte. I se păru că aude de dincolo de ușă un hârșâit metalic greu. Și tocmai atunci din întuneric zbură, cu o viteză suspectă pentru o asemenenea greutate, silueta unei creaturi.

Artiom ținea automatul în sus, în mâna dreaptă, și apăsă pe trăgaci aproape din întâmplare, când, instinctiv, se dădu în spate. Gloanțele smuciră trupul creaturii în aer, iar aceasta, în loc să-l apuce de gât, zbură mai puțin de doi metri și ateriză pe ultimele trepte ale scării rulante. Dar nu trecu decât o clipă și se ridică, apoi, fără să bage în seamă sângele ce-i țâșnea din rană, înaintă. Pe urmă, legănându-se, sări din nou și îl înghesui pe Artiom în oțelul rece al ușii. Nu mai era în stare să-l atace: ultimele gloanțe trase de Artiom îi nimeriseră în cap, așa că monstrul era deja mort când aterizase

peste el. Dar forța de inerție cu care trupul ei îl lovi pe Artiom ar fi fost suficientă să-i crape craniul. Dacă nu ar fi avut casca...

Ușa se deschise spre interior, iar afară năvăli o lumină albă, strălucitoare. Dinspre scările rulante se auziră răcnete speriate: judecând după acest sunet, acolo erau cel puțin cinci creaturi. Mâinile puternice ale cuiva îl apucară de guler și-l traseră în spatele peretelui, după care metalul zăngăni din nou – închideau ușa și puneau la loc zăvorul.

— Nu e rănit? întrebă vocea joasă a cuiva aflat alături.

— Dracu' știe... răspunse altul. Ai văzut pe cine a adus cu el? Abia am scăpat de ei data trecută, și numai cu gaz. Asta mai lipsea, să se mai instaleze și la Smolenskaia, nu era suficient la Arbatskaia. Și e foarte posibil. Au un mare respect pentru oameni.

— Lăsați-l. E cu mine. Artiom! Hei, Artiom! Hai, trezește-te odată! îl strigă cineva cunoscut, iar Artiom, cu mare greutate, deschise în cele din urmă ochii.

Deasupra lui erau aplecați trei bărbați. Doi dintre ei, probabil paznicii porții, erau îmbrăcați în haine de camuflaj și veste antiglonț. În cel de-al treilea, Artiom îl recunoscu ușurat pe Melnik.

— Deci e el sau nu? întrebă oarecum dezamăgit unul dintre paznici. Atunci luați-l, dar să nu uitați că trebuie băgat în carantină și decontaminat.

— Mă mai dăscălești mult? întrebă stalkerul rânjind. Scoală, Artiom. Mult ți-a mai luat... adăugă el întinzându-i mâna.

Artiom încercă să se ridice, dar picioarele refuzară să-l asculte. Începu să-l ia amețeala și-i venea să vomite, iar capul îi era tulbure.

— Trebuie dus la infirmerie. Tu ajută-mă, iar tu închide poarta ermetic, dădu dispoziții Melnik, pe un ton care nu accepta proteste.

În timp ce era examinat de medic, Artiom cerceta faianța albă care acoperea pereții sălii de operații. Camera era strălucitor

de curată, în aer se simțea un miros puternic de clor, iar pe tavan fuseseră puse câteva becuri cu lumină fluorescentă. Erau puține mese de operație și lângă fiecare se afla o cutie cu instrumente gata pentru a fi folosite. Starea în care se afla micul spital de campanie de aici era impresionantă, dar, știind ceea ce știa, nu se putea lămuri deloc de ce era necesar în pașnica Smolenskaia.

— Nu sunt fracturi, numai contuzii. Câteva zgârieturi, pe care le-am dezinfectat, rezumă doctorul, ștergându-și mâinile cu un prosop curat.

— Vreți să ne lăsați puțin singuri? îl rugă Melnik. Aș vrea să discut ceva între patru ochi.

Dând din cap înțelegător, doctorul ieși, iar stalkerul, așezându-se pe marginea patului pe care era întins Artiom, îi ceru să-i povestească în detaliu cele întâmplate. După calculele lui, Artiom ar fi trebuit să ajungă la Smolenskaia cu două ore mai devreme, așa că se pregătea deja să urce la suprafață ca să-i caute rămășițele. Ascultă până la capăt povestea cu urmărirea, deși fără un interes deosebit, iar pentru monștrii zburători folosi o denumire științifică, zicându-le „pterodactili", dar fu cu adevărat impresionat doar când Artiom îi povesti cum se ascunsese în scara blocului. Când află că în timp ce Artiom stătuse ascuns într-un apartament, o ființă se târâse pe palier, stalkerul se încruntă.

— Ești sigur că n-ai intrat cu cizmele în mucilagiul ăla de pe scară? întrebă el dând din cap. Doamne ferește să aduci mizeria aia în stație! Doar ți-am spus să nu te apropii de blocuri! Ține minte, ai avut mare noroc că n-a vrut să vină în vizită când erai tu în apartament...

Melnik se ridică, se apropie de ghetele lui Artiom lăsate la intrare și se uită atent la tălpile fiecăreia dintre ele. Fiindcă nu descoperise nimic suspect, le puse la loc.

— După cum ți-am spus, deocamdată ai drumul închis spre Polis. Nu am putut să le spun brahmanilor adevărul, de aceea ei cred că în timpul incursiunii spre Bibliotecă ați

dispărut amândoi și eu am plecat să vă caut. Ce s-a întâmplat cu tovarășul tău acolo?

Artiom mai spuse o dată povestea de la început până la sfârșit, de data asta explicând sincer cum murise Danila. Stalkerul tresări.

— E mai bine să ții pentru tine finalul ăsta. Dacă e să fiu cinstit, prima variantă mi-a plăcut mult mai mult. A doua le va stârni brahmanilor mult prea multe întrebări. Omul lor e omorât de tine, nu ai găsit Cartea, dar răsplata a rămas la tine. Da, apropo, mai spuse el, privindu-l pe Artiom pe sub sprâncene, ce era acolo, în plic?

Sprijinit în cot, Artiom scoase din buzunar o pungă acoperită cu sânge, se uită cu atenție la Melnik și o deschise.

CAPITOLUL 15

Descoperi o foaie împăturită, smulsă dintr-un caiet, și o bucată de hârtie groasă de calc cu schițele în creion ale tunelurilor. Asta se și aștepta Artiom să găsească în interiorul plicului – o hartă și explicațiile ei. Cât timp el alergase spre Smolenskaia, de-a lungul bulevardului Kalininski, nu avusese deloc timp să se gândească la ceea ce se afla în interiorul pungii pe care i-o dăduse Danila. Soluția fermecată a unei probleme despre care se știa că e imposibil de rezolvat, ceva ce ar fi putut scăpa stația VDNH și, de altfel, tot metroul, de sabia lui Damocles pe care o reprezenta această amenințare incredibilă și implacabilă.

În mijlocul foii cu explicații se întinsese o pată roșie-cenușie. Hârtia, care se lipise de la sângele brahmanului, trebui să fie udată puțin pentru a se desface, astfel încât să nu fie deteriorate instrucțiunile scrise pe ea cu litere mărunte.

> „Partea nr... tunel... D6... dispozitivele rămase... până la 400.000 m²... o fântână... nu în stare funcțională... neprevăzute..."

Cuvintele parcă săreau din foaie către Artiom, care era cuprins de emoție, și încercau să părăsească liniile orizontale, contopindu-se, în timp ce sensul lor îi rămânea lui Artiom nelămurit. Disperat că nu le putea lega într-o înșiruire cu sens, îi dădu scrisoarea lui Melnik. Acesta luă cu grijă bucata de hârtie în mână și cuprinse avid cu privirea literele scrise acolo. O vreme, omul nu spuse nimic, apoi Artiom observă că sprâncenele i se ridicară neîncrezătoare în sus.

— Asta nu se poate, șopti stalkerul. Totul e o minciună! Doar nu puteau să omită așa ceva...

Melnik întoarse foaia, o privi pe partea cealaltă, iar după aceea se apucă să o citească din nou de la început.

— N-au știut decât ei. Nu le-au spus militarilor. Nu e deloc o surpriză... Arată-le așa ceva și o să spună că e o poveste veche. Dar oare chiar au scăpat din vedere asta? Nu e bine... Ei, să zicem că așa ar fi... Asta înseamnă că totuși au verificat! bolborosea neclar Melnik, în timp ce Artiom aștepta explicații.

— Ne poate fi de vreun ajutor? întrebă el în cele din urmă, când nu se mai putu abține.

— Dacă tot ce e scris aici este adevărat, atunci avem o speranță, zise stalkerul, dând aprobator din cap.

— Despre ce e vorba acolo? Nu am înțeles nimic, spuse Artiom.

Melnik nu răspunse imediat. Mai citi o dată toată scrisoarea, apoi căzu pe gânduri câteva secunde și abia după aceea începu să povestească fără grabă:

— Am auzit mai înainte despre așa ceva. Mereu au circulat legende, dar în metrou sunt cu miile. Trăim și cu legende, nu doar cu pâine. Și despre Universitate, și despre Kremlin, și despre Polis, nici nu-ți mai dai seama ce e adevărat și ce e inventat lângă un foc de pe undeva, de pe la Ploșceadi Ilicea. Uite, vezi tu... De fapt, au circulat zvonuri că pe undeva, în Moscova sau pe lângă Moscova, s-ar fi păstrat o unitate de rachete. Desigur, așa ceva era imposibil. Obiectivele militare sunt mereu primele ținte vizate. Dar se spunea că pe asta fie nu apucaseră s-o distrugă, fie o scăpaseră din vedere, fie o uitaseră. Așa se face că o unitate de rachete a rămas intactă. Se pare că cineva chiar a fost acolo și a văzut ceva și, chipurile, era vorba despre niște dispozitive acoperite cu o pânză de cort, nou-nouță, în hangare... E adevărat, metroului nu-i sunt utile la nimic – nu-ți poți ajunge dușmanii când te afli

la o asemenea adâncime. Dacă sunt acolo, atunci n-au decât să rămână sănătoase.

— Şi ce treabă avem noi cu rachetele astea? întrebă Artiom, privindu-l uimit pe stalker.

— Întunecaţii vin spre VDNH de la Grădina Botanică. Hunter bănuia că ei coboară în metrou tocmai din această regiune aflată la suprafaţă. E logic să presupui că locuiesc chiar acolo. La drept vorbind, sunt două variante. Prima e că locul de unde vin este, vorbind la figurat, un fel de stup amplasat sus, în apropiere de intrarea în metrou. A doua ar fi că, de fapt, nu e niciun stup şi Întunecaţii vin din afara oraşului. Atunci se pune întrebarea de ce nu i-a observat nimeni şi în altă parte? Nu e logic. Deşi, poate, e o chestiune de timp. De fapt, situaţia e aceasta: dacă vin de undeva de departe, noi oricum nu putem să facem nimic în privinţa lor. Putem arunca în aer tunelurile de dincolo de VDNH sau chiar de dincolo de Prospekt Mira, dar mai devreme sau mai târziu o să găsească noi intrări. Rămâne să ne baricadăm în metrou, să ne ascundem bine, să lăsăm baltă orice speranţă de a reveni sus şi să supravieţuim doar cu porci şi ciuperci. Ca stalker, un singur lucru precis pot să spun: multă vreme n-o s-o mai ducem. Dar dacă Întunecaţii stau într-un stup şi acesta e prin apropiere, cum credea Hunter...

— Rachetele? ghici Artiom.

— O salvă de douăsprezece proiectile explozive cu fragmentare acoperă o suprafaţă de 400 000 de m^2, citi Melnik după ce găsi pasajul respectiv din scrisoare. Câteva asemenea salve sunt suficiente pentru ca din Grădina Botanică – sau din locul în care trăiesc ei – să nu mai rămână decât cenuşa.

— Dar chiar tu spuneai că astea sunt legende, protestă neîncrezător Artiom.

— Păi, da, dar brahmanii spun că nu e aşa, zise stalkerul fluturând foaia de hârtie. Aici chiar se explică cum se ajunge pe teritoriul acestei unităţi. E adevărat, mai scrie şi că dispozitivele sunt parţial defecte.

— Ei, și cum se ajunge acolo?

— D6. Aici se menționează D6. Metro-2. Este indicată amplasarea uneia dintre intrări. Ei susțin că tunelul de acolo duce și la această unitate. Dar spune că la tentativa de a pătrunde în Metro-2 pot apărea obstacole neprevăzute.

— Observatorii nevăzuți? zise Artiom, aducându-și aminte de o discuție auzită cândva.

— Observatorii sunt o prostie, numai niște vorbe goale, răspunse încruntat Melnik.

— Și unitatea de rachete a fost și ea doar o legendă, punctă Artiom.

— Și rămâne o legendă până când n-o s-o văd cu ochii mei, i-o tăie stalkerul.

— Și unde e ieșirea spre Metro-2?

— Scrie aici: stația Maiakovskaia. E ciudat... Am fost de atâtea ori la Maiakovskaia și nu am auzit nimic de genul ăsta.

— Și ce-o să facem acum? întrebă Artiom.

— Hai cu mine, răspunse stalkerul. O să mănânci, o să te odihnești puțin și între timp eu o să mă gândesc. Mâine o să discutăm.

Abia când începu Melnik să vorbească despre mâncare, Artiom simți deodată că era tare flămând. Sări pe podeaua rece, acoperită cu gresie, și vru s-o pornească șontâcăind spre ghetele sale, dar stalkerul îl opri cu un gest.

— Lasă hainele și încălțămintea, pune-le aici, în cutia asta. O să le curețe și o să le dezinfecteze. Și rucsacul va fi verificat. Uite pe scaun niște pantaloni și o jachetă. Pune-le pe tine.

Smolenskaia arăta sumbru: un tavan scund, semicircular, niște arcade înguste în pereții masivi, acoperiți cu o marmură cândva albă. Deși pe marginile arcadelor se vedeau niște false coloane cu rol decorativ, iar pereții erau mărginiți în partea de sus cu o stucatură care se păstrase destul de

bine, toate acestea nu făceau decât să-ţi accentueze prima impresie. Staţia părea o fortăreaţă de mult asediată, ai cărei apărători o împodobiseră cu zgârcenie, drept care locul căpătase o înfăţişare şi mai sumbră. Peretele dublu de ciment, cu nişte uşi masive de oţel, de o parte şi de alta a porţilor ermetice, punctele betonate de tragere de la intrările în tuneluri – totul vorbea despre faptul că locuitorii de aici aveau motive să se teamă pentru siguranţa lor. La Smolenskaia aproape că nu erau femei, iar cam toţi bărbaţii pe care îi întâlnise erau înarmaţi. Când Artiom îl întrebă direct pe Melnik ce se întâmpla în acea staţie, el dădu doar vag din cap şi spuse că nu vedea nimic neobişnuit acolo.

Însă pe Artiom nu-l părăsea senzaţia ciudată că în Smolenskaia domnea o încordare generală. Parcă toată lumea de aici aştepta ceva, iar sentimentul acela li se transmitea repede şi vizitatorilor care ajungeau aici. Corturile în care trăiau oamenii fuseseră aşezate în şir, în mijlocul sălii, iar toate arcadele rămăseseră libere – de parcă se temeau să le blocheze, pentru a nu reprezenta o piedică în cazul unei evacuări de urgenţă. Şi toate locuinţele fuseseră amplasate numai în intervalurile dintre arcade, aşa că de pe un peron se putea vedea şi celălalt.

În mijlocul fiecărui peron, lângă locul unde se cobora pe şine, stăteau de pază nişte oameni care nu-şi luau ochii de la tunelurile din ambele sensuri. Tabloul era completat de liniştea aproape deplină care domnea în staţie. Oamenii vorbeau între ei încet, uneori chiar în şoaptă, de parcă se temeau că vocile lor ar putea acoperi cine ştie ce sunete neliniştitoare care ar fi venit din tuneluri.

Artiom încercă să-şi amintească ce ştia despre Smolenskaia. Poate că avea nişte vecini periculoşi? Nu, într-un sens, linia ducea spre luminosul şi prosperul Polis, inima metroului. În celălalt sens, tunelul ducea spre Kievskaia, despre care Artiom îşi aducea aminte doar că fusese populată în principal chiar de acei „caucazieni" pe care-i văzuse la Kitai-Gorod

și în celulele închisorii fasciștilor de la Pușkinskaia. Dar, la urma urmelor, aceștia erau niște oameni obișnuiți și nu prea aveai de ce să te temi de ei.

Cantina se afla în cortul central. După toate aparențele, trecuse deja vremea prânzului, pentru că la mesele grosolane, lucrate artizanal, rămăseseră numai câțiva oameni. După ce-l așeză pe Artiom la una dintre ele, Melnik se întoarse peste vreo două minute, aducându-i un castron în care aburea un terci cenușiu, deloc apetisant. Sub privirea încurajatoare a stalkerului, Artiom se încumetă totuși să o guste și nu se mai opri decât când castronul se goli. Gustul acelei mâncări specifice locului se dovedise a fi pur și simplu minunat, deși era greu de spus din ce fusese pregătită. Un singur lucru puteai să-l spui cu siguranță – bucătarul nu se zgârcise la carne.

După ce termină și dădu castronul la o parte, Artiom se uită liniștit în jur. La masa vecină încă se mai aflau doi oameni care discutau încet și, cu toate că erau îmbrăcați în niște pufoaice obișnuite, în înfățișarea lor era ceva ce te făcea să ți-i imaginezi în niște costume de protecție totală și cu niște mitraliere ușoare pe umăr.

La un moment dat, Artiom observă că unul dintre ei avea un schimb de priviri cu Melnik. Dar nu se rosti niciun cuvânt cu voce tare. Omul în pufoaică se uită în treacăt la Artiom, apoi își reluă relaxat discuția în șoaptă cu celălalt.

Apoi mai trecură încet și în tăcere câteva minute. Artiom vru să încerce să vorbească din nou cu Melnik despre stația în care se aflau, dar el răspunse fără chef și monosilabic.

Apoi omul în pufoaică se ridică de la locul lui, veni la masa lor și, aplecându-se spre Melnik, îngăimă:

— Ce-o să facem cu Kievskaia? A cam venit vremea...

— În regulă, Artiom, du-te și odihnește-te deocamdată. Al treilea cort de aici e pentru musafiri. Patul e deja făcut, am dat dispoziții. O să mai stau puțin, mai am ceva de discutat, spuse stalkerul.

Cu familiarul sentiment neplăcut că fusese expediat ca să nu tragă cu urechea la discuțiile adulților, Artiom se ridică ascultător și se împletici spre ieșire. Măcar putea să cerceteze de unul singur stația, se consolă el.

Acum, când avea posibilitatea de a se uita mai bine, Artiom mai descoperi câteva mici ciudățenii. Sala era curățată impecabil, iar diferitele gunoaie de care erau pline mai toate stațiilor de metrou locuite, aici lipseau cu desăvârșire. Impresia generală pe care ți-o lăsa Smolenskaia era aceea a unei stații nelocuite. Asta îi aduse aminte deodată de o ilustrație dintr-un manual de istorie în care era prezentată o tabără militară de legionari romani. Spațiul era drept, organizarea – simetrică, aveai vizibilitate deplină în toate direcțiile, nu era nimic de prisos, peste tot se aflau santinele, iar intrările și ieșirile erau întărite...

Nu reuși să se plimbe prea mult prin stație. Observând privirile fățiș suspicioase ale locatarilor ei, Artiom își dădu seama după câteva minute că era urmărit și preferă să se retragă în cortul pentru musafiri. Acolo îl aștepta într-adevăr un pat pliant gata făcut, iar într-un colț se afla o pungă de plastic cu numele lui. După ce se așeză pe patul care scârțâia, Artiom o deschise. Înăuntru se aflau lucrurile personale pe care și le lăsase în rucsac. După ce mai scormoni o secundă, scoase punga adusă de la suprafață, în care se afla cărticica pentru copii. Era interesant de știut – oare or fi verificat mica lui comoară cu contoarul Geiger? Probabil că aparatul ar fi început să clipocească agitat în apropierea cărții, dar Artiom preferă să nu se gândească la asta. Răsfoi vreo două pagini, privind imaginile ușor decolorate de pe hârtia îngălbenită, amânând momentul când avea să-și găsească fotografia așezată între următoarele pagini.

Fotografia cu el?

Orice se va întâmpla acum cu el, cu VDNH și chiar cu tot metroul, mai întâi trebuia să se întoarcă în stația lui, pentru a-l întreba pe Suhoi cine era în poză. Dacă era mama lui sau

nu. Artiom își lipi buzele de fotografie, apoi o puse din nou între pagini și băgă cartea în rucsac. Pentru o clipă, i se păru că ceva din viața lui începea să se așeze încet la loc. Iar peste încă o clipă adormi.

Când Artiom deschise ochii și părăsi cortul, nici nu-și dădu seama imediat unde se afla, așa de mult se schimbase stația. Rămăseseră mai puțin de zece locuințe, restul fuseseră distruse sau arse. Pereții erau acoperiți cu funingine și ciuruiți de gloanțe, bucăți mari din stucatura de pe tavan căzuseră și acopereau podeaua. Pe marginile peronului curgeau niște pârâiașe negre care nu prevesteau nimic bun, ci doar o viitoare inundație. În stație nu era aproape nimeni, doar lângă unul dintre corturi se juca o fetiță. Din partea cealaltă, de unde urca scara spre o nouă ieșire din stație, se auzeau strigăte înăbușite, iar pereții erau luminați din când în când de o flacără. În afara acestora, întunericul din sală era risipit numai de două becuri rămase întregi, aparținând sistemului pentru iluminatul de avarie.

Automatul pe care îl lăsase la căpătâiul patului dispăruse. După ce căută cu grijă prin tot cortul, Artiom se împăcă cu ideea că va trebui să meargă neînarmat.

Voia să o întrebe pe fetiță ce se întâmplase acolo, dar când îl văzu apropiindu-se, aceasta începu să urle disperată, așa că îi fu imposibil să scoată ceva de la ea.

După ce o lăsă în urmă pe copila care se îneca în lacrimi, Artiom trecu cu grijă prin arcadă și se uită la linie. Primele lucruri care-i atraseră atenția erau trei litere de bronz fixate în marmura ce acoperea pereții: „V...NH". În locul celei de-a doua litere, un „D" care lipsea dintre cele patru litere dragi lui, se vedea numai o urmă întunecată. Toată inscripția de pe marmură era străbătută de o fisură adâncă.

Trebuia să verifice ce se întâmpla în tuneluri. Dacă cineva ocupase stația, atunci, înainte de a se întoarce ca să ceară ajutor, Artiom trebuia să afle care era situația, pentru a le explica mai precis aliaților din sud ce fel de pericol îi amenința.

Imediat după ce intră în tunel, întunericul deveni aşa de dens, că Artiom nu-şi putea vedea nici propriul braţ dincolo de cot. În adâncul tunelului era ceva care scotea nişte sunete ciudate, plescăitoare, şi era nebunie curată să te duci acolo neînarmat. Când, pentru scurtă vreme, zgomotele acelea încetară, auzi apa care susura pe jos, trecând pe lângă cizmele lui şi luând-o înapoi, spre VDNH.

Picioarele îi tremurau şi refuzau să meargă înainte. O voce neliniştită din capul lui îi repeta că era periculos să înainteze, că riscul era nejustificat de mare şi că oricum nu avea să reuşească să distingă nimic în bezna aceea. Dar cealaltă parte a fiinţei lui, care nu acorda atenţie niciunui argument raţional, îl împingea înainte, prin întuneric. Şi, cedând, cu mişcări mecanice, mai făcu încă un pas înainte.

În jur era beznă totală şi nu se vedea absolut nimic, drept care Artiom avu senzaţia ciudată că trupul îi dispăruse. Din fostul „eu" îi rămăsese acum numai auzul şi mintea care se baza integral pe el. Se deplasă aşa încă o vreme, dar sunetele în direcţia cărora mergea nu păreau că se apropie. Dar se auzeau altele. Foşnet de paşi, exact ca aceia pe care îi auzise înainte, într-un întuneric identic; dar Artiom, oricât se strădui, nu putu să-şi dea seama unde anume şi în ce condiţii se întâmplase asta. Şi cu fiecare nou pas care ajungea la el din adâncul invizibil al tunelului, Artiom simţea că în inimă i se strecoară, picătură cu picătură, o groază neagră, rece. Peste câteva clipe, fără să mai reziste, se întoarse şi o porni iute la fugă spre staţie, dar pentru că nu putea să distingă traversele în întuneric, se împiedică de una dintre ele şi căzu, dându-şi seama că acum avea să-şi găsească, inevitabil, sfârşitul.

Se trezi scăldat în sudoare şi nici nu-şi dădu imediat seama că în somn se rostogolise din pat. Capul îi era neobişnuit de greu, în tâmple îi pulsa o durere surdă şi rămase culcat pe jos încă vreo câteva minute până când în cele din urmă îşi reveni, dar nu reuşi să se ridice în picioare.

În momentul în care capul i se limpezi puțin, rămășițele coșmarului îi dispărură aproape complet din minte și nu mai putu să-și amintească, nici măcar cu aproximație, ce visase. Ridicând ușor ușa cortului, se uită în stație. În afară de câteva santinele, nu era nimeni. Se vede că acum era noapte. După ce inspiră și expiră profund de câteva ori obișnuitul aer umed, Artiom reveni în cort, se întinse pe pat și căzu într-un somn greu, fără vise.

Îl trezi Melnik. Îmbrăcat într-o scurtă vătuită, de culoare închisă, cu gulerul ridicat și într-o pereche de pantaloni militari cu buzunare, arăta de parcă dintr-un moment într-altul se pregătea să părăsească stația. Pe cap avea obișnuita bonetă militară neagră, iar la picioare două genți mari, care i se păreau cunoscute lui Artiom.

Împinse cu gheata una dintre ele spre Artiom și spuse:

— Uite. Încălțăminte, costum, rucsac, armă. Schimbă-te, pregătește-te. Nu trebuie să-ți pui costumul de protecție, nu ieșim la suprafață, dar ia-l pur și simplu cu tine. O să plecăm peste o jumătate de oră.

— Și unde mergem? întrebă Artiom, clipind des din cauza somnului și chinuindu-se să-și rețină căscatul.

— La Kievskaia. Dacă totul va fi în ordine, o să mergem apoi pe Linia Circulară, la Belorusskaia și la Maiakovskaia. Și de acolo o să vedem. Pregătește-te.

Stalkerul se așeză pe un taburet aflat într-un colț și, după ce scoase din buzunar o bucată de ziar, se apucă să-și ruleze o țigară, uitându-se din când în când la Artiom. Sub privirea lui atentă, Artiom scăpa lucrurile din mâini și echiparea îi luă mai mult timp decât i-ar fi trebuit dacă Melnik l-ar fi lăsat singur.

Dar peste vreo douăzeci de minute fu gata totuși. Fără să scoată niciun cuvânt, Melnik se ridică, își luă geanta și ieși pe peron. Artiom aruncă o privire împrejur și ieși după el. În stație erau foarte puțini oameni și de data asta nimeni nu se uită la el. Trecură prin arcadă și ieșiră pe linie.

După ce coborâră pe șine folosind o scară de lemn mobilă, Melnik dădu din cap spre santinele și o porni prin tunel. Abia acum remarcă Artiom cât de ciudat erau făcute aici intrările în tunel. Din acea parte a peronului în care șinele care duceau spre Kievskaia, jumătate de linie era protejată de un punct de tragere betonat, cu niște creneluri înguste. Trecerea era blocată de un grilaj de fier, alături de care făceau de pază cele două santinele. Melnik schimbă cu ei câteva fraze scurte și ininteligibile, după care unul dintre paznici deschise lacătul și împinse poarta.

Pe unul dintre pereții tunelului trecea un fir negru, înfășurat în bandă izolatoare, de care, la fiecare zece-cincisprezece metri, atârnau niște beculețe slabe, dar chiar și așa, iluminatul din tunel i se părea lui Artiom un adevărat lux. Totuși, peste trei sute de pași cablul se întrerupea, iar acolo îi mai aștepta un post de pază. Cei de acolo nu aveau niciun fel de uniforme, dar arătau mult mai serioși decât militarii din Polis. Când recunoscură fața lui Melnik, unul dintre ei dădu din cap, lăsându-l să treacă. Oprindu-se la marginea spațiului luminat, stalkerul scoase din geantă o lanternă și o aprinse.

După ce mai înaintară vreo două sute de metri, se auziră voci și străluciră luminile unor lanterne. Printr-o mișcare imperceptibilă, automatul lui Melnik îi alunecă din spate și-i ateriză în mâini. Artiom îi urmă exemplul.

Probabil că mai era încă un punct de pază, cel mai îndepărtat de Smolenskaia. Doi bărbați solizi, înarmați, îmbrăcați în niște scurte groase, cu gulere din blană sintetică, se certau cu trei cărăuși. Cei de la pază aveau pe cap niște căciuli rotunde, tricotate, iar pe piept le atârnau, prinse de niște curele din piele, dispozitive pentru vedere nocturnă. Doi dintre cărăuși aveau asupra lor arme, dar Artiom era gata să bage mâna în foc că erau chiar negustori. Baloturile uriașe de cârpe, harta tunelurilor ținută în mână, o privire șmecherească specifică și niște ochi ce străluceau pătimaș în lumina

lanternelor – nu o dată văzuse toate acestea. În general, cărăușii erau lăsați să intre în toate stațiile fără probleme, excepție făcând poate doar membrii Hansei. Dar se pare că la Smolenskaia nimeni nu se aștepta să-i vadă apărând.

— Hai, frățioare, ce tot o ții una și bună, nici nu ne interesează Smolenskaia asta, ci doar o să trecem mai departe, încerca să-l convingă pe gardian unul dintre negustori, un lungan mustăcios, cu o pufoaică scurtă.

— Aici avem numai țoale, uitați-vă și voi. Pe astea o să le vindem în Polis, îi ținu isonul un al doilea cărăuș, vânjos și acoperit cu păr până aproape de ochi.

— Ce pericol să fie din partea noastră, trageți numai foloase. Ia uită-te, blugii ăștia sunt ca și noi, mărimea ta, probabil sunt de firmă, ți-i dau pe nimic, preluă inițiativa al treilea.

Gardianul dădu din cap tăcut, blocându-le trecerea. Nu zisese aproape nimic, dar imediat ce unul dintre cărăuși, luând tăcerea lui drept aprobare, încercă să facă un pas înainte, amândoi gardienii, aproape simultan, traseră cu zgomot închizătoarele automatelor. Melnik și Artiom se aflau mai în spate, la cinci pași de ei, și cu toate că stalkerul își lăsase jos arma, în poziția lui se simțea încordarea.

— Stați pe loc! Vă dau cinci secunde să vă întoarceți și să plecați. E stație cu regim special, aici nu intră nimeni. Cinci... patru... începu să numere unul dintre gardieni.

— Ei, sigur, și cum o să ajungem noi acolo, luând-o din nou pe Linia Circulară? zise unul dintre cărăuși încercând să se arate indignat, dar celălalt, dând din cap cu tristețe, îl trase de mânecă.

Până la urmă, negustorii își luară baloții de jos și porniră înapoi.

După ce așteptă un minut, stalkerul îi făcu un semn lui Artiom și plecară spre Kievskaia pe urmele cărăușilor. Când trecură pe lângă gardieni, unul dintre ei dădu din cap tăcut spre Melnik și duse două degete la tâmplă, parcă salutându-l.

— E stație cu regim special? îl întrebă Artiom pe stalker când se îndepărtaseră de cordon la câteva sute de metri. Ce înseamnă asta?

— Du-te înapoi și întreabă-i, i-o reteză el, tăindu-i lui Artiom orice chef de a mai pune alte întrebări.

Deși încercaseră să se țină cât mai departe de cărăușii care plecaseră înaintea lor, sunetele vocilor acestora se apropiau din ce în ce mai mult, până când deodată nu se mai auziră. Dar nu înaintară nici douăzeci de pași, că o rază de lumină îi lovi în față.

— Hei, cine e acolo? Ce vrei? strigă nervos cineva, iar Artiom recunoscu vocea unuia dintre negustorii pe care îi întorseseră din drum paznicii de la Smolenskaia.

— Stați liniștiți. Lăsați-ne să trecem, nu ne atingem de voi. Mergem la Kievskaia, spuse stalkerul încet, dar clar.

— Treceți, vă lăsăm să mergeți înaintea noastră. Ce rost are să ne suflați în ceafă? zise o voce din întuneric, după ce cărăușii se sfătuiră între ei.

Melnik ridică nemulțumit din umeri și porni încet înainte. La vreo cincizeci de metri, îi așteptau într-adevăr cei trei cărăuși. Când Artiom și Melnik se apropiară, cărăușii își lăsară politicoși încărcăturile jos, se dădură la o parte și-i lăsară să treacă. Stalkerul, ca și cum nu se întâmplase nimic, porni mai departe, dar Artiom remarcă imediat că mersul i se schimbase: acum pășea silențios, de parcă se temea că tropăitul cizmelor lui ar putea acoperi sunetele care se auzeau din spate. Și deși cărăușii porniră imediat în urma lor, Melnik nu se uită spre ei. Artiom încercase să-și învingă dorința de a se întoarce destul de multă vreme – vreo trei minute –, apoi se uită totuși înapoi.

— Hei! se auzi dintr-acolo o voce încordată. Rămâneți pe loc!

Stalkerul se opri. Artiom începu să se întrebe nedumerit de ce îndeplinea atât de ascultător cererile unor negustori mărunți.

— Sunt așa de înverșunați din cauza stației Kievskaia, sau pentru că păzesc Polisul? întrebă unul dintre cărăuși, ajungându-i din urmă.

— Din cauza stației Kievskaia, se înțelege, răspunse imediat Melnik, iar Artiom simți o înțepătură de ciudă, căci lui, stalkerul nu vrusese să-i povestească nimic.

— Ei, da, asta putem înțelege. La Kievskaia lucrurile au devenit groaznice acum. Ei, nu-i nimic. În curând, pe paznicii ăștia curăței pe care îi aveți voi o să-i cam ia cu călduri. Vezi tu, când Hansa n-o să-i mai primească, toți cei de la Kievskaia o să dea fuga la voi. Înțelegi și tu, când se întâmplă așa ceva, cine ar vrea să mai locuiască în continuare în stație? E mai bine să încasezi un glonț... zise pufnind cărăușul cel înalt, când adresându-i-se stalkerului, când vorbind doar pentru sine.

— Oare tu chiar te-ai grăbit să încasezi vreun glonț? Uite unde era curajosul! pufni acru celălalt.

— Ei, deocamdată lucrurile nu s-au înfierbântat încă așa de tare, răspunse lunganul.

— Dar ce se întâmplă acolo? întrebă Artiom nemaiputându-se abține.

Imediat, doi dintre cărăuși îl priviră de parcă pusese o întrebare stupidă, al cărei răspuns îl știe până și un copil. Stalkerul păstra tăcerea. O vreme, tăcură și negustorii, așa că merseră câtva timp într-o tăcere deplină. Din cauza asta sau poate pentru că tăcerea care se prelungea devenise sumbră, Artiom se decise deodată că nu mai avea nevoie de explicații. Și tocmai când se hotărâse să lase baltă totul, lunganul spuse în cele din urmă fără chef:

— Tunelurile spre Park Pobedî, asta-i problema...

Când auziră denumirea stației, cei doi tovarăși ai lui se cam cutremurară, iar Artiom avu pentru o clipă impresia că simțise trecând pe deasupra o rafală umedă de curent din tunel și că pereții acestuia începeau să se prăbușească. Până și Melnik scutură din umeri, de parcă voia să se încălzească.

Se pare că Artiom nu auzise niciodată nimic rău despre Park Pobedî și chiar nu putea să-și amintească nicio poveste sinistră legată de acea stație. Și atunci de ce, la auzul numelui ei, se simțea atât de nelalocul lui?

— Ce, e și mai rău? întrebă apăsat stalkerul.

— Păi de unde să știm noi? Noi suntem oameni obișnuiți. Mai trecem prin apropiere uneori. Să rămânem acolo, vă dați seama și dumneavoastră... îngăimă neclar bărbosul.

— Oamenii dispar, spuse în șoaptă cărăușul vânjos.

— Mulți se tem și fug. Nici nu mai poți să-ți dai seama cine a dispărut și cine a fugit singur, iar pentru cei care rămân e și mai groaznic.

— Toate tunelurile acestea sunt blestemate, zise lunganul, scuipând pe jos.

— Păi, tunelurile sunt blocate, spuse Melnik, fără a folosi un ton întrebător, dar și fără să protesteze.

— De o sută de ani sunt ca și blocate, și ce-i cu asta? Iar dacă ești de prin partea locului, trebuie să știi mai bine treaba asta! Acolo toți știu că tunelurile sunt înspăimântoare, chiar dacă au fost aruncate în aer și baricadate de trei ori. Și oricine simte pe pielea lui când ajunge aici, uite, chiar și Sergheici, adăugă lunganul, arătând spre tovarășul lui bărbos.

— Chiar așa e, confirmă Sergheici cel păros și, nu se știe de ce, se închină.

— Deci ei păzesc tunelurile? zise Melnik punând punctul pe i.

— În fiecare zi sunt oameni care fac de pază, răspunse mustăciosul, dând din cap.

— Și măcar au prins vreodată pe cineva? Sau au văzut pe careva? insistă stalkerul.

— Păi noi de unde să știm? zise bărbatul, desfăcându-și mâinile cu un gest neajutorat. Eu n-am auzit. Și nici n-ai pe cine să prinzi acolo.

— Dar ce spun localnicii despre asta? întrebă Melnik nedorind să lase lucrurile nelămurite.

La asta lunganul nu răspunse nimic, ci doar dădu trist din mână, dar Sergheici, nu se știe de ce, se uită în urmă și, șoptind destul de tare, spuse:

— E orașul morților... și, zicând asta, începu imediat să se închine din nou.

Lui Artiom îi veni să râdă – auzise de prea multe ori tot felul de istorii, de povești, de legende și de teorii despre unde anume în tunel s-ar fi aflat morții... Și sufletele din țevile de pe pereții tunelurilor, și porțile iadului pe care le sapă într-o stație... Iar acum, ce să vezi, Orașul Morților era la Park Pobedî. Dar un curent fantomatic îl făcu pe Artiom să-și înăbușe râsul și, în ciuda hainelor sale groase, fu scuturat de un frison. Cel mai rău era faptul că Melnik tăcuse și încetase cu întrebările, deși Artiom spera că acesta pur și simplu nu lua în seamă asemenea aiureli.

Tot restul drumului îl petrecură în tăcere, fiecare cufundat în gândurile lui. Până la Kievskaia, tunelul se dovedise a fi complet liniștit, gol, uscat și curat, dar în ciuda acestor lucruri, o senzație grea, apăsătoare, că înainte îi aștepta ceva rău, se accentua cu fiecare pas.

Imediat ce intrară în stație, această senzație năvăli peste ei ca niște ape subterane – la fel de nestăpânite, la fel de tulburi și de reci. Aici domnea peste tot frica, iar asta se vedea imediat. Asta să fi fost acea „însorită Kievskaia" despre care îi vorbise caucazianul care fusese închis cândva împreună cu el în celula fasciștilor? Sau vorbea de o altă stație cu același nume, amplasată pe ramificația Filiovskaia?

Nu se putea spune că stația era părăsită și că toți locuitorii fugiseră din ea. Erau destul de mulți oameni, dar aveai impresia că stația Kievskaia nu le mai aparținea locatarilor ei. Toți încercau să stea grupați, iar corturile erau lipite unele de altele în centrul sălii. Distanța necesară, conform regulilor protecției împotriva incendiilor, nu se respecta

nicăieri – probabil că oamenii care locuiau în aceste corturi erau nevoiți să se ferească de ceva mult mai serios decât focul. Cei care treceau pe lângă el își fereau privirile când Artiom încerca să se uite la chipurile lor, iar cei care nu apucau să facă asta aveau o privire hăituită.

De pe peronul înghesuit între cele două rânduri de arcade rotunde și scunde, se putea coborî pe o parte cu ajutorul câtorva scări rulate, în timp ce de pe partea opusă se urca ușor pe o scară de unde se deschidea pasajul lateral spre o altă stație. În câteva locuri pâlpâiau cărbuni și plutea prin aer un miros de carne friptă. Undeva plângea un copil. Deși se afla la marginea acelui Oraș al Morților din imaginația cărăușilor speriați, Kievskaia părea a fi destul de vie.

După ce-și luaseră rămas-bun scurt, cărăușii dispărură în pasajul ce ducea la o altă linie. Melnik, privind ca un stăpân în toate părțile, porni ferm în direcția unui cort. Se vedea imediat că făcea vizite regulate aici. Artiom nu putea să-și explice de ce stalkerul le pusese cărăușilor întrebări așa de detaliate despre situația din stație. Spera că din poveștile lor va răzbate întâmplător o aluzie la situația reală? Încerca să-i afle pe posibilii spioni?

Peste o clipă se opriră la intrarea unei încăperi de serviciu. Ușa fusese distrusă, dar afară se afla un gardian. Conducerea, ghici Artiom.

În întâmpinarea stalkerului ieși un bărbat în vârstă, bine ras, cu un păr pieptănat cu grijă. Era îmbrăcat într-o uniformă albastră veche de lucrător la metrou, decolorată de la atâta spălat, dar uimitor de curată. Nu era deloc clar cum reușea să fie așa îngrijit în această stație. Bărbatul îl salută pe Melnik ducând două degete la tâmplă, dar nu serios, așa cum o făcuseră santinelele din tunel, ci într-un fel oarecum ironic. Apoi își miji zeflemitor ochii.

— Bună ziua, spuse el cu o voce profundă, plăcută.

— Să trăiți! răspunse stalkerul și zâmbi.

Peste zece minute stăteau jos într-o cameră caldă și beau invariabilul ceai de ciuperci. De data aceasta Artiom nu fusese trimis afară, cum se așteptase, ci i se permisese să fie prezent la discutarea unor chestiuni serioase. Din păcate, din discuția stalkerului și a șefului stației, pe care Melnik îl numea Arkadi Semionovici, chiar că nu înțelese nimic. Mai întâi Melnik întrebă despre un oarecare Tretiak, apoi vru să afle dacă nu sunt modificări în tuneluri. Șeful spuse că Tretiak plecase cu treburi, dar că se va întoarce foarte repede, așa că-i propuse să-l aștepte. Apoi intrară în detaliile unor acorduri, așa că Artiom pierdu în scurt timp firul discuției. Pur și simplu stătea jos, sorbea ceaiul fierbinte al cărui miros de ciuperci îi amintea de stația natală și se uita în jur. Aici se vedea că stația o dusese cândva mult mai bine și că avusese parte de vremuri și mai liniștite: pereții camerei erau acoperiți cu niște covoare roase de molii, dar al căror desen încă mai era vizibil, iar în câteva locuri, chiar deasupra covoarelor, erau agățate niște schițe în creion ale ramificațiilor tunelurilor, în rame late și aurite; masa la care stăteau arăta a piesă de anticariat și Artiom nici nu-și putea imagina de câți stalkeri fusese nevoie pentru a o aduce jos din apartamentul pustiu al cuiva și câți șefi de stație ar fi fost de acord să plătească pentru ea. Pe unul dintre pereți atârna o sabie înnegrită de timp, iar alături, un pistol cu o înfățișare preistorică, cu care în mod clar nu se putea trage. În colțul îndepărtat al camerei, pe un șifonier se afla un craniu alb, uriaș, aparținând unei ființe necunoscute.

— Ei, nu e nimic în tunelurile astea, zise Arkadi Semionovici, scuturând din cap. Le păzim ca oamenii să stea mai liniștiți. Doar ai fost și tu acolo, știi foarte bine că ambele tuneluri, la vreo trei sute de metri de stație, au fost aruncate în aer. De acolo n-are cum să vină nimic. Astea sunt superstiții.

— Și totuși dispar oameni, nu? zise încruntat Melnik.

— Dispar, recunoscu șeful. Dar cum să știm unde anume? Eu cred că le e frică și de aceea fug. La pasaje nu avem

niciun cordon de pază, iar acolo – zise el arătând cu mâna spre scări – e un oraş întreg. Ai unde să te duci. Şi pe Linia Circulară, şi pe Filiovskaia. Hansa, se spune, primeşte acum oameni din staţia noastră.

— Şi de ce se tem? întrebă stalkerul.

— Cum de ce? De faptul că oamenii dispar. Şi ăsta e un cerc vicios, adăugă Arkadi Semionovici, desfăcându-şi mâinile a neputinţă.

— E ciudat, spuse neîncrezător Melnik, lungind cuvintele. Ştii ceva, până să vină Tretiak, hai să mai mergem o dată la paznic. Aşa, ca să ne cunoaştem mai bine. Altfel, cei de la Smolenskaia îşi vor face griji.

— Înţeleg, răspunse celălalt, dând din cap. Păi, mergeţi la cortul al treilea, unde locuieşte Anton. El este comandantul schimbului următor. Spune că vii din partea mea.

În cortul pe care era pictată cifra 3 era gălăgie. Pe jos, doi băieţei de vreo zece ani, amândoi aproape albinoşi, ca majoritatea copiilor născuţi în metrou, se jucau cu nişte cartuşe de automat folosite. Alături de ei se afla o fetiţă care îşi privea fraţii cu ochii măriţi de curiozitate, dar nu se decidea să ia parte la joc. O femeie îngrijită, de vârstă mijlocie, purtând un şorţ, toca ceva din care urma să pregătească prânzul. Locul era plăcut şi plin de viaţă, iar în aer plutea un agreabil miros domestic.

— Anton a ieşit, luaţi loc şi aşteptaţi-l, le propuse femeia, zâmbind vesel.

La început băieţii îi cercetară cu atenţie, apoi unul dintre ei se apropie de Artiom:

— Tu ai tuburi de cartuşe? întrebă el, privindu-l pe sub sprâncene.

— Oleg, termină odată cu insistenţele! spuse femeia cu severitate, fără să se întrerupă din gătit.

Spre mirarea lui Artiom, Melnik îşi băgă mâna în buzunarul pantalonilor, scormoni şi scoase câteva tuburi de cartuşe

neobişnuit de alungite, care în mod clar nu erau de la un Kalaşnikov. După ce le strânse în pumn şi le zornăi ca pe nişte jucării, stalkerul îi întinse băiatului comoara. Copilului i se aprinseră ochii imediat, dar nu cuteză să le ia.

— Ia-le, ia-le! zise stalkerul făcându-i cu ochiul şi-i puse tuburile în mânuţa întinsă.

— Gata, acum o să câştig! Uite ce mari sunt, astea o să fie unităţile speciale! ţipă bucuros copilul.

După ce se uită mai bine, Artiom văzu că tuburile cu care se jucau copiii erau aranjate în rânduri drepte, ţinând loc de soldăţei. Şi el se jucase cândva aşa, dar fusese mai norocos: el avea nişte soldăţei de plumb adevăraţi, chiar dacă proveneau din seturi diferite.

În vreme ce pe podea se desfăşura o adevărată luptă, în cort intră tatăl băieţilor – un om slab, scund, cu un păr lins, deschis la culoare. Când îi văzu pe străini, dădu din cap tăcut spre ei şi, fără să scoată vreun cuvânt, îşi aţinti privirea încordată spre Melnik.

— Tata, tata, ne-ai mai adus tuburi? Oleg are acum mai multe, a primit unele lungi! zise al doilea băiat, trăgându-l pe tatăl lui de pantaloni.

— Venim din partea conducerii, explică stalkerul. O să mergem cu voi când faceţi de serviciu în tunel. Pe post de întăriri.

— Nici nu se pune problema de alte întăriri... mârâi stăpânul cortului, dar trăsăturile feţei i se îmblânziră. Numele meu e Anton. O să mâncăm puţin şi-o să plecăm. Luaţi loc, spuse el arătând spre sacii plini care ţineau loc de scaune.

În ciuda împotrivirii musafirilor, amândoi primiră câte un castron aburind de tuberculi. Artiom nu ştia ce sunt şi se uită întrebător la stalker, dar acesta înfipse hotărât furculiţa într-unul, băgă bucata în gură şi începu s-o mestece. Pe faţa lui lipsită de expresie apăru chiar ceva care semăna cu plăcerea, iar asta îi dădu curaj lui Artiom. La gust, tuberculii nu semănau deloc cu ciupercile, erau mai degrabă dulcegi

şi puţin uleioşi, iar după câteva minute te simţeai deja sătul. La început, Artiom vru să întrebe ce erau, dar mai apoi îşi spuse că era mai bine să nu ştie. Dacă aveau gust bun, foarte bine. În unele locuri, creierul de şobolan era considerat o delicatesă.

— Tată, pot să vin şi eu cu tine când eşti la serviciu? întrebă băieţelul căruia stalkerul îi dăruise tuburile, după ce-şi mâncă numai jumătate din porţie, împrăştiind pe margini resturile.

— Nu, Oleg, doar ştii cum stau lucrurile, răspunse tatăl încruntându-se.

— Olejenka! Ce serviciu? Ce-ţi trece prin minte? Acolo nu au ce căuta copiii mici! începu să se lamenteze femeia, luându-şi fiul de mână.

— Mamă, ce tot spui de copii mici? zise Oleg, privind stingher spre musafiri şi încercând să vorbească mai încet.

— Nici să nu te gândeşti! Vrei să mă enervez iar? zise mama, ridicând vocea.

— Păi, păi... bolborosi băiatul.

Dar imediat după ce femeia se duse în celălalt capăt al cortului, pentru a mai aduce încă ceva la masă, băiatul îl trase pe tatăl lui de mânecă şi şopti destul de tare:

— Dar data trecută m-ai luat...

— Discuţia s-a încheiat! spuse sever bărbatul.

— Oricum... adăugă Oleg, dar rostise cuvântul încet de tot, aşa că nu putu fi înţeles.

După ce mâncă, gazda se ridică de la masă, descuie o cutie de fier aflată pe jos, scoase de acolo un AK-47 vechi şi spuse:

— Mergem, da? Azi schimbul e scurt, aşa că peste şase ore o să fiu înapoi, zise el adresându-i-se soţiei lui.

Melnik şi Artiom se ridicară şi ei imediat. Micul Oleg se uită disperat la tatăl lui şi se fâţâi neliniştit pe scaun, dar nu se putu hotărî să spună nimic.

Lângă gura neagră a tunelului, la marginea peronului, cu picioarele atârnate în jos, stăteau doi gardieni, în timp ce

al treilea era în picioare pe șine și privea în întuneric. Pe perete era scrisă cu un șablon inscripția: „Confederația Arbat. Bine ați venit!" Literele erau pe jumătate șterse, era clar că de multă vreme nu mai refăcuseră vopseaua. Gardienii vorbeau în șoaptă și chiar se atenționau reciproc în cazul în care unul ridica dintr-odată vocea.

În afară de stalker și de Artiom, Anton mai era însoțit de încă doi localnici. Amândoi erau posaci și tăcuți și nu-i priveau cu bunăvoință pe musafiri, iar Artiom nu auzise cum îi chema.

După ce schimbară câteva propoziții cu cei ce păzeau intrarea în tunel, oamenii coborâră pe șine și porniră încet înainte. Bolțile rotunde ale tunelului erau aici absolut banale, iar podeaua și pereții nu păreau atinse de trecerea timpului. Cu toate astea, încă de la primii pași, Artiom începu să fie cuprins de acel sentiment neplăcut de care vorbiseră cărăușii. Din adânc se strecura către ei o teamă obscură, inexplicabilă. În tunel era liniște, numai din depărtare se auzeau voci omenești – acolo, probabil, era amplasat punctul de pază.

Era unul dintre cele mai ciudate posturi de pază pe care le văzuse vreodată Artiom. Pe niște saci plini cu nisip așezați în cerc stăteau câțiva bărbați, în mijlocul cărora se afla o sobă de fier, iar ceva mai departe – o căldare de păcură. Fețele gardienilor erau luminate numai de limbile de foc ce răzbăteau printr-o crăpătură a sobei și de flacăra inegală de la fitilul unei lămpi cu ulei agățate de tavan. Din cauza aerului stătut ce venea din tunel, lampa se legăna ușor, ceea ce făcea ca umbrele bărbaților care stăteau nemișcați să pară că aveau propria lor viață. Gardienii stăteau liniștiți cu spatele la tunel, și asta sărea imediat în ochi.

Ferindu-și ochii cu palmele de razele orbitoare ale lanternelor celor veniți să-i înlocuiască, gardienii se pregăteau să plece acasă.

— Ei, cum e? întrebă Anton, luând un căuș de păcură.

— Cum ar putea să fie aici? zise zâmbind trist șeful gardienilor. Ca de obicei. Nu e nimic. E liniște. Liniște, adăugă el, trăgându-și nasul, apoi o porni gârbovit spre stație.

Pe când ceilalți își trăgeau sacii mai aproape de sobă și se așezau pe ei, Melnik i se adresă lui Anton:

— Ei, ce zici, mergem mai departe să vedem ce e acolo?

— Păi, ce să vedem acolo, sunt niște ruine ca toate ruinele, le-am văzut de o sută de ori. Du-te dacă vrei, aici sunt numai vreo cincisprezece metri, preciză Anton arătând peste umăr spre Park Pobedî.

Porțiunea rămasă până la locul unde tunelul fusese aruncat în aer purta urmele stricăciunilor. Podeaua era acoperită cu bucăți de piatră și pământ, tavanul se lăsase în câteva locuri, iar pereții se jupuiseră și se cocârjaseră. Într-o parte se vedea o ușă neagră, căzută într-o rână, ce dădea spre niște încăperi de serviciu necunoscute, iar la capătul acestui apendice șinele ruginite erau făcute grămadă și acoperite de blocuri de beton, amestecate cu pietre de pavaj și pământ. În mormanul acesta se înfundau și conductele din fier care mergeau de-a lungul pereților.

După ce lumină cu felinarul tunelul ruinat și nu găsi niciun fel de fisură ascunsă, Melnik ridică din umeri și se întoarse la ușa laterală. Își îndreptă lanterna spre interior, se uită acolo, dar nu trecu pragul.

— Nici în al doilea tunel nu sunt schimbări? îl întrebă el pe Anton când se întoarse la sobă.

— Cum a fost totul acum zece ani, așa e și acum, răspunse el.

Tăcură multă vreme. Acum, când lanternele fuseseră stinse și lumina venea numai dinspre ușița prost închisă a sobiței și de la flăcăruia din spatele sticlei afumate a lămpii cu ulei, întunericul din jur devenise dintr-odată așa de dens, încât părea că scoate la suprafață corpurile străine, exact ca o apă sărată. Probabil că de aceea se înghesuiseră toți paznicii în jurul sobei, apropiindu-se cât puteau de mult

de ea, pentru că acolo întunericul și frigul erau străpunse de razele galbene, și puteau respira mai liber. Artiom răbdă cât putu, dar nevoia de a auzi măcar un sunet îl făcu să-și înfrângă jena:

— Eu n-am mai fost niciodată în stația dumneavoastră, îi spuse el lui Anton tușind. Și nu înțeleg de ce mai faceți de serviciu aici, dacă nu e nimic acolo? Nici măcar nu vă uitați într-acolo!

— Așa e regulamentul, explică șeful. Se spune că tocmai de aceea nu e nimic aici, pentru că facem de pază.

— Și ce este dincolo de ruine?

— Tunelul, probabil. Chiar până la...

Se opri o clipă, se întoarse și se uită în fundătură.

— ...chiar până la Park Pobedî.

— Dar acolo locuiește cineva?

Anton nu răspunse nimic, ci doar dădu vag din cap apoi, după un scurt moment de tăcere, întrebă:

— Ce, chiar nu știi nimic despre Park Pobedî?

Apoi, fără să mai aștepte răspunsul lui Artiom, continuă:

— Dumnezeu știe ce a mai rămas acolo, dar înainte era o stație dublă uriașă, una dintre cele care se construiseră printre ultimele. Cei care sunt mai bătrâni și au fost acolo pe vremea aceea... înainte de... spun că era o construcție foarte luxoasă, la foarte mare adâncime, nu ca alte construcții noi. Și asta ne face să credem că oamenii de acolo trăiau ca-n puf. Dar asta n-a durat multă vreme. Doar până s-au prăbușit tunelurile.

— Și cum s-a întâmplat asta? îl întrerupse Artiom.

— La noi se spune... începu Anton, uitându-se la ceilalți, ...că s-au prăbușit de la sine. Au fost proiectate prost, s-a furat când s-au construit sau cine mai știe ce. Dar asta a fost deja așa de demult, că sigur nu mai știe nimeni.

— Dar eu am auzit, spuse încet unul dintre paznici, că șefii de aici au aruncat în aer amândouă tunelurile. Fie pentru că le făcea concurență Park Pobedî, fie din alt motiv...

Poate se temeau că, în timp, Park îi va înghiţi. Iar la noi, la Kievskaia, ştii şi tu cine dădea ordine pe vremea aceea... Cine făcea înainte comerţ cu fructe la piaţă. Sunt oameni pătimaşi, obişnuiţi cu devastările. O ladă de dinamită în tunelul ăsta, o ladă în celălalt, cât mai departe de staţia lor, şi gata, s-a terminat. Problema s-a rezolvat fără vărsare de sânge.

— Şi mai apoi ce s-a întâmplat cu ei?

— Ei, noi nu ştim, noi am venit aici după aceea... începu Anton.

Însă gardianul care vorbise îl întrerupse:

— Păi ce putea să se întâmple? Au murit toţi. Trebuie să înţelegi şi tu, când o staţie e ruptă de metrou, nu o mai duce multă vreme. S-au stricat filtrele sau generatoarele ori a început să intre apă, şi gata, n-a mai fost cale de scăpare. Am auzit că la început ar fi încercat să sape, dar mai apoi au renunţat. Cei care au făcut de pază aici la început spun că prin ţevi se auzeau strigăte, dar în curând nici astea nu s-au mai auzit...

Omul tuşi şi îşi întinse palmele spre sobă. După ce-şi încălzi mâinile, gardianul se uită la Artiom şi adăugă:

— Ăsta nici măcar nu a fost război. Cine se luptă aşa? Că doar erau şi femei, şi copii acolo... bătrâni... Un oraş întreg. Şi pentru ce? Aşa, pur şi simplu, pentru că nu s-au înţeles la bani. Se pare că ei n-au omorât pe nimeni, dar tot degeaba. Ai întrebat: „Ce e acolo, de partea cealaltă a ruinelor?" E moartea.

Anton dădu din cap, dar nu spuse nimic. Melnik se uită atent la Artiom, deschise puţin gura, de parcă se pregătea să mai adauge ceva la povestea auzită, dar se răzgândi. Lui Artiom i se făcu foarte frig şi se întinse şi el spre limbile mici de foc care se strecurau prin uşiţa sobei. Încerca să-şi imagineze ce înseamna să trăieşti în staţia aceasta, ai cărei locuitori credeau că şinele care pleacă de la casa lor duc direct în împărăţia morţii. Treptat, începea să înţeleagă că straniul lor obicei de a face de pază în acest tunel întrerupt

nu era o necesitate, ci mai degrabă un ritual. Pe cine încercau să sperie stând aici? Pe cine încercau să împiedice să intre în stație și în restul metroului? Se făcea din ce în ce mai frig, dar de frisoane nu-l scăpa nici sobița de fier, nici scurta groasă primită de la Melnik.

Pe neașteptate, stalkerul se întoarse brusc spre tunelul ce ducea la Kievskaia și se ridică puțin, ascultând și privind. Peste câteva secunde, înțelese și Artiom motivul neliniștii lui. De acolo se auzeau pași ușori și iuți și în depărtare se agita lumina slabă a unei lanterne, de parcă cineva alerga, sărind peste traverse și grăbindu-se spre ei din toate puterile.

Stalkerul sări imediat în sus, se lipi de perete și-și aținti automatul spre pata de lumină. Anton se ridică liniștit de la locul lui, încercând să privească prin întuneric, iar din postura lui detașată se vedea clar că nu-și putea imagina niciun fel de pericol serios venind din partea cealaltă a tunelului. Melnik își aprinse lanterna, iar întunericul fu silit să dea înapoi. La vreo treizeci de pași de ei, printre șine, o siluetă fragilă înlemni cu mâinile ridicate în sus.

— Tată, tată, eu sunt, nu trageți!

Era, fără îndoială, o voce de copil.

Stalkerul trase lanterna într-o parte și se ridică cutremurându-se. Peste un minut, copilul se afla deja lângă sobă, privindu-și tulburat ghetele. Era fiul lui Anton, chiar cel care ceruse să vină cu ei la pază.

— S-a întâmplat ceva? îl întrebă neliniștit tatăl său.

— Nu... Pur și simplu voiam mult să fiu cu tine. Nu mai sunt mic, să stau în cort cu mama.

— Cum te-ai strecurat până aici? Acolo nu e pază?

— Am mințit că mama m-a trimis la tine. Acolo e nenea Petia, mă cunoaște. A spus numai să nu intru în niciun pasaj lateral și să merg repede, și mi-a dat drumul.

— O să vorbesc eu cu nenea Petia, promise solemn Anton. Și tu să te gândești între timp ce-o să-i explici mamei. Nu te las să te duci singur înapoi.

— Pot să rămân cu voi?

Băiatul nu-şi putea reţine entuziasmul şi începu să ţopăie pe loc.

Anton se trase într-o parte, îl aşeză pe fiul lui pe sacii încălziţi de trupul său, îşi scoase scurta şi vru să-l înfăşoare în ea, dar băiatul se trase imediat jos şi, după ce-şi scoase din buzunar lucrurile pe care le adusese cu el, le întinse pe o cârpă: un pumn de tuburi de cartuşe şi alte câteva obiecte. Fiindcă stătea lângă Artiom, acesta apucă să cerceteze toate lucrurile. Cea mai interesantă se dovedi a fi o cutiuţă metalică al cărei mâner se învârtea. Când Oleg o ţinea într-o mână şi învârtea mânerul cu degetele de la cealaltă, cutiuţa, scoţând nişte sunete metalice pătrunzătoare, începea să cânte o melodie mecanică simplă. Dar cel mai interesant i se păruse că era suficient să o propteşti de un alt obiect, iar acesta începea să rezoneze, amplificând de multe ori sunetul. Cel mai bine mergea treaba asta cu soba de fier, dar nu reuşi să ţină dispozitivul multă vreme acolo, pentru că se încălzea mult prea repede. Artiom era aşa de curios, că se hotărî să încerce şi el.

— Cum să nu! spuse băieţelul, dându-i cutiuţa fierbinte şi suflând peste degetele sale fripte. După aceea o să-ţi arăt o chestie! adăugă el pe un ton conspirativ.

Următoarea jumătate de oră trecu încet. Artiom, fără să remarce privirile nemulţumite ale celor de la pază, învârtea mereu maneta şi asculta muzica. Melnik discuta în şoaptă ceva cu Anton, iar băiatul se juca pe jos cu tuburile de cartuşe. Melodia pe care o cânta flaşneta minusculă era mai degrabă plictisitoare, dar, nu se ştie de ce, te fermeca şi era pur şi simplu imposibil să o opreşti.

— Nu pot să înţeleg, zise stalkerul şi se ridică de la locul lui. Dacă ambele tuneluri sunt prăbuşite şi sunt păzite, atunci unde ar putea să dispară oamenii, după părerea ta?

— Dar cine a spus că e vorba numai de aceste tuneluri?

Anton se uită la el de jos în sus, apoi continuă:

— Sunt și pasaje către alte linii, chiar două, și liniile spre Smolenskaia... Cred că pur și simplu cineva se folosește de superstițiile noastre.

— Despre ce superstiții este vorba? se băgă din nou în vorbă gardianul care povestise despre tunelurile aruncate în aer și despre oamenii rămași pe partea cealaltă. Stația noastră este blestemată pentru ce s-a întâmplat cu Park Pobedî. Și noi toți, cât vom trăi în ea, suntem la fel...

— Ei, mai lasă asta, Sanîci, ce tot tulburi apele? îl întrerupse nemulțumit Anton. Aici oamenii întreabă lucruri serioase, și tu vii cu poveștile tale!

— Haideți să facem câțiva pași. Mai în față am văzut niște uși și o ieșire laterală. Vreau să mă mai uit pe acolo, propuse Melnik. Și oamenii de la Smolenskaia sunt neliniștiți. Tvaltvadze s-a interesat personal.

— Ei, acum s-a interesat, nu? zise Anton zâmbind trist. Ce să ne mai prefacem, din confederația noastră a rămas numai denumirea, fiecare își vede de ale lui...

— În Polis chiar se pun întrebări. Poftim, informează-te, îi spuse stalkerul și scoase din buzunar o foaie de ziar împăturită.

Artiom văzuse asemenea ziare în Polis. Într-un pasaj era un chioșc de unde se puteau cumpăra, dar costau zece cartușe bucata și el nu voise să plătească atâta pentru o hârtie de ambalaj cu niște bârfe prost tipărite. Se pare că lui Melnik nu-i părea rău după cartușe.

Sub denumirea mândră de *Știrile metroului*, pe o foaie de hârtie gălbuie, tăiată grosolan, se aflau câteva articole mici, unul dintre ele fiind chiar însoțit de o fotografie alb-negru. Titlul suna așa: „Dispariţiile misterioase din Kievskaia continuă".

— Uite că nu au dispărut oamenii, tipăresc în continuare, zise Anton, apoi luă cu grijă foaia de ziar și o netezi. Bine, să mergem, o să-ți arăt ramificațiile laterale. Mi-o lași să citesc?

Stalkerul dădu din cap. Anton se ridică, se uită la fiul lui și-i spuse:

— Vin repede. Ai grijă, să nu faci vreo poznă în lipsa mea!

Apoi, întorcându-se spre Artiom, îl rugă:

— Ai grijă de el, te rog...

Lui Artiom nu-i mai rămase decât să dea din cap în semn că era de acord.

Imediat ce tatăl lui și stalkerul se îndepărtară, Oleg sări în sus, îi luă lui Artiom cutiuța cu o înfățișare de ștrengar și strigă către el: „Prinde-mă!", apoi o luă la fugă spre fundătură. Amintindu-și că băiatul era acum responsabilitatea lui, Artiom se uită vinovat la ceilalți paznici, stinse lanterna și porni după Oleg.

Băiatul nu se apucase să cerceteze încăperea de serviciu pe jumătate ruinată, așa cum se temuse Artiom că va face. Îl aștepta chiar lângă ruine.

— Ia să vezi ce se întâmplă acum! spuse băiatul.

Oleg se cățără pe pietre, ajungând la nivelul țevilor care dispăreau în mormanul de ruine. Apoi își scoase cutiuța, o lipi de țeavă și învârti maneta.

— Ascultă! îi zise el entuziasmat.

Țeava începu să răsune și parcă se umpluse toată de melodia simplă și tristă pe care o cânta caseta. Băiatul se lipi cu urechea de țeavă și, ca vrăjit, continua să învârtă mânerul, făcând să iasă sunetele din cutiuța metalică. Pentru o clipă se opri, ascultă și zâmbi bucuros, apoi sări de pe mormanul de pietre și-i întinse caseta lui Artiom:

— Ia, încearcă și tu!

Artiom își putea imagina foarte bine cum se schimba sunetul melodiei atunci când trecea prin țeava largă de metal. Dar ochii băiețelului ardeau așa de tare, că se decise să nu se comporte ca ultimul nesuferit. Sprijinind cutiuța de țeavă, Artiom își duse urechea la metalul rece și începu să învârtă maneta. Sunetul răsuna așa de tare, că era cât pe-aci să-și ridice capul. Legile acusticii nu-i erau cunoscute lui Artiom

și de aceea nu putea să priceapă prin ce minune putea bucățica aceea de fier să amplifice de atâtea ori și să dea volum melodiei care zăngănise până atunci așa de neputincioasă în interiorul cutiuței.

După ce mai învârti maneta încă vreo câteva secunde și făcu să mai cânte de vreo trei ori melodia, dădu din cap spre Oleg și-i zise:

— E nemaipomenit!

— Mai ascultă! îi zise băiatul râzând. Nu mai pune melodia, ascultă, pur și simplu!

Artiom ridică din umeri și se uită la postul de pază să vadă dacă se întorseseră paznicii, apoi își lipi din nou urechea de țeavă. Ce mai putea să audă acum acolo? Vântul? Ecourile acelui sunet groaznic care inundase tunelurile dintre Alekseevskaia și Prospekt Mira?

Peste o clipă își dădu seama de ce se bucura așa de tare băiețelul, însă pe el nu-l amuza deloc. Dintr-un loc inimaginabil de îndepărtat se strecurau cu greu prin mormanul de pământ niște sunete înăbușite. Veneau din direcția stației moarte Park Pobedî. Nu era nicio îndoială în privința asta. Artiom stătea împietrit și asculta, apoi, treptat, simțind cum îl trec fiorii, își dădu seama că auzea ceva absolut imposibil: muzică.

Notă după notă, cineva sau ceva, la câțiva kilometri de el, reproducea melodia melancolică a casetei muzicale. Dar asta nu era un ecou: în câteva locuri interpretul nevăzut greșise, în altă parte lungise o notă, dar melodia rămăsese pe deplin recognoscibilă. Și, lucrul cel mai important, nu era un ecou, fiindcă sunetul semăna mai degrabă cu un mormăit... Sau cu niște voci umane? Un cor neclar format din mai multe voci? Nu, era totuși un mormăit.

— Ce, cântă? îl întrebă Oleg cu o înfățișare mulțumită. Lasă-mă să ascult și eu!

— Ce-i asta? bâigui răgușit Artiom, abia putând să-și dezlipească buzele.

— E muzică! Țeava cântă! explică simplu băiatul.

Se părea că senzația de melancolie apăsătoare pe care acest cântec sinistru o produsese asupra lui Artiom nu i se transmisese și băiatului. Pentru el, era pur și simplu un joc vesel și nu și-ar fi pus aproape sigur întrebarea cine să fi putut răspunde la o melodie cu o altă melodie, într-o stație ruptă complet de lume, unde tot ce era viu dispăruse în neant acum mai mult de un deceniu?

Oleg se urcă din nou pe pietre, pregătindu-se să-și mai pună încă o dată în funcțiune mașinăria, dar lui Artiom i se făcu deodată frică și pentru el, și pentru soarta băiatului. Îl apucă pe copil de mână și, fără să-i ia în seamă protestele, îl trase după el spre sobă.

— Ești fricos! Fricosule! striga Oleg. Numai țâncii cred în basmele astea!

— Ce basme?

Artiom se opri și se uită în ochii lui.

— Că-i iau pe copiii care se duc în tunel să asculte țevile!

— Cine-i ia? întrebă Artiom trăgându-l în continuare spre sobă.

— Morții!

Discuția se întrerupse: paznicul care vorbise despre blestem se ridică în picioare și le aruncă o privire așa de fixă, că li se opriră cuvintele în gât. Aventura lor se terminase exact la timp: Anton și stalkerul se întorceau la post, însoțiți de încă un bărbat. Artiom îl puse repede pe băiat la loc, lăsând impresia că nu plecaseră nicăieri. Tatăl băiatului îl rugase să aibă grijă de Oleg, nu să-i facă toate capriciile. Dar cine știe în ce superstiții credea de fapt și Anton?

— Te rog să ne scuzi, dar am fost reținuți, spuse șeful, așezându-se lângă Artiom. Sper că nu a făcut pozne.

Artiom dădu din cap, nădăjduind că băiatul va avea probabil suficientă minte cât să nu se laude cu isprăvile lui. Se pare că își dădea foarte bine seama și el că făcuse ceva

interzis şi se apucă, cu o înfăţişare preocupată, să-şi înşire tuburile de cartuşe.

Cea de-a treia persoană care venise cu şeful şi cu stalkerul, un bărbat slab, cu început de chelie, cu nişte obraji căzuţi şi pungi sub ochi, îi era necunoscut lui Artiom. Se apropie de sobă numai o clipă, dădu din cap spre gardieni, iar pe Artiom îl privi cercetător, dar nu-i spuse nimic. Melnik i-l prezentă pe bărbat lui Artiom:

— El este Tretiak. O să meargă cu noi mai departe. E specialist în rachete.

CAPITOLUL 16

— Acolo nu există niciun fel de intrări secrete și nici nu au fost vreodată. Tu chiar nu știi?

Tretiak ridicase nemulțumit vocea, iar cuvintele lui ajunseseră până la Artiom.

Se întorceau de la gardă înapoi în Kievskaia. Stalkerul și Tretiak mergeau ceva mai în urma celorlalți și discutau cu însuflețire. Când Artiom rămase și el în urmă pentru a lua parte la discuția lor, cei doi începură să vorbească în șoaptă, așa că nu-i mai rămase decât să revină la grupul principal. Micul Oleg, care mergea cu pași mărunți, încercând să nu rămână în urma străinilor și refuzând să se urce pe umerii tatălui său, îl apucă bucuros de mână imediat.

— Și eu sunt specialist în rachete! declară copilul.

Artiom se uită uimit la băiat. Fusese pe-aproape când Melnik îl prezentase pe Tretiak și probabil că auzise întâmplător cuvântul acela. Oare înțelegea ce înseamnă asta?

— Numai să nu spui nimănui! adăugă repede Oleg. Ceilalți nu trebuie să știe. E secret. Nenea ăsta probabil că e prietenul tău, dacă ți-a spus asta despre el.

— Bine, n-o să spun nimănui, îi cântă în strună Artiom.

— Nu e ceva rușinos, ci dimpotrivă, trebuie să te mândrești cu asta, dar alții, din invidie, pot să spună lucruri urâte despre tine, explică băiatul, deși Artiom nu avea de gând să-l întrebe nimic.

Anton mergea la vreo zece paşi mai în faţă, luminând drumul. Făcând un semn din cap spre silueta lui slăbuţă, băiatul spuse:

— Tata a zis să nu-l arăt nimănui, dar tu ştii să ţii un secret. Uite!

Apoi scoase din buzunarul interior o bucăţică de ţesătură.

Artiom o lumină cu lanterna. Se dovedi a fi un ecuson rupt – un cerc dintr-un material gros, cauciucat, de vreo şapte centimetri în diametru. Pe o parte era complet negru, iar pe cealaltă, pe un fundal negru, se intersectau trei obiecte ininteligibil de alungite, ceva ce aducea cu un fulg de zăpadă cu şase colţuri, făcut din hârtie, cu care obişnuiau să decoreze staţia VDNH de Anul Nou.

În obiectul poziţionat vertical, privind cu atenţie, Artiom recunoscu un cartuş. Acesta părea să provină de la o mitralieră sau de la automatul unui lunetist, dar din nu se ştie ce motiv, avea ataşate de partea de jos nişte aripioare. Artiom nu putu să identifice celelalte obiecte galbene, identice, cu inele prinse pe ambele laturi. Fulgul de zăpadă misterios se afla în mijlocul unei cununi stilizate, precum o cocardă veche, iar pe marginea ecusonului se vedeau nişte litere. Însă erau atât de decolorate încât Artiom nu putu destinge decât: „trupele şi ar...", precum şi cuvântul „...usia", care era scris dedesubt, în partea de jos a imaginii. Dacă ar fi avut puţin mai mult timp, poate că Artiom ar fi putut să înţeleagă ceea ce îi arătase băiatul. Dar lucrurile luară o altă cale.

– Hei, Olejek! Vino aici, am o treabă! îi strigă Anton fiului său.

– Ce-i asta? reuşi Artiom să întrebe, înainte ca băiatul să-i smulgă din mână ecusonul şi să-l vâre în buzunar.

– RVSN[1]! pronunţă cu grijă Oleg, radiind de mândrie, după care îi făcu cu ochiul şi fugi la tatăl lui.

---

[1] Abreviere din limba rusă pentru Trupele de Rachete Strategice.

După ce urcară pe peron folosind scara mobilă, paznicii o porniră spre casele lor. Pe Anton îl aştepta soţia lui chiar la ieşire. Cu lacrimi în ochi, ea se năpusti în întâmpinarea micului Oleg, îl luă de mână, iar mai apoi aruncă în capul soţului o mulţime de ocări.

— Vrei să mă omori de tot?! Ce-ar fi trebuit să cred? De câte ore a plecat copilul de acasă?! De ce trebuie să gândesc eu în locul tuturor? Eşti şi tu copil, de n-ai putut să-l aduci acasă?

— Len, hai să nu facem asta cu alţii de faţă... bolborosi Anton, privind jenat în jur. Doar nu puteam să plec din post... Gândeşte-te ce spui, comandantul pazei să-şi părăsească deodată postul...

— Comandant! Atunci comandă! De parcă nu ştii ce se întâmplă aici! Uite, copilul mai mic al vecinilor a dispărut acum o săptămână...

Melnik şi Tretiak grăbiră pasul şi nici nu-şi mai luară rămas-bun de la Anton, lăsându-l singur cu soţia lui. Artiom se grăbi să-i urmeze. Multă vreme după aceea, deşi nu se mai puteau înţelege cuvintele, tot mai auziră lamentaţiile şi reproşurile soţiei lui Anton.

Se îndreptară spre încăperile de serviciu, unde se afla statul-major al şefului staţiei. Peste câteva minute, stăteau cu toţii jos, în camera acoperită cu covoare roase, iar şeful, dând din cap înţelegător când stalkerul îl rugă să-i lase singuri, ieşi afară.

— Mi se pare că nu ai paşaport, nu? remarcă pe un ton mai degrabă afirmativ Melnik, adresându-i-se lui Artiom.

El dădu din cap. Fără actele pe care i le confiscaseră fasciştii devenise un paria al societăţii, căruia îi era interzis să meargă în aproape toate staţiile civilizate de metrou. Nici Hansa, nici Linia Roşie, nici Polisul nu l-ar fi primit. Cât timp era cu stalkerul, lui Artiom nu i se puneau întrebări personale, dar dacă ar fi rămas singur, ar fi trebuit să bântuie printre haltele pustii şi prin staţiile sălbăticite, cum era

Kievskaia. Şi nici nu se mai punea problema să se întoarcă la VDNH.

— În Hansa, fără paşaport nu pot să te duc. Pentru asta, ar trebui să găsesc mai întâi oamenii necesari, îi spuse Melnik lui Artiom, de parcă i-ar fi confirmat gândurile. Am putea să-ţi facem unul nou, dar asta ia timp şi acum nu putem aştepta. Cea mai apropiată cale spre Maiakovskaia este pe Linia Circulară, oricum am lua-o. Ce-i de făcut?

Artiom ridică din umeri. Simţea unde bate stalkerul. Era imposibil să mai aştepte, iar el nu putea ocoli singur Hansa pentru a ajunge la Maiakovksia. Tunelul care ajungea la ea din partea cealaltă venea direct de la Tverskaia. Ar fi fost o nebunie să se întoarcă în cuibul fasciştilor, şi mai ales într-o staţie transformată în temniţă. Se afla în încurcătură.

— Ar fi mai bine ca eu să plec acum cu Tretiak la Maiakovskaia, zise scurt Melnik. O să căutăm intrarea în D6. Dacă o găsim, ne întoarcem la tine, şi între timp poate o să se rezolve ceva şi cu paşaportul. Deocamdată o să vorbesc cu cine trebuie, să caute unul în alb. Şi dacă găsim ceea ce căutăm, tot ne întoarcem. Nu va trebui să ne aştepţi multă vreme. Pe Linia Circulară o să mergem repede dacă suntem doi, apucăm să facem totul într-o singură zi. O să aştepţi? întrebă el privindu-l cercetător pe Artiom.

Artiom mai ridică o dată din umeri. Nu se putea forţa să dea din cap şi să accepte. Nu-l părăsea sentimentul că încercau să scape de el ca de un obiect deja folosit. Acum, când îşi îndeplinise sarcina principală, aceea de a transmite informaţiile despre pericol, domnii ăştia maturi şi serioşi se ocupau singuri de restul, iar pe el pur şi simplu îl dădeau la o parte, ca să nu li se încurce printre picioare.

— Foarte bine atunci, încheie stalkerul. Să ne aştepţi spre dimineaţă. Plecăm chiar acum, ca să nu mai pierdem timpul degeaba. În privinţa mâncării şi a dormitului o să discutăm tot cu Arkadi Semionovici. O să fie bine. Cred că asta e tot. Nu, nu e tot...

Melnik băgă mâna în buzunar şi scoase de acolo acea foaie de hârtie însângerată pe care erau planul şi explicaţiile.

— Ia-o, am copiat-o, cine ştie cum vor sta lucrurile. Numai să n-o arăţi nimănui...

Melnik şi Tretiak plecară în mai puţin de o oră, dar nu înainte de a mai discuta puţin cu şeful staţiei. Punctualul Arkadi Semionovici îl conduse imediat pe Artiom în cortul lui şi, după ce-l invită să cineze împreună, ceva mai târziu, în seara aceea, îl lăsă să se odihnească.

Cortul pentru oaspeţi se afla puţin mai la margine şi cu toate că era bine întreţinut şi într-o stare foarte bună, Artiom se simţi în el foarte incomod chiar de la început. Se uita afară şi era convins din nou că restul locuinţelor erau înghesuite una într-alta şi că toate fuseseră instalate cât se poate mai departe de intrarea în tuneluri. Acum, când stalkerul plecase şi Artiom rămăsese singur într-o staţie necunoscută, senzaţia apăsătoare care-l stăpânise la început reveni. La Kievskaia, totul era îngrozitor – pur şi simplu îngrozitor, fără niciun motiv aparent. Se făcuse deja târziu şi vocile copiilor amuţiseră, iar locatarii adulţi ai staţiei ieşeau tot mai rar din corturi. Artiom nu avea niciun chef să se plimbe pe peron. După ce mai citi de trei ori scrisoarea luată de la muribundul Danila, nu mai rezistă şi, cu jumătate de oră mai devreme de ora convenită, se îndreptă spre Arkadi Semionovici, la cină.

Antreul încăperii de serviciu fusese transformat într-o bucătărie în care lucra acum o fată simpatică, puţin mai în vârstă decât Artiom. Într-o tigaie mare se prăjeau carne şi nişte rădăcini, alături se fierbeau nişte tuberculi albi, din cei cu care îl servise şi soţia lui Anton. Şeful staţiei stătea alături, pe un taburet, şi răsfoia o cărţulie jerpelită pe a cărei copertă erau desenate nişte picioare de femeie în ciorapi negri şi un revolver. Când îl văzu pe Artiom, Arkadi Semionovici puse tulburat cartea la o parte.

— E tare plictisitor pe-aici, pe la noi, desigur, zise el zâmbind înţelegător spre Artiom. Hai să mergem în biroul meu,

Nataşa o să ne pună masa acolo. Şi până atunci o să mai tragem şi noi o duşcă, adăugă el făcându-i cu ochiul.

Acum, camera aceea cu covoare, în care se afla şi craniul, arăta cu totul altfel – luminată de o veioză cu un abajur verde din material textil, devenise mult mai plăcută. Tensiunea care îl tot urmărise pe Artiom de-a lungul peronului se evaporă fără urmă la lumina acestei veioze. Arkadi Semionovici scoase din dulap o sticlă mică şi scurse într-un pahar neobişnuit de pântecos puţin lichid maroniu, cu un miros ameţitor. Nu era prea mult, cam un deget, şi Artiom îşi spuse impresionat că în mod sigur sticla aceea n-avea cum să coste mai puţin decât o întreagă ladă de bragă din aceea de care gustase la Kitai-Gorod.

— Puţin coniac, zise Arkadi Semionovici, văzându-i privirea curioasă. Armean, desigur, dar vechi de aproape treizeci de ani. De sus, adăugă şeful, ridicând visător ochii spre tavan. Nu te teme, nu e contaminat, chiar eu l-am verificat cu dozimetrul.

Băutura necunoscută avea o tărie considerabilă, dar gustul plăcut şi mirosul puternic o atenuau. Artiom nu o dădu peste cap imediat, ci încercă s-o deguste, urmând exemplul gazdei. În măruntaie începu să i se aprindă încet un foc, care se răcea apoi treptat, transformându-se într-o căldură plăcută. Camera devenise deja mai confortabilă, iar Arkadi Semionovici mai simpatic.

— E bun, nu-i aşa? Acum un an şi jumătate stalkerii au dat la Krasnopresnenskaia de un magazin alimentar aproape neatins, explică şeful staţiei. Într-o pivniţă, cum se făcea adesea înainte. Căzuse firma şi de aceea nu l-a remarcat nimeni. Cineva şi-a adus aminte că mai demult, încă dinainte de catastrofă, mergea uneori pe acolo, aşa că s-a hotărât să verifice. A stat acolo atâţia ani, încât a devenit şi mai bun. Pentru că mă cunoştea, mi l-a dat pentru o sută de cartuşe. La Kitai-Gorod cer două sute pentru aşa ceva.

Mai luă o înghițitură mică, apoi se uită gânditor la coniacul pe care-l pusese în lumina veiozei.

— Vasiatka l-a adus. Vasia îl chema pe stalkerul ăsta. Tare bun băiat mai era. De câte ori se întorcea de sus, prima dată la mine venea. Uite, Semionîci, zicea el, am produse noi, spuse șeful zâmbind ușor.

— S-a întâmplat ceva cu el? întrebă compătimitor Artiom.

— Îi plăcea foarte mult Krasnopresnenskaia, tot timpul repeta că acolo e un adevărat Eldorado, spuse trist Arkadi Semionovici. Totul era neatins, mai era chiar și un bloc-turn stalinist... E clar de ce acolo totul era întreg, neatins. Grădina zoologică e chiar peste drum. Cine s-ar duce acolo, la Krasnopresnenskaia? Locul ăla stârnește atâta teamă. Era un băiat tare curajos, Vasiatka, mereu risca, dar și câștiga bani. Și totuși, i-au venit de hac. L-au târât în grădina zoologică, iar tovarășul lui abia a reușit să fugă. Hai să bem pentru el.

Oftă din rărunchi și mai turnă câte un pahar.

Ținând cont de prețul incredibil de mare al coniacului, Artiom vru să protesteze, dar Arkadi Semionovici îi puse ferm paharul pântecos în palmă. Artiom nu îndrăznea să jignească memoria stalkerului curajos, care obținuse eroic această băutură divină.

Între timp, fata pusese masa, iar Artiom și Arkadi Semionovici trecură pe nesimțite la rachiu obișnuit, dar bine purificat. Carnea era pregătită minunat, așa că lichidul aproape transparent mergea uimitor de ușor împreună cu ea.

— Tare neplăcut e în stația dumneavoastră, spuse Artiom de-a dreptul peste o oră și jumătate. E groaznic aici, te apasă ceva...

— E chestie de obișnuință, zise Arkadi Semionovici, dând vag din cap. Și aici trăiesc oameni... Nu-i mai rău decât în alte stații...

— Nu, să nu mă înțelegeți greșit, se grăbi Artiom să-l liniștească, crezând că șeful stației Kievskaia se supărase.

Probabil că faceţi tot posibilul... Dar aici e situaţia asta. Toţi vorbesc numai despre faptul că dispar oameni.

— Minciuni, i-o tăie Arkadi Semionovici.

Dar, după încă un pahar de rachiu, omul recunoscu:

— Nu toţi dispar. Numai copiii.

— Îi iau morţii? întrebă Artiom, tresărind.

— Cine ştie cine îi ia? Eu nu cred în morţii ăştia. La anii mei, am văzut destui morţi, fii liniştit. Ei nu iau pe nimeni, nicăieri. Stau acolo liniştiţi. Dar acolo, dincolo de ruine...

Arkadi Semionovici dădu din mână în direcţia staţiei Park Pobedî, fiind cât pe-aci să-şi piardă echilibrul.

— ...e ceva. Asta-i sigur. Şi noi nu avem voie să mergem acolo.

— De ce?

Artiom încercă să se concentreze asupra paharului său, dar imaginea acestuia devenea parcă tot mai neclară şi se ducea undeva, sus.

— Stai puţin, o să-ţi arăt...

Şeful staţiei plecă de la masă şi căzu, apoi se ridică cu greutate şi, legănându-se, se duse la dulap. După ce scormoni pe unul din rafturi, ridică cu grijă în lumină un ac metalic lung, cu nişte pene în capătul bont.

— Ce-i asta? zise încruntat Artiom.

— Uite, şi eu aş vrea să ştiu...

— De unde l-aţi luat?

— Din gâtul unui gardian care făcea de pază în tunelul din dreapta. Nu a curs niciun pic de sânge, zăcea pe jos, vânăt, şi-i ieşea spumă din gură.

— Au venit dinspre Park Pobedî? ghici Artiom.

— Dracu' ştie, bolborosi Arkadi Semionovici şi dădu dintr-odată peste cap cealaltă jumătate de pahar. Dar vezi... adăugă el băgând acul înapoi în dulap. Să nu spui nimănui.

— Dar de ce nu spuneţi nimănui despre asta? Cineva o să vă ajute şi oamenii o să se liniştească.

— Păi, n-o să se liniştească nimeni, o să fugă în toate părţile ca şobolanii! Deja fug de pe acum... Aici nu ai de cine să te aperi, nu e niciun duşman. Nu se vede, de aceea e şi mai groaznic. Ei, să zicem că o să le arăt acul ăsta, şi ce? Crezi că se va rezolva totul? E ridicol! Toţi se eschivează, nenorociţii, mă lasă aici numai pe mine! Şi ce fel de şef de staţie mai sunt eu, fără locuitori? Un căpitan fără corabie!

Ridicase vocea, dar sunetele îi ieşiră piţigăiate, aşa că tăcu.

— Arkaşa, Arkaşa, nu trebuie să reacţionezi aşa... totul e bine...

Fata se aşeză speriată alături de el, mângâindu-l pe cap, şi Artiom, ca prin ceaţă, îşi dădu seama cu părere de rău că ea nu era în niciun caz fiica şefului.

— Toţi fug, scârbele! Ca şobolanii de pe corabie! O să rămân singur! Dar eu nu mă predau! continuă el, neputând să se calmeze.

Artiom se ridică greoi şi porni nesigur spre ieşire. Paznicul de la uşă pocni din degete, dând întrebător din cap spre biroul lui Arkadi.

— E turtă! reuşi să îngaime Artiom. Până mâine e mai bine să nu-l deranjezi, spuse el şi începu să înainteze, legănându-se, spre cortul său.

Se chinui destul de mult să găsească drumul spre cortul lui. De vreo două ori încercă să intre în casele altora şi numai o înjurătură bărbătească grosolană îl trezi, iar nişte ţipete disperate ale unor femei îl ajutară să înţeleagă că nici de data aceasta nu reuşise să ghicească. Coniacul se dovedise a fi mai înşelător decât braga cea ieftină şi începea să-şi facă simţit pe deplin efectul abia acum. Artiom făcea fiecare pas cu preţul unor eforturi supraomeneşti. Arcadele şi coloanele îi pluteau în faţa ochilor. Şi una peste alta, îi venea şi să vomite. În mod normal, poate că s-ar fi găsit cineva care să-l ajute pe Artiom să ajungă până la cortul musafirilor, dar acum staţia era complet pustie. Până şi posturile de pază de la ieşirile din tuneluri erau probabil părăsite.

În toată stația, peste noapte rămăseseră aprinse doar trei sau patru becuri care luminau slab și, cu excepția petelor de lumină din locurile deasupra cărora atârnau din tavan, tot peronul era cufundat în întuneric. Când Artiom se opri și se uită mai atent, începu să i se pară că bezna se umpluse cu ceva care se mișca încet. Fără să-și creadă ochilor, dând dovadă de curiozitatea și curajul unui om beat, înaintă greoi spre un loc cu precădere suspect, aflat în apropiere de pasajul spre linia Filiovskaia, lângă una dintre arcade. Mișcările din petele de întuneric nu erau lente, ca în alte colțuri, ci brutale și parcă deliberate.

— Hei! Cine e acolo?! strigă el când se apropie la o distanță de vreo cincisprezece pași.

Nu-i răspunse nimeni, dar i se păru că din pata neagră se prelingea încet o umbră lunguiață. Aproape că se contopise cu întunericul, dar Artiom era din ce în ce mai convins că din beznă îl privea cineva. Se clătină, dar rămase în picioare și mai făcu un pas.

Umbra își micșoră brusc dimensiunile, de parcă se strânsese, și alunecă înainte. În nas îl izbi un miros puternic și grețos, așa că se trase înapoi. A ce mirosea? În fața ochilor îi apăru tabloul văzut în tunelul ce ducea către Al Patrulea Reich: cadavrele aruncate unele peste altele cu mâinile legate la spate. Miros de descompunere?

În acel moment, cu o viteză demonică, de parcă ar fi fost împinsă de un resort, umbra se aruncă spre el. Pentru o clipă, în fața ochilor îi apăru un chip – palid, cu ochii afundați în orbite, acoperit de pete ciudate.

— Morții! spuse Artiom cu respirația tăiată.

Apoi capul i se sparse în mii de bucăți, tavanul începu să danseze și să se răsucească, iar restul lucrurilor dispărură. Iscându-se și apoi dispărând într-o liniște fragilă, se puteau auzi un soi de voci, însoțite de viziuni care apărură fulgerător, după care se făcură nevăzute.

— ...Mie mama nu-mi dă voie, o să-și facă griji, spunea un copil aflat în apropiere. Azi sigur nu, fiindcă toată seara a plâns. Nu, nu mi-e frică, tu nu ești înfricoșător, ba mai și cânți frumos. Pur și simplu nu vreau să plângă iarăși mama. Nu te supăra! Ei, dacă e doar pentru puțin timp... Ne întoarcem până dimineață?

— ...Timpul nu așteaptă. Timpul nu așteaptă, repeta o voce joasă de bărbat. Timpul e pe terminate. Ei sunt deja aproape. Scoală, nu sta jos, scoală! Dacă-ți pierzi speranța, dacă tremuri și capitulezi, locul tău o să fie ocupat repede de alții. Eu continui să mă lupt. Și tu ar trebui să faci la fel. Scoală! Nu înțelegi...

— Ăsta cine mai este? La șef? În cortul de oaspeți? Ei, da, o să-l duc singur! Hai, ajută și tu... Ia-l măcar de picioare. E greu... Oare ce-i zornăie prin buzunare? Ei, glumesc și eu. Gata, am ajuns. Bine, nu fac, nu fac... Plec...

Ușa cortului se dădu brusc la o parte și în față îl lovi raza unei lanterne.

— Tu ești Artiom?

Fața celui care intrase nu se vedea, dar avea o voce de om tânăr.

Artiom sări repede în sus de pe pat, dar îl luă imediat amețeala și-l cuprinse senzația de vomă. O durere surdă îi pulsa în ceafă, iar atunci când se atingea cu mâna acolo, simțea că îl arde. Avea părul lipit, cel mai probabil din cauza sângelui uscat. Ce se întâmplase cu el?

— Pot să intru? îl întrebă nou-venitul și, fără să mai aștepte un răspuns aprobator, intră în cort și trase pânza de la intrare.

Apoi îi îndesă lui Artiom în mână un mic obiect metalic. Când își aprinse în cele din urmă lanterna, Artiom îl examină. Era un tub de cartuș automat transformat într-o capsulă cu filet – exact ca aceea pe care i-o dăduse odată Hunter. Fără să-și creadă ochilor, Artiom încercă să-i deschidă

capacul, dar cartușul îi alunecă în palmele asudate de emoție. În cele din urmă ieși la lumină o bucățică mică de hârtie. Oare era un mesaj de la Hunter? „Complicații neprevăzute. Intrarea în D6 a fost blocată. Tretiak e mort. Așteaptă-mă, să nu pleci nicăieri. Avem nevoie de timp pentru a ne organiza. O să încerc să mă întorc cât se poate de repede. Melnik."

Artiom reciti biletul, încercând să-i înțeleagă conținutul. Tretiak era mort? Intrarea în Metro-2 era blocată? Dar asta însemna că toate planurile și toate speranțele lor se făcuseră praf și pulbere! Îi aruncă mesagerului o privire nedumerită.

— Melnik a dat ordin să rămâi aici și să-l aștepți, confirmă omul. Tretiak e mort. A fost omorât. Melnik a spus că l-a ucis cineva cu un ac. Cine a făcut asta, nu se știe. Acum va face eforturi pentru mobilizare. Gata, e timpul să plec. Ai să trimiți vreun răspuns?

Artiom se întrebă ce i-ar putea scrie stalkerului. Ce să facă? Ce speranțe mai avea acum? Poate că era mai bine să lase totul baltă și să se întoarcă la VDNH, pentru ca în ultimele momente să fie alături de cei apropiați? Dădu din cap că nu. Mesagerul se întoarse în tăcere și ieși afară.

Artiom se lăsă din nou pe pat și încercă să se gândească. Acum pur și simplu nu mai avea unde să se ducă. Fără pașaport și fără însoțitor nu putea nici să ajungă pe Linia Circulară, nici să se întoarcă la Smolenskaia. Îi rămânea doar speranța că Arkadi Semionovici avea să fie și în zilele următoare la fel de ospitalier ca în ziua anterioară.

La Kievskaia era „ziuă". Lampa ardea de două ori mai intens, iar lângă încăperile de serviciu, unde se afla apartamentul șefului stației, mai lumina și o lampă cu mercur care dădea lumină asemănătoare cu cea naturală. Încruntându-se din cauza durerii de cap, Artiom ajunse cu greu la apartament. Paznicul îl opri la intrare cu un gest. Din interior se auzea gălăgie. Câțiva bărbați discutau pe un ton ridicat.

— Șeful e ocupat, explică gardianul. Dacă vrei, așteaptă-l.

Peste câteva minute, din încăpere ieşi glonţ Anton, comandantul pazei, cel la care fusese Artiom în ajun. După el, alergând, apăru în prag şi gazda. Deşi părul îi era din nou pieptănat cu grijă, avea pungi umflate sub ochi, iar faţa i se lăsase vizibil şi era acoperită de o barbă mică, argintie. Artiom îşi frecă obrajii şi-şi spuse că nici el, după seara de ieri, probabil că nu arăta mult mai bine.

— Dar ce pot să fac eu?! Ce?! strigă şeful în urma lui Anton, iar după aceea, scuipând, se lovi cu palma peste frunte...

— A... Te-ai trezit? zise el zâmbind strâmb când îl zări pe Artiom.

— Va trebui să rămân aici până când se va întoarce Melnik, îi spuse Artiom pe un ton justificativ.

— Ştiu, ştiu. Mi s-a raportat. Hai să mergem înăuntru, mi s-a dat un ordin în ceea ce te priveşte.

Arkadi Semionovici îl invită cu un gest să intre în cameră.

— Uite, cât timp îl aştepţi pe Melnik, mi s-a spus să te fotografiez pentru paşaport. Eu mai am aici nişte instrumente, de când Kievskaia era o staţie normală. Apoi poate că el o să aducă un paşaport în alb şi o să-ţi facem documentul.

După ce-l aşeză pe Artiom pe un taburet, îndreptă spre el obiectivul unui mic aparat de fotografiat din plastic. Se aprinse bliţul, apoi Artiom îşi petrecu următoarele cinci minute într-un întuneric total, privind neajutorat în toate părţile.

— Te rog să mă scuzi, am uitat să te previn... Dacă ţi se face foame, vino, Nataşa o să-ţi dea de mâncare, dar azi nu o să am timp de tine. Aici, la noi, situaţia se înrăutăţeşte... În seara asta a dispărut fiul cel mare al lui Anton. Acum o să pună pe jar toată staţia... Ei... Ce mai viaţă! Şi mi s-a spus că ai fost găsit de dimineaţă în mijlocul peronului...? Cu capul plin de sânge? Ce s-a întâmplat?

— Nu mai ţin minte... Am căzut beat, probabil, răspunse Artiom după o pauză.

— Da... Ieri ne-am cam făcut de cap, zise șeful zâmbind. Bine, Artiom, acum e timpul să mă apuc de treabă. Vino mai târziu.

Artiom alunecă mecanic de pe taburet și porni spre ieșire. Înaintea ochilor avea fața micului Oleg. Fiul cel mare al lui Anton... Oare chiar el era? Își aduse aminte cum învârtise în ajun maneta casetei muzicale după ce o sprijinise de țeava de fier, iar mai apoi îi spusese că numai țâncii se speriau că o să-i ia morții dacă intră în tuneluri și ascultă cu urechea la țevi. Pe Artiom îl trecură fiori reci. Oare era adevărat? Oare asta se întâmplase din cauza lui? Îi mai aruncă încă o privire neajutorată lui Arkadi Semionovici, vru să deschidă gura, dar până la urmă ieși fără să scoată un cuvânt.

Când se întoarse în cortul lui, se așeză pe jos și stătu așa o vreme, în tăcere, privind în gol. Acum începu să aibă impresia că, după ce îl alesese pentru această misiune, cineva necunoscut îl și blestemase în aceeași timp: aproape toți cei care se deciseseră să-l însoțească, fie și numai pe o porțiune a drumului său, muriseră. În fața ochilor începură să i se înșire chipurile oamenilor care își găsiseră moartea pornind la drum cu el. Bourbon, Mihail Porfirievici și nepotul lui, Danila... Han dispăruse fără urmă, iar luptătorii care îl salvaseră pe Artiom din brigada revoluționară e posibil să fi fost omorâți în tunelul următor. Acum și Tretiak. Dar micul Oleg? Oare Artiom le aducea moartea tovarășilor lui de drum fără să-și dea seama de asta?

Fără să conștientizeze ce face, sări în sus, își puse rucsacul și automatul în spate, luă lanterna și ieși pe peron. Picioarele îl duseră singure la locul unde fusese atacat în timpul nopții. Când se apropie mai mult, îngheță. Prin vălul tulbure al memoriei înecate în alcool îl priveau niște pupile moarte, adâncite în orbite. Își aduse aminte tot. Nu fusese un vis.

Să-l găsească pe Oleg! Să-l ajute cu orice preț pe comandantul pazei să-și găsească fiul. Era vina lui, a lui Artiom, el fusese cel care nu avusese grijă de băiat și acceptase să

joace jocurile lui ciudate cu țevile și uite, acum el era aici, viu și nevătămat, dar băiatul dispăruse. Și Artiom era convins că nu fugise singur din stație. Noaptea se întâmplase aici ceva îngrozitor și inexplicabil și Artiom era de două ori vinovat, pentru că ar fi putut să împiedice asta, dar nu fusese în stare.

Privi cu atenție spre locul unde, cu o seară în urmă, se ascunsese în umbră sinistrul nou-venit. Acolo era un morman de gunoi, dar, răscolindu-l, Artiom nu făcu decât să sperie o pisică fără stăpân. După ce examină peronul fără niciun rezultat, se apropie de linie și sări pe șine. Oamenii care făceau de pază la intrarea în tunel se uitară alene la el și-l preveniră că, dacă se ducea în tunel, o făcea pe propriul lui risc și că nu-și va asuma nimeni răspunderea pentru el.

De data asta nu o luă prin tunelul în care, cu o seară în urmă, făcuse de pază împreună cu Melnik, ci pe celălalt, paralel. Așa cum spusese comandantul celor de la pază, și tunelul acesta fusese blocat cam la aceeași distanță de stație. În locul unde se înfunda se afla un post de pază: un butoi de fier ce slujea drept sobă, cu niște saci aruncați în jur. Alături de paznici, pe șine, se afla o drezină manuală, plină cu cărbuni. Paznicii care stăteau pe saci vorbeau ceva în șoaptă, însă când se apropie Artiom săriră în sus, privindu-l încordați. Dar se așezară din nou relaxați la locurile lor când unul dintre ei le făcu semn că totul era în regulă. După ce se uită mai bine, Artiom îl recunoscu pe Anton și, după ce bolborosi ceva stângaci, se întoarse și porni înapoi. Fața îi ardea și nu se putea gândi decât că nu era în stare să-l privească în ochi pe omul al cărui fiu dispăruse din cauza lui. Artiom mergea pe traverse, dând din cap și privindu-și cizmele, iar pata tulbure de lumină de la lanternă sălta la un pas înaintea lui. Nu voia să-și ridice privirea, de parcă s-ar fi temut și acum să nu întâlnească ochii comandantului.

Și probabil că tocmai asta îl făcu să observe un mic obiect ce stătea singuratic în umbră, între două traverse. Chiar de

la distanță i se păruse cunoscut și inima începuse să-i bată mai repede. Se aplecă, luă de jos cutiuța, îi răsuci mânerul ieșit în afară, iar cutiuța răspunse cu melancolica ei melodie mecanică. Cutiuța muzicală a lui Oleg, aruncată sau scăpată chiar de el din greșeală, cu puțin timp înainte.

Artiom își puse rucsacul în locul unde găsise cutiuța și începu să cerceteze pereții tunelului de două ori mai atent decât până atunci. În apropiere se afla o ușiță ce ducea la încăperile de serviciu, dar în spatele ei Artiom nu descoperi decât o toaletă publică distrusă. Continuă să inspecteze tunelul încă douăzeci de minute, dar în zadar. Când se întoarse la rucsac, se prăbuși la pământ și se lipi cu spatele de perete, cu capul lăsat pe spate, privind neputincios spre tavan. Dar peste o secundă sări din nou în picioare, iar raza lanternei, tremurând în mâna lui emoționată, se învârtea în jurul unei găuri negre pe care abia o puteai observa pe betonul înnegrit al tavanului. Era gaura unei trape prost acoperite, chiar deasupra locului din care Artiom ridicase de pe jos cutiuța muzicală a lui Oleg. Însă nici nu se punea problema să ajungă la trapă: tavanul se afla la o înălțime de peste trei metri. Imediat îi veni o idee. După ce strânse în mână cutiuța găsită, lăsându-și rucsacul abandonat pe șine, Artiom o luă la goană înapoi, spre paznici. Nu se mai temea să se uite în ochii lui Anton. Acum înaintea ochilor îi licărea speranța de a-și răscumpăra vina față de comandant și față de băiat.

Încetinind puțin pasul când se apropie de post, astfel încât gardienii înspăimântați să nu se arunce asupra lui, Artiom se duse la Anton și-i povesti în șoaptă despre descoperirea pe care o făcuse. Peste două minute, sub privirile uimite ale celorlalți, amândoi părăsiră postul și acționară pe rând manetele drezinei.

Trapa de acces era destul de îngustă și nu puteai sta drept înăuntrul acelui culoar care înainta paralel cu tunelul la un metru și jumătate de tavan. Artiom nu-și putea imagina pentru ce fusese construit. Pentru aerisire? Pentru șobolani?

Pentru a te deplasa pe acolo în cazul unor avarii? Sau fusese săpată după distrugerea tunelului, în urma exploziei?

Drezina rămase nemişcată chiar sub trapă. Înălţimea ei fusese numai bună pentru ca Artiom, suit pe umerii lui Anton, să deschidă trapa, să se strecoare înăuntru şi mai apoi să-l poată ajuta şi pe tovarăşul său să urce.

Deşi coridorul îngust înainta în ambele sensuri, Anton porni fără nicio ezitare spre Park Pobedî. Peste câteva secunde era clar că nu greşise: pe jos, în lumina felinarului, lucea mat un tub de cartuş lunguieţ – unul dintre cele pe care Melnik i le dăruise în ajun băiatului. Prinzând elan după această descoperire, Anton porni mai departe, grăbind pasul.

Merseră amândoi aşa încă vreo douăzeci de metri, până la locul unde gaura se înfunda într-un perete, iar jos se vedea deschizătura neagră a unei alte trape al cărei capac fusese dat la o parte şi se afla alături. Anton îşi începu fără nicio ezitare coborârea. Înainte ca Artiom să mai apuce să protesteze, se făcuse deja nevăzut. Prin deschizătură se auziră un bubuit şi nişte înjurături, apoi vocea sugrumată a lui Anton, care îi spuse:

— Să sari cu grijă, aici sunt vreo trei metri în jos. Stai puţin, o să luminez cu lanterna.

Prinzându-se cu mâinile de margine, Artiom rămase o clipă atârnat acolo, apoi, după ce se legănă de vreo două ori, îşi desfăcu degetele, încercând să ajungă cu ambele picioare între traverse ca să nu şi le scrântească.

— Cum o să ne întoarcem? întrebă el ridicându-se şi scuturându-şi palmele.

— O să vedem noi, zise Anton făcând un gest expeditiv din mână.

— Eşti convins de treaba cu morţii? întrebă Artiom ridicând din umeri.

În ciuda durerii din ceafă, gândul că noaptea trecută fusese atacat la Kievskaia de o asemenea creatură i se părea absurd acum, că era treaz.

— O să mergem până la Park Pobedî, decise Anton. Dacă există asemenea drăcovenii, numai de acolo pot să vină. Sigur simți și tu asta, doar ai fost în stația noastră.

— Dar de ce nu ne-ai spus nimic ieri? întrebă Artiom, ajungându-l din urmă pe paznic și încercând să meargă la pas cu el.

— Șeful nu mi-a dat voie, răspunse el încruntat. Semionovici se teme foarte mult să nu stârnim panică, a zis să nu împrăștiem zvonurile. Se teme pentru poziția lui. Dar totul are o limită. Doar i-am spus de mult că nu poate să țină veșnic secretă treaba asta... În ultimele două luni au dispărut trei copii, patru familii au fugit din stație, iar un paznic de-al nostru a fost găsit cu un ac înfipt în gât. E un fricos... adăugă Anton și scuipă supărat.

— Dar cine a făcut acul pe care-l avea...

Artiom se opri la mijlocul frazei, iar Anton rămase pironit locului.

— Ce-ai spus? Ai mai văzut așa ceva? întrebă îngrijorat gardianul.

Artiom nu răspunse nimic. Rămăsese așa, cu privirea ațintită în jos, mișcând doar lanterna dintr-o parte în alta, pentru a cerceta mai atent ceea ce vedea.

Pe jos, peste șine, traverse și pietriș se vedea un desen uriaș, făcut grosolan cu vopsea albă – o linie șerpuită aducând cu un șarpe ce se târa sau cu un vierme, cu o grosime de vreo patruzeci de centimetri și o lungime de doi metri. Dintr-o parte puteai vedea că avea un capăt mai îngroșat care semăna cu un cap și-i conferea o asemănare și mai mare cu o reptilă uriașă.

— E un șarpe, presupuse Artiom.

— Poate că au vărsat pur și simplu niște vopsea? încercă să glumească Anton.

— Capul e acolo... Se târăște înspre Park Pobedî, conchise Artiom.

— Deci suntem pe același drum cu el, spuse Anton.

Peste alte câteva sute de metri, li se confirmară în sfârşit presupunerile, aşa că începură să meargă mai vioi. Direcţia era cea corectă, puteau să fie siguri de asta datorită celor trei tuburi de cartuşe aruncate în mijlocul liniei.

— Deştept băiat! spuse mândru Anton.

— Trebuia să-i vină lui ideea să lase nişte urme! zise Artiom dând din cap.

Mult mai mult îl preocupa faptul că aceea creatură necunoscută reuşise să-l răpească fără zgomot pe băiatul care, după toate aparenţele, era încă viu. Oare fusese aievea ceea ce auzise el când îşi pierduse cunoştinţa? Oleg acceptase să meargă de bunăvoie cu răpitorul misterios? Şi atunci de ce lăsase semne pe drum?

Artiom rămase tăcut câteva minute, iar Anton procedă la fel. Acum, când înaintau pur şi simplu numărând traversele, iar întunericul pătrunzător risipea treptat bucuria şi speranţa de mai înainte, lui Artiom începu din nou să i se facă frică. Sperând să-şi răscumpere vina faţă de băiat şi de tatăl lui, uitase de toate avertizările şi de poveştile sinistre spuse în şoaptă. Uitase şi de ordinul stalkerului de a nu părăsi Kievskaia şi de a-l aştepta neapărat în staţie. Şi dacă Anton pornise imediat în căutarea copilului, atunci de ce mai mergea şi Artiom spre acel Park Pobedî de rău augur? Pentru o clipă îşi aminti de oamenii stranii de la Polianka care îi vorbiseră despre soartă. Nu se ştie de ce, sufletul i se linişti. Însă, e adevărat, elanul lui nu ţinu decât vreo zece minute. Adică exact până la următorul semn reprezentând tot un şarpe. Acum reptila era de două ori mai mare şi asta trebuia să-i convingă că merg în direcţia corectă. Totuşi, Artiom nu era deloc sigur că asta îl bucura.

Se părea că tunelul nu se mai termina. Mergeau mai departe şi, după calculele lui Artiom, trecuseră aproape două ore. Era însă posibil să fie vorba numai de o iluzie – Anton tăcea mai tot timpul, iar în întuneric şi în linişte, după cum se ştie, minutele curg cel puţin de două ori mai încet.

Când ajunseră la desenul cu cel de-al treilea şarpe uriaş, a cărui lungime depăşea zece metri, auziră în sfârşit ceva; Anton rămase ţintuit locului, cu urechea îndreptată spre tunel, iar Artiom îi urmă exemplul. Din adâncimea tunelurilor veneau în valuri sunete ciudate. Mai întâi nu reuşi să le distingă bine, dar mai târziu îşi dădu seama despre ce era vorba: acompaniată de loviturile surde ale unor tobe, se auzea un cântec asemănător cu ceea ce se transmisese prin ţeavă, la Kievskaia, ca răspuns la melodia din cutiuţa muzicală.

— Nu e departe, zise Anton, dând din cap încurajator.

Timpul, care oricum curgea alene, se transformă deodată în ceva vâscos, pe punctul de a se opri complet. Privindu-şi tovarăşul, Artiom îşi dădu seama cu o claritate uimitoare că acesta dădea din cap într-un fel neobişnuit, convulsiv, şi constată în acelaşi timp cu uimire că bărbia lui Anton nu mai revenise în poziţia normală. Şi când Anton începu să se lase uşor într-o parte, adoptând o postură ridicolă, care-l făcea să semene cu o momâie umplută cu paie, Artiom îşi spuse că avea destul timp ca să-l prindă, dar nu-şi putu duce intenţia până la capăt pentru că simţi o înţepătură uşoară în umăr. Aruncând o privire îngrijorată spre locul cu pricina, descoperi că în haină i se înfipsese un ac de oţel cu o pană la capăt; încercă să-l scoată, dar nu reuşi: tot trupul îi împietrise, apoi avu deodată impresia că dispăruse, nu mai simţea nimic. Picioarele ca de vată îi cedaseră sub greutatea trupului şi Artiom se trezi pe jos. În tot acest timp, conştiinţa îi rămăsese trează, iar auzul şi vederea nu-i slăbiseră, numai că îi era mai greu să respire, însă acum nici nu prea mai avea nevoie de mult aer. Era complet paralizat, cu excepţia pleoapelor.

De alături se auziră nişte paşi iuţi şi uşori. Făptura care se apropiase nu putea fi om. Artiom învăţase să recunoască paşii de om demult, când făcea de pază la VDNH: se auzeau câte doi, erau grei şi produceau un zgomot puternic din

cauza tălpii grosolane, grosolană, a bocancilor militari – cel mai răspândit tip de încălţăminte din metrou.

La fel ca mai înainte, se putea vedea numai o parte a traverselor şi a liniilor care duceau în direcţia opusă, spre Kievskaia. Brusc îl lovi un miros puternic, neplăcut.

— Unu, doi. Sunt străini, la pământ, spuse cineva de sus.

— Ochit precis de la distanţă. Gâtul, umărul, răspunse un al doilea.

Vocile erau ciudate: lipsite de intonaţie, seci, semănau mai degrabă cu şuieratul monoton al vântului din tunel. Cu toate acestea, asta însemna că erau voci de om, nimic altceva.

— Am înţeles, exact. Aşa doreşte Marele Vierme, continuă prima voce.

— Am înţeles. Unu – tu, doi – eu, îi ducem pe străini acasă, spuse al doilea.

Imaginea din faţa ochilor lui Artiom se mişcă repede înapoi: fusese ridicat repede de la pământ. Pentru o clipă, prin faţa ochilor îi trecu rapid un chip îngust, cu găvanele ochilor adânci şi întunecate. Apoi ambele lanterne ale celor care îi cărau pe el şi pe Anton se stinseră, se făcu beznă şi Artiom îşi putu da seama doar după valul de sânge care îi ajunsese în cap că îl trăgeau după ei cu mişcări brutale, ca pe un sac. Între timp, discuţia ciudată continua, deşi frazele erau presărate acum cu scrâşnete încordate.

— Acul paralizant, nu otrava. De ce?

— Aşa a ordonat comandantul. Aşa a ordonat preotul. Aşa vrea Marele Vierme. Carnea se păstrează mai bine.

— Tu eşti inteligent. Tu şi preotul sunteţi prieteni. Preotul te învaţă.

— Aşa e.

— Unu, doi, vin duşmanii. Miroase a praf de puşcă, a foc. Duşman rău. Cum vine?

— Nu ştiu. Comandantul şi Vartan o să-i interogheze. Eu, tu îi prindem. E bine când Marele Vierme se bucură. Eu, tu o să primim recompensă.

— Multă mâncare? Mocasini? O scurtă?

— Multă mâncare. Scurtă nu. Mocasini nu.

— Eu sunt tânăr. Prind duşmani. E bine. Multă mâncare. Re-com-pen-sa... Mulţumit.

— Ziua asta e bună. Vartan aduce unul nou, tânăr. Eu, tu prindem duşmani. Marele Vierme se bucură, oamenii cântă. E sărbătoare.

— Sărbătoare! Mă bucur. Dansuri? Vodcă? Eu dansez Nataşa.

— Nataşa şi comandant dansează. Tu nu.

— Eu sunt tânăr, puternic, comandantul are ani mulţi. Nataşa e tânără. Eu prind duşmani, sunt curajos, e bine. Nataşa şi eu dansează.

În apropiere se auziră voci noi şi conversaţia celor doi se întrerupse. Artiom ghici că erau transportaţi în staţie. Aici era aproape la fel de întuneric ca în tuneluri, fiindcă în toată staţia ardea un singur foc mic, lângă care Artiom şi Anton fuseseră aruncaţi cu nepăsare. Degetele de oţel ale cuiva îl apucară de bărbie şi-l întoarseră cu faţa în sus.

În jur se aflau câţiva oameni cu o înfăţişare incredibil de ciudată. Erau aproape complet despuiaţi, însă nu părea să le fie frig. Pe fruntea fiecăruia se vedea o linie şerpuitoare care semăna cu desenele din tunel. Aveau capetele rase. Erau destul de mici de înălţime şi nu arătau foarte bine – obrajii le erau căzuţi, iar pielea pământie –, dar, cu toate acestea, literalmente iradiau o forţă supraomenească. Artiom îşi aduse aminte cu câtă greutate îl dusese Melnik pe Zece când era rănit şi fuseseră nevoiţi să părăsească Biblioteca, şi compară efortul lui cu rapiditatea cu care aceste creaturi îi căraseră în staţie.

Aproape toţi aveau în mâini câte o ţeavă lungă şi îngustă. Când se uită mai bine, Artiom recunoscu cu uimire fâşiile de plastic folosite pentru izolarea firelor electrice. La brâu le atârnau un soi de baionete incomode, luate, se pare, de la nişte automate Kalaşnikov de generaţie mai veche. Toţi

aveau cam aceeaşi înălţime şi nu era niciunul mai în vârstă de treizeci de ani. Un timp, îi examinară în tăcere, apoi unul dintre bărbaţi, pictat cu o linie de culoare roşie şi singurul care avea barbă, conchise:

— Bine. Mă bucur. Sunt duşmanii Marelui Vierme, oamenii maşinilor. Sunt oameni răi, au carne fragedă. Marele Vierme e mulţumit. Şarap, Vovan – sunteţi curajoşi. Îi duc pe oamenii maşinilor la închisoare, o să-i interoghez. Mâine e sărbătoare, toţi oamenii buni o să mănânce duşmani. Vovan! Ce ac? Paralizant? încercă el să se lămurească întrebând pe cineva, probabil pe unul dintre cei care-i aduseseră pe Artiom şi pe Anton.

— Da, paralizant, să trăiţi, confirmă un bărbat vânjos, cu o linie albastră pe frunte.

— Paralizant e bine. Aşa, carnea nu se strică, îl aprobă bărbosul. Vovan, Şarap! Luaţi duşmanii, veniţi cu mine la închisoare.

Imaginea din faţa ochilor lui se tulbură din nou şi lumina începu să scadă. Alături răsunau noi voci. Cineva îşi manifestase neinteligibil entuziasmul, altul urla tânguitor, apoi se auzi un cântec – jos, la limita audibilului, care nu prevestea nimic bun. Era ca şi cum chiar ar fi cântat morţii. Artiom îşi aminti de poveştile care circulau în legătură cu Park Pobedî. Apoi fu pus jos din nou, iar alături căzu şi Anton. După ce mai zăcu o vreme pe jos, Artiom îşi pierdu cunoştinţa.

Se simţea de parcă l-ar fi înghiontit cineva, sugerându-i să se trezească mai repede. După ce se întinse, îşi aprinse lanterna şi o acoperi cu mâna ca să nu-i deranjeze ochii sensibili, abia treziţi din somn. Se uită în jur prin cort (unde era automatul?) şi ieşi în staţie. Îi fusese atât de dor de casă, dar acum, când se afla din nou la VDNH, nu era deloc bucuros. Aici, se pare, se întâmplase ceva groaznic: tavanul era afumat, corturile părăsite şi străpunse de găuri de gloanţe, iar în aer plutea cenuşă. De departe, probabil din pasajul de la

celălalt capăt al peronului, se auzeau urletele sălbatice ale cuiva, de parcă era tăiat.

Două becuri de avarie luminau anemic stația, iar razele lor slabe abia puteau să se strecoare prin norii leneși de fum. Nu era nimeni pe tot peronul, numai lângă unul dintre corturile vecine se juca pe jos o fetiță. Artiom vru să afle de la ea ce se întâmplase acolo și unde dispăruseră ceilalți, dar, când îl văzu, fetița începu să plângă tare și el renunță.

Tuneluri. Tunelurile ce duceau de la VDNH la Grădina Botanică. Dacă locatarii stației lui plecaseră, n-o puteau face decât prin tunelurile care duceau spre acel loc blestemat. Dacă ceilalți ar fi fugit spre Hansa, nu i-ar fi lăsat aici pe el și pe fetiță.

După ce sări pe șine, Artiom porni spre cercul negru al intrării. Nu avea armă, iar fără armă era periculos, își spuse. Dar nu avea ce pierde și, în plus, trebuie să vadă care era situația. Dacă Întunecații reușiseră să treacă de paznici? Atunci toată speranța era numai în el. El trebuia să afle adevărul și să-i informeze despre asta pe aliații lor din sud.

Întunericul îl înghițise imediat ce intrase – fusese suficient să treacă linia dincolo de care se termina stația și începea tunelul. Odată cu întunericul veni și frica. În față nu se vedea absolut nimic, dar de acolo veneau niște sunete respingătoare, ca un clefăit. Artiom regretă din nou că nu avea automatul cu el, dar era prea târziu ca să se mai întoarcă. Era de parcă în spatele lui se învârtea un resort uriaș care îl împingea să mai facă un pas, iar după aceea încă unul și încă unul, așa că Artiom continua să meargă înainte.

Din depărtare, apoi apropiindu-se din ce în ce mai mult, începură să răsune pași. Se apropiau când Artiom înainta și se opreau odată cu el. Cândva i se mai întâmplase ceva asemănător, dar nu-și putea aduce aminte când și cum se petrecuseră lucrurile. Era foarte înfricoșător să mergi în întâmpinarea unui... dușman nevăzut și necunoscut? Genunchii

îl trădau, căci începuseră să-i tremure, împiedicându-l să înainteze mai repede, iar timpul era de partea groazei. Pe tâmple îi şiroia o sudoare rece. Cu fiecare clipă începea să se simtă din ce în ce mai rău. Şi când paşii ajunseseră până la vreo trei metri de el, Artiom nu mai rezistă şi, după ce se împiedică, se prăbuşi şi se ridică din nou, o rupse la fugă înapoi în staţie. Când căzu a treia oară, picioarele, foarte slăbite, refuzară să-l mai susţină şi-şi dădu seama că sfârşitul era inevitabil.

— ...Totul pe lumea aceasta este făcut de Marele Vierme. Cândva, toată lumea era făcută din piatră şi pe ea nu era nimic altceva decât piatră. Nu era aer, nu era apă, nu era lumină şi nu era foc. Era numai piatră moartă. Şi atunci s-a instalat în ea Marele Vierme.

— Dar de unde e Marele Vierme? De unde vine? Cine l-a născut?

— Marele Vierme a fost dintotdeauna. Nu mă întrerupe. S-a instalat chiar în centrul lumii şi a spus: „Lumea aceasta va fi a mea. E făcută din piatră tare, dar eu o să-mi sap galerii prin ea. E rece, dar o s-o încălzesc cu căldura trupului meu. E întunecoasă, dar o s-o luminez cu lumina ochilor mei. E moartă, dar o s-o populez cu creaturile mele."

— Cine sunt creaturile? Ce sunt?

— Creaturile sunt nişte făpturi pe care Marele Vierme le-a scos din pântecele său. Şi tu, şi eu, noi toţi suntem creaţiile lui. Aşa deci. Şi atunci a spus Marele Vierme: „Totul va fi aşa cum am spus eu, pentru că de azi lumea aceasta e a mea." Şi a început să sape coridoare prin piatra tare, şi piatra s-a înmuiat în pântecul lui, saliva şi sucurile au înmuiat-o. Şi piatra a început să prindă viaţă şi să se acopere cu fungi. Şi apoi Marele Vierme a mestecat piatra şi a trecut-o prin sine şi a făcut aşa o mie de ani, până ce galeriile lui au străbătut tot pământul.

— O mie, cum aşa? Unu, doi, trei? Câţi? O mie?

— Tu ai zece degete la mâini. Şarap are zece degete... Nu, Şarap are douăsprezece... Nu merge. Să spunem că Grom are zece degete. Dacă te iau pe tine, pe Grom şi pe alţi oameni care să aibă toţi atâtea degete câte ai tu, atunci la toţi va fi de zece ori câte zece. Asta e o sută. Iar o mie este de zece ori câte o sută.

— Multe degete. Nu pot să număr.

— N-are importanţă. Aşadar, când în pământ au apărut galeriile Marelui Vierme, prima lui lucrare a fost terminată. Şi atunci a spus el: „Uite, am ros în piatra tare mii şi mii de galerii şi am făcut piatra fărâme. Şi am trecut fărâmele astea prin pântecele meu şi s-au hrănit cu sucurile vieţii mele şi au deveni şi ele vii. Şi înainte piatra ocupase tot locul din lume, iar acum a apărut un loc gol. Acum am loc pentru copiii pe care îi voi naşte." Şi au ieşit din pântecele lui primele creaturi, cu nume pe care nu le mai ţinem minte acum. Şi ele au fost mai mari şi mai puternice, amintind chiar de Marele Vierme. Şi Marele Vierme le-a îndrăgit. Dar ele nu aveau ce bea, căci în lume nu era apă, şi şi-au dat duhul de sete. Şi atunci Marele Vierme s-a întristat. Până atunci el nu cunoscuse tristeţea, căci nu avusese pe cine să iubească, şi singurătatea îi era şi ea necunoscută. Dar când a creat o nouă viaţă, a îndrăgit-o şi i-a fost greu să se despartă de ea. Şi atunci Marele Vierme a început să plângă şi lacrimile lui au umplut lumea. Aşa a apărut apa. Şi a spus el: „Uite, acum este şi loc să trăieşti pe pământ, şi apă de băut. Şi pământul, hrănit cu seva pântecului meu viu, va da naştere ciupercilor. Acum, o să-mi nasc fiii. Ei vor trăi în galeriile pe care le-am săpat şi vor bea lacrimile mele şi vor mânca ciupercile crescute din seva pântecului meu. Şi s-a temut el din nou să dea naştere unor creaturi uriaşe, asemenea sieşi, căci pentru ele ar fi putut să nu fie nici loc suficient, nici destulă apă, nici îndeajuns de multe ciuperci. Mai întâi a creat ploşniţele, apoi şobolanii, apoi pisicile, apoi găinile, apoi câinii, apoi porcii, apoi pe om. Dar nu s-a

întâmplat după cum plănuise: ploșnițele au început să bea sânge, iar pisicile să mănânce șoareci, și câinii să fugărească pisicile, și omul să le omoare și să le mănânce pe toate. Și când pentru prima oară omul a omorât și a mâncat un alt om, și-a dat seama Marele Vierme că fiii lui s-au dovedit a fi nedemni de el și a început să plângă. Și de fiecare dată când omul îl mănâncă pe om, Marele Vierme plânge, iar lacrimile lui curg prin galerii și-i îneacă.

— Om bun. Carne gustoasă. Dulce. Dar putem mânca numai dușmani. Știu eu.

Artiom își strângea și-și desfăcea degetele de la mâini, care îi erau legate la spate cu o bucată de sârmă și îi amorțiseră foarte tare, dar cel puțin îl ascultau din nou. Chiar și faptul că-l durea tot trupul era acum un semn bun. Paralizia provocată de acul otrăvitor se dovedise a fi temporară. O idee idioată îi trecu prin cap, și anume că, spre deosebire de povestitorul necunoscut, el nu avea nicio amintire legată de cum fuseseră aduse găinile în metrou. Fără îndoială că, niște negustori reușiseră să le aducă din vreo piață de pe undeva. Aduseseră porci de la unul dintre pavilioanele VDNH – asta da, știa –, dar găini...

Încercă să se uite în jur, dar peste tot era un întuneric absolut, precum cerneala. Totuși, în apropiere era cineva. Trecuse deja o jumătate de oră de când Artiom își revenise și, după ce-și recăpătă răsuflarea, trase cu urechea la discuția ciudată. Treptat începea să înțeleagă unde se afla.

— Se mișcă, îl aud, zise o voce răgușită. Îl chem pe comandant. Comandantul o să-l interogheze.

Ceva se foi, apoi rămase nemișcat. Artiom încercă să-și miște picioarele. Și ele se dovediseră a fi legate cu sârmă. Încercă să se mute pe partea cealaltă și se lovi de ceva moale. Auzi un geamăt prelung, plin de durere.

— Anton! Tu ești? șopti Artiom.

Nu veni niciun răspuns.

— Aha... Duşmanii Marelui Vierme s-au trezit... spuse cu ironie cineva din întuneric. Mai bine nu şi-ar fi revenit.

Era chiar acea voce dogită şi înţeleaptă care în ultima jumătate de oră spusese povestea despre Marele Vierme şi despre crearea vieţii. Era clar că paznicul staţiei se deosebea de ceilalţi locatari ai ei: în locul unor propoziţii ciudate, trunchiate, folosea fraze obişnuite, poate puţin cam pompoase, iar timbrul lui era şi el pe de-a-ntregul uman, nu ca al celorlalţi.

— Cine sunteţi? Daţi-ne drumul! spuse răguşit Artiom, mişcându-şi cu greu limba.

— Da, da. Chiar aşa spun toţi. Nu, din păcate, oriunde aţi fi pornit, peregrinările voastre s-au încheiat. O să vă tortureze şi o să vă frigă. Dar ce să faci? Sunt sălbatici... răspunse cu indiferenţă vocea din întuneric.

— Şi dumneavoastră... sunteţi tot prizonier? ghici Artiom.

— Cu toţi suntem prizonieri. Iar pe dumneavoastră vă eliberează chiar azi, răspunse chicotind interlocutorul invizibil.

Anton gemu din nou, începu să se agite pe podea, bombăni ceva ininteligibil, dar tot nu-şi reveni.

— Dar de ce stăm aşa, pe întuneric? Parcă suntem oameni ai peşterii!

Licări o brichetă şi pata de foc lumină faţa celui care vorbea – avea o barbă lungă căruntă, păr murdar, încâlcit, şi nişte ochi cenuşii, ironici, ce se pierdeau într-o reţea de riduri. După înfăţişare, avea cel puţin şaizeci de ani. Stătea pe un scaun de cealaltă parte a gardului de fier care împărţea încăperea în două. Şi la VDNH era una la fel: purta ciudatul nume de „cuşca maimuţei", deşi Artiom văzuse maimuţe numai în manualele de biologie şi în cărţile pentru copii. De fapt, încăperea era folosită ca închisoare.

— Nu pot deloc să mă obişnuiesc cu întunericul ăsta, va trebui să folosesc porcăria asta, se întristă bătrânul,

acoperindu-şi ochii. Ei, şi de ce aţi venit aici? Ce, nu mai aveaţi loc în partea cealaltă?

— Ascultaţi, îl întrerupse Artiom. Doar sunteţi liber... Aţi putea să ne daţi drumul! Până nu se întorc canibalii ăştia! Doar sunteţi un om normal...

— Se înţelege că pot, răspunse el. Şi desigur că n-o s-o fac. Noi nu cădem la înţelegere cu duşmanii Marelui Vierme.

— Ce Mare Vierme? Despre ce vorbiţi?! Nu am auzit niciodată despre el, darămite să fiu duşmanul lui...

— Nu are importanţă dacă aţi auzit de el sau nu. Aţi venit din partea cealaltă, de unde locuiesc duşmanii lui, deci nu puteţi fi decât nişte iscoade, răspunse bătrânul, iar tonul ironic din vocea lui fu înlocuit de un ciocănit de oţel. Aveţi arme de foc şi lanterne! Jucării mecanice diabolice! Maşinării pentru ucidere! De ce dovadă mai e nevoie pentru a înţelege că voi sunteţi necredincioşi, că voi sunteţi duşmanii vieţii, duşmanii Marelui Vierme? adăugă el, ridicându-se brusc şi apropiindu-se de gratii. Voi şi alţii ca voi sunteţi vinovaţi de tot!

Bătrânul stinse bricheta care se încinsese şi în bezna care se lăsă se auzea cum îşi sufla peste degetele fripte. Apoi răsună o altă voce care-ţi îngheţa sângele în vene. Lui Artiom i se făcu frică. Îşi aduse aminte de Tretiak, omorât cu o săgeată otrăvită.

— Vă rog! şopti el cu înflăcărare. Până nu e prea târziu. De ce trebuie să faceţi asta?

Bătrânul nu răspunse nimic. Peste un minut, încăperea se umplu de sunete – lipăitul unor picioare desculţe pe beton, o respiraţie răguşită, aerul şuierând în timp ce era inspirat. Deşi Artiom nu-l văzu pe niciunul dintre cei care intrară, simţi că erau mai mulţi şi că toţi îi cercetau pe ei – privindu-i, adulmecându-i, ascultând cât de tare le bătea inima în piept – atât de tare că se auzea în toată încăperea.

— Oamenii maşinilor. Miroase a praf de puşcă, miroase a frică. Unul are mirosul staţiei din partea cealaltă. Celălalt

e străin. Şi unul, şi celălalt, sunt duşmani, şuieră în cele din urmă unul dintre ei.

— Las' s-o facă Vartan, îi ordonă o altă voce. Aprinde focul!

Bricheta sfârâi din nou.

În afara bătrânului în mâna căruia pâlpâia flăcăruia, în încăpere se mai aflau trei sălbatici raşi în cap, care îşi umbreau ochii cu palmele. Pe unul dintre ei – cel vânjos şi bărbos – Artiom îl văzuse deja azi. Celălalt i se păru, în mod ciudat, la fel de cunoscut. Privindu-l pe Artiom în ochi, sălbaticul făcu un pas înainte şi ajunse chiar lângă grilaj. Nu mirosea precum ceilalţi. Artiom simţi cum dinspre omul care se apropiase venea un miros fetid, dar abia sesizabil, de carne în descompunere. Nu reuşi să-şi ia privirea de la ochii lui – ca două pâlnii, aceştia păreau să răsucească toată lumea în jurul lor şi să o absoarbă înăuntru. Artiom tresări, căci îşi dădu seama unde mai văzuse acel chip. Era chiar fiinţa care îl atacase noaptea în Kievskaia.

Artiom fu cuprins de o senzaţie ciudată, asemănătoare cu paralizia care îi cuprinsese trupul din cauza înţepăturii acului otrăvitor, numai că de data asta îi paraliză complet raţiunea. Gândurile i se opriră şi el împietri, deschizându-şi supus conştiinţa în faţa acestei fiinţe care aducea a om şi care, în tăcere, părea să-l mănânce din ochi.

— Prin trapă... Trapa a rămas deschisă... Am venit după băiat. După băiatul lui Anton. Care a fost furat noaptea. Eu sunt vinovat, eu i-am permis să asculte muzica voastră prin ţeavă... M-am urcat pe drezină. Nu am mai spus nimănui. Am venit amândoi. Nu am închis... răspundea supus Artiom la întrebările care îi apăreau singure în cap.

Era imposibil să se împotrivească sau să ascundă ceva de vocea care nu se auzea şi care-l obliga să răspundă. Într-un minut, omul care-l interoga pe Artiom aflase de la el tot ce-l interesa. Dădu din cap şi se retrase. Luminiţa se stinse. Încet, la fel ca sensibilitatea dintr-o mână amorţită în timpul

somnului, lui Artiom începu să-i revină senzaţia de control asupra propriei persoane.

— Vovan, Kulak, întoarceţi-vă în tunel, în pasaj. Să închideţi trapa, porunci una dintre voci, probabil cea care îi aparţinea comandantului bărbos. Duşmanii rămân aici. Dron îi păzeşte pe duşmani. Mâine e sărbătoare, oamenii îi mănâncă pe duşmani, îl venerează pe Marele Vierme.

— Ce aţi făcut cu Oleg? Ce aţi făcut cu copilul? întrebă din urmă Artiom.

Uşa se trânti cu un zgomot sec.

CAPITOLUL 17

Se scurseră câteva minute într-o liniște deplină, iar Artiom, după ce se convinse că fuseseră lăsați singuri, începu să se smucească din nou, încercând să se așeze în fund. Picioarele și mâinile mult prea strâns legate îi amorțiseră și îl dureau. Artiom își aminti că tatăl lui adoptiv îi explicase odată că, dacă lăsai o legătură prea strânsă mai multă vreme, țesuturile puteau să moară. „Dar ce importanță mai are acum?" îi trecu prin minte.

— Dușmanule, stai liniștit la pământ! se auzi deodată o voce. Dron o să scuipe acul paralizant!

— Nu e nevoie, zise supus Artiom, potolindu-se. Nu trebuie să tragi.

Îi licări o speranță - ce-ar fi dacă, discutând cu paznicul acesta, va putea să-l convingă să-l ajute să iasă de aici? Dar ce ar fi putut să vorbească cu un sălbatic care era puțin probabil să înțeleagă măcar jumătate din ceea ce spunea?

— Dar cine e Marele Vierme? întrebă el primul lucru care-i trecu prin minte.

— Marele Vierme face pământul. Face lumea, face omul. Marele Vierme e totul. Marele Vierme e viața. Dușmanii Marelui Vierme, oamenii mașinilor, sunt moartea.

— Eu nu am auzit niciodată de el, protestă Artiom, alegându-și cu grijă cuvintele. Unde locuiește?

— Marele Vierme locuiește aici. Alături de noi. În jurul nostru. Toate galeriile le sapă Marele Vierme. Omul spune după aceea că el le-a făcut. Nu. Marele Vierme. El dă viață, el ia viața. Sapă noi galerii, oamenii trăiesc în ele. Oamenii buni

îl venerează pe Marele Vierme. Duşmanii Marelui Vierme vor să-l omoare. Preoţii aşa spun.

— Cine sunt preoţii?

— Oameni bătrâni, cu păr pe cap. Numai ei pot. Ei ştiu, ascultă dorinţele Marelui Vierme, le spun oamenilor. Oamenii buni fac aşa. Oamenii răi nu ascultă. Oamenii răi sunt duşmani, cei buni îi mănâncă.

După ce-şi aminti de discuţia pe care o auzise, Artiom începu treptat să-şi dea seama despre ce era vorba. Bătrânul care povestise legenda despre Marele Vierme era probabil chiar unul dintre acei preoţi.

— Preotul spune că nu ai voie să mănânci oameni. Spune că Marele Vierme plânge când un om îl mănâncă pe altul, îi aminti Artiom, încercând să-şi exprime gândurile la fel ca sălbaticul. Să mănânci oameni este împotriva voinţei Marelui Vierme. Dacă noi o să rămânem aici, o să fim mâncaţi. Marele Vierme o să fie trist, o să plângă... mai spuse el prudent.

— Desigur că Marele Vierme o să plângă, se auzi din întuneric vocea ironică. Dar emoţiile sunt emoţii, iar proteinele din alimentaţie n-ai cu ce să le înlocuieşti.

Cel care vorbea era chiar bătrânul – Artiom îi recunoscu imediat timbrul şi intonaţia. Nu putea să-şi dea seama dacă se aflase tot timpul în încăpere sau se strecurase pe neaşteptate înăuntru cu puţină vreme în urmă. Oricum ar fi fost, pierduse orice speranţă de a mai ieşi din celulă. Apoi îi mai trecu prin minte un gând care-l făcu să se înfioare. Ce bine că Anton nu-şi revenise până acum şi nu auzea asta, îşi spuse el.

— Dar copilul? Copiii pe care îi răpiţi? Şi pe ei îi mâncaţi? Pe băiat? Pe Oleg? întrebă el cu glas abia audibil, privind prin întuneric cu ochii larg deschişi din cauza groazei.

— Pe cei mici nu-i mâncăm. Cei mici nu pot fi răi. Nu pot fi duşmani. Pe cei mici îi luăm pentru a le arăta cum să trăiască. Le spunem despre Marele Vierme. Îi învăţăm

să-l venereze, zise sălbaticul, deşi Artiom credea că-i va răspunde bătrânul.

— Bravo, Dron, îl lăudă preotul. E elevul meu preferat, îi explică el lui Artiom.

— Ce s-a întâmplat cu băiatul pe care l-aţi furat noaptea trecută? Unde e? Monstrul vostru l-a luat, ştiu eu, spuse Artiom.

— Monstru? Şi cine a făcut monştrii aceştia?! izbucni bătrânul. Cine a dat naştere acestor creaturi mute cu trei ochi, fără mâini, cu şase degete, care mor la naştere şi nu sunt capabili să se înmulţească? Cine i-a lipsit de înfăţişarea omenească, promiţându-le raiul, şi cine i-a abandonat să crape în măruntaiele oarbe ale acestui oraş blestemat? Cine e vinovat de asta şi cine e adevăratul monstru?

Artiom tăcea. Nici bătrânul nu mai spuse nimic; respira doar cu greutate, încercând să se liniştească. Şi tocmai atunci îşi reveni în sfârşit Anton.

— Unde e? şuieră el, repetând cuvintele lui Artiom. Unde e fiul meu? Unde e fiul meu? Daţi-mi fiul!

Anton începu să ţipe şi, încercând să se elibereze, începu să se rostogolească pe podea, lovindu-se când de drugii gratiilor, când de perete.

— Nebun! remarcă bătrânul cu aceeaşi voce ironică. Dron, linişteşte-l.

Se auzi un zgomot ciudat – de parcă cineva tuşise sau trăsese adânc aer în piept. Ceva şuieră scurt prin aer şi peste câteva secunde Anton se linişti din nou.

— Foarte instructiv, spuse preotul. Mă duc să văd ce face băiatul, îl las să vină să-şi vadă tatăl, să-şi ia la revedere de la el. Apropo, e un băieţandru tare bun, taică-su poate fi mândru de el, se opune aşa de bine hipnozei...

Paşii lui începură să se târască pe podea, îndepărtându-se, apoi se auzi scârţâitul uşii care se deschidea.

— Nu trebuie să-ţi fie frică, spuse pe neaşteptate gardianul, pe un ton extrem de blând. Oamenii buni nu omoară,

nu mănâncă copiii duşmanilor. Cei mici nu fac păcate. Pot fi învăţaţi să trăiască bine. Marele Vierme îi iartă pe duşmanii mici.

— Doamne Dumnezeule, dar despre ce Mare Vierme e vorba? Este o absurditate totală! Mai rău ca sectanţii şi sataniştii! Cum de credeţi în el? L-a văzut cineva vreodată pe viermele vostru? Tu l-ai văzut, da? întrebă Artiom, străduindu-se să rostească cuvinte pline de sarcasm, dar, stând culcat pe podea, cu mâinile şi picioarele legate, nu era aşa de uşor să fie convingător.

Ca şi data trecută, când îşi aşteptase execuţia în închisoarea fasciştilor, începuse să fie cuprins de indiferenţă faţă de propria soartă. Îşi puse capul pe podeaua rece şi închise ochii, fără să aştepte vreun răspuns.

— Nu ai voie să te uiţi la Marele Vierme. E interzis! i-o tăie sălbaticul.

— Nu se poate aşa ceva, răspunse fără să vrea Artiom. Nu e niciun vierme... Oamenii au făcut tunelurile. Toate sunt marcate pe hărţi... Ba chiar există unul rotund acolo unde e Hansa, iar pe acela numai oamenii ar fi putut să-l construiască. Şi tu, probabil, nici nu ştii ce e aia o hartă...

— Ştiu, spuse liniştit Dron. Învăţ cu preotul, el îmi arată. Pe hartă nu există multe galerii. Marele Vierme a făcut noi galerii, dar pe hartă nu sunt. Chiar şi aici, unde avem casele, sunt galerii noi, sfinte, şi nu sunt pe hartă. Oamenii maşinilor fac hărţile, cred că ei sapă galeriile. Sunt proşti, mândri. Nu ştiu nimic. De aceea Marele Vierme îi pedepseşte.

— De ce îi pedepseşte? zise nedumerit Artiom.

— Pentru mân... mân-dri-e, spuse cu grijă sălbaticul.

— Pentru mândrie, confirmă vocea preotului.

— Marele Vierme l-a făcut pe om ultimul şi omul a fost cel mai iubit copil al lui. Căci altora nu le-a dat raţiune, dar omului i-a dat. Ştia el că raţiunea e o jucărie periculoasă şi de aceea i-a poruncit: „Să trăieşti în pace cu tine, în pace cu pământul, în pace cu viaţa şi cu toate creaturile şi să mă

venerezi." După aceea Marele Vierme s-a dus în adâncurile Pământului, dar înainte de asta a spus: „O să vină ziua și o să mă întorc. Poartă-te ca și cum aș fi alături." Și oamenii l-au ascultat pe creatorul lor și au trăit în pace cu pământul pe care l-a creat el, și în pace unul cu altul, și în pace cu celelalte creaturi și l-au venerat pe Marele Vierme. Și au făcut copii, iar copiii lor au făcut copii și de la tată la fiu și de la mamă la fiică s-au transmis mai departe cuvintele Marelui Vierme. Dar au murit cei care au auzit cu urechile lor porunca lui, și au murit și copiii lor, și s-au schimbat multe generații, iar Marele Vierme tot nu s-a întors. Și atunci, unul după altul, oamenii au încetat să-i mai respecte poruncile și să facă ce voia el. Și au apărut din aceia care au spus: „Marele Vierme nu a existat niciodată și nu există nici acum." Iar alții au așteptat ca Marele Vierme să revină și să-i pedepsească. Să-i ardă cu lumina ochilor săi, să le devoreze trupurile și să surpe galeriile unde locuiesc. Dar Marele Vierme nu a revenit, ci doar a plâns pentru oameni. Și lacrimile lui s-au ridicat din adâncuri și au înecat galeriile de jos. Și atunci cei care renunțaseră la creatorul lor au spus: „Nimeni nu ne-a creat, noi am fost dintotdeauna. Omul e minunat și puternic, nu poate fi făcut de un vierme de pământ!" Și au mai spus: „Tot pământul e al nostru, și a fost al nostru, și așa va fi, și galeriile din el nu le-a făcut Marele Vierme, ci noi și strămoșii noștri." Și au aprins focul și au început să omoare creaturile pe care le făcuse Marele Vierme, spunând: „Uite, toată viața care e în jurul nostru e a noastră și e aici numai pentru a ne potoli foamea." Și au născocit mașini pentru a omorî mai repede, pentru a semăna moartea, pentru a distruge viața creată de Marele Vierme și a supune lumea. Dar nici atunci el nu s-a ridicat din marile adâncimi în care se cufundase. Și ei au început să râdă și au continuat să facă cu totul altfel decât spusese el. Și au hotărât să-l umilească, construind mașini care să-i copieze înfățișarea. Și au creat asemenea mașini, și au intrat în interiorul lor, și au început să spună

râzând: „Uite, acum putem să-l conducem singuri pe Marele Vierme, și nu e doar unul, ci sunt cu zecile. Și din ochii lor țâșnește lumina, și bubuie tunetul când se târăsc, și oamenii ies din pântecele lor. Noi l-am creat pe Vierme, nu el pe noi." Dar nici asta nu le-a fost de ajuns. A crescut ura în inimile lor. Au hotărât să facă astfel încât să distrugă chiar pământul pe care trăiau. Și au creat mii de mașinării de tot felul: unele care scuipau flăcări, altele care scuipau fier, altele care rupeau pământul în bucăți. Și au început să distrugă pământul și tot ce era viu pe el. Și atunci Marele Vierme n-a mai rezistat și i-a blestemat: le-a luat cel mai de preț dar al lor, rațiunea. Așa că oamenii au înnebunit, și au îndreptat mașinile unul împotriva altuia și au început să se omoare unul pe altul. Și apoi nu mai înțelegeau de ce fac ceea ce fac, dar nu se mai puteau opri. Așa l-a pedepsit Marele Vierme pe om pentru mândrie.

— Dar nu pe toți, nu? întrebă o voce de copil.

— Nu. Au fost dintre cei care nu l-au uitat niciodată pe Marele Vierme și l-au venerat. S-au dezis de mașini și de lumină și au trăit în pace cu pământul. Ei s-au mântuit și Marele Vierme nu a uitat devotamentul lor și le-a lăsat rațiunea, și a promis să le dea lor lumea când dușmanii lui vor cădea. Și așa va fi.

— Și așa va fi, repetară în cor sălbaticul și copilul.

— Oleg? îl strigă Artiom, descoperind ceva familiar în vocea copilului, dar acesta nu-i răspunse.

— Și până în ziua de azi dușmanii Marelui Vierme trăiesc în galeriile săpate de el, pentru că nu mai au unde să se ascundă, dar continuă să-și divinizeze mașinăriile în loc să-l slăvească pe el. Răbdarea Marelui Vierme e mare și i-a fost de ajuns pentru multe secole de necuviințe omenești. Dar nici ea nu e nelimitată. S-a prezis că atunci când va da ultima lovitură inimii întunecoase a țării dușmanilor, voința lor va fi zdrobită și lumea va ajunge în posesia oamenilor buni. S-a prezis că va veni vremea aceea, și vor năvăli șuvoaie

clocotitoare, și inima neagră a dușmanului va fi alungată în neființă. Și atunci, în cele din urmă, va triumfa cel drept și va fi fericire pentru cel bun, și viață fără durere, și ciuperci la nesfârșit, și fiecare soi de animal se va găsi din belșug.

Se aprinse o luminiță. Artiom reuși să se sprijine cu spatele de perete și astfel nu mai fu nevoit să se chircească într-o poziție chinuitoare pentru a-i avea în câmpul vizual pe oamenii din partea cealaltă a grilajului.

Pe podea, în mijlocul camerei, cu spatele la el, stătea turcește un copil. Deasupra lui se înălța silueta uscățivă a preotului, luminată de flacăra brichetei din mâna lui. Sălbaticul cu tubul de suflat în mână se afla alături, sprijinit de tocul ușii. Toți ochii erau ațintiți spre bătrânul care tocmai își încheiase povestirea.

Artiom își întoarse cu greu capul și se uită la Anton, înțepenit în aceeași poziție încordată în care îl surprinsese acul paralizant. Se uita în tavan și nu mai putea să-și vadă fiul, dar probabil că auzea tot.

— Ridică-te, fiule, și uită-te la acești oameni! spuse preotul.

Băiatul se ridică imediat în picioare și se întoarse cu fața spre Artiom. Era Oleg.

— Du-te mai aproape de ei. Recunoști pe careva dintre ei? întrebă bătrânul.

— Da, zise băiatul și dădu din cap afirmativ, privind pe sub sprâncene la Artiom. El este tatăl meu, iar împreună cu nenea ăsta am ascultat cântecele voastre. Prin țeavă.

— Tatăl tău și prietenul lui sunt oameni răi. Ei au folosit mașinile și au vrut să-l umilească pe Marele Vierme. Ei sunt dușmanii Marelui Vierme. Mai ții minte cum mi-ai povestit mie și lui nenea Vartan ce făcea tatăl tău când oamenii răi au decis să distrugă lumea?

— Da, răspunse Oleg și mai dădu o dată din cap.

— Mai spune-ne o dată, zise bătrânul și își mută bricheta în mâna cealaltă.

— Tatăl meu a lucrat la RVSN. A fost rachetist. Şi eu voiam să fiu rachetist.

Lui Artiom i se uscase gâtul. Cum de nu putuse să ghicească mai înainte? Uite de unde avea băiatul ecusonul acela ciudat şi uite de ce susţinuse că era şi el rachetist, ca şi Tretiak cel ucis! Coincidenţa era aproape incredibilă. În tot metroul rămăseseră numai câteva persoane care făcuseră armata în trupele de rachetişti... Şi se dovedise că doi dintre ei se aflau la Kievskaia. Putea asta să fie o coincidenţă?

— Rachetist... Oamenii aceştia au făcut mai mult rău lumii decât toţi ceilalţi luaţi la un loc. Ei au condus maşinile şi dispozitivele care au ars şi au distrus aproape tot pământul şi aproape toată viaţa de pe el. Marele Vierme îi iartă pe mulţi rătăciţi, dar nu şi pe cei care au dat ordine să se distrugă lumea şi să semene moartea pe ea, şi nici pe cei care le-au îndeplinit. Tatăl tău i-a pricinuit o durere insuportabilă Marelui Vierme. Tatăl tău ne-a distrus lumea cu mâinile lui. Ştii tu ce merită el? zise bătrânul cu o voce care devenise severă şi în care răsunase din nou oţelul.

— Moartea? întrebă nesigur băiatul, privind când la preot, când la tatăl lui, chircit pe podeaua celulei.

— Moartea, confirmă preotul. El trebuie să moară. Cu cât mor mai devreme oamenii răi care i-au produs durere Marelui Vierme, cu atât mai repede se va împlini promisiunea lui şi lumea va renaşte şi va fi dată oamenilor buni.

— Atunci tata trebuie să moară, fu de acord Oleg.

— Aşa, bravo! spuse bătrânul şi îl mângâie blând pe cap. Şi acum fugi, du-te şi joacă-te iar cu nenea Vartan şi cu ceilalţi copii! Ai grijă numai, fii atent prin întuneric, să nu cazi! Dron, condu-l, iar eu o să mai stau puţin aici cu ei. Să te întorci peste o jumătate de oră cu ceilalţi să aduceţi sacii, o să-i pregătim.

Lumina se stinse. Paşii iuţi şi foşnitori ai sălbaticului şi tropăitul uşor al copilului se stinseră în depărtare. Preotul chicoti mulţumit.

— O să mai trăncănesc puțin cu tine, dacă nu ai nimic împotrivă. De regulă, noi nu luăm prizonieri, cu excepția cazului când e vorba despre copii pentru că ai noștri sunt născuți sub greutatea normală și sunt bolnăvicioși. În ceea ce privește adulții, cei aduși sunt în mare parte surzi. Aș fi tare bucuros să stau puțin de vorbă cu ei, dar sunt mâncați mult prea repede...

— Și atunci de ce îi învățați că e rău să mănânce oameni? întrebă indiferent Artiom. Că viermele plânge și toate celelalte?

— Ei, cum să spun... Asta e pentru viitorul lor. Voi, desigur, nu veți apuca momentul acela, și nici eu, dar acum se pun bazele viitoarei civilizații... Ale unei culturi care va trăi în pace cu natura. Pentru ei, canibalismul este un rău necesar. Fără proteine animale, vezi tu, n-ai cum să te descurci. Dar tradițiile vor rămâne, și atunci când va dispărea nevoia de a ucide pentru hrană, vor înceta să mai facă asta. Și abia atunci vor primi un semn de la Marele Vierme. Ce păcat totuși că nu voi prinde această perioadă minunată... adăugă bătrânul, apoi începu din nou să râdă neplăcut.

— Știți, am văzut atâtea în metrou, spuse Artiom. Într-o stație, oamenii cred că dacă sapi adânc, poți ajunge până în iad. În alta, că noi deja trăim în anticamera raiului, pentru că ultima luptă dintre Bine și Rău s-a terminat și cei care au supraviețuit sunt aleși pentru a intra în Împărăția Cerurilor. După toate acestea, nu prea îmi mai vine să cred în viermele dumneavoastră. Măcar dumneavoastră credeți în el?

— Ce importanță are în ce cred eu sau ceilalți preoți? zise zâmbind bătrânul. Ți-a rămas puțin de trăit, vreo două ore, așa că o să-ți povestesc ceva. Îmi place să discut cu condamnații la moarte, păcat că se întâmplă rar asta. Cu nimeni nu poți fi așa de sincer cum ești cu aceia care vor lua cu ei în mormânt toate dezvăluirile care le sunt făcute... Așa că, vezi, nu e important în ce cred eu. Important e în ce cred oamenii. Nu e ușor să crezi într-un Dumnezeu care s-a creat singur...

Preotul făcu o pauză lungă, căzând pe gânduri, apoi continuă:

— Cum să-ți explic eu ție? Când eram student, am studiat filosofia și psihologia la universitate, dar e puțin probabil ca asta să-ți spună ceva. Am avut un profesor – preda psihologie cognitivă, un om foarte inteligent – și ne explica tot procesul de gândire pe secțiuni, era mai mare dragul să-l asculți. Atunci tocmai îmi puneam și eu, ca toți cei de vârsta asta, întrebarea dacă există Dumnezeu. Citisem tot felul de cărți, aveam tot felul de discuții până dimineața în bucătărie, așa cum obișnuia. Dar eram mai înclinat să cred că totuși Dumnezeu nu există. Și m-am decis deodată că tocmai acest profesor, mare cunoscător al sufletului omenesc, îmi poate răspunde exact la această întrebare. M-am dus în cabinetul lui, chipurile ca să discutăm un referat, iar după aceea l-am întrebat: „Ce părere aveți dumneavoastră, Ivan Mihalîci, chiar există Dumnezeu?" Și atunci m-a uimit cu adevărat. „Pentru mine", a spus el, „problema aceasta nici nu se pune. Eu provin dintr-o familie credincioasă, m-am obișnuit cu ideea că există. Din punct de vedere psihologic, nu încerc să analizez cât e de adevărat, pentru că nu vreau. Și, de fapt, pentru mine asta nu e atât o problemă de cunoaștere bazată pe un principiu, cât mai degrabă una de comportament cotidian. Vreau să spun, credința mea nu constă în faptul că sunt sincer convins de existența unei forțe superioare, ci de faptul că îndeplinesc poruncile prescrise: mă rog seara, mă duc la biserică."

— Și ce-i cu asta? zise Artiom după o pauză de un minut, când nu se mai putu abține.

— Păi, asta e. Nu e așa de important dacă eu cred sau nu în Marele Vierme. Dar poruncile puse în gura divinității trăiesc timp de secole. Și, te rog să mă crezi, Marele Vierme nu e mai rău decât alți zei și va trăi mai mult decât o grămadă dintre ei.

Artiom închise ochii. Probabil că nici Dron, nici conducătorul acestui trib straniu și nici măcar creaturile ciudate precum Vartan nu puneau absolut deloc sub semnul întrebării credința în Marele Vierme. Pentru ei era un dat, singura explicație pentru tot ce văzuseră în jur, singurul lucru care le îndreptățea acțiunile și singura măsură a Binelui și a Răului. În ce altceva mai putea crede un om care în viața lui nu văzuse altceva decât metroul? Dar în legendele despre vierme mai era un lucru pe care Artiom nu putea încă să-l priceapă.

— Dar de ce îi ațâțați așa de tare împotriva mașinilor? Ce e rău la niște mecanisme? Electricitatea, lumina, armele de foc – cum vreți ca poporul vostru să supraviețuiască fără ele? întrebă Artiom.

— Ce e rău la mașini?!

Tonul bătrânului se schimbă brusc; acea falsă bunăvoință și răbdare cu care tocmai își expusese ideile se evaporase.

— Doar nu ai de gând să-mi ții o predică despre utilitatea mașinilor cu o oră înainte să mori? Păi, privește în jur! Numai un orb nu observă că omenirea își datorează declinul faptului că s-a bazat prea mult pe mașini! Cum îndrăznești să vorbești despre rolul important al tehnicii în stația mea?! Ești un om de nimic!

Artiom nu se aștepta ca întrebarea lui, mult mai puțin recalcitrantă ca prima – cea despre credința în Marele Vierme –, să-i stârnească bătrânului o asemenea reacție. Neștiind ce să răspundă, tăcu. În întuneric se auzea cum preotul respira cu greutate, șoptind niște blesteme și încercând să se liniștească.

— M-am dezobișnuit să vorbesc cu necredincioșii, spuse el după câteva minute și, judecând după voce, părea să-și fi revenit. M-am cam luat cu vorba și văd că tinerii au întârziat și nu mai aduc sacii, adăugă el făcând o pauză de efect pentru a sublinia cuvântul „sacii".

— Ce saci? întrebă Artiom, căzând în capcană.

— O să vă pregătească. La urma urmei, când am vorbit despre tortură nu m-am exprimat cum trebuie. Marelui

Vierme îi repugnă cruzimea fără rost. De ce să mai torturezi oamenii dacă poți să afli tot ce vrei de la ei încă de la prima întrebare? Altceva am avut în vedere. Când eu și colegii mei am înțeles că fenomenul canibalismului s-a încetățenit aici și că nu avem ce face, am decis ca măcar să ne preocupăm de partea culinară a problemei. Și așa mi-am adus aminte că pentru a consuma câini, coreenii îi pun de vii într-un sac și încep să-i bată cu bețe până îi omoară. În urma acestui proces, carnea are foarte mult de câștigat. Devine moale, fragedă. Și astfel, multiplele hematoame ale unuia sunt pentru alții o friptură suculentă. Așa că nu ne condamnați. Eu poate că aș fi preferat ca mai întâi să vă omor, și abia după aceea să dăm cu bețele, dar trebuie neapărat să aibă loc hemoragia internă. Rețeta este rețetă, adăugă bătrânul și își aprinse bricheta, pentru a admira efectul produs. Totuși, nu știu de ce întârzie așa, să nu se fi întâmplat ceva...

Chiar la jumătatea frazei fu întrerupt de un țipăt pătrunzător. Apoi se auziră noi strigăte, oameni alergând, plânsete de copii, un fluierat de rău augur... În stație se întâmpla ceva. Preotul ascultă neliniștit zgomotul, apoi stinse bricheta și amuți.

Peste câteva minute, în prag începură să bocăne niște încălțări grele, apoi o voce groasă bubui:

— E cineva în viață?

— Da! Aici suntem! Artiom și Anton! începu să strige Artiom cât îl țineau puterile, sperând că bătrânul nu va scoate din sân o țeavă prin care să-și scuipe acul otrăvit.

— Da, i-am găsit, sunt aici! Acoperă-mă pe mine și pe băiat! strigă cineva.

Izbucni o lumină orbitor de puternică. Bătrânul o porni spre ieșire, dar omul care bloca trecerea îl trânti la pământ cu o lovitură în ceafă. Preotul horcăi scurt și căzu.

— Ușa, ține ușa!

Ceva bubui și din tavan începu să cadă varul. Artiom clipi. Când deschise ochii, în cameră se aflau deja doi oameni.

Arătau extrem de neobişnuit – aşa ceva nu mai avusese ocazia să vadă până atunci.

Erau îmbrăcaţi în nişte uniforme negre, croite pe corp, peste care purtau veste antiglonţ lungi. Amândoi erau înarmaţi cu nişte automate scurte şi ciudate, cu sisteme de ochire cu laser şi cu nişte amortizoare uriaşe. Tabloul era completat de nişte căşti masive de titan cu viziere, ca la cei din trupele speciale ale Hansei, pe care Artiom le văzuse odată cu coada ochiului. Mai aveau şi nişte scuturi metalice mari care nu se ştie la ce foloseau şi care aveau nişte găuri pentru privit. Unul dintre ei purta la spate şi un aruncător de flăcări de mici dimensiuni. Oamenii aceia examinară iute încăperea, luminând-o cu o lanternă lungă şi incredibil de puternică, amintind ca formă de o bâtă.

— Ăştia sunt? întrebă unul dintre ei.

— Ei sunt, confirmă celălalt.

După ce examină atent broasca de la celulă, primul se dădu înapoi, făcu câţiva paşi şi, dintr-o săritură, lovi cu cizma în grilaj. Balamalele ruginite nu făcură faţă presiunii şi uşa se prăbuşi la jumătate de pas de Artiom. Omul se lăsă în genunchi în faţa lui şi-şi ridică viziera. Totul deveni foarte clar: cel care-l privea cu ochii mijiţi pe Artiom era Melnik. Cuţitul lat şi zimţat alunecă pe sârma cu care erau legate mâinile şi picioarele lui Artiom. Apoi stalkerul tăie din câteva lovituri sârma cu care era legat Anton.

— E viu, remarcă mulţumit Melnik. Poţi să mergi?

Artiom dădu din cap că da, dar nu se putu ridica de unul singur. Tot trupul îi amorţise şi nu-l asculta complet.

În încăpere intrară în fugă alţi câţiva oameni, iar doi dintre ei ocupară imediat poziţii defensive la uşă. În total, detaşamentul era format din opt militari, iar restul erau îmbrăcaţi şi echipaţi aproape aidoma celor care năvăliseră la început în cameră, dar câţiva dintre ei aveau şi nişte haine lungi din piele, la fel ca Hunter. Unul dintre ei îl lăsă jos pe copilul pe care până atunci îl ţinuse la subsuoară,

acoperindu-l cu scutul prins de braţ. Băiatul dădu imediat fuga în celulă şi se aplecă deasupra lui Anton.

— Tată! Tată! I-am minţit că sunt de partea lor, să ştii! I-am arătat lui nenea unde erai! Te rog să mă ierţi, tată! Tată, de ce taci? zise băiatul, abia reţinându-şi lacrimile.

Anton se uita indiferent în tavan, cu nişte ochi sticloşi. Artiom se temea că a doua săgeată paralizantă din ziua aceea putea să fie ultima pentru comandantul gardienilor. Melnik puse degetul arătător pe gâtul lui Anton, care zăcea în continuare pe podea.

— E în ordine, spuse el peste câteva secunde. E viu! Aduceţi targa aici!

În timp ce Artiom povestea despre acţiunea acelor otrăvitoare, doi militari întinseră pe jos o targă de pânză şi-l aşezară pe ea pe Anton.

Pe podea, bătrânul doborât la pământ se mişca şi bolborosea ceva.

— Ăsta cine mai este? întrebă Melnik.

Când auzi explicaţia lui Artiom, se hotărî:

— Pe ăsta îl luăm cu noi, o să-l folosim ca acoperire. Care e situaţia?

— E linişte peste tot, raportă militarul care făcea de pază lângă uşa de la intrare.

— O să ne retragem în tunelul din care am venit, anunţă stalkerul. Misiunea noastră e să ne întoarcem la bază cu rănitul şi ostaticul, pentru interogatoriu. Prinde! îi spuse el lui Artiom, aruncându-i un Kalaşnikov. Dacă totul va fi în ordine, nu va trebui să-l foloseşti. Nu ai nici vestă antiglonţ, aşa că o să rămâi sub acoperirea noastră. Ai grijă de băiat.

Artiom dădu din cap aprobator şi-l luă pe Oleg de mână, dezlipindu-l cu greu de targa pe care se afla tatăl lui.

— O să mergem în formaţie „broască ţestoasă", ordonă scurt Melnik.

Militarii se aşezară imediat într-o formaţie ovală, punând în faţă scuturile lipite unul de altul, astfel încât deasupra

acestora li se vedeau numai căştile. Patru dintre ei apucară targa cu mâinile libere. Băiatul şi Artiom se aflau înăuntrul formaţiei, acoperiţi în totalitate de scuturi. Bătrânului prizonier îi puseseră un căluş în gură şi îi legaseră mâinile la spate, apoi îl aşezară în faţa formaţiei. După câteva ghionturi, acesta renunţă la tentativele de a se smulge şi se potoli, fixându-şi posac privirea în pământ.

Ochii „broaştei ţestoase" erau primii doi militari, care aveau dispozitive speciale de vedere nocturnă fixate chiar pe cască, aşa că mâinile nu le erau ocupate. Când se dădu ordinul, detaşamentul se aplecă, acoperind picioarele cu scuturile, şi porni repede înainte.

Prins între militari, Artiom îl trăgea de mână pe Oleg, care abia se ţinea după el. Nu vedea nimic şi pricepea ce se întâmplă numai din scurtele schimburi de replici ale celorlalţi.

— Trei în dreapta... femei, un copil.

— În stânga! În arcadă, în arcadă! Trag!

De scuturile lor începură să se lovească zgomotos acele.

— Pune-i la pământ!

În loc de răspuns se auzeau pocnetele armelor automate.

— Uite unul... Sunt doi... Să ne mişcăm, să ne mişcăm!

— În spate! Lomov!

— Vin alte ace.

— Unde, unde? Nu vă duceţi acolo!

— Înainte, am spus! Ţine ostaticul!

— Drace, mi-a zburat chiar prin faţa ochilor!

— Stai! Stai! Stai pe loc!

— Ce e acolo?

— Totul e blocat! Acolo sunt vreo patruzeci de oameni! Baricade!

— Departe?

— Sunt cam douăzeci de metri până la ei. Nu trag.

— Vin de pe flancuri!

— Când au apucat să ridice baricade?!

Asupra scuturilor se năpusti o adevărată grindină de ace. La un semn, toţi se lăsară într-un genunchi, astfel încât scuturile îi acopereau acum în întregime. Artiom se încovoie, acoperindu-l cu trupul său pe băiat. Targa pe care era Anton fu pusă jos şi acum mai erau încă doi trăgători.

— Nu răspundeţi! Nu răspundeţi! Aşteptăm...

— M-a nimerit în cizmă...

— Pregăteşte lumina... La trei, aprindeţi lanternele şi deschideţi focul. Cei care aveţi dispozitive de vedere nocturnă, ţintiţi chiar acum... Unu...

— Ce mai trag...!

— Doi! Trei!

Mai multe lanterne puternice se aprinseră simultan şi apoi începură să se audă automatele. Undeva, în faţă, se auziră strigătele şi gemetele muribunzilor. Apoi tirul se opri pe neaşteptate. Artiom trăgea cu urechea.

— Uite, uite, steagul alb... Se predau, ce-i asta?

— Încetaţi focul! O să vorbim. Scoateţi-l în faţă pe ostatic!

— Stai, ticălosule, încotro? L-am prins, l-am prins! Ce bătrân şmecher...

— Îl avem pe preotul vostru! Lăsaţi-ne să plecăm! Lăsaţi-ne să ne întoarcem în tunel! Repet, lăsaţi-ne să plecăm! strigă Melnik.

— Ei, ce-i acolo? Ce-i acolo?

— Nici o reacţie. Tac.

— Poate că, de fapt, nu ne înţeleg?

— Ei, hai, ia luminaţi mai bine...

— Lăsaţi-mă să mă uit...

Apoi tratativele se întrerupseră brusc. Militarii păreau a fi căzut pe gânduri – mai întâi cei care se aflau în faţă, apoi şi cei din ariergardă. Se lăsă o tăcere încordată, care nu prevestea nimic bun.

— Ce-i acolo? întrebă Artiom neliniştit.

Nimeni nu-i răspunse. Oamenii nici nu se mai mişcau. Artiom simţi că băiatul îi strângea mâna cu palma lui mică, asudată de emoţie. Fu străbătut de un fior.

— Simt... Că se uită la noi... spuse el încet.

— Daţi drumul ostaticului, spuse deodată Melnik.

— Daţi drumul ostaticului, repetă un alt militar.

Atunci Artiom, fără să se mai poată abţine, se ridică şi se uită pe deasupra scuturilor şi a căştilor, înainte, unde, la zece paşi de el, la intersecţia celor trei raze albe şi orbitoare, se afla, fără să-şi mijească ochii şi fără să şi-i acopere cu mâinile, o siluetă înaltă, adusă de spate, cu o cârpă albă în mâna noduroasă, pe care o ţinea întinsă. De la această distanţă, faţa omului se vedea foarte bine... Mult prea bine. Era o fiinţă asemănătoare cu Vartan, cel care-l interogase acum câteva ore. Artiom se trase repede în spatele scuturilor şi-şi puse automatul în poziţie de luptă.

Scena pe care tocmai o văzuse îi rămăsese încă în faţa ochilor. Deopotrivă sinistră şi fermecătoare, aceasta îi aminti pentru o clipă de o carte veche, *Basmele şi miturile vechii Grecii*, pe care îi plăcea s-o răsfoiască când era copil. Una dintre legende povestea despre o creatură monstruoasă, pe jumătate umană, a cărei privire îi transforma în piatră pe mulţi luptători curajoşi.

Îşi trase sufletul, prinse curaj şi, după ce-şi impuse să nu se uite direct spre faţa creaturii, sări peste scuturi ca un drăcuşor pe arcuri şi apăsă pe trăgaci. După lupta ciudată şi tăcută pe care o duceau cele două tabere, una înarmată cu automate prevăzute cu amortizoare, iar cealaltă cu tuburi pentru suflat, tirul Kalaşnikovului părea că zguduie bolţile staţiei.

Deşi convins că era imposibil să rateze de la o asemenea distanţă, lui Artiom i se întâmplă lucrul de care se temea cel mai mult: nu se ştie cum, creatura aceea îi ghici mişcarea şi imediat ce Artiom îşi săltă capul deasupra scuturilor, privirea îi nimeri în capcana ochilor lui morţi. Apucă să apese

pe trăgaci, dar o mână nevăzută trase lin țeava într-o parte. Aproape toată salva trecu pe alături și doar un singur glonț se înfipse în umărul creaturii. Aceasta scoase din gât un sunet care-ți zgâria urechile și, cu o mișcare abia perceptibilă, dispăru în întuneric.

„Avem câteva secunde", își spuse Artiom. „Numai câteva secunde." Când detașamentul lui Melnik pătrunsese în Park Pobedî, avusese de partea lui elementul surpriză. Dar acum, când sălbaticii își organizaseră apărarea și își scoseseră la înaintare monștrii, se părea că nu exista nicio șansă de a trece de baricada lor. Singura ieșire rămăsese fuga pe un alt drum. Prin cap îi trecu deodată ceea ce îi scăpase întâmplător paznicului de la închisoare, și anume că din stație, porneau înspre o direcție necunoscută, niște tuneluri care nu se aflau pe harta metroului.

— Aici sunt și alte tuneluri? îl întrebă el pe Oleg.

— Dincolo de pasaj mai este o stație, la fel ca asta, de parcă ar fi o reflexie în oglindă, zise băiatul și arătă cu mâna. Acolo ne jucam. Mai sunt tuneluri, dar ni s-a spus că nu trebuie să mergem acolo.

— Ne retragem! Spre pasaj! începu să urle Artiom, încercând să-și facă vocea cât mai groasă, pentru a imita tonul de bas al comandantului Melnik.

— Ce dracu'?! mormăi nemulțumit stalkerul.

Se părea că își revenise. Artiom îl apucă de umăr.

— Mai repede, au acolo o creatură care poate hipnotiza, spuse el repede. Nu putem sparge baricada asta! Mai este o altă ieșire, dincolo de pasaj!

— Așa e, stația asta este dublă... Ne retragem! hotărî stalkerul.

— Păstrați formația! Înapoi! La pas, la pas!

Militarii începură să se miște încet, parcă fără chef. Îmboldindu-i cu noi ordine, Melnik reuși să facă detașamentul să intre în formație și să înceapă retragerea înainte ca din întuneric să zboare spre ei alte ace. Când începură să urce

treptele pasajului spre cea de-a doua jumătate a stației, unul dintre membrii detașamentului, cel care mergea ultimul, țipă și se apucă de tibie. În lumina lanternei, Artiom observă că omul continuase să înainteze cu picioarele amorțite încă vreo câteva secunde. Dar după aceea, tot trupul rănitului fu cuprins de un tremurat monstruos și începu să se răsucească de parcă ar fi fost o cârpă stoarsă după ce fusese spălată, după care se prăbuși. Sub acoperirea scuturilor, doi militari liberi se năpustită să ridice de jos trupul tovarășului lor, dar totul se sfârșise. Trupul i se învinețise chiar sub privirile lor, iar pe buze îi apăruse o spumă. Artiom știa ce înseamnă asta, după cum știa, se pare, și Melnik.

— Ia-i scutul, casca și automatul! Repede! îi ordonă el lui Artiom. Ne retragem, ne retragem! le strigă apoi celorlalți.

Casca de titan era murdară de spuma aceea îngrozitoare, iar Artiom fu nevoit s-o scoată de pe capul mortului. Însă nu se simți în stare s-o facă. Luând doar automatul și scutul, trase un foc circular, sperând să-i sperie pe ucigașii dispăruți în întuneric, apoi se așeză în coada formației, se acoperi cu scutul și porni după ceilalți.

Acum aproape că fugeau. Apoi cineva aruncă în față, la mare depărtare, o fumigenă și, folosindu-se de debandada creată, detașamentul începu să coboare pe șine. Încă un militar scoase un strigăt uimit și căzu la pământ. Targa pe care zăcea Anton era dusă acum numai de trei persoane. Artiom nu se hotărî să iasă din spatele scutului, așa că de câteva ori trase la nimereală. Apoi se întâmplă ceva ciudat: spre ei nu mai zburau ace, deși, judecând după foșnetul pașilor și vocilor din jur, urmărirea nu încetase. Căpătând curaj, Artiom se uită pe lângă scut.

Detașamentul se afla la zece metri de intrarea în tunel. Primii luptători pășiseră deja înăuntru, iar doi, ridicându-se, începură să cerceteze pereții în lumina lanternelor în timp ce îi acopereau pe ceilalți. Dar nu era nevoie de nicio acoperire: se pare că sălbaticii nu se pregăteau să-i urmărească prin

tuneluri. Încremeniţi în semicerc, lăsând jos tuburile de suflat şi acoperindu-şi ochii cu mâna în faţa luminii orbitoare a lanternelor, aşteptau în tăcere ceva.

— Duşmani ai Marelui Vierme, ascultaţi!

Din mulţime ieşi în faţă chiar acel conducător bărbos care dădea dispoziţii în timpul interogatoriului.

— Duşmanii intră în galeriile sacre ale Marelui Şarpe. Oamenii buni nu vin după voi. Azi e interzis să intrăm acolo. E mare pericol. Moarte, blestem. Duşmanii să ne dea preotul şi să plece.

— Nu-i daţi drumul, nu-l ascultaţi, ordonă imediat Melnik. Ne retragem.

Îşi continuară cu precauţie înaintarea. Artiom şi alţi câţiva militari care se aflau în spate se retrăgeau, mergând de-a-ndăratelea fără să scape din ochi staţia care rămăsese în urmă. La început nu veni nimeni după ei. Din staţie se auzeau voci: unii se certau, mai întâi încet, apoi ţipând.

— Dron nu poate! Dron trebuie să se ducă! După învăţător!

— E interzis să te duci! Rămâi pe loc! Rămâi pe loc!

O siluetă neagră ţâşni din întuneric în razele lanternelor cu o asemenea viteză, că era imposibil s-o nimereşti. După ea, în depărtare, apărură şi altele. Fiindcă nu mai reuşi să-l nimerească pe primul sălbatic, unul dintre militari aruncă în faţă ceva.

— La pământ! Grenadă!

Artiom se aruncă cu faţa în jos pe traverse, acoperindu-şi capul cu mâinile şi deschizând gura, aşa cum îl învăţase tatăl lui adoptiv. Un bubuit inimaginabil şi forţa asurzitoare a valului exploziei îi loviră urechile şi îl lipiră de pământ. Mai stătu întins astfel încă vreo câteva minute, închizând şi deschizând ochii, în încercarea de a-şi reveni. Capul îi bubuia, iar în faţa ochilor i se învârteau pete colorate. Primele sunete de care deveni conştient fură nişte cuvinte stângace, care se repetau întruna:

— Nu, nu, nu trage, nu trage, nu trage, Dron nu are armă, nu trage!

Își ridică capul și se uită în jur. Acolo unde se intersectau razele stătea, cu mâinile ridicate, chiar acel sălbatic care îi păzise când erau în celulă. Doi militari îl aveau în bătaia puștii, așteptând ordine, iar restul se ridicau de jos și se scuturau. În aer plutea un praf greu, de piatră, iar dinspre stație venea un fum acru.

— Ce e, s-a prăbușit? întrebă cineva.

— De la o grenadă... Tot metroul se ține într-un fir de păr...

— Ei, dar de-acum n-o să se mai bage. Până o să adune resturile...

— Pe ăsta îl legați și îl luăm cu noi. Să mergem, nu avem timp, nu se știe când își vin în fire, ordonă Melnik, apropiindu-se.

Făcură popas abia după o oră. În acest timp, tunelul se ramificase de vreo două ori și stalkerul, care mergea înainte, alegea ramificațiile. Într-un loc, prinse în pereți se vedeau niște balamale uriașe din fontă, care cândva ținuseră probabil o poartă puternică. Alături de ele se aflau la pământ rămășițele unei uși ermetice. În afară de asta nu dădură de nimic interesant: tunelul era absolut pustiu, întunecat și fără viață.

Mergeau încet: bătrânul prizonier abia își târa picioarele și de câteva ori se împiedică și căzu. Dron mergea fără chef și bolborosea tot timpul încet ceva despre interdicție și blestem, până ce îi puseră și lui un căluș în gură.

Când stalkerul le permise în cele din urmă să se oprească și trimise santinele cu dispozitive de vedere nocturnă la distanță de câte cincizeci de metri în ambele direcții, preotul se prăbuși neputincios la pământ. Sălbaticul mugi implorator prin cârpă până când convinse escorta să-l ducă la bătrân, în fața căruia îngenunche, mângâindu-l pe cap cu mâinile legate.

Micul Oleg se năpusti la targa pe care se afla tatăl lui și începu să plângă. Paralizia lui Anton trecuse, dar își pierduse cunoștința, la fel ca prima dată. Între timp, stalkerul îl chemă pe Artiom mai într-o parte. Acesta își reținu cu greu curiozitatea.

— Cum de ne-ați găsit? Mă gândeam deja că s-a terminat, că o să ne mănânce, recunoscu el în fața lui Melnik.

— Păi ce mare lucru era să vă căutăm? Ați lăsat drezina chiar sub trapă. Gardienii au observat abia după o jumătate de oră că Anton nu venise la ceai. Pur și simplu nu au avut curaj să se bage acolo. Au pus pază și i-au raportat șefului. Iar tu nu m-ai așteptat. Apoi m-am dus și la Smolenskaia, la bază, după întăriri. S-au adunat de îndată ce s-a dat alarma, dar tot era nevoie de timp. Pentru orice e nevoie de timp. Până ne-am echipat... Abia la Maiakovskaia am început să-mi dau seama despre ce era vorba. Acolo lucrurile stăteau la fel: era tot un tunel lateral aruncat în aer, iar eu și Tretiak ne-am despărțit – ne uitaserăm pe hartă ca să ne dăm seama unde s-ar fi putut afla intrarea. Eram la distanță de vreo cincizeci de metri unul de altul. Probabil că el a ajuns mai aproape de intrare. Deși am fost plecat numai trei minute, când l-am strigat, nu a mai răspuns. Am dat fuga și l-am găsit întins pe jos, vânăt, umflat, cu buzele acoperite de mizeria asta de spumă... Atunci n-am avut vreme să cercetez. L-am luat de picioare și am pornit spre stație. În timp ce-l trăgeam după mine, mi-am adus aminte de Semionîci și de povestea lui cu santinela otrăvită. L-am luminat cu lanterna pe Tretiak – chiar așa era, avea un ac în picior. Atunci totul a început să capete sens. Am trimis cât mai repede un mesager la tine ca să rămâi în stație, am pus lucrurile la punct și m-am întors. Dar nu am ajuns la timp.

— Oare tot ei sunt și la Maiakovskaia? se minună Andrei. Dar cum de ajung acolo din Park Pobedî?

— Păi, uite cum ajung.

Stalkerul își dădu jos casca grea și o puse jos.

— Desigur, te rog să mă ierți că nu am venit numai pentru tine, ci și pentru a obține informații. Cred că de aici trebuie să mai fie o altă intrare în Metro-2. Prin ea canibalii au ajuns până la Maiakovskaia. Apropo, acolo se întâmplă aceeași poveste – copiii dispar noaptea din stație. Și, de fapt, dracu' știe pe unde mai umblă ăștia, iar noi habar n-avem despre ei.

— Adică... vreți să spuneți...

Gândul care-i trecu prin cap i se păru lui Artiom atât de incredibil, că nu îndrăzni imediat să-l rostească.

— În opinia dumneavoastră, intrarea în Metro-2 e pe undeva, pe aici?

Oare porțile către D6, acea fantomă misterioasă a metroului, se aflau chiar lângă ei? În mintea lui Artiom se învârteau toate zvonurile, basmele, legendele și teoriile despre Metro-2 pe care le auzise de-a lungul vieții. Oare cât valora credința în Observatorii nevăzuți despre care îi povestiseră cei doi interlocutori misterioși din Polianka? Se uită involuntar în jur, de parcă se aștepta să vadă invizibilul.

— O să-ți spun mai multe, zise stalkerul, făcându-i cu ochiul. Cred că suntem deja acolo.

Lui Artiom nu-i venea să creadă. Ceru o lanternă de la unul dintre militari și se apucă să cerceteze pereții tunelului. Simțea asupra lui privirile uimite ale celorlalți, dându-și foarte bine seama că acum avea probabil o înfățișare extrem de stupidă, dar ce putea să facă? Nici el nu știa foarte bine ce se aștepta să vadă când ajungea în Metro-2. Șine de aur? Oameni care trăiau cum se trăise înainte și care nu știau de grozăviile existenței de azi? Abundență? Zei? Privi de la un punct de pază la altul și, fără să descopere nimic, se întoarse spre Melnik. Acesta discuta cu militarul care-i păzea pe sălbatici.

— Ce facem cu ostaticul? Îl împușcăm? întrebă gardianul pe un ton banal, de parcă ar fi fost vorba de o îndatorire de rutină.

— Mai întâi o să discutăm puţin, răspunse stalkerul.

Aplecându-se, scoase căluşul din gura bătrânului, apoi făcu acelaşi lucru şi cu cel de-al doilea prizonier.

— Învăţătorule! Învăţătorule! Dron vine cu tine! Vin cu tine, învăţătorule! Dron încalcă interdicţia, Dron e gata să moară de mâna duşmanilor Marelui Vierme, dar Dron vine cu tine până la capăt! spuse dintr-o suflare sălbaticul, legănându-se dintr-o parte în alta deasupra preotului care gemea.

— Ce este acolo? Despre ce vierme e vorba? Ce sunt aceste galerii sacre? întrebă Melnik.

Bătrânul tăcea. Privind speriat la soldaţii din escortă, Dron spuse repede:

— Galeriile sacre ale Marelui Vierme le sunt interzise oamenilor buni. Acolo poate să apară Marele Vierme. Omul îl poate vedea. E interzis să te uiţi. Numai preoţii pot. Dron se teme, dar merge. Dron merge cu învăţătorul.

— Despre ce vierme e vorba? întrebă încruntat stalkerul.

— Marele Vierme... Creatorul vieţii, explică Dron. Mai departe încep galeriile sacre. Nu în fiecare zi poţi să mergi. Sunt zile interzise. Azi e o zi interzisă. Dacă-l vezi pe Marele Vierme, te transformi în cenuşă. Dacă îl auzi, vei fi blestemat, mori repede. Toţi ştiu. Bătrânii vorbesc.

— Toţi sunt loviţi de cretinism acolo în staţie? îl întrebă stalkerul pe Artiom.

— Nu, răspunse el scuturând din cap, vorbiţi cu preotul.

— Sfinţia Voastră, i se adresă Melnik bătrânului fără să-şi ascundă ironia. Vă rog să mă scuzaţi, eu, cum să spun, sunt soldat bătrân... Cum să mă exprim... Nu ştiu să vorbesc în cuvinte frumoase. Dar pe aici, pe undeva, printre posesiunile dumneavoastră, se află un loc pe care îl căutăm. Cum să mă exprim mai bine...? Acolo se păstrează... săgeţi de foc? Strugurii mâniei?

Se uită în ochii bătrânului, sperând că acesta va răspunde la una dintre metaforele lui, dar preotul tăcea încăpățânat, privindu-l posac pe sub sprâncene.

— Lacrimile fierbinți ale zeilor? continuă stalkerul sub privirile uimite ale lui Artiom și ale soldaților din escortă. Fulgerul lui Zeus?

— Nu mai face pe prostul! îl întrerupse în cele din urmă bătrânul. Nu are rost să calci în picioare transcendentul cu cizmele tale murdare de soldat.

— Rachete, zise Melnik adoptând imediat tonul unui om de afaceri. Unitatea de rachete din regiunea Podmoskovie. Trebuie să ajungem acolo cât mai repede și ar fi bine să ne ajutați.

— Rachete, repetă bătrânul încet, de parcă gusta cuvântul. Rachete. Probabil aveți vreo cincizeci de ani. Nu-i așa? Încă mai țineți minte. SS-18 erau numite în Occident „Satana". A fost singurul moment al adevărului pentru civilizația omenească oarbă din naștere. Oare nu v-a ajuns?! Ați distrus toată lumea, oare nu v-a ajuns?!!

— Ascultați, Sfinția Voastră, nu avem timp de asta, îl întrerupse Melnik. Vă dau cinci minute, adăugă el, iar degetele îi trosniră atunci când își întinse mâinile.

Bătrânul făcu o grimasă. Se părea că nici amenințătorul echipament de luptă al stalkerului și al luptătorilor lui, nici amenințarea abia ascunsă din vocea lui Melnik nu produseseră asupra lui nici cea mai mică impresie.

— Și ce, ce puteți să-mi faceți? întrebă el zâmbind. Să mă torturați? Să mă omorâți? N-aveți decât, oricum sunt bătrân, iar în religia noastră nu sunt destui martiri. Așa că omorâți-mă, așa cum ați omorât sute de milioane de alți oameni! Cum ați distrus toată lumea! Toată lumea noastră! Haide, apasă pe trăgaciul mașinăriei tale drăcești, așa cum ați apăsat pe trăgacele și pe butoanele zecilor de mii de mașinării și dispozitive!

Vocea bătrânului, la început slabă și răgușită, căpăta inflexiuni de oțel. În ciuda părului cărunt și încâlcit, a mâinilor legate și a staturii mici, bărbatul nu mai arăta jalnic, ci emana o forță ciudată, astfel că fiecare nou cuvânt al lui suna mult mai convingător și mai amenințător decât celelalte.

— Nu trebuie să mă sugrumi chiar tu și nici măcar nu va trebui să fii martor la agonia mea... Fiți blestemați, cu toate mașinile voastre! Ați făcut ca viața și moartea să nu mai aibă nicio valoare... Credeți că sunt nebun? Dar nebunii adevărați sunteți voi, tații și copiii voștri! Oare nu a fost o nebunie periculoasă să încerci să subjugi tot pământul, să înrobești natura și s-o strunești până se umple de spumă și începe să tremure? Și mai apoi, într-un elan de ură de sine și față de cei asemenea vouă, ați încercat să-i veniți definitiv de hac? Unde ați fost când s-a prăbușit lumea? Ați văzut oare cum s-a întâmplat asta? Ați văzut oare ce am văzut eu? Cerul, mai întâi topit, apoi acoperit de nori de piatră...? Râurile și mările ce clocoteau, aruncând pe maluri creaturi care fierseseră de vii și care mai apoi s-au transformat într-o gelatină înghețată? Soarele negru, care a dispărut pentru ani întregi de pe bolta cerească? Casele transformate într-o fracțiune de secundă în praf și oamenii transformați, la rândul lor, în praf? Ați auzit strigătele lor de ajutor? Dar pe muribunzii apăruți în urma epidemiilor și pe cei mutilați de radiații? Ați auzit blestemele lor? Priviți-l! exclamă el, arătând spre Dron, priviți-i pe toți cei fără mâini, fără ochi sau cu șase degete! Chiar și cei care au căpătat ceva în plus vă blesteamă!

Sălbaticul căzu în genunchi, sorbind cu venerație fiecare cuvânt al preotului său. Și Artiom simțea în acest moment o asemenea dorință. Până și soldații din escortă făcură involuntar un pas înapoi și numai Melnik mai continuă, cu ochii mijiți, să-l privească drept în față pe bătrân.

— Ați fost martor la moartea acestei lumi? continuă preotul. Știți oare cine e vinovat de ea? Cine îi știe pe nume pe cei care, printr-o singură apăsare de buton, chiar fără să vadă

ceea ce făceau, au șters de pe fața pământului sute de mii de oameni? Cine a transformat pădurile verzi și nemărginite în pustiuri arse? Ce ați făcut cu lumea aceasta? Cu lumea mea?! Cum de ați îndrăznit să vă luați răspunderea pentru transformarea ei în nimic? Pământul nu a cunoscut un rău mai mare decât blestemata voastră civilizație a mașinilor, cea care opunea naturii mecanisme lipsite de viață! Ea a făcut tot posibilul ca să calce în picioare, să înfulece și să digere lumea, dar a mers prea departe și s-a distrus pe sine... Civilizația voastră e o tumoare canceroasă, este o amibă uriașă, care absoarbe cu sete tot ceea ce este util și hrănitor în jur și care elimină numai deșeuri otrăvite, fetide. Și acum aveți nevoie din nou de rachete! Aveți nevoie de cele mai îngrozitoare arme create de civilizația voastră de criminali! De ce? Pentru a termina ce ați început? Criminalilor! Vă urăsc, vă urăsc pe toți! strigă el epuizat, apoi începu să tușească și tăcu.

Nimeni nu scoase vreun cuvânt în timp ce bătrânul se lupta cu tusea, ci așteptară cu toții ca acesta să continue:

— Dar vi se apropie sfârșitul... Și chiar dacă eu nu voi trăi până atunci, în locul vostru vor veni alții, care vor înțelege caracterul distrugător al tehnicii, și care vor putea să se descurce fără ea... Sunteți din ce în ce mai puțini și în curând veți dispărea cu totul. Ce păcat că nu voi asista la agonia voastră! Dar o să creștem fii care vor vedea asta! Omul se va căi pentru că, împins de mândrie, a distrus tot ce a avut mai prețios! După secole de înșelătorie și minciună, a învățat în cele din urmă să distingă binele de rău și adevărul de minciună! Noi îi educăm pe cei care vor popula pământul după voi. Iar noi vom fi milostivi și vă vom înfige în curând pumnalul chiar în inimă, pentru ca această agonie să nu dureze prea mult! Și ziua aceasta se apropie! încheie el, scuipând la picioarele lui Melnik.

Stalkerul nu răspunse imediat. Îl cântărea din priviri pe bătrânul care tremura de ură. Apoi, cu mâinile încrucișate pe piept, întrebă pe un ton ironic:

— Şi ce, v-aţi inventat un vierme şi aţi făcut o poveste pur şi simplu pentru a le insufla canibalilor voştri ura faţă de tehnică şi progres?

— Gura! Ce ştiţi voi despre ura mea faţă de tehnica voastră blestemată, diavolească! Cât vă pricepeţi la oameni, câte ştiţi despre speranţele, scopurile şi nevoile lor? Omul avea nevoie tocmai de un asemenea zeu... Un zeu precum acela creat de noi. Dacă vechile zeităţi i-au permis omului să se arunce în prăpastie şi am murit şi noi împreună cu lumea noastră, nu avea niciun rost să-i readucem la viaţă... Felul în care vorbeşti mă face să simt această superioritate blestemată, acest dispreţ şi această mândrie care au dus omenirea pe marginea prăpastiei. Da, nu contează că nu există Marele Vierme, nici nu contează că este inventat de noi, fiindcă în curând vă veţi putea convinge singuri că acest zeu subteran inventat e mult mai puternic decât zeii voştri care s-au prăbuşit de pe tronurile lor şi s-au făcut bucăţi! Râdeţi de Marele Vierme? N-aveţi decât! Dar nu voi veţi fi cei ce vor râde la urmă!

— Ajunge! Căluşul! porunci stalkerul. Deocamdată să nu vă atingeţi de el, s-ar putea să ne fie de folos mai târziu.

Îi îndesară bătrânului din nou în gură cârpa, în timp ce acesta se împotrivea şi blestema. Sălbaticul, pe care, pentru orice eventualitate, îl ţineau de mâini doi militari, nu-şi mai manifesta în niciun fel compasiunea. Stătea tăcut, cu umerii căzuţi şi cu un aer neputincios, dar nu-şi lua privirea stinsă de la preot.

— Învăţătorule... Ce înseamnă că nu există Marele Vierme? reuşi el să spună în cele din urmă.

Bătrânul nici nu se uită la el.

— Ce înseamnă că tu l-ai inventat pe Marele Vierme, învăţătorule? repetă tâmp Dron, dând din cap dintr-o parte în alta.

Preotul nu răspunse. Lui Artiom i se păru că bătrânul îşi consumase toată energia vitală cu acel discurs, iar acum,

după ce scuipase tot focul și disperarea, căzuse într-o stare de prostrație.

— Învățătorule... Învățătorule... Marele Vierme există... De ce-i minți? De ce? Nu spui adevărul, vrei să-i încurci pe dușmani! El există... Există! strigă Dron, apoi începu dintr-odată să geamă și să suspine înfricoșător.

Plânsetele și urletele lui erau atât de disperate, că lui Artiom îi veni să se ducă la el să-l liniștească. Bătrânul părea să-și fi luat deja adio de la viață și își pierduse orice interes pentru discipolul lui, fiind frământat acum de cu totul alte probleme.

— Există! Există! El există! Noi suntem copiii lui! Noi suntem copiii lui! El există și a existat mereu, și va exista mereu! El există! Dacă Marele Vierme nu există... Deci... Suntem singuri de tot...

Cu sălbaticul care rămăsese singur se întâmpla ceva groaznic. Intrase în transă. Dădea din cap de parcă spera ca astfel să alunge și să uite cele auzite, scotea un sunet pe o singură notă, iar lacrimile care i se curgeau din ochi i se amestecau cu saliva care-i curgea abundent din gură. Nu încerca deloc să se șteargă; în schimb, se apucase cu mâinile de capul său ras. Soldații din escortă îi dădură drumul, iar el se prăbuși la pământ. Își acoperi urechile cu mâinile, lovindu-se în cap și legănându-se din ce în ce mai tare, până ce corpul începu să i se rostogolească sălbatic, iar strigătul lui umplu tot tunelul. Militarii încercară să-l liniștească, dar nicio lovitură și niciun ghiont nu reușiră să oprească pentru mai mult de o clipă acest strigăt primitiv de disperare ce-i țâșnea din piept.

Melnik se uita dezaprobator la sălbaticul ce intrase în criză, apoi își desfăcu tocul armei de la brâu, scoase de acolo TT-ul cu amortizor, apoi, cu o mișcare scurtă și precisă îl îndreptă spre Dron și apăsă pe trăgaci. Amortizorul șuieră și trupul ce se zbătea pe podea se potoli instantaneu.

Strigătul ininteligibil pe care îl scotea se întrerupse, dar ecoul îi mai repetă de câteva ori ultimele sunete, de parcă ar fi prelungit cu încă o clipă viața lui Dron.

— ...riiiiiiiiiiiiiiiiiiiii...

Și abia atunci pricepu Artiom ce anume strigase sălbaticul înainte să moară: „Singuri!"

Stalkerul își băgă pistolul înapoi în toc. Artiom, fără să-și dea seama de ce, nu se putea uita la el, privindu-l în loc pe Dron, care se liniștise, și pe preotul care stătea pe-aproape, dar nu reacționase în niciun fel la moartea discipolului său. Când se auzise pocnetul pistolului, bătrânul tresărise puțin, aruncase o privire scurtă spre trupul sălbaticului, după care se întorsese din nou, cu indiferență.

— Să mergem mai departe, ordonă Melnik. După atâta zgomot, o să se adune aici jumătate de metrou.

Detașamentul intră imediat în formație, cu Artiom la coadă, pe post de ariergardă, fiind dotat cu o lanternă puternică și cu vesta antiglonț a unuia dintre militarii care îl duceau pe Anton. Peste un minut se puseră în mișcare și începură să înainteze prin tunel.

Lui Artiom nu prea i se potrivea acum rolul de ariergardă. Își mișca cu greu picioarele, se împiedica de traverse și se uita neajutorat în jur la militarii care mergeau înainte. În urechi îi răsuna strigătul de dinainte de moarte al sălbaticului.

I se transmiseseră și lui disperarea, dezamăgirea și împotrivirea sălbaticului de a accepta faptul că omul rămăsese absolut singur în lumea aceea groaznică și tristă. Era ciudat, dar abia când auzise urletul sălbaticului, chinuit de un dor neostoit pentru absurda divinitate imaginară, începuse să înțeleagă acel sentiment universal al singurătății care constituia izvorul credinței omenești.

Mergând prin tunelul pustiu, lipsit de viață, simțea acum și el ceva asemănător. Dacă stalkerul avusese dreptate, și ei pătrunseseră deja de mai bine de o oră în adâncurile lui

Metro-2, atunci construcţia misterioasă se dovedea a fi o simplă realizare inginerească, părăsită de mult de cei care o creaseră şi cucerită acum de canibalii semiinteligenţi şi de preoţii lor fanatici.

Soldaţii începură să vorbească în şoaptă. Detaşamentul intra în staţia pustie. Aceasta arăta neobişnuit: peronul scurt, tavanul scund, coloanele groase din fier-beton şi pereţii acoperiţi cu faianţă în loc de marmura obişnuită arătau că staţia nu trebuise niciodată să bucure ochii cuiva, ci numai să-i protejeze cât mai bine pe cei care se foloseau de ea.

Literele din bronz înnegrit de vreme de pe pereţii de-a lungul cărora mergeau formau un cuvânt de neînţeles, „Sovmin"[1]. În alt loc scria „Casa Guvernului FR". Artiom ştia precis că printre denumirile staţiilor din metroul obişnuit nu exista niciuna cu astfel de nume, iar asta putea însemna numai un singur lucru: că ieşiseră de mult din graniţele lui. După toate aparenţele, Melnik nu intenţiona să stea prea mult aici. După ce se uită repede în jur, le spuse încet ceva oamenilor lui, iar aceştia porniră mai departe.

Observatorii nevăzuţi mureau în ochii lui, se transformau dintr-o forţă ameninţătoare, inteligentă şi intangibilă în nişte fantasmagorice sculpturi antice ilustrând mituri vechi, care erau roase de umezeală şi de curentul din tuneluri. Împreună cu ei, în conştiinţa lui se destrămau şi alte credinţe, cu care avusese de-a face în această călătorie.

Artiom era cuprins de un sentiment ciudat pe care cu greu l-ar fi putut reda în cuvinte. Era ca şi cum în pachetul strălucitor primit de la tatăl său adoptiv de ziua lui ar fi găsit, în locul cadoului propriu-zis, doar hârtie de ziar.

Sub ochii lui se dezvăluia una dintre cele mai mari taine ale metroului. Picioarele lui înaintau prin D6, pe care unul dintre însoţitorii lui îl numise la un moment dat „Mitul de

[1] Abreviere în rusă pentru Consiliul de Miniştri al Uniunii Sovietice.

aur al metroului". Totuşi, în loc să fie cuprins de valuri de fericire, el simţea o tristeţe de neînţeles. Începea să înţeleagă că anumite taine erau minunate tocmai pentru că nu puteau fi explicate şi că existau întrebări al căror răspuns era mai bine să nu fie ştiut de nimeni.

Deodată simţi că un obraz i se răcise – era locul în care răsuflarea tunelurilor trecuse peste urmele unei lacrimi ce îi aluneca la vale. Scutură din cap, aşa cum făcuse nu demult sălbaticul împuşcat. Începu să fie cuprins de frisoane – fie din cauza curentului puternic care aducea miros de umezeală şi de paragină, fie din cauza sentimentului pătrunzător de singurătate şi pustietate.

Pentru o fracţiune de secunde, i se păru că tot ceea ce-l înconjura îşi pierduse sensul – misiunea lui şi tentativele omului de a supravieţui într-o lume în schimbare, cât şi viaţa în general, sub toate aspectele ei. În ea nu era nimic – numai tunelul întunecos şi pustiu al timpului care-i era dat fiecăruia şi prin care trebuia să înainteze orbeşte de la staţia Naştere până la staţia Moarte. Cei care căutaseră credinţa, încercaseră pur şi simplu să găsească nişte ramificaţii laterale ale acestui tunel. Dar erau numai două staţii şi tunelul era construit doar pentru a le lega între ele, aşa că nu existau şi nici nu aveau cum să existe ramificaţii.

Când Artiom îşi veni în fire, se dovedi că rămăsese în urma detaşamentului cu câteva zeci de paşi. Nu-şi dădu seama imediat ce-l făcuse să-şi vină în fire. Apoi, privind în jur şi ascultând, înţelese în cele din urmă: în peretele tunelului se vedea o uşă uşor întredeschisă prin care ajungea până la el un zgomot ciudat, care tot creştea – mormăitul surd al cuiva sau un mârâit nemulţumit. Probabil că nu se auzise când trecuseră ceilalţi pe lângă uşă. Dar era din ce în ce mai greu să nu remarci acel sunet.

Acum probabil că detaşamentul se îndepărtase de el cu vreo sută de metri. Înăbuşindu-şi dorinţa de a alerga după el, Artiom îşi ţinu răsuflarea, se apropie de uşă şi o împinse.

De partea cealaltă se afla un coridor destul de lung și de lat în capătul căruia se zărea pătratul negru al unei ieșiri. Tocmai de acolo venea mormăitul acela care semăna din ce în ce mai mult cu urletul unui animal uriaș.

Artiom nu avu curajul să pășească înăuntru. Stătea ca vrăjit, holbându-se la pătratul gol de la capătul coridorului și ascultând... până când, pe neașteptate, urletul se amplifică de mai multe ori și în deschizătura ușii din cealaltă parte a coridorului apăru în lumina lanternei ceva tulbure, incredibil de uriaș, care gonea nestăpânit înainte, trecând pe lângă pasajul deschis.

Artiom se dădu repede înapoi, trânti ușa și o luă la fugă, ca să ajungă din urmă detașamentul.

CAPITOLUL 18

Ceilalți îi remarcaseră deja absența și se opriseră. Raza albă se mișca neliniștită prin tunel, iar când căzu asupra lui, Artiom, pentru orice eventualitate, ridică mâinile și strigă:

— Eu sunt! Nu trageți!

Lumina orbitoare se stinse. Artiom porni repede înainte, așteptând să i se tragă un perdaf. Dar când ajunse la ceilalți, Melnik nu făcu decât să-l întrebe încet:

— N-ai auzit nimic adineauri?

Artiom dădu aprobator din cap fără să scoată un cuvânt. Nu voia să vorbească despre ceea ce tocmai văzuse și, în plus, nici nu era sigur că toate astea nu i se năzăriseră. De la o vreme se obișnuise cu faptul că în metrou trebuie să fii precaut cu ceea ce-ți comunică propriile simțuri.

Ce văzuse? Rațiunea îi spunea că așa ar fi putut să arate o garnitură de metrou care trecea pe lângă tine, dar asta era total exclus: metroul nu mai dispunea de zeci de ani de cantitatea de energie electrică necesară pentru a-l pune în mișcare. Cea de-a doua posibilitate era și mai incredibilă. Artiom își aduse aminte de avertismentele sălbaticilor legate de galeriile sacre ale Marelui Vierme și despre faptul că ziua de azi era interzisă intrării în tunel. Altceva nu-i mai venea în minte.

— Doar nu mai circulă trenuri, nu? îl întrebă el pe stalker pentru orice eventualitate.

Melnik se uită la el ca la un nebun.

— Ce trenuri? Odată ce s-au oprit nu s-au mai mișcat niciodată, după care au fost demontate bucată cu bucată. Vorbești despre sunetele astea, nu? Sunt ape subterane, cred.

Chiar aici, în apropiere, e un râu. Am trecut pe sub el. Bine, să mergem, încă nu se știe cum vom ieși de aici.

Sub privirea lui scrutătoare, Artiom nu-și dori deloc să mai insiste. Dar pentru că cea de-a doua ipoteză a lui era și mai nebunească, preferă să o treacă sub tăcere și să nu mai revină la acest subiect.

Probabil că râul era într-adevăr în apropiere. Tăcerea apăsătoare a tunelului era întreruptă aici de tot felul de sunete neplăcute: apa care picura și susurul unor pârâiașe negre și subțiri curgând de-a lungul șinelor. Pereții și bolțile străluceau de umezeală și erau acoperite cu un strat albicios de mucegai, iar din loc în loc se vedeau și bălți. Artiom se obișnuise să se teamă de apele din tuneluri și aici nu se simțea deloc în largul lui. Umezeala pătrunsese în toate locurile părăsite și uitate de om; fără reparații și fără continua luptă cu apele freatice, unele tuneluri începuseră să fie luate cu asalt de apă. Tatăl lui adoptiv chiar îi povestise despre niște tuneluri și stații inundate. Numai că, din fericire, se aflau destul de jos sau la margine, așa că apa nu apucase să se răspândească prin toate ramificațiile. De aceea Artiom avea impresia că micile picături de pe perete erau aidoma răsuflării unui muribund pe care nu-l mai ajută nimeni.

În realitate, cu cât înaintau mai mult, cu atât mai uscat devenea totul în jur. Treptat, pârâiașele se uscaseră, petele de mucegai de pe pereți erau din ce în ce mai rare, iar aerul devenise parcă mai ușor. Tunelul cobora și rămânea la fel de pustiu, iar asta nu putea să nu te pună în gardă. Artiom își aduse aminte pentru a nu știu câta oară de cuvintele lui Bourbon, care-i spusese că un tunel pustiu era lucrul cel mai periculos. Și ceilalți, se pare, erau conștienți de asta și aruncau mereu priviri neliniștite în urmă, unde dădeau de Artiom, care era ultimul din grup. Întâlnindu-i privirea, se uitau grăbiți în altă parte.

Tot timpul mergeau drept, ignorând ramificațiile laterale blocate cu zăbrele și ușile groase din metal, care se închideau

cu ajutorul unor roţi fixate în perete. Unele dintre ele erau deschise, iar raza lanternei readucea pentru o clipă la viaţă fantomele unor încăperi părăsite, ale unor paturi supraetajate ruginite, ale unor coridoare care dispăreau după colţ, cu pereţii vopsiţi în cenuşiu şi alb. Nicăieri nu era nici urmă de oameni şi nu se vedea niciun obiect abandonat. Însă lui Artiom asta i se părea mai sinistru decât dacă ar fi văzut dintr-odată pe jos nişte rămăşiţe umane putrezite.

Părea că marşul lor forţat va continua la infinit. Bătrânul mergea din ce în ce mai încet, pur şi simplu nu mai avea putere şi nici ghionturile în spate, nici înjurăturile soldaţilor din escortă nu puteau să-l oblige să grăbească pasul. Detaşamentul nu făcea niciun popas şi cea mai lungă oprire durase o jumătate de minut – exact atât cât avuseseră nevoie cei care duceau targa lui Anton pentru a o muta dintr-o mână într-alta. Fiul lui Anton rezista uimitor de bine. Deşi se vedea că obosise, Oleg nu se plânsese niciodată, ci doar îşi trăgea nasul cu încăpăţânare, încercând să ţină pasul cu ceilalţi.

Oamenii din faţă începuseră o discuţie animată. Privind din urma spinărilor late, Artiom îşi dădu seama despre ce era vorba. Intrau într-o nouă staţie. Arăta aproape la fel ca precedenta: bolţi joase, coloane ce semănau cu nişte elefanţi, pereţi de beton vopsiţi în ulei, lipsa vreunor elemente decorative. Peronul era neobişnuit de lat şi nu se putea distinge ce se afla pe partea cealaltă. La prima vedere, aici puteau aştepta trenul cel puţin două mii de oameni. Dar nici în această staţie nu era nimeni, iar ultimul tren plecase într-un punct necunoscut al destinaţiei cu aşa de multă vreme în urmă, încât şinele se acoperiseră cu o rugină neagră, iar traversele putrezite fuseseră acoperite de muşchi. Denumirea staţiei scrisă cu litere de bronz, îl făcu pe Artiom să tresară. Era chiar acel cuvânt enigmatic, „Ghenştab"[1]. Imediat îşi

[1] Abreviere în rusă pentru Statul-Major General.

aduse aminte și de soldații din Polis, și de luminițele stranii ce rătăceau prin scuarul de lângă zidurile ruinate ale sediului Ministerului Apărării.

Melnik își ridică mâna înmănușată. Detașamentul împietri imediat.

— Ulman, după mine, spuse el și urcă repede pe peron.

Soldatul vânjos care mergea lângă el se sui și el pe peron, urmându-l pe stalker. Sunetele moi de pași făcute de cizmele celor de la forțele speciale se dizolvară imediat în liniștea stației. Restul membrilor detașamentului, ca la ordin, luă o poziție defensivă, îndreptându-și armele spre ambele capete ale tunelului. Aflat la mijloc, Artiom își spuse că, sub acoperirea lor, deocamdată își putea permite să cerceteze ciudata stație.

— Tata n-o să moară, nu-i așa? auzi el vocea băiatului, simțind, în același timp, că-l trăgea de mânecă.

Artiom își plecă ochii. Oleg stătea acolo și-l privea implorator, iar Artiom își dădu seama că băiatul era gata să izbucnească în plâns. Dădu din cap liniștitor și-l mângâie pe cap.

— Asta s-a întâmplat pentru că le-am spus unde a lucrat tata? De aceea l-au rănit? întrebă Oleg. Tata mi-a spus mereu să nu spun nimănui... scânci el. A spus că oamenii nu-i iubesc pe rachetiști. Tata a spus că nu e ceva rușinos, nici rău, și că rachetiștii și-au apărat patria. Că pur și simplu alții îi invidiază.

Artiom se uită cu teamă la preot, dar acela, obosit de drum, se așezase pe jos și se uita în gol cu o privire stinsă, fără să acorde nici cea mai mică atenție discuției lor.

Peste câteva minute se întoarseră și cercetașii. Detașamentul se adună în jurul stalkerului care îi puse pe scurt la curent cu situația:

— Stația e goală. Dar nu e părăsită. În câteva locuri sunt imagini ale viermelui lor. Și, în plus, am găsit o schemă pe perete, desenată de mână. Dacă e s-o credem, ramificația asta duce la Kremlin. Acolo e stația centrală și se face transferul

către celelalte linii. Va trebui să ne ducem acolo. Drumul trebuie să fie liber. În pasajele laterale nu intrăm. Întrebări?

Soldații se uitară unul la altul, dar nimeni nu răspunse. Însă bătrânul, care până atunci stătuse jos impasibil, începu să se nelinișteasCă când auzi cuvântul „Kremlin". Își întoarse capul și începu să mormăie ceva. Melnik se aplecă și-i smulse călușul din gură.

— Nu puteți merge acolo! Nu se poate! Eu nu merg la Kremlin! Lăsați-mă aici! începu să bolborosească preotul.

— Care e problema? întrebă nemulțumit stalkerul.

— Nu trebuie să mergem la Kremlin! Nu putem merge acolo! Eu nu merg! repetă bătrânul ca o mașinărie stricată, tremurând încet.

— E foarte bine că nu vrei să mergi acolo, răspunse stalkerul. Cel puțin ai voștri n-o să fie acolo. Tunelul e gol, curat. Nu intenționez să intru în tunelurile laterale. În opinia mea, e mai bine să mergem așa, direct spre Kremlin.

Oamenii din detașament începură să șușotească. După ce-și aduse aminte de luminile de rău augur din turnurile Kremlinului, Artiom își dădu seama de ce nu doar preotul se temea să meargă acolo.

— Gata! zise Melnik punând capăt discuțiilor. Mergem înainte, nu avem timp. Azi chiar că e zi de interdicție, fiindcă în tuneluri nu e nimeni. Nu se știe când se va termina, însă atunci ne va fi mai greu, așa că trebuie să ne grăbim. Ridicați-l!

— Nu! Nu mergeți acolo! Nu trebuie! Eu nu merg! insistă bătrânul, care părea să fi înnebunit de tot.

Când se apropie de el cel care-l escorta, preotul, răsucindu-se cu o mișcare unduitoare, aproape imperceptibilă, se smulse din mâinile lui, apoi, cu un aer de supunere prefăcută, se opri în bătaia țevilor automatelor îndreptate spre el și deodată își smuci scurt mâinile legate la spate.

— Ei, n-aveți decât să dispăreți! exclamă el triumfător și izbucni într-un râs care peste câteva secunde se transformă

într-un sunet răgușit, de om sufocat, iar trupul îi fu cuprins de spasme și din gură începu să-i iasă multă spumă.

Din cauza convulsiei, mușchii feței i se transformaseră într-o mască monstruoasă, îngrozitoare, căci colțurile gurii îi erau ridicate în cel mai groaznic zâmbet pe care îl văzuse Artiom vreodată.

— E gata, spuse Melnik.

Se apropie de bătrânul căzut la pământ și, după ce-l împinse în spate cu vârful ghetei, îi răsuci trupul. Încordat, parcă împietrit, acesta cedă destul de greu și se rostogoli cu fața în jos. La început, Artiom își spuse că stalkerul făcuse asta ca să nu mai vadă fața mortului, dar mai apoi își dădu seama care era motivul adevărat. Folosindu-și lanterna, Melnik lumină încheieturile bătrânului, legate cu sârmă. În pumnul mâinii drepte, preotul strângea un ac pe care și-l înfipsese în antebrațul mâinii stângi. Artiom nu-și putea imagina cum de reușise preotul să facă asta, unde ținuse ascuns acul otrăvit în tot acel timp și de ce nu se folosise de el mai devreme. Se întoarse cu spatele și acoperi cu palma ochii micului Oleg.

Fără să mai scoată vreun sunet, detașamentul înțepeni pe loc. Deși li se ordonase să se pună în mișcare, niciun militar nu se mișcă. Stalkerul îi privi cercetător. Îți puteai da ușor seama ce le trecea oamenilor prin cap: se întrebau ce îi putea aștepta la Kremlin, dacă ostaticul preferase să se sinucidă doar ca să nu meargă acolo?

Fără a mai pierde timpul încercând să-i convingă, Melnik se duse spre targa pe care gemea Anton, se aplecă și apucă un mâner.

— Ulman! strigă el.

După o ezitare de o clipă, cercetașul lat în umeri apucă cel de-al doilea mâner al tărgii. Supunându-se unui impuls neașteptat, Artiom se apropie de ei și prinse mânerul din spate. Alături de el mai veni cineva. Fără să scoată niciun cuvânt, stalkerul își îndreptă spatele și porniră mai departe.

Restul oamenilor îi urmară și detașamentul intră din nou în formația de luptă.

— De aici deja nu mai avem așa de mult, spuse încet Melnik. Vreo două sute de metri. Lucrul cel mai important e să găsim pasajul care duce spre cealaltă linie. Apoi să continuăm până la Maiakovskaia. Ce e mai departe, nu știu. Tretiak nu mai este... O să ne gândim la ceva. Acum avem un singur drum. Nu putem să ne întoarcem.

Cuvintele lui despre drum zgândăriră ceva în sufletul lui Artiom, iar el își aminti din nou de drumul lui. Căzut pe gânduri, nu-și dădu imediat seama despre ce vorbise Melnik înainte de asta. Dar imediat ce vorbele stalkerului despre Tretiak cel mort ajunseseră până la conștiința lui ocupată până atunci cu altceva, tresări și-i șopti:

— Anton... Se pare că a făcut parte din trupele RVSN... Deci e rachetist! Deci încă mai putem! O să putem?

Melnik se uită neîncrezător peste umăr, apoi privi la comandantul pazei întins pe targă. Se pare că omului nu-i era deloc bine. Paralizia lui Anton trecuse de mult, dar acum îl chinuia un delir ce părea provocat de febră. Gemetele se amestecau cu frânturi de fraze, ordine neclare, dar pline de furie, rugăminți disperate, scâncete și bolboroseli. Și cu cât se apropiau mai mult de Kremlin, cu atât mai puternice deveneau strigătele rănitului și cu atât se încorda el mai tare pe targă...

— Am spus! Nu mai comentați! Vin spre noi... La pământ! Lașilor... Dar oare cum... cum rămâne cu ceilalți?! Nimeni n-o să poată... acolo, nimeni! li se adresa Anton unor camarazi pe care numai el îi putea vedea.

Fruntea i se acoperise de sudoare și Oleg, care alerga alături de targă, se folosea de scurtul răstimp în care militarii se opreau pentru a schimba mâna cu care o duceau și-i ștergea fruntea tatălui său cu o cârpă. Melnik aprinse lanterna deasupra comandantului pazei, de parcă încerca să-și dea seama dacă acesta mai avea vreo șansă să-și vină în fire. Se vedea

cum Anton strângea din dinți, cum i se agitau neliniștiți globii oculari sub pleoape. Avea pumnii strânși, iar trupul i se smucea când într-o parte, când în cealaltă. Curelele îl împiedicau pe Anton să cadă de pe targă, dar devenise din ce în ce mai greu de transportat.

După încă vreo cincizeci de metri Melnik ridică mâna și detașamentul se opri din nou. Pe jos se vedea un semn trasat grosolan cu vopsea. Acum, capătul îngroșat al familiarei linii șerpuite se unea cu o linie groasă și roșie ce tăia de-a curmezișul tunelul aflat în fața lor. Ulman fluieră.

— S-a aprins lumina roșie, înseamnă că drumul e închis, zise cineva din spate începând să râdă.

— E pentru viermi, nu pentru noi, i-o tăie stalkerul. Înainte!

Totuși, acum înaintau din ce în ce mai încet. Melnik îi dădu lui Artiom să țină mânerul de la targă, veni în fruntea detașamentului și își puse la ochi dispozitivul de vedere nocturnă. Dar nu încetase să se mai grăbească doar din precauție. În stația Ghenștab, tunelul începea să coboare și mai abrupt și, cu toate că rămăsese la fel de gol, dinspre Kremlin se târa dâra invizibilă, dar palpabilă a prezenței cuiva. Învăluindu-i pe oameni, senzația respectivă le dădea convingerea că acolo, în adâncul negru, se ascundea ceva inexplicabil, uriaș și rău. Asta nu semăna cu niciuna dintre senzațiile încercate până acum de Artiom – nici cu viforul întunecat care-l urmărise în tunelurile de la Suharevskaia, nici cu vocile din țevi, nici cu groaza superstițioasă generată și întreținută de oameni față de tunelurile care duceau către Park Pobedî. Era din ce în ce mai convins că în spatele acestei senzații se ascundea ceva... animat, totuși viu. Artiom se uită la soldatul uriaș care mergea în partea cealaltă a tărgii și căruia stalkerul îi spusese Ulman.

— Și de ce luminează stelele pe turnurile Kremlinului? reveni Artiom la întrebarea care-l frământa.

— Cine ți-a spus că luminează? zise soldatul surprins de această întrebare. Nici vorbă de așa ceva. De fapt, uite cum stau lucrurile cu Kremlinul – fiecare vede ce vrea. Unii spun că nici nu mai e acolo de multă vreme, dar oamenii văd ceea speră să vadă. Vor să creadă că „sfânta sfintelor" a rămas întreagă.

— Dar ce s-a întâmplat cu Kremlinul? întrebă Artiom.

— Nimeni nu știe, răspunse cercetașul, poate numai canibalii tăi. Eu sunt încă tânăr, pe atunci aveam vreo zece ani. Dar cei care au participat la lupte spun că nu au vrut să distrugă Kremlinul și că au aruncat în el cu o chestie secretă... O armă biologică. Chiar la început. Treaba asta nu a fost observată imediat și nici nu s-a dat alarma, dar când și-au dat seama despre ce fusese vorba, deja era prea târziu, pentru că respectiva chestie a devorat tot ce era acolo, ba chiar i-a înghițit și pe oamenii din împrejurimi. Mai trăiește și acum în spatele zidurilor Kremlinului și se simte minunat.

— Dar... cum îi înghite?

Artiom era urmărit mereu de imaginea luminii pâlpâitoare, parcă din altă lume, emisă de stelele din vârful turnurilor Kremlinului.

— Știi, a existat o insectă, se numea leul-furnicilor. Își săpa o gaură în nisip, așa, un fel de pâlnie, apoi se așeza pe fundul ei și deschidea gura. Dacă o furnică trecea în grabă și ajungea din întâmplare pe marginea gropii, gata. S-a zis cu ea. Leul-furnicilor se mișca, nisipul aluneca spre fundul gropii și furnica pica direct în groapă, chiar în gura lui. Ei, uite, în cazul Kremlinului e la fel. E suficient să nimerești pe marginea pâlniei, și el te trage înăuntru, adăugă el zâmbind.

— Dar de ce intră oamenii înăuntru? insistă Artiom.

— Păi eu de unde să știu? Probabil e vorba de hipnoză... Îi atrage cumva, se concentrează. Uite, ia-i de pildă pe amicii tăi canibali iluzioniști. Îți adorm creierul! Și până nu ți se întâmplă chiar ție, nu crezi. Așa se explică de ce era să rămânem acolo.

— Și atunci cum de mergem chiar într-acolo? întrebă nedumerit Artiom.

— Asta nu e o întrebare pe care să mi-o pui mie, ci șefului. Dar din câte înțeleg eu, trebuie să fii afară și să te uiți la turnuri și la ziduri ca să te poată înhăța. Dar noi, după cât se pare, suntem deja înăuntru... Cum să le vezi de aici?

Melnik se întoarse și sâsâi supărat spre ei. Cel care vorbea cu Artiom își luă seama imediat și tăcu. Și atunci se auzi sunetul pe care-l acoperise vocea lui - ceva ce venea din adâncuri. Era ceva lent, care n-avea nimic de bun augur. Să fi fost... Un mârâit? Era suficient să auzi o singură dată sunetul acela – deși nu părea să prevestească un lucru groaznic, era așa de insistent și de neplăcut, că nu-ți ieșea din cap atât de ușor.

Trecură pe lângă trei porți ermetice solide, așezate una după alta. Toate ușile erau deschise larg, invitându-te să intri, iar cortina de fier era ridicată pînă aproape de tavan. „Iată ușile!" își spuse Artiom. Suntem în prag.

Pereții se dădură la o parte deodată, iar ei se treziră într-o sală de marmură așa de mare, că raza lanternelor puternice abia ajungea până la peretele opus, unde se transforma într-o pată palidă. Tavanul, spre deosebire de al celorlalte stații secrete, era înalt și susținut de niște coloane puternice, bogat ornamentate. De sus atârnau niște lustre masive, aurite și înnegrite de vreme, care încă mai răspândeau o strălucire elegantă atunci când erau luminate cu lanternele. Pereții erau acoperiți cu un mozaic uriaș ce înfățișa un bărbat cu mustață, îmbrăcat în tunică, niște oameni zâmbitori, purtând uniforme de muncitori, fete tinere în haine modeste și cu basmale albe de vară, militari purtând caschete de modă veche, escadrile de bombardiere în zbor, tancuri târându-se în formație și, în fine, Kremlinul însuși. Această stație uimitoare nu avea nume, dar tocmai lipsa lui îi făcea pe Artiom să înțeleagă foarte bine unde ajunseseră.

Locul părea lăsat în paragină. Aveai impresia că pe-aici nu mai călcase picior de om de mai multe decenii. Ceva mai departe, pe şine, se afla un tren cu o înfăţişare neobişnuită. Avea numai două vagoane, dar acestea erau blindate şi vopsite în culori de camuflaj, verde-închis. În locul ferestrelor erau nişte deschizături înguste, ce aminteau de gurile de tragere, dar care erau acoperite cu sticlă fumurie. Uşile, câte una la fiecare vagon, erau închise. Artiom îşi spuse că era posibil ca stăpânii Kremlinului să nu fi apucat să se folosească de această linie secretă pentru a fugi.

Ieşiră pe peron şi se opriră.

— Deci aşa e aici... zise stalkerul şi îşi ridică capul spre tavan, atât cât îi permitea casca. Câte poveşti am auzit... dar nu e deloc ca acolo...

— Unde mergem mai departe? îl întrebă Ulman.

— Habar n-am, recunoscu Melnik. Trebuie să ne uităm în jur.

De data asta, stalkerul nu mai părăsi detaşamentul, şi începură să înainteze încet împreună. Staţia avea totuşi ceva care o făcea să semene cu una obişnuită. La marginea peronului se aflau tot două linii aşezate în stânga şi în dreapta acestuia, iar sala prelungă avea la ambele capete două scări rulante oprite pentru totdeauna, ce dispăreau în nişte arcade măreţe. Cea care era mai aproape de ei urca, cealaltă cobora până la o adâncime inimaginabilă. Probabil că pe undeva pe-acolo era şi un lift – fiincă, se pare, foştii locatari ai Kremlinului nu dispuneau, la fel ca muritorii de rând, de suficient timp pentru a-şi permite să folosească scările rulante.

Starea de încântare care-l cuprinsese pe Melnik li se transmitea şi celorlalţi. Încercau să ajungă cu luminile lanternelor până la bolţile înalte, privind sculpturile din bronz din mijlocul sălii – un adevărat palat subteran. Începuseră chiar şi să vorbească în şoaptă pentru a nu tulbura cu vocile lor liniştea locului. Privind entuziasmat în jur, Artiom uită

complet și de pericole, și de preotul sinucigaș, și de strălucirea ademenitoare a stelelor Kremlinului. Un singur gând mai avea în cap: încerca să-și imagineze cât de incredibil de frumoasă trebuie să fi arătat această stație în lumina strălucitoare a lustrelor ei extravagante.

Oamenii se apropiară de celălalt capăt al sălii, unde începeau treptele scărilor rulante care coborau. Artiom încercă să-și imagineze ce putea fi acolo jos. Poate că se mai afla încă o stație, ale cărei garnituri porniseră direct spre buncărele secrete din Urali? Sau poate că liniile duceau spre nenumăratele coridoare ale beciurilor și cazematelor din timpuri imemoriale? O fortăreață subterană? Rezerve strategice de armament, medicamente și alimente? Sau pur și simplu era panglica dublă a unor scări nesfârșite care coborau cât vedeai cu ochii? Oare nu aici se afla cel mai adânc punct al metroului, cel despre care vorbise chiar Han?

Artiom își punea imaginația la lucru și născocea tablouri incredibile, amânând astfel momentul în care, apropiindu-se de marginea scărilor rulante, avea să vadă în cele din urmă ce se afla de fapt jos. De aceea nu ajunsese primul la scară. Omul care tocmai îi povestise despre leul-furnicilor ajunse mai înainte la arcadă, dar țipă și se retrase speriat. Iar peste o clipă îi veni rândul lui Artiom.

Încet, ca niște atlanți din basme care-și întindeau mușchii după un somn secular, ambele scări rulante se puseră în mișcare. Cu un scârțâit încordat, ca de oase bătrâne, treptele o luară în jos creând un tablou incredibil de sinistru... Ceva nu se potrivea aici, nu corespundea cu ceea ce știa și-și aducea aminte Artiom despre scările rulante. Simțea asta, dar nu reușea deloc să apuce de coadă umbra înțelegerii.

— Auzi ce încet merg? Știi, nu sunt mișcate de un motor... Mașinăriile nu funcționează, îi explică Ulman.

Desigur, tocmai despre asta era vorba – scârțâitul scărilor și al rulmenților neunși erau sunetele pe care le scotea mecanismul reînviat. Asta era tot? Artiom începu din nou

să audă bolborositul și clefăitul pe care le auzisese în tunel. Sunetele veneau din adâncuri, din locul spre care coborau scările rulante. Prinse curaj și, apropiindu-se de margine, lumină tunelul înclinat prin care se târa din ce în ce mai repede panglica maro-negricioasă a scărilor.

Pentru o clipă, i se păru că misterul Kremlinului i se dezvăluia în fața ochilor. Printre crăpăturile dintre trepte văzu niște ridicături de un maro murdar, uleios, curgător și, în același timp, viu. Cu niște plescăituri scurte, acel ceva aproape că ieșea prin crăpături. Toată materia aceea se ridica și cobora la unison pe toată lungimea scării rulante, până unde putea străbate privirea lui Artiom. Toate aceste plescăituri produse de o substanță vie, fără îndoială, erau parte a unui întreg uriaș care punea în mișcare scările. Iar undeva, departe, jos, la o adâncime de câteva zeci de metri, aceeași substanță murdară și uleioasă curgea în voie pe podea, umflându-se și plesnind, curgând, fremătând și scoțând aceleași sunete ciudate și respingătoare. Arcada i se păru lui Artiom o monstruoasă gură căscată, bolțile tunelului prin care coborau scările rulante – un laringe, iar treptele care duceau înăuntru – limba lacomă a unei zeități străvechi, înfricoșătoare, trezite de nou-veniți.

După aceea conștiina lui fu parcă atinsă, mângâiată de mâna cuiva. Mintea i se goli complet, asemenea tunelului prin care merseseră. Nu-și mai dorea decât un lucru: să coboare cu scările încet, până la capăt, unde îl aștepta împăcarea și răspunsul la toate întrebările. Apoi văzu din nou, cu ochii minții, stelele Kremlinului.

— Artiom! Fugi!

O mănușă îl pocni peste obraji, arzându-i pielea.

El își veni în fire și înlemni: lichidul cafeniu se târa prin tunel, umflându-se vizibil, crescând și spumegând, ca laptele de vacă dând în clocot. Picioarele nu-l ascultau și momentul de luciditate fusese extrem de scurt; tentaculele invizibile

îi eliberaseră numai pentru o clipă rațiunea, pentru ca apoi s-o prindă iarăși cu putere și s-o tragă înapoi în întuneric.

— Trage-l! Mai întâi pe băiat! Hai, nu mai plânge...

— E greu... Și mai e și ăsta, rănitul...

— Lasă, lasă targa! Unde te duci cu targa?

— Stai puțin, o să urc și eu, în doi e mai ușor...

— Mâna, mâna, dă mâna! Hai, mai repede!

— O, Doamne!... Deja a ieșit...

— Trage... Nu te uita, nu te uita acolo! Mă auzi?

— Dă-i peste obraji! Uite așa!

— La mine! E ordin! Te împușc!

Niște imagini ciudate apăreau și dispăreau brusc: latura verde a unui vagon, plină de nituri, nu se știe de ce, tavanul răsturnat, apoi podeaua murdară... întuneric... din nou blindajul verde... apoi lumea încetă să se mai legene, să clipească, se liniști și îngheță. Artiom se ridică ușor și se uită în jur.

Stăteau jos, împrejurul lui, pe acoperișul trenului blindat. Toate lanternele fuseseră închise, cu excepția uneia mici, de buzunar, pe care o puseseră în mijloc. Nu era lumină suficientă pentru a vedea ce se întâmplă în sală, dar din toate părțile se auzea ceva care părea să clocotească, să freamăte și să se reverse.

Avea senzația că cineva încerca, parcă pe pipăite, cu precauție, să ajungă din nou la mintea lui, dar își scutură capul și tulburarea i se risipi în scurt timp.

Se uită în jur și-i numără mecanic pe membrii detașamentului care se înghesuiau pe acoperiș. Acum erau cinci, dacă nu-i punea la socoteală pe Anton, care nu-și revenise încă, și pe fiul lui. Artiom observă ca prin vis că un militar dispăruse undeva, apoi gândurile i se risipiră din nou. De îndată ce capul i se goli, rațiunea începu din nou să-i alunece într-un abis agitat și tulbure. Era greu să se lupte singur cu asta. În fracțiunea de secundă în care reușise să identifice problema, încercă să se agațe de acea idee. Era vital să își

ţină mintea ocupată. Nu conta cu ce, doar să o ţină ocupată. Se părea că şi ceilalţi se confruntau cu aceeaşi problemă.

— Uite ce s-a întâmplat cu porcăria asta sub efectul radiaţiilor. Aveau dreptate când spuneau că e o armă biologică! Dar nici ei nu s-au gândit ce efect cumulativ se va obţine! Bine măcar că e în spatele zidului şi nu iese în oraş... spuse Melnik.

Nimeni nu-i răspunse. Militarii amuţiseră şi ascultau distraţi.

— Vorbiţi, vorbiţi! E important să nu tăceţi! Mizeria asta vă macină creierul! Ei, Ohanesian! La ce te gândeşti? îl îmboldi stalkerul pe unul dintre subordonaţii lui. Ulman, fir-ar să fie! Unde te uiţi? Priveşte la mine! Nu tăceţi!

— E blândă... Ne cheamă... îi răspunse viteazul Ulman, clipind.

— Ce blândă? N-ai văzut ce s-a întâmplat cu Deliaghin? zise stalkerul şi îi trânti o palmă zdravănă peste obraz, aşa că privirea tulbure a militarului se limpezi pentru scurtă vreme.

— De mâini! Luaţi-vă cu toţii de mâini! striga din toţi rărunchii Melnik. Nu tăceţi! Artiom! Serghei! La mine, priviţi la mine!

Un metru mai jos, clocotea acea substanţă îngrozitoare care părea să fi umplut tot peronul. Influenţa pe care o exercita asupra lor devenise din ce în ce mai puternică şi simţeau că nu vor mai putea să i se împotrivească multă vreme.

— Băieţi! Flăcăi! Nu cedaţi! Ia hai... în cor! Să cântăm! îi îndemnă stalkerul nevrând să se lase bătut.

Trăgea de soldaţii lui, le dădea palme sau îi făcea să-şi vină în fire cu atingeri uşoare.

— „Ridică-te, ţară uriaşă... Ridică-te pentru bătălia finală!" începu el răguşit şi falsând. „Cu for-ţa nea-gră fas-cis-tă... Cu hoar-da blestemată..."[1]

---

[1] Unul dintre cele mai cunoscute cântece militare din cel de-Al Doilea Război Mondial.

— „Mâââ-niii-ia nobilă... să se ridice ca un val clocotitor", continuă Ulman.

Substanța care înconjura trenul începu să clocotească de două ori mai puternic. Artiom nu cântă cu ei. Nu știa cuvintele cântecului și, oricum, credea că degeaba cântau militarii despre forța neagră și valul clocotitor.

Cu excepția lui Melnik, nimeni nu mai știa ce urmează după prima strofă și refren, așa că Melnik cântă singur, cu ochii strălucind amenințător și nelăsând pe nimeni să fie distras:

— „Precum doi poli diferiți
În toate suntem noi ostili!
Noi ne luptăm pentru lumină și pace,
Ei – pentru împărăția întunericului..."

De data asta, aproape toți cântară refrenul, ba chiar și micul Oleg încercase să-și aducă aminte cuvintele. Corul discordant al vocilor bărbătești aspre, răgușite de la fumat, începu să răsune, cu ecou, în sala sumbră, nesfârșită. Sunetul cântecului lor se ridica spre bolțile înalte, decorate cu mozaic, se lovea de ele, cădea și se cufunda în substanța aceea clocotitoare și vie. În orice altă situație, șapte bărbați zdraveni, urcați pe acoperișul unui tren și cântând acolo niște cântece fără rost, i s-ar fi părut lui Artiom ceva absurd și ridicol, dar ceea ce vedea acum semăna mai degrabă cu o scenă groaznică dintr-un coșmar. Și tare mai voia să se trezească...

— „Mâââ-niii-ia nobiiiilă
Să se ridice ca un val clocotiiiitor,
Este un război popuuuuular,
Un război sfânt!"

Deși nu cânta, Artiom deschidea silitor gura și se legăna în ritmul muzicii. Pentru că nu auzise cuvintele din prima strofă, își spuse că la început era vorba fie de supraviețuirea oamenilor din metrou, fie – de ce nu? – de opoziția față de

Întunecați, sub asaltul cărora trebuia să cadă draga lui stație. Apoi urmă o strofă despre fasciști și Artiom își dădu seama că era vorba despre lupta militarilor Brigăzii Roșii cu luptătorii de la Pușkinskaia...

Când se desprinse din gândurile lui, își dădu seama că nu se mai auzea corul. Poate că nici Melnik nu știa celelalte strofe sau poate că pur și simplu nu mai cânta nimeni cu el.

— Băieți! Hai să cântăm mai bine *Kombat*[1], ce ziceți? zise stalkerul făcând încă o încercare de a-și convinge oamenii. „Tată, comandant de batalion, tată, comandant de batalion. Nu ți-ai ascuns inima în spatele băieților", începu Melnik să cânte, apoi tăcu și el.

Detașamentul fusese cuprins de o amorțeală ce nu prevestea nimic bun. Luptătorii începură să-și desprindă mâinile și cercul se rupse. Tăceau toți, chiar și Anton, care până atunci aiurase mereu și bolborosise ceva. Simțind că în golul care îi apărea în cap se revărsa lichidul cald și tulbure al indiferenței și al oboselii, Artiom încercă să-l oprească, gândindu-se la misiunea pe care o avea, apoi spunând în sinea lui versurile pentru copii pe care și le aducea aminte, după care, pur și simplu repeta: „Cred, cred, cred că nu te vei strecura în mine..."

Soldatul pe care stalkerul îl numise Ohanesian se ridică deodată de la locul lui, cât era de lung. Artiom înălță indiferent privirea spre el.

— Ei, e timpul să plec. Rămâneți cu bine, zise el în chip de rămas-bun.

Ceilalți se uitau tâmp la camaradul lor, fără să-i răspundă, doar stalkerul dădu din cap spre el. Ohanesian se apropie de margine și, fără nicio ezitare, făcu un pas înainte. Nu scoase niciun strigăt, dar de jos se auzi un sunet neplăcut, un soi de plescăit amestecat cu un mormăit flămând.

---

[1] Abreviere în limba rusă pentru „comandant de batalion".

— Mă cheamă... Mă cheaaaamă... spuse cântat Ulman și dădu și el să se ridice.

În capul lui Artiom, invocația „Eu cred că nu te vei strecura în mine!" se oprise la „cred" și acum pur și simplu repeta asta, fără să-și dea seama că o face cu voce tare. Apoi, fără să se mai poată stăpâni, își dori din toate puterile să se uite în jos pentru a se convinge că masa mișcătoare de acolo era într-adevăr monstruoasă, așa cum i se păruse înainte. Dar dacă greșise? Își aduse aminte din nou de stelele de pe turnurile Kremlinului, îndepărtate și ademenitoare...

Și atunci micul Oleg sări ușor de la locul lui și, după ce alergă puțin, se aruncă în jos râzând vesel. Clocotul viu de dedesubt clefăi încet, primind trupul băiatului. Artiom își dădu seama că-l invidiază și se pregăti s-o facă și el, dar peste vreo două secunde după ce masa aceea se închise deasupra capului lui Oleg, poate chiar în clipa în care ea îi lua viața, tatăl băiatului începu să strige și se trezi. Respirând cu greutate și privind speriat în jur, Anton se ridică și începu să-i scuture pe ceilalți, cerând un răspuns de la ei:

— Unde e?! Ce-i cu el? Unde e fiul meu?! Unde e Oleg? Oleg! Olejek!

Încet-încet, chipurile luptătorilor începură să capete o expresie plină de înțelegere. Până și Artiom începu să-și vină în fire. Nu era convins că-l văzuse cu adevărat pe Oleg sărind în acea substanță clocotitoare. Așa că nu răspunse nimic, ci doar încercă să-l liniștească pe Anton care, nu se știe cum, părea să fi simțit că se întâmplase un lucru ireparabil și se manifesta din ce în ce mai zgomotos. Dar isteria lui îi scoase din amorțeală și pe Artiom, și pe Melnik, și pe ceilalți membri ai detașamentului. Tuturor li se transmisese agitația și disperarea lui plină de furie, iar mâna nevăzută care le controla cu înverșunare conștiința se retrase, de parcă fusese friptă de ura ce clocotea în ei. Lui Artiom și, se pare, tuturor celorlalți le revenise în cele din urmă capacitatea de

a gândi limpede, care – acum își dădea seama de asta – le dispăruse de când se apropiaseră de stație.

Stalkerul trase câteva focuri de probă în substanța care bolborosea, dar fără vreun rezultat. Apoi îl puse pe militarul înarmat cu aruncătorul de flăcări să-și dea jos ranița cu combustibil de pe umeri și, la semnalul lui, să o arunce cât mai departe de tren. După ce le ordonă altor doi oameni să lumineze locul în care căzuse, el se pregăti de tragere și dădu semnalul. După ce se învârti pe loc, militarul aruncă ranița, fiind cât p-aci să zboare și el odată cu ea, și abia reuși să-și păstreze echilibrul pe marginea acoperișului. Ranița se ridică cu greutate în aer și începu să cadă la vreo cincisprezece metri depărtare de tren.

— Jos!

Melnik mai așteptă puțin, până când obiectul atinse suprafața mișcătoare și uleioasă, apoi apăsă pe trăgaci.

Întins pe acoperiș, Artiom asistă la ultimele secunde de zbor ale raniței. Imediat ce auzi pocnetul împușcăturii, își ascunse fața și se lipi cât putu de tare de blindajul rece. Explozia avusese o mare forță: Artiom era cât pe-aci să fie smuls de pe acoperiș și întreg trenul se clătină. Prin pleoapele mijite văzu cum se împrăștia pe peron vâlvătaia de un portocaliu murdar a combustibilului arzând.

Cam un minut nu se întâmplă nimic. Clocotul și freamătul nu se diminuaseră, iar Artiom se aștepta deja ca în foarte scurtă vreme masa aceea să-și revină după neplăcerea urâtă pe care i-o cauzaseră și să înceapă din nou să-i învăluie rațiunea în pelicula ei sufocantă. Dar, în loc de asta, zgomotul începu să se îndepărteze treptat.

— Pleacă! Pleacă! începu să urle bucuros Ulman, drept în urechea lui.

Artiom își ridică privirea. În lumina lanternei, se vedea clar că masa care ocupase până atunci aproape toată sala uriașă se strângea și se retrăgea, întorcându-se spre scările rulante.

— Mai repede! zise Melnik și se ridică. Imediat cum începe să alunece în jos, veniți cu toții după mine, în tunelul ăla!

Artiom se miră cum de era dintr-odată atât de hotărât, dar nu întrebă nimic, punând nehotărârea de care dăduse dovadă Melnik ceva mai devreme pe seama amăgirii cauzate de substanța aceea. Acum stalkerul se transformase complet: era din nou comandantul detașamentului, treaz, rapid și care nu accepta nicio împotrivire.

Nu mai aveau vreme să stea pe gânduri și nici nu-și doreau s-o facă. Singurul lucru care îl preocupa acum era găsirea unei căi de a părăsi cât mai repede stația blestemată, înainte să-și revină creatura ciudată din beciurile Kremlinului și să se întoarcă pentru a-i înfuleca. Stația nu i se mai părea uimitoare și minunată: acum, totul era ostil și respingător. Până și privirile muncitorilor și ale țărăncilor din imaginile de pe pereți erau mânioase, iar cei care zâmbeau o făceau într-un fel forțat și respingător.

După ce săriră cum-necum pe peron („Numai de nu s-ar întoarce, iar retragerea să fie doar o manevră înșelătoare", tot repeta Artiom), o luară la fugă spre capătul opus al sălii. Anton își revenise de-a binelea și alerga cu toți ceilalți, astfel că nimic nu întârzia înaintarea detașamentului. După douăzeci de minute de fugă nebună prin tunelul negru, Artiom începu să se sufoce, iar ceilalți se simțeau și ei cam obosiți. În cele din urmă stalkerul le permise să treacă de la fugă la mers rapid.

— Unde mergem? îl întrebă Artiom pe Melnik atunci când îl ajunse din urmă.

— Cred că acum suntem sub strada Tverskaia... În curând trebuie să ieșim la Maiakovskaia. Acolo o să vedem.

— Dar cum de ai aflat în ce tunel trebuie să mergem? se hotărî Artiom să întrebe.

— Scria pe harta pe care am găsit-o la Statul-Major General. Dar mi-am adus aminte numai în ultima clipă despre

asta. Mă crezi sau nu, dar cum am intrat în stație, mi-a zburat cu totul din minte.

Artiom căzu pe gânduri. Rezulta de aici că entuziasmul lui pentru stația Kremlinului, pentru tablouri și sculpturi, pentru întinderea și măreția ei nu erau ale lui? Oare acea exaltare îi fusese indusă de creatura înficoșătoare care se ascundea în Kremlin?

Apoi își aduse aminte despre repulsia și frica resimțite față de stație când vraja dispăruse. Și atunci începu să se îndoiască și de faptul că acele sentimente îi aparțineau tot lui. Era oare posibil ca, așa cum la început le transmisese entuziasmul și dorința de a sta cât mai mult în stație, „leul furnicilor" să-i facă să simtă dorința de neoprit de a fugi de acolo cât îi țineau picioarele, atunci când îi produseseră durere?

Care sentimente îi aparțineau cu adevărat și se născuseră în mintea lui? Oare creatura îi eliberase acum rațiunea sau continua să-i dicteze ce să gândească și să-i inducă trăirile? În ce moment intrase sub influența ei hipnotică? Și, la urma urmei, oare fusese vreodată liber în alegerile lui? Artiom își aminti din nou discuția avută cu cei doi locuitori ciudați din Polianka.

Privi în urmă: la doi pași de el mergea Anton. Nu se mai agăța de el punându-i întrebări legate de ceea ce se întâmplase cu fiul lui: cineva îi răspunsese. Fața îi împietrise și devenise ca a unui mort, iar privirea îi părea îndreptată în interior. Oare înțelegea Anton că fuseseră la un pas numai de salvarea băiatului? Că moartea lui fusese un accident ridicol? Dar tocmai moartea lui Oleg le salvase viața celorlalți. Fusese deci un accident sau o jertfă?

— Știți, e posibil să ne fi salvat numai datorită lui Oleg. Mulțumită lui... v-ați trezit, îi spuse el lui Anton, fără a preciza cum se întâmplase.

— Da, răspunse bărbatul indiferent.

— El ne-a spus că ați lucrat în trupele de rachetiști, în complexuri strategice, așa e?

— Tactice, îl corectă Anton. La Tocika, la Iskander... M-au mutat aproape imediat.

— Dar sistemul de foc în salve? Smerci, Uragan? întrebă stalkerul după o pauză, trăgând cu urechea la discuția lor.

— Și la astea mă pricep. Înainte mă interesa orice, voiam să încerc tot. Până când am văzut și singur unde duce asta.

În vocea lui nu se vădea nici cel mai mic semn de interes și nici vreo neliniște în legătură cu faptul că secretul lui așa de bine păzit le era acum dezvăluit unor străini. Răspundea scurt, mecanic. Dând din cap mulțumit, Melnik îi lăsă din nou singuri, luând-o înainte.

— Avem mare nevoie de ajutorul tău, spuse Artiom precaut, sondând terenul. La noi, la VDNH, se întâmplă lucruri groaznice... începu el.

Se opri imediat. După cele văzute în ultimele zile, ceea ce se petrecea la VDNH nu-l mai speria așa de tare, nu i se mai părea ceva extraordinar, care ar fi dus la prăbușirea metroului și la distrugerea definitivă a omenirii. Se împăcase cu ideea aceasta, reamintindu-și că poate nici nu era a lui, ci era din nou indusă din afară...

— Acolo, la noi, pătrund de la suprafață niște creaturi venite de la suprafață... continuă el, venindu-și în fire.

Dar Anton îl opri cu un gest.

— Spune pur și simplu ce trebuie făcut și o să fac, răspunse el sec. Acum am timp... Cum să mă întorc acasă fără copil?

Artiom dădu neliniștit din cap și se îndepărtă de comandant, lăsându-l singur cu gândurile lui. Acum se simțea groaznic: să ceară ajutor de la un om care tocmai își pierduse copilul. Doar din vina lui, a lui Artiom, îl pierduse.

Îl ajunse din nou pe stalker din urmă. În mod cert, Melnik era bine dispus: lăsând detașamentul în urmă, înșirat în spatele lui, fredona încetișor ceva și, când îl văzu pe Artiom,

îi zâmbi. Trăgând cu urechea la melodia pe care încerca să o reproducă, Artiom recunoscu același cântec despre războiul sfânt pe care îl cântaseră cu toții pe acoperișul trenului.

— Știți, mai întâi mi-am zis că acest cântec este despre războiul nostru cu Întunecații, zise el. Dar mai apoi mi-am dat seama că este despre fasciști. Cine l-a compus, comuniștii de pe Linia Roșie?

— Cântecul acesta are o sută de ani, dacă nu chiar o sută cincizeci, îi răspunse Melnik dând din cap. A fost scris mai întâi pentru un război, apoi l-au folosit la altul. De aceea e bun, pentru că e potrivit pentru orice război. Cât va exista omenirea, unii se vor considera mereu a fi forța luminii, iar pe dușmani îi vor numi forța întunericului.

„Și așa vor gândi ambele tabere", își spuse Artiom. „Oare asta înseamnă..." Gândurile i se întoarseră iarăși la Întunecați. „Oare asta să însemne că pentru aceștia, oamenii obișnuiți reprezintă întunericul, răul absolut?"

Artiom se opri și își impuse să nu se mai gândească la Întunecați ca la niște dușmani obișnuiți. Era suficient să le întredeschizi ușa compătimirii și după aceea nu le mai puteai ține piept în nicio stație...

— Uite, când ai spus despre cântecul acesta că este potrivit pentru toate timpurile, mi-a venit ceva în minte, spuse pe neașteptate Melnik. Cred că țara noastră ne arată că toate epocile au fost la fel. Oamenii... Nu poți să-i schimbi în niciun fel. N-ai ce să le faci. Uite, se vede că a venit deja sfârșitul lumii și că nu mai poți să ieși afară fără costum de protecție și s-au răspândit tot felul de mizerii pe care înainte numai în filme le puteai vedea. Dar nu! Nu-i poți impresiona! Ei sunt la fel. Uneori mi se pare că nu s-a schimbat nimic. Uite, am fost azi în Kremlin, zise el zâmbind strâmb, și mi-am spus: „În principiu, nici acolo nu e nimic nou. Se întâmplă aceleași lucruri ca înainte." Azi nici măcar n-am mai știut sigur când anume ne-au aruncat nenorocirea asta – acum treizeci de ani sau acum trei sute?

— Dar oare acum trei sute de ani exista deja o asemenea armă? zise cu îndoială Artiom, însă stalkerul nu-i răspunse nimic.

Mai dădură de vreo două sau trei ori de imaginile Marelui Vierme desenate pe jos, dar nu se întâlniră nici cu sălbatici, nici cu urmele prezenței lor recente. Și dacă după primul desen întâlnit militarii se puseseră în gardă, regrupându-se astfel încât să le fie mai ușor să se apere, după al treilea desen încordarea li se risipi.

— Nu au mințit, într-adevăr, azi e o zi sfântă, nu stau în stații și nici nu intră în tuneluri, remarcă ușurat Ulman.

Stalkerul era preocupat de altceva. După calculele lui, locul unde fusese intrarea în metrou și unde începea tunelul către unitatea de rachete trebuia să fie foarte aproape. Verificând la fiecare minut planul desenat de mână, repeta distrat:

— E pe undeva pe aici... Nu e ăsta? Nu, nu e la colțul acela... Și unde este ușa ermetică? Trebuia să fi ajuns deja...

În cele din urmă se opri la o bifurcație. La stânga era o fundătură închisă cu un grilaj, iar la capătul ei se vedeau resturile unei porți ermetice. La dreapta, cât bătea lumina lanternelor, se întindea un tunel drept.

— Aici este! conchise Melnik. Am ajuns. Conform hărții, totul se potrivește. În partea aceea, dincolo de grilaj, sunt niște ruine ca la Park Pobedî. Și tot acolo trebuie să fie și galeria unde l-au doborât pe Tretiak. Așa... medita el, luminând planul cu o lanternă de buzunar. De la ramificația asta, tunelul duce direct la divizia aceea, iar ăsta merge la Kremlin, de unde am venit, deci e corect.

Apoi se strecură prin grilaj împreună cu Ulman și înaintară vreo zece minute prin fundătura aceea, examinând cu lanterna pereții și tavanul.

— E în ordine! Există o trecere, iar de data asta e în podea – un capac rotund, ca un capac de canalizare. Gata, am ajuns. Facem o pauză, le comunică stalkerul întorcându-se.

Imediat ce se aşezară cu toţii şi îşi dădură jos raniţele din spinare, lui Artiom i se întâmplă ceva ciudat: în ciuda poziţiei incomode, îl cuprinse somnul imediat, fie din cauza oboselii acumulate în ultimele zile, fie din cauza otrăvii de la acul paralizant, ale cărei efecte secundare încă se mai făceau simţite.

Se văzu din nou trezindu-se în cortul de la VDNH. La fel ca în visele precedente, în staţie era întuneric şi pustiu. Fără să-şi dea seama de ce visa numai asta, acum Artiom ştia totuşi dinainte ce se va întâmpla. O salută familiar pe fetiţa care se juca şi nu mai încercă s-o întrebe nimic. În schimb, porni direct spre linii. Strigătele şi rugăminţile îndepărtate care cereau îndurare aproape că nu-l mai speriau. Ştia că altul era motivul pentru care avea din nou, pentru a nu ştiu câta oară, acest vis. Şi motivul acesta se ascundea în tuneluri. Trebuia să afle natura ameninţării, să afle circumstanţele şi să le transmită aliaţilor din sud. Dar imediat ce era înconjurat de întunericul tunelului, siguranţa de sine şi certitudinea că ştia de ce se afla acolo şi cum trebuia să procedeze dispăreau.

I se făcu frică din nou – exact ca atunci când, de unul singur, trecuse pentru prima oară dincolo de graniţele staţiei. Şi, exact ca prima oară, îl speriaseră nu atât întunericul şi foşnetul, cât mai degrabă necunoscutul şi imposibilitatea de a anticipa ce pericol ascundeau cei o sută de metri ai tunelului. Vag, ca în cazul unor evenimente care i s-ar fi putut întâmpla într-o altă viaţă, îşi aminti cum procedase în visele precedente şi se decise totuşi ca de data asta să nu cadă pradă spaimei şi să meargă înainte, până va da ochii cu ceea ce se ascundea acolo, aşteptându-l.

Cineva venea spre el. Agale, cu aceeaşi viteză cu care înainta Artiom, dar nu cu paşii săi fricoşi, şovăitori, ci cu un mers hotărât, apăsat. Încremeni şi îşi ţinu răsuflarea, iar celălalt se opri şi el. Când, judecând după sunet, mai rămăseseră

vreo trei metri până la dublul său pierdut în întuneric, genunchii lui Artiom nu mai tremurau pur și simplu, ci se clătinau. Cu toate astea, găsi puterea să mai facă încă un pas. Dar, după ce simți pe pielea feței și pe puful de pe obraji mișcarea aerului produsă de cel care se apropiase așa de mult de el, nu se mai putu abține. Întinzând mâna, împinse ființa nevăzută și o luă la fugă. De data asta, nu se mai împiedică și alergă destul de mult, o oră sau două. Dar stația lui nu apărea deloc, și nu era, de fapt, nicio stație, nu era nimic, numai un tunel întunecat, nesfârșit. Și asta se dovedise a fi și mai îngrozitor.

— Ei, gata nu mai moțăi, o să ratezi adunarea, îi zise Ulman, împingându-l în umăr. Și cum de reușești? adăugă el cu invidie.

Artiom se scutură și se uită vinovat la ceilalți. După câte se părea, uitase de toate pentru câteva minute. Detașamentul stătea așezat în cerc, iar în centrul lui se afla Melnik, care dădea ordine, arăta și explica.

— Uite, spunea el. Până la destinație sunt, probabil, vreo douăzeci de kilometri. Asta nu e nimic, dacă mergem în pas rapid și nu dăm peste obstacole, până la amiază putem să ajungem. O parte se află la suprafață, dar dedesubt e un buncăr, iar tunelul duce la el. Habar n-am cum s-a nimerit să rămână întreg. Dar nu avem timp de gândire. Va trebui să ne împărțim. Te-ai trezit? Tu o să te întorci în metrou, ți-l dau pe Ulman, îi spuse el lui Artiom. Cu ceilalți o să mergem la divizie.

Artiom vru să deschidă gura, pregătindu-se să protesteze, dar stalkerul îl întrerupse cu un gest nerăbdător. Aplecat peste mormanul de ranițe puse pe jos, începu să împartă echipamentul.

— Voi luați două costume de protecție, iar la noi rămân patru – nu se știe ce se va întâmpla acolo. Plus stațiile radio – una vouă, una nouă. Bine că am luat de două ori mai multe lucruri de la magazie, zise el mulțumit. Deci așa. Acum

instrucțiunile. Mergeți la Prospekt Mira. Acolo trebuie să vă aștepte, am trimis mesageri. Mâine – explică el uitându-se la ceasul de mână –, exact peste douăsprezece ore, o să urcați la suprafață și o să recepționați semnalul nostru. Dacă totul e în ordine și vom fi în eter, trecem la stadiul următor al operațiunii. Misiunea voastră este să vă apropiați de Grădina Botanică cât puteți de mult, să vă urcați cât mai sus și să ne ajutați să orientăm corect tirul. Suprafața de distrugere a rachetei Smerci e limitată și nu se știe câte rachete au mai rămas acolo. Iar parcul e mare. Nu te teme, îl liniști dinainte pe Artiom, astea o să le facă numai Ulman, tu doar o să-l însoțești. Sigur, ești și tu util, știi cel puțin cum arată Întunecații ăia. Cred că pentru orientare e foarte potrivit turnul Ostankino, continuă el. Are o porțiune îngroșată la mijloc, iar acolo se afla cândva un restaurant. Tot acolo se mai vindeau și niște sendvișuri cu icre negre la niște prețuri astronomice. Dar oamenii nu veneau pentru ele, ci pentru priveliștea Moscovei. De acolo, Grădina Botanică se vede ca în palmă. Încercați să ajungeți în turn. Dacă nu puteți în turn, alături sunt niște blocuri albe, în forma literei U și, dacă dăm crezare rapoartelor primite, sunt aproape nelocuite. Așa... Asta e o hartă a Moscovei pentru voi, iar asta – pentru noi. Acolo, totul e împărțit în cvadrate. Pur și simplu priviți și transmiteți. Restul e treaba noastră. Nu e nimic complicat, îi asigură el. Întrebări?

— Dar dacă acolo n-au niciun cuib? întrebă Artiom.

— Ei, dacă nu, nu, zise stalkerul și bătu cu palma în hartă, dând de înțeles că nu intenționează să discute o asemenea situație incredibilă. Mai am ceva pentru tine, adăugă el, făcându-i cu ochiul lui Artiom.

Cotrobăind prin rucsac, Melnik scoase de acolo o pungă albă de plastic cu o imagine decolorată de vreme pe o parte. Artiom o deschise și scoase un pașaport făcut pe o hârtie extrem de uzată și cărticica pentru copii având între paginile ei fotografia color, pe care o găsise în apartamentul părăsit

de pe Kalininski. Absorbit de căutarea lui Oleg, o lăsase la Kievskaia, dar Melnik nu se îndurase s-o lase acolo, așa că o cărase după el în tot acest timp. Ulman, care stătea alături, se uita nedumerit când la el, când la stalker.

— Sunt niște lucruri personale, zise zâmbind Melnik și își deschise larg palmele.

Artiom vru deodată să-i spună ceva cald și afectuos, dar Melnik se ridicase deja de la locul lui, dând ordine militarilor rămași cu el. Se apropie totuși de Anton, cufundat în gândurile sale.

— Succes! spuse Artiom și îi întinse mâna comandantului gărzii.

Anton dădu din cap în tăcere, punându-și ranița în spate. Ochii îi erau complet goi.

— Ei, asta e tot! Nu ne luăm rămas-bun. Stați cu ochii pe ceas! spuse Melnik.

Se întoarse și, fără să mai spună niciun cuvânt, plecă.

CAPITOLUL 19

După ce îndepărtară amândoi capacul greu din fontă ce acoperea canalul, începură să coboare. Puţul îngust şi vertical era făcut din bucăţi circulare de beton, având fiecare câte o scoabă metalică.

Imediat ce rămăseseră singuri, Ulman se schimbase. Discuta cu Artiom folosind propoziţii scurte, monosilabice, în principal dând ordine sau avertizându-l. Imediat ce ridicară capacul canalului, îi ordonă lui Artiom să stingă lanterna şi, după ce-şi puse la ochi dispozitivul de vedere nocturnă, se strecură primul înăuntru.

Artiom sperase în van că va coborî agăţându-se de scoabe. Nu prea înţelegea foarte bine la ce foloseau toate aceste măsuri de precauţie, căci după ce părăsiseră Kremlinul nu le mai ieşise în cale niciun pericol. În cele din urmă, Artiom îşi spuse că stalkerul trebuia să-i fi dat lui Ulman nişte instrucţiuni speciale sau că, rămas fără comandant, acestuia începuse pur şi simplu să-i placă să-şi asume rolul acesta.

Soldatul îl lovi peste picior, făcându-i semn să se oprească. Artiom îl ascultă şi aşteptă să i se explice despre ce era vorba. Dar în loc de explicaţii, se auzi o lovitură uşoară, venită de jos – Ulman sărise –, iar peste câteva secunde se auziră nişte împuşcături înfundate.

— Poţi coborî, îi zise Ulman lui Artiom vorbind destul de tare.

Jos se aprinse o lumină.

Când scoabele se terminară, Artiom îşi desprinse mâinile şi, după ce căzu în gol vreo doi metri, ateriză pe podeaua de ciment. Se ridică, îşi scutură mâinile şi se uită în jur. Se aflau

pe un coridor scurt, de vreo cincisprezece pași. Trapa prin care coborâseră ei se căsca din tavan, pe una dintre laturile acestuia. În podea se zărea o trapă similară, cu același capac din fontă. Alături, într-o baltă de sânge, zăcea cu fața în jos un sălbatic mort, care continua să-și strângă în mână țeava de suflat.

— Păzea trecerea, zise încet Ulman, răspunzând privirii întrebătoare a lui Artiom. Dar a adormit. Nu se aștepta, probabil, să vină cineva din partea asta. A pus urechea pe trapă și a adormit.

— L-ai omorât... în somn? întrebă Artiom.

— Și ce? Nu e cavaleresc? zise pufnind Ulman. Nu-i nimic, acum știe ce înseamnă să dormi în timpul serviciului. Și, oricum, a fost un om rău – nu a respectat ziua sfântă. Porunca era clară: „Să nu intri în tunel."

După ce traseră cadavrul într-o parte, ținându-l de picioare, deschiseră trapa și stinseră din nou lanterna.

De data asta, puțul era foarte scurt și ducea într-o încăpere de serviciu plină cu tot felul de vechituri. Trapa ascundea complet de ochii indiscreți un morman de foi metalice, rulmenți, arcuri și balustrade nichelate – accesorii suficiente pentru un vagon întreg. Înghesuite de-a valma una peste alta până-n tavan, acestea își păstrau echilibrul doar printr-o minune. Între mormanul respectiv și perete rămăsese un loc de trecere îngust, dar era aproape imposibil să te strecori pe acolo fără să atingi și să dărâmi peste tine tot muntele de fier.

Din acest loc puteai pătrunde printr-o ușă, acoperită cu pământ până la jumătate, direct într-un tunel neobișnuit, de formă pătrată. În stânga, tunelul se curma brusc: fie că se surpase, fie că, din cine știe ce motiv, se întrerupseseră lucrările de construcție. La dreapta se continua cu un tunel standard, rotunjit și lat. Se simțea imediat că granița dintre cele două lumi subterane care se întretăiau fusese trecută. Aici, în metrou, chiar se respira altfel – aerul, deși era umed, nu era așa de clocit și de stătut ca în galeriile secrete din D6.

Se punea problema încotro să meargă mai departe. Se hotărâseră să nu înainteze orbește, căci în tunelul acesta putea să se afle vreun punct de pază al celui de-al Patrulea Reich. De la Maiakovskaia până la Cehovskaia, judecând după hartă, erau cam douăzeci de minute, cel mult. După ce scormoni prin punga cu lucrurile lui, Artiom descoperi acolo harta pătată de sânge pe care o primise de la Danila și, orientându-se după ea, stabiliră direcția corectă.

Nu merseră nici cinci minute și ajunseră în Maiakovskaia. După ce se așeză pe o bancă, Ulman, cu un oftat de ușurare, își dădu jos de pe cap casca grea, își șterse fața umedă și roșie cu mâneca și-și trecu mâna prin părul blond, tuns scurt. În ciuda constituției lui puternice și a comportamentului de lup al tunelurilor uns cu toate alifiile, Ulman era, se pare, doar cu puțin mai în vârstă decât Artiom, și în mod sigur nu avea mai mult de treizeci de ani.

În timp ce căutau un loc de unde să cumpere de mâncare, Artiom apucă să se uite prin stație. Nu mai știa cât timp trecuse de când mâncase ultima oară, iar burta îi ghiorăia serios. Ulman nu avea la el provizii – se pregătiseră în grabă și luaseră numai lucrurile strict necesare.

Prin felul în care arăta și prin impresia pe care o lăsa, Maiakovskaia amintea de Kievskaia. Din stația cândva elegantă, cu aer diafan, rămăsese numai o umbră întunecată. Acum era pe jumătate distrusă, cu oameni speriați înghesuindu-se în corturile mizerabile sau direct pe peron, cu pereții și tavanul pline de pete și dâre de apă care se scurgeau peste tot și cu un singur foc mic în toată stația, căci le lipsea combustibilul. Locuitorii din Maiakovskaia vorbeau între ei foarte încet, de parcă se aflau la căpătâiul unui muribund.

Dar până și în această stație muribundă se găsea un magazin – un cort de trei persoane cârpit, cu o măsuță pliantă pusă chiar la intrare. Mărfurile expuse erau deprimante: niște șobolani prăpădiți, ciuperci uscate și chircite aduse aici cine știe când și chiar niște mușchi tăiat în pătrățele.

Alături de fiecare sortiment se afla prețul, scris caligrafic pe un fragment de ziar fixat cu un tub de cartuș.

Cumpărători, în afară de ei, aproape că nu erau – numai o femeie uscățivă, adusă de spate, care ținea de mână un băiețel. Băiatul se întinsese spre un șobolan de pe tejghea, dar mama îl trase înapoi.

— Nu pune mâna! Săptămâna asta am mâncat deja carne!

Băiatul ascultă, dar nu se putu ține prea multă vreme departe de carnea șobolanului. De îndată ce mama lui se întoarse, copilul încercă din nou să ajungă până la micul animal mort.

— Kolka! Ce ți-am spus? Dacă nu ești cuminte, o să vină după tine demonii din tunel! Uite, Sașka al tău nu a ascultat-o pe mama lui și l-au luat! îl certă femeia, reușind să-și tragă fiul înapoi în ultima clipă.

Artiom și Ulman nu se puteau hotărî. Lui Artiom începu să i se pară că ar putea rezista fără probleme până la Prospekt Mira, unde măcar aveau să fie ciuperci mai proaspete.

— Poate niște carne de șobolan? O prăjim în prezența clientului, propuse cu demnitate proprietarul chel al magazinului. Certificat de calitate! mai spuse el enigmatic.

— Mulțumesc, eu am mâncat deja, se grăbi să refuze Ulman. Artiom, tu ce-ai vrea? Numai să nu iei mușchi, de la el o să se declanșeze Al Patrulea Război Mondial în stomac.

Femeia îl privi chiorâș. În mână avea doar două cartușe care, judecând după lista de prețuri, îi ajungeau numai pentru mușchi. Când observă că Artiom se uita la modestul ei capital, femeia ascunse pumnul la spate.

— Aici nu e nimic! spuse ea cu răutate. Dacă nu vrei să cumperi, atunci pleacă! Nu suntem cu toții milionari! Ce te holbezi așa?

Artiom vru să răspundă, dar se uită la fiul ei. Semăna foarte mult cu Oleg – același păr firav și decolorat, aceiași ochi cam roșii și același nas cârn. Băiatul își băgă degetul

mare în gură și-i zâmbi rușinat lui Artiom, privindu-l puțin cam încruntat.

Bărbatul simți cum, fără să vrea, buzele i se întindeau într-un zâmbet, iar ochii i se umpleau de lacrimi. Femeia îi surprinse privirea și spuse înfuriată:

— Perverși nenorociți! țipă ea cu ochii aruncând scântei. Hai acasă, Kolenka! adăugă femeia, în timp ce-l trăgea pe băiat de mână.

— Așteptați puțin! Stați puțin!

Artiom scoase din încărcătorul de rezervă al automatului său câteva cartușe și, ajungând-o din urmă pe femeie, i le dădu.

— Uite... Pentru dumneata.

Ea se uită neîncrezătoare la el, apoi gura i se strâmbă cu dispreț.

— Ce crezi că poți să capeți pentru cinci cartușe? Îți închipui că o să ți-l dau pe băiatul meu?!

Artiom nu-și dădu imediat seama ce-i trecea prin minte femeii. În cele din urmă pricepu și deschise gura, vrând să se justifice, dar nu putu să spună nimic, pur și simplu stătea așa, clipind des. Femeia fu mulțumită de efectul produs, iar mânia i se transformă în milă:

— Bine! Douăzeci de cartușe pentru jumătate de oră.

Incapabil să mai spună ceva, Artiom scutură din cap, se întoarse și aproape că o luă la fugă.

— Zgârcitule! Bine, hai, măcar pe cincisprezece! îi strigă femeia în urmă.

Ulman stătea tot acolo, discutând cu vânzătorul.

— Ei, cum e cu șobolanii, te-ai gândit? îl întrebă politicos vânzătorul când îl văzu pe Artiom apropiindu-se.

„Încă puțin și o să vomit", își spuse Artiom. Apoi îl trase pe Ulman după el, grăbindu-se să părăsească stația.

— Ce așa mare grabă? întrebă soldatul când se aflau deja în tunel, înaintând spre Belorusskaia.

Încercând să scape de nodul ce i se ridica în gât, Artiom povesti ce se întâmplase. Dar Ulman nu se arătă prea impresionat de povestea asta.

— Şi ce? Trebuie să trăiască şi ea cumva, răspunse el.

— La ce-ţi mai foloseşte o asemenea viaţă? zise Artiom tremurând.

— Ai tu vreo idee mai bună? întrebă Ulman, ridicând din umerii săi laţi.

— Dar care este sensul unei asemenea vieţi? Să te agăţi de ea, să înduri toată mizeria asta, toate umilinţele, să-ţi vinzi copiii, să mănânci muşchi, pentru ce?!

Artiom se opri când îşi aminti că Hunter îi vorbise despre instinctul de conservare, despre faptul că se va lupta din toate puterile, ca un animal, ca să-şi apere viaţa şi să le asigure şi celorlalţi supravieţuirea. Atunci, chiar la început, cuvintele lui aprinseră în Artiom speranţa şi dorinţa de a se lupta, năzuinţa de a încerca să schimbe lumea, asemenea acelei broaşte care bătea cu labele laptele din cofă, transformându-l în unt. Dar acum, nu se ştie de ce, i se părea că se putea baza mai degrabă pe cuvintele rostite de tatăl lui adoptiv.

— Pentru ce? îl tachină Ulman. Dar tu, băiatule, „pentru ce" trăieşti?

Lui Artiom începu să-i pară rău că deschisese discuţia aceea. Ca luptător, Ulman - să-i dăm Cezarului ce-i al Cezarului – era extraordinar, dar ca interlocutor se dovedise a nu fi prea interesant. Iar lui Artiom i se părea inutil să discute cu el despre sensul vieţii.

— Da, eu, personal, trăiesc „pentru ceva", răspunse el, fără să se poată abţine.

— Ei, pentru ce, atunci? întrebă râzând Ulman. Pentru salvarea omenirii? Lasă asta, totul e o prostie. Dacă nu o salvezi tu, atunci o s-o facă altcineva. Eu, de exemplu...

Îşi lumină faţa cu lanterna, ca să i-o poată vedea Artiom, şi făcu o grimasă eroică. Artiom se uită cu invidie la el, dar se răzgândi şi nu spuse nimic.

— Și apoi, continuă soldatul, doar nu pot toți să trăiască numai pentru asta.

— Ei, dar în cazul tău, viața are vreun sens? zise Artiom încercând să adopte un ton ironic.

— Cum să nu aibă? Am și eu un scop în minte, la fel ca toți ceilalți. Și, la drept vorbind, aceste căutări ale sensului vieții apar de regulă în perioada maturității sexuale. Însă la tine par să dureze mai mult.

Tonul lui nu era ofensator, ci glumeț, așa că Artiom nu se supără. Inspirat de succesul său, Ulman continuă să se întindă la vorbă:

— Îmi aduc bine aminte cum eram pe la șaptesprezece ani. Și eu încercam să înțeleg totul – cum, de ce, care e sensul? Apoi îți trece. Sensul vieții, frate, e unul singur: să faci copii și să-i crești. Și n-au decât să se chinuie ei cu întrebarea asta. Și să răspundă la ea cum pot. Ăsta e mersul lumii. Uite care e toată filosofia, adăugă el râzând din nou.

— Și atunci de ce mergi cu mine? De ce îți riști viața? întrebă Artiom după un timp.

— În primul rând, am primit un ordin, spuse sever Ulman. Ordinele nu se discută. În al doilea rând, dacă ții minte, nu e suficient să faci copii, mai trebuie să-i și crești. Și cum să-i cresc, dacă o să-i mănânce porcăriile alea de la voi, de la VDNH?

Emana o asemenea încredere în sine și în forțele sale, iar tabloul lumii, așa cum o vedea el, era așa de ademenitor de simplu și de bine organizat, că Artiom nu-și mai dori să continue discuția în contradictoriu cu el. Dimpotrivă, simți că soldatul îi insufla încrederea care îi lipsea.

Așa cum spusese Melnik, tunelul dintre Maiakovskaia și Belorusskaia se dovedise a fi liniștit. E adevărat, se auzea un șuierat prin puțurile de ventilație, dar, pe de altă parte, pe lângă ei se strecurară de vreo două ori niște șobolani de dimensiuni absolut normale, ceea ce-l liniști pe Artiom.

De fapt, tunelul era uimitor de scurt – nici nu-și încheiaseră bine discuția, că începuseră deja să vadă luminile stației.

Apropierea de Hansa influența deosebit de favorabil situația din Belorusskaia. Asta se vedea imediat, numai observând că era destul de bine păzită în comparație cu Maiakovskaia sau Kievskaia, cu zece metri înainte de intrare fiind organizat un post de pază deservit de cinci oameni dotați cu o mitralieră așezată pe niște saci cu pietriș.

Paznicii le verificară documentele (ca să vezi, era bun și noul pașaport) și îi întrebară politicos dacă nu cumva veneau din Reich.

— Nu, nu, îl asigură pe Artiom șeful gardienilor. Aici nimeni nu are nimic împotriva Reichului, e o stație comercială, păstrează o neutralitate absolută și nimeni nu se amestecă în conflictele dintre state, zise el, referindu-se astfel la Hansa, Reich și Linia Roșie.

Înainte de a-și continua drumul pe Linia Circulară, Artiom și Ulman se hotărâră totuși să se odihnească și să mănânce ceva. Stând într-o cafenea opulentă, ba chiar decorată într-un stil șic, și bucurându-se, în plus, de friptura minunat pregătită și uimitor de ieftină, lui Artiom i se oferiră și informații complete despre Belorusskaia. Cel care stătea la masa de vizavi, un blond cu fața rotundă, care se prezentase drept Leonid Petrovici, fu bucuros să-i povestească despre stația lui, în timp ce înfuleca de zor omletă cu șuncă.

Află astfel că Belorusskaia trăia pe seama tranzitului cărnii de porc și de pui. De partea cealaltă a Liniei Circulare, mai spre Sokol și chiar pe lângă Voikovskaia, deși stația aceea era periculos de aproape de suprafață, se aflau niște gospodării uriașe și extrem de productive. Mai mulți kilometri de tunel și de galerii tehnice fuseseră transformați în ferme imense de animale care hrăneau toată Hansa, oferind în același timp alimente și pentru cel de-Al Patrulea Reich, și pentru veșnic flămânda Linie Roșie. Mai mult, locuitorii de la Dinamo moșteniseră de la întreprinzătorii lor predecesori

şi înclinaţia pentru croitorie, căci acolo se coseau şi se vindeau acele scurte din piele de porc pe care Artiom le văzuse la Prospekt Mira.

Din capătul liniei care ducea spre Zamoskvoreţkaia nu-i ameninţa niciun fel de pericol exterior şi, în toţi anii aceia de când trăiau la metrou, nimeni nu distrusese vreodată staţiile Sokol, Aeroport sau Dinamo. Hansa nu avea pretenţii de la ei, era mulţumită că putea încasa taxe pentru marfa transportată şi, în acelaşi timp, le promitea apărare faţă de fascişti şi roşii.

Ocupaţia de bază a locuitorilor din Belorusskaia era comerţul. Fermierii de la Sokol şi croitorii de la Dinamo rămâneau rareori mai multă vreme aici, pentru a-şi vinde singuri marfa, căci profitul obţinut prin livrarea mărfii angro îi mulţumea pe deplin. După ce aduceau pe drezine şi în vagonete trase de oameni încărcături întregi de carne de porc sau găini vii, „oamenii din partea cealaltă", cum erau numiţi aici, îşi descărcau marfa – în acest scop, pe peroane chiar fuseseră instalate nişte macarale speciale –, făceau socoteala şi plecau înapoi la ei acasă.

În staţie, viaţa clocotea. Vânzătorii vioi (la Belorusskaia, nu se ştie de ce, erau numiţi „manageri") mergeau de la terminal – locul unde era descărcată marfa – la depozite, zăngănindu-şi pungile cu cartuşe şi dând indicaţii unor cărăuşi vânjoşi, în timp ce căruţele cu lăzi şi pachete înaintau silenţios pe roţile lor bine unse spre şirurile de magazine, spre graniţa Liniei Circulare, de unde marfa era luată de negustorii Hansei, sau spre capătul celălalt al peronului, unde emisarii Reichului îşi aşteptau comenzile.

Erau destui fascişti, dar nu dintre cei de rând, ci mai ales ofiţeri. Însă aici se comportau cu totul altfel: deşi cam obraznici, păstrau totuşi limitele bunei-cuviinţe. Îi priveau cu ostilitate pe numeroşii negustori şi cărăuşi locali mai oacheşi, dar nu încercau să-şi impună părerile.

— Aici, la noi, sunt și bănci... Mulți de la ei, din Reich, vin la noi chipurile pentru marfă, dar, de fapt, vor să-și depună economiile, îi spuse interlocutorul lui Artiom, împărtășindu-i ceea ce știa. De aceea e puțin probabil să-și dorească să ne atace. Noi suntem pentru ei ca Elveția, mai adăugă el o precizare de neînțeles pentru Artiom.

— E bine aici, la dumneavoastră, remarcă politicos Artiom, pentru orice eventualitate.

— Dar de ce vorbim atâta despre Belorusskaia? Dumneavoastră de unde sunteți? întrebă în cele din urmă Leonid Petrovici, ca să nu pară nepoliticos.

Ulman se prefăcu că nu auzise întrebarea și se înfipse și mai zdravăn în șnițelul său.

— Eu sunt de la VDNH, răspunse Artiom, aruncându-i o privire.

— Ce spuneți! Ce grozăvie!

Leonid Petrovici fu atât de șocat, încât lăsă deoparte furculița și cuțitul.

— Se spune că acolo e o situație extrem de proastă! Am auzit că abia mai reușesc să facă față, iar jumătate dintre locuitori au murit... Așa e?

Lui Artiom îi rămase îmbucătura în gât. Indiferent ce avea să se întâmple, trebuia să ajungă în primul rând la VDNH și să-i vadă pe ai săi, poate pentru ultima oară. Cum de putuse să piardă un timp așa de prețios cu mâncarea? Dând la o parte farfuria, ceru nota și, fără să ia în seamă protestele lui Ulman, îl trase după el – pe lângă prăvăliile cu haine și măcelăriile amenajate în arcade, pe lângă mărfurile depozitate grămadă, pe lângă cărăușii care se tocmeau, pe lângă hamalii care se agitau, pe lângă ofițerii fasciști care mergeau cu pași egali – spre pasajul cu gard metalic care ducea către Linia Circulară. Deasupra intrării atârna o fâșie de material alb, cu un cerc maroniu în centru, iar doi soldați cu automate, purtând familiara uniformă cenușie de camuflaj le verificară documentele și le controlară lucrurile.

Artiom nu reuşise niciodată să pătrundă pe teritoriul Hansei cu atâta uşurinţă. Ulman, care încă îşi mai ronţăia bucata de carne, se scormoni prin buzunar şi-i prezentă grănicerului o hârtie care arăta destul de jalnic. Fără să facă vreun comentariu, paznicii dădură la o parte o secţiune a grilajului, lăsându-i să treacă.

— Ce fel de permis era acela? întrebă curios Artiom.

— Ei... Carnetul pentru medalia „Merite deosebite faţă de patrie", glumi Ulman. Toată lumea îi e îndatorată colonelului meu.

Pasajul spre Linia Circulară era un amestec ciudat între o fortăreaţă şi nişte depozite comerciale. Cea de-a doua graniţă a Hansei începea dincolo de podurile aflate deasupra liniilor: acolo fuseseră ridicate nişte adevărate redute, cu mitraliere şi chiar cu un aruncător de flăcări. Iar mai departe – alături de un monument din bronz înfăţişând un ins bărbos, cu un aer inteligent şi înarmat cu un automat, o fată fragilă şi un băiat visător, înarmaţi, la rândul lor (Probabil întemeietorii staţiei Belorusskaia sau nişte eroi ai luptei cu mutanţii, îşi spuse Artiom) – fusese mobilizată o garnizoană întreagă, cel puţin douăzeci de soldaţi.

— Asta e din cauza Reichului, îi explică Ulman lui Artiom. Aşa merge treaba cu fasciştii: ai încredere în ei, dar îi verifici. Desigur, ei nu s-au atins de Elveţia, dar au pus gheara pe Franţa.

— Eu stau prost cu istoria, recunoscu tulburat Artiom. Tatăl meu adoptiv nu a putut să facă rost de un manual. Am citit doar câteva lucruri despre miturile Greciei Antice.

Pe lângă soldaţi trecea un şir infinit de hamali cu baloturi pe umeri, aducând cu nişte furnici: Hansa absorbea cu aviditate aproape toată producţia staţiilor Sokol, Dinamo şi Aeroport. Felul în care se mişcau hamalii era bine organizat: coborau cu poverile pe una dintre scările rulante, iar pe o alta urcau fără nicio încărcătură. Cea de-a treia era destinată celorlalţi trecători.

Jos, într-o gheretă de sticlă, stătea un soldat înarmat care păzea scara rulantă. Acesta mai verifică o dată documentele lui Artiom şi pe cele ale lui Ulman şi le dădu nişte hârtii cu ştampila „Înregistrare temporară – tranzit" şi cu data. Drumul era liber.

Staţia aceasta se numea tot Belorusskaia, dar era o mare diferenţă între ea şi surata ei de pe Linia Radială. Erau ca o pereche de gemeni separaţi la naştere: unul nimerise în familia unui rege, iar celălalt fusese crescut de un om sărac. Toată bunăstarea şi înflorirea celeilalte, a primei Belorusskaia, păleau în comparaţie cu cea de pe Linia Circulară. Pereţii acesteia, de un alb imaculat străluceau, tavanul etala o stucatură complicată, care te fascina, în aceeaşi măsură ca formele lămpilor cu neon, a căror lumină era suficientă pentru toată staţia, deşi numai trei dintre ele erau aprinse.

Pe peron, fiecare dintre cele două şiruri de hamali se îndreptau într-o altă direcţie: unii se duceau spre linii prin arcadele din stânga, ceilalţi o luau la dreapta, aşezându-şi baloturile în grămezi şi întorcându-se în fugă să aducă altele.

Lângă linii fuseseră făcute două staţii: una pentru marfă, unde fusese instalată o macara mică, şi alta pentru pasageri, unde se afla casa de bilete. La fiecare cincisprezece-douăzeci de minute trecea pe lângă staţie o drezină de marfă, dotată cu o benă originală – un pat de scânduri pe care erau puse lăzile şi baloturile. În afara celor trei-patru oameni care manevrau drezinele, în fiecare dintre ele mai stătea şi câte un gardian.

Drezinele de pasageri veneau mai rar – Artiom şi Ulman fuseseră nevoiţi să aştepte mai mult de patruzeci de minute. Acestea, le explică vânzătorul de bilete, aşteptau până când se adunau suficienţi oameni, pentru a nu-i pune pe muncitori să lucreze degeaba. Dar situaţia în sine, faptul că mai exista un loc la metrou de unde se puteau cumpăra bilete – pentru o deplasare, te costa un cartuş – şi puteai să mergi de la o staţie la alta ca pe vremuri, îl încânta teribil pe Artiom.

O vreme chiar uită de toate necazurile și îndoielile sale; stătea pur și simplu și privea cum erau încărcate mărfurile, imaginându-și cât de frumoasă trebuie să fi fost viața la metrou înainte, când pe șine nu mergeau drezine manuale, ci trenuri strălucitoare, uriașe.

— Uite că vine și tramvaiul vostru! le spuse vânzătorul de bilete și începu să sune dintr-un clopoțel.

De stație se apropie o drezină mare, la care fusese atașat un vagonet cu bănci de lemn. După ce arătară biletele, se așezară pe locurile libere. După câteva minute de așteptare, cât să se adune numărul necesar de pasageri, drezina porni mai departe.

Băncile erau astfel așezate, încât jumătate dintre călători stăteau cu fața spre direcția de mers, iar ceilalți cu spatele. Artiom prinse un loc cu spatele la direcția de mers. Ulman stătea pe ultimul scaun, cu spatele la el.

— Dar de ce sunt amplasate scaunele așa de ciudat, în direcții diferite? o întrebă Artiom pe vecina sa, o femeie zdravănă de vreo șaizeci de ani, într-o rochie de lână găurită. E foarte incomod!

— Păi cum? răspunse ea bătând din palme. Cum să lași tunelurile nesupravegheate? Ce nechibzuiți mai sunteți voi, tinerii! N-ai auzit ce a fost alaltăieri? Uite, un șobolan așa de mare – explică femeia, desfăcându-și mâinile cât putu de mult – a sărit dintre linii și a înhățat un pasager!

— Dar nu a fost șobolan! se amestecă în vorbă un omuleț într-o haină vătuită cam scurtă, întorcându-se spre ei. A fost un mutant! La Kurskaia, la ei vin des mutanții...

— Iar eu spun că era un șobolan! Mi-a spus Nina Prokofievna, vecina mea, ce, nu știu eu? spuse femeia indignată.

Continuară ciorovăiala o vreme, dar Artiom nu îi mai asculta. Gândurile i se întorseseră din nou la VDNH. Se hotărâse deja ca, înainte de a urca la suprafață și a se duce împreună cu Ulman la turnul Ostankino, să încerce neapărat

să ajungă în stația lui. Însă deocamdată nu știa cum să-l convingă pe tovarășul său. Dar în piept simțea gheara unei presimțiri sumbre. Avea impresia că asta era ultima lui șansă de a-și mai vedea casa și pe cei dragi, înainte de a urca la suprafață. Și nu se putea să o rateze – cine știe ce avea să urmeze după aceea? Deși stalkerul le spusese că misiunea lor nu era deloc complicată, lui Artiom nu-i prea venea să creadă că-l va mai întâlni vreodată pe Melnik. Dar înainte de a urca, poate pentru ultima oară, la suprafață, trebuia neapărat să se întoarcă, măcar pentru scurtă vreme, la VDNH.

Cum suna... V-D-N-H... Melodic, tandru. „Aș putea să ascult la nesfârșit", își spuse Artiom. Oare spunea adevărul acea cunoștință întâmplătoare de la Belorusskaia, oare într-adevăr stația era pe punctul de a ceda sub presiunea Întunecaților și jumătate dintre apărătorii ei muriseră deja încercând să prevină inevitabilul? Oare cât lipsise? Două săptămâni? Trei? Închise ochii încercând să-și aducă în minte imaginea boltelor dragi, liniile elegante și fine ale arcadelor, modelul dantelat al capacelor din aramă de la gurile de aerisire, șirurile de corturi din sală: uite, ăsta era al lui Jenka, iar aici, ceva mai aproape, era al lui.

Drezina te legăna ușor în ritmul adormitor în care păcăneau roțile, iar Artiom nici nu băgă de seamă când îl luă somnul. Visa din nou că era la VDNH.

Nu se mai mira de nimic, nu mai stătea cu urechile ciulite și nu încerca să priceapă. În vis, scopul lui nu avea legătură cu stația, ci cu tunelul, își amintea foarte bine asta. Când ieși din cort o porni imediat spre șine, sări jos și porni spre sud, către Grădina Botanică. De data asta, deja nu-l mai speria întunericul infernal, ci întâlnirea care urma să aibă loc în tunel. Cine îl aștepta acolo? Care era rostul acestui eveniment? De ce nu avea niciodată curaj să reziste până la capăt?

În cele din urmă, dublul lui apăru din adâncul tunelului – niște pași moi, siguri, care se apropiau treptat, la fel ca dățile

trecute, făcându-l pe Artiom să-și piardă hotărârea. Însă de data asta se controlase mai bine și, cu toate că genunchii îi dârdâiau, putu să alunge tremuratul și să reziste până în momentul în care ajunse chiar lângă creatura nevăzută. Acoperit cu o sudoare rece și lipicioasă, reuși să reziste și nu o luă la fugă când mișcarea extrem de ușoară a aerului îi spuse că acea făptură misterioasă se afla la câțiva centimetri de el.

— Nu fugi! Privește în ochii destinului tău, îi șopti la ureche o voce uscată, foșnitoare.

Și atunci Artiom își aduse aminte – cum de putuse să uite de asta în coșmarurile precedente? – că avea în buzunar o brichetă. După ce pipăi după obiectul de plastic, frecă piatra, pregătindu-se să-l vadă pe cel care îi vorbea.

Deodată, amuți și simți că picioarele i se înfig în pământ.

Alături de el stătea nemișcat unul dintre Întunecați. Ochii negri, larg deschiși, fără pupile, îi căutau privirea.

Artiom începu să strige tare, cât îl țineau puterile.

— Maică, măiculiță! femeia se ținea cu mâna de inimă, respirând greu. Ce m-ai speriat, drace!

— Vă rog să-l scuzați. E cu mine. Este puțin cam nevricos, se scuză Ulman, întorcându-se.

— Și ce ai visat de ai țipat așa? îl întrebă femeia, aruncându-i o privire curioasă pe sub pleoapele umflate.

— Am avut un vis... un coșmar. Vă rog să mă scuzați, răspunse Artiom.

— Un vis?! Ei, voi, tinerii, sunteți așa de impresionabili! îi spuse ea, apoi oftă și începu din nou să se ciondănească.

De data asta, oricât de ciudat ar fi fost, Artiom dormi destul de mult, ratând chiar și oprirea în Novoslobodskaia. Și nici nu apucase bine Artiom să-și aducă aminte ce lucruri importante înțelesese el la finalul coșmarului său, că drezina ajunsese deja la Prospekt Mira.

Aici era o cu totul altă atmosferă decât la Belorusskaia. Nici vorbă de agitația comercială de la Prospekt Mira. Dar

ceea ce-ți sărea imediat în ochi era numărul mare de militari – oameni din trupele speciale și ofițeri cu însemnele trupelor de ingineri. De la un capăt la altul al peronului, pe linii se înșirau sub pază câteva drezine motorizate de marfă pline cu niște cutii misterioase acoperite cu pânză de cort. În sală, chiar pe jos, stăteau cam cincizeci de oameni prost îmbrăcați, având cu ei niște baloturi uriașe, și se uitau pierduți în toate părțile.

— Ce se întâmplă aici? îl întrebă Artiom pe Ulman.

— Nu aici se întâmplă, ci la voi, la VDNH, zise el zâmbind fără niciun fel de veselie. Se vede că se pregătesc să arunce în aer tunelurile... Dacă Întunecații se strecoară pe la Prospekt Mira, Hansei nu-i va fi deloc bine. Probabil pregătesc un atac preventiv.

În timp ce treceau spre linia Kalujsko-Rijskaia, Artiom putu să se convingă că bănuiala lui Ulman era, cel mai probabil, adevărată. Trupele speciale ale Hansei acționau și în stația radială, unde de obicei n-ar fi trebuit să fie prezente. Ambele intrări în tunelurile ce duceau spre nord, spre VDNH și Grădina Botanică, fuseseră blocate. Aici cineva organizase rapid niște puncte de pază la care serviciul era asigurat, nu se știe de ce, de grănicerii Hansei. În piață aproape că nu erau clienți, jumătate dintre tarabe erau goale, oamenii vorbeau în șoaptă, neliniștiți, de parcă deasupra stației plutea o nenorocire inevitabilă. Într-un colț se înghesuiau câteva zeci de oameni cu baloturi și genți. Când se uită mai bine, Artiom își dădu seama că acolo erau familii întregi care stăteau la coadă în dreptul unei măsuțe cu inscripția: „Înregistrarea refugiaților".

— Așteaptă-mă aici, mă duc să-l caut pe omul nostru.

Ulman îl lăsă lângă șirurile de tarabe și dispăru.

Dar Artiom avea treburile lui. După ce coborî pe șine, se apropie de postul de pază și începu să vorbească cu un grănicer posac:

— Îi mai lăsați pe oameni să treacă spre VDNH?

— Deocamdată îi mai lăsăm, dar nu te sfătuiesc să te duci, răspunse grănicerul. Ce, nu ai auzit ce se întâmplă acolo? Intră nu știu ce strigoi, atât de mulți că nu mai pot fi opriți. Acolo, la ei, toți locuitorii stației au fost omorâți. Lucrurile trebuie să se fi înfierbântat foarte tare acolo, din moment ce șefii noștri s-au hotărât să le ofere muniție gratuit, numai să mai reziste până mâine...

— Dar ce va fi mâine?

— Mâine îi aruncăm pe toți în aer. La trei sute de metri de Prospekt, o să punem dinamită în ambele tuneluri și gata, Dumnezeu să-i ierte.

— Dar în loc de asta, de ce nu-i ajutați, pur și simplu? De ce nu trimiteți întăriri?

— Doar ți-am spus, acolo e plin de strigoi. Oricâte întăriri am trimite, nu-i putem ajuta.

— Dar ce se va întâmpla cu oamenii de la Rijskaia? Și cu cei de la VDNH?

Lui Artiom nu-i venea să creadă ce auzea.

— I-am prevenit acum câteva zile. Uite, vin la noi încet-încet. Hansa îi primește, doar nu suntem animale. Dar ar fi mai bine să se grăbească. Când va veni vremea, gata cu ei. Așa că încearcă să te întorci cât mai repede. Ce-ai acolo? Treburi? Familie?

— De toate, răspunse Artiom, iar grănicerul dădu din cap înțelegător.

Ulman stătea în arcadă, discutând încetișor cu un tânăr înalt și cu un bărbat sever, îmbrăcat în veston de mecanic și purtând însemnele unui șef de stație.

— Mașina e sus, rezervorul e plin. Mai am aici, pentru orice eventualitate, alte câteva stații de emisie-recepție, niște costume de protecție, și de asemenea, câteva Peceneg[1] și un SVD[2], zise tânărul arătând spre două genți mari și negre. Putem urca în orice moment. Când trebuie să fim sus?

---

[1] Mitralieră ușoară.

[2] Armă cu lunetă.

— Monitorizăm semnalul din opt în opt ore. În acel moment trebuie deja să fim pe poziții, răspunse Ulman. Ușa ermetică funcționează? îl mai întrebă el pe șef.

— Totul e în ordine, confirmă acesta. Doar să spuneți când vreți să pornim. Trebuie să eliberăm zona de oameni ca să nu intre în panică.

— Pentru mine e în regulă. Deci ne odihnim vreo cinci ore, iar după aceea pornim cu hotărâre înainte, conchise Ulman. Ei, cum e, Artiom? Tragem pe dreapta?

— Eu nu pot, răspunse Artiom trăgându-l într-o parte pe tovarășul lui. Trebuie neapărat să merg înainte la VDNH. Să-mi iau rămas-bun și să văd ce e pe-acolo. Ai avut dreptate, o să arunce în aer toate tunelurile de la Prospekt Mira. Chiar dacă o să ne întoarcem vii de acolo, n-o să-mi mai văd stația. Trebuie să fac asta. Zău că trebuie.

— Ascultă, dacă ți-e frică pur și simplu să ieși la suprafață și să dai ochii cu Întunecații, spune, începu Ulman, dar după ce întâlni privirea lui Artiom, amuți. A fost o glumă, te rog să mă ierți.

— Zău că trebuie, repetă pur și simplu Artiom.

Nu ar fi putut să explice acel sentiment, dar știa că avea să se ducă cu orice preț la VDNH.

— Ei, dacă trebuie, trebuie, răspunse stânjenit soldatul. N-o să mai poți să te întorci, mai ales dacă vrei să-ți mai și iei rămas-bun de la cineva. Hai să facem așa: o să mergem de aici prin Prospekt Mira cu mașina, cu Pașka – este cel cu genților. Înainte ne pregăteam să mergem direct la turn, dar putem face un ocol ca să trecem pe la vechea intrare în stația de metrou VDNH. Cea nouă e distrusă, ai voștri trebuie să știe. O să te așteptăm acolo. Peste cinci ore și cincizeci de minute. Dacă întârzii, n-o să te așteptăm. Ai luat costumul? Ai ceas? Uite, ia-l pe al meu, eu o să iau unul de la Pașka.

Își desfăcu brățara metalică.

— Peste cinci ore și cincizeci de minute, zise Artiom, dând aprobator din cap, apoi îi strânse mâna lui Ulman și o luă la fugă spre punctul de pază.

Când îl văzu din nou, grănicerul clătină din cap.

— Și nu se mai întâmplă și alte lucruri ciudate în tunelul ăsta? întrebă Artiom, aducându-și aminte.

— Vorbești despre țevi, nu? Nu mai e nimic, le-au cârpit cumva. Se spune că te ia amețeala când treci pe lângă ele, dar nici vorbă să mori, răspunse grănicerul.

Artiom îi mulțumi dând din cap, aprinse lanterna și păși în tunel.

În primele zece minute, prin minte i se învârteau nebunește niște gânduri – despre pericolul pe care îl reprezentau tunelurile aflate în fața lui, despre traiul chibzuit și inteligent al celor din Belorusskaia, apoi despre „tramvaie" și trenurile adevărate. Dar, treptat, întunericul tunelului absorbi din el acele imagini de prisos și fragmente de fraze ce-i tot veneau în minte. Mai întâi se înstăpâniră liniștea și pustietatea, apoi Artiom începu să se gândească la altceva.

Peregrinările lui se apropiau de sfârșit. N-ar fi putut să spună cât timp lipsise din stație. Poate că trecuseră două săptămâni, poate mai bine de o lună.

Ce simplu, ce scurt i se păruse drumul când stătea în drezină la Alekseevskaia și se uita în lumina lanternei la harta veche, încercând să traseze drumul spre Polis. În fața lui se afla o lume pe care nu o cunoștea, despre care nu știa nimic sigur, și de aceea putea să uite de traseu, gândindu-se doar la lungimea drumului, nu și la felul în care acesta va schimba viețile călătorilor care mergeau pe el. Viața îi propusese un cu totul alt traseu, încurcat și complicat, cu pericole de moarte și chiar cu tovarăși de drum întâmplători, care îl însoțiseră doar pentru scurtă vreme și plătiseră cu viața pentru asta.

Artiom își aduse aminte de Oleg. Fiecare are menirea lui, îi spusese la Polianka Serghei Andreevici. Nu era oare

posibil ca menirea acestei scurte vieți de copil să fi fost aceea de a muri într-un mod groaznic, absurd, pentru a-i salva pe alții? Pentru ca ei să-și continue treburile?

Fără să-și dea seama de ce, lui Artiom i se făcu frig și începu să se simtă rău. Să accepți o asemenea presupunere însemna să accepți jertfa, să crezi în faptul că însușirea ta de om ales îți permitea să-ți continui drumul pe seama altor vieți, provocând suferințe, călcând pe grumazurile frânte ale destinelor altor oameni. Asta doar ca să-și îndeplinească el menirea.

Oleg, desigur, era mult prea mic pentru a-și pune întrebarea de ce a apărut pe lume. Dar dacă ar fi trebuit să se gândească la asta, puțin probabil că ar fi fost de acord cu o asemenea soartă și cu o asemenea misiune. Probabil s-ar fi așteptat să aibă un rol mai important, mai plin de sens. Și dacă tot avea să-și jertfească viața pentru a salva altele, atunci ar fi trebuit să-și ducă crucea conștient de asta și de bunăvoie.

În fața ochilor îi apărură chipurile lui Mihail Porfirievici, Danila, Tretiak, chipul îngrozitor, cuprins de spasme și acoperit de spumă al soldatului mort din cauza acului otrăvitor. Pentru ce muriseră? De ce supraviețuise el? Ce anume i-a dat această posibilitate, acest drept? Lui Artiom îi păru rău că nu era acum alături de el Ulman, singurul om care, cu o replică ironică, i-ar fi risipit îndoielile. Diferența dintre ei consta în faptul că drumul prin metrou îl făcuse pe Artiom să privească lumea printr-o prismă multifațetată, în timp ce pe Ulman viața lui aspră îl învățase să privească mai simplu lucrurile – prin cătarea puștii lui de lunetist. Nu se știe care dintre cei doi avea dreptate, dar Artiom deja nu mai putea să creadă că pentru fiecare întrebare poate exista un singur răspuns adevărat.

De fapt, în viață, și mai ales în metrou, totul era imprecis și schimbător, n-avea nimic cu caracter absolut. Mai întâi îi explicase asta Han, luând exemplul ceasului din stație.

Dacă o asemenea bază de receptare a lumii cum era timpul se dovedise a fi imposibilă și relativă, se mai putea discuta despre celelalte viziuni „imuabile" asupra vieții?

Totul – de la vocea țevii din tunelul prin care mergea, de la strălucirea stelelor Kremlinului și până la misterele eterne ale sufletului omenesc – avea dintr-odată mai multe explicații. Și extrem de multe răspunsuri. Iar la întrebarea „de ce?" existau extrem de multe răspunsuri. Toți – de la canibalii din Park Pobedî până la militarii din brigada Che Guevara – știau ce să răspundă. Fiecare – sectanții, sataniștii, fasciștii, filosofii cu automate, precum Han – aveau răspunsurile lor. Și tocmai de aceea lui Artiom îi era greu să aleagă și să accepte unul dintre ele. Primind în fiecare zi câte o nouă versiune de răspuns, nu se putea convinge că tocmai acela era cel adevărat, pentru că mâine putea să apară unul nou, mai precis și mai cuprinzător.

Pe cine să creadă? În ce? În Marele Vierme – zeul canibalilor, având înfățișarea unui tren și care începuse să populeze din nou pământul ars, infertil –, în Iehova cel atotstăpânitor, în reflectarea lui răsturnată, adică în Satana, în victoria comunismului în tot metroul sau în supremația blonzilor cârni față de bruneții cu păr creț? Ceva îi spunea lui Artiom că nu era nicio deosebire între aceștia. Credința era pur și simplu un toiag care-l susținea pe om, ajutându-l să nu rătăcească drumul și să se ridice în picioare dacă se împiedica și cădea. Când era mic, îl amuzase o poveste a tatălui său adoptiv despre cum o maimuță luase un băț în mână și devenise om. De atunci, maimuța cea isteață nu i-a mai dat drumul fiindcă fără băț nu putea sta dreaptă, își zise Artiom.

Putea să înțeleagă de ce și pentru ce avea nevoie omul de acel sprijin. Fără el, viața devenea pustie, ca un tunel părăsit. În urechile lui Artiom încă se mai auzea strigătul disperat al sălbaticului din Park Pobedî când aflase că Marele Vierme era numai o născocire a preoților poporului său. Ceva asemănător simțise și el când aflase că nu există Observatorii

Nevăzuţi. Dar lui îi fusese mult mai uşor să-i repudieze pe Observatori ori pe alte zeităţi ale metroului.

Despre ce era vorba? Însemna oare asta că el nu era ca toţi ceilalţi, ci mai puternic? Artiom îşi dădu seama că nu era sincer. El avea băţul în mână şi ar fi trebuit să capete suficient curaj pentru a recunoaşte asta.

Sprijinul lui îl constituia conştiinţa faptului că va îndeplini o misiune de o uriaşă importanţă, că era în joc chiar supravieţuirea întregului metrou şi că misiunea asta nu i-a fost încredinţată întâmplător tocmai lui. Conştient sau nu, Artiom căuta în toate dovada că fusese ales pentru îndeplinirea acestei misiuni, dar nu de către Hunter, ci de altcineva. Să-i distrugă pe Întunecaţi, să-şi salveze staţia şi pe cei apropiaţi, să-i împiedice pe duşmani să distrugă metroul, toate acestea erau o misiune demnă să devină centrul vieţii lui. Şi tot ce se întâmplase cu el în timpul peregrinărilor dovedea un singur lucru: el nu era la fel ca ceilalţi. I se pregătise ceva deosebit. Tocmai el trebuia să facă praf, să distrugă paraziţii care, în caz contrar, le-ar fi venit de hac ultimilor oameni. Cât timp mersese pe acest drum, interpretând corect semnele care i se trimiseseră, dorinţa lui de succes biruise realitatea, se jucase cu probabilităţile statistice, îndepărtase gloanţele şi dăduse la o parte monştrii şi duşmanii, făcându-i, în schimb, pe aliaţi să apară la momentul şi la locul potrivit. Cum putea să interpreteze altfel faptul că Danila îi dăduse planul amplasării unităţii de rachete şi că tocmai această unitate rămăsese intactă, printr-o minune, după zeci de ani? Cum să explice faptul că, în ciuda şanselor infime, îl întâlnise pe Anton, unul dintre puţinii, poate singurul rachetist supravieţuitor din tot metroul? Nu era oare destinul cel care pusese în mâinile lui Artiom o armă puternică şi îi trimisese un om care să-l ajute să dea lovitura de graţie unei forţe inexplicabile şi nemiloase, pentru a o distruge? Cum să explice salvările lui miraculoase din cele mai disperate situaţii? Cât

timp credea în menirea lui, era invincibil, deși oamenii care i se alăturau mureau unul câte unul.

Gândurile îi alunecară apoi la ceea ce spusese Serghei Andreevici la Polianka despre soartă și ceea ce-ți ghida viața. Atunci, aceste cuvinte îl împinseseră înainte, ca un resort nou, bine uns, pus în mecanismul uzat, ruginit al unei jucării mecanice. Dar, în același timp, i se păruseră și neplăcute, într-un fel. Poate pentru că teoria lui îl priva pe Artiom de liberul arbitru: însemna că toate deciziile pe care le luase nu aveau nimic de-a face cu propria lui voință, ci reprezentau doar un gest de supunere în fața a ceea ce era predestinat. Însă, pe de altă parte, cum ar fi putut, după tot ceea ce i se întâmplase, să nege existența acestei predestinări? Acum nu mai putea să creadă că toată viața lui era numai o serie de coincidențe. Trecuse deja prin mult prea multe și nu putea să iasă pur și simplu din matca aceea. Dacă ajunsese așa de departe, trebuia să continue conform logicii implacabile a drumului său. Și, lucrul cel mai important, nu voia deloc asta. Acum era deja prea târziu să se îndoiască și nu se mai putea întoarce să o ia de la capăt. Trebuia să meargă înainte, chiar dacă asta însemna să-și asume nu doar responsabilitatea pentru propria viață, ci și pentru ale altora. Oamenii aceia nu muriseră degeaba, trebuia să le accepte sacrificiul, să-și parcurgă drumul până la capăt și să-și îndeplinească ceea ce reprezenta menirea lui în lume. Asta era chiar soarta lui.

Cum se face că înainte nu văzuse lucrurile cu atâta claritate? se întrebă Artiom. Se îndoise că fusese ales, se abătuse de la drum din prostie și ezitase tot timpul, deși răspunsul era mereu la îndemână. Avea dreptate Ulman: Nu are niciun rost să-ți complici viața.

Mergea călcând plin de curaj, cu pași apăsați. Nu auzise niciun zgomot din țevi. Parcă pentru a-i confirma ceea ce spusese despre tuneluri, până la VDNH nu dădu de nimic periculos. Însă mai tot timpul se întâlnea cu oameni care

se îndreptau spre Prospekt Mira, în vreme ce el mergea în direcția opusă șuvoiului de oameni nefericiți și epuizați, care abandonaseră tot și fugeau de pericol. Aceștia se uitau la el ca la un nebun: era singurul care se îndrepta spre centrul grozăviei, când ceilalți încercau să părăsească locurile acelea blestemate. Nici la Rijskaia, nici la Alekseevskaia nu era niciun punct de pază. Cufundat în gândurile lui, Artiom nici nu observase că se apropiase de VDNH, deși nu trecuseră mai mult de două ore.

Când intră în stație și se uită în jur, tresări involuntar – așa de mult semăna cu acea VDNH pe care o văzuse în coșmarurile lui. Jumătate din sistemul de iluminat nu funcționa, în aer era un miros de praf de pușcă, iar undeva, în depărtare, se auzeau gemetele și plânsetele întrerupte ale unor femei.

Își luă automatul în mână și porni înainte, ocolind cu grijă arcadele și privind atent umbrele. După toate aparențele, Întunecații reușiseră să străpungă cel puțin o dată gardurile de protecție și să ajungă până în stație. O parte dintre corturi fuseseră făcute una cu pământul, iar în câteva locuri se vedeau pe jos pete uscate de sânge. În altele încă mai locuiau oameni, iar uneori, prin pânza de cort răzbătea lumina câte unei mici lanterne.

Din tunelul de nord se auzea un tir îndepărtat. Intrarea în acel tunel era acoperită cu un munte de saci cu pietriș, înalt de un stat de om. Trei oameni se lipiseră de acest baraj, și era limpede că priveau tunelul prin cătarea armelor sau țintind punctele de acces.

— Artiom? Artiom! De unde ai venit? îl strigă o voce cunoscută.

Când se întoarse, îl observă pe Kirill, unul dintre membrii detașamentului cu care plecase din VDNH, chiar la începutul călătoriei lui. Kirill își ținea mâna agățată de cureaua armei, iar părul îi era și mai ciufulit decât înainte.

— Ei, m-am întors, veni răspunsul evaziv al lui Artiom. Cum rezistați? Unde e nenea Sașa? Unde e Jenka?

— Jenka! Uite de cine ți-ai amintit! A fost omorât acum o săptămână, spuse posac Kirill.

Lui Artiom i se strânse inima.

— Dar tatăl meu?

— Suhoi e bine, sănătos, el dă ordinele. Acum e la infirmerie, adăugă Kirill, arătând spre scara care ducea spre noua ieșire din stație.

— Mulțumesc!

Artiom o luă la fugă.

— Dar tu pe unde ai fost? îi strigă din urmă Kirill.

Infirmeria arăta groaznic. Răniți adevărați nu erau prea mulți, numai vreo cinci oameni, însă cea mai mare parte a spațiului o ocupau alți pacienți. Îmbrăcați în scutece ca niște copii mici și băgați în saci de dormit, aceștia erau înșirați unul lângă altul. Toți aveau ochii larg deschiși, iar din gurile întredeschise le ieșeau mormăieli incoerente. Avea grijă de ei nu o soră medicală, ci un bărbat cu un automat, care ținea în mână un flacon cu cloroform. Din când în când, unul dintre cei în scutece începea să se agite de-a lungul podelei, mormăind, transmițându-le și celorlalți tulburarea sa. Atunci, gardianul îi punea pe gură o bucată de tifon îmbibată în cloroform. Somnul nu venea și ochii nu se închideau, dar omul tăcea o vreme, se liniștea.

Artiom nu-l văzu imediat pe Suhoi – era într-o încăpere de serviciu, discuta ceva cu medicul stației. Când ieși afară, dădu de Artiom și înlemni.

— Trăiești... Artiomka! Trăiești... Unde ai fost? Slavă Domnului... Artiom! începu el să bâiguie, bătându-l pe Artiom pe umăr, de parcă voia să se convingă că într-adevăr se afla aievea în fața lui.

Artiom îl îmbrățișă puternic fiindcă, asemenea unui copil, se temuse în adâncul sufletului că, întorcându-se în stație, tatăl său adoptiv va începe să-l ocărască: unde te-ai dus, câtă lipsă de responsabilitate, cât timp o să te mai comporți ca un copil? În loc de asta, Suhoi îl lipi pur și simplu de pieptul

lui şi nu-i mai dădu drumul multă vreme. Când tatăl lui îl eliberă în cele din urmă din îmbrăţişare, Artiom îl privi drept în ochii care-i străluceau din cauza lacrimilor şi i se făcu ruşine.

Scurt, fără să intre în descrierea aventurilor prin care trecuse, el îi povesti tatălui său adoptiv unde dispăruse şi ce făcuse în tot acest timp, apoi îi explică de ce se întorsese. Iar acesta nu făcea decât să dea din cap şi să-l ocărască pe Hunter. Apoi îşi luă seama, spunând că despre morţi trebuie să vorbeşti numai de bine. De fapt, nu ştia ce anume se petrecuse cu Hunter.

— Ai văzut ce se întâmplă aici, la noi? întrebă Suhoi, a cărui voce devenise din nou fermă. Năvălesc în fiecare noapte, iar gloanţele nu sunt niciodată de-ajuns. A venit o drezină de la Prospekt Mira cu muniţie, dar astea sunt aşa, nişte bagatele.

— Vor să arunce în aer tunelurile chiar lângă Prospekt, pentru a tăia total legăturile şi cu VDNH, şi cu restul staţiilor, spuse Artiom.

— Da... se tem de apele subterane, de aceea nu se decid să facă asta în apropiere de VDNH. Dar asta nu va fi o soluţie pe termen lung. Întunecaţii o să-şi găsească şi alte intrări.

— Când o să pleci de aici? Ţi-a mai rămas puţin timp. Mai puţin de o zi şi trebuie să pregăteşti tot...

Tatăl lui adoptiv îl învălui cu o privire lungă, parcă cercetându-l.

— Nu, Artiom, pentru mine există o singură cale de a ieşi de aici, iar aceasta nu duce la Prospekt Mira. Avem aici treizeci de oameni răniţi, ce să facem cu ei, să-i abandonăm? Şi apoi, cine va mai apăra staţia, dacă eu o să-mi salvez pielea? Cum o să mă duc eu la un om să-i spun: „Uite, tu rămâi aici să le ţii piept şi să mori, că eu o să plec." Nu... adăugă el oftând. Las' să le arunce în aer. Cât o să rezistăm, o să rezistăm. Omul tot trebuie să moară odată şi odată.

— Atunci o să rămân aici, cu voi, zise Artiom. Oricum o să se descurce și fără mine cu rachetele – cu ce le-aș putea fi eu de folos? Măcar o să vă ajut pe voi...

— Nu, nu, trebuie să te duci neapărat, îl întrerupse speriat Suhoi. La noi, ușile ermetice sunt în ordine, încă mai funcționează, și scara rulantă e întreagă, poți să te duci repede spre ieșire. Trebuie să mergi cu ei, fiindcă nici nu știu cu cine au de-a face.

Artiom se îndoia: nu cumva tatăl lui adoptiv voia să-l facă să plece din stație doar pentru a-i salva viața? Încercă să protesteze, dar Suhoi nici nu vru să audă.

— Printre aliații tăi, ești singurul care știe de ce sunt în stare Întunecații, zise el, arătând spre răniții înfășurați.

— Cu ei ce s-a întâmplat?

— Au fost în tunel și nu au putut să facă față. Și încă pe aceștia am apucat să-i tragem după noi, tot a fost bine. Dar alte câteva zeci au fost sfâșiați de vii de către Întunecați. Sunt o forță incredibilă. Lucrul cel mai important e că atunci când se apropie și încep să urle, puțini sunt cei care rezistă. Ții și tu minte. Voluntarii noștri își pun căști ca să nu o ia la fugă. Și, uite, cei pe care am reușit să-i scoatem de acolo sunt aici, întinși la pământ. Avem puțini răniți, pentru că, dacă sunt prinși, e deja extrem de greu să mai scape.

— Jenka... a fost prins? întrebă Artiom, înghițind în sec.

Suhoi dădu din cap și-atât. Artiom se hotărî să nu mai ceară amănunte.

— Să mergem, acum deocamdată e liniște. Stăm puțin de vorbă, bem un ceai – încă mai avem. Vrei să mănânci? se grăbi să-i propună Suhoi, văzând că Artiom ezita.

Apoi tatăl lui adoptiv îl îmbrățișă și-l conduse în camera comandanților. Artiom se uită cutremurat în jur – nu putea să creadă că în cele trei săptămâni cât lipsise VDNH se schimbase așa de mult. Stația, cândva plăcută și confortabilă, îți inspira acum tristețe și disperare. Voia să plece cât mai repede de acolo.

Din spate începu să bubuie o mitralieră. Artiom puse mâna pe armă.

— Trag ca să-i sperie, îl linişti Suhoi. Lucrul cel mai îngrozitor o să înceapă peste vreo două ore, simt asta. Întunecaţii vin în valuri, chiar de curând am respins unul. Nu te speria dacă o să înceapă ceva serios, sirenele noastre o să fie puse în funcţiune, o să anunţe alarma generală.

Artiom căzu pe gânduri. Visul lui cu mersul prin tunel devenise acum ceva imposibil şi era puţin probabil ca întâlnirea reală cu un Întunecat să se încheie la fel de paşnic ca în coşmarul lui. Ce să mai vorbim despre faptul că Suhoi n-avea să-i permită niciodată să intre singur în tunel. Trebuia să renunţe la ideea aceea nebunească. Avea lucruri mai importante de făcut.

— Vezi, eu ştiam că o să ne mai vedem, că o să te întorci, îi spuse Suhoi când ajunseră în camera comandanţilor, în timp ce-i turna ceai. Acum o săptămână te-a căutat aici un bărbat.

— Ce bărbat? întrebă precaut Artiom.

— A spus că îl cunoşti. Aşa, înalt, slab, cu barbă. Numele lui era ciudat, semăna cu al lui Hunter.

— Han? se minună Artiom.

— Chiar aşa. Mi-a spus că o să te întorci aici şi era aşa de convins, că m-am liniştit imediat. Şi mi-a mai transmis ceva pentru tine.

Suhoi scoase portofelul în care păstra nişte bileţele şi obiecte cărora numai el le înţelegea rostul şi scoase de acolo o foaie împăturită. După ce desfăcu hârtia, Artiom o duse la ochi. Era un bilet scurt, cu o singură propoziţie ale cărei cuvinte, scrise cu nişte litere neglijente, grăbite, îl puseră în încurcătură: „Cel care are curaj şi răbdare să privească toată viaţa cu atenţie întunericul va vedea cel dintâi în el un licăr de lumină."

— Nu a mai transmis nimic altceva? întrebă nedumerit Artiom.

— Nu, răspunse Suhoi. Credeam că e un mesaj codat. Totuși, omul a venit special pentru asta aici.

Artiom ridică din umeri. Cam jumătate din ce spunea și făcea Han i se părea o aiureală totală, dar cealaltă jumătate îl făcea să privească altfel lumea. Cum să știe cărei jumătăți îi aparținea acest bilet?

Petrecură multă vreme bând ceai și stând de vorbă. Artiom nu putea scăpa de sentimentul că-l vedea pe tatăl său adoptiv pentru ultima oară și parcă încerca să-i spună tot ce mai avea de zis pentru tot restul vieții. Apoi veni timpul să plece.

Suhoi trase de manetă și, scârțâind, oblonul greu se ridică un metru. De afară năvăli apă de ploaie stătută. Stând în noroi până la glezne, Artiom îi zâmbi lui Suhoi, deși în ochi avea lacrimi. Se pregătea deja să-și ia rămas-bun, dar în ultimul moment își aminti de lucrul cel mai important. Scoase din rucsac cărticica pentru copii, căută pagina unde băgase fotografia și i-o întinse tatălui său adoptiv. Inima începu să-i bată neliniștit.

— Ce-i asta? zise Suhoi.

— O recunoști? întrebă el cu speranță. Uită-te mai bine. Nu e mama mea? Doar tu ai văzut-o când m-a dat.

— Artiom... începu Suhoi zâmbind trist. Aproape că nu i-am văzut fața. Acolo era foarte întuneric, iar eu mă uitam numai după șobolani. N-o mai țin minte deloc. Ce-mi aduc bine aminte e cum m-ai luat atunci de mână și te-ai oprit din plâns, iar ea a dispărut. Te rog să mă ierți.

— Mulțumesc. Rămâi cu bine...

Artiom vrusese să spună „tată", dar i se pusese un nod în gât.

— Poate o să ne mai întâlnim... adăugă el, apoi își puse masca de gaze, se aplecă, se strecură pe sub oblon și o luă la fugă în sus pe treptele strâmbe ale scării rulante, ținând cu grijă la piept fotografia boțită.

CAPITOLUL 20

Scara rulantă se dovedise a fi pur și simplu nesfârșită.

Fu nevoit să urce încet și extrem de precaut. Treptele scârțâiau și bocăneau sub picioare, iar într-un loc, scara o luă pe neașteptate la vale, așa că Artiom abia apucă să-și retragă piciorul. Peste tot cădeau fragmente acoperite de mușchi din niște crengi mari și bucăți de copăcei care ajunseseră aici probabil chiar atunci din cauza exploziei. Pereții erau acoperiți de iederă și mușchi, iar prin crăpăturile din învelișul de plastic al balustradelor laterale se vedeau părțile ruginite ale mecanismului. De sus bătea vântul – Artiom îi simțea atingerea chiar prin costumul de protecție.

Nu se uită niciodată în urmă.

Deasupra, totul era negru. Asta nu prevestea nimic bun: pavilionul stației se putea prăbuși și nu se știa dacă ar mai fi putut să se strecoare printre ruine. O altă posibilă explicație a întunecimii putea fi noaptea fără lună. Nici asta nu prevestea nimic bun: în cazul unei vizibilități slabe, nu ar fi fost deloc simplu să dirijeze tirul bateriei de rachete.

Dar cu cât îi rămânea mai puțin până la capătul scării rulante, cu atât se vedeau mai bine sclipirile palide de pe perete și razele slabe și subțiri ce se strecurau printre crăpături. Ieșirea spre pavilionul exterior era într-adevăr blocată, dar nu de pietre, ci de copaci căzuți. După câteva minute de căutare, Artiom descoperi un spațiu prin care abia se putea strecura.

În acoperișul vestibulului se căsca o spărtură uriașă, aproape cât tot tavanul, prin care pătrundea lumina palidă a lunii. Podeaua era și ea acoperită de crengi rupte și chiar

de copaci întregi, formând un adevărat covor. Lângă unul dintre pereți, Artiom observă câteva obiecte ciudate – niște sfere din piele de un cenușiu închis, mari cât un stat de om. Arătau respingător, iar Artiom se temu să se apropie de ele. Pentru orice eventualitate, aprinse lanterna și ieși afară.

În holul superior al stației se afla o grămadă haotică de grinzi prăbușite de la niște chioșcuri și pavilioane comerciale, care avuseseră cândva un aer elegant. În față se vedea o clădire uriașă, cu o formă ciudată, curbată; una dintre aripile acesteia era pe jumătate dărâmată. Artiom se uită în jur: Ulman și tovarășul lui nu se vedeau nicăieri. Mai rămăsese puțin timp pentru a cerceta împrejurimile.

Ținându-și răsuflarea o clipă, își ciuli urechile, încercând să audă urletul înfricoșător al Întunecaților. Grădina Botanică nu se afla prea departe de aici și Artiom nu putea pricepe cum de nu ajunseseră aceste creaturi până acum la stația lor mergând pe la suprafață.

Totul era liniștit. Undeva, în depărtare, urlau niște câini, dar urletul lor suna cu totul altfel – era trist, firesc. E adevărat, Artiom nu ar fi vrut să se întâlnească nici cu ei: dacă reușiseră să supraviețuiască la suprafață în toți acești ani, probabil că erau diferiți de câinii obișnuiți pe care-i aveau locuitorii metroului.

Îndepărtându-se puțin de intrarea în stație, Artiom descoperi încă o ciudățenie: pavilionul era înconjurat de un șanț puțin adânc, săpat grosolan, umplut cu un lichid ciudat, de culoare închisă, care avea un miros puternic și acru, pe care Artiom îl simți chiar și prin masca de gaze. După ce sări peste șanț, se apropie de unul dintre chioșcuri și privi înăuntru.

Era complet gol. Pe jos erau împrăștiate cioburile unor sticle de băuturi, dar, în rest, nu mai exista nimic. Mai cercetă încă vreo câteva pavilioane, găsind în cele din urmă unul care promitea să fie mai interesant decât celelalte. Din exterior, semăna cu o cetate minusculă: era un cub făcut din

foi groase de fier, cu o ferestruică din sticlă cu oglindă. Deasupra ferestrei era o firmă pe care scria: „Schimb valutar".

Uşa era încuiată cu un lacăt neobişnuit care, se vede, nu se deschidea cu cheia, ci folosind o combinaţie corectă de cifre. Apropiindu-se de fereastră, Artiom încercă să o deschidă, dar nu reuşi. Însă remarcă ceva scris pe pervaz. Chioşcul acela cu armătură metalică îl intrigă, aşa că, uitând de măsurile de precauţie, Artiom aprinse lanterna.

Citi cu mare greutate literele strâmbe, care parcă fuseseră scrise cu mâna stângă: „Îngropaţi-mă omeneşte. Cod 767". De îndată ce înţelese ce putea însemna asta, de sus se auzi un şuierat mânios. Artiom îl recunoscu imediat: la fel ţipau monştrii zburători de pe Kalininski.

Stinse repede lanterna, dar era prea târziu: ţipătul se auzi din nou, de data asta chiar deasupra capului său. Artiom privi febril în jur, căutând un loc unde să se ascundă. Probabil că singura scăpare era să verifice dacă înţelesese bine mesajul.

După ce apăsă butoanele cu cifre în ordinea necesară, trase mânerul spre sine. Fusese o idee bună: dinăuntrul încuietorii se auzi un păcănit surd şi uşa cedă cu greutate, scârţâind teribil din balamalele ruginite. Artiom se strecură înăuntru, se încuie şi aprinse din nou lumina.

Într-un colţ, sprijinită cu spatele de perete, se afla mumia uscată a unei femei. Într-o mână ţinea o cariocă groasă, iar în cealaltă, un bidon din plastic. Pereţii acoperiţi cu linoleum fuseseră umpluţi de sus până jos cu un scris îngrijit de femeie. Prin sticla groasă a ferestruicii se vedea spaţiul din faţa intrării în staţie. Pe jos erau o cutie goală de medicamente, nişte ambalaje strălucitoare de ciocolată, cutii de metal pentru sucuri acidulate, iar într-un colţ se afla un seif întredeschis. Artiom nu se sperie de cadavru, simţi numai un val cald de milă faţă de fata necunoscută. Nu se ştie de ce, i se păru că nu putea să fie decât o fată.

Strigătul monstrului zburător se auzi din nou, apoi asupra acoperişului se năpusti o lovitură puternică, iar chioşcul se mişcă din loc. Căzut pe podea, Artiom aşteptă. Atacurile nu se mai repetară, iar ţipătul creaturii supărate începu să se îndepărteze, aşa că se hotărî să se ridice. Măcar era clar că se putea ascunde acolo oricât voia, din moment ce trupul fetei rămăsese neatins în tot acest timp, în vreme ce cu siguranţă existaseră mulţi vânători care se ospătaseră cu cei de afară. Desigur, putea să încerce să omoare sau măcar să rănească monstrul, dar atunci ar fi trebuit să iasă din ascunzătoare. Însă dacă nu o nimerea sau dacă învelişul exterior al creaturii era dur, asemenea unei armuri, aflându-se în loc deschis, lui Artiom nu avea să i se mai ivească o a doua şansă. Cel mai înţelept era să-l aştepte pe Ulman. Dacă mai era în viaţă.

Ca să nu se mai gândească la asta, Artiom începu să citească inscripţiile de pe perete.

„Scriu pentru că mă plictisesc şi pentru a nu înnebuni. Deja stau de trei zile în acest chioşc. Mi-e frică să ies afară. Am văzut cu ochii mei cum s-au sufocat zece oameni care n-au apucat să fugă în metrou, iar acum zac în mijlocul piaţetei. Bine că am citit în ziar cum să acopăr cu bandă adezivă îmbinările. Aştept ca vântul să ducă norul, scriau că peste o zi nu va mai fi periculos.

9 iulie. Am încercat să ajung la metrou. Dincolo de scara rulantă începe un perete de fier. Nu am putut să-l ridic şi, oricât am ciocănit, degeaba – nu mi-a răspuns nimeni. După zece minute a început să-mi fie foarte rău, m-am întors aici. În jur sunt mulţi morţi. Toţi sunt îngrozitori, s-au umflat, miros urât. Am spart geamul unui chioşc de produse alimentare, am luat ciocolată şi apă minerală. Acum n-o să mor de foame. M-am simţit îngrozitor de slăbită. Seiful e plin de dolari şi ruble, dar n-ai ce să faci cu banii. E ciudat. Se pare că, până la urmă, nu sunt decât nişte simple bucăţi de hârtie.

10 iulie. Au continuat să bombardeze. Din dreapta, dinspre Prospekt Mira, s-a auzit toată ziua un bubuit groaznic.

E ciudat. Credeam că n-a mai rămas nimeni, dar ieri a trecut pe stradă, în mare viteză, un tanc. Am vrut să fug și să fac cu mâna, dar nu am apucat. Îmi e tare dor de mama și de Liova. Toată ziua am vomitat. Apoi am adormit.

11 iulie. A trecut pe lângă mine un om cu arsuri groaznice. Nu știu unde s-o fi ascuns în tot acest timp. Plângea mereu și vorbea răgușit. Era foarte ciudat. S-a dus la metrou, apoi am auzit un ciocănit puternic. Probabil că a bătut și el în peretele acela. Apoi totul s-a potolit. Mâine o să mă duc să mă uit dacă i-au deschis sau nu."

Chioșcul fu scuturat de o nouă lovitură – monstrul nu voia să renunțe la pradă. Artiom se clătină și era cât pe-aci să cadă peste cadavru, dar reuși cu greu să-și păstreze echilibrul, apucându-se cu mâinile de tejghea. Se aplecă și mai așteptă un minut, apoi continuă să citească.

„12 iulie. Nu pot să ies. Am frisoane, nu-mi dau seama dacă dorm sau nu. Azi am discutat o oră cu Liova și mi-a spus că se va căsători în curând cu mine. Apoi a venit mama și-i curgeau ochii. Apoi am rămas din nou singură. Mă simt așa de singură! Când se va termina totul, când o să ne salveze? Au venit niște câini să mănânce cadavrele. În sfârșit. Mulțumesc. Am vomitat.

13 iulie. Încă mai sunt conserve, ciocolată și apă minerală, dar nu mai vreau. Va fi nevoie de mai mulți ani pentru a ne relua traiul obișnuit. Marele război pentru Apărarea Patriei a ținut cinci ani, nu cred că acum va dura mai mult. Totul va fi bine. O să mă găsească.

14 iulie. Nu mai vreau. Nu mai vreau. Îngropați-mă omenește, nu mai vreau să stau în cutia asta de fier blestemată... E înghesuială. Slavă cerului că am Fenazepam! Noapte bună."

Alături mai era scris ceva, din ce în ce mai incoerent și mai întrerupt, precum și niște desene: liniuțe, fetițe cu pălării sau panglici mari, chipuri omenești.

„E limpede, spera că acest coșmar prin care fusese nevoită să treacă se va termina în curând", își spuse Artiom.

„Un an, doi și totul va reveni la normal, va fi ca înainte. Viața va continua și avea să uite de cele întâmplate. Câți ani trecuseră de atunci? În tot acest timp, omenirea n-a făcut altceva decât să se îndepărteze și mai mult de revenirea la suprafață. Oare își imagina că vor supraviețui numai cei care «apucaseră să coboare în metrou» și puținii fericiți care, încălcând instrucțiunile și regulamentele, deschiseseră ușile în următoarele câteva zile?"

Artiom se gândea la el. Vrusese mereu să creadă că la un moment dat oamenii vor putea să iasă din metrou pentru a trăi din nou ca odinioară, pentru a reface construcțiile mărețe ridicate de strămoșii lor, mutându-se apoi în ele. Ar fi ajuns astfel să se uite la soare fără să-și acopere ochii și să respire cu nesaț aerul înmiresmat de tot felul de plante în locul amestecului insipid de oxigen și azot, trecut prin filtrul măștii de gaz. Nu știa cum mirosea aerul înainte, dar trebuie să fi fost minunat – mai ales florile despre care își aducea aminte mama lui.

Dar privind trupul uscat al fetei care nu mai apucase ziua când coșmarul avea să se încheie, începu să se îndoiască de faptul că el însuși va putea ajunge acolo. Ce diferență era între speranța lui de a fi martorul reîntoarcerii la traiul de odinioară și convingerea ei că asta se va întâmpla în mod sigur peste cel mult cinci ani? Trăind în metrou, oamenii nu acumulaseră forța necesară pentru a reveni triumfători la suprafață pe treptele scării rulante strălucitoare, care să-i poarte spre fosta lor putere și splendoare. Ba dimpotrivă, omenirea decăzuse, se obișnuise cu întunericul și cu înghesuiala. Majoritatea uitase deja cât de lipsită de sens era puterea, cândva absolută, a omenirii asupra întregii lumi. În timp ce unii încă mai tânjeau după ea, alții o blestemau. De partea cui va fi viitorul?

Afară se auzi un claxon. Artiom se năpusti la fereastră: în mica piațetă din fața chioșcurilor se afla o mașină cu o înfățișare neobișnuită. Automobile mai văzuse el și înainte –

mai întâi în copilăria îndepărtată, apoi în ilustrații și în fotografiile din cărți, iar ultima dată le întâlnise când mai urcase la suprafață. Dar niciunul dintre ele nu arăta așa, și probabil de aceea nici nu se hotărâse să iasă în întâmpinarea lui. Camionul mare, cu șase roți, era vopsit în roșu. În spatele cabinei mari, cu două rânduri de scaune, începea remorca metalică, având o dungă albă pe o parte și niște țevi. În plus, acolo fuseseră instalate și două recipiente rotunde în care se învârteau, clipind, niște becuri albastre.

În loc să iasă din chioșc, aduse lanterna aprinsă la fereastră, așteptând un semnal de răspuns. Farurile camionului se aprinseră și se stinseră de câteva ori, Artiom se pregătea să iasă, dar nu mai apucă: de sus coborâră în picaj, una după alta, două umbre negre, uriașe. Prima apucă în gheare acoperișul și încercă să-l ridice, dar povara era peste puterile ei. După ce ridică remorca mașinii cam jumătate de metru de la pământ, monstrul rupse cele două țevi, țipă nemulțumit și le aruncă pe jos. Cu un țipăt, a doua creatură lovi mașina din lateral, vrând s-o răstoarne.

Portiera se deschise și pe asfalt sări un om în costum de protecție, cu o mitralieră uriașă în mână. Ridicând țeava în sus, așteptă câteva secunde, lăsând creatura să vină mai aproape, apoi începu să tragă. De sus se auzi un cârâit mânios. Artiom deschise repede lacătul și dădu fuga afară.

Un monstru înaripat descria un cerc larg, la vreo treizeci de metri deasupra capetelor lor, pregătindu-se să atace din nou; celălalt nu se vedea nicăieri.

— Hai în mașină! strigă bărbatul cu mitraliera.

Artiom o luă la fugă spre el, se cățără în cabină și se așeză pe canapeaua lungă. Mitraliorul mai trase de câteva ori, apoi sări pe treaptă, se urcă în cabină și trânti ușa după el. Mașina începu imediat să huruie, pornind repede din loc.

— Ce faci aici, dai de mâncare la porumbei? bubui vocea lui Ulman, privindu-l pe Artiom prin viziera măștii de gaz.

Artiom se aştepta să fie urmăriţi de creaturile zburătoare, însă după ce maşina mai parcurse încă vreo sută de metri, acestea se întoarseră la VDNH.

— Îşi apără cuibul, spuse militarul. Am auzit de aşa ceva. Altfel n-ar fi atacat maşina, e prea mare pentru ele. Oare unde o fi? Ar fi interesant de aflat.

Artiom îşi dădu imediat seama şi unde era cuibul creaturilor şi de ce lângă ieşirea din staţia VDNH nu mai îndrăznea să apară nicio fiinţă vie, probabil nici măcar Întunecaţii.

— E chiar în pavilionul staţiei noastre, deasupra scărilor rulante, spuse el.

— Da? Ciudat, de regulă au cuibul mai sus, pe case, răspunse militarul. Probabil că e o altă specie. Da... Te rog să ne scuzi că am întârziat.

În cabina automobilului era cam înghesuială, mai ales fiindcă bărbaţii purtau costume de protecţie şi se aflau stivuite acolo şi o grămadă de arme. Scaunele din spate erau ocupate de nişte rucsacuri şi genţi. Ulman se aşeză la margine, iar Artiom nimeri în mijloc; în stânga lui, la volan, se afla băiatul de la Prospekt Mira, cel care vorbise atunci de maşină şi de mitralieră. Spusese că-l cheamă Pavel.

— Ce să ne scuzăm? Doar nu s-a întâmplat aşa din cauza noastră, protestă el. Nu ştiu de ce nu ne-a avertizat colonelul în ce s-a transformat bulevardul Prospekt Mira începând de la Rijskaia. Ai impresia că ai pornit pe un patinoar. Nu înţeleg deloc de ce nu s-o fi prăbuşit complet podul ăsta. Nici măcar nu ai unde să te ascunzi. Abia am scăpat de câini.

— Încă n-ai văzut câinii, Artiom? îl întrebă Ulman.

— Doar i-am auzit, răspunse el.

— Uite, noi i-am şi văzut, spuse şoferul, trăgând de volan.

— Ei, şi cum sunt? întrebă Artiom.

— N-a fost bine deloc. Ne-au rupt bara de protecţie şi era cât pe-aici să ne sfâşie o roată, chiar din mers. S-au oprit doar când Petro l-a pus la pământ pe şeful haitei cu Dragunovul, explică Pavel, arătând spre Ulman.

Nu le era deloc ușor să înainteze: pământul era plin de tranșee și de gropi, asfaltul crăpase și trebuia să conduci cu mare atenție. Într-un loc frânară și se chinuiră vreo cinci minute să treacă peste un munte de beton sfărâmat, rămas de la o parcare auto care se prăbușise. Artiom se uită pe fereastră, strângând automatul în mână.

— Merge bine, lăudă Pavel mașina. Au fost unii care au spus că n-o să fie bună motorina, că o să dea rateu... Nu-i nimic, chimiștii noștri au avut ei grijă de toate. Nu degeaba apărăm Polisul. Tragem și noi foloase de pe urma ochelariștilor.

— Unde ați găsit-o? întrebă Artiom.

— Era în garaj, demontată. Nici n-au mai apucat s-o repare ca să participe la stingerea incendiilor, că Moscova arsese deja complet. O folosim din când în când. Nu în scopul pentru care a fost făcută, desigur.

— Am înțeles, zise Artiom și se întoarse din nou spre fereastră.

— Am avut noroc cu vremea – zise Pavel care, după toate aparențele, avea chef de vorbă –, nu e niciun nor pe cer. Asta e bine, o să avem vizibilitate bună dacă va trebui să ne urcăm în turn.

— Mai bine mă urc acolo decât să umblu prin blocuri, zise Ulman, dând din cap. E adevărat, colonelul spunea că în ele nu locuiește aproape nimeni, dar mie cuvântul „aproape", nu știu de ce, nu-mi place.

Mașina o luă la stânga și porni pe o stradă lată și dreaptă, împărțită în două de o porțiune cu gazon. În stânga era un șir de blocuri din cărămidă, care erau aproape intacte, în dreapta se întindea o pădure neagră sumbră, care venea chiar spre partea carosabilă. În unele locuri, rădăcinile puternice străpunseseră carosabilul și erau nevoiți să le ocolească. Dar Artiom apucă să vadă toate astea numai cu coada ochiului.

— Uită-te ce frumusețe! spuse entuziasmat Pavel.

Turnul Ostankino se afla chiar în fața lor. Avea o înălțime de câteva sute de metri, ca un buzdugan uriaș care amenința niște dușmani de mult învinși. Era o construcție absolut fantastică. Artiom nu mai văzuse niciodată nimic asemănător, nici măcar în ilustrațiile din cărți ori reviste. Desigur, tatăl său adoptiv îi povestise despre construcția ciclopică aflată la vreo doi kilometri de stația lor, dar chiar și așa, Artiom nu-și putuse imagina cât de mult avea să-l impresioneze. Tot restul drumului rămăsese cu gura deschisă de uimire, sorbind din ochi silueta grandioasă a turnului. Simțea acum un amestec ciudat de entuziasm – la vederea a ceea ce putuseră construi oamenii – și tristețe – înțelegând din ce în ce mai clar că nu vor mai putea să facă niciodată ceva asemănător.

— A fost tot timpul așa de aproape și eu nu știam... zise el încercând să-și exprime tulburarea în cuvinte.

— Dacă nu ieși la suprafață, sunt multe lucruri pe care nu le poți înțelege, răspunse Pavel. Tu măcar știi de ce stația ta se numește VDNH? Pentru că asta înseamnă Marile Realizări ale Economiei Noastre[1]. Acolo a fost un parc foarte mare, cu tot felul de animale și plante. Ascultați-mă pe mine, mare noroc ați avut că „păsărelele" și-au făcut cuibul chiar la intrare. Și asta pentru că razele X au avut un asemenea efect asupra multora dintre aceste „Realizări", că acum nu le mai poți doborî nici cu aruncătorul de grenade.

— Dar pe prietenii voștri înaripați îi respectă, mai spuse Ulman. Sunt, ca să zic așa, asigurarea voastră socială.

Amândoi începură să râdă, iar Artiom nu-l mai corectă pe Pavel în legătură cu denumirea stației sale, ci își concentră din nou atenția asupra turnului. Când se uită mai bine, observă că uriașa construcție se înclinase puțin, dar era clar că după aceea găsise un nou punct de echilibru și rămăsese în picioare. Cum de rezistase în iadul care se dezlănțuise

[1] De fapt, personajul dă o explicație inexactă. În realitate, este vorba despre „Expoziția Realizărilor Economiei Naționale".

acolo acum câteva decenii? Blocurile din vecinătate fuseseră distruse în totalitate sau parțial, dar turnul se înălța mândru în mijlocul acestor ruine, rezistând ca prin farmec bombelor și rachetelor inamice.

— E interesant că nu s-a prăbușit, bolborosi el.

— Probabil că nu au vrut să-l strice, presupuse Pavel. E, totuși, o infrastructură prețioasă. Înainte avea o înălțime cu o pătrime mai mare decât cea de acum, iar în capăt se afla un vârf ascuțit. Iar acum, vezi? E retezat în vecinătatea platformei de vizitare.

— Păi de ce să-l cruțe, nu le era totuna? Uite, eu mă tem să nu fie ca la Kremlin... zise Ulman cu îndoială în glas.

După ce trecură prin poarta gardului cu vergele de oțel, mașina se apropie de baza turnului de televiziune și se opri. Ulman își luă dispozitivul de vedere nocturnă și automatul, apoi sări din mașină. Peste un minut, le dădu semnalul: totul era în ordine. Pavel coborî și el din cabină, apoi deschizând portiera din spate, începu să scoată afară rucsacurile cu echipamentul.

— Peste douăzeci de minute trebuie să primim semnalul, spuse el. Să încercăm să-l prindem de aici.

Ulman găsi ranița cu stația radio și începu să extindă antena formată din mai multe secțiuni.

În curând, antena stației ajunsese să aibă șase metri lungime și se legăna leneș în vântul slab. Așezându-se la aparatul de transmisie, militarul își puse pe cap casca cu microfonul și începu să asculte. Urmară mai multe minute lungi de așteptare.

Pentru câteva secunde, deasupra lor apăru umbra „harpiei", dar, după ce se roti de câteva ori pe deasupra, monstrul dispăru în spatele blocurilor. Se vede că o singură ciocnire cu oamenii înarmați îi fusese suficientă pentru a ține minte cine era dușmanul periculos și a învăța să se teamă de el.

— Și, de fapt, cum arată Întunecații ăștia? îl întrebă Pavel pe Artiom. Că doar ești specialistul nostru!

— Arată îngrozitor. Ca... nişte oameni, totuşi pe dos, încercă el să-i descrie. Exact opusul oamenilor. Numele lor – Întunecaţii – spune multe: chiar sunt întunecaţi.

— Şi zi aşa... Dar de unde au apărut? Înainte n-a auzit nimeni de ei. Ce se spune la voi despre asta?

— Câte nu se aud prin metrou! zise Artiom, grăbindu-se să schimbe subiectul. Uite, despre canibalii de la Park Pobedî ştia cineva înainte?

— Aşa e, se însufleţi şoferul. Găseau oameni cu ace în gât şi nimeni nu putea să spună cine a făcut asta. Dar ce să faci? Aşa e metroul! Uite ce aiureală mai e şi Marele Vierme! Dar Întunecaţii ăştia ai voştri totuşi de unde...

— L-am văzut, îl întrerupse Artiom.

— Pe Vierme? întrebă neîncrezător şoferul.

— Ei, o fi fost ceva care semăna cu el. Poate că era un tren. Era uriaş şi urla de-ţi venea să-ţi pui mâinile la urechi. N-am apucat să-l văd cum trebuie, a trecut în goană pe lângă mine.

— Nu, nu putea să fie un tren... Cu ce să meargă? Cu ciuperci? Trenurile funcţionează cu energie electrică. Ştii cu ce mi se pare mie că seamănă? Cu un dispozitiv de foraj.

— De ce? spuse repede Artiom.

Despre dispozitivele de foraj auzise, dar gândul că Marele Vierme, cel care săpase noile galerii despre care vorbea Dron, putea fi o asemenea maşinărie nu-i trecuse până acum prin minte. Şi oare toată credinţa în Vierme nu era construită tocmai negând existenţa maşinăriei?

— Numai să nu-i spui lui Ulman despre dispozitivul de forat... şi nici colonelului. O să spună că sunt nebun, îl rugă Pavel. Uite despre ce e vorba. Mai înainte, în Polis, mă ocupam cu strângerea de informaţii, îi urmăream pe toţi spionii, pe scurt, supravegheam activităţile subversive şi ameninţarea internă. Şi odată am dat de un bătrânel care era convins că într-o cămăruţă din tunel, aflată lângă Boroviţkaia, se aude tot timpul un zgomot, de parcă în spatele peretelui ar funcţiona o maşină de forat. Desigur, imediat după aceea

mi-am spus că e nebun, dar omul fusese constructor şi se pricepea la chestiile astea.

— Şi cine ar fi avut interes să sape acolo?

— Habar n-am. Bătrânul tot bătea câmpii despre nişte răufăcători care voiau să sape nişte tuneluri spre râu, pentru a inunda tot Polisul, şi susţinea că el ar fi tras cu urechea la planurile lor. Imediat am prevenit pe cine trebuia, dar nimeni nu m-a crezut. Am început să-l caut pe bătrânul ăsta, ca să-l prezint în calitate de martor, dar, ca un făcut, dispăruse undeva. Poate că era un provocator. Dar... – Pavel se uită precaut la Ulman şi continuă pe un ton mai scăzut – ...poate că omul auzise într-adevăr cum militarii săpau în secret ceva. Şi au avut grijă să-l îngroape şi pe bătrânul meu, ca să nu mai tragă cu urechea la ceea ce se întâmpla în spatele peretelui. Ei, şi de-atunci mă gândesc la acest dispozitiv de foraj, şi din cauza asta ei mă cred nebun. E suficient să spun ceva, că imediat încep să mă ironizeze pe seama maşinăriei.

Pavel tăcu privindu-l cercetător pe Artiom, de parcă l-ar fi întrebat ce părere avea despre povestea lui. Iar Artiom ridică uşor din umeri de parcă ar fi spus: până la urmă, e posibil.

— N-am recepţionat nimic! spuse cu năduf Ulman, apropiindu-se de ei. N-am prins absolut nimic. Trebuie să ne urcăm mai sus. Probabil că sunt mult prea departe şi nu-i prindem de la sol.

Artiom şi Pavel începură imediat să se pregătească. Nimeni nu voia să se gândească la alte posibile explicaţii pentru care grupul lui Melnik nu stabilea legătura. Ulman demontă antena, strânse staţia şi o puse în rucsac, apoi îşi puse mitraliera pe umeri şi porni primul spre vestibulul de sticlă care se adăpostea printre solizii stâlpi de susţinere ai turnului de televiziune. Pavel îi dădu lui Artiom o geantă, iar el luă raniţa şi puşca, trânti portiera maşinii şi porniră după Ulman.

Înăuntru era linişte, murdar şi pustiu. Se vedea că odinioară oamenii părăsiseră în grabă locul şi nu se mai

întorseseră niciodată. Luna privea uimită prin geamurile prăfuite și sparte spre băncile întoarse cu susul în jos, spre tejgheaua spartă a casei de bilete, spre postul de pază, unde, în graba plecării, fusese uitată o caschetă, spre turnichetele rupte de la intrare, luminând instrucțiunile și avertizările scrise caligrafic, care li se adresau vizitatorilor turnului de televiziune.

Aprinseră lanternele și, după o scurtă căutare, găsiră ușile care duceau spre scară. Acum inutile, lifturile care înainte puteau duce oamenii sus în mai puțin de un minut erau oprite la parter cu ușile deschise ca într-un gest de neputință, precum maxilarul unui paralitic. Acum urma partea cea mai grea: după spusele lui Ulman, ar fi trebuit să urce la înălțimea de trei sute și ceva de metri.

Artiom urcă ușor primele două sute de trepte, pentru că, după o săptămână de umblat prin metrou, picioarele i se obișnuiseră cu efortul. Dar la trei sute cincizeci începu să aibă senzația că va abandona. Scara în spirală urca neobosită și nu se simțea nicio diferență între etaje – oare etajele chiar existau? Asta nu mai știa. În interiorul turnului era umezeală și frig, privirea îți aluneca pe pereții goi de beton, puținele uși erau larg deschise, lăsând la vedere aparatura părăsită.

Ulman le permise să facă primul popas abia după cinci sute de trepte și atunci își dădu Artiom seama că îi obosiseră picioarele. Soldatul le acordă numai cinci minute pentru odihnă, de teamă să nu rateze momentul când stalkerul încerca să ia legătura cu ei.

După opt sute de trepte, Artiom le pierdu șirul. I se părea că picioarele îi erau grele ca plumbul și că fiecare cântărea acum de trei ori mai mult decât la începutul urcușului. Lucrul cel mai complicat era să-și ridice talpa de pe podea, care părea să-l tragă înapoi ca un magnet. Ochii i se umpluseră de sudoare, pereții cenușii păreau a pluti în ceață, iar treptele înșelătoare începuseră să i se lipească de ghete. Nu putea să se oprească pentru a se odihni: în spatele lui gâfâia

încordat Pavel, care, în plus, ducea o povară de două ori mai grea decât a lui Artiom.

Peste alte cincisprezece minute, Ulman se opri din nou. Arăta și el obosit, respira greu sub costumul de protecție fără formă, iar mâinile pipăiau peretele în căutarea unor puncte de sprijin. Apoi soldatul scoase din raniță o ploscă cu apă și i-o întinse lui Artiom.

Masca de gaze era prevăzută cu o supapă specială prin care trecea un tub cu ajutorul căruia puteai să sugi apa. În ciuda faptului că Artiom își dădea seama că trebuia să-i lase și pe ceilalți să bea, nu reuși să se desprindă de tubul din plastic înainte de a goli pe jumătate plosca. După aceea se așeză pe jos și închise ochii.

— Hai, încă puțin! strigă Ulman.

Dintr-o mișcare, acesta îl ridică pe Artiom în capul oaselor, îi luă geanta, și-o puse pe umeri și porni înainte. Artiom nu avea habar cât durase ultima parte a urcușului. Treptele și pereții se contopeau într-un întreg tulbure, iar razele și petele de lumină arătau ca niște nori strălucitori din cauza transpirației de pe sticla măștii; o vreme, chiar se distră admirându-le reflexele. Sângele îi bubuia în cap, aerul rece îi sfâșia plămânii, iar scara nu se mai termina. De câteva ori, Artiom avusese de gând să se așeze de capul său pe jos, dar fusese ridicat și forțat să meargă.

Oare pentru ce făcea el asta? Pentru ca viața din metrou să continue? Da. Pentru ca la VDNH să se poată cultiva, la fel ca înainte, ciuperci și să se poată crește porci, iar tatăl lui adoptiv să trăiască acolo, împreună cu familia lui Jenka, și pentru ca niște oameni pe care nu-i cunoștea să se întoarcă și să trăiască din nou pașnic în Alekseevskaia și în Rijskaia și pentru ca fervoarea comercială de la Prospekt Mira și Belorusskaia să continue, pentru ca brahmanii să se plimbe îmbrăcați în robele lor din Polis și să frunzărească paginile cărților, adunând cunoștințe și transmițându-le generației următoare, și pentru ca fasciștii să-și construiască în

continuare Reichul lor, prinzând duşmanii de rasă şi torturându-i de moarte, pentru ca oamenii Viermelui să ia cu de-a sila copii străini şi să mănânce adulţi, iar femeia din Maiakovskaia să poată face în continuare trafic cu trupul fiului ei, câştigând astfel bani de pâine pentru ea şi pentru el, şi pentru ca la Paveleţkaia să nu se mai termine cursele de şobolani, iar militarii din brigada revoluţionară să-şi continue atacurile împotriva fasciştilor şi disputele lor dialectice ridicole şi pentru ca mii de oameni din tot metroul să respire, să mănânce, să se lupte, să se omoare, să seducă şi să trădeze, să filosofeze şi să urască şi fiecare să creadă în raiul şi iadul său. Pentru ca viaţa la metrou – lipsită de sens şi inutilă, exaltată şi plină de lumină, murdară şi clocotitoare, infinit de diferită şi tocmai de aceea aşa de fermecătoare şi de minunată, adică viaţa omenească – să continue.

Se gândea la asta şi se simţea de parcă la spate i s-ar fi întors o cheie uriaşă ca a unui mecanism, care-l împingea să mai facă un pas, apoi altul şi altul. Artiom continua să meargă mai departe.

Şi deodată se sfârşi. Ajunseră într-o încăpere spaţioasă – un coridor larg, circular, în forma unui inel. Pereţii interiori erau acoperiţi cu marmură, ceea ce-l făcu pe Artiom să se simtă imediat ca acasă, în vreme ce pereţii exteriori erau complet transparenţi şi chiar dincolo de ei începea cerul, iar undeva departe, foarte jos, se aflau nişte blocuri minuscule – delimitate de străzi în cvartale –, petele negre ale parcurilor, craterele uriaşe făcute de explozii şi vârfurile blocurilor înalte care rămăseseră în picioare. De aici se vedea tot oraşul nemărginit, care, ca o masă cenuşie, dispărea în orizontul întunecat. Artiom se lăsă jos, sprijindu-se de perete şi pentru multă, multă vreme nu făcu nimic altceva decât să se uite la oraş, la cerul care devenea încet roz, apoi din nou la oraş.

— Artiom! Scoală, ai stat destul! Hai, ajută-ne! îi zise Ulman, scuturându-i umărul.

Militarul îi dădu o rolă mare de sârmă, dar Artiom se uită la ea fără să înțeleagă.

— Antena asta blestemată nu prinde semnalul, zise el arătând spre bățul de șase metri întins pe jos. O să încercăm cu cea aeriană. Uite, acolo e ușa spre balconul tehnic, care e cu un etaj mai jos. Se află chiar pe direcția Grădinii Botanice. Deocamdată o să stau aici, la stație, iar tu ieși afară cu Pașa. El va întinde antena, tu o să-l asiguri. Haide, mai repede, în curând o să se lumineze.

Artiom dădu din cap. Își aduse aminte de ce era acolo și primi un nou suflu. Cineva învârtea cheia invizibilă din spatele lui și arcul interior începea iar să se răsucească. Mai rămăsese foarte puțin până la atingerea țelului. Luă sârma și se duse spre ușa balconului.

Ușa nu ceda, așa că Ulman fu nevoit să tragă o rafală de gloanțe până când sticla ciuruită plesni și se transformă în cioburi. O pală puternică de vânt era cât pe-aci să-i doboare. Artiom ieși pe balconul protejat cu un grilaj înalt cât un stat de om.

— Uau, ia uite!

Pavel îi întinse un binoclu și arătă cu mâna în direcția respectivă. Artiom îl duse la ochi și cercetă multă vreme orașul pe care acum îl vedea mai de aproape până ce Pavel îi îndreptă binoclul cu forța spre locul de care vorbea.

Grădina Botanică și VDNH se contopiseră într-un desiș întunecat, de netrecut, în mijlocul căruia se înălțau cupolele albe și acoperișurile pavilioanelor Expoziției. În această pădure deasă rămăseseră doar două locuri pleșuve – un drum îngust, care trecea printre pavilioanele principale („Aleea principală", după cum murmurase temător Pavel) și cea din Grădina Botanică. Chiar în mijlocul ei se întindea un imens loc gol, de parcă arborii se dăduseră la o parte din cauza unei boli nemaivăzute ce apăruse în mijlocul lor. Era un peisaj ciudat și sinistru – un fel de oraș mare sau un organ vital uriaș, ce pulsa și tresărea, întins pe câțiva kilometri.

Cerul se colora treptat în culorile dimineții și se vedea din ce în ce mai bine: o peliculă vie, înconjurată de vinișoare, niște siluete minuscule și negre ce se târau afară din cloace, mișcându-se agitate, ca niște furnici. Erau exact ca niște furnici, iar orașul lor matcă – i se părea lui Artiom – era ca un furnicar uriaș. Și una dintre aceste poteci ducea – acum vedea bine asta – spre o construcție rotundă, aflată la margine, care semăna exact cu intrarea în stația VDNH. Siluetele mici și negre ajungeau până la uși și dispăreau. Iar Artiom știa prea bine unde mergeau mai departe.

Erau într-adevăr foarte aproape, nu veniseră de undeva, de departe. Și chiar puteau fi distruși, pur și simplu distruși. Dar acum, lucrul cel mai important era ca Melnik să nu eșueze. Artiom oftă ușurat. Nu se știe de ce, își aminti de tunelul negru din visele lui, dar își scutură capul și începu să întindă firul.

Balconul înconjura perimetrul turnului, dar cablurile de patruzeci de metri nu erau suficient de lungi pentru a face un cerc complet. După ce legară capătul de brațele grilajului, începură să se întoarcă.

— Este! Avem semnal! începu să urle bucuros Ulman când îi văzu. Au intrat în legătură cu noi! Sunt vii! Colonelul înjură, ne întreabă unde am fost până acum!

Își puse casca la ureche, ascultă și mai spuse:

— Spune că totul e chiar mai bine decât s-au așteptat, au găsit patru dispozitive, toate sunt în stare perfectă, au fost conservate... În ulei, sub pânză de cort... Spune că Anton e tare, s-a descurcat cu toate. În curând o să fie gata. Trebuie să le comunicăm coordonatele. Îți transmite salutări, Artiom!

Pavel întinse o hartă mare, împărțită în pătrate, a zonei respective și, privind cu binoclul, începu să dicteze coordonatele, iar Ulman le repetă în microfonul stației lui.

— O să sigilăm stația, pentru orice eventualitate, zise militarul, verificând harta și spunând câteva cifre. Gata, au primit coordonatele, acum o să țintească.

Ulman își scoase căștile și-și șterse fruntea.

— O să mai treacă ceva timp, rachetistul tău e singurul care știe cum să procedeze. Dar nu-i nimic, o să așteptăm.

Artiom luă binoclul și ieși din nou pe balcon. Ceva îl trăgea spre acel furnicar scârbos, un sentiment de neînțeles, apăsător, un fel de melancolie, de parcă pieptul îi era apăsat de ceva greu și nu-l lăsa să inspire adânc. Tunelul negru îi apăru din nou în fața ochilor, și dintr-odată deveni atât de clar, cu contururi atât de precise, cum nu-l văzuse nici în coșmarurile lui. Dar acum putea să lase deoparte teama – strigoii ăia n-aveau să mai fie stăpâni pe visele lui.

— Gata, s-a dus! Colonelul ne spune să așteptăm salutările. Acum o să-i frigem pe ticăloșii ăștia Întunecați ai voștri! urlă Ulman.

Și tocmai în acel moment orașul de la picioarele lor pieri, cerul dispăru într-un abis întunecat, iar strigătele de bucurie din spatele lui se stinseră. Rămăsese doar un tunel negru, pustiu, pe care Artiom mersese de atâtea ori în întâmpinarea... a ce?

Timpul deveni mai dens și îngheță.

Artiom scoase din buzunar o brichetă de plastic și o aprinse. Luminița mică și veselă sări afară și începu să joace pe fitilul ei, luminând spațiul dimprejurul lui.

Artiom știa ce urmează să vadă și își dădea seama că acum nu va mai trebui să se teamă de asta, așa că ridică pur și simplu capul și se uită în ochii uriași și negri, care n-aveau nimic alb și nici pupile. Și auzi.

— Tu ești alesul!

Lumea se întorsese cu susul în jos. În acești ochi impenetrabili văzu, în câteva fracțiuni de secundă, răspunsul la tot ce i se păruse până atunci de neînțeles și inexplicabil. Era răspunsul la toate îndoielile, ezitările și căutările lui, dar nu era deloc cel la care se gândise Artiom tot timpul.

Cufundat în privirea celui întunecat, văzu deodată universul prin ochii lui: noua viață care se năștea, frăția și unirea

sutelor și miilor de rațiuni diferite, fără ca granițele dintre ele să fie șterse, însă reunind gândurile tuturor individualităților într-un singur întreg. Pielea neagră și tare, ce respingea razele distrugătoare și era capabilă să reziste și la soarele arzător, și la gerurile din ianuarie, buzele subțiri, tentaculele telepatice, capabile și să mângâie blând făptura iubită și să-l înțepe dureros pe dușman, totala insensibilitate la durere – într-un cuvânt, trupurile lor erau perfecțiunea întruchipată. Și, cu toate acestea, dispuneau de o minte curioasă și vie, însă din nefericire, așa de diferită de cea omenească, încât nu exista nicio posibilitate de stabilire a vreunui contact. Asta până la el, până la Artiom.

Apoi văzu oamenii prin ochii Întunecaților – înrăiți, transformați în niște stârpituri murdare, condamnate să trăiască sub pământ, care împroșcau foc și plumbi și care-i distrugeau pe emisarii veniți să le aducă un cântec de pace, smulgându-le steagul alb și străpungându-le gâtul cu el, de parcă ar fi fost o suliță. Apoi Artiom le simți disperarea de a nu putea stabili o legătură, o înțelegere, pentru că în adânc, în galeriile subpământene stăteau niște creaturi nechibzuite, înnebunite, care-și distruseseră lumea, care continuau să se bată între ei și care în curând aveau să moară dacă nu erau reeducați. Apoi încercaseră din nou să le întindă o mână, și din nou ei se repeziseră la ea cu atâta ură, că nu mai rămăsese decât o soluție – să fie potoliți. Și cum să facă asta? Omorându-i? Dar numai ca măsură de autoapărare, pentru că Întunecații nu știau să omoare, ei erau creați pentru altceva.

Și în tot acest timp continuaseră căutările disperate pentru a-l descoperi măcar pe unul dintre cei care puteau deveni tălmaci, punte între cele două lumi, pe cel care avea să traducă și unora, și altora înțelesul faptelor și dorințelor fiecăruia, care le va explica oamenilor că nu aveau de ce să se teamă de ei și-i va ajuta pe Întunecați să comunice cu oamenii. Pentru că ei n-aveau nimic de împărțit. Pentru că ei nu erau niște specii ce rivalizau pentru supraviețuire, ci două

organisme pe care natura le destinase simbiozei. Şi împreună – folosindu-se de cunoştinţele tehnice ale oamenilor şi de ceea ce ştiau ei despre istoria lumii otrăvite, precum şi de capacitatea Întunecaţilor de a rezista la noile condiţii – vor putea pune omenirea din nou pe orbită, iar Pământul, care se oprise scârţâind, avea să se învârtă iarăşi în jurul axei lui. Pentru că şi Întunecaţii erau tot o parte a omenirii, o ramură nouă, născută aici, în ruinele megalopolisului nimicit de război.

Ei erau o consecinţă a acestui război, ei erau copiii acestei lumi, mai bine adaptaţi la noile reguli ale jocului. Asemenea multor altor creaturi care apăruseră după aceea, ei trăiau şi simţeau nu doar cu ajutorul organelor obişnuite, pe care le aveau şi oamenii, ci şi prin intermediul tentaculelor conştiinţei. Artiom îşi aminti de zgomotul misterios din ţevi, de sălbaticii care hipnotizau cu privirea, de substanţa respingătoare din măruntaiele Kremlinului, care putea asedia conştiinţa. Omul nu era capabil să facă faţă presiunilor pe care toate acestea le exercitau asupra raţiunii. Însă Întunecaţii păreau făcuţi pentru asta. Dar ei aveau nevoie de un partener, de un aliat, de un prieten. Aveau nevoie de cineva care să-i ajute să stabilească legături cu fraţii lor mai mari, dar orbi şi surzi – oamenii.

Şi atunci începuse căutarea îndelungată şi răbdătoare a celui ales, încununată de bucuria şi entuziasmul descoperirii acelui tălmaci. Însă chiar înainte de a stabili contactul cu el, acesta dispăruse. Tentaculele Generalului îl căutau peste tot, reuşind uneori să-l prindă pentru a iniţia comunicarea, dar el se temea, se smulgea, aluneca şi fugea. Era necesar să-l susţină şi să-l salveze, să-l oprească, să-l prevină asupra pericolului, să-l îndemne şi să-l aducă din nou acasă, acolo unde legătura cu el devenea extrem de puternică şi de clară. În cele din urmă, reuşiseră să stabilească un contact destul de ferm – zilnic, uneori de mai multe ori în aceeaşi zi, ajunseseră să se apropie de cel ales, iar atunci el făcea încă un

pas sfios spre înțelegerea misiunii lui. A sorții sale. Acesta a fost dintotdeauna destinul său, și chiar el fusese acela care le deschisese Întunecaților drumul prin metrou, către oameni.

Artiom era pe punctul de a le pune în gând o întrebare care-l neliniștea, legată de ceea ce se întâmplase cu Hunter și ca răspuns la imaginea Vânătorului care apăruse în mintea lui, veni pur și simplu o altă imagine, care îl lămurea că Hunter nu mai era. Fusese soldat, nu diplomat, nu voise și nu putuse să stabilească pacea între ei, căci era creat pentru a distruge. Încercaseră să-l convingă de inutilitatea și prostia războiului, dar nu ieșise nimic, și atunci pur și simplu i-au poruncit să moară. Artiom îi văzu moartea, liniștită și fără durere, și chiar nu simți nici mânie, nici dorința de răzbunare, ci doar părere de rău pentru acest om care se dovedise a fi incapabil să înțeleagă.

Acum nu-l mai distrăgea nimic de la țelul lui inițial, așa că își deschise din nou mintea către ei.

Artiom era acum pe punctul de a deveni conștient de ceva incredibil de important; era un lucru pe care-l presimțise încă de la începutul călătoriei lui, când stătea lângă focul de la Alekseevskaia. Era vorba despre certitudinea că acei kilometri de tuneluri și săptămânile de rătăciri îl duseseră din nou în fața ușii misterioase pe care, după ce avea să o deschidă, avea să ajungă la înțelegerea tuturor tainelor Universului și să se ridice deasupra bieților oameni care-și săpaseră cu greu mica lor lume în pământul înghețat și care până la urmă își îngropaseră capetele în el. Ar fi putut s-o deschidă încă de pe atunci, iar peregrinările lui nu ar mai fi avut niciun rost. Dar data trecută nimerise întâmplător la ușa aceea, se uitase pe gaura cheii și se dăduse înapoi, speriat de cele văzute. Dar acum, drumul lung parcurs până la ea îl făcuse s-o deschidă fără nicio ezitare și să primească drept în față lumina cunoașterii absolute care avea să năvălească afară. Și chiar dacă ea avea să-l orbească, ochii aveau să fie doar un instrument stângaci și inutil, bun numai pentru

cei care nu au privit niciodată în afara tunelurilor lor și a granitului murdar al stațiilor.

El trebuia doar să întindă mâna în întâmpinarea celei care i se întinsese – chiar dacă aceasta din urmă era înfricoșătoare, neobișnuită și acoperită cu o piele neagră și lucitoare, dar fără îndoială, prietenoasă. Și atunci ușa se va deschide. Și totul va fi altfel. Înaintea ochilor minții i se deschiseseră noi orizonturi, de necuprins, minunate și mărețe. Inima i se umplu de bucurie și de hotărâre. Pe lângă acestea, acolo mai era și un dram de regret că nu putuse să înțeleagă asta înainte, că-și alungase prietenii și frații care veniseră la el și care aveau atâta nevoie de ajutorul lui, de sprijinul lui, pentru că era singurul din toată lumea care putea să facă asta.

Puse mâna pe clanța ușii și o apăsă.

Inimile miilor de Întunecați aflați jos, departe, se umplură de bucurie și de speranță.

Întunericul din fața ochilor i se risipise și, lipindu-se de binoclu, văzu că sutele de siluete negre aflate departe, pe pământ, înțepeniseră locului. I se păru că acum se uitau cu toții la el, fără să le vină să creadă că minunea așteptată de atâta timp avusese loc și că venise sfârșitul acelor războaie fratricide și inutile.

În aceeași secundă, prima rachetă trecu precum fulgerul, lăsând pe cer o dâră de foc și de fum și lovind chiar centrul orașului. Și imediat după aceea, orizontul roșu fu din nou traversat de alți asemenea meteori.

Artiom se trase înapoi, sperând că salva încă mai putea fi oprită, că mai putea da ordine, că le mai putea explica... Dar amuți imediat, dându-și seama că totul se întâmplase deja.

Flacăra portocalie lovi „furnicarul", din care sări un nor ca de smoală, apoi noi explozii îl înconjurară din toate părțile și el fu azvârlit în spate și se prăbuși, scoțând un geamăt obosit, agonic, apoi fu acoperit de fumul dens al pădurii și al cărnii care ardeau. Din cer cădeau neîncetat rachete, iar această ploaie distrugătoare continua secundă după secundă,

şi fiecare moarte pe care o aduceau producea o tristeţe sfâşietoare în sufletul lui Artiom.

Încercă disperat să mai simtă în conştiinţa lui măcar o urmă a acelei prezenţe care îl umpluse şi îl încălzise aşa de plăcut, care îi promisese salvarea lui şi a întregii omeniri, care îi dădea un rost. Dar nu mai rămăsese nimic din ea. Conştiinţa lui era ca un tunel de metrou părăsit, unde pustietatea absolută nu te lasă să vezi decât întunericul infernal care se afla în el. Şi Artiom simţi clar, acut, că în timpul care-i fusese dat nu avea să mai apară niciodată acea lumină care să-i însenineze viaţa şi să-i arate calea.

— Ce grozav i-am ars, nu-i aşa? O să ştie cum e să se ia de noi! zise Ulman frecându-şi mâinile. Nu-i aşa, Artiom? Artiom!

Toată Grădina Botanică şi împreună cu ea şi VDNH se transformaseră într-un amestec groaznic de foc, cu vălătuci uriaşi de fum negru şi gros care se ridicau leneş spre cerul de toamnă; iar flacăra purpurie a incendiului monstruos se întrepătrundea cu razele delicate ale soarelui la răsărit.

Artiom începu să simtă că se sufocă şi nu mai are aer. Apucă masca de gaze, o rupse şi inspiră lacom, cu tot pieptul, aerul amar şi rece. Apoi îşi şterse lacrimile şi, fără să ia în seamă strigătele, începu să coboare.

Se întorcea în metrou.

Acasă.